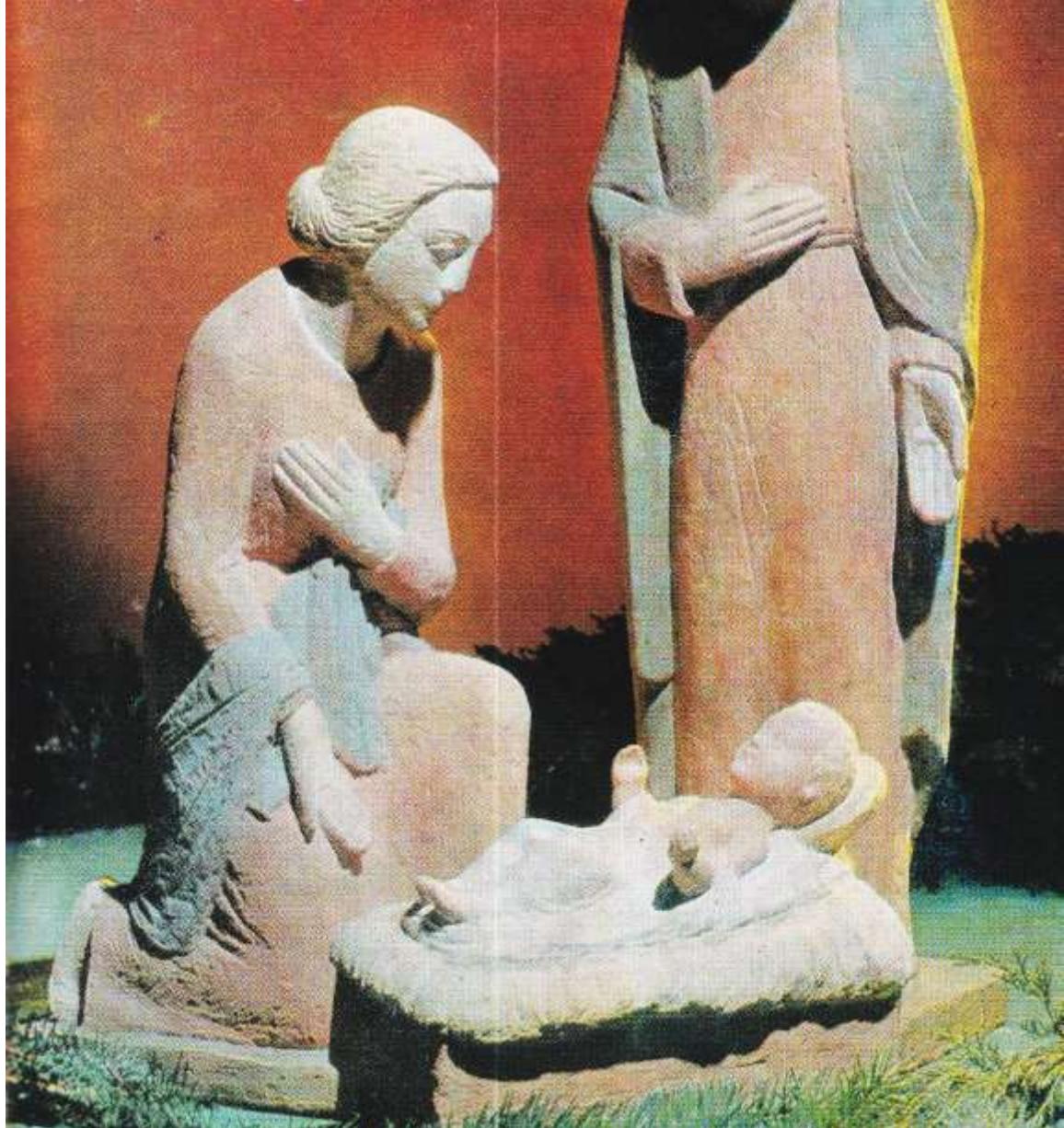
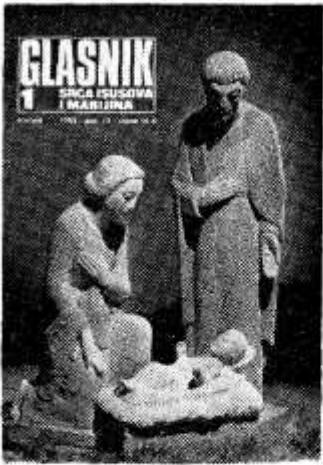

GLASNIK

1
SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

siječanj 1982 - god. 73 - cijena 15 d

BOŽIĆ se produljuje u svakom kršćaninu

Naslovna strana:

MIRNO SPAVAJ, ŽELO
MOJA, DRAGO, DRAGO DJE-
TESCE. UZA TE JE MAJKA
TVOJA, BIJELO MOJE JA-
NJEŠCE

Na zadnjoj strani:

VELIKI GRIJEH DANAŠ-
NJEG ČOVJEČANSTVA JE U
TOME ŠTO NE DOPUSTA
KRISTU DA UDE I KRALJUJE
U UJEDINJENIM NARODIMA

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisk «Plamen» Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarsina plaćena u gotovu.

U kućama, iz kojih nije istjeran Bog, na blagdan Božića veliko je slavlje, slavlje djetinjstva, slavlje obitelji.

«Rodilo se Božansko Dijete». Rodio se Bog kao čovjek, kao dijete. Svaki kršćanin u božićnoj noći osjeti posebnu milinu, posebnu veličinu, posebnu nježnost: »I riječ tijelom postade i nastani se među nama.«

Kroz nekoliko časaka treba se zamisliti pred veličinom, pred svemogućnošću, pred slavom Boga, stvoritelja neba i zemlje, kako bismo se približili tajni Boga, koji postade čovjek.

»Što je čovjek da ga se spominješ!«

Bog, neizmjerna ljubav, htio je živjeti čovjekovim životom. Bog postade jedan od milijarda bića na ovoj zemlji. Uputio se putem čovjeka, kako reče papa Ivan II.: »Po utjelovljenju Sin Božji na poseban način ujedinio se sa svakim čovjekom.«

»Kršćanine, ne zaboravi na svoje dostojanstvo!« — govorio je papa Grgur Veliki u V. stoljeću!

Utjelovljenje se produbljuje u svakom čovjeku koji vjeruje u Isusa Krista, koji zna da se u malom Djetetu Isusu nalazi razapeti i uskrsli Krist.

Svaki čovjek postaje po Kristovu rođenju novi čovjek. Kršćanin je rođen od Krista, rođen od Boga! Marija nije samo slika Crkve, nego je i majka Crkve. Marija nas rađa sa svojim Sinom na božanski život, za život po milosti.

»Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje! Rodio se Spasitelj...«

Srećko BOŠNJAK

SADRŽAJ

KATEHIZIRAJMO EKUMENSKI!	
P. B. — — — — —	4
TJESKOBA I NADA, R. Grgec —	5
HVALA NA PISMU — — —	6
TAKO BISMO SPASILI BOŽIĆ,	
P. B. — — — — —	8
PJEVAJ MI PJESMU S PO-	
NOĆKE! M. Petković — — —	9
BOJE LI SE DANCI BOŽIĆA? J.	
Kropek — — — — —	10
BOŽIĆNE I NOVOGODIŠNJE ČES-	
TITKE, S. Bošnjak — — —	11
JESMO LI ZABORAVILI GENIJAL-	
NOG ISUSOVCA? P. B. — —	12
BOG NAŠ SUPUTNIK, Z. Brzić —	14
BOGATSTVO BOŽIĆNE TAJNE, M.	
Szentmártoni — — — — —	16
USRAD ZIME STRUJI TAJANSTVE-	
NA TOPLINA — — — — —	18
BIJEG OD OVAKVOG DRUŠTVA,	
I. Fuček — — — — —	20
AUTOPORTRET MOLITVENIH SKU-	
PINA, M. Nikolić — — —	22
KNJIŽICA ZA EUHARISTIJSKE	
KONGRESE, P. Bulat — — —	25
JEDINSTVO U RAZNOLIKOSTI, M.	
Rusan — — — — —	26
MAJKO, KAKO VAM SE BOG OB-	
JAVIO? L. Lučić — — —	27
NAŠ MALI STANISLAV, S. Mužić	
SESTRA JELA PRESELILA SE ISU-	
SU, A. Gabrić — — —	30
GRADIMO NOVU CRKVU I SA-	
MOSTAN, I. Dilber — — —	31
NOVE KNIGE — — — — —	32
ZAHVALNICE — — — — —	33
POBAĆAJ RAZARA MIR U SVIJE-	
TU — — — — —	34
OBITELJSKI BOŽIĆNI DAR, I. Ma-	
tanović — — — — —	34

I u novoj 1982. godini GLASNIK želi svima nama pomoći da »nas spasi od smrти i nahrani u danima gladi«, kako veli sveća Crkva za Srce Isusovo.

Povjesni čas ispunjen je strahom da će nas katolika nestati s lica lijepo naše domovine. Dugogodišnji župnik u najreligioznijem kraju našega naroda opisuje tu smrt koja nam prijeti ovim riječima:

»Sa mnom si pošao po selu, od kuće, od praga do praga noseći pregršt radosti svoje: kravici, konju i kokoši bijeloj i ljudima što dane svoje napetošću broje. Kad smo u kuću, Isuse, ušli, kod mnogih ti si kraj ulaza začuđen stao pustivši naprijed mene. I dok sam tvoj blagoslov dijelio svima, ti si promatrao lica, slike, ormare, vitrine, zastore, tepih... i oči na krevetu umjetne bebe snene.

Bio si tužan...

Ja sam primijetio, ma da ti nisi rekao ništa.

Korak tvoj postade težak, sumoran, strt.

Jer štogod si vidio na mnogo mesta: bila je briga za tijelo, umiranje, smrt.« (Franjo Balog)

GLASNIK će nam ove godine govoriti o HRANI života — euharistiji, o životnoj OKREPI — molitvi, o životnoj kršćanskoj PRAKSI — Glasnikova priča, o DINAMIZMU života — misije, o POVJERENJU u život — nade i poticaji, o zakonima životnog ZDRAVLJA — riječ psihologa, o PUTOKAZIMA života — mlada generacija, o DILEMAMA života — moralni slučajevi, o REGENERACIJI života — duhovne vježbe...

Neka GLASNIK, noseći život u naše domove, bude zalog svih dobrih želja i blagoslova koje možemo jedni drugima poželjeti za Božić i Novu godinu.

Katehizirajmo ekumenski!

Kako da se katehizira ekumeniski, vrlo lijepo nam je pokazao današnji Papa, kada je progovorio u Carigradu na blagdan svetoga Andrije 1979. godine:

»Taj apostol — Andrija — odlični zaštitnik carigradske Crkve, brat je Petrov. Istina, svi su apostoli međusobne povezani novim bratstvom, koje ujedinjuje one, kojih je srce obnovljeno po Duhu Sina, te kojima je povjerena služba pomirenja.

No, to ne poništava, daleko od toga, one posebne veze stvorenjem, rođenjem i odgojem u jednoj te istoj obitelji.

Iz ove čisto katehetske stavke, koja pretpostavlja temeljito poznavanje Evandelja,

Papa je izvukao zaključak kako i danas između rimske i carigradske Crkve moraju postojati naročite veze bratstva i intimnosti, pa naravno i uža suradnja između dviju Crkava.

Pretpostavljajući dublje poznavanje svetog Evandelja, Papa je smio i mogao javno govoriti i pred samim carigradskim patrijarhom Demetriosom I. ove riječi:

»Petar, Andrijin brat, prvak je apostola. On je prvi, zahvaljujući Očevu nadahnuću, u Isusu otkrio Krista, Sina Božjega. Poradi te vjere dobio je ime Petar, da bi se Crkva oslanjala na stijenu. On je bio zadužen da osigura sklad apostolskog propovijedanja. Brat među braćom, dobio je misiju da ih utvrđuje u vjeri. On prvi ima odgovornost da bdi nad jedinstvom svijeta, da osigurava sklad svih Božjih Crkva u vjernosti koja je jedanput zauvijek predana svetima.«

Ove bi riječi mogle izgledati kao izazov nepoznavateljima Svetog pisma, a patrijarhu Demetriosu i drugim mabili su sasvim naravne i prirodne, jer su vrlo dobro upućeni u tajne Kristovih nakanica.

Pa, zašto onda, usprkos svega, postoji razjedljenost?

MOLIMO DA PETROVA LABICA BRODI MOREM ŽIVOTA SJEDINJENA S PETROVIM NASLJEDNIKOM

Glavni su povijesni razlozi bili političke naravi. A glavni današnji razlozi su vezanost na vlastitu tradiciju, koje se — kako se krije misli — mora svaki odrediti u ime jedinstva. Međutim, temeljito poznavanje kršćanskog pologa svete vjere najprije će približiti kršćane, jer će otpasti i politika i diplomacija, a nastupiti samo ljubav prema istini i Kristovoj najžarčoj želji da bude jedno stado i jedan pastir.

Dvije su sestrinske Crkve rasle jedna uz drugu skoro tisuću godina kao dvije velike životne tradicije iste Crkve, koje su jedna drugu nadopunjavale, čuvajući ne samo mirne i plodne veze, već i brigu za neophodnim zajedništvom u vjeri, molitvi i ljubavi. Drugo tisućljeće je stvarilo diobe i rane, koje još nisu zacijelile. No Gospodin može te rane zacijeliti, a od nas traži da činimo sve ono što nam je moguće.

P. B.

Tjeskoba i nade

Piše: prof. Radovan GRGEC

KRŠCANSTVO NIJE SAMO LIJEC
STRAHA OD SMRTI, NEGOTONO DO-
NOSI COVJEKU PORUKU VJERE,
NADE I LJUBAVI.

Ulazeći u novu godinu, nazlazimo se pred nepoznatom budućnošću. Svaki daljnji korak zapravo je korak u nepoznato. Pa ipak, dobrim dijelom ovisi o nama hoće li to biti korak u provaliju beznada ili, kako bi pjesnik rekao, »do sunca skok« prema vrhuncima nade.

Zbog situacije u kojoj se nalazi današnji svijet ljudsko je srce ispunjeno tjeskobom, posimističkim slutnjama, strahom od rata, strahom od smrti. Suvremeno čovječanstvo kao da robuje magiji sunca i mjeseca, tj. općinjenosti krvlju i bludom, što se vrlo dobro vidi i iz nekih naših i stranih filmova. U tom ozračju, punom panike i apokaliptičkih vizija, kao da doživljavamo otprilike ono što su doživjeli stanovnici New Yorka 1938. slušajući na radiju Wellsov »Rat svjetova«. Usprkos tome, podbadani mržnjom ili pohlepotom, stanovnici našeg planeta srljavaju u nepoznato kao mušice koje lete bezglavo prema lampi da na njoj sprže krila i izgube život. Bilo kako bilo,

bježeći od sebe, ljudi ne mogu pobjeći strahu od smrти koji ih prati na svim njihovim putovima i bjegovima.

U svom romanu »Godina noževa« književnik Vojislav Kuzmanović stavlja u ustajednom ateisti ovo priznanje: »Nažalost, ne vjerujem. Ljudski strah od smrti jedino je mjesto gdje gubimo bitku sa svakom religijom i crkvom.« Strah od smrti ishodište je tjeskobe, ali i poticaj na traženje nade. Nikada se s tolikim interesom nisu čitale knjige čiji nam autori (R. Moody, E. Kübler-Ross, J. C. Hampe itd.) govore o životu poslije smrti.

Utjehu i nadu traži suvremeniji čovjek u svakakvim tajanstvenim pojavama i u praznovjerju, ali i u objavljenoj religiji: u kršćanstvu. Međutim, valja istaknuti da kršćanstvo nije u prvom redu lijek strahu od smrti, nego objavljena religija koja je donijela čovjeku poruku vjere, nade i ljubavi. Kršćanska nauka i poruka treba da preobrazi život svakog čovjeka i čitavog čovječanstva.

Uoči nove godine 1982. slušamo poruku nade i mira koju Kristov namjesnik na zemlji upućuje narodima cijelog svijeta, pa tako i našem hrvatskom narodu. Potrebno je da toj poruci otvorimo i uši i srca. Kao što smo već rekli, ako mir ne bude zavladao u našim srcima, neće moći zavladati ni u svijetu. A mir, ipak, žele svi normalni ljudi: i oni koji misle da se on može održati ravnotežom u naoružanju, i oni koji propovijedaju non-

silije.

Ne mislimo da kršćanin mora biti oslobođen svakog straha od smrti i svake tjeskobe. Ni Isus Krist, koji je preuzeo na sebe ljudski udes, nije bio lišen tog straha u svojoj agoniji. Iako smo kao ljudi podložni tjeskobi i strahu od nepoznatog, vjera u Isusa Krista ispunja nas nadom u Uskrsnuće.

Čovječanstvu, koje je gladno kruha i pravde, ljubavi i slobode, kršćanstvo i danas donosi blagoslov mira i nade.

hvala na pismu

KARITASOVA DJECA

Marija »porodi Sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jasle, jer za njih ne bijaše mesta u svratištu« (Lk 2, 7).

Govore vam oni za koje »ne bijaše mesta u svratištu«. Rodio se Brat — Isus. Za njega »ne bijaše mesta u svratištu«, ne bijaše mesta medu ljudima. Oni su mu zatvorili vrata.

Tako je bilo i s nama. U srcu mladića, u srcu djevojke ne bijaše mesta za nas. Bježali su jedno od drugoga, sakrivali se, pa smo tako ostali bez svratišta. Biće, koje nas je nosilo pod srcem, kucalo je na mnoga vrata, ali ne bijaše mesta, čak niti kod svojih. Mnogo smo puta, u to vrijeme, pretrpjeli strah od smrti, dok nismo ugledali svjetlo od sunca, i strepili smo da ne ostanemo bez svjetla od srca.

U zdravoj obitelji, gdje bi se mama i tata voljeli, ne bijaše mesta za nas.

Mi smo došli na svijet u Karitasu, u velikoj kršćanskoj ljubavi. U deset godina ovdje nas se sklonilo 675. Oni ko-

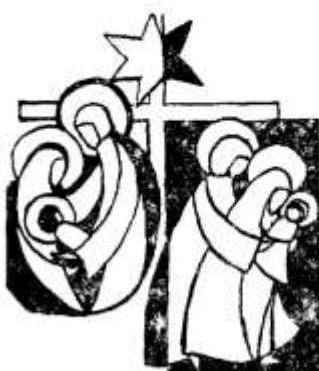

ji prihvatiše Isusa, našega Brata, prihvatiše i nas. Oni koji su se prvi došli pokloniti Isusu i donijeli mu darove, svaki dan dolaze k nama i donose nam darove da možemo živjeti, rasti, biti ljudi.

Svaki mjesec samo za mlijeko i hranu nama potroši se na milijune dinara. Koliko je dobrote iskazao Isus prema svima namal! Od dana njegova rođenja pa sve do danas neprestano se pokazuje »čovjekoljublje Boga našeg«.

Stoga smo radosni te za sve što činite za nas velika vam hvala. Novorodenim plaćem i pljeskanjem ruku mi vam čestitamo i želimo sretni Božić, da u svojim srcima osjetite pravu radost što ste primili Isusa, što ste obdarili Isusa i što živate za Isusa.

To vam žele djeca Karitasa s Kaptola, s Vrhovca, Iz Vugrova i Oborova, te osoblje Karitasa i voditeljica Jelena Brajša.

EUHARISTIJSKI KONGRES

Izvršavam obećanje da će vam se javiti odmah po završetku euharistijskog kongresa.

Ustinu se trud Isplatio. Otvorene je bilo u obje crkve 30. kolovoza dopodne. Poslijepodne započeo je program u Novim Jankovcima do srijede prijepodne. U srijedu poslijepodne nastavljen je program u St. Jankovcima sve do nedjelje, kad je u 10 s. bio svečani završetak.

Program je bio slijedeći:

- 8 s. adoracija za djecu (vodi misionar)
- 9 s. sv. misa i propovijed za sve
- 10 s. adoracija za muževe i žene (vodi misionar)
- 11 s. adoracija za djecu (vodi misionar)
- 12 s. sv. misa i propovijed za sve
- 13 s. adoracija za muževe i žene
- 20 s. adoracija za mladež (vodi misionar).

U ponедjeljak je bila velika ispojed za Nove Jankovce, a u četvrtak za St. Jankovce.

Odaziv je bio kao u misljama. Što da više kažem nego da je u osam dana kongresa bilo podijeljeno 6.000 svetih pričesti.

U subotu, na predzadnji dan kongresa, postavili smo pred crkvu - a biskup Škvorc ga je blagoslovio — klip Djevice siromaha kao trajni spomen na održavanje kongresa.

Završna svečanost je bila posebno lijepa i doživljajna. Crkva je bila prepuna, vani je još ostala stotina onih koji nisu mogli stati, premda smo iznijeli klupe. Bilo je prisutnih dvadesetak svećenika, a narodne nošnje preko dvije stotine. Koncelebraciju je predvodio biskup Škvorc. Posebno su zapoženi kao lijepi prikazni darovi:

1. janje (simbol Isusa Krista, nevinog Jaganjca i gozbe Jaganjičeve);
2. pet kruhova i dvije ribe (simbol čuda umnoženja kruha i ribe);
3. grožđe i vino (simbol I-susove krvi i nama poziv da mu budemo do krvi vjerni);
4. klasje života (simbol kruha svagdašnjeg i kruha andeoskog — sv. pričesti);
5. Biblija (znak da čovjek ne živi samo o kruhu, nego i o Riječi).

Pričestila se cijela crkva, a svetu pričest je dijelilo pet svećenika. Na kraju se razvila procesija oko crkve. Narod je, stojeći u dvoredu, mašući granama, pozdravljaо svečanu procesiju na čelu s biskupom, koji je nosio Pre-svetu i blagoslovio.

Nakon svečanosti završetka euharistijskog kongresa narod je pred crkvom izveo iz lijepih igara. Narod je sve to doživio kao nešto ne-zaboravno i nevideno.

Na Duhovnim vježbama, koje je vodio O. Zvonko, sudjelovalo je 240 mlađića i djevojaka. Moto kongresa: »Nikad neću zaboraviti na svetu misu i pričest!«

Alozije

JANJE — SIMBOL ISUSA KRISTA, NEVINOG JAGANJCA I GOZBE JAGANJIČEVE.

POSTIRE NA BRAČU

»Ovo mjesto slavilo je 400. godišnjicu postojanja. Bilo je to na blagdan Gospe Karmelske, koja se ovdje posebno štuje, ali uz Srce Marijino prisutno je i Srce Sina. Tako je to u ovom kraju. Tako je to bilo i u ove dane slavlja. Velik odziv vjernika, veliki broj pričesnika govorila da je tako.

Prema mnogim procjeniteljima bila je to najveća manifestacija vjere — vatromet žive vjere — ovoga kraja; zadnjih pedesetak godina nešto najmasovnije i najsadržajnije. O tome govori petodnevna svečanost sa pet različitih sadržaja koji obuhvaćaju život vjernika ovog mjeseta. Bilo je prisutno pet biskupa sa papinim nuncijem Michelom Cecchinijem. Ovo mjesto ima 11 svećenika, od kojih je jedan biskup.«

Toliko piše župnik iz Postira, don Tonči Jelinčić. Prelazi preko toga da je on najzaslužniji za taj trijumf vjere, i tek na kraju stavlja skromnu bilješku: »Tako jedna notica neće biti naodmet, a i od nje može biti nešto dobra.«

Take bismo spasili Božić

Kada je u 13. stoljeću bogatstvo i zemaljsko mišljenje odvodilo ljudе od vjere, gradio je sveti Franjo Asiški u šumi sabinskih bregova prve božićne jaslice. Tako je svojim suvremenicima pokazivao Kristovo utjelovljenje u svoj negovoj zavodljivoj jednostavnosti i spontanosti.

Zar ne bi i nama danas trebao jedan Franjo, koji bi nas doveo do arži božićne poruke — do jednostavnosti, poniznosti, siromaštva?

Mnoge obitelji imaju svoj vlastiti način kako slave Božić. Rijetko se u godini tako jašno očituje kako je važna tradicija. Kada će se u Svetoj noći dijeliti darovi, kakvu će ulogu imati božićni ručak, kako će se klititi božićno drvce, kada će se ići na svetu misu i gdje će se postaviti jaslice — sve je to važno i ne smije se predati slučaju.

Ali trebamo uvijek imati na umu da i te običaje valja prilagodavati i dobiti i načinu života članova obitelji. Dijete slavi drukčije Božić od odrasle osobe, samac drukčije od mlade obitelji, bračni par drukčije nego mladić ili djevojka. Ali svi trebaju slaviti Božić tako da ga dožive kao susret s Kristom, nosiocem

božićnog mira i blagoslova.

Dvije stvari su veoma važne:

1. Premda se u javnosti ne slavi Božić, i premda se on želi ignorirati, svaki kršćanski otac i svaka kršćanska majka trebali bi imati toliko nutarnje slobode i snage da u svom domu, u svojoj obitelji prirede Kristu što svečaniji doček. Treba naći vremena, treba naći sila, treba naći mogućnosti da se slavljenje ne odgada za Novu godinu. Božić neka bude na Božić. Toliko snage duha i toliko samostalnosti trebala bi posjedovati svaka obitelj da se ne izgubi u slijemu izbjegavanja i same riječi Božić.

2. Slavljenje Božića ne smije biti materijalističko i obujadisano današnjim uživateljskim i potrošačkim shvaćanjem, bez kršćanskog sadržaja i bez onih specifičnosti koje su tako očite u Betlehemu i prilazu Božiću, kako ga je shvaćao i doživljavao sveti Franjo Asiški. Duh zavodljive jednostavnosti, siromaštva, pjesme, ljubavi, spontanosti neka tih dana izbjiga iz naših domova.

ADVENTAT — To je vrijeme priprave za veliki dan Božića. Ozračje Adventa označeno je

očekivanjem i pokorom. Koja se obitelj priključi adventskim liturgijskim slavlјимa u crkvi, ta će sigurno imati snage odoljeti materijalističkom slavljenju ili čak ignoriranju Božića.

SLUŽBA BOŽJA — Jedan put na godinu Crkva zove na zornice. Uz dobru volju mnogi se mogu priključiti. Ako je to nemoguće ujutro, treba u večernje sate znati zatvoriti televizore i radio-aparate i čekati, očekivati u zajedničkoj pjesmi i molitvi Sunce koje će granuti današnjem pokoljenju.

MIR — Važan je božićni i predbožićni dijalog između mlađih i starih. Kritičko upiranje u tude pogreške ne smije dobiti za vrijeme božićnih blagdanih prednosti pred jednostavnim mirem i sloganom. Obiteljska ljubav nije poželjna samo na Badnjak navečer, dok jedni drugima čestitamo porođenje Isusovo, nego ga treba produljivati u svakodnevni život.

SVIJEST — Svaka čast televizoru. Ali katkad više vrijedi dobra knjiga, zajednički razgovor, zajednička obiteljska molitva. Mnoge se obite-

lji — zasićene propagandom — ponovo odvažuju na zajedničku pjesmu i zajedničku obiteljsku liturgiju. Tko nije za vrijeme božićnih blagdana zapjevao naše lijepo božićne pjesme, on će se sigurno potužiti da je osamljen i da ga nitko ne voli.

MISA I PRIČEST — Božićni dan trebaju dobrim dijelom biti provedeni u crkvi. Ne samo ono najnužnije — ponoćka. Nego i svaku večer, kroz božićnu osminu, crkve se ljeskaju u sjaju svjetla, odzvanjaju pjesmom, očaravaju betlehemiima i unose nešto neizrecivo u naše duše. Treba se napajati tim sadržajima u većoj mjeri upravo tada kada Crkva pruža toliko obilje i na tako divan način.

U današnje vrijeme svaki je čovjek nezaštićen i obavljen mrakom i zimom. Slična je to situacija kakva je bila one večeri kada su pastirji čuvali svoja stada na betlehemske poljanama. Ali upravo u toj noći zasjalo je svjetlo objave, upravo su njima upravljene riječi božićne poruke, upravo je njima andeo navljestio »veliku radost«.

To je i danas šansa za sve koji Božić slave na kršćanski način.

P. B.

Pjevaj mi pjesmu s ponoćke

Bila mi je draga prijateljica. Uvijek smo bile nerazdvojne. Skupa smo išle na vjeronauk, pjevanje, u školu, na mislu...

Sve je bilo u redu dok se ona nije našla na onom kričićnom prijelazu kada počinju mlade mučiti mnoga pitanja i problemi, na koje odgovor nije znala ni ona nači. Pomoć nije željela, tko zna zašto? Sve je sebi tumačila na svoj način, polagano se udaljujući od vjere. Konačno, vjera je za nju bila mrtva i sve što ju je vezalo za nju željela je zaboraviti.

Ismiljavala je vjeru. Razmišljala sam što da joj kažem. Više nismo bile same. Još mnogi naši prijatelji i prijateljice bili su promatrači našeg »žestokog razgovora«. Svim srcem sam tražila snaže od Boga koji će se »naćas roditi«, da mi nadahne prave riječi. Ne znam o čemu sam sve pričala... U jednom trenutku rekla sam joj ovo:

— Jednom, davno, živjele su dvije djevojčice, koje su se mnogo voljele. Na sam Badnjak razgovarale bi o svojim željama, oklčenim borovima, darovima, božićnim pjesmama... Skupa su odlazile na Božić ujutro u crkvu, divile se velikim raskošnim borovima, ali najveću radost kod njih budile su jaslice. Dugo su se klečeći molile malom Isusu iznoseći mu svoje želje. Odlazile su vesela srca svojim kućama. Bile su to sretne i bezbržne djevojčice, koje su svi voljeli, sa čijih se lica čitala dječja nevinost i smijeh. Bilo je

to u jednoj dalekoj zemlji, u jednom gradiću koji je imao malu crkvu na uzvišenju i čiji se zvuk zvona razlijegao nadaleko...

Završila sam. Ne znam što je od toga svega razumjela, samo znam da je rekla da je to sve glupost...

Naveče sam pošla na ponoćku. To je za mene najljepši doživljaj koji svaki put doživim na drukčiji način. To je takav osjećaj punine u duši koji se ne da opisati. Molila sam se i za nju.

Sutradan u školi glavni razgovor vodio se oko ponoćke. I toga dana dogodilo se nešto što ću pamtitи cijelog života. U toku odmora prilazi mi tko drugi nego ona, koja me je jučer napadala. Dolazi lagano do stola i kaže:

— Molim te, pjevaj mi pjesme koje ste pjevali na ponoćki!

Kako sam se osjećala...? Pjevala sam svim srcem i cijelim bićem držeći je za ruku i uvjeravajući sebe da ne sanjam. Tražila sam nešto na njezinom licu i u očima. Pronašla sam »djevojčicu iz davnih dana...«

Mara PETKOVIC

Boje li se Danci Božića?

Ovo pitanje nadošlo mi je nakon jednog sprovoda u Danskoj. Vjerujem da će vas začuditi što o Božiću razmišljajam na sprovodu. Čudno je to! Božić je blagdan koji veseli i najžalosnije srce. Pišem vam ovo, jer bih želio da o tom ne razmišljam sam.

Sprovod kao sprovod: tužan, tih, ozbiljan. No ovaj put opazih nešto što kod nas nikad nisam vido. Grobna raka je iskopana, ali se zemlja ne vidi.

U grob su spušteni tepisi sve do dna. Sve je obloženo cvijećem. Lijes je i iznutra ukrašen, dekoriran svilom i čipkom.

Vjerujem da u protestantskom obredu svećenik ne spominje da smo prah i da ćemo se u prah vratiti. To bi ovdje bilo strašno! Sablažnjivo!

Sve to »skrivanje« groba i istine smrti govori da se tu netko boji istine. Kad se netko nečega boji, onda o tome ne želi razmišljati, ne želi to ni vidijeti.

Upravo to me je potaklo da sada za vrijeme božićnih dana dođem do zaključka da se Danci isto boje i — Božića. No, ovdje nije Božić radni dan. Dapače, već mjesec i pol prije sve je u znaku slavlja. Ulice su nakićene, izloži-

s nakićenim borovima rasvjetljeni noć i dan. Posebni štandovi puni su dječjih igračaka svih mogućih vrsta.

Danci se na Badnji dan sabiru u obiteljskoj kući. Tada prestaje i sav promet. Najnužniji vlak i pokoji taksi. Ni brodovi između Danske i Švedske tog dana ne voze. Sve je u znaku najvećeg slavlja u godini. Božić je pravi obiteljski blagdan, koji ih sabire.

Danci nisu tako obiteljski navezani kao mi. Oni su više samostalni. Većinom nakon škole drijete ode i mnogi ga roditelji ne vide od Božića do Božića, i tada čuju gdje je i što radi.

Ovo je četvrti Božić koji slavim u dalekoj kraljevini Danskoj. Prolazim kroz ogromne dućane. Pošao sam u najveći u Danskoj. To je zapravo jedan cijeli »grad« pod jednim krovom. Pošao sam u njega prije nego vam ovo pišem, da se još jednom uvjerim u danski strah pred Božićem. U toj ogromnoj robnoj kući jedan je dio odvojen i otvorene su nove ogromne prostorije samo sa stvarima koje kupujemo za Božić. Tu su ukrasi za bor, raznovrsni predmeti za božićni stol, svjeće na stotine vrsta, a jedna cijela strana zida puna je božićnih čestita-

ka. Pregledno su poredane, a brižno sam pretraživao nebih li kojim slučajem ipak našao ono što tražim. Tražio sam bar jednu razglednicu na kojoj bi bio biblijski motiv Isusova rođenja. Na slikama su patuljci u bezbrojnim nijansama, razni pejsaži zime, na jednoj čak slama i krava s magarcem. Ali Sveta Obitelj kao da se sakrila!

O božićnom događaju,ako se i govori, govori se kao o priči. Rekao sam jednomet:

— Pa ispričajte djeci tu priču! Zašto je tajte? I Snjeđuguljica je priča. Evo njezinih slika na božićnim razglednicama! Sve se priče pripovljedaju, adventski kalendari puni su Diznijevih junaka... Samo »priče« o Isusu nemal

Boje ga se, jer nije priča! Tu ima svega, ali bit Božića, Sin Božji u jaslama, on je sakriven. Opasno je pričati »priču« o Njemu, da je djeca ne povjeruju, a tada bi trebalo mijenjati ljude i život!

Naši su ljudi često zanesenii i govore mi: — Gledajte, velečasni, kako ovi svečano slave Božić!

A ja im nastojim tumačiti da samo to nije Božić. Božić je bio kad sam ja tog dana išao u školu, pa tu žrtvicu dao Isusu za ljubav. Kad se tih dana kleči po našim kućama i moli mir od Kralja

mira, koji se rodio. To je pravi Božić! Naš je narod shvatio bit Božje poruke Božića, pa je to prenio u svoje pjesme. Danci pjevaju u božićnim pjesmama o patuljima, koji skaču po krovu i tavanu, koji će ubaciti dar kroz dimnjak, a naš je narod, kao pastiri pred jaslicama, siromasan, prepjevao u svojim božićnim pjesmama Evangelje Božića, i čak teologiju Crkve. »Sin Boga Oca i Bog sam s neba na zemlju side k nam...« Tako će dalje brojiti. Sad ćemo ih pjevati.

Naše ulice neće biti tako nakićene i rasvjetljene kao ove ovdje, ni izlozi puni bora i darova, no u našim se domovima neće pjevati o patuljcima, nego ispod božićnog bora djeca će šaptati: »Isuse mileni, Bože moj, srce ti dajem da sam tvoji!«

Razmišljajući tako, sjetih se najednom, da se ta »priča o Isusu rođenom u šatlici, i kod nas javno ne priopijeda. Ni na radiju, ni na televiziji je nećemo čuti.

Pa dove mi ova misao: — Bože moj, ne boje se samo Danci Božića!

Josip KROPEK
hrvatski misionar u Danskoj

TRAŽIO SAM BAR JEDNU RAZGLEDNICU NA KOJOJ BI BIO BIBLIJSKI MOTIV ISUSOVA ROĐENJA...

Božićne i novogodišnje čestitke

Marie M. Martinie, dopisnica francuskog tjednika »Kršćanska obitelj«, piše da je kod mise na Novu godinu slušala svećenika kako govoril da su čestitke i dobre želje potpuno kršćanski običaj.

Kad ti netko napiše uz tvore ime dvije riječi, znači da je mislio na tebe, da je s tobom bio nekoliko časova. Svaki pravi čovjek-kršćanin bit će obradovan kad primi kakvu čestitku s dobrim željama, pa makar nije posebno u prijateljskim odnosima s osobom, koja piše, jer želje te osobe su kao molitva...

Zelimo li nekome dobro zdravlje, hrabrost, uspjeh, isto je kao da mu govorimo: — Nek te Bog čuva u dobrom zdravlju! Nek ti dadne snage!

Dobre želje nisu nekorisne formalnosti. Zato ih treba obavljati s ljubavlju...

Svećenik još reče, da on o Božiću i N. godini čestita čak i svojim pokojnim roditeljima. Pomici na njih i preporuči ih Bogu. Ako su u nebu, kako će se radovati i zagoverati kod Boga onoga koji misli na njih. Ako su u čistilištu, imat će koristi.

Nije li nas Isus u Očenašu poučio da govorimo Nebeskom Ocu nešto slično: kao dobre želje i čestitke...

— Sveti se ime Tvoje — po Ijudima koje si stvorio i koji malo na te misle.

— Dodi kraljevstvo Tvoje — na ovu zemlju, na kojoj vlasti zlo.

— Budi volja Tvoja — najprije po nama koji ne mislimo dosta na to.

Ako nas je Isus učio da se ovako obraćamo Nebeskom Ocu, znači da je svaka dobra želja molitva.

Ja bih dodao na ovo slijedeće: Kod svih čestitki i dobrih želja, neka se najprije zaželi pomoći Božja za dušu, za potrebne Božje milosti i pomoći da čovjek postigne spasenje, jer je Isus rekao da tražimo najprije kraljevstvo nebesko, a drugo će nam se dodati.

Srećko BOŠNJAK

Jesmo li zaboravili genijalnog Isusovca?

ISUSOVAC THEILHARD DE CHARDIN DAO JE ODLUČAN DOPRINOS U PROUCAVANJU POSTANKA ČOVJEKA.

Théophile de Chardin zaujel je jedan od najblistrjih duhova dvadesetog stoljeća. Po struci paleontolog, svećenik-isusovac, misilac, uspostavio je osebujan most između prirodnih znanosti i vjere. Rodio se 1. svibnja 1881., a umro 10. travnja 1955.

»Ako netko žarko uzljubi Isusa, skrivenog u snagama koje omogućuju da sazrije Zemlja, sama će ga Zemlja zagrliti svojim ogromnim rukama i skupa s njim će se očitovati u Božjem krilu.«

Kad bi ove riječi bile napisane na kakvom teškom istočnjačkom jeziku u pjesku pustinje, sigurno bi se stotine učenjaka nadvlijalo nad tim dragocjenim svjedočanstvom mlađičnog duha, koji nalazi Boga u srcu Materije.

Ovog strastvenog svjedoka Isusova ne trebamo tražiti među ocima pustinje: on je vrlo blizak našem vremenu. Taj čovjek dao je odlučan doprinos u proučavanju postanka čovjeka, to je O. Petar Théophile de Chardin, Isusovac, koji se rodio prije sto godina.

U ime Pape napisao je kardinal Casaroli, prigodom

ove stogodišnjice: »Izvanredni odjek Teihardovih istraživanja, zajedno sa snagom njegove ličnosti i bogatstvom njegove misli, označili su naše vrijeme na trajan način.«

Nedaleko od Clermont-Ferranda, u središtu Francuske, rodio se Petar kao četvrti sin od Jedanaestero djece u plemenitoj obitelji.

Zemlja je začarala maloga Petra. »Nisam imao više od šest ili sedam godina, kada sam počeo osjećati privlačnost prema Materiji, ili još točnije, prema nečemu što je izarivalo iz srca same Materije.«

Kamenje, fragmenti tvrdih stijena, koje je mogao lako skupljati na tom vulkanskom kraju, postalo je predmet istraživanja toga djeteta. Sjećajući se svoje rane mlađosti, reći će kasnije P. Théophile o sebi: »Kao dijete bio sam sretan samo onda kada sam posjedovao neki dragocjeni, rijetki, čvrsti, prirodni predmet. Izgleda da mi je svaki napor prema prirodnom predmetu bio neki religiozni napor. Svjestan sam da sam se uvijek želio približiti Apolutnomu.«

Kao 17-godišnji mladić stupio je u Družbu Isusovu, a

1912. godine posebno je spcializirao paleontologiju u Parizu.

Najveći dio svoga života proveo je u iskapanjima praliudi u Kini (sinantropus), Javi, Južnoj Africi i drugdje. Paleontološka istraživanja tjerala su ga na razmišljanje o sudbini i perspektivama čovjeka u svemiru. O toj temi napisao je niz izuzetno zanimljivih knjiga, o kojima danas postoji već 2000 napisanih novih knjiga, doktorskih dizertacija i komentara.

Koja je osnovna misao Théophile de Chardina?

»Čovjek se ne nalazi u središtu Univerzuma (svijeta), kako su misili astronomi prije Galileja. Čovjek je više na Vrhu, na krajnjoj točki strelice kozmičkog putovanja cijelokupne povijesti materije i života...«

Što to znači, Gospodine, ako ne to da te mogu doći svom širinom i dubinom stvarnosti, svom njenom Prošlošću i Budućnošću, svim onim što trpim i činim, svojim služenjem, svojom poduzetnošću, i samim djelom svoga života, te se tako sjediniti i beskrajno napredovati u tom sjedinjenju!«

Od 1912. godine nastavio je Teilhard de Chardin svoje znanstvene studije, posebno iz paleontologije. Ovoj znanosti i studiju postanka čovjeka posvetio je čitav život, koji nije obuhvaćao samo skupljanje nađenih fosila, nego i otkrivanje momenata u procesu sazrijevanja života.

Covjek posvemašnje znanosti, uvihek je bio oduševljen kao nekim religioznim divljenjem, o kojem pripovijeda u pismu svojim roditeljima:

»Uvjeravam vas da se mogu činiti prave meditacije kada gledamo tragove prijašnjeg čovječanstva ili bilo koje upoznate civilizacije; meni se svida ostati ovde, sam, u jednoj apsolutnoj šutnji, koju prekidaju samo kapi što se spuštaju niz stalaktite (kamene slge)«.

«MENI SE SVIDA OSTATI OVDJE SAM, U JEDNOJ APSOLUTNOJ ŠUTNJI, KOJU PREKIDAJU SAMO KAPI STO SE SPUSTAJU NIZ STALAKTITE.»

Duhovne vježbe - ponovo!

S izvjesnim strahom odlučivali smo se pozvati čitatelje i prijatelje GLASNIKA na Duhovne vježbe u Zagreb, Fratrovac 38. Govorili su nam dobromanjerni prijatelji:

— Sigurno neće biti odaziva! Čitateljima GLASNIKA ne odgovara sabranost u tako ozbiljnog poslu...

Ipak smo se odlučili. I odmah možemo reći: Nije nam žao!

Za prvi tečaj Duhovnih vježbi, koji je održan od 13. do 15. studenog, bio je tako velik odaziv da smo morali odbiti preko 30 molbi, premda smo primili 45 osoba.

Odmah iza prvog tečaja nastala je nova situacija. Sada su nas oni koji su obavili Duhovne vježbe, poticali:

— Mi poznamo toliko naših prijatelja i poznanika koji će se sigurno odazvati, ako organizirate još koji tečaj.

Nismo mogli uzmaknuti: početkom slijedeće godine 1982. održat će se još dva tečaja. Jedan će trajati od 12. do 14. veljače, a drugi od 12. do 14. ožujka. Cijena ista 500 ND.

Bez posebne prijave nikoga ne možemo primiti. U prijavi označite da li biste mogli doći u veljači ili ožujku. Mi ćemo vam odgovoriti čim vas zapšemo. Prijaviti se valja što prije, jer je broj ograničen. Najviše možemo primiti u jednom tečaju 45 osoba. Prijave pošaljite na adresu: Uprava Glasnika 41001 Zagreb pp 699, Palmotićeva 31

I ti možeš postati isusovac?

MLADICI, koji želite biti isusovci i posvetiti svoje sile većoj slavi Božjoj

- bilo kao svećenici pišite nam na adresu:
- bilo kao časna braća Stjepan Kuzmić
- u domovini 41000 Zagreb,
- ili u misijama Fratrovac 38

nade i poticaji

Piše: Žarko BRZIĆ

Bog naš suputnik

Što bi od nas bilo da Isus nije došao u pohode svojih brači? Tko je u stanju osmislići život, često tako mučan i tegoban, ako to nije Isus Krist koji nam je otkrio zapanjujuću Očevu ljubez koja nas čeka? Teolog K. Rahner razmišlja o toj činjenici u svojoj knjizi »Bog je postao čovjekom«, pa zaključuje:

»Bog je sam tih izlazio iz strašnog sjeća, u kome on prebiva kao Gospodin, i došao k nama. Tih je stupio u kolibu našeg zemaljskog života i smatran u svemu čovjekom. On je započeo gdje i mi počinjemo, sasvim siromašen, sasvim ugrožen, sasvim djetinji i blag, sasvim nejak.

On koji je beskrajna daleka budućnost, koju sami nikad ne možemo dostići, jer ona kao da stalno izmiče u sve daije daljnje, kad pohitimo prema njoj tvrdim stazama našeg života, On nam je izlazio u susret, došao k nama, jer mi inače ne bismo našli put k njemu. On je s nama išao našim putem k sebi, da bi taj put našao sretnan svršetak, jer je sam taj svršetak u Isusu postao naš početak.

Zauzeti bezbrojnim poslovima svoga poziva i užurbanim tempom našeg vremena, jedva kada dospijemo ozbiljno razmišljati o najvećanstvenijoj avanturi povijesti, u kojoj je Bog po svome Sinu posjetio našu zemlju radi čovjekova spasenja.

Bog je blizu. Tu gdje smo mi, tu je njegova vječna Riječ milosrda. Ona hodi našim putevima, ona kuša našu radost i našu bijedu, ona živi našim životom i umire našom smrću. Ona nas je otkupila time što je dijelila našu kob. Ona je učinila naš početak svojim, stupila na put naše sudbine, te tako stvorila taj put u beskrajne Božje daljine...

I danas još možemo i moramo reći: vječna se Očeva Riječ pojavila u ljudskom tijelu, uzela je našu stvarnost i povljest kao svoju vlastitu, i tako nam nepobjedivo i neopozivno obećaje samog Boža...

NANOVO RODENA

Kako približiti Isusa onima koji ga slabo poznaju? Vlastito životno iskustvo djeluje najuvjerljivije. No do toga iskustva nikada nećemo doći ako Isusa ozbiljno ne shvatimo. Ponavljam, ozbiljno kao što ozbiljno prihvaćamo zbilju neke važne životne odluke o kojoj ovisi naša budućnost.

Evo jednog odlomka iz knjige Davida Wilkersona »Na život i smrt« u kojem raspravljaju mlađi ljudi na koji način saobraćati s kolegama koje bi željeli dovesti Kristu.

— Moramo biti vrlo pažljivi da ne ispadnemo kao papige. Ja sam imao otvorene uši za vjerske izraze koje sam već čuo. Ali kad se već jednom nadem na ulici, nikad ne upotrijebim takav izraz, a da se prvo ne pomolim kako bi takvom izrazu dao svu silu koju je imao kad je prvi put bio izgovoren...

— Što u stvari mislite, kad kažete da biste nekome rekli da je Isus onaj koji spašava?

— Dobro, to znači da si novo rođen — odgovorila je neka djevojka.

— Što se desilo s tobom, kad si bila novo rođena? — upitao sam tu djevojku.

Mlada žena je šutjela i za trenutak okljevala. Zatim, glasom, koji je svratio pažnju svih u prostoriji, ispričala je o promjeni koja se jednog dana desila u njezinom životu. Pričala je kako se do tada osjećala usamljena i plaha, te kako joj se činilo da život bescilno prolazi i nikamo ne vodi.

— Slušala sam o Kristu — govorila je — ali to je ime bilo za mene prazna riječ. Zatim, jednog dana prijateljica mi je ispričala da mi Krist može oduzeti osamlijost i strah. Pošle smo zajedno do crkve. Propovjednik me pozvao da podem naprijed, pa sam i pošla. Klekla sam tako pred svima i molila onoga Isusa, koji je za mene bio jedno ime, da promjeni moj život. Od tada

više nije ništa bilo kao prije — rekla je djevojka. — Doista sam novo stvorene za koje se, kako mi se čini, veli — novo rođenje.

— Nestalo je tvoje osamlijenosti?

— Da, sasvim.

— A što je sa strahom?

— Također!

— I Krist ti sada više ne znači samo praznu riječ...?

— Neravno! Riječ sama ne može izmijeniti stvari...

SVETOGRDNA PRIČEST

Rijetko se u književnosti može naći tako potresnih i snažnih opisa duševnih borbi s vlastitom savješću kao što ih donosi suvremeni engleski pisac kršćanskog nadahnutca Graham Greene u svom romanu »Srž stvari«. Glavno lice u romanu, policijski komesar Scobie, prima svetoigradno pričest iz obzira prema zakonitoj ženi Louise, dok u isto vrijeme podržava grešne odnose s drugom ženom.

— Dragi, reče Louise, ako ti nije dobro, ostani u posjeti. Ne želim te vući na misu.

On reče: — Ne, nel! Hoću ići s tobom!

Kad je uz nju stupio u crkvu, kao da je ušao u nju prvi puta, baš kao stranac. Već ga je sada neizmjerna daljina dijelila od tih ljudi, koji su klečali i molili se i koji će uskoro u miru primiti Božja. Kleknuo je i pretvarao se da molí...

Riječi misle dopirale su mu u uho poput optužbe. Pogledao je kroz sklopljene ruke, i gipsani likovi Djevice i svetaca kao da su svima pru-

žali ruke pokraj njega i iz njega...

On je bio nepoznat gost u društvu, kojemu ga nitko nije predstavio. Blagi oslikani osmjesi bili su nepodnošljivo usmjereni drugdje. Kad su došli do »Gospodine, smiluj se«, ponovo je pokušao moliti. »Gospodine, smiluj se! Ali strah i sram zbog čina, što ga je namjeravao učiniti slediše njegove misli. Oni propali svećenici što su čitali »crnu misu«, što su posvećivali hostiju iznad golog tijela žena i primali Boga u besmislenu i stravičnu obredu, bar su obavljali čin prokletstva osjećajem jačim od ljudske ljubavi. Činili su to iz mržnje prema Bogu ili neke nastrane odanosti prema Božjem neprijatelju. No, on nije osjećao ni ljubavi prema zlu ni mržnju prema Bogu. Kako bi mrzio Boga koji se vlastitom voljom predao u njegove ruke? Obećastio je Boga zato što je ljubio jednu ženu...

Mislio je, gledajući svećenika gdje nalijeva vino i vodu u kalež, kako se njegovo vlastito prokletstvo priprema poput gozbe na oltaru...

Bogatstvo božićne tajne

Piše: Mihalj SZENTMÁRTONI

Čovjek u stvari ima samo jednu temeljnu psihološku potrebu: da voli i da je voljen. Ali ako analiziramo ovu potrebu, nalazimo da se ona raščlanjuje na četiri psihička doživljaja: svijest o vlastitoj vrijednosti, svijest odgovornosti, svijest osobne slobode i svijest o smislenosti života. Nedostaje li bilo koji od ovih elemenata, čovjek nije sposoban za istinsku ljubav.

1. Sviest o vlastitoj vrijednosti kaže mi da sam netko, da predstavljam nešto jedinstveno i neponovljivo u ovom svijetu. Osjećaj vlastite vrijednosti je bitan preduvjet ljubavi. Jer ljubav je u biti predanje, darivanje samog se-

be ljudskoj osobi. Ovo darivanje, međutim, samo je onda opravdano, ako predanje sebe ne osiromašuje drugu osobu, već je obogaćuje. Sviest vlastite vrijednosti poručuje upravo to: po tebi se druga osoba može obogatiti. Ako netko nema svijest vlastite vrijednosti, nije sposoban za samodarivanje u ljubavi.

2. Sviest odgovornosti ima kao sadržaj spoznaju da sam tu za drugu osobu i da me ta druga osoba treba. I-stovremeno osjećam da bi bez mene patila, ostala bi siromašnija. Stoga preuzimam odgovornost za nju. Nema autentičnog afektivnog odnosa

bez ove odgovornosti za drugu osobu. Majstorski opisuje svijest odgovornosti Antoine de Saint-Exupéry u »Malom princu«:

— Vrijeme što si ga izgubio za svoju ružu čini tu ružu tako dragocjenom.

— Vrijeme što sam ga izgubio za moju ružu... — ponovi mali princ, da bi zapamtilo.

— Ljudi su zaboravili tu istinu — reče lisica. — Ali ti je ne smiješ zaboraviti. Ti postaješ zauvijek odgovoran za ono što si priputomio. Ti si odgovoran za svoju ružu...

— Ja sam odgovoran za moju ružu... — ponovi mali princ, da bi zapamtilo.

Odgovoran sam za svoj čvjet — za onoga koga volim. Tko nema ovaj osjećaj i svi jest odgovornosti za drugog čovjeka, nije sposoban za autentičnu ljubav, jer je nesposoban da dijeli sudbinu drugog čovjeka.

3. Sviest osobne slobode rada se iz spoznaje da iznad svakog društvenog, psihičkog i moralnog determinizma postoji u nama jedan prostor, jedno svetište, kamo nema pristupa niti osim nas — i onih kojima mi to dopuštamo. Ljubav se ne može plati, ne može se iznudit. Ljubav je uvijek susret dviju sloboda. Želim drugoga i puštam ga u svetište moje slobode. Ako tko nema ovu sviest osobne slobode, nije sposoban za istinsku ljubav, budući da nije sposoban primiti drugoga.

4. Sviest o smislu života nošena je spoznajom da moj život ima cilj, da znam zbog čega i zašto ulažem svoje sposobnosti. Ta se sviest rada iz uvjerenja da nisam slučajno ovdje, već me je netko htio: ovakvog, ovdje, sada. U konačnoj analizi: netko me ljubi, zbog toga me je htio, pozvao me je iz nebića u postojanje.

Krug se na taj način zatvara: krenuli smo od potrebe da budemo voljeni i tamo smo se vratili. Ako netko nikada nije iskusio ljubav, neće ni sam biti sposoban da ljubi druge. Čovjek vjernik ima transcendentalne temelje ljubavi: Bog nas je prije ljubio. A ova se ljubav pojavila među nama u blagoslovljenoj božićnoj noći. Od tada je Božić prototip svake ljudske ljubavi, temelj i garancija za mogućnost te ljubavi. Jer:

1. Božić — Bog je priznao čovjekovu nutarnju, neotudivu vrednotu. Od božićne noći novamo naša sviest o vlastitoj vrijednosti nije bez temelja, ta sam ju je Bog priznao. Bogu sam bio i jesam važan. Božić je reevalutacija čovjeka. Stupimo načas u svijet maštete: Bog kao neki zlatar stavlja na test čovjeka i zabrinuto čeka rezultat. Onda radosno zaključuje: čovjek je nepatvorenna vrednota, vrijedan svakog ulaganja!

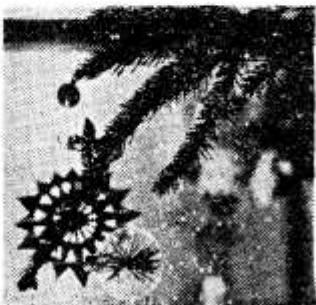
2. Božić — Bog se poziva na čovjekovu sviest odgovornosti. Utjelovljena ljubav došla je među nas u takvoj formi da odjednom shvaćamo da smo odgovorni za to betlehemsко Dijete. U Betlehemu Bog se nalazi među nama kao izručeni Bog, njegova egzistencija ovlašti o nama ljudima. Potrebne su Marije i Josipi da preživi: oni ga spašavaju pred ubilačkim blesmom Heroda, oni strahuju za njega u tudini. Bog i danes živi u svojoj Crkvi u ovakvoj formi: potrebni smo mu. Potrebne su mu naša vjera, naša ljubav, naše srce, naš glas, naše svjedočanstvo. Ako ja padnem, i drugi će pasti; ako ja izdam Boga, Crkvu, vjeru, moral, onda osjećam da je Bog postao nekako manji,

ranjiviji u ovom svijetu. Odgovoran sam za Boga u svijetu, ta on se sam oslonio na ovu našu odgovornost.

3. Božić — Bog je proglašio čovjekovu nutarnju slobodu. Utjelovljeni Bog je slobodan dar slobodnom čovjeku. On je Bog koji se daruje: nuđa sebe, nikoga ne prisiljava. Zove. On je tu nutarnju slobodu nazvao kasnije mirem, i dodao je, da nitko ovaj mir ne može oduzeti od nas. Ljubav — isto tako i mržnja — spadaju u suvereno pravo svakog pojedinog čovjeka.

4. Božić — Bog je postavio na nove temelje smisao našeg života. Tražiti i naći ljubav — to je istinski i pravi cilj svakog života. Ako ne ma ljubavi, naš je život besmislen. A u betlehemskoj štici leži sama utjelovljena ljubav. Od tada, od časa Rođenja nema više besmislenog života, nema uzaludne ljubavi. Jer ljubav postoji.

Promatrajući božićni misterij s takve perspektive, od jednom shvaćamo da kršćanstvo, vjera nije nešto periferno, rubno za naš život, nego nešto što se tiče samih temelja naše psihičke dobrobiti, budući da se Božja poruka obraća uvijek najdubljim čovjekovim težnjama i potrebama.

Gledali smo emisiju o narkomanstvu koju je priredila beogradска TV 28. i 29. listopada 1981. Lijepo, poučno, ali imam svoje kritike. Ovdje navodim neke primjedbe sa socio-loškog aspekta.

Medu ostalim rečeno je da u Jugoslaviji ima 20.000 narkomana. Čitala sam u časopisu »Der Spiegel« od siječnja 1972. da ih je već tada u Jugoslaviji bilo oko 40.000. Bez obzira na točnost podataka, činjenica je da se umnažaju kako oni koji prodaju drogu, tako i drogirani. Količina droge raste. U analizi krvi i urina mladih u našoj zemlji, napose daka, sve se češće nailazi na tragove droge. Čuje se da u Beogradu u nekom razredu 15-godišnjaka ima devet narkomana, u drugom nekom razredu šest itd. Čuje se da u Zagrebu u drugom razredu neke srednje škole ima nekoliko drogiranih učenica. Pripovijeda se da ih je sve više po malim gradovima. Ali kao da se o tome bojimo iskreno progovoriti...

Niste li opazili da se u posljednje vrijeme na mnogim područjima pojavljuje toliko toga protivnog već postojećem: drukčijega tipa časopisi, drukčija književnost, drukčiji stri-povi i krimići, drukčija likovna umjetnost, drukčija glazba... Nije li droga uzrok ili bar u vezi s tim pojavama?

Vrlo je teško ući u psihu drogiranih. Udaljeni su od sebe, teško se vraćaju natrag, štoviše, teško se pomiruju s mišiju da bi se povratili na autentičnu ličnost. Bez ikakvog su interesa za rad ili bilo što. A primjer im je zarazan. Hoće li to preobraziti svijet? Ni po čemu ne izgleda da je hod drogaša odbacivanje neljudskog a traženje ljudskog. Njihov hod je u prazno ništa, u propast.

Bijeg od ovakvog društva...

Piše: Ivan FUČEK

All nešto se je u mlađim ljudima pojavilo veliko i snažno, što je duboko uzdrmalo ustajalu i u mnogome negativnu civilizaciju; tu civilizaciju, koja je na putu uništavanja ljudskog čovjeka. Nije li droga jedan od izraza te težnje? Možda je to također izraz koji bi se mogao nazvati bijegom, izdvajanjem, negacijom, prkosom, protestom pred strašnom moći uništavajuća civilizacije.

S druge strane, danas je velik interes za sve podsvjedo, iracionalno... Pomicajte samo na istočne religije, parapsihologiju, hipnozu, okultizam...! Tko bi to sve mogao prosuditi? Naše je da tražimo psihički bolesne među onima koji se »fiksaju«, kako se izražavaju, ili drogiraju. Mnogi, dakle, uzimaju drogu radi svog bolesnog stanja.

All i mnogi zločini počinjeni su pod utjecajem droge ili u nekoj vezi s njom. Sjetimo se slučaja Sharon Tate, k tome života dugokosih Idola (Beatisti, Rolling Stones i slični) pa hipija svih vrsta, o kojima su milijuni mlađih bili ovjeni kao o svojim idolima: sve je to veoma često ili čak stalno u vezi s dra-

gom. A to su i tisak i TV svjesno donosili i tako su među mlađima drogu propagirali. Danas među drogiranima agresivnost, čak terorizam raste; nisu više »bezopasnici«, osobito koji uzimaju heroin. U tim raznim vidovima droga predstavlja dio onoga za čim danas mnogi mlađi čeznu. S druge strane, ona je očljenje neprihvatanja društva, bijeg od realnosti, iskustvo otudenosti, potreba za svijetom snova...

Možete li nam nešto reći s tog aspekta gledanja?

N. N., socijalna radnica

Iz vašeg pisma, bogatog refleksijama, u biti izlazi da je posizanje za drogom bijeg od nečega: od sebe, od zadataka, od društva, od stvarnosti, od odgovornosti života; bijeg u otudenje, u svijet snova, u pretjerani, čak nehuman, nestvarni svijet, koji se danas legitimira u časopisima, književnosti, preko sredstava priopćavanja, u umjetnosti, glazbi, jednostavno svim oblicima izražavanja čovjekovog duha. Ali, pošto ste u živo taknuli mnoge sociološke vidike, pitam vas je li moguće nešto učiniti? Promjeniti društvo, tako da mlađi više ne odbacuju svoju osobnost nego je prihvate, dožive, izgraduju, da otkriju svoj identitet čovjeka, da svoj unutrašnji svijet dalje ne izapačuju, da shvate što je prema dostojanstvu čovjeka kao društvenog bića: kako to postići? Kako navesti školu da učini svoje? Kako uvjeriti roditelje da je na njima složena dužnost? Stvarno, mnogi su mlađi prepušteni samima sebi. Činjenica je da danas mlađi biološki dozrijevaju veoma rano (sve je to pomak-

nuto za 2 do 3 godine unaprijed). Oni veoma brzo prestaju željeti i težiti za onim što žele i za čim teže rodilji. Posizanje za drogom znak je uvijek da mlađi čovjek ima problema, da ih ne može sam riješiti, da nema čovjeka koji bi ga pravo razumio, približio mu se, stvarno ga pomočao u punom zalaganju i odreknuću. Stariji i stari žive u svom svijetu, mlađi u svom. Nedostaju mostovi. Sto da se čini?

Istina, nitko se ne osjeća po sebi savršeno u društvenom kontekstu, jer je taj kontekst uvijek nužno za svakog pojedinca takav da uvjetuje, ograničava, sputava, zahtijeva... I, naravno, mlađi čovjek mora rušiti te barijere: već u vrtiću, u školi, u mlađem društву, na fakultetu. Svadje mora »probijati«, smještati se, snalaziti se, pronaći si prijatelje, istomišljenike, Inače se doživljava sam, ponekad jezovito osamlijen usred milijunskega mnoštva. Zapravo ni »najotvoreni« tipovi; dakle, ni jedan čovjek u potpunosti ne ostvara ravnotežu između svoje osobne originalnosti i društvenog pritiska, koji stvarno uvijek postoji. U stvarnosti nema optimalnog ostvarenja ravnoteže između pojedincata i društva. I stoga, shvatiti i prihvati stanovitu neravnotežu i stanovit izvanjski prisik, jesu nužni uvjeti da ljudi uzmognu medusobno preživjeti i da se izbjegne posvemašnje otudenje pojedincata i grupa, a zato je potrebna snaga. Ako manjka prihvatanje, ako mlađi čovjek doživi da ga društvo ne prihvaca, da ga odbacuje bilo zbog čega, on se nužno uvlači u se, u svoje unutrašnje trpljenje i patnju, koju onda

nastoji nadvladati umjetnim sredstvima, koja će njegovu psihu izvući iz tog unutrašnjeg čorsokaka.

Čini se da je upravo takva potreba koju zadovoljava droga. I zato ono, što se stavlja u alternativu s drogom, je podešavanje (modificiranje) i promjena društvenih struktura koje bi bile kadre zadovoljiti takvu potrebu. To bi značilo odvratiti mlađe od posizanja za drogom. Općenito se smatra da mlađi ljudi posiju za drogom ukoliko je ona nadmjestak jedne alternativе: III — III, tj. III se ukloniti u postojeće strukture društva, III pobjeći u svoj lažni svijet. Droga je, dakle, bijeg od ozbiljnog društveno-ekonomsko-političkog i religioznog angažmana. To potvrđuje i činjenica da je uzimanje droge veoma rašireno među mlađež koja nije dovoljno zapošlena i kojoj nije povjerenovo dovoljno odgovornosti. Tu se dotiču protivnosti: mlađež napuštena i prepuštena ulici i mlađež iz najbogatijih obitelji; jedni su bez odgovornosti, jer nemaju ništa, a drugi jer posjeduju sve i ne moraju se nizašto brinuti. Naprotiv, kod mlađih koji su ozbiljno zaposleni, s povjerenim, sebi prilagođenim, ozbiljnim odgovornostima u društvenom, ekonomskom, političkom i vjerskom životu, kod takvih je mlađih uzimanje droge gotovo nepoznato ili posve isključeno. Jedno je, dakle, od bitnih pitanja: kako mlađe od najmanjih nogu, već kao djecu, uključivši s povjerenjem u odgovorne zadatke i pomagati im da iste zadatke dobro vrše? Naši su seljaci to nekad znali: djeca su radila od najmanjih nogu...

Autoportret molitvenih skupina

Cesto se govori o molitvenim skupinama, ali ih se, zapravo, vrlo malo poznaje, jer su razasute, diskrette i različite. Zato je časopis »Prier« za svoje čitatelje prikupio razne podatke o molitvenim skupinama, kontaktirajući s odgovornima iz skupina, i donio jednu dosta sumarnu sintezu o njima.

Koliko ih ima? To je nemoguće znati, jer su razasute, pomalo tajanstvene, izolirane i medusobno neorganizirane. Više od jednog pokreta, one su nepovjereni i neprovjerivi, poput izdanka i klice, mali molitveni centri. Sigurno, više ih je tisuća, s obzirom na njihov broj. Najfrapantnija i bez sumnje najvažnija činjenica jest u njihovo velikoj različitosti. Jedne su zatvorene u svoj krug, druge su otvorene svima. Jedne se sastaju u crkvi, druge naizmjence kod članova koji im pripadaju; jedne se sastoje od mlađih, druge od starijih, a većina ne stavlja dobne granice. Jedne obuhvaćaju članove župe bez neke posebne duhovne oznake, dok su druge karakteristične baš po nekoj duhovnoj oznaci, kao npr. »Obnovljeni karizmatici« ili oni koji se okupljaju u Karmelu ili Taizé... U jednima ih ima samo do pet, dok u drugima i do sedamdeset. Jedne su više aktivne, dok su druge kontemplativnije; jedne teže za neprestalim razvitkom, obnovom, dok druge zadržavaju prvobitni status. Jedne se sastoje od onih koji se nazivaju »srednjim staležom«, druge, manje brojne, od radničkog staleža, ali većinom ne isključuju nijedan stalež.

Ipak, iz svega tog mogu se izvesti njihove zajedničke oznake: naravno, prije svega, želja za molitvom **kao jednom životnom potrebom**; želja da se podijeli molitva s drugima; volja **naučiti moliti**; velika ustrajnost, unatoč poteškoća; skrb za religioznu i socijalnu zauzetost, tendencija, posebno kod mlađih i kod karizmatika — poticati dijeljenje iskustava dalje i preoblikovati se u zajednicu života.

ODAKLE SU DOŠLE

Većina ih je nastala nakon 1970. godine. Zašto ovaj zamah? Da li je to posljedica 1968. godine? Možda kad se očitovalo jedno veliko nepovjerenje s obzirom na organizirane pokrete i krute uredbe, jedna određena odvratnost prema političkim, pače i vjerskim razgovorima i potreba istinskih odnosa.

U svakom slučaju, bila je to potreba za povlačenjem u sebe samoga, traganje za smislom, reakcija protiv manje vanjskog djelovanja, takoder, možda, reakcija na određeni pesimizam. Tome treba dodati nepovjerenje s obzirom na pokrete: »oni nam nisu donijeli ono što smo tražili«, konačno i reakcija protiv podjela u Crkvi.

Ukratko: bila je to spontana želja da se pronađe bitno, da dođe do jedinstva, da se ponovno otkrije značenje i važnost vjere i molitve. Ukratko, bilo je to nadahnucje Duha.

Tamo oko 1972., nakon SAD-a, i u Evropi su se pojavili »Obnovljeni karizmatici«, čija je uloga u obnovi molitve bila velika, premda su u početku djelovali nešto neorganizirano. U isto vrijeme Taizé počinje okupljati mase, posebno mlađih.

Od tih poticaja, više-manje jasnih i eksplicitnih, bilo je dovoljno da jedan počne, da bi se skupina dala na put. Prema analizi, one su se pojavljivale vrlo različito jedne od drugih, sad usmjerene na zajedničku akciju **ukinuća torture**, sad kao one koje su punе skrbi da se i tijelo uključi u molitvu (joga), ili kao one koje traže intimniju vezu s Apsolutnim. Treba, ipak, naglasiti, što je jako važno, da su se one radale vrlo često tamo gdje se održava kateheza.

One uglavnom nemaju neko određeno ime. Najobičniji je naziv: »molitvena skupina«, čemu se može pridodati ime župe ili neka specifična duhovna oznaka. Jedino se pojavljuju imena (ona su, uostalom, i znakovita) kao: Be-tanja, Oaza, Efeta...

Kad se radi o molitvi, naravno, uvijek se pomisli na svećenika koji bi trebao biti začetnik takve skupine. Ali, većinom je inicijativa dolazila sa strane laika. Svećenici su češće ostajali malo postrane, možda s jednom dozom nepovjerenja, ili, nasuprot, ima ih koji smatraju da je dobro da laici uzimaju odgovornost čak i u toj domeni.

TKO SU I KOLIKO IMA ČLANOVA?

U određenim slučajevima skupine su relativno homogene, npr. učenici 4. i 5. razreda, ili skupina »Rastući život«, ili radnički sindikati. Ali one se većinom sastoje od vrlo različitih staleža. S obzirom na broj — on varira između 5 i 70, ali uglavnom je između 8 i 20 osoba.

Jedna skupina iznosi da je u njezinu gradu, s obzirom na vrlo živu populaciju, više od 150 osoba u 6 godina bilo članom skupine. Žele reći da broj nije nešto bitno u skupini, on nije pokazatelj uspeha. Kad se skupina formira, probija, broj je malen i postoji opća težnja za umnažanjem skupina, a ne da se sama skupina prenatrpava.

S obzirom na dob granice su daleko šire nego bi se moglo pomisliti. Negdje je između 25. i 70. godine, ili čak između 7. i 87. Ipak, većina skupina je srednje dobi, tj. između 30. i 60. godine.

Koje su to sredine, koji društveni položaj? To je vrlo neodređeno. Pomišljane su tu sredine, profesije, mentaliteti, socijalni slojevi itd. Jedan određeni broj skupina pripada istoj klasi, a najzastupljenija je srednja klasa. Ali u nutritri tog jedinstva razlike mogu biti velike. Na primjer: inženjer, vrtlar, bolničarka, studenti, cigani, radnici. Koji put različitost je začudujuća: činovnici, radnički sindikalisti, razne narodnosti, protestanti i katolici. Jedna se skupina npr. sastoji od dva para, pastora i njegove supruge, dviju udatih žena, dviju redovnica, jedne rastavljenе žene, trojice neoženje-

IZ BETLEHEMSKE STAJICE I USRED ZIME STRUJI NEKA TAJANSTVENA TOPLINA, ZRACI SVJETLOST, ŽIVOT, LJUBAV.

nih, dviju bolničarki i dvoje zaručenih. Ili još jedna skupina: doktor, radnici, trgovci, nastavnici, jedna ili druga redovnica i sindikalisti.

Molitvene skupine su mesta gdje su najveće moguće razlike s obzirom na dob, spol, mentalitet, funkcije i nivoje života. I ako su granice uništene, to je stoga jer je molitva sposobna ublažiti razlike i nadići partikularizme, da bi dovela sve u jedno — k Bitnome.

Interesantno je primjetiti da uloga svećenika nije bitna. Laici su oni koji uzimaju odgovornost, a svećenik je znak veze s ostalima iz kršćanske zajednice i, jasno, kao onaj koji predvodi Euharistiju. Dosta se često spominje prisutnost redovnica koje, pomiješane s laicima, pomažu moliti i koje prihvaćaju one

koji se žele moliti. One se trude da izadu iz svog kruga i da ne budu zatvorene u same sebe, u svoje zajednice.

Sasvim je druga uloga redovnika u tim skupinama: oni animiraju ili podržavaju skupine snažno ih obilježavajući posebnom duhovnošću koja je i njihova oznaka, kao npr. Ignacijska, karmeličanska itd.

KAKO ONE FUNKCIONIRAJU

I u ovoj točki, kao i u drugima, razlike su velike. To je znak da potreba molitve prodire u svaki oblik egzistencije. Nemoguće je donijeti jednu vrst sheme, modela, po kojem bi one djelovale. Sve ovisi o mjestu, duhovnoj bazi, prisutnosti takvih i takvih osoba. Sasvim je sigurno

Uređuje: Juraš GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA RAZLICITOST Mjesnih Crkvi unutar Opće Crkve potiče jedinstvo Kristovih učenika u ljubavi

Jedinstvo u raznolikosti

Ovaj mjesec, u kojem se slavi molitva na osminu za jedinstvo različitih kršćanskih vjeroispovijesti, Crkva nas u ovoj misijskoj nakani poziva na molitvu za jedinstvo unutar same Katoličke Crkve.

Pod mjesnim Crkvama podrazumijevamo Crkvu u pojedinim narodima ili pokrajnjama, dapače i biskupijama ili župama. Postoje često već u susjednim župama različiti običaji i izražaji iste vjere. Pogotovo, kad se radi o raznim narodima ili krajevima svijeta, posve je razumljivo da mogu biti velike razlike u izražavanju vjere — već prema načinu života, mentalitetu, kulturi doličnih krajeva ili naroda.

Tako npr. crna boja znači u Evropi najčešće žalost (za sprovod, za pogrebnu misu), dok ista boja kod nekih u misijama označuje radost. Ili: bubnjevi i općenito bučna glazba kod Afrikanaca je gotovo potrebna za neku svečanost, onda jasno i za svečanost sv. mise; dok kod nas u Evropi mnoge to smeta.

Ista se vjera može očitovati, i njegovati, razvijati i rasti na različite načine. Sva ta raznolikost ima isti temelj i izvor; a taj je: »Jedan Gospodin, jedna vjera i jedno krštenje. Jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima, koji djeluje po svima i u svima stanuje« (Ef 4, 5-6).

Crkva tu raznolikost ne samo odobrava, nego je i ozakonjuje. Drugi vatikanski sabor veli: »Čuvajući jedinstvo u onome što je nužno, svatko u Crkvi mora... sačuvati dužnu slobodu, kako u raznim oblicima duhovnoga života i stege, tako u raznolikosti liturgijskih obreda, pače i u teološkoj razradi objavljene istine; u svemu pak valja njegovati uzajamnu ljubav. Budu ti tako postupali, oni će sve jasnije očitovati istinsko katolištvo i apostolstvo Crkve« (UR 4). Raznolikošću se dakle očituje katolicitet Crkve, tj. da je ona prikladna i dorasla za sve narode i sva vremena.

Za Izražavanje i dublje doživljavanje vjere, dakle, negdje više pomaže jedni obredi, glazba, načini izražavanja i druge okolnosti; drugdje drugi, čak i oprečni. Zato nas Crkva poziva na molitvu da ta raznolikost u pojedinim Crkvama ne bude na štetu jedinstva, nego ga pomaže i vodi k njemu. Članovi mjesnih Crkava treba da se osjećaju udovima iste sveopće Crkve i u njoj teže k zajedničkom cilju — k Ocu, u nebo.

Papa Ivan Pavao II. na svojim misijskim putovanjima češće je govorio o toj temi. Tako biskupima u Puebli u Meksiku (28. 1. 1979.): »Dragocjeni dar crkvenog jedinstva treba da sačuvaju svi koji tvore dio Božjeg hodočasničkog naroda. A ne — i dalje je misao Papina — da Evandelije u očima ljudi Ispadne »razderano prepirkama u naučavanju ili međusobnim osudivanjem«; što bi bilo drugima na smutnju.

Molimo dakle: Neka se bogatstvo različitih običaja i kultura odražava i u vjeri. Ali tako, da ta raznolikost ne razbija crkveno jedinstvo, nego ga obogačuje i pomaže, neka bude na pobudu i nadahnuće drugima.

Mato RUSAN

Majko, kako vam se Bog objavio?

Desmond Doig nastoji što više saznati od Majke Terezije na putu do Šantinagara. On tu redovnicu doživljava kao čudo Božje dobrote. Putovanje vlakom pruža mu najzgodniju priliku da navede razgovor na ono što se dogodilo u vlaku na putu u Darjeeling u noći 10. rujna 1966. godine. No evo što on sam piše!

Majko, da li je istina — upitah Majku Tereziju — da vam je za vrijeme putovanja vlakom objavio Bog svoju želju da mu služite i da ga pronalazite u životu napuštenih?*

Kimnula je glavom. Znao sam iz iskustva da nerado govorim o sebi. Ipak, sad sam sjedio pokraj nekoga kome je Bog osobno govorio, pa sam htio znati nešto više o silnoj uzvišenosti tog iskustva. Bio sam uporan.

»Majko, kako ste znali? Zar niste bar za koju sekundu posumnjali? Napokon, sam Krist je imao trenutke sumnje. Na primjer u Getsemaniju!«

»Ne! Tu nije bilo sumnje! Samo se je on za trenutak osjetio nesigurnim. To je bilo kao kod pravog čovjeka. I to je bilo prirodno. Trenutak kad primaš i trenutak kad se predaješ, to je osvijedočenje, uvjerenje. Ali to za tebe može značiti smrt, da! Uvjerenje dolazi u trenutku kad se predaješ. Tada tu nema sumnje. U trenutku, kad je Isus rekao: 'Oče, Tebi sam na raspolaganje. Budi volja Tvoja!' On je prihvatio. To je bila njegova agonija. On je osjećao sve stvari kao što bismo osjetili ti i ja kao ljudska bića. Zato je On bio nama sličan u svim stvarima, osim u grijehu.«

»Ali što onda, ako ostane nesigurnost?«

»Tad je čas da se čovjek spusti na koljena!«

Upitao sam se da li se za tog svog putovanja u Darjeeling ta neukrotiva žena spustila na koljena u molitvi. Za trenutak je silna vlažna izbrisala trku polja i drveća i nagomilane oblake što su izmicali kraj naših prozora. Da nam je Bog progovorio tog trenutka, mislim da se ne bih ništa začudio.

GUBAVA DJECA KOJA SU ZIVJELA U NASELJU GUBAVACA BLIZU ASANSOA.

»U toj molitvi — reče ona — Bog vas ne može prevariti, jer ona izvlire iz vaše nutrine. To je čas kad ga najviše želite. Kad ste jednom otkrili Boga u sebi, to je čitav život. Tu nema sumnje. Možete imati drugih sumnji, da! Ali ova vam neće nikad doći!« »Ne!« reče ona zamisljeno gledajući van kroz prozor, tako da sam jedva shvatio riječi: »Nikad nisam posumnjala!« Okrenuvši se tada k meni, reče s dubokim uvjerenjem: »Ali ja sam sigurna da je to On, a ne ja. To je njegovo djelo. Ja sam samo njegovo oruđe. Bez nje ga ne mogu ništa učiniti. Ali čak ni Bog ne

OVAKVI PRIZORI POTRESALI U MAJKU TEREZIJU: MAJKA I DIJETE BOLUJU OD GUBE, A NEMA NIKOGA TKO BI IM PRUŽIO POMOC.

može učiniti ništa za onoga koji je pun. Morate biti posve prazni da Ga pustite unutra, pa da čini što hoće. To je najljepše držanje s Božje strane. Iako je svemoguć, On se ipak nikome ne nameće silom.*

Ali, Majko, vi morate zacijelo upotrijebiti svoju volju!

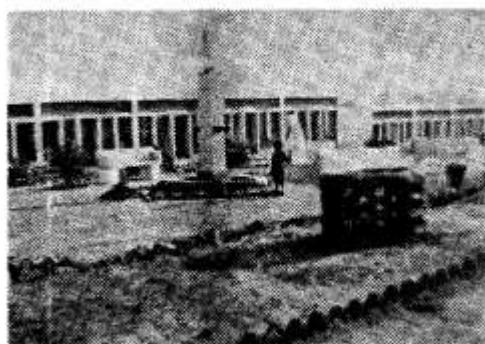
-Naravno! Vi morate raditi kao da sve ovisi o vama, ali ostalo treba prepustiti Bogu.*

Majko, smatrate li da Bog sve upravlja? I ono što je pravo, i ono što je krivo?

Tu može biti da se čovjek prevari, i to veoma mnogo. Mi možemo pogriješiti. Ali On ne može. On će iz vas izvući ono što je dobro. Zar ne da je to lijepo od Boga? On se može sagnuti dolje i učiniti da osjećate kako On ovisi o vama. Ista stvar je s našom Gospodom, zar ne? Kad joj je bio poslan andeo i rekao joj: »Ti ćeš biti Isusova majka!«, ona se lišila svega i rekla: »Neka mi bude po tvojoj volji! Evo službenice Gospodnje!« Da se ona nije predala, Krist ne bi došao na svijet. Isus Krist se ne bi rodio. No jer je bila tako ponizna, tako prazna, postala je puna milosti. U trenutku kad je začela Isusa, njezina je prva misao bila: dati Ga drugima. Brzo je otišla Elizabetinoj kući. A što je tamo učinila? Radila je posao sluškinje. To je najljepši vidik Božje dobrote i veličine Božje ljubavi prema svijetu. Bog je ljubio svijet darovavši mu Krista, a Krist je ljubio svijet darovavši svoj život za njega. Uvijek davati, uvijek davati! završi ona sмијеши се.

Vlak je bučno klepetao preko skretnica ulazeći u jednu stanicu, prekidajući svoj monoton ritam i naš razgovor. Na stanicu je vrio narod i provirivao kroz prozor tražeći slobodna mesta u ionako već pretrpanom vlaku. Nosači su posrtali pod teškim teretima. Prodavači čaja, glinenih lonaca, od muha zagadenih slatkis, voća i raznih časopisa nudili su promuklim glasom svoju robu. Prosjaci su gurali svoje ruke u kupeje. Činovnici gestikuliraju i zvližde pištaljkama. Psi lutalice reže i jedni druge grizu. Majka mirno čita u svoj toj gužvi, ali ipak ne propusti podići pogled da se nasmiješi djeci prosjecima, za koju se činilo da više i ne traže.

Kako smo se sve više približavali svoje cilju, bujno tropsko bilje sve više je prelazilo u šikaru. Ja sam počeo očajavati sumnjajući da ću susresti čudotvornog znanca koji bi nam omogućio da se u Kalkutu

SANTINAGAR — GRAD MIRA. PODIGLA GA JE UZ POMOC MAJKE TEREZIJE SESTRA KSAVERIJA ORZES ZA GUBAVCE.

vratimo u prvom razredu. Moja se neprilika popela do vrhunca kad smo stigli do cilja i kad je Majka Terezija, kao praktična žena, predložila da će biti najbolje ako već sada kupimo karte za povratak u Kalkutu. Već prije sam razgovarao s Kalyanom i Teklijem o mogućnosti da ih ostavim iza sebe. Čovjek se upravo mora čuditi kako ga može u tollkoj mjeri zaokupiti nešto tako obično u prisutnosti dviju redovnica. Bio sam siguran da bi se Majka tome nasmijala, kad bi saznala za moju nepriliku, i da bi pronašla savršeno rješenje. No bivalo mi je sve jasnije da će onaj »čudotvorni znanac« kojem sam se toliko nadao da će nam pomoći, biti sama Majka Terezija.

Na svu sreću briga za kupovanje karata bila je odgodena. Odgodilo ju je ono guranje kroz mnoštvo, pa onda ukrčavanje na trošni i klimavi kamionet, koji je došao pred nas da nas odveze do Santinagara.

Za vožnje od nekih pola sata do Santinagara prošli smo pokraj jedne male betonske zgrade. Sestra, koja nas je dočekala na kolodvoru, reče nam da je to napuštena klinika za gubavce. Majka ju je odmah zapazila i na sebi svojstven način željela da je preuzme. Ona nam isprijevodi da je tu u okolini Santinagara, gdje su se nalazili ugljenopki, bilo na tisuće gubavaca. Mala klinika, pokraj koje smo prošli, bila je jedan od dobranamjernih, ali neuspjelih pokušaja u borbi protiv te bolesti. Bilo je ganutljivo i potresno slušati Majku Tereziju kako sad planira da ovamo pošalje svoje mlade sestre da u tom zapuštenom kraju rade među gubavcima.

S engleskog preveo: O. Luka LIĆIĆ

Naš mali Stanislav

Naša indijska misionarka sestra Silvina Mužić prošlog je ljeta boravila u domovini na odmoru. Tom smo je zgodom zamolili da nam napiše nešto o djeci za koju se ona i njezine susestre brinu u misiji Gaibira u indijskoj saveznoj državi Orissi. Napisala nam je lijepu crticu o dječačiću Stanislavu.

Našem malom Stanislavu bilo je tek mjesec dana, kad su mu u roku od dva dana otac i majka umrli od kolere. Osim Stanislava ostavili su kao sirote i dvije njegove sestrice, od kojih je jedna imala pet, a druga sedam godina. To sve troje siročadi uzele smo mi sestre k sebi da ih othranimo i odgojimo.

Mali Stanislav je veoma lijepo napredovao. Kad mu je bilo godinu dana, već se znao prekrižiti. Bio je uistinu dobro i poslušno dijete. Kad su mu bile dvije i po godine, običavao bi svako jutro sa štapićem u ruci odlaziti u školu. I u kapelicu je dolazio isto tako s tim svojim štapićem. Kad bi došao do oltara, morao se podići na prste da mogne doseći oltar, pa bi tamo stavio svoj štapić. Zatim bi kleknuo i neko vrijeme klečao a da nije izgovorio ni riječi. Onda bi ustao, uzeo opet taj svoj štapić s oltara i uputio se van iz kapelice.

SESTRU SILVINU SVECANO SU DOCEKALI U GAIBIRI NA NJEZINU POV RATKU IZ DOMOVINE

TROJE SIROČADI PRED SAMOSTANSKIM VRATIMA U GAIBIRI CEKA NA SVOI OBROK RIZE.

U dvorištu imamo Gospinu spilju. Mališ bi i tamo dolazio, pa bi kleknuo pred Gospinim kipom na kamenje i zapjevao. No kako još nije mogao dobro izgovorati pojedine riječi, pjevao bi samo »Dona, Dona Ma — Blažena, blažena Majko!«

Svršivši tu svoju pobožnost, otišao bi po svoj tanjur i uputio se u kuhinju po svoju rižu.

Svi smo ga veoma voljeli, napose školska djeca. No ta naša radost nije dugo potrajala. Kad je selo zahvatila poplava, eva su djeca u selu oboljela od dizenterije. Od toga nije bio pošteden ni naš mali Stanislav. Premda smo sve pokušali da to dijete spasimo, nismo uspjeli. Jedne nedjelje umro je okružen svim našim sestrama i školskom djecom. Svi su plakali tako kako za njim da nismo mogle ni moliti. Dok smo mi uz njega molile, on je izdahnuo. Otišao je k svojoj nebeskoj Dona Ma — Blagoslovljenoj Majci, da joj tamo gore nastavi pjevati: »Dona, Dona Ma Maria! — Blagoslovljena, blagoslovljena Majko Marijo!«

S. Silvina MUŽIĆ

S R E T A N B O Ž I C

I BLAGOSLOVLJENU

NOVU 1982. GODINU

želi našim misionarima
i dobročiniteljima misija
Urednik misijske rubrike

Sestra Jela preselila se Isusu

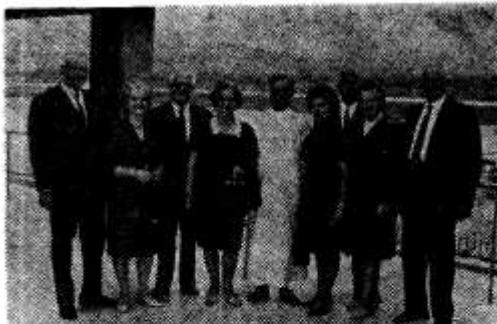
Od devetero braće i sestara, od kojih je otac Ante najmladi, dosad je umro jedan brat i dvije sestre. U rujnu prošle godine umrla je najstarija sestra, Jela. Koliko je baš ta sestra značila ocu Antu u njegovu životu, pokazuje nam bar malo njegov članak što ga je napisao krajem rujna, nakon što je dobio vijest o njezinoj smrti.

Sestra Jela preselila se k Isusu, no nije zaboravila svoga brata Antu. Odmah, na sam dan njezine smrti, osjetio sam njezinu pomoć, njezinu sestrinsku ruku.

Tog sam dana bio veoma slab, jedva sam se držao na nogama. No obećao sam katekumenima dvaju novih sela s onu stranu Tuškalske rijeke da ću ih pohoditi. Nakon mise u Maria Polliju prebacio sam misnu torbu na leđa, pa na put. Još je nekako išlo do rijeke. Tamni monsunski oblaci postajali su još tamniji. I dok smo prelazili rijeku, nebo se otvorilo. Na Gangesu je bila oseka. Blato, osobito na nasipu, bilo je tako sklisko da sam se jedva mogao uspeti na nasip. Katedalist Korno upravo je na vrijeme stigao. I sad naprijed uskim, skliskim nasipom. Ljudski govoreći, bilo je nemoguće. Do kapelice je čitav jedan sat. Već se spustila noć. Jedva da što vidim, no ipak idem, ne posrćem, ne padam. Istina, u ruci mi je štap, ali sam štap ne bi me mogao spasiti. Netko me je vodio, držao za ruku...

Kad sam se nakon nekoliko dana vratio kući s tog teškog misijskog puta, čekao me na stolu brzjav: »Sestra Jela danas umrla!« Računao sam vrijeme: bilo je to baš onda kad sam ja išao onim nasipom. Lijepo je to bilo od drage sestre Jele.

Ona je bila najstarija među nama devetero braće i sestara: četiri sestre i pet braće. Bila je dobra svima nama i doma svojim svetim životom, i u školi kao savjesna i dobra učiteljica. Mene je kao prava majka pratila sve tamo od sjemeništa do u redovnički život i kasnije u misijskom radu, hrabreći me da junački idem naprijed. Hrabrila su me njezina krasna pisma, molitve, žrtve i pomoć našim siromasima. A eto, i odmah nakon svoje smrti pohodila me i pratila uz rijeku Ganges. Sad smo si još bliži. Iako su Benga-

JEDNA OD POSLJEDNJIH SLIKA NA KOJOJ SE JOŠ NALAZE SVA BRACA I SESTRE OCA ANTE ZAJEDNO S NJIM PRIGODOM NJEGOVA POHODA DOMOVINI

lija i Korčula, gdje je sestra živjela, mogle izgledati malo daleko, sad se više ne govari o udaljenostima. Ja sam siguran da će me ona i nadalje pratiti i na skliskim nasipima i na burnim valovima rijeke Ganges.

To se upravo dogodilo u selu prijatelja mi Šukla, koji je poglavar tog sela. Mnogo sam puta prošao kroz njegovo selo, mnogo puta smo se pozdravili i upitali za junačko zdravlje i razgovarali o vjeri. Ali nekakav strah i bojazan nisu mu dali da se odluči. Kad me je, međutim, danas vidio zablaćena i izmorena, pozvao me da se odmorim u njegovoj kolibi. Ali ne samo da se ja odmorm, nego on bi želio da se i u njegovu selu počne s vjerskom poukom. Neki od njih bili su u Maria Polliju i tamo su vidjeli rad sestara, njegu dječice i bolesnika, pa i onih najtežih — gubavaca. Vide i život nas svećenika. Mora da je Isusova vjera dobra, kad je u njoj toliko ljubavi i milosrda.

Dosli su i neki drugi seljani, osobito mladići, i posjedali su na polumokru travu.

Starkelja Šukla najprije je sve pozdravio, onako od srca, iskreno. Odmah je spomenuo kako se prije bojao što će reći ljudi, što će biti s njegovom »kastom«. Ali sad on neće mirovati dok ne dobije »Dlšur doršon — Isusovo viđenje«. Nakon njega govorio je mlađi Omio (»Mili«), duša čitavog ovog sela. Slušati ga, gledati ga kojim žarom govoril o Isusu, čovjeku dolazi na pamet sveti Pavao, kojemu je raspeti Isus bio sve.

Te večeri bio sam sretan, ulistinu sretan. Govoriti o raspetom Isusu, o njegovoj ljubavi, to je sreća svećeničkog života, sreća nad srećama.

O. Ante GABRIĆ

Gradimo novu crkvu i samostan

Naš misionar časni brat Ilija Dilber javlja nam u pismu od 10. rujna 1981. opet nekoliko novosti. Glavne su: gradnja nove crkve u predgradu Lusake i novog velikog samostana časnih sestara u Kasisiju. Evo što on o tome piše.

U svibnju ove godine započeli smo s gradnjom nove crkve u predgradu Lusake zvanom Lilanda. To je, eto, peta crkva što je gradimo ovdje u misijama u ovih 14 godina što sam ja ovdje u Zambiji. Tri crkve podigli smo uz pomoć vas, naših suradnika. Četvrtu crkvu gradili smo ovdje u Lusaki, no sredstva za nju prijavio je lusački nadbiskup. Ali i u tu crkvu uloženo je mnogo od vaših darova, pa i tu crkvu možemo smatrati dobrim dijelom našom. I u ovu novu crkvu namjeravamo također uložiti jedan dio vaših darova. No o tome ću vam kasnije pisati opširnije.

Kako rekoh, s gradnjom nove crkve započeli smo u svibnju. Zupnik u Lilandi je jedan isusovački misionar Indijac. Iz Indije on ne može očekivati bilo kakvu pomoć za tu svoju crkvu, pa se obratio na prijatelje misije u Austrilji. I oni su se odazvali, pa mu obilno pomažu u toj gradnji. Ja sam se privatno same gradnje. Nabavio sam sav potreban građevinski materijal.

Budući da je teško nabaviti građevni materijal, gradnja prilično sporo napreduje. No ni mi se ne žurimo da je što prije do-

PAPINSKI PRONUNCIJ BLAGOSLIVLJE TEMELJE NOVOG SAMOSTANA DOMACIH ČASNIH SESTARA U KASISIJU.

vršimo. Želimo samo to da je do početka kišnog doba stavimo bar pod krov. Već smo zaliili betonske temelje i postavili deku, tj. pod crkve. Ujedno smo već montirali željeznu krovnu konstrukciju, koja će biti ugrađena u zidove crkve. Možda se čudite što uvek na crkvama stavljamo željeznu krovnu konstrukciju. Na to smo prisiljeni, jer kad bi ona bila od drveta, bijeli mravlji brzo bi prodri do nje i izjeli bl. drvo.

Vjernici iz Lilande veoma lijepo surađuju kod gradnje crkve svojim prinosima. Sakupili su dosad oko 8.000 kvača, a to je popriliči oko 28.000 dinara.

Zupnik Indijac zove se o. Emanuel Kujur. Kapelan mu je o. Jože Grošelj, slovenski Isusovački misionar. Oni zapravo obojica vode župu Kizito, a Lilanda im je podružnica, ali treba postati samostalna župa.

Osim te gradnje započeli smo graditi i jedan veliki samostan domaćih sestara u misiji Kasisi, nedaleko Lusake. Budući da je ta zgrada predviđena da bude u njoj smješten i novicijat, zauzimat će prostor od 960 kvadratnih metara. Uposlio sam na oba ta gradilišta veći broj majstora graditelja.

Te sestre zovu se »Službenice Blažene Djevice Marije«. One su veoma cijenjene ovdje u Zambiji. Osim pastoralnog rada po raznim župama i misijskim postajama, one vode nekoliko škola, jedno sirotište, jednu bolnicu i nekoliko domaćinskih škola. Bog ih je blagoslovio brojnim podmlatkom. Imaju doista lijep broj zvanja.

Na mjestu, gdje smo imali graditi taj novi samostan, stajale su dviće stare i od bijelih mravlji veoma oštećene kuće. Njih smo srušili i uredili zemljište za gradnju nove kuće.

Na blagdan Velike Gospe temelje je blagoslovio ovdešnji papinski pronuncij Msgr. Georg Zur, rodom Nijemac. Bila je to doista lijepa i dirljiva svečanost.

Moji radnici veoma marljivo rade, a sestre dolaze i promatraju s radošnim smiješkom kako niče njihov novi samostan. One ustrajno mole Božji blagoslov da ta gradnja ne zapne zbog pomanjkanja materijalnih sredstava. Ako po toj svojoj molitvi dopru i do vašeg srca, nemojte se oglušiti. Pomozite Im da što prije dobiju svoj novi stan i one i njihove brojne novakinje za dobro zambijske Crkve. I ja vam ih preporučujem da ih ne zaboravite.

Br. Ilija DILBER

nove knjige

Nove knjige u izdanju Kršćanske sadařnosti: 41001 Zagreb pp 434, Marulićev trg 14:

ILUSTRIRANA POVIJEST CRKVE ZA MLADE. Svezak 8.: Doba revolucije (od 1700. do 1850. god.). Veliki format, tvrdi uvez, četverobojno. Cijena 250 d.

VRIJEME SUODGOVORNOSTI napisao Tomislav J. Sagl-Bunić. Prvi dio: Krizne točke pokonciljske obnove. Rasprave i članci. Tvrđi uvez s ovitkom. Niz »Polazište«. Cijena 580 d.

BIBLIA U STRIPU — ZA DJECU. Svaki 20 dana jedan svezak. Sve u boji. Stari i Novi zavjet ukupno 48 svezaka. Do konca 1981. Izaći će 6 svezaka. Pojedini primjerak 40 d. Preplata za 1981. godinu — 240 d. Prvi svezak nosi naslov »Abraham — putnik koji otkriva cilj. Vratio zanimljivo, originalno, korisno i za stare i mlađe. Izvršno obiteljsko štivo.

ADRESAR KATOLICKE CRKVE U SFRJ — Adrese svih crkvenih ustanova i službenika. Oko 1000 str. dječnjog formata. Cijena 640 din.

UVOD U SOCIOLOGIJU RELIGIJE (II. izdanje) — napisao Joseph Laloux. Priročnik za svakoga kršćanina, a posebno za onoga koji nosi neku institucionalnu odgovornost u Crkvi, da uočava sociološke aspekte ljudske i religijske stvarnosti.

U Franjevačkom samostanu 58310 Omiš, Skalice 17 možete naručiti knjigu koju je napisao fra Mario Jurišić: **MIR I DOBRO**. Knjžica je napisana kao priročnik za odražavanje sv. misija u velikom franjevačkom jubileju (1182-1982). Knjžica ima 112 stranica. Cijena je 80 din. Tko naruči 10 ili više pri-

mjeraka ima 10% popusta.

PO EUHARISTIJI SE VJEĆNO ŽIVI — Pero Bulat. Knjžica za Euharistijske kongrese. Knjžica ima 36 str. Naručiti: M. Sajnović, 41001 Zagreb, pp 699, Palmotićeva 31. Cijena 30 d uz običan popust. Opširniji prikaz knjžice pogledajte u ovom broju GLASNIKA na str. 25.

Ukoliko niste namirili preplatu za 1981. godinu, učinite to što prije. Ne stavljajte nas u nepriliku da tiskamo Glasnik pozajmljenim novcem.

Izašao je **DŽEPNI KALENDARIC** za 1982. godinu. Nedjelje i blagdani u crvenoj boji. Korice u četiri boje. Cijena je 13 d uz običajni popust. Naručuje se na adresu: Marijan Šajnović — Pamotićeva 31 — 41001 Zagreb — pp 699

DUHOVNE VJEŽBE ZA DJEČAKE

Duhovne vježbe za dječake koji pohađaju 7. i 8. razred, a žele upoznati duhovno zvanje:

- od 13. siječnja navečer do 17. siječnja ujutro 1982. Prijave se primaju do 10. siječnja 1982.
- od 26. siječnja navečer do 30 siječnja ujutro 1982. Prijave se primaju do 20. siječnja 1982.

Cijena za sva tri dana je 300 (trista) d.

Javite se na adresu: Sjemenište Augustin Bea Fratrovac 38, 41000 Zagreb

Radi znatnog povišenja poštarine, papira i grafičkih usluga prisiljeni smo da za sljedeću 1982. godinu povisimo cijenu Glasnika na 15 d po komadu ili 180 d godišnje. — Oni koji primaju deset ili više primjeraka imaju uobičajeni popust od deset posto.

Cijena Glasnika u 1982.:

Pojedini broj: 15 d.

Godišnje: 18 d.

TKO NARUČI 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA DOBIVA 10 POSTO POPUSTA.

**ZAHVALUJEMO SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU**

- ... Gospo Oroslavskoj Kraljici Mira i sv. Antonu za pomoć u životnim nevoljama. — Ana Gređićak, Oroslavje
- ... sv. Judi Tadeju i bl. Leopoldu na primljennim milostima. — Lucija Novoselić, Buzovac i Ana Nađ, Osijek
- ... sv. Franji i sv. Antunu uz preporuku za zdravlje. — Mandica Miller, Nova Gradiška
- ... Gospo od brze pomoći, sv. Josipu i svima svetima za pomoć u bolesti i za zdravije moje djece. — Julljana Jagodić, Paljevne
- ... i Gospo od brze pomoći na primljenoj milosti. — B. G., Desinec
- ... i Gospo Žalosnoj za sretno položen ispit naše unuke. — Katica Koren, Gospic
- ... i sv. Josipu za uslišane molitve, te preporučavam svakoj duši da ne gubi nadu u Božiju dobrotu
- ... bl. Leopoldu, Ivanu XXIII i našem Kardinalu za primljene milosti. — R. J., Varaždin
- ... i Majci Božjoj od kamenitih vratiju za ozdravljenje i za druge milosti. — Marija Kolar
- ... i bl. Leopoldu za unukovo ozdravljenje. — Baka S. T., Osijek
- ... i svima svetima na uspjeloj operaciji kćerke. — M. P., Vukovar
- ... i Gospo Lurdskoj na uspjeloj operaciji moga unuka. — Baka Anica, Gorski Kotar
- ... i m. Klaudiji na primljenim milostima. — Josipa Godina, Zagreb
- ... i sv. Ani za sretan porod kćerke. — Marija Kelemen
- ... i m. Klaudiji na novim milostima. — R. V., Goričan
- ... i Petru Barbariću za ozdravljenje od paralize. — Rozalija Konček, Medurić
- ... i Petru Barbariću za ozdravljenje sestre od teške bolesti. — Marija Mazlč, Dubrovnik
- ... i m. Klaudiji za više milosti a napose što di se brat ispovijedio nakon 19 godina. — S. S. I., Varaždin
- ... i sv. Anti Padovanskom na uslišanim molitvama u toku školske godine. — Gimnazijalika, Vareš
- ... i m. Klaudiji za nađeni novac i za sve druge milosti. — T. C., Danska
- ... i m. Klaudiji, jer sam po njezinu zagovoru neobično lako položio teški ispit. — Student, Varaždin
- ... sv. Josipu i sv. Antunu, što mi unuk nije stradao u prometnoj nesreći. — Zahvalna baka, Ludbreg
- ... i m. Klaudiji za sretnu operaciju i ozdravljenje od nepoznate bolesti. — U. i K., Rijeka
- ... i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Kata Čorak, Okučani
- ... za zdravlje i što je uhvaćen kradljivac koji mi je na ulici istrgnuo torbicu. — B. C., Zagreb
- ... i Gospo od brze pomoći za uspješnu operaciju. — Marica Vidaković, Zadubravlje
- ... i m. Klaudiji što mi se brat prije smrti ispovijedio i pričestio. — S. B. N., Zagreb
- ... i Duhu Svetome za sinovljevo duševno i tjelesno zdravlje. — Majka, Gorski Kotar
- ... i m. Klaudiji na primljenim milostima. — Marija Herjavec, Varaždin
- ... sv. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i m. Klaudiji za ozdravljenje. — Marija Vičević, Gerovo
- ... i hrvatskim svetima i blaženima za brojne milosti. — N. N., Gerovo
- ... Presv. Trojstvu i svima svetima za sve milosti kroz 80 godina života. — D. F., Slav. Požega
- ... Gospo od brze pomoći i svima svetima na dobivenim milostima. — M. i A., Slavonski Samac
- ... i m. Klaudiji za česti zagovor. — N. N., Var. Toplice
- ... za primljene milosti. — Marija Lekčević, Zagreb (Dubrava)
- ... i m. Klaudiji za ozdravljenje od besanice. — Josipa Obadić, Varaždin
- ... sv. Judi Tadeju, sv. Roku i svim zaštitnicima za zdravlje i za ostale milosti. — Vlatka Janeš, Gerovo
- ... sv. Josipu i sv. Antunu za primljenu milost. — Katica Marić, Đurđevac
- ... i sv. Ranama Isusovim za ozdravljenje od teške bolesti. — Vita Vojnić, Subotica

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠTITI!**

Pobačaj razara mir u svijetu

glasnikova
priča

PIše: Ilija MATANOVIC

Majka Terezija, koja je došla u Madrid, da u Španjolskoj otvori jedan misijski centar, koji će voditi i sestre njezine Družbe, sudjelovala je na konferenciji za tisk, na kojoj se uz ostalo veoma odlučno izjasnila protiv pobačaja.

Po sudu osnivačice Misionarki ljubavi i dobitnice Nobelove nagrade za mir, pobačaj je glavni uzrok razaranja svijeta.

— Ako jedna majka može ubiti dijete u svome krilu — upitala se majka Terezija — što nam preostaje?

Odgovor je na to pitanje bio ovaj: — Pobačaj je počelo što razara mir u svijetu! Narodi koji ozakonjuju pobačaj jesu oni koji uzrokuju najveće siromaštvo. Mir počinje u kući, a svako je ubojstvo u kući najveći grijeh svijetu, kojemu uzrokuje rušenje.

SRŽ MEDICINSKE ETIKE

Humanistička vizija o čovjeku prije njegova rođenja, nalazi svoj odraz i u medicinskoj tradiciji evropske civilizacije, počevši od najstarijih vremena.

Na početku te tradicije stoji glasovita HIPOKRATOVА ZAKLETVA, koja će stoljećima biti srž medicinske etike. U toj zakletvi mladi se

lijecnik pri nastupu svoje službe zaklinje »da neće dati ženi sredstvo za pometnuće ploda«.

Danas nam i znanost, osobito biološka, pokazuje kontinuitet (nastavak) razvoja ljudskog života od samog njegova začeća.

A među ostalim nastoјnjima valja istaći modernu granu medicine, takozvanu »perinatalnu medicinu«, koja razdoblje života prije rođenja i tijekom prve godine poslije rođenja promatra kao jednu cjelinu. Ona proučava i prati dijete na putu njegova sve samostalnijeg razvoja, pobijući mišljenje da je nerodeno dijete tek dio majčina tijela.

Svjetsko liječničko udruženje na svom trećem generalnom zasjedanju u Ženevi 1948. moderniziralo je Hipokratovu zakletvu. Ženevskom deklaracijom zadржava se bitno isti stav prema pobačaju:

»Apsolutno ču poštovati ljudski život već od njegova začeća.«

A godinu dana kasnije (1949.) isto Svjetsko liječničko udruženje na svom generalnom zasjedanju u Londonu usvojilo je glavna načela medicinske etike, među kojima stoji: »Lijecnik mora uvijek imati pred očima dužnost da čuva ljudski život od časa njegova začeća do smrti.«

Obiteljski božićni dar

Stojim na peronu jedne željezničke stanice i zamisljeno pratim trku rijeke putnika koja želi nekamo ići, a svoje misli čuvaju duboko u sebi.

Mnoštvo vlakova prolazi, ali me ni jedan ne zanima. Ja čekam baš jedan određeni. No napokon je i on došao s malim zakašnjenjem. Prvi trenuci ukrcavanja prolaze čak pančno. Potrebno je pronaći svoje sjedalo, važno je misliti i na to tko će mi biti suputnik, i mnoštvo drugih misli roji se po glavi pri takvim putovanjima.

Kratko to potraja i zahukata lokomotiva teškom mukom, reklo bi se, poče se izvlačiti iz željezničke stanice. Mahao sam onima koje sam ostavio, te mirno zatvorio prozor, izvadio cigarete i pušći promatrao suputnike u kupeu.

Odmah mi je za oko zapela jedna mlađa gospođa, koja je mirno sjedila na svom sjedištu upravljenja pogleda u daljinu i dosta zamišljena, a s vremenom na vrijeme bi se trgnula i nas ostale pogledala svojim mirnim pogledom. Odavala je ženu od nekih trideset godina, plave kose, tamnih očiju i vedre, nečim velikim ispaćene duše.

Malo-pomalo suputnici su se mijenjali. Jedni su izlazili, a drugi ulazili, no ova gospoda je putovala skroz do moje zadnje postaje. Mislio sam da bi bila prava šteta ne povesti s njom ozbiljniji razgovor...

Bilo je tu svakavih ljudi. Pričalo se o svemu i svačemu, a kako i ne bi kad su nam dobro poznate teme razgovora u ovakvim prilikama. Na jedno provokativno pitanje njoj upućeno ona je mirno, staloženo, kao da se ništa nije dogodilo, odgovorila tako da je sve zadivila. Bilo je vrijeme Adventa i provokator je znao da se bliži Božić, te je htio uznemiriti prisutne svojom izjavom kako mi vjerujemo u nekoga Boga, koji je od nas daleko i koji se rodio prije dvije tisuće godina i za nas je taj njegov dolazak završen, a za drugi dolazak tako je neizvjesno i kao da se nas ne tiče. Ona je mirno rekla tako dostojanstveno, kao da je doktorirala teologiju:

— Ipak, dragi gospodine, prava Nada i prava Utjeha nas katolika-kršćana rođena je među nama ljudima za ljude preko Marijinog DA, jer Ona je povjerovala.

On se zamislio i svojim nekim nesredenim pogledom zurio u noć koju je svom brzinom presijecao vijugavi vlak grabeći brzinom da što prije stigne do cilja, ne mreći o čemu njegovi stanovnici razgovaraju.

Uz razgovor saznadoh da je to majka šestero djece, šestero golubova, koje voli iznad svega. Onda je ispričala ovu potresnu, ali herojsku priču:

— Bog mi je oduvijek bio sve u životu i nikada mi na

pamet nije palo da ga odbacim ili zanemaram. Sklopila sam kršćanski brak. Mislima sam da će sve ići onako kako smo isplanirali ja i moj zaručnik, no mnogo se toga okrenulo naopako. Došavši na svijet moje prvi troje djece, muž, pod utjecajem lošeg društva, stao me siliti i nagovarati da sa četvrtim učinim pobačaj. Borba se morala zametnuti i bilo je potrebno upotrijebiti »rezervnu vojsku« pa stupiti u boj za obranu onoga kojeg sam pod svojim srcem nosila.

— Dragi moj — rekla sam mu jedne vrlo mučne noći, dok su možda mnogi snivali lijepo i blažene sne na mješecini i noći obasjanoj tisućama zvijezda, a ja lila gorke suze da suzama obranim nerodenog dijete bez oružja — znaš da te volim, da te poštujem, ljenim. Takva sam raspoloženja i opredjeljena i došla za tebe, ali te molim, ne traži ovo od mene, ja nikako ne mogu izvršiti ono što tražиш od mene.

Ništa nije pomoglo. Vatra se je rasplamsala i vladjela sam da je došao vrhunac. Tada sam, čini mi se najjačom vjerom zavapila Bogu i u svom očaju izrekla dvije rečenice, koje su mog muža ganule, i od tog časa krenulo je drugim putem.

— Dragi moj, rekla sam kroz plač, sve ti dam, ali ti duše svoje ne dam, jer na nju nemaš pravo da je upropastiš. Sve će učiniti, ali ni pošto neću okrvartiti svoje ruke o krv svog vlastitog nerodenog dijeteta. Radije ubij mene i njega još nerodenoga, ali ga ja ubiti neću i Amen... Neka bude završena rasprava za večeras.

Sve je to ona tako živo, tako vroživljeno pričala, a

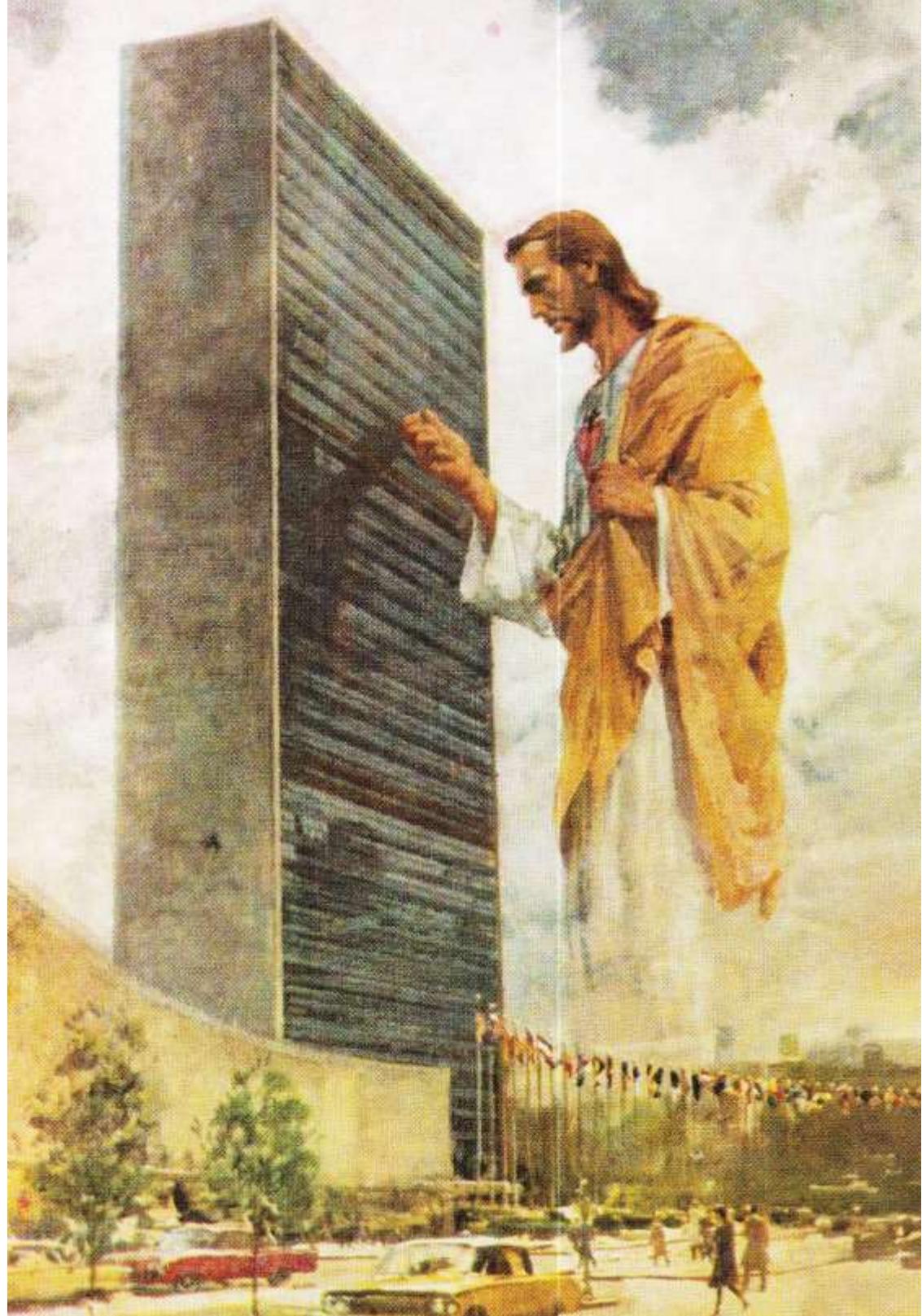
kako i ne bi, kada se je tičalo njezine kože i njenog dijeteta. Tu ga je slomila, tu je dobila boj i tu je triumfalno Božjom pomoću pobijedila. Nerodeno dijete je ostalo da dovrši svoj boravak u majčinoj utrobi i rodilo se baš na Badnji dan. Kakvo je bilo veselje kada su mu nadjenuli ime Kristof.

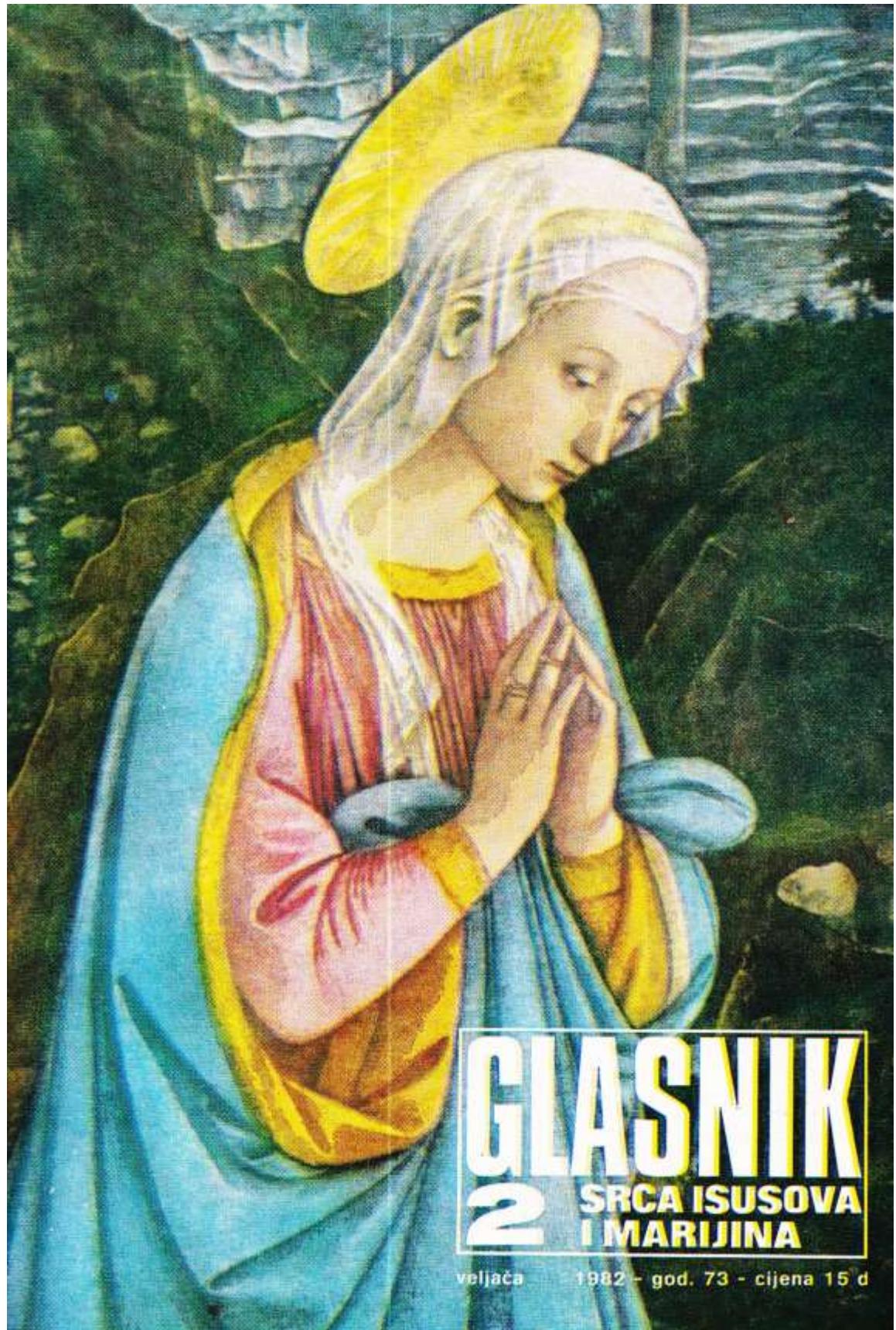
I sama mama priča dalje kako joj je to dijete najmlijede, premda ih sve voli, ali za njega je najveću bitku vodila i njega je posebno dala pod Božju zaštitu. To je bio moj najveći i najbolji poklon obitelji koji sam ikada poklonila, a nijednom se drugom daru obitelji nije bolje obrađovala nego ovom novom stvoru, novom članu obitelji, naroda, Crkve.

Ispredala se životna priča baš u onom vlaku u kome se mnogo štošta toga štetna dogada za kršćanski moral, a ovdje jedna majka neustrašivo, ne bojeći se ismehivanja, iznosi svoju životnu dramu koje su rijetke u našem brijelom svijetu. Ljubav je jača od smrti, a svi smo pozvani da iskreno i istinski ljubimo jedni druge, a svi zajedno Boga. Ta ideja vodilja je ovu majku, i zato nije žalila poslije dati život još dvojicu svojih sinova. Rodila ih je, ljubi ih i brine se za njih, a otac obitelji pjeva sav sretan da nije postao indirektni ubojica svog vlastitog plavokosog sina.

Zato je opravdan njezin božični dar koji je poklonila baš onda kad su se djeca najviše veselila božićnom drvcu, običajima, snijegu, poñočki...

Dao Bog da ovakvih poklopa bude što više u našem hrvatskom narodu, poručila je ova junačka majka.

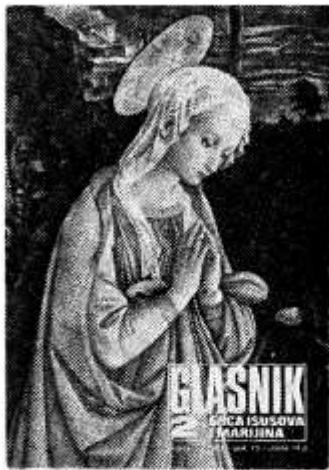

GLASNIK

2 SRCA ISUSOVA I MARIJINA

veljača

1982 - god. 73 - cijena 15 d

Ufanje roda hrvatskoga

Naslovna strana:

**MAJKO BOŽJA, TI SI OB
RANA PUKA KRŠĆANSKOG,
TI SI JAKOST, TI SI UFANJE
RODA HRVATSKOG**

Na zadnjoj strani:

**ISUSOV KRŠTENJE (Nas
likao: Aleksandar SEITZ) FRE
SKA U ĐAKOVAČKOJ KATE
DRALI**

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

Vrlo su značajne riječi starca Šimuna za zemaljski život Majke Božje. Kad je Marija prikazala Isusa u Hramu, dođe Šimon pred nju, uze Djetešce u svoje ruke, i nadahnut Duhom Božnjim, zahvali Bogu za veliki dar, te reče da će Djetešće biti na propast i uskršnuće mnogih, a Majci proreče: »Tebi će samoj mač probosti dušu.«

Postavljalo se pitanje u školi filozofa Platona:

— Koja je najteža bol za majku?

Najbolji je odgovor glasio: — Prisustvovati mučenju sina!

Dok trpi dijete, trpi i majka, jer je duša majke jedno s dušom djeteta. Što više majka ljubi svoje dijete, to više osjeća i trpi dijete.

Marija ljubi Isusa ne samo kao svoga Sina, nego i kao svoga Boga. Prema tome, ako se svakoj majci od bola kida srce, kad gleda muke, smrtnu borbu sina, koliko tek trpi najbolja Majka gledajući muke najboljega Sina, jedinoga Sina, svoga Boga?

Sve боли koje Isus trpi u tijelu, osjeća Marija u srcu i duši. Koliko rana ima na Isusovu tijelu, toliko ih ima u Marijinu Srcu. Za Marijino majčinsko Srce mač boli su: uvrede, izrugivanja, izjave lažnih svjedoka, nepravda osuda... bičevi, trnova kruna, čavli, križ...

Ispunile su se riječi starca Šimuna. Trpljenje je pratilo cijeli Marijin zemaljski život. Zato njezin lik najbolje predstavlja slika koja prikazuje kako je Marijino Srce probodeno mačem; kao što je Isus najbolje predstavljen čovječanstvu kad je prikazan kao raspet na križ...

Jeronim ŠETKA

Tri su karakteristične teme ovoga broja GLASNIKA.

Smrću kardinala Šepera srušio se hrast koji je vjerni izdanak naše grude, a čija je snaga i neslomljivost simbol hrvatske povijesti.

Bio je naš zagovornik, zastupnik, odvjetnik kod Pape i davao cijelokupnom našem životu, našim problemima, manifestacijama i križevima rimske horizonte.

Sada će nastaviti svoju odvjetničku službu kod Božjega Srca skupa s ostalim velikanima, čija tjelesa počivaju u zagrebačkoj prvostolnici.

Papa Ivan Pavao II. odlučio je Isusovcima odrediti svoga osobnoga Delegata, pošto sadašnji general O. Pedro Arrupe zbog bolesti ne može više vršiti svoju službu. Koja je pozadina tog Papinog zahvata i kakve je osobe postavio na upravu Družbe pročitat ćemo također u ovom broju GLASNIKA. Svakako treba istaći: Družba Isusova je taj zahvat prihvatile na vrlo jednostavan i naravan način ništa ne dramatizirajući. Papa je vrhovni poglavar Isusovcima, On je svoje rekao, i Isusovci — slušaju.

Sredinom mjeseca studenoga prošle godine održali smo prvi tečaj zatvorenih Duhovnih vježbi za čitatelje GLASNIKA na Fratrovcu u Zagrebu. Kakva su bila raspoređenja, osjećaji, kakvi su dojmovi prisutnih, najbolje su to oni sami izrazili u rubrici »Hvala na pismu«.

Svakako, Duhovne vježbe održat ćemo i u mjesecu veljači, ožujku i travnju 1982. godine. Broj za veljaču (45) je popunjeno. Primamo samo prijave za ožujak i travanj. O pojedinostima, točnom datumu pročitajte na drugom mjestu GLASNIKA.

Svima toplo preporučujemo da se pripravljamo na euharistijske Kongrese obavljajući pobožnost prvi petak i subota na čest Srca Isusova i Marijina.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. VELJAČA 1982. BR. 2

S A D R Č A J

STOLJEĆE IZBJEGLICA	— — 40
OBITELJSKI KORIJENI, R. Grgec	41
HVALA NA PISMU	— — — 42
IZ DALEKOG ISTOKA, Ž. Brzic	44
NA BOŽJEM DLANU, M. Szentmártoni	— — — — — 46
ZUPA KOJA ŽIVI OD EUHARISTIJE, P. Bulat	— — — — — 47
IVAN PAVAO II. I ISUSOVCI	50
OVU CRKVU GRADIT ĆE LJUBAV, F. Đurić	— — — — — 52
BLAGOPOKOJNI KARDINAL DR. FRANJO ŠEPER	— — — — — 54
DILEME RUSKOG HODOČASNICKA, T. Trstenjak	— — — — — 58
UKLOPITI IH NATRAG, I. Fuček	60
KINA I DUHOVNE VREDNOTE, M. Rusan	— — — — — 62
NAŠ MLADI 80-GODIŠNJAK, A. Gabrić	— — — — — 63
ZLATNI JUBILEJ U GAIBIRI, S. Mužić	— — — — — 64
POHODILI SMO ŠANTINAGAR, L. Lučić	— — — — — 66
JOŠ SMO SPOSOBNE ZA RAD, I. Stakor	— — — — — 67
NOVE KNJIGE	— — — — — 68
ZAHVALNICE	— — — — — 69
SLIJEPEC OBASJAN BOŽJIM SVJETLOM, A. Vidovčić	— — , 70

Stoljeće izbjeglica

Nije ništa novo da na svijetu ima izbjeglica. Izbjeglica, ljudi bez domovine, bez kraja nad glavom, emigranata — uvijek je bilo. Usprkos tome, taj se broj sada tako počeo da je ovo dvadeseto stoljeće prozvano punim pravom »stoljećem izbjeglica«.

Koliko izbjeglica ima danas na svijetu? U zadnje vrijeme spominje se broj od 12 milijuna. Visoka komisija UNO smatra da danas na svijetu ima i do 15 milijuna izbjeg-

lica. U bitnju te visoke komisije nabrojeni su slijedeći brojevi samo iz afričkih zemalja.

Somalijska 1.540.000; Sudan 490.000; Zaïre 400.000; Kamerun 266.000; Burundi 234.590; Tanzanija 140.000; Uganda 112.400; Nigerija 110.000; Angola 73.000; Alžir 52.000; Džibuti 42.000; Zambia 33.500; Gabon 30.000; Etiopija 11.000; Ruanda 10.500 itd...

Ova lista sigurno nije potpuna, jer se brojevi neprestano mijenjaju, povećavaju. Tako je na primjer broj onih koji su izbjegli iz Afganistana u Pakistan dva milijuna. Osim toga, jedan milijun ih je pobeglo u Iran.

Dvije trećine izbjeglica su žene i djeca. Djeca rastu bez domovine u prenapučenim logorima. Obitelji su naglo morale bježati i zato su ponijelo samo najpotrebitije te oshudijevaju u svemu. Očekivanje nesigurne budućnosti napuni izbjeglice mukom i nezadovoljstvom. Sanitarni uređaji provizorno napravljeni uz šatore i kolibe vrlo su slabi. Zbog toga najviše trpe djeca od mnogih i strašnih bolesti. Logori za izbjeglice zarišta su mržnje. Vojnička izbjeglica postaje često važnija nego školska. Bez pomoći privatnih i internacionalnih ustanova većina bi izbjeglica na svijetu sigurno postala žrtvom gladi.

Među organizacijama koje danas najviše pomažu izbjeglicu nalazi se Katolička Crkva. Papa Ivan Pavao II. ističe: »Crkva je uvijek svjesna da je i sam Isus Krist bio izbjeglica, da je kao dijete sa svojim roditeljima morao bježati iz svoje domovine.«

Sve nas to potiče na žarku molitvu da se Gospodin smiluje svima onima koji su morali ostaviti svoju domovinu i koji su predani na milost i nemilost tudioj dobačenoj kori kruha i tudem krovu nad glavom u tudem narodu, na tudem tlu.

Obiteljski korijeni

Piše: prof. Radovan GRGEC

Duboko je obiteljsko korijenje. Obitelj je tlo na kojem rastemo, razvijamo se i postajemo zreli članovi zajednice. U krilu jedne obitelji, prije dva tisućljeća, Isus Krist je »napredovao u mudrosti, rastu i milosti«. Nazaretska obitelj Isusa, Marije i Josipa postala je uzor obiteljskog života, slike i zajedništva za sve ljudske obitelji.

Bez ljubavi prema vlastitoj obitelji teško je zamisliti ljubav prema širim zajednicama: prema domovini i prema čovječanstvu. Bez zdravih obitelji nema ni zdravih naroda. Budućnost hrvatskog naroda nalazi se također u njegovim obiteljima.

Katkada pojedinac u želji da služi višim ciljevima i općem dobru nailazi na zaprke u svojoj obitelji, katkada su »neprijatelji čovjeku njegovi domaći«. Koliko li su morali pretrpjeti od vlastitih obitelji neki sveci u borbi za zvanje! Sjetimo se života sv. Tome Akvinskog, sv. Alojzija Gonzage, sv. Stanislava Kostke, sv. Franje Asiškog i drugih svetaca!

Ipak, makar nallazimo na protivljenje i nerazumijevanje kod svojih domaćih, ne

smijemo zaboraviti na zahvalnost koju im dugujemo. Obitelj iz koje potekosmo moramo ljubiti djelotorno uvjek i svagdje.

Danas se mnogo piše i govor o obitelji, istražuju se uzroci i posljedice promjena u njezinu razvoju, postavljaju se razne dijagnoze i prognoze. U našoj civilizaciji sve je manje brojnih i stabilnih obitelji. Obiteljska idila našeg djetinjstva i mladosti nestaje u sivilu novih životnih situacija.

Pa ipak, ta idila još uvjek živi u našim sjećanjima, snovima i čežnjama. Uspomena sretnog djetinjstva utjeha nam je i poticaj u životnim suprotivštinama. Svetlost i toplina što je primisno u krilu obitelji prosvjetljuje nas i grije u danima tame i hladnoće, tuge i očaja.

Kao da nas je obiteljsko iskustvo obilježilo za čitav život. Duboko u nama ostaju i rane i traume tih dana. Kršćanski život u obitelji veliko je svjedočanstvo za svakoga. Suvremeni japanski književnik Endo postao je, kako je izjavio u jednom intervjuu, katolički romanopisac zahvaljujući skromnoj ev-

ropskoj obitelji koja mu je u svom domu pružila gostoprимstvo u vrijeme studija. Svjedočanstvo vjere te obitelji sada se nastavlja na drugom kraju svijeta, u dalekom Japanu.

Najbolje shvaćamo kolika je vrijednost obitelji kad osstanemo bez nje, bez onih koji su nas ljubili i koje smo mi ljubili, bez doma i domovine.

Zato se i tako često sjećamo sunčanih dana sretnog djetinjstva i mladosti u krugu obitelji. Koliko god naši suvremenici osporavali obiteljski život, iskustvo toga života od presudne je važnosti za svakog pojedinca.

Zar se ne bismo na neki način mogli vratiti u sretne dane djetinjstva tako da sreću koju smo primili i doživjeli od onih koji su nas ljubili prenesemo i predamo drugima, nastojeći ih ljubiti i tako usrećiti?

Ne zaboravimo na duboko korijenje koje nas veže uz obitelj kakva god bila naša ljudska sudbina. Ne zaboravimo, ponavljam i opet, da se budućnost hrvatskog naroda nalazi u njegovim obiteljima.

*hvala
na pismu*

ANICA SINKOVIĆ

Na Novu godinu prije tri godine u Sv. Jurju u Trnu poginula je u prometnoj nesreći ANICA SINKOVIĆ (20 g.) u cvljetu svoje mladosti.

Obavljajući Veliku devetnicu — 9 prvi petka — radi drugih obaveza neki puta ne bi mogla doći u župnu crkvu, pa je znala otići u Hodošan (4 km) ili čak u Čakovec (15 km) samo da ne bi prekinula Vel. devetnicu.

Prije polaska na fakultet obavila je duh. vježbe, pa na kraju ovako molit: »Bože, Ti znaš da Ti Anica nema što dati. Darujem Ti svoje malo srce. Daj da ono od sada bude Tvoje!«

Anica nam je sve bliža i draža; sve više nas podsjeća na vječnost i neprolaznost. Velika nam je pomoć u radu s mladima.

B. H.

DUHOVNE VJEŽBE ZA ČITATELJE GLASNIKA

Kao što smo već javili u prošlom broju GLASNIKA, u Zagrebu su održane Duhoovne vježbe za čitatelje i prijatelje GLASNIKA od 13. do 15. studenog. Bilo je prisutno 45 osoba — najviše koliko može stati. Bilo je to vrlo šarolik društvo iz skoro svih krajeva naše domovine. No neka nam oni sami kažu kako su proživjeli te dane.

NEMAM RIJEČI

»Nemam riječi kojima bih opisala sreću što sam doživjela na ovom susretu. Ovo je za mene najbolji lijek za moju bolesnu dušu. Sada ću lakše za ljubav Isusovu podnijeti sve udarce što mi život donese.«

Mnogo sam vam zahvalna na ovom trudu. Vaša stalna čitateljica

Medimurka

HVALA!

»Nemam riječi koliko sam sretna što sam sudjelovala u ovim Duhoovnim vježbama. Čim sam pročitala u GLASNIKU da će se održati Duhoovne vježbe, odmah sam donijela odluku: Idem! Tako me privuklo kao neki magnet.«

Hvala dragom Bogu i Majci Božjoj za milost vjere, jer svatko je bogat tko vjeruje. On može sve teškoće i kušnje i križeve lakše podnijeti. Hvala i našem voditelju, koji nam je tako lijepo tumačio Božje istinu.«

LJ. H.

KOMADIĆ NEBA

»Bila sam na Duhoovnim vježbama. Ne mogu opisati radost i mir i zadovoljstvo koje sam doživjela tih dana. A pečat svemu bila je lijepa sveta Ispovijed.«

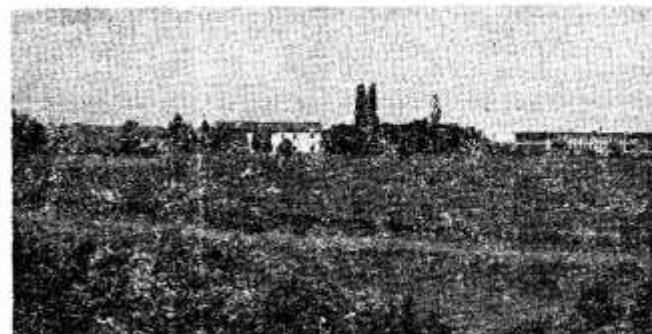
Zato poručujem svima, mlađima i starima, muškarcima i ženama, da idu na Duhoovne vježbe ako žele okusiti komadić neba. Ostajem zahvalna i veselim se kad ću opet doći.«

N. N.

SVI SMO BILI JEDNO

»Na ovim Duhoovnim vježbama nisam upoznala samo dragoga Boga, nego i sebe. Čovjek ni sam ne zna što je i kako je, dok ne obavi Duhoovne vježbe kojima je sadržaj od zemlje do vrha neba.«

Svi smo bili jedno, svi smo bili jednak i zadovoljni. Nama je bio put tako nepoznat baš kao i svetom Josipu i Blaženoj Djevici, kada su morali bježati s malem Isusom. Ali smo ga našle kao da smo prolazile ovom stazom svaki dan.

MIR, TISINA I KRASNA PRIRODA OKRUŽUJU KUCU DUHOVNICH VJEŽBA NA FRATROVCU (POGLED S MIROGOJA)

Daj, Bože, da se tako i dalje nastavi, pa čemo biti svi pravi kršćani i pravi katolici, ne samo na riječima, nego i na djelima.«

M. S.

GOSTOPRIMSTVO

»Teško sam čekala dan kada će doći Duhovne vježbe. Znam što znači duhom se obnoviti. Prije 40 godina imala sam tu sreću upoznati vrijednost tog duhovnog blaga i bila sam sretna što mi se pružila ta prilika.

Ugodno me se dojnilo gostoprimstvo i srdačan susret s osobama koje su došle s istim ciljem. Obnovila sam svoj duh, a i mnogo toga se vratilo iz mlađenackih dana. Ove Duhovne vježbe oživjele su u meni i ojačale pouzdanje u Boga i Njegovu ljubav. Sve mi se svidalo, a najviše razmatranje o molitvi za svećenička zvanja. Istišnu reče mladi svećenik da bez svećenika nema ni Euharistiju, ni Isusa među nama.

Vaša ideja neka ne ostane bez ploda. Želim da se još mnogo Duhovnih vježbi obavi za naš narod da ojača vjeru u Boga i da prima rado križ iz Njegovih ruku.«

Ana B.

MIR I TIŠINA

»Prvi put sam u Duhovnim vježbama. Bilo je jako lijepo. Puno ču toga promijeniti u životu. Mir, tišina, razmatranja: kao da nema nikoga u kući.«

Sve će mi ostati u najboljem sjećanju i bit će mi putokaz u životu. Hvala svim! Hvala gospodi Slavici, koja me je uputila na Duhovne vježbe.«

SUDIONICI PRVII DUHOVNII VJEŽBI, CITATELJI GLASNIKA, POD ZASTITOM SRCA ISUSOVA

DAVNO SAM ŽELJELA

»Konačno je došlo vrijeme da se moja želja ispunila. Davno sam željela obaviti Duhovne vježbe, ali mi se do sada nije pružila prilika.

Sada sam vrlo sretna, što je evo danas treći dan kako se nalazim ovdje na Duhovnim vježbama. Tu sam bolje upoznala Krista i Njegovu Majku. Upoznala sam velike milosti koje nam daje presveto Srce Isusovo. Bolje sam upoznala svoje grejehe te odlučujem da ču od sada biti bolja. Zato molim Srce Isusovo da mi pomogne u tim odlukama.

Hvala uredniku GLASNIKA koji nas je pozvao kao čitatelje GLASNIKA na tako di-

van susret. Preporučujem svima da čitaju GLASNIK, također da idu na Duhovne vježbe, jer nam one pokazuju pravi put u vječnost.«

SKROMNA ZAHVALA

»Dani 13, 14. i 15. XI. 1981. ostat će za mene u trajnom proživljavanju i poticaju na veću poniznost, krotkost i štlijivost. Obogaćen darom duhovnih razmatranja, upoznao sam pobliže voditelje Duhovnih vježbi i osjetio toplinu koju Isusovački red zrači za duhovni napredak našeg naroda.«

Toplo preporučujem svim uzrastima našeg laičkog staleža da podu na buduće takve skupove.«

DUHOVNE VJEŽBE ZA ČITATELJE GLASNIKA

Prijatelji, povjerenici i promicatelji GLASNIKA! Pozivamo vas na trodnevne duhovne vježbe u Zagrebu, Fratrovac 38.

Duhovne vježbe će se održati od 12. do 14. ožujka i od 16. do 18. travnja.

Cjelokupni pansion bit će 500 d. — Svoju prijavnicu pošaljite na: Uredništvo GLASNIKA — 41001 Zagreb — Palmotićeva 31 — pp 699

Na Božjem dlanu

Piše: Mihalj SZENTMÁRTONI

Jedno od najljepših mjesata Svetog pisma bez sumnje je ova Božja »ispovijest« izrečena po ustima proroka Izaie: »Gle, u dlanove same svoje urezao« (Iz. 49,16). No nije to samo književno lijepo mjesto, nego ima i neprocjenjivo značenje za našu psihičku ravnotežu kao i za kršćansku svetost. Da, ova izreka Svetog pisma jest definicija svetosti.

Ta što je svetost, što znači biti svet?

Možda je lakše odgovoriti na pitanje, što svetost nije i kako je ne smijemo shvaćati. Svetost, prije svega, nije neka »stvar« koju čovjek dobiva i onda je čuva kao dragocjenost. Svetost je kao i milost općenito, dar Božji, allto nipošto ne isključuje našu suradnju, naše slobodno prihvatanje Božje ponude. Ipak, svetost nije niti samo plod našeg truda i krepostnog života, pa bilo naše kreposti i naši napori herojskog stupnja. Čovjek nikakvim sredstvima ne može prisiliti Boga da uđe u njegov život, da mu se objavlji. Bog se uvijek samo dariva, koji put upravo onda kad ga najmanje očekujemo. Dodajmo još i to: svetost nije privilegij samo nekolicine sretnika, koji su po nekom tajnom ključu otkrili formula svetosti i sad sretni laganim koracima kroče putem svetosti.

Što je, dakle, svetost, što znači biti svet?

Tražimo li odgovor na stranicama Sv. pisma, nalazimo jednu zanimljivu definiciju svetosti, koju vrljedi domisliti. Kad biblijski pisac želi reći za nekoga da je sveto živio, kaže da je taj čovjek »hodio pred licem Božnjim«. Jest, to je svetost: živjeti u prisutnosti Božjoj. Ova tvrdnja, ova definicija možda se na prvi mah uopće ne čini teškom za naš razum. Ta kao vjernici potpuno se slažemo sa svetim Pavlom, da mi živimo, mičemo se i jesmo u Bogu. No ima ova vjera jedan elemenat koji nam koji put izmire i onda »minira« našu svetost. Naime, da bi čovjek mogao vjerovati u to da živi u Božjoj prisutnosti, mora istovremeno vjerovati u to da je **Bog prisutan** u njegovu životu. Uvijek prisutan: ne samo onda kad nam je lijepo, nego i onda kad se moramo suočiti s tjeskobornim, s neshvatljivim pojavama života. Vjerovati u Božju prisutnost u našem životu znači: imati povjerenje u njega i onda kad svi dogadjaji oko nas na neki način govore protiv te prisutnosti. Vjerovati u Božju prisutnost i onda kada nam se to čini apsurdnim — to je herojska krepost. Takva, naime, vjera zahtijeva veliku osobnu zrelost: uvid u sebe, u svoje osobno jedinstvo; ukratko, veliku psihičku ravnotežu. Jer svaki takav čin vjere uključuje u sebi tri vremenske dimenzije naše egzistencije: prošlost, sadašnjost i budućnost. A po mišljenju psihologa, upravo ova sposobnost zahvaćanja sebe i svog života u jednom razumskom činu predstavlja mjerilo osobne zrelosti. Kako možemo u sebi pojačati ovu vjeru?

Okretnimo se opet Svetom pismu za inspiraciju. I Izabranii narod je često imao krizu s obzirom na Božju prisutnost u svome životu, osobito na dugotrajnom i mutokrpnom putu do Obecane zemlje. Tad bi se narod pobunio protiv Mojsija. Govorili bi da ih je Jahve, njihov Bog napustio. Zanimljivo je promotriti kako ih je Mojsije — a kasnije i proroci — nastojao ohrabriti. Pozivali bi narod, da razmišlja o svojoj prošlosti, o velikim i čudesnim Božjim djelima u njihovoj povijesti kako ih je snažnom rukom izveo iz Egipta, kako ih je vodio, hrabrio i štitio za vrijeme lutanja u pustinji. Željeli su na taj način navesti sam narod na zaključak: ako je Bog bio s njima u prošlosti, nema razloga zašto ne bi bio prisutan i u sadašnjosti. Ohraben tom spoznajom, narod bi krenuo dalje.

Evo, to je taj spoznajni čin, koji uključuje sve tri vremenske dimenzije našeg života: pogled u prošlost koja rađa odluku za budućnost. Upadamo li i mi u sumnju s obzirom na Božju prisutnost u našem sadašnjem životu, slijedimo isti put: ispitujmo svoju prošlost i s iznenadnjem ćemo otkriti da je Bog bio s nama. Zašto bismo onda prepostavljali da sad nije prisutan u našem životu? Ohraben tom spoznajom, krenimo puni povjerenja u budućnost.

ZUPNA CRKVA U DAVORU

Župa koja živi od Euharistije

Piše O. Pero BULAT

U nedavno tiskanoj knjižici »Po Euharistiji se vječno živi« istaknut je primjer bosanske župe Gračanica, kojoj je presveta Euharistija Izvor

i žarište cijelokupnog pastoralnog nastojanja i života. To se isto može reći i za Davor, graničarsku župu naše slavonske Posavine.

Župa Davor osnovana je 1789. godine. Idealna je po svom položaju. To je veliko slavonsko selo, smješteno pokraj Save, skoro planski izrađeno u svojim ulicama. Industrije nema. Ali rijetko se tko iseli, jer se muškarci bave plovidbom na rijeckama, a žene obavljaju poljoprivredne poslove.

— Hoće li nestati lada u Davoru? — upitao sam mlađog muža koji plovi najviše širokim Dunavom.

— Ovisi o tome kako će se razvijati situacija sa susjednom općinom u Bosni. Ja sam šest godina radio u građevinarstvu prije nego stupih u ladaru. Mlad sam čovjek i to pokazuje da i mlađi imaju još i te kako motiva za taj poziv. Stanujem u rodnom Davoru, imam svoju kuću, ne moram plaćati stan. Žena mi je kod kuće, a djeca imaju mogućnost da idu u gimnaziju u susjednom mjestu Srbac preko Save. U selu imamo i crkvu i župu, tako da sam siguran za vjerski odgoj djece ...

Davorci idu u crkvu i onda kada su na brodovima. Uvij-

ek se nađe slobodnih sati kad brod pristane u kakvom gradu. Župnici uz naše plovne rijeke već poznaju naše Davorce.

Oni koji su na ladamu nemijenjaju svoju profesiju. Ukoliko je nešto ljudi iz sela i otišlo u Njemačku, to je najviše iz poljoprivrede — da nabave kakve strojeve ili da nešto sagrade ...

— U našem selu nema rastave braka, premda ima mnogo ljudi koji rade izvan sela. Žene se boje Boga, a muškarci od vremena do vremena dolaze kući. Neki su 15 dana na ladamu, a 15 kod kuće. Drugi su opet dva mjeseca na ladamu, a mjesec dana kod kuće. Ima i viših oficira, pače i kapetana brodova, koji su rodom Davorci i ostaju u Davoru. .

SVAKI DAN U CRKVI

Zanimao sam se kod župnika Stipe Josipovića u čemu je tajna davorških vjernika. Jasno i glesno mi je odgovorio:

— Tajna je u dnevnoj Misi i čestoj pričestii! Običnog

dana imamo na Misi preko 300 osoba. Redovito je to navečer. Ne samo kroz krozmu, nego i cijelu godinu. Privilači ih pobožnost, jer oni kažu: Ja ne mogu bez crkve, treba mi Božja snaga. Ostavim kod kuće sve i odem u crkvu. Kad nadem vremena za Boga, onda i kod kuće sve lakše i bolje obavim. Razumije se da na dnevnoj Misi ima puno školske djece, ali tu je i mnogo odraslog svijeta. Uvjek preporučujem majkama da svoju djecu šalju u crkvu s kojom određenom nakanom: za tatu koji plovi rijeckama, za velike potrebe svete Crkve ...

Začudio sam se i rekao župniku: — Tristopedeset osoba svaki dan na Misi? Da nisam u vašoj kući i da to ne slušam od vas, ne bih vjerovao.

— Evo, uzmite večeras. Nisam učinio nikakvu propagandu zbog vašeg dolaska. Samo sam sinoć rekao — kada nisam mogao sve Isposjediti — neka dodu sutra, pa će imati priliku za svetu ispovijed. I vidjeli ste ...

SVAKOG PRVOG PETKA U MJESUČU U DAVORU SE PODIJELI OKO PET STOTINA SVETIH PRICESTI

Vjerojatno je toga četvrtka bilo u crkvi do 500 osoba. Pod Misom odlična pjesma: čitava crkva pjeva. Mala djeca, koja još ne znaju ni čitati, imaju svoje molitvenike. Drže ih pobožno u rukama i mole križni put. Preko dana možete zaći u crkvu: uvijek ćete nekoga u njoj naći. Mole križni put ili obavljaju druge pobožnosti. To je utjecaj samih roditelja, koji šalju djecu, bodre ih, a maleni oponašaju primjer starijih. Pitam malog dečka od kojih pet godina:

— Čuješ, mali, što ti to radiš?

— Molim križni put!

— Kako moliš, kad ni čitati ne znaš?

— Pa, molim Oče naš i gledam slike.

— A za koga moliš?

— Za tatu, koji je na ladi...

Zupnik sam drži vjerouau za svu djecu. Svakom razredu posebno. A po dva su odjela u osmom, sedmom, šestom i drugim razredima. Prije nekoliko godina župnik je pustio drugi razred majkama da same pripreme djecu za prvu pričest. Imao je

samo mjesечно po jedan sastanak s majkama i djeecom. Upoznao je tada stanje, dao upute i prepustio majkama ulogu katehete. I — majke su to sasvim ozbiljne shvatile. Više su grade prošle nego na pravom vjerouaku. Bude im teško, pogotovo jer ovdje nije rijetko da majke imaju po petero i šestero djece, ali ipak smognu vremena. Učeći svoju djecu, i same nauče najviše, jer se moraju spremiti po priručniku koga sve te majke imaju.

— Kako je s omladinom?

— Imam dvije skupine mladeži. Razdijelio sam ih do 18 godina, i od 18 dalje. Utorkom i subotom naveče, je za njih vjerouaku. Imam još pouke za majke svake nedjelje u tri sata, prije večernjice. Dođe ih svaki puta do 70. Svake nedjelje imam poseban sastanak s ministrami, kojih bude i do 120 razdijeljenih u četiri skupine. Svaka ima svoga vođu, zamjenika, asistenciju, čitače kod bogoslužja. Sami čine raspored ministiranja i sami sastavljaju molitvu vjernika.

NARODNI ZAVJET

U spomenici župe Davor čitamo za 1898. godinu nešto što baca novo svjetlo zašto u toj župi buja vjerski život:

— U nedjelju osmine Tijelova pozvao sam župljane davorске neka bi svetkovali svečano kao i druge blagdane svetkovinu Presv. Srca Isusova. Neka bi nam taj dan bio kao zavjetni.

U propovijedi, koja je bila o Presvetom Srcu, istakao sam sve prednosti koje dobivaju oni koji štuju presvetoto Srce, te sam im rekao da će Ispovijedati u predvečerje toga dana i na sam dan, ako bude koga, i da će biti spreman Misu služiti, i ako bude concursus populi (tj. ako bude naroda u crkvi), da cu propovijedati.

Oni se odazvaše mojoj žili i nagovoru, te ih se ispovjedilo oko 300 duša. Davor sam nije toga dana ništa radio, nego je svečano obučen prisustvovao službi Božjoj do / popodne.

I opet ponovni dokaz na božnosti Davoraca. Pošto se dakle pozivu narod odazvao, to smo odlučili svake godine taj dan najsvečanije kao zavjetni proslavljeni. Pošto je, dakle, narod za to, mi ćemo taj dan vazda — to će biti ako bude blagoslova Božanskog Srca, o čemu nimalo ne dvojim — ti, moj nasljednici, zateći i uvijek na čest Božanskom Srcu Isusovu, izvoru ljubavi, kao festum fori u Davoru svetkovati...

Taj zavjet do dana današnjega vjerno izvršavaju i davorski župnici i vjernici. I danas je prvi petak središnji dan vjerskog života župe u mjesecu. Toga dana redovito

na pričestilima do 450 osoba, a od toga 50 do 60 mlađica i djevojaka. Zato se godišnje podijeli u župi više od 50.000 svetih pričestil. A treba imati na pameti da je oko 400 ladarica često izvan sela. To znači da se mnogi pričešćuju i svaki dan. Redovito između 100 do 150. Svećenik svaki dan pola sata prije Mise čeka u Ispovjedaonici. A kad je prvi petak, onda već od nedjelje počne Ispovijedati prema staležima.

Takov euharistijski život urođio je svećeničkim i redovničkim zvanjima. Iz župe ima devet mlađih svećenika.

Zanimljivo je da oni na blagdan Srca Isusova nemaju u selu veliku Misu. Cijelog dana ne rade teške poslove. Mnogi otidu u susjednu župu Orubicu, gdje je proštenje, ali navečer skoro svi dođu u crkvu Izvršiti zahtjev svojih djedova.

PREKO DVije STOTINE SVETIH PISAMA

U takvoj župi cvate katolički tisak. On podržava vjerski žar i još ga više produbljuje. Preko 300 primjeraka Glasa Koncila, 230 Malog Koncila, 110 Glasnika Srca Isusova, 90 Marije, 32 Veritasa, 130 Kame govore o velikoj svijesti i razvijenom katoličkom osjećaju.

Prodano je preko 200 Biblija mlađih. Isto toliko i Svetih pisama.

Tisak znatno utječe i na pobožnost i formiranje Davoraca kao kršćana. Ne radi se o tom da se što više proda, nego da se što više pročita.

— Župniča, kako vi uspijete toliku štampu evidentirati i rasprodati?

— Djevojke raznose štampu po kućama. Ima ih oko 20 koje se za to brinu. To je njihov apostolat. Već znači tko prima Glasnik, tko Kanu ili Veritas, tako da se sva štampa, što je naručim, uistinu i raspaća i pročita. Ukoliko se nešto od naručenoga ne proda, onda javno oglasim s oltara kakvu vrijednu stvar iz tog časopisa i — problema nema.

Tisak daje ton i zajedničkoj molitvi u obiteljima. U zadnje vrijeme počinje se uvoditi novi stil molitve. Ne zanemarujući dosadašnju, klasičnu obiteljsku molitvu, osobito svetu krunicu, sada se sve više služe Svetim pismom. Jedan mlađi bračni par ovako opisuje svoju molitvu:

— Navečer sin pročita odlomak iz Svetog pisma. O pročitanom se malo zajednički porazgovorimo. Pogledamo naš život da li je u stilu onoga što smo pročitali. Zajednički se pokajemo, izmolimo još nešto usmenih molitava i odilazimo spavati... Najbolja večernja molitva je

sveta Misa. Nakon Mise ostajemo u crkvi na svojim pobožnostima. A prije svete Mise molimo molitve koje svaki kršćanin treba znati. Dok se svećenik oblači, cijela crkva glasno moliti te molitve.

Nedjeljna Misa Davorčima je sjetinja. Ako župnik proglaši da će slijedeći put — zbog kojeg razloga — sveta Misa biti u drugo vrijeme, oni će rasporediti svoje obvezne i doći svi koji idu. Bilo u kojo vrijeme. Malo je onih koji ne idu na svetu Misu. Možda tek 5%. Župnik se ne mora bojati da li će biti u nedjelju lijepo vrijeme ili padati kiša. On već svoje zna: uvijek će biti puna crkva. Tako da je prosjek oko 1600 osoba. Uvedeno je i grljivanje u crkvi, no Davorci sami zagriju crkvu svojom prisutnošću. Velika Misa je pjevana, zborom dirigira jedna žena, a u crkvi svira već dugo vremena jedan seljak, koji je nosilac čitave tradicije sela i vjerskog života.

OBICNOG DANU NALAZI SE OKO TRISTA OSOBA NA SVETOJ MISI

O. Pedro Arrupe zbog bolesti ne može više obavljati odgovornu službu vrhovnog poglavara isusovačkog reda. Kao Papin osobni delegat 31. listopada 1981. preuzeo je vodstvo Družbe O. Pavao Dezza. Mnogi se pitaju zašto se Ivan Pavao II. odlučio na taj neobičan zahvat u vrhovnoj upravi Družbe?

PAPIN DELEGAT OTAC PAVAO DEZZA TREBA DRUZBU ISUSOVU PRIPRAVITI ZA IZBOR NOVOGA GENERALA

O. Dezza je u svom dugom životu (80. god.), na izvanredno važnim položajima u Družbi i Crkvi, veoma dobro upoznao njihovu vrhovnu upravu. Osobno je bio povezan sa šestoricom papa (Pijo XI., Pijo XII., Ivan XXIII., Pavao VI., Ivan Pavao I., te Ivan Pavao II.) Uvijek se čudio, kaže, kako su svi ti pape cijenili Družbu, ljubili je i za nju se zanimali. Uvjerili su se što Družba znači u Crkvi, kako je nazočna i aktivna po cijelom svijetu i kakav upliv vrši svojim prostranim i mnogovrsnim apostolatom. Zato je svim papama bio na srcu dobar duh Družbe: to koristi čitavoj Crkvi, a posebno vodstvu Crkve, jer je Družba najtjesnije povezana s papama.

Pavao VI. je isticao da je dobro za Crkvu i Papu ako Družba uspijeva, a u protivnom slučaju da bi bila velika šteta za sve. Zato su Pape isusovce od vremena do vremena opominjati, jer bi njihove slabosti škodile cijeloj Crkvi. Pavao VI. je rekao O. Dezzi:

«Vi ste na svjećnjaku i svi gledaju na vas; to je za vas čast, ali i odgovornost!»

Isusovaca danas ima nešto više od 26.000. Pape dobro znaju da ne treba poopćavati određene nedostatke, koji su se katkada pojavili kod članova Družbe. I sadašnji Papa u alokulciji dne 21. rujna 1979. to jasno kaže:

«Iz obavijesti koje mi stižu iz svih strana svijeta saznajem za veliko dobro, koje vrše toliki redovnici isusovci svojim primjernim životom, svojom apostolskom revnošću, svojom iskrenom i bezuvjetnom vjernošću Rimskom Prvosvećeniku. I upravo je zato Izražavao želju da se ukloni svaki nedostatak, koji je tim štetniji, što je veći ugled Družbe.

Neki su se začudili da je Ivan Pavao II. izabrao za odgovornu službu osobnog delegata O. Dezu, koji je u prosincu navršio osamdesetu. No, i Ivan XXIII. imao je već 81 godinu, kada je vodio sjedanja Vatikanskog crkvenog sabora.

Osim toga, Papa je izabrao za delegatovog pomoćnika O. Pittaua, gipkog i modernog svijetu otvorenog japanskog provincijala. O Pittau dolazi iz Japana, odakle su prije 16 godina pozvali O. Arrupea, tadašnjeg japanskog provincijala, te ga izabrali za vrhovnog upravitelja reda.

O. Pittau se rodio 1928. godine u Sardiniji; filozofiju je studirao u Barceloni, teologiju u Tokiju, političke znanosti na sveučilištu Harvard u SAD. Doktorirao je iz političkih znanosti i tu je struku predavao na sveučilištu Sophia u Tokiju. Prije šest godina postao je rektor te univerze, a prošlog ljeta provincial japanske provincije.

Prema Družbnim pravilima, Generalna kongregacija, što je sačinjavaju provincijali i delegati provincija, izabrat će vrhovno vodstvo reda. Kao najviši poglavari reda, Pape je želio skupa s O. Arrupeom temeljito pripraviti Generalnu kongregaciju. Bolest obojice je to spriječila.

IVAN PAVAO II. I ISUSOVCI

»Zadatak Delegata je da na određen način nastavi prekinuti razgovor između Pape i Generala, nastojeći da Družba upozna Papine želje i da tim željama izide ususret tako, da se mogne pristupiti Generalnoj kongregaciji i vratiti na normalnu upravu.

Valja zamijetiti da imenovanje jednog Papinog delegata naznačuje njegovo živo zanimanje za Družbu. Uzveši u obzir bolest oca Generala i perspektivu jedne Generalne kongregacije, Sveti Otac to imenovanje smatra važ-

nim za Družbu i Crkvu. On se nama želi više približiti i biti kao nazočan među nama, toliko više zainteresiran za dobrobit Družbe, koliko su tješnje veze koje ujedinjuju Družbu s Papom. On neće da njegov zahvat naruši naše unutrašnje uređenje, nego da, osim figure Delegata umjesto Vikara, sve ostane nepromijenjeno i u skladu s normama našeg Instituta, koje ostaju u punoj snazi i koje treba redovnički obdržavati.« (P. Dezza 31. listopada 1981)

Generalnu kongregaciju će vjerovatno sazvati kad bude potvrđen novi crkveni zakonik, koji se očekuje u prvoj polovici ove godine. Novi crkveni zakonik će izričito odrediti pravila i smjernice za sve redovničke družbe. Generalna kongregacija morat će ih proučiti i prihvati.

Isusovci se posebnim zavjetom obvezuju da će biti poslušni Papi kada ih pošalje, u bilo koji kraj svijeta. Zato je i papa Ivan Pavao II. njihov vrhovni poglavар. Zbog vjernosti Kristovom namjesniku Isusovce su uvijek napadali i proganjali baš oni koji su bili protiv papa. O tom nam govori sva 400-ljetna povijest Družbe.

O. Dezza je u svom govoru spomenuo i događaj, koga se dobro sjeća. Istog dana kada je Pijo XI. u Vatikanu govorio o herojskim krepostima Vinka Pallottia, tadašnja španjolska vlada je objavila odluku da raspušta isusovački red i da je zaplijenila sva njihova imanja. Izričito su objavili da tako postupaju zbog posebnog isusovačkog zavjeta poslušnosti Papi, koji je »tuda sila«.

Bilo je to 24. siječnja 1932. Pijo XI. odmah je — pred mnoštvom svijeta — odlučnim riječima osudio odluku španjolske vlade i izrazio sr-

OTAC JOSIP PITTAU, POMOĆNIK O. DEZZE, UPOZNAO JE OSOBNO SV. OCA PAPU U JAPANU, GDJE JE BIO KAO MISIONAR I PROVINCIJAL

dačno razumijevanje za »one sinove koji su proganjani zbog vjernosti Kristovom namjesniku«. Hrabrio bi Isusovce neka budu, kao što su bili apostoli — »vrlo vaseli što im je udijeljena čast da podnesu zlostavljanje za ime Isusovo«. Pozdravio je Isusovce »ne samo kao priznavaoce, nego kao Papine mučenike.«

Nekoliko dana nakon toga poslao je ocu Generalu krasnu palmu, koju je primio nadar za Cvjetnicu, s pismom, u kojem je svojom rukom napisao: »Dragim sinovima Družbe Isusove, proganjennima radi Krista i radi Njegova Namjesnika: Palme u njihovim rukama!«.

Neka Gospodin udijeli da članovi Družbe Isusove, koji su spremno prihvatili najnoviju odredbu sadašnjeg Pape, ostvare na najbolji način ono što Im je Providnost na neочекivan način odredila.

OTAC PEDRO ARRUE, KOJI JE TAKOĐER BIO MISIONAR I PROVINCIAL U JAPANU ZA VRIJEME ATOMSKOG BOMBARDIRANJA, SADA SVOJIM MOLITVAMA I ZRTVAMA POTPOMAŽE DRUŽBU ISUSOVU

Ovu crkvu gradit će ljubav

Nova župa Vranavokolo nastala je dijeljenjem od matične župe Letnica. Župa ima oko 200 obitelji s oko 1500 katolika Hrvata, porijeklom iz Dubrovnika i dijelom iz Bosne. Svi su vjernici i praktični katolici. Obitelji su bogate djecom pa se u posljednje vrijeme naziru i mnoga duhovna zvana.

Budući da u Vranavokolu ne postoji nikakav crkveni objekat, mlada župska zajednica je prisiljena graditi duhovni centar, novo žarište za pastoralno djelovanje i zbrinjavanje svojih vjernika.

Da bi se što više uštedjelo, napravljen je projekat tako da je sav prostor (crkva i stambeni dio) povezan pod istim krovom.

Zupljani su ovaj pothvat prihvatili s radošću i nadom u bolje i ljepše sutra. I oni će izdvojiti skromne priloge od svoje sirotinje, posebno će naše zajedničko djelo poduprijeti svojim dobrovoljnim radom.

Svjasni su činjenice da je danas veoma teško graditi. Započinju, međutim, spremni dati od sebe sve da se ovo započeto djelo i dovrši. Čvrsto su uvjereni da ih u tome Providnost neće ostaviti na cijelitu.

Blagdan sv. Franje Asiškog, 4. listopada 1981., postao je velik i značajan datum u ljetopisu novoosnovane župe sv. Franje u Vranavokolu. Značajan i velik zato što je te nedjelje blagoslovjen kamen temeljac za novu crkvu.

Divan, sunčan dan prvu-

kao je mnoštvo hodočasnika iz susjednih župa. Došli su vjernici iz Stuble, Blinča, Uroševca i Skopja. Janjevci stigoše organizirano, autobusom i svojim kolima. Posebno je bio velik broj prisutnih vjernika iz matične župe Letnica.

Osjeća se miris jesenjeg cvijeća. Cijeli kraj odiše blagdanским raspoloženjem. Na tek izgrađenoj cesti grabe, po prvi put, automobili i kombi prema Vranavokolu i Vrnezu. Mještani su radosni i ponosni što se, konačno, nakon tolikih stoljeća izolacije i napuštenosti, nešto značajno događa i na njihovu terenu. Zelena livada (mjesto gradilišta) postaje gotovo premalena da primi toliko mnoštvo.

Na improviziranom oltaru uzdiže se simpatični i blagi lik skromnog Sveca iz Asiža. Narod u mimohodu ljudi njezov kip, a on ih s malo uzdignutom rukom blagoslovuje.

Na početku mješani župnik Franjo Đurić pozdravlja oca Biskupa i prisutne vjernike. Izražava veliku radost ojče mlade župe, kao i zahvalnost Bogu i zaštitniku sv. Franji za ovaj veliki dan.

— Na ovom mjestu, nastavlja župnik, kad bude jednom gotova crkva, na poseban način doticat će se nebo i zemlja, bit će to mjesto na kome će pobožni narod ovoga kraja vezivati duše za sve mogućeg Boga i od njega dobitati snagu u svojim nemocima i slabostima... Mi da-

nas započinjemo s gradnjom pomalo romantičarski, vjerujući u Boga i u njegovu Provinost i uzdajući se u zagovor sv. Franje, te ispunjeni nadom da još ima ljudi dobra srca koji će spremno pri skočiti u pomoć... Ova crkva neće biti zadužbina nekog moćnog i bogatog pojedinca. Ona će biti zadužbina svih nas. Ovu crkvu gradit će ljubav, ljubav prema Bogu i njegovoj slavi. Ljubav prema ocu Franji. Gradnjom ove crkve mi se zbljužujemo u ljubavi jedan prema drugome. Ljubav je ona kraljica vrlina, bez koje se ništa veliko ne može učiniti...

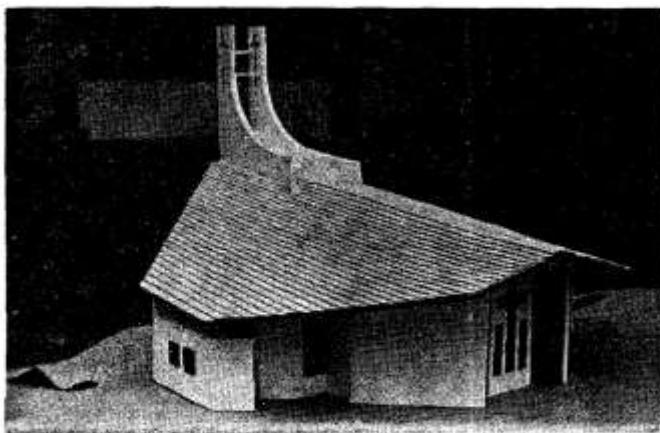
U propovijedi, po svećenom svetom Misom, biskup skopsko-prizrenski dr Joakim Herbut naglasio je kako ovu obljetnicu rođenja sv. Franje slavi cijeli svijet, jer je Franjo svetac sveopće Crkve.

Nakon propovijedi otac Biskup svećano blagoslovio kamen temeljac. Obred blagoslova narod prati u tišini i pobožnosti. Za to vrijeme osjetili, kako u mnogima od prisutnih srca zadrhtaše od uzbudjenja, a oči im se orosile suzama radosnicama.

Ovo zajedništvo vjere daje nam snagu da Vam kažemo: potrebno nam je i vaše razumijevanje, dragi čitatelji GLASNIKA Srca Isusova i Marijina, potrebna nam je vaša pažnja i vaša podrška. Bez vaše podrške i potpore teško ćemo izići nakraj s brojnim teškoćama koje nas očekuju. Budimo oruđe Božje providnosti! Time ćemo najbolje svjedočiti Kristovu dobrotu i ljubav prema »najmanjima« iz sela Vranavokola i Vrneza, s kojima se Krist poistovjetuje.

Don Franjo ĐURIĆ, župnik

MAKETA BUDUĆE CRKVE U VRANAVOKOLU

Pomoć s naznakom: za gradnju crkve — možete slati na adresu: Župski ured VRANAVOKOLO — 38257 VITINA KOSOVSKA

Po Euharistiji se vječno živi

Dragi oče Pero,

Hvala Vam na lijepoj i sa držajnoj knjižici »Po Euharistiji se vječno živi«. Oduševljen sam. Divno se uklapa u moj plan »Devetnice Spasa« koju propagiram mojim vjernicima. Knjižicu bih rado podijelio prilikom blagoslova kuća svim obiteljima. Zato molim da mi pošaljete pet stotina komada.

Pavao Madžarević
svećenik, Slkrevci

PO EUHARISTIJI SE VJEČNO ŽIVI — Napisao Pero Bulat. Knjižica je prikladna kao priprava za euharistijske kon grese, jer se bavi pobožnošću Devet prvih petaka. Predgovor je napisao hrvatski metropolita dr. Franjo Kuharić. — Ima 36 stranica, a cijena joj je 30 đ uz uobičajni popust za one koji naruče deset ili više komada. — Naručuje se: Marijan Šajnović — 41001 Zagreb, pp 699 — Pal motičeva 31.

KARDINAL DR FRANJO ŠEPER BLA-GOSLIVA

Blagopokoj kardinal dr Franjo Šeper

„Meni je osobito na srcu da vjernici naše nadbiskupije, kao i sav hrvatski narod, ostanu vjerni i čvrsti u svojoj pradjedovskoj vjeri, u poštovanju i odanosti prema Apostolskoj Stolici.“

Kardinal
dr. Franjo Šeper

NA KARDINALOVU ODRU ISTICAO SE VIJENAC OD CRVENIH I BIJELIH KARANFILA STO SU GA DAROVALI HRVATI IZVAN DOMOVINE

OKO 120 SVECENIKA SUDJELOVANO JE U KONCELEBRACIJI KOD SPROVODNE SV. MISE

ZAGREBACKI NADBISKUP DR FRANJO KUHARIC POD MISOM SE OPROSTIO OD POKOJNOG KARDINALA

»Na životnom putu od Štrosmajerova Osijeka na Dravi, preko Šenoina Zagreba na Savi, do papinskog Rima na Tiberu, Božja je Provinost ovako podijelila život blagopokojnog kardinala Šepera:

— nepunih pet godina (1905. — 1910.) proživio je u krojačkoj obitelji u Osijeku;

— punu pedesetjednu godinu proživio je i radio u Zagrebu (školovanje od 1912. do 1924., te pastirski rad od 1931. do 1968.);

— napokon je 21 godinu proboravio u Rimu (sedam godina studija od 1924. do 1931., i 14 godina kurijalnog rada od 1968. pa do smrti).

Na toj stazi života ostade zlatan trag — »kuda koracam, hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti« (Poljak) — a to je odsjev njegova svećeništva. Ma kako vidovit bio, za nas nije bio političar; ma kako uman bio, za nas nije bio učenjak. Za nas je bio »holes psyche — čitavom dušom« Božji svećenik.« (Biskup Škvorc)

Ne ćemo ni pokušavati dočaravati veličinu osobe našeg

kardinala svojim riječima. Neka nam progovore — oni koji su najkompetentniji da govorite o tom velikom svećeniku, biskupu.

DANAŠNJI FAPA

U subotu 2. siječnja Sveti Otar slavio je zadušnicu u zajedništvu s 21 kardinalom u bazilici sv. Petra. To je bio zapravo službeni oproštaj od pročelnika najvažnije papinske kongregacije. Među ostatim Papa je naglasio ovo:

Predan Kristu: počeši od svog svećeničkog zvanja što je izraslo u skromnoj krojačkoj obitelji koja je došla iz Osijeka u Zagreb gdje je završio osnovnu i srednju školu ...

Njegova pojava, njegova duhovnost, njegova dušobrižnost, njegova ljubav za Crkvu zablistaše u godinama II. vatikanskog koncila kojem je dao značajan doprinos. Sjećam ga se — kao i tolički među vama! — kao člana pripravne Komisije za sakramente i također Komisije za nauk vjere i čudoreda u sastavu središnje pripravne ko-

misijske. Sjećam se njegovih intervenata odmijerenih i mudrih...

Takav je bio čelik-značaj kardinala Šepera; snažan i nepokolebljiv poput njegove rodne Hrvatske kojoj je doista bio na čast cijelim svojim životom u službi Krista i Crkve...

KARDINAL BERTOLI

Papa Ivan Pavao II. je posebnim prigodnim dekretom imenovao kamerlenga svete Rimске Crkve kardinala Paula Bertolija svojim osobnim predstavnikom na pogrebnim svečanostima. Tom prigodom održao je kardinal Bertoli govor na hrvatskom jeziku. Između ostalog naglasio je ovo:

»Za vrijeme ovog svečanog i žalobnog obreda — pozivam vas da razmatrate o primjeru što nam ga je kardinal Šeper namro kao baštinu da čuvamo u srcima i zajednicama.

Franjo Šeper bio je za života vazda čovjek dužnosti, čovjek molitve i čovjek Crkve.

Čovjek dužnosti u svim prilikama u domovini i u središtu kršćanstva.

Čovjek molitve u svim trenucima svog života, u tišini doma i sabranosti crkve; u poslu i u vršenju svoje vlasti, među vjernicima i u gradskoj vrevi.

Napokon, Franjo Šeper, bio je čovjek Crkve, uvijek u službi Bogu i dušama, vršeći sa skromnošću ono što mu je naređivala poslušnost glavarima, uvijek pokazujući ljubav prema Petrovoj Stolici.«

HRVATSKI METROPOLITA

Prvi biskup, zagrebački nadbiskup dr Franjo Kuharić istakao je kako je kardinal Šeper kroz svih 13 godina izbjegavanja iz Zagreba bio s domovinom usko povezan:

»I danas on iz vječnosti gleda ovo mnoštvo koje ne može obuhvatiti ova stoljetna katedrala. Trebao bi nam velik trg, trebale bi nam ulice grada Zagreba, da prime sve one koji bi željeli iskazati poštovanje prema kardinalu Šperu...«

»U tom našem Kardinalu kucalo je srce svih katolika Hrvata za Papu, za rimskog biskupa, za Petrova nasljednika. On je bio Papin tumač i naše vjere i naše povijesti i naših prilika i naše odanosti u tom velikom zajedništvu jedne, svete, Katoličke Crkve...«

Završavajući, nadbiskup je citirao neobjavljene, nedavno napisane stihove jednog našeg pjesnika o tornjevima zgrebačke katedrale kao sklopljenim rukama što se u ime svih nas dižu k Bogu, te je zaključio:

»Nisu li te dvije kamene ruke do neba simbol da dviže velike duše dvaju kardinala ovog našeg stoljeća u nebnu mole, u nebu zagovaraju za nas. I tako neka bude.«

BISKUP ŠKVORC

U subotu 2. siječnja biskup O. Mijo Škvorc vodio je prvu koncelebriranu misu za pokojnog kardinala. Zadržao se takoder i na osobnim kvalitetama velikog pokojnika:

»Izvanredno nadaren, obdarjen bogatim pamćenjem, pronicav i logičan, Šeper je u

SADAŠNJI BOGORLOVI NOSE BIVSEG REKTORA BOGORLOVJE NA NJEGOV ZADNJI POČINAK U KATEDRALNOJ KRIPTI

KARDINALI KOD ZADUSNICA: (s desna na lijevo) MARSEILLESKI NADBISKUP ROGER ETSCHEGARAY, PAPIN IZASLANIK PAOLO BERTOLLI, PREDSTOJNIK KONGREGACIJE ZA NAUKU VJERE JOSEPH RATZINGER I MADARSKI PRIMAS LASZLO LEKAY

sebi magazinirao golemo znanje i zavidnu kulturu, no prije svega kršćansku, evandeosku, svećeničku. Katoličku omladinsku organizaciju »Orlova«, Merčev poticaj, život u Marijinoj kongregaciji... p. Foretića, koji mu je u Duhovnim vježbama u Palmotičevoj ulici otkrio stvarnu Božju volju; osobno poznanstvo sa slugom Božnjim Ivanom Merzom. »Mogu reći — Izjavio je nedugo prije smrti — Merz je bio u neku ruku i mojim duhovnim učiteljem, čime se uvijek ponosim...«

Rim je kroz plodnih sedam godina studija filozofijom sredio misaone kategorije i objasnio mu svijet, čovjeka i Boga. A teologija ga je dovela kao i sv. Pavla u srce Objave i Evandelja, k Ocima i učiteljstvu Crkve. Manje je zaljubljen u knjige, više u ideje koje vladaju duhom i svijetom. Mnogo je čitao razmisljavajući, a još više razmišljao bez knjige...

Ničije nutarne patnje i nijedno životno pitanje za njega nije bio beznačajno. Time si je stvorio divne prijatelje, koji ostadoše vjerni njemu kao i on njima. No, kad bi uvidio da je netko svjesno i

hotimice odbacio povjerenje, nije se više lako približavao. Poznato je kako je javno kritizirao postupke ljudi koje je postavio na odgovorna mjeseta, a oni ga razočaraše. Ljutio bi se, ne želeti grijesiti — osuđujući u prvom redu zlo, a ne toliko nosioce zla...«

BISKUP KOKŠA

U ponedjeljak navečer 4. siječnja misu zadušnicu u zagrebačkoj katedrali predvodio je apostolski pronuncij Michele Cecchini. Propovijedao je najmladi zagrebački pomoćni biskup dr Duro Kokša, koji ga je promatrao više iz perspektive njegovih nutarnjih muka i patnja:

»Njegova sudska bila je sudska zagrebačkih nadbiskupa. Od mnogih krizeva što ih zagrebački nadbiskupi moraju nositi jedan od najtežih je nerazumijevanje s vlastite strane. Pamtim i danas kad je pred nekoliko petnaest godina rekao, u nadi i želji skore smrti zbog bolesti, da bi to osjećao kao svoje olakšanje, da može umrijeti, jer ne može više nositi teret svih boli nadbiskupije. Tako je na časove bio težak Getsemani njemu kao i njegovim subra-

timu u nadbiskupskoj zagrebačkoj službi.

Kada je 1968. u jesen, još kao zagrebački nadbiskup stigao u Rim, ali već s jasnom svijesti da je došlo vrijeme da se definitivno preseli u Rim, rekao mi je s Iskrenošću, tipičnom svojom, izravnom i jednostavnom: »Ja se neću u ovome gradu nikada snaci!« Rekao sam mu: »Pa zašto ste onda, uzoriti, prihvatali taj poziv?« Zašto — jer ljudi ne znaju kako je velika sloboda u našoj svetoj Crkvi, da se traži spremno srce i spremna leđa koja će ponijeti teret: nikome se ne stavila bez pristanka križ. On je na to uzvratio: »Ja sam Papu rekao da imam delikatno zdravlje, da nisam učenjak i mislio sam da će me pustiti na miru....«

I ova katedrala kada postrahuje, kada čuva kao najdragocjenije blago, dva subrata nadbiskupa i kardinala, čvrsta i neslomljiva u svojim životima i svojim vjernostima, po njihovim molitvama i zaslugama ona postaje jača, tvrda, i ovi kameni stupovi i ovi zidovi postaju još jači i postojaniji na ovoj našoj zemlji.«

Dileme ruskog hodočasnika

Piše: Tonči TRSTENJAK

«Po milosti Božjoj ja sam čovjek i kršćanin, po stanju sam veliki grešnik, po zvanju hodočasnik bez krova nad glavom, onaj od najniže vrste, uvijek u hodu od mjesta do mjesta. Posjedujem tek jednu vreću s malo osušenog kruha, u njedrima ispod košulje nosim svetu Bibliju, i to je sve. Na dvadesetčetvrtu nedjelju po blagdanu Presvetog Trojstva ušao sam u jednu crkvu baš u vrijeme moljenja božanskog časoslava; upravo se čitala Apostolova poslanica Solunjanima, onaj odlomak u kojem se kaže: **Molite bez prestanka!** (I Sol 5,16). Te su se riječi duboko usjekle u moje srce i ja se nisam više prestajao pitati, kako bi bilo moguće stalno moliti kad je svaki od nas zauzet tolikim poslovima da bi nekako uzdržao svoj vlastiti život. Tražio sam odgovor u Bibliji te sam ovim svojim očima pročitao ovo što vam prenosim: **Treba bez prestanka moliti, moliti u jedinstvu s Duhom u svakoj prigodi, na svakom mjestu,**

podizajući čiste ruke prema nebu.

Tako sam imao mnogo toga za razmišljanje, ali nikako nisam mogao dokučiti što da o svemu zaključim.»

Ovo je bio početak veoma popularnog djela na kršćanskom Istoku, u kojem se raspravlja o molitvi: »Pripovijedanje ruskog hodočasnika.« Ponesen željom da pronade pravi odgovor na svetopisamski zahtjev o stalnoj molitvi, hodočasnik se daje na mukotrpni put u potrazi za nekim iskusnim učiteljem koji bi mu razložio u čemu je stvar.

MOLITVA KAO UZDIGNUĆE UMA

»Oh, kako sam dugo pješačio! Čitao sam Bibliju i raspitivao se ne bih li negdje pronašao duhovnog učitelja ili nekog razboritog vodu velikog iskustva. Jednog mi dana rekoše da u obližnjem selu živi neki gospodin koji se već dugi niz godina

brine samo za spasenje svoje duše. On ima svoju vlastitu kapelu, nikamo ne odlaže i bez prestanka se moli Bogu te čita duhovne knjige. Čuvši to, krenuh ravno prema onom selu i uputih se u kuću onog gospodina.»

Pitanje — Kako čovjek može neprestano moliti? — nije iznenadilo pobožnog gospodina sa sela, te on nakon kratkog razmišljanja reče: »Neprestana molitva je stalni napor ljudskog duha da se dovine do Boga. Da bi se uspjelo u toj blagoslovljenoj vježbi, treba često moliti Gospodina da nas nauči moliti bez prestanka. Moli više nego do sada, s više revnosti; molitva će te sama od sebe naučiti kako da postane stalna. Da se pak postigne, potrebno je mnogo vremena.«

Nezadovoljan odgovorom, hodočasnik kreće dalje, te nakon što je prevalio dvije stotine vrsti, stiže u neki gradić i uputi se u jedan smostan redovnika. Tu isto pitanje uputi poglavaru samostana, u nadi da je naišao na pravog čovjeka. Poglavar posegne za knjižicom Dimitrija Rostovskog o molitvi, te mu pročita ovaj odlomak: »Apostolove riječi: «Treba moliti bez prestanka!» odnose se na molitvu razuma. Um, u stvari, može stalno biti udubljen u Boga i bez prestanka moliti.»

— Molim vas, razjasnite mi — upita zbumjeni hodočasnik — na koji način može razum neprestano ostati udubljen u Boga bez imalo rastresenosti i odvajanja te neprestano moliti?

— To je veoma teško ukoliko Bog sam ne udijeli taj dar čovjeku, reče poglavac.

„Ništa mi nije razjasnilo“, zaključuje ponovo žalosni hodočasnik i daje se na novi put, siguran da odgovor mora postojati, budući da je u Svetom pismu zapovljed o neprestanoj molitvi dana na tako jasan i izričit način.

Ostavimo načas »ruskog hodočasnika« s njegovim dilemama, da bismo riješili svoje vlastite. Naime, u odgovoru »gospodina sa sela i samostanskog poglavara« govori se o uzdizanju razuma, a naglasak je bez sumnje na glagolu »mislišti«. Da li je »mislišti na Boga« uvijek molitva? Od prve nam je jasno da nije, budući da svaki teolog često »uzdiže« misli k Bogu, misli o Bogu, a ipak je svjestan da to nije molitva, već teologiziranje. Mislišti na Boga pak ni izdaleka ne iscrpljuje sve oblike molitve kojima se ljudi služe.

Mislišti na Boga jest neka aktivnost u nama samima, to je jedna vrst studija kroz koji se postiže neki razumski korak naprijed. Stoga smo skloniji takvo shvaćanje molitve usporediti s vježbom ili kursem. Misaona molitva sigurno nije zadnja granica molitve, već je samo jedan od bezbrojnih njenih oblika.

Zanimljivo je s tim u vezi iznijeti ideju starog grčkog filozofa Aristotela, koji dijeli ljude na tri sloja. Prvi, najniži sloj ljudi, jesu oni koji se bave fizičkim radom. Drugi, viši sloj, jesu oni koji se bave razmišljanjem — filozofi. Treći i najviši sloj ljudi jesu oni koji svoje misli uzdižu nad ljudsku prizemnost i bave se božanskim mislima.

Glasoviti španjolski teolog na prijelazu iz šesnaestog u sedamnaesto stoljeće, Sua-

rez, jednako, kao i njegov suvremenik, naš Spilićanin i pisac prvog hrvatskog originalnog katekizma, Aleksandar Komulović, također se slažu u tome da — kako to piše Komulović — »molitva je uzdignuće misli i pameti k Bogu, da nas izbavi od zla, proseći u njega dobro za nas; također blagosloviti i hvatiti ime slavno njegovo.«

Ipak, kako vidjemos, »russki hodočasnik« se ne zadovoljava takvim odgovorom. Ima li pravo? Po svemu se čini da ima. Suvremeni njemački teolog Karl Rahner smatra da je molitvu nemoguće definirati, svesti je u određene granice, zbiti u definiciju, budući da je za njega molitva u prvom redu neki životni čin. »Kao što je nemoguće svu kompleksnost života svesti u granice neke definicije, jednako je tako nemoguće definirati molitvu«, zaključuje Rahner. Svaki je ljudski život originalan i osoban u svim svojim komponentama, premda ima toliko zajedničkog s drugima. Svaki je živi čovjek original neponovljiv u svoj povijesti ljudske vrste. Zato je nesvodiv u sheme.

Isto je s oblicima molitve. Nedavno sam na Duhovnim vježbama za mlade u Opatiji zamolio sudionike da iznesu svoje iskustvo o molitvi. Čula su se tolika nova i originalna iskustva koliko je bilo ljudi koji su htjeli o tome govoriti ili su imali neko sigurno iskustvo.

Molitva je i uzdignuće uma k Bogu u prošnji i hvalli, ali ona ima mnoštvo drugačijih oblika, koji su opet toliko bogati izražajem koliko su bogate ljudske osobnosti.

Hodočašće mladih u Rim

27. IV. do 3. V. 1982.

Cijena oko 5.000 d.

Prijave do 15. II. 1982. Kasnije ukoliko bude mesta. Kod prijave obavezna preporuka župnika ili vjeroučitelja. Adresa: Katehetski centar, Palmotićeva 33, pp 699 — 41001 Zagreb. — Tel. 272-352.

Duhovne vježbe za svećenike

U proljetnom roku 1982.

8. do 12. veljače

— vodi o. Ivan Macan

19. do 23. travnja

— vodi o. Vatroslav Halambek

Svaki tečaj počinje u po-
nedjeljak uvečer, a svršava
u petak ujutro. Najavite se
unaprijed na adresu:

ISUSOVCI

Rakovčeva 12

51410 Opatija

Citao sam o drogi sva tri vaša članka: **Što je droga**, medicinski vidik droge i sociološki. Ovaj zadnji još uviđek me kopka. Rekli ste da bi trebalo mlađe »od najmanjih nogu, već kao djecu, uključivati s povjerenjem u odgovorne zadatke i pomagati im da iste zadatke dobro vrše«. Zatim ste naveli primjer seljaka, koji su tako nekad odgajali svoju djecu. To mi se svida. Ali sve ste to rekli tek pri svršetku zadnjeg odgovora pa bih volio da se to još malo protumači.

Moje su poteškoća ove: kako ukloniti u neki angažman dake koji su po čitav dan u školi na dnevnom boravku? Škole su i prije i poslije podne. Tamo su oni posve prepušteni sami sebi. Kakvi su to razgovori i kakvi načini ponašanja, što se sve radi — samo da znate. Ali hoću reći, mnogi roditelji su upravo zadovoljni da je tako. I otac i majka rade. Njima je draga da se za djecu ne moraju toliko brinuti, brine se škola. Ne pada im ni na pamet da bi od djece tražili još neke zadatke da ih bolje angažiraju. Njima je danas draga da su im mlađi što dulje na studiju, a ne da što prije ulaze u dužnosti.

Ali ima mlađih koji su upravo od najmanjih nogu preangažirani i pretrpani svim i svačim. Osim škole, tu su učenje jezika, muzički, balet itd. Jednostavno, nema ništa slobodna vremena. A jer su pretrpani i prenapregnuti, i ovi se žele osloboditi te tiranije. Nisu li i ti jadno otuđeni?

Davor, student

Ukloniti ih natrag...

Piše: Ivan FUČEK

Spomenuo si dvostruki tip mlađih. Zanimljivo je vidjeti kako sociolozi svrstavaju mlađe s vidika njihove reakcije na otuđenost, koju ti spominješ, a koju im nanosi naša kultura i civilizacija sa svojim zaista ne malim zahtjevima. Oni ih svrstavaju, ne u dvije, nego u tri kategorije.

Jedni su takvi koji uopće ne reagiraju na otuđenost koju trpe sa strane društva, nego se jednostavno prepusta struju. Oni se daju voditi izvana: takvi su zahtjevi, takvi su zakoni, to se traži; treba, prema tome, podmetnuti leda i ići naprijed. (rečimo, uz školu još »učenje jezika, muzički, balet itd.«). Oni to ne odbacuju nego prihvataju, ali zakonom prepustanje. Takvu mlađež općenito smatramo »zdravom«. Ona se ne drogira. Ne bavi se nikako, svakako ne mnogo, teškim društvenim, religioznim ili političkim pitanjima. Na protiv, ta vrsta mlađih upinje se steći dobre ocjene u srednjoj školi i na fakultetu. Oni su vrlo dobri i odlični daci, ali ne u tom smislu da bi sutra postali sami stvaraoci napretka, nosioci kulture, bili prodorni u znanosti, nego, prije svega, da stvore svoju karijeru. Obično ih kolege nazivaju »štreborma« ili banalnim imenom »karijeristi«. Općenito govoreći, taj sloj mlađih neće biti stvaralački plođan, originalan, koji bi sutra misaono vodio druge, zalagao se za najviše ciljeve i vrijednosti. Njih nerijetko posve obuhvatiti trka za novcem i slavom, kroz život redovito postaju bon-vivanti: dobro situirani ljudi, na položajima, ali koji ne vuku čovječanstvo

prema novim dostignućima napretka. Redovito se »uhlebljuju« zadovoljni s postignutim.

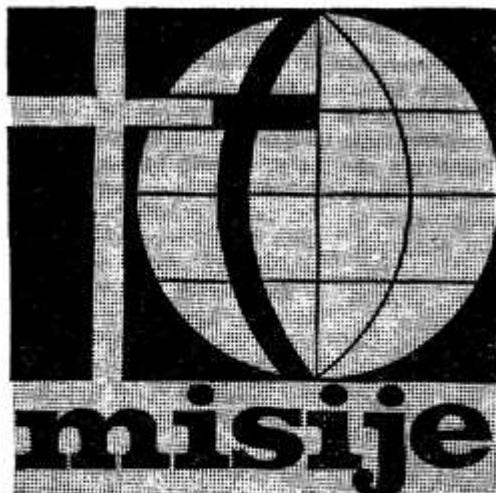
Postoji drugi tip mlađih, i mi ih dobro poznamo, jer nam nerijetko stvaraju ne malo problema: ti stvaraju glavobolje roditeljima, profesorima u školi, liderima u bilo kojoj organizaciji i sl. To su oni koji se ne daju voditi ničim i ni od koga. Ovi svjesno odbacuju svaku otuđenost i smišljeno se bore protiv nje i na kulturnom, i na društvenom, i na političkom i na religioznom polju. Ti su mlađi, ponekad titanski prodorni, upravo genijalni, redovito originalni i samostalni. Obično su vrlo kritični na sve, jer uočavaju mnogo toga, kritični čak do kontestatorstva — ali u pozitivnom smislu: žele graditi bolje, novo, žele ići naprijed, žele praviti stare pogreške društva, žele povesti kulturu u nova dostignuća, žele bolje voditi politiku, nisu zadovoljni s bilo kakvim religioznim izvanjskim oblicima, osobito ne rutinskim i sterilnim: oni traže dubinu, autentičnost, nepatvorenost čovjeka u svim njegovim izražajnim oblicima. Ti mlađi imaju mnogo šanse da sutra budu stvaraoci, mada sada u školi nisu uvijek najbolji daci jer im nije statlo do školskih predmeta, jer se protive, jer zadaju glavobolju svojim učiteljima. To su onakvi za koje reče Ch. Dickens, aludirajući na dvanaestgodišnjeg Isusa u hramu kako je svojim pitanjima dovodio u nepriliku učitelje. Za kona: »Toliko je među nama bilo genijalnih koji su svojim pitanjima otkrivali neznanje profesora.« Iz takvog soja mlađih radaju se genijalni stvaraoci, ustrajni znan-

stveni radnici, nadareni vođe itd.

Treća grupa mlađih po sebi ne prima otuđenost pasivno. Ali se gotovo redovito događa da su u sebi labilni, afektivno neće nikad biti temeljito izgrađeni, pa se s njima događa svojevrstan ili -ili: — ili postaju **neposobni** da preuzmu ozbiljne dužnosti i zadatke u društvu gdje se moraju zalagati, odricati, naporno i ustrajno raditi i sudjelovati u tuđem radu, a često bez vidljivih uspjeha, dugotrajno na sebi tesati da nešto postignu; — ili su se već zalagali, ali bez uspjeha, već su ozbiljno radili i trudili se, ali su se izmorili i napokon su upali u **frustraciju**. Ovi posebno u sebi nose gorko iskustvo da se više »ne isplati« boriti, da nema smisla voziti protiv struje, da je ludo i nepravedno biti stalno u kreševu, dok drugi lagodno provode život, dok drugima ide sve kao po loju, kao da su privilegirani. I, nije čudo, ovi se **nemoćni** prepustaaju porocima, razočaranim posužu za to »malo užitka« što im ga pruža mukotrapan život: ovi posužu za drogom i svime što je s njom skopčano. Za njih više ništa na svijetu ne-ma čara, sve je beznadno i besmisleno, u sebi doživljavaju gorku nemoć, bijedu i očaj, a nema nikoga tko bi ih razumio, pridigao, tko bi se za njih založio. Oni se osjećaju gorko sami i nevjerojatno napušteni od svih. Stoga, hoće li danas ili sutra završiti od hiperdoziranja drogom, to uopće više nije važno. Jasno je da takvi u obitelji prouzrokuju mnogu glavobolju, brige i jade onima s kojima žive i koji se za njih zalažu. Jasno je, takvi će u

pretežnom broju slučajeva biti asocijalni tipovi, pasivni do potpune ravnodušnosti prema dužnostima koje se drugima ukazuju kao bitne i prevažne: dužnosti braka, odgovornosti poziva, zalaganje u službi... Jasno je da će takvi pokušati potražiti sebi jednako pa će stvoriti grupe i zajednice drogiranih u koje nerado primaju nenarukomane. Ljudi jačih sposobnosti među njih ne spadaju; njihov karakter i bijedno stanje odbacuje sve koji nisu »kao oni«: odbacuju druge, jer je njih društvo odbacilo, kao izdruštvo, i zato je njihov stav prema društvu neprijateljski sve do agresivnosti.

Što, dakle, da se čini s ovima? Izgleda da je jedina ozbiljna društvena terapija drogiranih u tome da ih se mudro pokuša uklopiti u kulturni, društveni, politički i religiozni život i angažmane. Ne smije ih se preopteretiti, jer su labilni i nagrižene psihe pa nisu kadri nositi mnoge zadatke života. Treba ih radije postepeno pomalo i oslobadajuće uvoditi u rad i dužnosti, nipošto preopterećeno ili prenapregnuto: oni nisu za to sposobni. Traži se, dakle, društvo koje će takvim odbačenim i otuđenim mlađima dati prostora »za dijanje«, za zalaganje sukladno njihovim sposobnostima. Stoviše, društvo bi trebalo biti spremno — samo da ih uklopi — da bude zbog njih u nekom smislu »diskriminirano«: njihov angažman ne bi smjelo stavljati u pitanje nego ih razumjeti i prikazano voditi; nepovjerenje, preveliki zahtjevi ovakve će ponovno frustrirati i ponovno u njima ubiti želju za ugradnjom i sudjelovanjem.

Ureduje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA BOG UDIJELI KINESKOM NARODU
SVE VEĆU SKLONOST PREMA DUHOVnim
VREDNOTAMA

Kina i duhovne vrednote

Prije dva mjeseca (prosinac 1981.) pozvalo su nas Papine nakane Apostolata molitve na molitvu za Kinu, i to: da Kina prihvati Evanelje. Ovaj mjesec molimo opet za tu najveću zemlju svijeta, i to: da Kinezi što spremnije usvajaju duhovne vrednote.

Promotrimo neke činjenice koje pokazuju da kineski narod cijeni duhovne vrednote i stvarnosti, osobito kršćanske.

O. Laszlo Ladany već trideset godina izbliža prati kineske prilike. Evo nekih podataka koje on iznosi. Na Maoa se žestoko udara, ali marksizam i materijalizam i dalje ostaju u temeljima službene nauke i politike. Tko se njima protivi, smatra se da se protivi državi i potkapa njezinu stabilnost. Nekoliko stranih svećenika i redovnika (valj-

da ih se može izbrojati na prste jedne ruke) može predavati u školi strane jezike (engleski, francuski, njemački); ali ne mogu okupljati katolike niti javno služiti sv. misu.

Otvorena je tek poneka crkva, i to samo u nekim većim gradovima — da pred strancima ispadne da je Crkva slobodna. A jedan uvaženi političar odrešito je izjavio da u manjim mjestima crkve ni hramovi neće biti otvoreni. Vjeru smiju navještati samo oni kojima vlada i partija dopuste, i to samo unutar crkvenih zidova.

O mnogim biskupima i svećenicima, veli dalje o. Ladany, ništa se ne zna; čak ni to jesu li živi ili nisu. Kineski biskupi su se mnogo bolje oduprli progonima negoli engleski biskupi u 16. stoljeću. Kroz godine su mučeni i fizički i psihički, ali nisu ni za dlaku uzmakli. Kršćani su podnosili nevjerojatne kušnje, te su i djeca u progonima dala živote za vjeru. Kina je zemlja mučenika, u njoj se još uvijek pišu slavne stranice povijesti.

Papa Ivan Pavao II. — prigodom 50-godišnjice redovničkog života biskupa Dominika Tanga Di, koji je nakon 22 godine tamovanja pušten na slobodu — ističe kako je biskup trpio »zbog svoje poslušnosti Papi«. Papa naglašava da kineski katolici »daju svjedočanstvo vjere, molitve i religiozne prakse; pokazuju svoje nepokolebivo prianjanje uz Sv. Stolicu i Nasljednika apostola Petra.«

U govoru na Filipinima Papa je pohvalio »tipično kineske moralne predaje« i rekao da svaki dobar Kinez gaji pet glavnih kreposti: ljubav, pravednost, umjerenost, razboritost i vjernost.

Obitelji u Kini su moralno zdrave, rastave i nevjere su vrlo rijetke. Ljudi su pošteni, provode neporočan osobni i obiteljski život.

To su, eto neke činjenice koje nam govore kako Kinezi gledaju na duhovne vrednote: cijene ih, žive po njima, daju živote za njih.

Našom molitvom želimo pomoći tom narodu, koji sačinjava četvrtinu čovječanstva; i kršćanima i drugima, osobito onima koji za svoju vjeru svjedoče životom, strpljivošću u progonstvima, patnjama po zatvorima, prisilnim radovima. Molimo da Kinezi, usprkos tih patnja i upravo po njima, sve više cijene i usvajaju duhovne vrednote koje ih vode kršćanstvu i Bogu.

Mato RUSAN

Naš mlađi 80-godišnjak

Uz osamdesetgodišnjicu života misionara časnog brata Leopolda Vidmara, slovenskog isusovca, napisao je otac Gabrić mal spomen-članak. Time je želio počastiti uistinu vrijednog i zasluznog brata i zahvaliti mu za sve ono što je tijekom svog misionarskog života i rada učinio za Božju slavu i za spas duša u bengalskoj misiji.

Nije to šala! Živa je to istina! Neka vas ne vara njegova sijeda brada. On je drži da ga ne grizu komarci.

Brat Poldek Vidmar po kalendaru i po bradi — stupio je u 81. godinu. No kad ga vidite kako se penje, skače i preskace skele pri gradnji novih škola, bolnica i crkava — ne biste mu dali ni — 50!

Eto takav je brat Poldek bio, takav je i sada i — skoro mi izmaknu — i sada, i vazda, i u vike vikova... O penziji nema ni govor! Niti nakon dvije poteže operacije.

Sjećam ga se još iz travničkog sjemeništa. Ostavila svoju dragu i krasnu Sloveniju i čitav život radi i žrtvuje se za Isusa i duše, najprije u Hrvatskoj, a onda u Bengalijskoj. Uistinu — radi i žrtvuje se!

Obavljao je sve moguće službe i bio je u svim našim misijskim postajama, kolegijima i školama. I uvijek i svuda — prvorazredan! I kao bolničar, i kao kuvar, i kao vrtlar, i mehaničar, i zidar. Prvorazredan i neumoran radnik, prvorazredan kao uzoran redovnik i isusovac.

Kako nas je volio u sjemeništu, kako je divan primjer davao svojom ljubavlju prema euharistijskom Isusu i prema Gospu s onom svojom krunicom u ruci.

Od tada je prošlo preko 50 godina, no uspomene su još tako svježe.

On me je dočekao na kolodvoru u velegradu Kalkuti kad sam ono 1938. u studenom stigao u Bengalijsku. Sve novo, sve čudno, no uz brata Poldeka osjećao sam se kao

BRAT VIDMAR, DESNO, U DRUSTVU ZAGREBACKOG NADBISKUPA, NEGOVE PRATNJE I NASHIH MISIONARA, KAD JE NADBISKUP PRED BOZIC 1980. POHODIO NA SU MISIJI BENGALIJU

kod kuće. On je tada bio kuvar u Kolegiju sv. Franje Ksaverskog. No uz to je imao i stotinu drugih malih i većih brig. Osobito me se dojmila njegova ljubav i briga za slave tog kolegija, a bio ih je velik broj. Svaki dan je on s njima molio krunicu. Za njih je priredio i godišnje trodnevne duhovne vježbe.

Lijepo je naučio bengalski i hindi jezik, a kasnije i nepalski, pa je bio od velike pomoći i svećenicima.

On je pripadao cijeloj Provinciji, cijeloj misiji, i to na sam mrg poglavara. Poglavar su to znali: poznavali su njegovu poniznost i poslušnost, pa je jedva koje mjesto u misiji gdje nema tragova njegove djelatnosti. U našoj misiji: bolnica i tehnička škola u Basantiju, kuća i poljoprivredna farma u Bodipuru i Khariju, škola u Kolyanpuru, prekrasna crkva u Kaurapukuru, u misiji Kalni, Pandni, Burdwanu, Velikom sjemeništu u Barackporu, Malom sjemeništu u Barasatu, u Darjeelingu, u Kurseongu... I sada počinje novu školu i konvikt u Raghabpuru... I nakon toga — hoće li kojim satelitom na mjesec, ne znam, no znam da on neće, a i ne može mirovati... Jer, prestane li raditi — ostarit će! A to brat Poldek ne želi. Mlad je on živio, mlad on hoće i umrijeti i mlad u lijepo nebo unići, i tamo opet početi — zidati i moliti se.

Hvala Vam, dragi brate, na Vašem divnom primjeru revnosti i vjernosti Isusu i dušama! Ugledala se u Vaš primjer mnoga mlađa srca, ugledala se i slijedila Vas u radu i žrtvi za Isusa i za duše.

O. Ante GABRIĆ

Zlatni jubilej u Gaibiri

28. listopada 1981. proslavile su 50. godišnjicu redovništva tri naše indijske misionarke: sestra Ivana Stakor u Matigari na obroncima Himalaje, a sestre Silvina Mužić i Emerika Šumak u mjestu Gaibiri u indijskoj državi Orissi. O proslavi u Orissi napisala nam je sestra Emerika kratak pričak za našu misijsku rubriku. Poslala ga je još 3. studenog, ali je do nas stigao tek krajem istog mjeseca.

Početak proslave našeg jubileja bio je već u Kalkuti 20. listopada 1981. Došla sam iz Gaibire u Kalkutu da tu dočekam našu sestru Silvinu na njezinu povratku iz domovine. Ostale smo nekoliko dana u našoj provincijskoj kući u Kalkuti. Sestra provincijalka i kućna poglavica željele su iskoristiti tu zgodu pa da tamo najprije bude ta naša proslava. Tako je sutradan bila svećana sveta misa na naše nakane. Poslije toga pošle smo u blagovaonicu gdje su nas dočekale sestre s pjesmom, a onda su nam sve redom čestitali jubilej i iskazalo su nam svoju ljubav i poštovanje.

Nakon te proslave vratile smo se sestra Silvina i ja u našu Gaibiru. Tu je bila glavna svećanost 28. listopada 1981. Već dan prije toga stigli su uzvanici, među kojima su bila dva biskupa, zatim provincijal Družbe Božje Riječi, generalni vikar i 12 svećenika. Došle su i skoro sve naše sestre koje rade u okolini. Došlo je braće i sestara iz raznih drugih redovničkih družba. Kod svete mise našeg jubileja bilo je i veoma mnogo naroda. Svetu misu su koncelebrirala oba biskupa i 14 svećenika. Prije svete misa svećano su nas uvele djevojke iz naše misijske škole pjevajući i plesajući. Iza nas su išli učenici iz »Orissa High School« sa svojom glazbom. Crkvu je za tu zgodu bila veoma svećano okičena.

Pod svetom misom smo sestra Silvina i ja obnovile svoje redovničke zavjete u želji da do kraja ustrajemo u vjernosti svome redovničkom i misionarskom zvanju.

Jednom riječju: sve je bilo tako divno i dirljivo da su svima od ganača dolazile suze na oči.

Poslije svete misi svi su nas dočekali vani pred crkvom i čestitali nam naš jubilej. Zatim smo svi krenuli prema našem sa-

SESTRA SILVINA, LIJEVO, I SESTRA EMERIKA S DOMACIM BISKUPOM NAKON SVEČANOSTI U CRKVI

mostanu da se gosti okrijepe. Dakako da je bio i svečani ručak za uzvanike.

Zanima vas kako gledam na tih 50 prohujalih godina redovništva. Mogu reći da sam sve do danas sretna i radosna. Od svega srca zahvaljujem dragom Isusu da je bio strpljiv sa mnom i onda kad možda nisam bila onakva kako je on to od mene tražio.

Ja se još uvijek bavim istim poslom: ručnim radom i domaćinstvom. To naime počavam ovdašnje žene i djevojke.

U Bombayu sam provela 10 godina, u Zapadnom Bengalu 2 godine, a u Orissi 38 godina, od toga u Gaibiru 29 godina.

Znam da je kod Gospodina zabilježeno sve. Samo to želim da na kraju života mogu čuti Njegovu riječ: »Dodi, moja dobra i vjerna službenice...« Međutim, još želimo radići, samo neka nas posluži zdravlje.

Eto, premda smo tako daleko od naših dragih u domovini, nismo bile prikráćene sreća i radosti u tim časovima svog slavlja. Umjesto naših iz domovine ljubav su nam iskazale naše drage redovničke sestre, koje su nam pripravile učinstu divnu svećanost. Hvala im od srca! A hvala i svim prijateljima koji su nas se sjetili u molitvi.

S. Emerika ŠUMAK

O tom jubileju napisala nam je i sestra Silvina nekoliko redaka u svom plasu od 17. studenog 1981. Ona piše:

To je bilo veliko slavlje da nije moglo biti bolje. Ulice su bile čiste, pa čak i okićene, a župna crkva je bila sva u zlatnoj boji, okićena i urešena u tom stilu. Isto su ta-

ko bili okičeni naš samostan i samostansko dvorište.

Uoči same proslave navečer školska su djeca imala predstavu o našem životu u mlijekama, ukoliko je to uopće bilo moguće izvesti u jednoj predstavi. A na sam dan proslave ujutro došli su po nas mladići s bubnjevima, a djevojke s cvijećem, da nas u procesiji svečano povedu u crkvu. Pred crkvom su nas dočekala dva biskupa, msgr. Alfons Bilung i msgr. Rafael Cheenotti, te 14 svećenika. Svečano su nas dopratili od ulaza u crkvu do oltara, gdje nam je već bilo pripravljeno naše mjesto.

Slijedila je svečana koncelebrirana sveta misa. Za vrijeme prikazanja nas smo dvije obnovile svoje redovničke zavjete. Crkva je bila puna vjernika, premda je bio radni dan. Pjevanje kod sv. mise bilo je posebno lijepo.

Nakon sv. mise ljudi su nas svečano otpratili do našeg samostana uz pratnju bubenja i plesa. U samostanu nije bilo ni kraja ni konca čestitajući i darovima. Poslije toga bio je ručak. Na tom ručku bilo je oko 20 svećenika i braće, uključujući tu i dva spomenuta biskupa. Sestara je bilo 45, a uz njih i mnogo drugih uzvanika. Učitelji, učiteljice i katehisti ručali su u školskoj dvorani, a bilo ih je preko 50. Školska djeca i svimještani dobili su po jedan poveći kolač. A takvih je bilo preko 500. Svi su bili radosni, no nas dvije sigurno najradosnije.

Hvala dragom Bogu, koji nam je udijelio tu milost da smijemo i možemo raditi za Njegovu slavu i za spas duša. Ja upravo ne mogu sama sebi vjerovati da je prošlo već 50 godina. Vrijeme brzo leti.

Ja sam sretno doputovala iz domovine natrag u svoju misiju. Svuda sam sretno prošla. Na aerodromu dočekale su me tri sestre punе radosti što su me ponovo ugledale, a kad sam stigla u provincijalnu kuću, sestra provincijalka usklknula je: »Dobro nam došli! Mi vas trebamo, mi vas čekamo!«

Ne mogu izreći kako sam sretna što sam se ponovo vratila u misiju. Naši ljudi u domovini imaju svega, ali mnogo njih nema ono najpotrebniye — Božji mir. A to baš naša sirotinja ovde posjeduje. Oni promatraju svoj život očima vjere, i to im donosi sreću i mir. To isto želim i svim našim dobročiniteljima u domovini.

S. Silvina MUZIC

Pohodili smo Šantinagar

Desmond Doig započinje svoju knjigu o Majci Tereziji i njezinu djelu s pohodom Santinagaru, naselju što ga je po želji Majke Terezije sestra Francisca Ksaverija podigla za gubavce. Po svemu sudeći, on je baš to naselje smatrao kao najopipljiviji primjer kako Majka Terezija sa svojim sestrama nastoji tim nesretnicima vratiti samopouzdanje i ujedno im uliti svijest o njihovu ljudskom dostojanstvu. No pogledajmo kako je Desmond Doig doživio taj pohod Šantinagaru.

Franciska Ksaverija, vesela i razgovorljiva sestra Hrvatica, nekoliko je godina mlađa od Majke Terezije. Ona nas je dočekala u dvoredu flembojanata u cvatu i izrekla nam dobrodošlicu. Zatim nas je odvela u govornicu koja je, na naše iznenadenje, posebno uređena. U maticnoj kući Misionarki Ljubavi u Kalkutti govornica je veoma funkcionalna: prazan čisti stol na kojem je mala statua Djevice Marije, šest veoma jednostavnih stolica i nekoliko ukrasnih tekstova i slika na zidu. Iznad visine glave nalazi se jedan električni ventilator da se njime posluže posjetiocu.

U Šantinagaru su zastori ukrašeni cvjetovima, zatim tapecirane stolice, na stolu stolnjak i vaza s cvijećem. Tu se nalaze čak i ručnici i posve svježi komadi sapuna u toleti. Pitam se kako je to sestra Francisca namaknula, jer je jedan od glavnih četiri zavjeta siromaštvo i stroga jednostavnost.

SESTRA KSAVERIJA PRIPRAVILA SVE STO JE POTREBNO ZA FIZIOTERAPIJU

SESTRA KSAVERIJA SNIMA PJEVANJE JEDNE DJEVOJICE NA MAGNETOFON ZA DOBROČINTELJE

No ta tako ugodno snabdjevena soba bila je uređena nekako u duhu Šantinagara, gdje se nastoji učiniti lijepim ono što bi lnače moglo biti veoma ružno. Šantinagar, što znači »Grad mira« jest ispunjenje jedne od najdražih osnova Majke Terezije, da naime dade gubavcima mjesto gdje će moći živjeti i umrijeti u punom ljudskom dostoanstvu, gdje će moći živjeti zaradujući i gdje će moći provoditi normalan život. Oni koji su ozbiljno bolesni smješteni su u čiste i ugodne male sobice. Tu se nalaze i male kućice u kojima mogu zajedno živjeti cijele obitelji. Za djecu, koja su rođena u Šantinagaru, nalaze se dječje jaslice u kojima su ti mališani zaštićeni od zaraze. Tu su i djeca koja žive s roditeljima kod kojih je zaustavljena bolest, pa se nalaze na putu ozdravljenja.

U Šantinagarskom dučanu namješten je mladić za kojeg sam krivo pomislio da je časni brat. To je veseo i veoma energičan mladić.

»Kako si, Ivane?« upitala ga je Majka Terezija. »Vrijeme je da se oženiš lijepom djevojkom i da se vratiš u normalan život!«

»Dvadeset i jedna!« reče on ne obazirući se na mamac o ženidbi.

»Nije točno! Ti imaš tek 16 godina!« reče sestra Franciska Ksaverija. »Majko, on je još premlad za ženidbu!«

Ze nas je bilo veliko iznenadenje, kad smo saznali da je Ivan, taj tako lijepo gradić mladić, bez ikakve vidljive mane, bio gubavac. Malo nakon toga susreli smo i njegova brata Petra u jednoj od malih kućica, gdje živi sa svojom ženom, sa svoje dvoje djece i s — kozom. I on je bio gubavac. Ali,

kao i kod Ivana, bolest je zaustavljena i uskoro će biti posve izliječen.

Kao i Majka Terezija, tako je i sestra Franciska Ksaverija nekoć pripadala družbi loretinki. Družbi Majke Terezije pridružila se 1951. godine. Odmah nakon svog novicijata svršila je medicinu pa je sada liječnica.

Kad nas je povela oko da obidemo cijeli Šantinagar, predstavljala nas je svojim asistenticama, koje su upotrebljavale »kirurški nož« prilično vješto. I one su bile izliječene od gube. Neke od njih izgledale su veoma mlade, a da bi mogle svladati teškoće kirurških zahvata i kirurške njege.

Taj dan je bio jedan od veoma vrućih ljetnih dana, kad se inače nitko pametan ne usuđuje izaći na sunce bez šešira. Ali Franciska Ksaverija, koja je, kao i Majka Terezija, oduševljen entuzijast, dobro dotjeran dinamo — povela nas je brzim korakom da obidemo farmu gdje uzgajaju svinje, pa onda farmu peradi (gdje nažalost kokoši ne izgledaju baš najbolje), a onda nam je pokazala obiteljske kućice.

Podizanje Šantinagara omogućila je indijska vlada kad je Majci Tereziji za tu svrhu poklonila 34 jutra zemljišta. Izgradnju su pomagali velikodušnim darovima razni dobročinatelji iz Indije i inozemstva. Prema prvotnom planu Majke Terezije bio je tu predviđen smještaj za oko četiri stotine obitelji, od kojih bi svaka dobila vlastitu kućicu. No kako saznajemo, još nije pronašla kako bi morale izgledati te kućice. Ona smatra da ovo nekoliko već izgrađenih kućica ne odgovara njezinu zamisli niti okolini u kojoj su smještene. Pred nama reče da bi željela da budu zgodne kao kućice u Šanthaliu, gdje smo se kratko zaustavili da se tim kućicama divimo.

»Majko, oni seljaci imaju čitava tijela. Imaju prste, ruke i stopala. Oni se mogu penjati na ljestve i pokriti krov slamom i stalno obnavljati zemljane zidove. Naši ljudi ovde sve to ne mogu!« reče sestra Franciska Ksaverija.

»Da, sestrol!« reče Majka Terezija. Ali oblik budućih kućica ostaje još neriješen. Majka Terezija traži jednog graditelja koji bi joj isplanirao kućice koje se mogu lako obdržavati i koje će se skladno uklopiti u okolinu. Ujedno traži dobročinatelje za svaku pojedinu obitelj i čvrsto se nuda da će ih naći. Veoma često ponavlja: »Bog će providjeti!«

Još smo sposobne za rad

U svome pismu od 30. studenog 1981. sestra Ivana Stakor osvrće se na svoj misionarski život i rad prigodom proslave pedesete godišnjice redovništva. O samoj proslavi tog svog jubileja nije napisala gotovo ništa. No iz pozivnice, koju nam je poslala, saznajemo da je proslava održana u Matigar u srijedu, 28. listopada 1981., poslije podne. Za tu zgodu došao je biskup iz Darjeelinga. Pod njegovom misom sestra je obnovila svoje redovničke zavjete.

Iz sve duše zahvaljujem Gospodinu na milosti svetog redovničkog zvanja kao i na milosti što se udostojao pozvati me u misije. Hvala mu i na tome što mi je dao milost ustrajnosti u redovničkom i misionarskom pozivu.

Mnogo se toga dogodilo od našeg dolaska u Indiju. Zanimljivo je da kroz sve vrijeme našeg boravka u Indiji sestra Silvina i sestra Emerika uvijek su bile ili zajedno u istoj kući ili blizu jedna druge, dok sam ja od njih bila daleko. Pa niti da naš zajednički jubilej nismo se mogle naći zajedno. Naši su vjernici željeli da među njima proslavimo tu svoju godišnjicu.

Sestra Silvina Imala je veoma lijep apostolski rad tijekom svih godina što ih je proboravila u misijama. Pomagala je nemoćnicima i bolesnim pružajući im medicinsku pomoć. Koliko je dobra učinila dok je bila poglavaračica. I sad još uvijek čini sve što može za siromahe.

Sestra Emerika posvetila se pouci djevojaka i žena u ručnom radu i u domaćinstvu. Tu je pokazala kako se može takav rad lijepo povezati s utjecajem na pojedine duše da ih se privede bliže Bogu.

Ja sam 24 godine proboravila u mjestu Kurseongu. Tamo sam bila ekonoma za tamošnju srednju školu 21 godinu, a tri godine sam posvetila svoje sile i svoju ljubav djeci u tamošnjem sirotištu. Sad nisam previše daleko od Kurseonga. U poodmaklim godinama došla sam u Matigar gdje sam svoje sile posvetila onim najpotrebnijima. Zahvaljujem Gospodinu Bogu što me je doveo ovamo, jer tu Mu mogu služiti u liku najsiromašnijih i najzapuštenijih. Koliko smo ov-

dje spasili djece koja su bila odbačena ili su ostala bez roditelja. Tolikim mališanima našli smo obitelji koje su ih posvojile i brinu se za njih kao za svoju vlastitu djecu. Ne samo da su našli sve potrebno za život i napredak, nego prije svega našli su ljubav.

Taj naš apostolski život nije uvijek bio lak, ali kada sada gledam unatrag, sve više cijenim sve te prošle dane i te žrtve jer spoznajem da sam tako pomogla tolikim srcima da osjetite kako ih Bog ljubi i kako im želi dobro i ovdje i u vječnosti.

Zanimljivo je da nas tri nismo nikad u misijama bile dulje vremena bolesne i na liječenju. I danas, nakon 50 godina redovničkog života, još smo sposobne za apostolski rad.

SESTRA IVANA PRISTUPA OLTARU DA PRIGODOM SVOG JUBILEJA OBNOVI SVOJE REDOVNIČKE ZAVJETE PRED BISKUPOM I MNOSTVOM VJERNIKA

Redovničko zvanje najlakše se može sačuvati i učiniti plodnim samo onda ako svaki dan predamo Isusu. Onda ništa nije teško, pa bilo ne znam kakvo raspoloženje ili humor, vrućina ili studen.

Možda će netko pomisliti da u Indiji nema zime. No varo se. Dok pišem ovo pismo, ovdje je hladno i moram našim bolesnicima dijeliti tople pokrivače i veste, jer oni osjećaju studen još jače nego zdravi.

Preporučujem se u molitve i žrtve svim prijateljima misija da mi Gospodin dade snage te uzmognem još raditi za njegove siromahe dok bude njegova sveta volja. A svima onima koji su moje djelo pomagali davovima, od srca zahvaljujem. Sve njih redovito uključujem u molitve i žrtve, želeći im obilje Božjeg blagoslova u životu.

S. Ivana STAKOR

Piše: Aco VIDOVČIĆ

Slijepac obasjan Božjim svjetlom

Jedna obična potreba na-vukla nas je na razgovor toliko sian od muke, ispunjen tegom za mlađešu koja se ugasila eksplozijom samo jedne granate, te unijela u život toga čvrstog, sada i zrelog čovjeka, zemaljski mrak sličan mraku groba. Slijepački štap, izbljene oči, crne naočale, brazgotine na licu svjedok su zla što ga je donio rat u životne nacrte milijuna koji se srušiše, da nikad ne budu ispunjeni.

Sjedasno jedan nasuprot drugome i u časovitom zastaju riječi, koje su do tada ispunjale sobu, postavih mu pitanje:

— Čuj, ispričaj mi, kako se to dogodilo?

— Kako se to dogodilo...? — s gorčinom, koja se osjetila i na njegovu licu, optočava moje pitanje. I kao da još jednom želi doživjeti neugodan okus krvi, obližne usne, rukom prode kroz razbarušenu kosu. A tada se osloni na svoj bijeli, slijepački štap, uzdahne uzdahom koji je zatalasao zrak u sobi, i onako pognut započne prisjećanja toga životnog udarca.

— Teško je početi tu mračnu priču, koja u svojim njedrima nosi ne samo moju sudbinu, nego tolikih, a koju nam na tanjuru rata pružiše oni koji su tjerali u prve bojne linije, na juriš, opivši nas slatkastim rumom, da po njem u nama naraste mržnja na one pred nama. Na tobožnje neprijatelje koji nisu bili ništa drugo nego obični, mladi ljudi sa svojim snovima, nadama i željom da se te nade ispune. Većinom mlađi, kao i mi, neoženjeni, noseći u srcu budućnost ženidbe i smiren život u obitelji, a oženjeni opsjednuti brigom i strepnjama, što će biti s obitelji ako se oni ne vrate i ostave svoje meso na nekoj livadi, brdu, u rovu u koji je pala granata. Razmravljati će njihovo tijelo, baciti komade mesa na sve strane da ih bez vaganja i cijene po kilogramu, pokupe ptice, zvijeri i požderu, ili pak pretvore u kašu tolike tisuće ratnika koji su morali samo naprijed, proključi rat, komandante i pušku iz čije je cijevi virila smrt vrebajući jednike na suprotnoj strani. Ni krive ni dužne!

Ne možete vi sebi zamisliti koliko li je biljaka nazvanih »kletva« posadeno po oranicama i dolinama, koliko po rovovima, a koliko ih se zaustavilo na granama drveća, dok smo se znojni, opterećeni ratnom prtljagom, s oružjem u rukama ili na ramenima penjali na vrh kakvog brda da ga osvojimo i odande slijemo smrt tako zvanom neprijatelju. A on, svaki, kao što već rekoh, bijaše jednik kao i mi, ognut gladi, ušima, znojem i umorom. A najstrašnije ono unutra, u tebi: niti on išta kriv niti ja, već smo tu da izvršavamo

nečija naredenja... A ipak, u cijevi puške kao pozdrav neprestano mu šaljem ne poziv na život, nego smrt. Ne približavanje, pružanje ruke za poznanstvo, ne ljudski zagrljaj i prijateljski povratak u život, nego krkljac od udarca taneta i pad od hladne ruke smrti...

To je taj užasan progona savjesti, koji pogotovo nas neškolovane, male ljudi toliko progoni, te nam je ponекad zastajao dah od nemoci, strah ulazio pod kožu, te nis i ponekad mogao ni jesti, već si upirao pogled u daljinu neće li se netko pojavitkoji će reći: gotovo je, pakuj oružje i kući! Ali, eto, to se nije dogodilo...

Uzdahnu i nepostojećim pogledom zagleda se u koljenja, tapkajući štapom po podu sobe, da, naglo, kao da je nekog ugledao, uzdigne glavu i reče:

— Strašno, strašno je to...

Sažalnošću, koju on, slijepac, nije mogao vidjeti, vago sam u duši svaku njegovu riječ. U šutnji, koju prekine on ponovljenim pitanjem:

— Kako se to dogodilo...?

I dok se meni učinilo kao da dignuvši jednu ruku zove k sebi sve one koji su doživjeli strahotu onog najstrašnijeg, on nastavi...

— Još mi se tako blizim čini taj drugi svjetski rat, te ponekad sanjam o njemu, slušam zaglušnu buku topova, štektanje mitraljeza, mog tadanjeg »zaštitnika«, prasak granata što padahu na protivničku stranu iz minobacača, a od njih k nama, fijuk puščanih metaka što se poput čavala zabijaju u oranicu ili stabla ili u ljudsko meso. Gledam sebe u postrojenim napadačkim redovima kako

idemo naprijed i sve to traže, dok ne začujem fijukanje minobacača u zraku, i budim se sav oznojen od straha i muke. Tada se dižem, hvatam za glavu i brišući znoj na čelu, licu, govorim sam sebi — san! I legnem natrag, ali ne mogu zaspasti, već se, hoću-neću, vraćam mislima na mjesto svoje nesreće i gledam kako se to dogodi-lo...

Povlačili smo se pred »neprijateljem«. Gladni, umorni, iscrpljeni. Bilo je to danočno povlačenje. Dahtali smo kao umorni konji jedva vukući noge. I tako jednog prijepodneva stigosmo na široke livade nedirnute, mekane kao jastuci najfinijeg perja. Kako li smo željeli baš tu stati, tu se odmoriti, upiti u sebe divni život i mirise cvijeća. I kao da je netko pročitao naše želje, slijedila je komanda — stoj! Odmor... Kakav užitak. Bacismo se na mekanu travu, a sunce je sjalo i milovalo nas, iscrpljene i gladne. Legoh na leđa, ispružih svoje umorne udove i uz nemoćni »ah« zagledah se u nebo. U taj čas, mašući svojim krilima letjela je zrakom strelovitom brzinom neka ptica. Žurila je kao da i ona bježi što dalje od ljudi koji ubiju i uništavaju život. Pratio sam je i moje umorne misli s njom poletješe u rodni kraj. Daleko, daleko od moga mjesta počinka. Ni ne znajući kako i kada, zaklopih oči i zaspah. Koliko je dugo sve skupa trajalo ne znam, ali me probudi prasak, udarci po tijelu. Skočih... no više ne vidjeh ništa. Sve crno, bol, krv koja mi je tekla niz lice i kao neki noževi u očima. Bolničari me u trku poniješe s mjesta ranjanja, a na

moje pitanje — »što se dogodilo« — odvratise beščutno... »granata od bacanja...« — Pozadina, bolnica, šivanje rana i rupe bez očiju...

Jamačno nehotice poravna crne naočale i s pritajenom mjerom nemira nastavlja:

— Vratih se kući, u svoj dom, k braći. Kako li me zapaklo ono sažaljevanje najbližih, posjeti tolikih susjeda, prijatelja, rodbine. Učini mi se kao da sam mrtvi predmet na izložbi. I što su me više pitali, sažaljevali, bio sam bjesniji. Psovao sam sve na svijetu: i one koji nas natjeraše u pokolj i sve živo i zdravo oko sebe. Kad sam s tim znao svršiti, došle su na red najgroznejne kletve koje sam čuo doma ili u vojski, pogotovo na fronti. Pomišljao sam na svašta i žalio sam što me ona izbačena granata nije dokrajčila. Budih se, a to su bili najočajniji časovi: noć vani... noć u meni. Zauvijek! Istina, pokušao sam nakon duljeg vremena, kad sam u časovima prividne mirnoće vagnuo svoje stanje, poći k misi s nadom: Možda će se ondje smiriti s groznom sudbinom života. No nije, pa nije islo...

Ali tada se dogodi nešto, što neću jamačno nikad zaboraviti. Bio sam kod mise, i dok ste vi čitali riječi Evandelja, začujem: »Dodite k meni svi vi izmoreni i opterećeni, i ja će vas odmoriti... nači ćete mir dušama svojim...!« nešto se u meni rušilo. Rušilo kao što se ruši stijenje u dubinu za vrijeme potresa. I u toj nesvakidašnjoj grmljavini neki tako topao zov. Zov, kao da mi iz daljine neuhvatljivih prostora viče majka, i baš onu riječ Evandelja... »do-

di...« — Postao sam toliko nervozan, da me susjed u klupi zapitao... »Šta ti je...?«

— Nisam mu odgovorio. U oglasima pri kraju misle čuo sam da ste oglasili »ovaj tjedan je prvi petak u mjesecu«. Pozvali ste štovatelje Srca Isusova na isporučenje i pričest i na pobožnost, ali i dodali, neka se pridruži i »novi«. Sjećam se, da ste dodali riječi... »dok nam Bog pruža priliku...« — I tada mi se iznenada u duši javi pomisao — a ti?! I, čudno, opet onaj glas — dodil Vjerovali ili ne, taj sam glas čuo u sebi gotovo svaki dan, dan za danom. I odlučih poči. Pokušat će, rekoh sebi, kad već ne mogu pomoći ljudi. Znate, da sam došao, da od onog časa dolazim na sv. misu, obavljam prve petke, primam Isusa u svetoj pričestosti.

Brzo ga prekinuh pitajući:
— I kako se otada osjećaš...?

— Čujte, reći će vam iskreno. Kao da me obasjalo neko nutarnje svjetlo. Nekako lakše sve podnosim, kao da mi je moja nevolja postala lakšom. Ne tajim: ponekad mi se vraća bol, čežnja da progledam. Šta će tajiti, vraća mi se i bijes koji me u mojoj zaboravnosti i slabosti natjera na kletvu, no kad uvidim nemoć, počnem moliti. Redovito krunicu, pogotovo kad zbog razmišljanja ne mogu spavati. Eto tako je to bilo...! A sada je ovako kako znate i vidite. Do Božje volje!

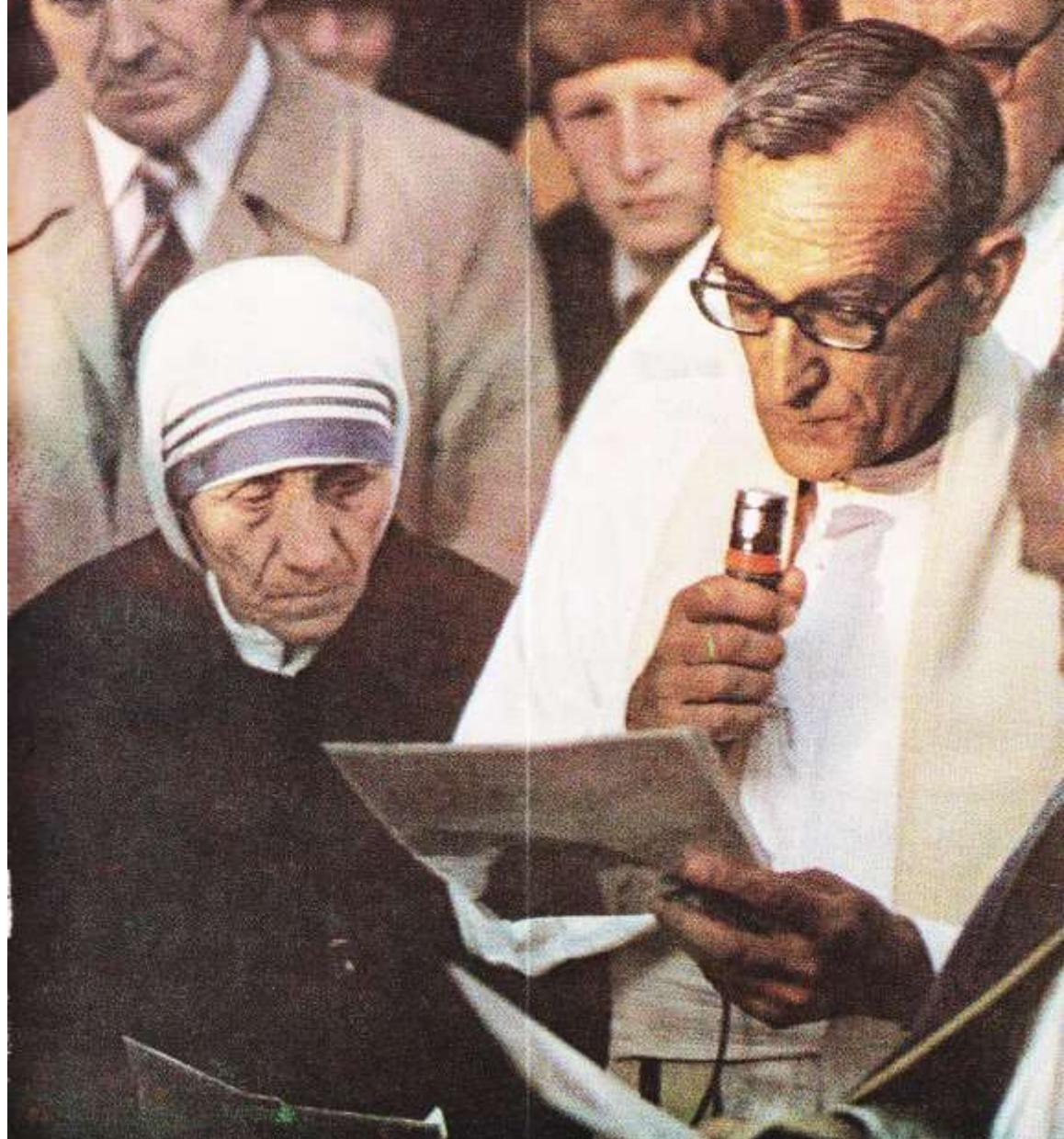
Kad ga ispratih, padnu mi na pamet riječi Kristove molitve u Maslinskem vrtu: — Oče moj! Ako nije moguće da me mine ovaj kalež, da ga ne pijem, neka bude volja tvoja!

GLASNIK

3 SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ožujak 1982 - god. 73 - cijena 15 d.

Križni put na Ksaveru

Naslovna strana:

MAJKA TEREZIJA, NADBI-SKUP KUHARIĆ I OTAC ANTE GABRIĆ PREDVODE KRIŽNI PUT NA KSAVERU U ZAGREBU

Na zadnjoj strani:

KRIŽ U HRVATSKOJ PODRAVINI — SIMBOL, OKREPA I NADA (Naslikao: Ivan VEČENAJ)

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljic, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinih broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretpлатu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštارина plaćena u gotovu.

Svakom Hrvatu katoliku taj Križni put je posebno drag, srcu prirastao, svet i sadržajan.

Podignut je na uspomenu tisuć-godišnjice hrvatskog kraljevstva. Na njemu se svake godine skupljuju, kroz korizmu, tisuće Zagrepčana i kreću od postaje do postaje, napravljene na otvorenom zraku, usred zelenila, noseći na sebi breme cijele jedne nacije, drage nam Kroacije.

Za najtežih ratnih strahota nije se taj križni put vjernih Zagrepčana prekidao, nego se onda dapače pojačao i dobio svoj karakterističan sadržaj.

Ni danas nije tek blijeda uspomena, nego životna potreba nas, koji kao »ostatak ostataka« vjere naših pradjedova molimo Krista za pomoć da nam sačuva ljubav prema Bogu, prema majci Crkvi, Majci Mariji i majci Domovini.

Majka Terezija — Otac Gabrić — Hrvatski Metropolita na Ksaveru.

Velika je to simbolika: veliki čas!

Ona koja nije ogrank našega roda, ali nam je draga jer je naša po svetoj vjeri katoličkoj i svetoj ljubavi kršćanskoj prema bratu čovjeku!

Ante, dičan izdanak jadranskog plavetnila koji nosi težak križ tudiće kroz mnoge godine kamo je dragovoljno otisao iz ljubavi prema Kristu!

Naš Metropolita, kojega prati kob tolikih hrvatskih velikana da su svojim životom vjerno odražavali sudbinu cijelog svoga naroda i Crkve u lijepoj našoj domovini!

Neka im Raspeti dade snagu! Jakost! Ljubav! Opraštanje! Ustrajnost!

Kad budete čitali ovaj broj GLASNIKA, tečaj Duhovnih vježbi za veljaču bit će odavno već završen, a ožujski će se upravo odvijati.

Hvala Bogu, već sada možemo reći da su čitatelji GLASNIKA shvatili veliku šansu koju pruža uredništvo organiziranjem Duhovnih vježbi. Nismo htjeli ponovo isticati raspoloženje i osjećaje onih koji ih do sada obavise, jer će za to biti kasnije još prilike.

A ovog proljeća održat će se još samo jedan tečaj. I to od petka 16. travnja do nedjelje 18. istog mjeseca. Preko ljeta neće biti nijednog tečaja Duhovnih vježbi za GLASNIKOVCE. Počet ćemo s tečajevima tek na jesen. No, to ćemo još na vrijeme objaviti.

Sada želimo poručiti: za travanj još ima mjesta! Prijavite se što prije, da vas ne bismo morali odbijati.

Dok to čitate, držite u rukama korizmeni broj GLASNIKA.

Osnovni ton i glavni smjer ovog broja označuje članak Stjepana Kušana »Optužba stara 2000 godina«. Pisac kao u filmu opisuje Isusovo suđenje. To suđenje je i danas aktuelno i odvija se u međunarodnim, društvenim i osobnim razmjerima.

Nakana Apostolata molitve produbljuje smisao patnje i križa; članak T. Trstenjaka »Patnja je čovjekova sjena« pruža pravi odgovor na veliko pitanje zašto bol i patnja. Psiholog M. Szentmártoni očituje pravo lice Božje, koje se odrazuje u našim dušama i srcima.

Euharistija je stalno prisutna u GLASNIKU, jer je najvažnije, u ovom razdoblju prije velikih euharistijskih slavlja, da što dublje i bolje upoznamo taj veliki misterij kršćanstva.

Svakako: ostaje istina ono što su radnici iz Vareša napisali na svom križu 1900. godine: »U ovom je znaku pobjeda... Svakog koljenog nek se križu pokloni!«.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. OŽUJAK 1982. BR. 3

SADRŽAJ

NA KRIŽNOM PUTU, Ž. Brzic	76
A OČEVIT?, R. Grgec	77
HVALA NA PISMU	78
OPTUŽBA STARO 2000 GODINA, S. Kušan	80
UZOR BRAĆNE VJERNOSTI, A. Iozzije	83
U SMRT ZA KRISTA U PRESVE- TOJ EUHARISTIJI	84
CORPUS DOMINI, V. Labudić	85
SMILUJ MI SE, BOZE, JER SI MILOSRDAN	86
KAKO RASTU KLICE SVEĆENIČ- KIH ZVANJA?, I. Knafeljc	88
IZLOŽITE PRESVETO!, E. Vučić	89
KRIŽ NA RAZMEDU STOLJEĆA, B. Nagy	90
IMAJU LI SVE DROGE ISTI UČI- NAK?, I. Fuček	92
PATNJA JE ČOVJEKOVA SJENA, T. Trstenjak	94
LICE NAŠEG BOGA, M. Szent- mártoni	96
OŽUJSKA DEVETNICA OSVAJA- ČU ISTOKA, V. Pribanić	97
KRŠĆANSKI ŽIVOT U OCEANIJI, M. Rusan	98
OLUJA NAD DELTOM GANGE- SA, A. Gabrić	99
VIJESTI IZ GAIBIRE NAKON JU- BILEJA, S. Mužić	100
NA PUTU ZA INDIJU, S. Mužić	102
MONIKINE PRILIKE I NEPRILIKE, M. Okruglić	103
NOVE KNJIGE	104
ZAHVALNICE	105
MAMA, ZASTO MORAM OVDJE STAJATI?, S. Kušan	106

DA SVI, KOJI SU PRISILJENI NOSITI KRIŽ,
DOŽIVLJAVAJU PRISUTNOST ISUSA KRISTA

Na križnom putu

26. srpnja 1942. bilo je po svim crkvama u Nizozemskoj pročitano hrabro pismo kataličkih biskupa koji su oštro osudili neljudske progone židova od strane Hitlerovih okupatora. Odgovor nacista bio je brz i jeziv. Sa žestinom sulude izopačenosti stavljaju se u potjeru za životima, prvenstveno za onima koji su se obratili na katolicizam.

Sestra Benedikta je 2. kolovoza u 17 s. upravo predvodila zajedničku molitvu redovnica na koru. Odjednom silovita i nervozna zvonjava na vratima samostana uzne-miri sestre navikle na tišinu. Vratarica javi priorici da dvojica njemačkih policajaca traže sestre Stein.

— Edita i Rosa Stein imaju točno 5 minuta vremena da se spreme i da nas sli-

jede! — čulo se nemilosrdno naređenje jednog Gestapovca.

Držeći se pod ruku, dvije sestre Stein izadoše na ulicu gdje ih je čekao policijski auto i odvezе u nepoznatom pravcu. Kasnije se saznalo da su bile prebaćene u sabirni centar u Westerbork, gdje su s ostalim zatvorenicima zadržane nekoliko dana.

Krikovi i plač prisutnih bili su neopisivi. S. Benedikta je među muževima bila andeo utjehe, koji je smirivao jedne, a pomagao druge. Mnoge majke zapadale su u izbezumjenost sličnu ludilu, tupo su jadikovale zaboravljajući čak i na vlastitu djecu. Za njih se brinula s. Benedikta: prala ih, češljala, hranila i pružala najpotrebniju njegu.

Iz tog sabirališta uspjela je svojim sestrama u samostanu poslati malo pisamce, u kojemu je bilo napisano:

»U SVEMU SAM ZADO-VOLJNA. VRIJEDNOST KRI-ZA MOŽEMO SHVATITI SA-MO NA TAJ NAČIN AKO OSJETIMO NJEGOVU TEŽINU. O TOME SAM BILA UVJERE-NA OD PRVOG TRENUTKA. ZATO IZ DUBINE SRCA US-KLIKNUH: »ZDRAVO, KRIŽU, NADO JEDINA!«

Položila je najteži ispit u školi križa u plinskoj komori žrtvujući svoj život kao dosljedna Kristova učenica.

Zarko BRZIĆ:
UČI SE OD SUNCA

A očevi?

Piše: prof. Radovan GRGEC

Prilično mnogo smo govorili o obitelji, naročito o ulozi i značenju žene i majke u ljudskom i obiteljskom životu. A očevi?

Bez očinstva također nema ljudskog ni obiteljskog života kao ni bez majčinstva. Ivan Pavao II. nas u svojoj pobudnici o obiteljskom životu upozorava na to kako muškarac očituje i obnavlja božansko očinstvo na zemlji. Kao što je Sveta Obitelj uzor zemaljskim obiteljima, a Marija uzor majkama, tako je sv. Josip, čiji blagdan slavimo u ovom mjesecu, uzor muževima i očevima. Iako ne znamo mnogo o njegovu životu, znamo da je živio jednostavno i čedno, razborito i odgovorno, da se odlikovao svojim radom i molitvom, šutnjom i diskrecijom, dubokim poštovanjem prema ženi i njezinu dostojanstvu, dakle odlikama koje bi morale rešiti život svakog muškarca i oca obitelji. O tim očinskim odlikama govori i spomenuta pobudnica, koja potiče muževe da budu intimno povezani sa svojom obitelju, sa svojim ženama i djecom. Važno je to isticati pogotovo danas kada su od pravog i prijateljskog života u obitelji, od međusobne povezanosti i solidarnosti odvojeni ne

samo muževi nego i žene. Muškarac je od tog života često odvojen i svojim radom, trkom za novcem i uspijehom. Iz naših obitelji kao da čujemo: »Tata, gdje si? Toliko si nam potreban, a nema te.«

Odsutnost očeva donosi mnoge moralne, psihološke i društvene probleme i poremećaje. Očevi obitelji, koji to žele biti u pravom smislu riječi, sve su rjeđi. Njihova je dužnost u ovoj civilizaciji sve teža. Stoga njih, a posebno očeve brojne djece, jedan kršćanski pjesnik zove »avanturistima suvremenog svijeta«. Oni su ludost i izazov civilizaciji blagostanja i komfora jer životom propovijedaju evandeosko siromaštvo. Upuštaju se u rizik dovodeći u pitanje vlastitu sigurnost i udobnost, pa i vlastiti život. Na tom putu prati ih vjera i nada, ali i tjeskoba i strava, ta »kćerka Božja, otkupljena u noći Velikog petka, koja se nalazi uz svaki odar i posreduje za čovjeka«, kako reče Bernanos.

Pišući ove retke, sjećam se života i smrti svojeg oca. Usprkos mnogim dužnostima, žrtvovao nam je dane i noći, noseći nas malene i bolesne na svojim rukama. Prijemom nas je učio kako se

na temeljima očinske ljubavi i autoriteta gradi zdrava i Jaka obitelj, kako je očeva prisutnost i odgovornost izvor sigurnosti i snage za sve članove obitelji. Učio nas je kako dobro, hrabro i milosrdno srce vrijedi više od biletova uma, od novca, društvenog položaja i uspjeha, od časti i vlasti. Samo ako to shvatite, govorio nam je, možete biti dobri katolici i Hrvati. Što je govorio rječima, potvrđivao je djelima, životom. Zato uspomena na njega nikada neće izbljedjeti u srcima njegove djece, a njegova je prisutnost još uvek tako reči opipljiva premda nas od njegove smrti dijele već dva desetljeća.

Srca nam uzdiže primjer tolikih očeva koji nisu zaboravili na dužnost prisutnosti i odgovornosti, ljubavi i požrtvovnosti. Ako im je život i bio plodan i uspješan, bili su svjesni svojih slabosti i ograničenosti. Znali su živjeti i u strahu i u opasnostima, moleći i boreći se nadom protiv tjeskobe. Vjerovali su da put do Uskrsnuća vodi preko Getsemanija i Kalvarije. Neki su od njih umrli i mlađi (kao što je, vjerojatno, umro i sv. Josip). Umrli su, ali suiza sebe ostavili život.

hvala na pismu

ŠALOM

„Kristov poziv je danas snažniji i jači nego ikada: Žetva je velika, poslenika malo...“

Riječi iz članka „Mladi su pozvani“ duboko su me dirljule. Pročitala sam čitav članak ni sama ne znam koliko puta, razmišljala, željela ne samo shvatiti već prihvatići te velike riječi, taj veliki poziv, željela sam ga prihvatići srcem za život. To i sad želim. Zato vam se obraćam, zato vam pišem, jer se nadam vašoj podršci i pomoći. Da biste me bolje shvatili, dat ću vam na znanje jedan djelić mojih osjećaja.

Već dugo vremena mučim se mišju na gladne, na one koji nemaju ništa, ništa do goli život i dugu, tešku borbu pred sobom. A mi tako često gundamo, nezadovoljni smo, a bacamo kruh i ne sjetimo se da smo time možda mogli spasiti jedan život. Jedan život... Jesmo li se ikad dovoljno zamislili koliko vrijedi taj život...? Jedan jedini. A mi eto i njega puštamo, dajemo u bescijenje, dajemo u propadanje, umiranje. Pa zar uništenjem tog života ne uništavamo i svoj? I mi smo time siromašniji, još gladniji što više imamo i samo tražimo, tražimo, a tako malo dajemo.

Ne znam jesu li se ikada te razlike toliko očitovalile kao danas. Dok na jednoj strani imamo raskoš, dotle je na drugoj bijeda i smrt. A koji je uzrok tome? Gdje tražiti povoda? Ne u vremenu,

ne u političkoj situaciji, u nikakvim dostignućima, već u samom čovjeku, u čovjeku onakvom kakvim ga moramo gledati, u čovjeku onakvom kakav on u blti jest.

Previše ima onih u kojima se izgubio Kristov lik, koji ne poznaju ili ne žele priznati Kristov put kao svoj. Sve više je onih koji bježe od vjere i Krista, bježe od istine, od ljubavi, od svega što ih čini ljudima, koji su tu zato da se uzdignu duhom i životom do božanstva. A oni se, eto, gube na putu, biraјu stranputice i odlaze. Da, točno je: Ako netko mrzi brata s kojim živi, a kako će onda ljubiti Boga kojeg ne vidi? Toliki, eto, ne žive za braću, ne zanima ih što je netko gladan, što mu je možda hladno i nema odjeće. Ne zanima ih, jer oni imaju. Ali ja ne bih željela da ovo budu i ostanu riječi. Neka postanu više, najviše što mogu — djelom. Htjela bih svim čitaocima GLASNIKA, a narоčito mladima poručiti:

Budite s Kristom i nikada nećete biti sami! Živite za istinu, i budite sigurni da će vam se istinom platiti. I sjetite se brata, sjetite se tog čovjeka, koji ima isto pravo kao i vi. Bog nam je dao život. Bog nam je dao braću... Pa zar da od Boga odbijemo taj dar? Kako? Imamo snage da taj dar sačuvamo za vječnost. A sačuvat ćemo ga, ako znamo ljubiti... Jer, vječnost je ljubav. I budimo kršćani u potpunosti, budimo pravi apostoli dosljedni imena koje prinosimo.

Koliko bih još toga željela reći, poručiti, zamoliti, ali neka bude dovoljno ovo i još jednom poziv mladima: BUDITE S KRISTOM I SA MNOM! Ja imam veliku že-

lju. Vaša podrška bila bi najjače sredstvo koje bi me potpuno učvrstilo u mojoj želji. Kakva je to želja, nazire se i iz samog teksta. Željela bih i sama poći u misiji.

Ovo već dugo sazrijeva u meni. Javljaljao se polako, mogla bih reći neprimjetno. Znam da je to bilo jedne nedjelje. Vratila sam se od Mise i spremila smo se za ručak. Sjela sam za stol, počela jesti, i odjednom sam se sjetila propovijedl (o mlijunima što umiru od gladi). Odložila sam žlicu... Nisam mogla više jesti. Kako da ja pomognem? Kako, kad su i moji siromašni, kad jedva skucamo od mjeseca do mjeseca, pa kako da ja onda pomognem tim ljudima, koji ipak nemaju ni mali dio onoga što ja imam?

To mi je pitanje zvonilo u ušima. A bila sam sigurna da ipak postoji način. Da, i onaj mali dio kojeg se mogu odreći, ono malo što mogu žrtvovati, može mnogo znaciti. Ali sam ja znala da postoje više, mnogo više što ja mogu dati.

Stoga vas molim, braćo i sestre, za podršku.

A vas, poštovani uredniče, da napišete nešto više o mlijama. Kakvi se ljudi traže, što je potrebno i na koji način? Ima toliko tih pitanja, a ja ne znam kome da se обратим, gdje da pitam, pa ako je moguće, napišite nešto o tome u sljedećem broju GLASNIKA.“

ŠALOM! Ivanka

Ivanka! Stvar je jednostavna: javi se i povjeri najbližoj časnoj sestri koju poznaš. Ona će ti dati sve potrebne upute.

APOSTOLAT PATNJE

«Skoro će se navršiti 50 godina otkako sam stalna čitateljica vašega dragoga i mojeg omiljenog GLASNIKA Srca Isusova i Marijina, bez kojega bi mi bilo teško živjeti u mojoj dugo i teško bolesti.

U devetoj godini sam strašno oboljela i do 18. godine boli su bile neopisive. Po liječničkoj prognozi do 20. godine trebala sam umrijeti, ali je Božansko Srce učinilo čudo i ja sam već prešla 61. I još sam živa. Božja je volja: živjela sam i radila, trpjela i molila za druge: za dječicu, za svećenike i redovnike, za misionare i misionarke, za sve moje mila i drage, za one kojima je najpotrebljije Božje milosrđe.

Ja svima preporučujem da čitaju GLASNIK, da je on najljepši časopis za obitelji. Ja sam svojoj noćakinji prošle godine dala novac da se upiše kod vas, ali meni je na brizi koliko ima duga, pa vas molim da joj i dalje šaljete GLASNIK. Ja bih vam i za iduću godinu poslala cijeli

iznos. Vaša bolesnica. Topli pozdrav.»

Sestra u Kristu,
Osijek

NAŠA OBITELJ DNEVNO MOLI

«Prošle godine bili smo u posjeti našim prijateljima u Zagrebu. Te nedjelje prije podne pribivali smo Misi u Bazilici Srca Isusova i slušali predivnu propovijed o molitvi i Euharistiji. Svećenik, koji je propovijedao, jednostavno je, ali zorno i slikovito, prikazao važnost obiteljske molitve.

Bit će sad četiri mjeseca otkako je prakticiramo, a rezultati tekve molitve jesu: Tata se sad uvijek žuri kući, Mama se rijetko kada naljuti, a Jelena, najmlada sestra (12 godina), nastoji pojesti sve bez primjedbi. Martina (13 god.) više ne gunda ako je mama zamoli da poslije večere opere tanjure ili nešto drugo, a ja (17 god.) sve češće se odreknam disco-kluba i marljivlje učim.»

Krešo, Rijeka

UČLANITI SE U APOSTOLAT MOLITVE

«Redovnica sam — franjevka — već preko 40 godina. I prije nego sam stupila u samostan, rado sam obavljala posobnošt Presv. Srcu Isusovu: devet prvih petaka i svagdanje prikazanje Apostolata molitve. To i danas nastavljam.

U najnovijoj katoličkoj štampi — u vezi toga — nazim istu molitvu — uz male izmjene riječi — ali gdje se traži i vanjski znak kojim se očituje predstavniku AM odluka o stupanju u Apostolat molitve. Taj znak da može

biti usmena ili pismena obavijest o odluci, ili uzeti sličicu također od predstavnika AM.

Prigodom mog hodočašća u Vapric, uzela sam i ovu sličicu. Budući da radi duhovnih povlastica želim biti i ostati član Apostolata molitve, to dostavljam cijenjenom uredništvu ovaj izvještaj kao znak Apostolata molitve. Ako je pak potrebno još nešto, nadam se da ćete nas informirati preko GLASNIKA kojega pratimo.»

S. Celina

VI ste pravi član Apostolata molitve. Ukoliko i drugi čitatelji GLASNIKA to žele, naka se javite Uredništvu i zatražite određenu sličicu s nakanama za ovu godinu. To je dovoljno za pristup u veliki pokret molitve na nakanu sv. Oca.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE
za godinu 1982.

OVAKVE SLIČICE S NAKANAMA ZA CITAVU GODINU (4 stranice) MOGU SE NABAVITI NA UPRAVI GLASNIKA. CIJENA JE 2 d PO KOMADU.

OPTUŽBA STARA 2000 GODINA

Isus sjedi na optuženičkoj klupi. Uz njega je Nikodem, koji će Ga braniti. U dvorani svijeta za katedrom sjedi vrhovni sudac — milijuni Pilat sa svoja dva pomagača, dok su Ana i Kajfa, kao javni tužioc i svježnjevima »dokaza« u rukama, spremni da počnu s optužbama. U ogromnoj dvorani svijeta, koja je samo dijelom ispunjena, nalazi se narod — svjetina, koja predstavlja oko četvrtine čovječanstva. To su zapravo oni, koji pomažu javnim tužiocima, da ga mogu lakše optužiti, jer su im njihova vika, smijeh, odobravanje, pogrde i optužbe od velike pomoći. To su izabrani hulitelji, kojima je zadatak da svijetu prikažu što crnije Isusa iz Nazareta.

Kada je došlo vrijeme da počne, Bog zna po koji put, rasprava protiv Njega, predsjednik ludi batom po stolu da bi umirio razjarenu svjetinu i da dade znak da je sudenje omraženog Zločinca započelo. Nakon što se ručka umirila, sudac mu je postavio prvo pitanje:

»Optuženi! Recite mi, možim vas, kako se zovete?« Zovem se Isus Krist. Iz Nazareta sam. Od Majke Marije i poočima Josipa — slijedio je čvrst i jasan odgovor. »Recite mi, Isuse! Tko ste zapravo vi?« — slijedilo je drugo pitanje. »Ja sam Sin Božji — Onaj koji jesam. Na ovu legitimaciju, u dvorani je nastao smijeh i zvižduk. Poslije zvižduka čuo

se jedan glas: »On huli! Sudite ga!« »Dobro! Rekli ste, Optuženi! — pita ga dalje sudac — »da ste Sin Božji. Recite mi, tko je onda vaš Otac?« »Moj Otac je Bog — Počelo svega!« — odgovori Isus. »On laže! To nije istina. On ne može biti Sin našega Oca, kome se mi klanjam!« — energično će jedan od tužitelja, te započne svoju optužbu.

DRŽAVNI TUŽITELJ

»Optužujem ga zato što se došao boriti protiv našeg oca, koji nam je dao neograničenu slobodu u svim ovozemaljskim užicima. On je protiv svega onoga što nam naš otac dokazuje znanstveno da je on jedini pravi bog i da drugoga osim njega nema na ovoj zemlji. Evo prvega Njegovog prekršaja što ga je učinio na Goru — pokaze na svečanj papira koje drži u ruci — u kome nas optužuje i u kojem nam je uznemirio našu savjest.« Čita početak govora na Gori: »Blago siromasima duhom ... Blago progonjenima ... Blago gladnima i žednima pravde ... Blago mirotvorcima ... Blago čistima srcem ... njihovo je Kraljevstvo nebesko!« Napada nas što smo se proglašili bogovima na zemlji. Osim toga, dokazano je, da on kolaborira sa svima onima, koji su protiv nas. Upro je sve svoje snage da dokaže svijetu da je on Bog.« U dvorani zvižduk. »Iznad svega je

što se je odlučio da će se boriti za cijeli svijet.« U dvorani smijeh. Obećao je potlačenima da će se za njih boriti, što ni u kojem slučaju ne smijemo dozvoliti, jer nam oni trebaju. Za one koji su diskriminirani zbog njega. Za one koje su proglašili ludima u psihijatrijskim bolnicama, zbog toga što svjedoče za njega...« Na ovo prekine predsjednik tužiloca i zapita Isusa:

»Što kažete, Optuženi, na tužiočeve optužbe?« »Nemam ništa reči! One su tako očite da ih ne mogu pobiti.« Da li je sve to istina! — nastavlja dalje predsjednik — »što vas u optužbi tereti tužilac?« »Istina je sve do u sitnice!« — prizna Isus. »Ako je sve to istina, kao što priznajete, da li se osjećate krivi?« »Ne!« — odlučno odgovori Krist. Nakon toga je u dvorani nastalo još veće negodovanje. »Kako to?« — začuđeno će predsjednik. »Priznajete optužbu, a kažete da niste krivi. To je kontradikcija! Da li ste svjesni, da nam se vi rugate? Za to bi baš mogli biti osuden na smrt!« — strogo će sudac. »Ne rugam se, ali ako ću zbog ove optužbe biti osuden, rado ću je prednijeti, jer sam zato i došao na svijet. Došao sam da ga spasim od zla — od vise. Protiv njega se borim već 2000 godina i borit ću se do konca svijeta! I to, neću se boriti suvremenim oružjem ovoga svijeta, već ću, upotrebiti konzervativno oružje — lju-

bav. A tko je od istine, sluša moj glas.«

Optuženi! Nećete li se pokajati za svoja zlodjela? — zapita ga sudac. »Ne!« — odgovori Isus. »To sam vam voć dao dati do znanja da se ne kajem i da vam se ne klanjam na visokoj Gori — Karantaniji!« »Dobro!« — odgovori mu Pilat — »Sami ste si izrekli osudu. Ja prem ruke!«

NIKODEM

Iako dosta bojažljivo, za rječ se javio Nikodem. On je započeo svoju obranu ovako: »Htio bih reći nešto u obranu svoga branjenika!« »Možete!« — dozvoli mu sudac i okrene se prema sudnicima slijeva i desna, te im šapne: »Iako je izvrstan, on je na našoj strani. Ne bojte se!« »Gospodine predsjedniče, poštovani tužoci i cijenjena svjetinjo!« — započeo je Nikodem svoju obranu. »Vrlo dobro poznam ovog Gospodina! Puno puta sam s njim razgovarao, pa čak i cijele noći. Poznat mi je plemenit cilj njegove misije. I zato sam odlučio da ga branim svim snagama i znanjem koje mi dopušta Gospodin. Za sve ono što ste ga vi optužili, ja ne vidim nikakve krivice!« Na njegovu izjavu u dvorani je nastalo opće zaprepaštenje, jer su vjerovali da je i Nikodem protiv njega. »Zar je njegova krivnja — nastavio je dalje branitelj — u tome, što je došao da vlastitim životom spasi čovječanstvo, kojega mu je povjerio Jahve? Sto se je došao boriti protiv vas zato

što niječete danas njegovoga Oca, a sebe proglašujete bogovima i što silom pokušavate iz ljudskih srdaca istjerati njihova Stvoritelja, što želite ucijepiti među ljudi bezvjerje? Optužujete ga zato, što vam je rekao da proganjate njegovu Crkvu i ubljajte njegove suradnike. Bljesni ste na Njega, što je pred javnošću raskrinkao vašu farizejštinu i što želi sprovesti svoj socijalizam, čiji je vječni moto: »Podijeli kruh svoj s gladnim! Dovedi pod svoj krov beskućnikal! Zaodjeni onoga koga vidliš gol! Ne stidi se onoga tko je tvoje krvil! Pravedno raspodijeli dobra, koja je Bog dao svima na korištenje! Ne tlači nikoga i ne oduzimaj nikome slobodu, koju mu je dao Stvoritelj...!« Razmišljujući o svemu tomu, prihvatio sam njegov program, jer ja on jedini pravedan za svakoga čovjeka i za sva vremena. Zato odbacujem vašu nauku i sve one koji će je slijediti, jer su egoistične. Zapravo su sve one iste, samo što su njihovi teoretičari promijenili odijelo. Zato sam uz njega, jer je njegova pravednost prava pravednost, jer je njegova sloboda prava sloboda... Iskreno vam kažem, da ču ga braniti koliko najviše mogu. Za njegove svjedoke pozivam: njegovu Majku, njegovog suradnika Ivana, Mariju Magdalenu i...« »Ne!« — drekne jedan od tužilaca. »Oni ne mogu svjedočiti! Oni su na njegovoj strani. U dvorani je narod koji ga optužuje zato što ga je zaveo. On će mu suditi! »Raspni ga! — vika naroda. »Pustite na slobodu one njegove ljudske suradnike koji

VRLO UGLEĐNI TALIJANSKI STRUČNI CASOPIS »HISTORIA« U SVOM BROJU OD LISTOPADA 1981. IZNIO JE NAJNOVIJE REZULTATE O ISTRAŽIVANJU SV. PLATNA POD NASLOVOM: »KONACNO OTKRIVENA TAJNA SVETOG PLATNA: OVAJ COVJEK JE ISUS.« OTKRIVEN JE CITAV NIZ TRAGOVA, KOJI SU MOGLI NASTATI IZBJIJANJEM »SILNE TOPLINE«, STO NAS UPUCUJE NA ISUSOVU USKRSNUĆE.

su se pokajali, ali njega raspnitelj — oglasil se jedan glas iz dvorane. »Kada njega nestane, svi će se ostati razbjegati. Pastira ubijte, a stado će se već razbjegati. Raspnite gal Želimo vidijeti, kako teče njegova krv! On je krv za sve...!«

»Miri! — izdere se predsjednik na svjetlinu i lupi čekićem po stolu.

OSUDA

Nakon što se je svjetlina umirila, predsjednik je naruđu pročitao Optužnikovu osudu:

»Na temelju dokazanog materijala, u kojem je vidiljiv visoki stupanj njegovih zločina i javna podrška »svega naroda«, donosim slijedeću odluku ovog suda: Optuženi je krv!

1. Zato što je dozvolio da bude rođen od svoga Oca; što je čvrsto odlučio ispraviti Adamove pogreške sa kojima smo u potpunosti zadovoljni; što se prihvatio »terorizma« u borbi protiv nas i što je zaveo sve one koji se sada duboko kaju.
2. Što se proglašlo Slnom Božjim; što nam nameće svoga Oca za našega, a mi ga imamo ovde.
3. Što je pokušao izmijeniti ovaj svijet i nametnuti nam svoju utopiju — da svi budu jedno.

4. Sto je pred svjetskom javnošću raskrinkao našu farizejstvu i dokazao da jedno mislimo, drugo govorimo, a treće radimo.

5. I na koncu, što je u tajnosti sa nekim svojim suradnicima pripremao rušenje ove vlasti, kako bi mogao uspostaviti svoje Kraljevstvo, što mu i jest najveći zločin.

Nakon pročitane osude, u dvorani je nastao dugotrajan pljesak i vika: »Raspnite gal Ubijte gal S Njim na vješala! Zasluzio je smrt...!« Na ovu viku, Isus je pokrio rukama svoje lice i plakao. Nakon kratke stanke zapita ga Nikodem: »Zašto plačeš? Ta valjda se ne kaješ zbog svoje plemenite nakane?« »O moj Nikodem! — pogleda ga Isus suzni očiju. »Nije to zbog kajanja! To je zbog toga što mi je žao ovog naroda, koga su nahuškali protiv mene kruhom i igrama. Jednoga će dana shvatiti da sam bio nevin od svih optužbi i da su me nevinog osudili za što sam im želio dobro. Oče! — podigne oči prema nebu — oprosti im, jer ne znaju što čine!«

Nakon te kratke molitve, stražari su ga upozorili da je vrijeme za Golgotu, na kojoj ga je već čekala svjetlina sa sucima, tužiteljima i lažnim svjedocima. Malo podalje bila je njegova Majka, Ivan i ostali. Nakon što su mu stavili križ na leđa, bogzna po koj put, uputili su se prema Golgoti između gustog špalira svjetline koja ga je grdila i bacala na njega

kamenje i pljuvala po njemu, ali među kojima je bilo i onih koji su ga sažaljevali. Dok su mu neki predbacivali da ako je Sin Božji, neka to spriječi, među njima se čuo i jedan glas žene, kojega je Krist dobro čuo: »O, siromašni Isus! Da se je barem htio pokajati i moliti ih za oproštenje, bili bi mu oprostili.« Kad je žena završila, Isus se okrene prema njoj i kaže joj: »Da sam se ja pokajao, ti i svi ovi ne biste bili spašeni.«

ON ĆE USKRSNUTI

Promatrajući nadolazeću povorku, Ana će Kajfi: — Sada smo ga se riješili! Ipak smo poblijedili!

— Varate sel — upadne im u razgovor Ivan, koji je bio blizu njih. — On će i ovaj put uskrsnuti! Vi govorite dviše tisuće godina da je mrtav. Bit ćete i ovaj Uskrs svjedoci njegova uskrsnuća u stotinama milijuna ljudskih srdaca. Od kada se jednom nastanio među nama, nikakva ga sila ne može ukloniti. Pa makar upotrijebili atomske i hidrogenске bombe, ništa mu ne možete. Njegovo je oružje jače od vaše mržnje. A znate li koje je to oružje? To je njegova vječna LJUBAV.

Stjepan KUŠAN, senior

Uzor bračne vjernosti

Mjesec ožujak posvećen je svetom Josipu. Zamislio sam se nad njegovim blcem i shvatio da baš taj šutljivi svetac ima mnogo reči našem vremenu. U Svetom pismu nije zabilježena ni jedna njegova riječ, a on danas govori glasnije i više nego ikada prije.

Otvorimo li Lukino evanđelje, vidjet ćemo kako je veliki plan Bog imao s tim šutljivim židovskim radnikom, koji se na prvi pogled nije razlikovao od svakog današnjeg radnika. Luka je o Josipu rekao sve jednom riječju: bio je pravedan.

I baš zato je postao zaručnik pravedne i čiste Marije. Tim ljiljanima Bog je bio sve i u toj povezanosti s Njim odlučili su mu posvetiti svoj brak u čistoći i nevinosti. I onda kada nitko nije pomisljao, nemir ulazi u Josipovo srce. Neke mu stvari nisu jasne. Njegova zaručnica Marija postaje trudna. On nju voli, on joj vjeruje, ali duša je nemirna. Nije li ipak prevaren? ☙

U najjačoj krizi šalje Bog andela u Josipov san: »Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju, jer što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga.«

To je odagnalo sve sumnje i kolebanja. Josip ne pišta ništa više, uzima k sebi svoju ženu i potpuno se stavlja u službu Božjoj providno-

sti i Božjemu naumu. I baš u tome je njegova veličina, u tome se sastoji Josipova poruka našem vremenu. Ni je dozvolio da trenutna kriza umanji njegovu ljubav prema Mariji, nije dopustio da se njihov brak uništi, iako je to po Mojsijevu zakonu mogao.

A danas?

Kako izgledaju naše hrvatske obitelji? Kako izgledaju današnji brakovi? Svakom koji malo razmišlja navrnu se na oči kad gleda koliki se brakovi raspadaju zbog užajme nevjernosti i neslaganja muža i žene. Zavjet koji se daje na vjenčanju, kao da je postao nemoderan, zastario, smiješan, a one koji se rastavljaju smatra se »naprednim i oslobođenima pred rasuda«. Pod utjecajem toga već se i u dosad najsjretnijim obiteljima javljaju sumnje i medusobna predbacivanja. Mnoge naše hrvatske majke ostale su same s djecom. Otac je otiašao raditi u inozemstvo i više se ne javlja. Našao je tamo drugu i ne zanima ga više ima li njegova žena s djecom što jesti. Neki su muževi jednostavno pobegli sa svoga ognjišta uplašeni zadatkom kojega brak pred njih stavila. A drugi obiteljske probleme nastoje utopiti u pisanstvu.

Nijedan od njih nije se sjetio svetoga Josipa, koji je tako brižno čuvao svoju i božansku obitelj. Sa zebnjom je tražio topli kutak da njegova Marija donese na svijet plod svoje utrobe. Tek što se Dijete rodilo, Josip mora bježati u Egipat da spasí život Isusu. I vraća se u domovinu, ali opet s pitanjem: Je li zaista sada njegova obitelj sigurna. Bio je »mudri i razumni sluga, kojega Gospodin postavi nad svojom obitelji«,

kako kaže Pismo. Hranio je i branio Sina Božjega, slušao je Njegove prve riječi, pratilo je Njegov napredak u mudrosti, milosti i znanju.

Mnogi naši očevi danas slabo paze na razvoj svoje djece. Kao da ih ne zanima što ta djeca rade, što gledaju, što slušaju, s kim se druže. Možda će netko reći: »Pa, dijete se mora slobodno razvijati, djetetu se mora sve omogućiti. Ono je naše!« Da, baš zbog toga »slobodnog razvoja« djece, ti isti roditelji pod stare dane moraju na ulicu ili u starački dom. Za njih više nema mesta u vlastitom domu, jer ih ne podnosi sin kome su sve dali da se »slobodno razvije«.

Pogledam li samo situaciju u mome mjestu, moram se pitati: Što misle ti očevi o djeци, koja u kasne noćne sate odlaze u »šetnju«, ili bolje reći, u — skitnju? Mogu li oni mirno spavati kada i nakon ponoći njihov sin ili kćer nisu u kući? Mislim da je tu savjest i roditeljska briga potpuno zatajila.

Pogledajmo opet svetog Josipa! On neumorno traži Isusa kad se izgubio u Jeruzalemu i nalazi ga u hramu »među učiteljima Zakona«. A gdje bi današnji roditelji sve mogli naći svoju djecu, pogotovo u kasnim noćnim satima? Svuda, samo ne u dobru. Da ne govorimo o tome koliko se štetno održavaju na dječi nesloge u obiteljima! Te posljedice u djetetu ostaju za cijeli život.

Zato, dragi hrvatski roditelji, posebno vi, očevi, slijedite Josipov primjer. Čuvajte sreću braka i obitelji, jer samo tako će naš narod živjeti.

Alojzije, bogoslov

U smrt za Krista u presvetoj Euharistiji

Ljubav je zalaganje za drugoga, i to dotele da je kadra za drugoga poći do potpunog odreknuća samoga sebe. Ljubav je mnogo više nego puk osjećaj, ona je plod voljnog stava i pretače se u djela!

Takvu djelotvornu ljubav prema nama ostvaruje Isus i u Presvetoj Euharistiji.

A za uzvrat, u povijesti su Crkve brojni mučenici, koji su podnijeli mučeništvo baš radi Kristove prisutnosti u Presv. Euharistiji, pa svjedočivši svoju vjeru u Kristovu prisutnost u tom Sakramenu i žrtvom vlastitog života uzvratili mu njegovu ljubav svojom ljubavlju, koja nije žallila za Krista u Euharistiji žrtvovati život. Navest čemo ovaj put dva takva primjera.

Sveti Werner umro je kao mučenik Presv. Euharistije g. 1287. Bio je sin vinogradara. Rodio se je g. 1273. u Rajnskoj dolini, blizu mjesta Bacharach, pedesetak kilometara od grada Koblenza u Njemačkoj. Još kao dijete izgubio je oca, a majka mu se ponovo udala. No očuh je bio prema njemu veoma krut, pa je dječak pobegao i najmio se u službu nekom Židovu u Oberweselu. Na Veliki četvrtak, 19. travnja 1287. godine, vraćao se Werner iz crkve sa svetih obreda, kod kojih je primio svetu Prijest. Tom zgodom dočekala ga je

skupina Židova, koji su se htjeli domoci svete hostije. Werner im se usprotvio, a oni su ga stali udarati i mučiti, dok ga nisu usmrtili. Da zametu trag svom zlodjelu, mučitelji su htjeli najprije baciti mrtvo tijelo u rijeku Rajnu, no napokon su ga bacili u jamu blizu Bacharacha. Ali tijelo je mučenikovo nadeno i sahranjeno u mjesnoj crkvi sv. Kuniberta. Na mučenikovu se grobu dogadala čudesna i godine 1528. preneseni su sveti ostaci u novo-sagrađenu crkvu, posvećenu njemu u čast. Tako pišu o mučeniku Werneru Bolandisti. 19. travnja.

Sveta Margarita Clitherow mučenica je Presv. Euharistije za vrijeme progona katolika u vrijeme zloglasne engleske kraljice Elizabete I.

U to su vrijeme poubijani mnogi svećenici samo zato što su služili svetu misu, jer služiti misu bilo je zabranjeno pod smrtnu kaznu. Isto su bili kažnjavani i svjetovnjaci koji bi primali svećenike i pomagali im da služe misu. Tako je, na pr., o. Edmund Genings zatečen kod služenja svete mise u kući Swithina Wellsa. Iako domaćin nije u taj čas bio kod kuće, doveli su i njega pred sud. Obojica su obješeni pred Wellsovom kućom u Gray' Inn Fieldu i rasjećeni 10. prosinca 1591. godine.

Margareta Middleton, rođena g. 1555., odgojena je kao protestantkinja. G. 1571. uđala se za Ivana Clitherowa, trgovca mesom, i s njim rodila dvoje djece. Njezin muž, kao nekoć u prva kršćanska vremena Savao, tražio je i hvatao one koji su bili osumnjičeni da su katolici. A g. 1574. izabran je za porotnicu grada Yorka. No, te iste se godine Margareta obratila na katoličku vjeru i počela je u svojoj kući sakrivati Isusovce i druge svećenike. U stvari, željela je da ima kod sebe svećenika koji će joj svaki dan služiti misu, da započne dan sa svetom misom, a kod te bi se mise svaki dan i pričestila.

Ali, doskora su počeli u Margaritu sumnjati, i jednog dana pretraže joj kuću. Svećenik je imao vremena da pobjegne, no našli su u kući misno ruho, hostije i sveto posude. Više im nije trebalo, i Margaretu su odveli 14. travnja 1586. u zator. Za vrijeme suđenja pokazali su kao dokaz protiv njoj svete misne stvari, a dva su tipa obukla sveto ruho i oponešali obred Podizanja. Uzalud su nastojali da Margaretu odvrate od katoličke vjere. Ostala je postojana. Zato su je ubili: bacili su je na zemlju, na nju položili vrata i na njih nabacali čitavu hrpu velikog kamenja. Smrskanih kostiju, umrla je mučenica kroz četvrt sata izgovarajući riječi: «Isuse! Isuse! Isuse, smiluj mi se!» Proglašena je blaženom g. 1929., a papa Pavao VI. proglašio ju je svetom zajedno s drugim engleskim mučenicima 25. listopada 1970. (U djelu: Morts sur le gibet, Bonne Presse, Paris, 1954.)

CORPUS DOMINI

U GLASNIKU Srca Isusova i Marijina za prosinac 1981. piše o crkvi na Montmartreu.

Zagreb, istina, nema tako veliku baziliku kao što je ona na Montmartreu, ali ima svoje malo svetište Presvetog Oltarskog Sakramenta, kapelu CORPUS DOMINI u Moščeničkoj ulici na Trešnjevki.

Klanjanje je u toj kapeli svaki dan od 8 ujutro do 4,15 poslije podne od 1943. godine, kada se s njim započelo noćnim klanjanjem na kvatreni petak. Noćna klanjanja drže se još i danas na sve kvatrene petke u noći od petka na subotu. Prisutno je u 8 sati navečer oko 100 osoba, koji se broj smanjuje prema ponoći da ih ujutro bude i do 56. Po danu su klanjanja manje posjećena, ali ima uvijek revnih duša koje redovito dolaze na časove svoje molitve.

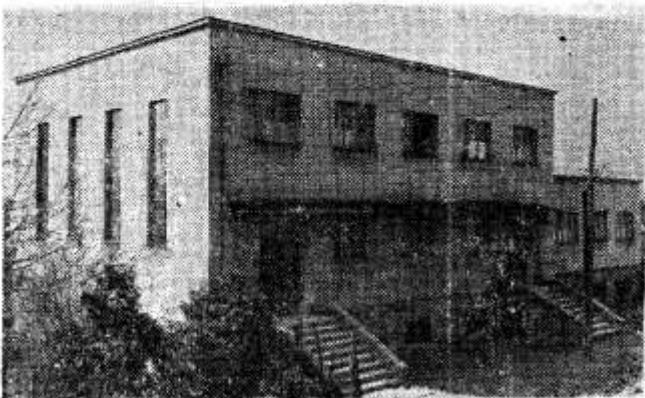
Bilo je upisanih 160 klanjatelja i klanjateljica. Sada bi trebalo popis obnoviti, jer su mnoge osobe pomrle, ili se razboljele. Pomalo mi pomažu susjedni župnici.

Sestre od Pohodenja BDM revno čuvaju Presveto od 1947. godine. To je redovnička zajednica koja ima na svijetu 6000 članica. One su odigrale veliku ulogu u školovanju ženske mladeži. Iz njihovih redova niknula je i sveta Marija M. Alacoque, koju je Isus izabrao i odlikovao na poseban način obavivši preko nje pobožnost Srcu Isusovu u Paray-le-Monialu.

Prijašnjih godina svaka zgrebačka župa imala je svoj dan klanjanja, a također i redovničke zajednice su dolazile po ustaljenom redu na svoje adoracije. Sada još jedino župa sv. Nikole Tavelića dolazi na svoj dan, a od redovnika još jedino sestre sv. Križa i povremeno sestre Milosrdnice sv. Vinka.

Priprava za euharistijske kongrese bila bi savršena prilika da se ideja sveudiljnog klanjanja u kapelici Corpus Domini ne samo obnovi, nego još više osmisli i proširi.

Vladimir LABUDIĆ

Molitva za nestabilan svijet

Isuse, rodih se u ovom 20. stoljeću.

Veliko si breme natovario na mene.

Nije li vrijeme u kojem živimo — ratovi, ubojstva, atentati, mržnja brata prema bratu, sina prema ocu, majke prema još nerodenom čedu — znak Tvog skorog dočaska?

»Hoćeš li iskorijeniti i nevinog s krivim?«

»Možda ima 50 nevinih u gradu.«

Ima ih, Bože!

Toliko znanih i neznanih, zabrinutih nad sudbinom svijeta.

Toliko tihih molitelja u sa mostanskoj tišini; toliko pognutih nad ranama i bolestima bližnjih; toliko onih koji trpe zbog Istine, ali ne žele od nje odstupiti; toliko go vornika i pjevača koji se na svoj način bore za bolji svijet; toliko zaposlenih ruku i umornih očiju što Ti prinose svoj rad i molitve.

Isuse, znaš što je trpljenje i smrtni strah...

U ime svih mojih molim Te da ne potamne zvijezde i neka se ne raspukne svjetlost... I obilno nagradi nju hovu odanost Tebi, jedinoj Svetlosti ovog nestabilnog svijeta!

Darko

**Smiluj
mi se,
Bože,
jer si
milosrdan**

**»ZAHVALUJUJUCI MILOSTI GOSPOD-
NJOJ, SACUVAN SAM OD ZLOBE.«**
(Papa Ivan XXIII.)

**Papa Ivan XXIII., Dobri, vo-
dio je svoj duhovni dnevnik.
Iz njega se može vidjeti ka-
ko je on gledao i proživlja-
vao velike događaje kojima
je bio svjedok. Godine 1940.,
kada je već haračio strašan
svjetski rat, on je obavljao
svoje Duhovne vježbe prema
poznatom psalmu »Smiluj mi
se, Bože«. Ove će njegove
misli svima nama koristiti u
korizmenim danima 1982.**

PLAĆ NARODA

Dopire do moga uha sa svih strana Evrope i cijelog svijeta plač naroda. Ubojiti rat, koji bjesni na kopnu i na moru i u zraku, nije ništa drugo nego kazna božanske pravde, jer su pogažene i povrijedene svete zapovijedi, koje je Bog dao ljudima.

Mnogi se usuđuju zahtijevati da bi Bog morao sačuvati od rata ovaj ili onaj narod, ili njima — radi pravednih, koji žive u tom narodu, ili radi dobra koje se i ondje događa — pokloniti nepovrednost i pobjedu.

Oni pri tome zaboravljaju da je Bog doduše stvorio narode, ali je oblikovanje država povjerio slobodnoj volji ljudi. On je svima dao zakone jednoga mirnog zajedničkog života. Evanelje je za to putakaz. Ali on nije

dao narodima koji vjeruju, koji zajedno sačinjavaju Crkvu, osiguranje ili privilegij posebne zaštite. Iako je nje-gova Crkva radi njegove po-moci i sačuvana prije svega od propasti, no to ipak još nije nikakva garancija za to da će biti sigurna od nevo-lja i progona.

LJUDI SU ONI KOJI ŽELE RAT

Životni zakon ljudi i naroda jest pravednost i univer-zalna ravnoteža, granice u upotrebi dobara i u težnji za užicima kao i u upravljanju svjetskom moći. U onoj mjeri u kojoj je taj zakon povr-jeden, nadolaze tada strahovite i neumoljive kazne. Tome ne može izbjegti niti jedna država. Svaka u svoje vrijeme. Jedna od najstrahovitijih kazna je rat.

Njega Bog ne želi, nego ljudi, narodi, države u osobama svojih zastupnika. Potresi, poplave, glad i kuga su posljedice slijepih prirodnih zakona. Slijepih radi toga, jer materija nema niti razuma niti slobode. Ljudi su oni koji rat žele otvorenim očima, usprkos svim posvećenim zakonima, pa je zato to teže. Onaj koji ih uvijek na to nagoni i potiče, uvijek je »poglavnica ovoga svijeta«, koji nema ništa zajedničko sa Kristom, »Knezom mira«.

I dok rat bjesni, ne preostaje narodima ništa drugo nego Miserere (Smiluj mi se) i predanje u milosrđe Gospodinovo, da on uzme u ruke svoju pravdu i sa svojim preobiljem milosti da moćnike ovoga svijeta učini spremnim na sporazumijevanje i da ih dovede do toga da traže povratak mira.

PLAĆ MOJE DUŠE

Ono što se u svijetu u velikom planu događa, odigrava se u malom u duši svakog pojedinca, pa tako i u mojoj.

Zahvaljujući milosti Gospodnjoj, sačuvan sam od zlobe. Ima nekih grijeha, koji su tipični i znakoviti: grijeh Davidov, grijeh sv. Petra i sv. Augustina. No kuda bih ja dospio, da me ruka Gospodnjova nije čuvala! Radi malih prijestupa, nalagali su veliki sveci sebi duge i najteže pokore. Ima i danas duša čiji je život jedna jedina pokora njihovih vlastitih grijeha i grijeha svijeta. Zar ne bi trebao i ja, koji sam više-manje uvijek grješnik, stoga ne-prestano plakati: »Nisam te molio za pohvalu, od koje će zadrhtati: ono malo što zna-

dem o samome sebi, dostaje da se potresem.«

»Smiluj mi se« radi mojih grijeha, neka bude moja najdraža molitva. Misao, da sam svećenik i biskup i da je moj život posvećen naročito tome da obraćam grješnike i oprštiam grijehu, morala bi me poticati u mojoj stavu to više na »bol i patnju i žalost« — kako veli sv. Ignacije.

Ako se muči svoje tijelo, ako se baci na samu zemlju i u prah, da se umrtvi, to je ipak sasma nešto drugo nego neprestani MISERERE svećeničke duše, koja teži za tim da bude žrtva za grijehu svijeta i za svoje vlastite grijeha!

VELIKO MIOSRĐE

Ne bilo kakvo milosrđe. Krivnja čovječanstva i mogli vlastiti grijesi tako su teški da nije dostatan običan iskaz ljubavi da budu oprošteni. Za to je potrebno veliko milosrđe čija mјera odgovara Božjoj veličini. »Njegovo je milosrđe primjerno njegovoj veličini.«

Jedna dobra izreka veli, da je bijeda tron Božjega milosrđa. Još je bolje, ako se kaže, da je najljepše i najprikladnije ime za Boga: milosrđe.

To nam mora davati pouzdanje usprkos naše žalosti. »Milosrđe triumfira nad sudom.« To izgleda previše. Ali ne smije biti previše, kad se na tome temelji tajna okupljenja, ako je dokaz milosrđa znak izabranja i spasenja.

Smiluj mi se, Bože, jer si milosrdan i milostiv.

OPERI ME!

»Operi me svega od moje krivice, od grijeha me moge očistiti.«

Sveta Ispovijed. Tri riječi: Izbrisati, oprati, očistiti. Jedna gradacija: svaku krivnju izbrisati, a tada dobro oprati, tj. ukloniti i najmanju pratišnicu koja se zadrži; noćno — očistiti, tj. grijehu neumoljivo mrziti tako da se radi ono što je njima obratno činima poniznosti i blagosti, samozataje itd., već prema vrsti grijeha.

Tri stupnja koji slijede jedan iz drugoga. Prvi »izbrisati« pripada jedino Bogu; drugi i treći djeluje Bog skupu s nama: »oprati, očistiti«. Mi, siromašni grješnici, učinimo svoju dužnost: pokajmo se i operimo i očistimo se s pomoću Božjom. Budimo uvjereni, da će Bog prvo učiniti. I to brzo i neodgodivo. Mi moramo u to vjerovati bez dvoumljenja i krvzmania. »Vjerujem u oproštenje grijeha.« Dva slijedeća čina ovise o našoj suradnji, traže vremena i upornog napora. Stoga i velimo: »Posve me operi i očistili.«

Ta tajna našega očišćenja odvija se potpuno kod svete Ispovijedi, po Krv Kristovoj, koja pere i čisti. Snaga ove božanske Krv dјeluje od ispovijedi do Ispovijedi sve više na dušu, »više, više — uvijek više, uvijek više.«

Kako rastu klice svećeničkih zvanja?

Vlč. VINKA PULJIĆA sušeo sam u dubrovačkom sjemeništu »R. Bošković«, gdje je vodio godišnje duhovne vježbe sjemeništaraca. On je sada četvrtu godinu u zadarskom sjemeništu »Zmajević«, kamo, kao i u Dubrovniku, dolaze kandidati poslije svršene osnovne škole, a mogu se školovati i odgajati samo kroz srednju školu pre bogoslovije. Oni nisu nikakvi »mall svećenici« pa niti bogoslovi. Zato se kod njih radije govorи o »klici duhovnog zvanja«. Vlč. Vinko se rado odazvao da razgovaramo o takvom sjemeništu i službi duhovnika.

Vlč. Vinko, svećenik ste Banjalučke biskupije, a duhovnik ste u zadarskom sjemeništu. Kako ste i zašto postali odgojitelj u sjemeništu?

Banjalučka biskupija ima svoje sjemeništare u zadarskom sjemeništu, u kojem se nalaze sjemeništari još iz Vrhbosanske nadbiskupije, Riječke nadbiskupije, Krčke i Puliske biskupije i domaći iz Zadarske nadbiskupije. Zato su iz zadarskog sjemeništa tražili suradnike u odgoju iz

ostalih biskupija. U tom vremenu bio sam župnik u jednoj brdskoj župi, gradeći »živu« i »kamenu« crkvu. Kad su me pitali da li želim poći za duhovnika, mislio sam da zbijaju šalu sa mnom. Shvatiti vrijednost odgoja čovjeka, pristao sam proživiljavati svoje svećeništvo i u tome gradu, gradeći ne »kamene« crkve, nego »katedrale« u srcima mladića. Tako smo se našli u sjemeništu trojica odgojitelja kao ekipa, različite dobi, s različitih strana, i različitog mentaliteta, da postanemo obogaćenje jedni za druge, nadopunjujući se u tom svetom poslu.

Često se smatra da duhovnik ima najvažniju ulogu u odgoju sjemeništaraca. Koliko je to, po vašem mišljenju, istina?

Došavši u novu sredinu, svi su očekivali od mene kao duhovnika da budem ona nutritarna, pokretačka snaga u životu sjemeništa. A ja sam, poslušavši jednog svog župljana, koji mi reče: »Najvažnije ti je, velečasni, da ih voliš«, upravo to prvo i započeo. Prihvatajući te mladiće onakve kakvi jesu, učio sam ih voljeti i moliti, i sam to radeći s njima. Ako to

dvoje nauče, znat će živjeti kao ljudi vjere. Ako budu ljudi vjere, znat će biti i dobri svećenici.

Sjemenište ima vrlo odgovornu zadaću u spremaju budućih svećenika. Ima li i drugih koji mogu u tome odlučujuće utjecati?

Sjemenište može samo nastaviti ono što se u obiteljskom glijezdu odnijalo. Sam Isus Krist je odrastao u obitelji: »Isus je napredovao u mudrosti, rastu i milosti...« (L 2, 52), u obiteljskom domu. To je, izgleda, put razvoja za normalan rast svakog mladića. Tako da se ne može izdvajati odlučujuća uloga samo sjemeništa, nego ono preuzima važan zadatak u određenom razdoblju rasta pojedinog mladića, ne izostavljajući i dalje živu suradnju roditelja, župnika i župske zajednice. Veliki narodna poslovica: »Od čega vrijeme, od toga i blagoslov!«, pa bi po tome svatko morao dati svoj udio i odgovornost u datom vremenu, da bi rast i zrenje mladića bili blagoslovljeni. Čim netko zakaže, osjetit će se nedostatak i praznina u zrenju. Bog vrlo rijetko nadomješta propuste, kako je svemoguć, računa na suradnju.

Kakve mladiće i iz kojih sredina sjemenište najradije prima?

Često puta u narodnom shvaćanju postoji krivo mišljenje da za svećenike idu oni koji su nesposobni za život, bilo za brak, bilo za zaručnu. Još je također prisutna jedna bolesna kritika: »Bit će ti tamo lijepo!« To niče iz toga, jer svi gle-

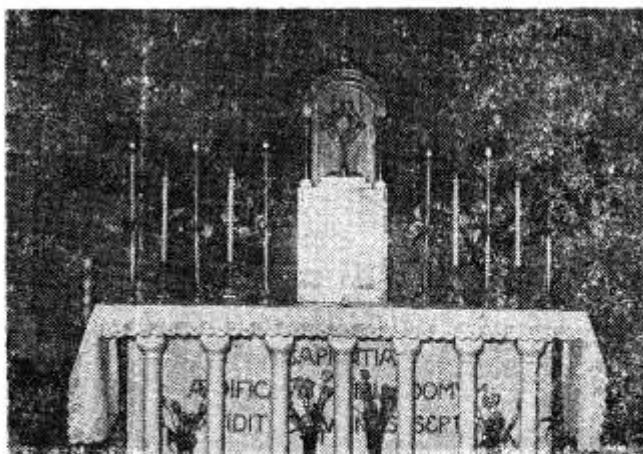
daju kroz pitanje, »koliko će ti to koristiti u životu«.

Mlade ne smijemo varati. Moramo im reći istinu. Oni su danas, više nego ikada, željni istine o životu. Zato sjemenište prima samo sposobne mladiće. Duhovno i tjelesno zdrave. Uz te dvije kvalitete, najvažnije je da još ima pravu nakanu, da želi u životu postati svećenik. A ta klica zvanja najbolje raste u ozračju vjere. Zato se gleda, koliko je to ozračje vjere bilo prisutno u obitelji i u župi. Postoji uzrečica: »Zlato, ako ne valja, nije ni za prsten ni za kalež!« U ovom vremenu, kada se živo osjeća manjak onih koji se odazivaju, ne bi trebalo podleći napasti da se bez ikakvog kriterija prima u sjemenište kandidate, nego treba imati živo pouzdanje i vršiti Isusovu zapovijed: »Molite Gospodara žetve... te tako stvarati plodno tlo, pa će Gospodin dati da klice zvana porastu i ostvare se.«

Bili ste već kapelan, župnik, a radili ste i u biskupiji. Koja vam se služba čini najtežom?

Ako ću biti iskren, svećenički život volim, i što god je bilo svećenički raditi, volio sam. Iako je bilo teško, nije mi bilo mrsko. Ipak osjećam da je ova služba, koju sada obavljam kao odgojitelj, najodgovornija. Ivan Pavao II. u pismu svećenicima rekao je kako je »umijeće nad umijećima, odgajati savjest čovjekovu«. Upravo iz toga izlazi odgovornost za čovjeka i njegov rast. Pogotovo za rast klice zvanja koja je posadena u mlađom srcu.

Razgovarao:
o. Ivan KNAFELJC

ZAGREBIMA SVOJE MALE SVETISTE PRESVETOG OLTARSKOG SAKRAMENTA, KAPELU CORPUS DOMINI U MOSCENICKOJ ULICI NA TRESNJEVCI, GDJE JE SVAKI DAN IZLOŽEN PRESVETI SAKRAMENAT UJUTRO OD 8 DO 4.15 POSLIJE PODNE.

Izložite Presveto! Učinite nam tu radost!

Citajući GLASNIK Srca Isusova i Marijina, pročitala sam i članak o bazilici Srca Isusova na Montmartreu u Parizu, koji mi se veoma svidio.

Medutim, kraj teksta me veoma usrećio. Postavili ste pitanje o izlaganju Presvetog u jednoj zagrebačkoj crkvi. Pitate da li bi to bilo previše?

To bi bio spas i sreća za sve one koji se žele klanjati Kristu da ublaži zlo koje nas čeka i iskorijeni psovku ko-

ja sve više ulazi u naše domove, ulice, tvornice, trgući ljudska srca i duše.

Možda moje pismo neće biti usamljeno, možda se još netko javi i zamoli vas da se nešto učini za nas koji smo potrebni Kristu i Njegove snage za svagdašnji život. Izložite Presveto! Učinite nam tu radost! No sakrivajte Presveto od nas malenih! Darujte nam ga danju i noću. Mir Božji s vama!

Eva VULIĆ, Zagreb

KRIŽ S NATPISOM STOJI U SRCU VARESA VEC OSAMDESET GODINA. ON NAS POZIVA I POTICE NA RAZMISLJANJE I KAO DA NAS PITA: A STO CE VASA GENERACIJA UCINITI DA BAKLJU VJERE PRENESE U NOVO 21. STOLJEĆE?

Kad dođete u mali bosanski gradić Vareš i ako se prošetate po njegovoj periferiji, zamijetit ćete na groblju odmah uz ogradu blizu ceste jedan poveliki križ. Ni je spomenik nad ničijim grobom. Rekoše mi kasnije da je nekad stajao u gradu na vidljivijem mjestu, pa je naknadno prenešen ovamo. Podno Isusovog raspetog tijela stoji jedna mala pločica od livenog željeza, i ako se previše ne žurite, a zanima vas svaki detalj tog zanimljivog gradića, smještenog među bosanskim planinama, vaš će pozornost neminovno privući natpis na toj željeznoj pločici koji glasi:

KRIŽ NA

U OVOM JE ZNAKU
POBJEDA, BRAĆO. NATRAG, NATRAG K ISU
SU KRISTU U NOVI VI
JEK 1901. G. SVAKO
KOLJENO NEK SE KRIŽU
POKLONI. OVAJ SPOMEN
STAVIŠE MILOM ISUSU
KRISTU RADNICI ŽELJE
ZARE VAREŠKE 1900.

Prošle godine, kad sam sašvam slučajno vidio to raspelo i pročitao taj napis, duboko sam se zamislio. Dvije vrsti osjećaja i misli prostrujiše mojom dušom.

Najprije divljenje i poštovanje. Divna Ispovjest i svjedočanstvo vjere vareških radnika katolika na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće! Između redaka čitamo ono što nam ti pobožni radnici poručuju na početku našeg tojče: najvrednije što se najprije prenosi iz jednog stoljeća u drugo nisu ni materijalna ni kulturna dobra, premda im nitko ne poriče važnost, nisu ni dostignuća tehnike, civilizacije niti manifesti ove ili one stranke, premda tome nitko ne osporava značenje, dapače nije niti borba za radnička prava, premda su ti radnici živjeli sigurno u daleko težim uvjetima nego današnji i sigurno da će im svatko odobriti ako se dopuštenim sredstvima bore za

poboljšanje svoga života. Sve to ustupa mjesto onom najvažnijem i najvrednijem, a to je Isus Krist, raspeti i uskrsli, i njegov križ kao simbol kršćanske vjere i znak nade i konačne pravde. Kako je morala biti duboka vjera onih radnika kojih su željeli podići i ovakav materijalni spomenik da bude svjedočanstvo i poticaj njihovim sinovima i unucima i svima koji ovo budu čitali!

Nakon ovog tako divnog otkritca svjedočanstva naše vjere radničke klase grada Vareša moje misli iz prošlosti odoše u budućnost. Zamislili se. Evo nalazimo se već u pretposljednjem desetljeću drugog milenija kršćanstva. Pred nama je treće tisućljeće nove, kršćanske ere, koje nadolazi. Dvadesetak će godina tako brzo proći. Postavljam sljepanje: kakve će spomenike kršćanskoj vjeri podizati ova generacija Hrvata, njezini radnici, njezina mladež na pragu ne samo novog stoljeća nego novog tisućljeća? Da li će još uopće biti vjere u srcima ovoga naroda koju će željeti prenijeti na svoje potomstvo poput ovih radnika vareške željezare na početku ovog stoljeća? Ili će ovaj naš naraštaj podići također križ, ali ne križ kao znak pobjede i na-

RAZMEDU STOLJEĆA

de, nego križ kao znak smrти nad grobom u koji će sahraniti i pokopati kršćansku vjeru?! Kad čovjek gleda oko sebe kako je vjera u srcima tolikih naših sunarodnjaka već mrtva, kako generacije naše djece i mladeži rastu bez ikakve vjerske pouke, kako se naše crkve tiho i nečujno prazne, kako sistemska atelijacija poprima sve rafiniranije oblike, a lidi potrošačkog društva sve više gase svaku glad i osjećaj za nadnaravno i sveto, onda naša slutnja za budućnost stvarno ne mogu biti baš peviše ružičaste.

I pitanja mi dalje naviru jedno za drugim. Hoće li ova naša generacija koju će optuživati naraštaji ovoga naroda iz tekućeg tisućljeća da smo bili generacija izdajnika i grobara koji smo izdali najveće vrijednosti koje su nam prenijeli naši očevi i djedovi i sačuvali kroz trinaest stoljeća kršćanstva, za koje su trpjeli, lijevalli svoju krv i često umirali, a mi smo sve to sahranili na groblju povijesti?! Hoćemo li mi biti ti koji ćemo baklju vjere, koja je plamsala trinaest stoljeća u našoj povijesti i za koju su se toliki naši preci trudili da nam je zapaljenu donesu do naših dana, konačno u sutonu ovog tisućljeća ugasiti?!

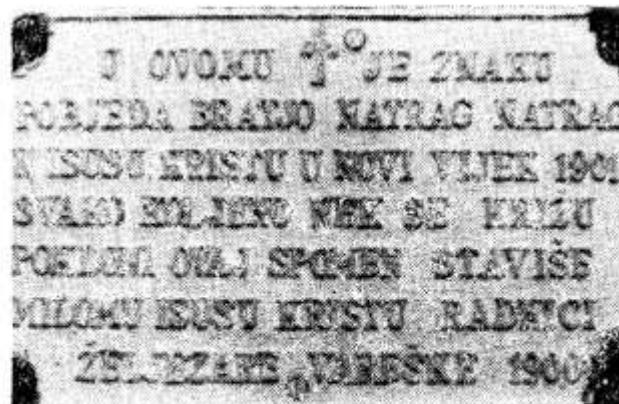
GODINE 1900. — KADA SU RADNICI VARESA POSTAVILI KRIZ USRED SVOGA MIESTA — CITAV KATOLICKI SVIJET POSVETIO SE SRCU KRISTOVU, KOJE JE BILO PROBODENO NA KRIZU KAO NAJSNAZNINIJI DOKAZ DA BOG VOLI COVJECANSTVO. S KRISTOVIM SRCE PREDIMO I U 21. STOLJEĆE!

Križ s natpisom kao svjedok vjere vareških radnika stoji u srcu ove zemlje već osamdeset godina. Prohujaše nad njima dva svjetska rata, ali je križ ostao. I poziva nas, potiče na razmišljanje i

kao da nas pita: a što će vaša generacija učiniti da baklju vjere ne ugasi već da je zapaljenu prenese u novo stoljeće i novo tisućljeće čija nam zora svijeć?

Božidar NAGY

DIVNA ISPOVIJEST I SVJEDOCANSTVO VJERE VAREŠKIH RADNIKA KATOLIKA NA PRIJELAZU IZ 19. U 20. STOLJEĆE.

Imaju li sve droge iste učinke?

Piše: Ivan FUČEK

Jesu li sve droge jednake? Čitam o teškim i o lakkšim drogama: toliko je imena svih tih droga da me glava zaboli. Užasno ih je puno. Ima zemalja gdje se od toga ne pravi pitanje i, navodno, ljudi rade i dožive duboku starost.

Sjećam se nekih novinskih natpisa kod nas iz prošlih godina: U Kaštelu kod Splita umro mladić od prevelike doze droge; u Splitu takoder; u Kraljevu se otrovala učenica od veće količine droge koju joj je dao ugledni gradačin; u Beogradu na pločniku pronađeno mrtvo tijelo drogirane narkomanke; u Zrenjaninu žrtva droge; u Novom Sadu mladić sebi ubrizgao drogu razrijedenu običnom vodom, od koje su se za nekoliko sati rastvorila crvena krvna zrnca dovodeći ga u najtežu agoniju; po našim raznim gradovima umiru ljudi od djelovanja droge itd.

A živo se sjećam i raznih izjava narkomana. Jedan na pitanje: »Što je za tebe dobar čovjek?«, odgovara: »Onakav koji može stati u kutiju šibica.« Neki dječak u SAD, pod utjecajem droge LSD, luckasto se smije i govori mami: »Mama, to je divno. Sada mi je sve jasno. Ja sam ljubav, mama... Rod (tako je dječaku ime) je ljubav... Vidiš li osmijeh na mom licu, mama? Sretan sam. Ti znaš da se ranije nikad nisam smijao... Nikad nisam bio sretan.« Mama ga prekida: »Nije istina, uvijek si bio vesel i nasmijan.« On odgovara: »Da, ali to nije ono, mama. Tek sam sada stvarno sretan... Jer ja sam ljubav.« Tada je prišao mami i nježno je zagrljio, a onda počeo grozničavo šaputati: »Mama, nemoj nikome reći... Vidio sam svoju dušu. Tako je divna.« Kaže mati: »Ta mi je riječ slijedećih mjeseci omrznula jer ju je Rod stalno ponavljao.« — Dvadesetgodišnja djevojka na pitanje: »Jesi li čitala Platona?«, odgovara: »Ja sam Platon. Ja sam visoravan. Po njem sam išla planinarski.« Na pitanje da li bi prije uzela mercedes (auto) ili drogu, odgovara: »Otok Celebes. Volim se čuditi. Imam planetarno srce. Možda ništa ne bih uzela. Mrzim bilo što držati u rukama. Umorna sam za takve ljudske stvari.«

Jedna djevojka priznaje: »Odjednom sam se počela mijenjati. Koža mi se počela sušiti, a kosa opadati. Ništa me nije zanimalo osim droge. Više sam puta u sebi osjetila žaru želu da izvršim samoubojstvo. Ne znam što me je spriječilo. Vjerojatno dijete koje sam rodila, a koje u sebi nosi posljedice mog života. Desna mu je ruka duga samo 10 centimetara, a prstići na njoj gotovo su neprimjetni. Osjećam da će, kad poraste, žaliti svoju sudbinu. Možda će me i preklinjati... Krala sam, varala sam ljudi, obilala apoteke... Izgubila sam osjećaj humanosti...«.

Sve mi se to čini strašno i pretjerano. Učinci su vrlo različiti. Ipak mislim da je to prevelik alarm, samo da se mlade zastraši.

Davor, student

Očito je i tebi, Davore, da sve droge nisu jednake. Naši farmakolozi kažu da u prehrani, u medicini i tehnici upotrebljavamo oko 12.000 droga. Farmakopeja Jugoslavije propisuje oko 150 različitih droga. A zakon o proizvodnji i prometu »opojnih droga« (»Službeni list SFRJ«, br. 40/73) navodi 4 liste opojnih droga i psihotropnih tvari. Prema tome, droge možemo i moramo razlikovati pod raznim vidicima. Ali za tebe je, s pravom, osnovno pitanje opasnosti za fizičko i psihičko zdravlje onoga koji uzima drogu. Nije sve jedno kakvu drogu tko uzima, jer »teške« droge radaju najtežim posljedicama, sve do smrti, a tzv. »lakše« droge takoder nisu bezopasne. Između »teških« i »lakših« ima mnogo međustupnjeva »težih« i »lakših« droga.

Ostanimo kod te najjednostavnije i najstvarnije podjele. U »teške« droge spadaju opijumi svih vrsta, osobito morfij i heroin. U »lakše« droge ubrajaju anfetamin, LSD, prije svih, indijska konoplja i droge od nje: hašiš, marihuana, zatim koka i kokain. Napominjem, sve te i »teške« i »lakše« droge jesu droge »u užem smislu« riječi, tj. nedozvoljene droge. I

zato nema nikakve sumnje da ozbiljni ljudi s političkog, ekonomskog, medicinskog, psihološkog, religioznog i etičkog područja, pa čak i s kulturnog zahtijevaju i opominju da budemo veoma oprezni što se tiče tih tzv. »lakših« droga, koje nipošto nisu bezazlene. A ovi se oprezni čuju i stoga, jer je u raznim državama tendencija da se »lakše« droge liberaliziraju u javnoj potrošnji.

Ali danas se širi uzimanje droge u obliku »ulja« i uvek u znatnim dozama, i ne možemo zaboraviti, s obzirom na učinke, da je upravo iz arapskog »hašiš« izведен izraz »ubojica«. UNO je dao jednu klasifikaciju droge prema učincima: — tvari koje stimuliraju; — tvari koje u dotičnome proizvode depresivne učinke; — droge koje izazivaju senzorialne halucinacije (»halucinogene droge«); — tvari koje mogu biti i stimulativne i depresivne — već prema osobnoj uvjetovanosti onoga koji ih uživa. Ipak valja reći da su sve te podjele droga samo približne. Ovdje nije važno dati stručnu podjelu (klasifikaciju) droga. Važnije je upozoriti da podjele postoje i, kad je govor o drogi, treba dobro pripaziti o *kakvoj* se drogi radi. A daljnje informacije nužno je potražiti u stručnim leksikonima.

Primjeri, koje si naveo, i razne izjave drogiranih upućuju isključivo na nedozvoljene droge. U svakom konkretnom slučaju valja ispitati kakvu drogu dotični upotrebljava. Ovdje navodim tek neke vidi. **Opij** se ili jede ili puši. Male doze uzrokuju euforično stanje, a veće sančesto erotičkog sadržaja. Budenje je neugodno. Nakon

kratke euforije nastupa potištenost, opća klonulost i pospanost. **Morfij**, kao glavna djelotvorna tvar opijuma, obično se uštrcava injekcijom. Brzo dolazi do navike i povećanja doza. Nakon uzimanja dotični se osjeća ugodno, nestaje duševnih napetosti, dolazi do osjećaja sigurnosti i samopouzdanja. To traje nekoliko sati. Nakon toga treba morfij uzeti ponovo, jer je povratak u stvarnost veoma neugodan. Narkoman nije miran dok ne dobije količinu morfija koja ga zadovoljava. Slijedi: opća fizička slabost, mršavljenje, smanjena potencija, opstipacija, mlohavi mišići, brz umor, blijeda i suha koža, opadanje kose, suhi nokti, uske zjenice sa slabom reakcijom na svjetlo, slab puls... Najstrašnija posljedica je fizička ovisnost o morfiju, koja u slučaju apstinencije izaziva teška krizna stanja. Najčešći motiv uzimanja morfija je stanje ugode i sigurnosti, što nakon toga nastaje. Već po tom se vidi da su to obično psihički veoma labilne osobe, afektivno nezrele, čak psihički bolesnici. Postepeno mu slabi radna sposobnost, slabi intelekt, slabi volja da potpune nemoći. I na psihičkom planu je najstrašnija posljedica psihička ovisnost o morfiju. Ona se očituje u vremenima apstinencije, kad nastupaju krize. Morfinisti su tipični egocentristi i egoisti. U stanju »sreće« nitko im ne treba, u stanju krize svi im smetaju. Kad ostane bez droge, morfinist, zahvaćen krizom, spremjan je na svako nepoštjenje samo da je dobije, a tako postaje opasan po društvo. **Heroin** izaziva euforiju i brzu naviku. Po djelovanju sli-

čan je morfiju, ali agresivne tendencije ovde su veoma snažne. U prvim tjednima uzimanja euforija je osobito jaka: precjenjivanje sebe, divljenje samome sebi, ali takav postaje veoma opasan jer je sklon na kriminalne delikte, čak na terorizam. Uzima se uglavnom pušnjem i injekcijama. Osobito je opasan zbog jakih degenerativnih učinaka. Uzimanje marihuane općenito danas dovodi do ludnice ili psihiatrijskog odjeljenja, do zatvora, nerijetko svršava samoubojstvom, itd.

I još ovo. Kažeš: »Ima zemalja gdje se od toga ne pravi pitanje.« Istina, u nekim krajevima svijeta pušnje indijske konoplje u posljepodnevnom odmoru ušlo je gotovo u običaj kao kod nas čašica vinjaka ili šalica »turske kave. Tu se radi o »kulturnom faktoru«. Svaka, naime, kultura, kao stvar po sebi razumljivu, dozvoljava umjereno uživanje određenih supstancija, dok druge zabranjuju. Tako je kod nas moguće susresti ljudi koji uživaju alkohol preko mjere. To znači da moralna refleksija o drogi i njeno etičko vrednovanje treba da najprije bude ukorijenjeno u dublji teren: treba vidjeti i prosudjivati sa stanovišta dotičnih kulturnih sredina. Jasno, kad govorimo o našoj zapadnoj kulturi, treba da prosudjujemo sa stanovišta te kulture. No to ipak nije jedini i zadnji kriterij. Za sve ljudi svih vremena vrijedi: »Ne ubij!« Isto vrijedi: »Ne škodi svome zdravlju!« Isto: »Ne uništavaj svoja potomstva!« Dakako, etička vrednovanja u konkretnosti nerijetko su veoma složena. Ali o tome sada ne govorim.

Patnja je čovjekova sjena

Piše: Tonči TRSTENJAK

PITANJA

Gledajući nedavno potresne scene Isusove muke, što ih je u Zeffirellijevu filmu »Isus iz Nazareta« tako izvrsno odigrao Robert Powell, sjetio sam se pitanja koje mi često postavljaju: — Zašto Bog koji je sama dobrota do pušta patnju nevinih i pravednika?

Konkretno prije nekog sam vremena, nakon jedne propovijedi, u kojoj sam obradivao misterij zla i patnje u čovjekovu životu, dobio pismo od »Grupe mladih vjernika« koji su došli do zaključka da je »jedino rješenje ne radati na svijet nove ljudi, jer se time zapravo rađaju novi patnici.«

Odkada je čovjeka, sjena zla njegova je stalna pratilja od kolijevke do groba: zlo je pak kao vatra koja, osim što uništava onog na kome hrani svoj plamen, dohača i druge svojim bolnim dodirom. I tako patnja postaje sve širih dimenzija, dobiva tisuće novih oblika i nagrdjuje čovjekov život. To je negativno iskustvo života.

Čovjek, narevno, ima pri-

rođenu odbojnost prema patnji, nastoji da joj se izmakne, nikada se sasvim ne miri s tom činjenicom, pokušava prodrijeti u njenu tajnu. Ukoliko nema više uzmicanja, čovjek patnju prihvata ili kao neminovnu sudbu ili pak iz nekih viših motiva, koji su ili religiozne prirode ili pak s religijom nemaju nikakve veze.

Nema ni jednog religioznog sustava u dugoj čovjekovoj povijesti koji se nije pozabavio problemom zla i patnje. Odgovori su u spekturu od onih naivnih do onakvih kakve pruža kršćanstvo: patnja je misterij, a misterij nikada ne može čovjeku biti sasvim otkriven.

Zapravo, kad god čitam o Isusovoj patnji ili pak gledam o tome film, osjećam u sebi da je kroz solidarnost Sina Božjeg, koji je prošao jedno od najtežih iskustava duševne i tjelesne boli, zacrtan put prema nekom rješenju. Prvo, patnja je jedno od bitnih čovjekovih iskustava, spada na njegovu sadašnju narav, toliko mu je prirodna da ni Isus kao Božji Sin nije svoje otkupiteljsko djelo oslobođanja čo-

vjeka od svih robovanja, mogao mimoći iskustvo boli. Drugo, budući da je i Božji Sin — koji je ipak imao i drugi put, vjerojatno komotniji za svoju spasenjsku ulogu — izabrao put čovjeka boli, da bi vjerojatno preko svog primjera ostavio poruku da patnja ima i određenu vrijednost, visoku cijenu i da se samo njome mogu platiti izvjesne čovjekove pobjede. To je u potpunom skladu s onim što je u doba najžešćih progona Iraca sa strane Engleza rekao jedan od irskih narodnih prvakâ: »U ovoj će borbi pobijediti oni koji mogu više patiti.« Pobijedili su, kao što je poznato, Iraci. Žrtve su bile goleme, ali je pobjeda bila to čistila. Rekao bih, nadovezujući na to, da narod, koji nije spremjan na žrtve i patnju, nije za drugo nego da nestane sa lica zemlje. Sudbina takvih naroda je povijesni zaborav.

Vjerojatno Krist ni izdaleka ne bi bio toliko privlačan da ga patnja nije izravnala s najnižim u ljudskome rodu: »Ja sam crv a ne čovjek, posljednji od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama.« (Izajaja).

ODGOVORI

Čovjek je protagonist svoje povijesti i svoje sudbine. Sloboda, kojom raspolaže, uždigla ga je nad sva druga stvorenja. Međutim, to mu je ujedno zavrtilo glavom. Otvoren prema dobru i nagnut na zlo, čovjek i previše posrće: mnogo puta izabire svoj vlastiti put kroz život, put, koji nije u skladu s onim koji mu je označio Bog. To je rizik slobode. Zato je patnja ponekad cijena kojom se mora platiti sloboda: sloboda kao najeminentnija čovjekova oznaka. Kad je »Zmija« u raju obećala »Bit ćete kao bogovi«, čovjek nije odolijeo; ne odolijeva ni dandanas. To je bio prvi korak u tamu patnje i zla.

U slučaju Abela i Kaina može se pronaći i prvi ključ zagonetke. Prvo bratobojstvo započelo je zavišću, a opravdano u savjeti nebrigom za drugoga. Bog postavlja ubojicu ono glasovito pitanje, koje i danas nije izgubilo ništa od svoje aktualnosti: — Gdje je tvoj brat Abel?

Ubojica, kao i uvjek, braćeći svoje zle postupke, odgovara, hineći nevinost: — Zar sam ja čuvar brata svoga?

Krist će kroz Evandelje baš radikalno inzistirati na toj čovjekovoj brizi za drugog čovjeka. Ljubav prema bližnjemu bila je stalna tema njegovih govora i njegova svjedočenja. On ide tako daleko da odnos prema drugima postavlja kao jedino mjerilo po kome će se u Dan suda suditi ljudi. (Mt 25).

Svi suvremeni humanizmi, koji odbacuju Boga i gaje

idolatriju čovjeka u traženju rješenja za patnju i zlo u čovjeku i oko njega, pozivaju na nepoštendnu i aktivnu borbu protiv svih oblika bijede, nepravdi, boli: naukom, tehnikom, osobnim zalaganjem, altruizmom. Rezultati su slabi i nikakvi. Zlo kao da je neiskorjenjivo. Humanizam dopušta da čovjek bude čovjek, ali ga prepusta sudbinu da bude samo čovjek: čovjek je mijera otkupljenja. Samo što mu to čovještvo propada svaki puta kad nekoga zadesi patnja ili smrt. Čovjek ne može preskočiti samog sebe. Odatile u mnogima, koji su slabe vjere, pessimizam i malodušje, pa i onakovi zaključci do kakvih je na kraju svoje debate došla »Grupa mladih vjernika«.

Za Marks-a je patnja i bijeda bila povod za zaključak da su one uzrok čovjekove religioznosti i da će uklanjanjem takvih prilika kroz ekonomsko uzdizanje nestati potrebe za Bogom. On će napisati: »Vjerska je bijeda s jedne strane izraz stvarne bijede, dok je s druge strane protest protiv te iste bijede. Vjera je vapaj potlačenog ljudskog bića, osjećaj svijeta bez srca, kao što je 'duh' izraz jednog stanja bez duha. Ona je opijum naroda.« Zato će bijeda roditi revoluciju potlačenih masa proletara, koji će kroz žrtve revolucije stvoriti besklasno društvo, gdje neće više biti bijede, nepravde i boli, gdje će i sama smrt biti eksteritorijalna, kako će to kasnije reći Bloch.

Mi smo mišljenja da najradikalnija kritika čovjekova samozadovoljstva i lažne samodopadnosti dolazi od trp-

ljenja i smrti Isusa Iz Nazareta. Pred oči sviju, koji se pitaju što je čovjek, Biblija stavlja lik raspetog Krista, utjelovljenje pravde i nevinosti. Taj je križ najrječitiji dokaz kako duboko može pasti historijski čovjek u svojoj zloći. Povijesni čovjek potencijalni je ubojica nevina čovjeka. Križ je također simbol sinteze svake čovjekove nemoći da sam ostvari spasenje. Taj Kristov križ ujedno znači i sigurno svjetlo nade da će čovjek izići kao konačan pobjednik nad zlom i smrću: ruku pod ruku s Bogičevjem — Isusom, koji je živ! Samo je božanska sila sposobna u svojoj ljubavi prema čovjeku tog istog čovjeka potpuno izvesti iz paklenog kruga zla u koje je upao i podići ga u novo društvo, te preoblikovati svijet i njega samoga.

Vjera u Boga ne temelji se na stupovima ljudske bijede i ograničenosti: ona ih, dakako, ne isključuje. Čovjek je po sebi također i homo patiens — čovjek patnik. Vjernik zna da vjera priznaje Boga kao zadnji uzrok sveemu što postoji i da u konačnom planu spasenja, koje nam je došlo po Kristu, i takav čovjek patnik ima svoje mjesto u općem planu spasenja: vjera mu služi kao svjetlo iz tame zla i patnje u koju je uvaljen.

Konačno, najveće je zlo u odbijanju ljubavi, koju duguje čovjek čovjeku i Bogu. Lijek nije u stvaranju nekih pravednijih i boljih struktura, kako to misle revolucionari svih vremena, — jer svaka struktura je određeni kavez — nego u prihvatanju one: »Najveća je ljubav život svoj dati za brata svoga.« (Iv, 15).

Lice našeg Boga

Piše: Mihalj SZENTMÁRTONI

Boga mi upoznajemo pod raznim vidovima. Jer puninu njegova bića nismo sposobni zahvatiti jednim pogledom: uvijek otkrivamo samo neku crtu njegova lica, koja se u našoj svijesti javlja kao »lice Božje«. Kad razmišljamo o njegovoj dobroti, nekako gubimo iz vida njegovu pravednost; ako promatramo njegovu svemogućnost, ne vidimo istovremeno njegovu blizinu, čovjekoljublje. Prema tome, koje od ovih »Božjih lica« ispunja našu dušu, usmjeruje se naš duhovni život.

No čini se da ovo vrijedi ne samo za pojedince već i za cijele epohe i generacije. Svaka generacija ima malo drukčiji pojam o Bogu, vidi malo drukčije lice Božje. Svaka epoha otkriva druge crte s tog lica. To je uočilo već sv. Pavao, kad ovako kliče u pismu Efežanima: »... objavom mi je saopćena tajna... koja u prošlim vremenima nije bila saopćena ljudima kako ju je sada Duh objavio njegovim svetlim apostolima i prorocima« (Ef, 34-5).

Bog svakom naraštaju objavi nešto novo. To je tako u redu, ta Bog se uvijek obraća konkretnom čovjeku, ovdje i sada. Logično je stoga da svoju objavu upućuje konkretnim potrebama čovjeka. Zanimljivo je pratiti kroz povijest kolike su različitih

predodžbi Boga mijenjalo i utjecalo na ponašanje i djelovanje ljudi. Bilo je doba, kad su ljudi bili zahvaćeni spoznajom svemogućeg Boga. Oduševljavala ih je ideja da je Bog gospodar svijeta i svih stvari. Ovo oduševljenje je poticalo misionare da se upuste u sve one vratolomne pothvate, o kojima sad čitamo kao o kakvima legendama, samo da odnesu spoznaju i u najzabitnija mjesta svijeta. Onda bilo je doba, kad su ljudi otkrili lice Boga pravde, suca ljudi i života, savjesti i ostvarenja. Dosta da se sjetimo prijelaza u drugo tisućljeće, kad je ova predodžba Boga potakla ljudi na — današnjim očima gledano — nadlijudske i ne-ljudske pokore i ispaštanja. Ili bacimo jedan pogled u srednji vijek, kad zadivljujućim zamahom osvaja ideja o kršćanskom odgoju. Čini se da je u svijesti tih ljudi živila ideja o Božjoj mudrosti.

Bilo bi pogrešno tvrditi da su to bila kriva polazišta. Ti su ljudi vjerovali da vide lice Božje. I vidjeli su ga. Treba samo dodati: vidjeli su određenu crtu s tog lica. A zašto im je Bog objavio upravo to svoje lice, to prepustimo njemu.

Kako mi danas vidimo Božje?

Da bismo odgovorili na to pitanje, promotrimo najprije karakteristike našeg naraštaja. Jer ako se Bog objavljuje konkretnom čovjeku, onda polazeći od karakteristika tog čovjeka, vjerojatno ćemo otkriti i lice Božje kako nam se ono danas prikazuje. Naša generacija ima dvije karakteristike koje, čini se, nisu bile prisutne u prijašnjim generacijama: mi smo lutalići i mi smo nesigurni.

Današnji je čovjek **beskućnik**. Sociološka je činjenica da valjda nikad prije nije bilo toliko migracija: imigracije, emigracije, transmigracije. Sve je manje ljudi koji se mogu nazivati starosjediocima. Ljudi sa sela prelaze u gradove. U gradovima se sve češće ruše stare četvrti pa se selimo u nove gradske četvrti. U najboljem slučaju čovjek ima svoj stan, ali ne i svoj dom. Jer da bi čovjek imao dom, potrebno je i to da negdje u naponu snage uloži sve svoje energije, svoj imetak i svoju ljubav u izgradnju jedne obiteljske kuće, koju onda smatra svojom i u koju je zaljubljen, jer ju je sam stvorio, bio je prisutan kad se radala, od polaganja temelja do uređenja unutrašnjosti.

Ukratko: u današnjem čovjeku rada se jedan novi osjećaj što bismo ga ovako mogli opisati: beskućnik, lutaličica, putnik.

S gubitkom doma nestaju i običaji. Jer običaja i tradicija ima samo tamo gdje se čovjek osjeća doma. Naše blagdane ne okružuju više dragi, poznati običaji, jer »to nije više običaj«. Ali to se ne odnosi samo na blagadne, nego i na religiozni i općenito obiteljski život. Nit u crkvama nema više onih običaja koje smo voljeli, koji su nam bili bliski, zbog kojih smo se nekako osjećali »kad kuće« u crkvi.

Današnji je čovjek **nesiguran**. Uvjek tragamo za nečim, uvijek smo nezadovoljni, uvijek smo nesigurni. Možda upravo zbog toga, što nema više običaja koji bi nam pružali čvrste točke u našoj svakidašnjici? Tko bi to znao? Ova nesigurnost sa-

mo raste zbog zbrke u klasičnim ulogama: nekad se točno znalo što je ženska a što muška uloga. Danas je to nekako manje jasno. Pa i u samoj crkvi: nekad se točno znalo koja je uloga vjernika, a koja svećenika. Danas je to nekako manje jasno. Čitavu Crkvu karakterizira neki stav očekivanja, nesigurnosti traženja. Osjećamo da smo nešto nepovratno izgubiti, ali taj osjećaj praznine nismo uspjeli ispuniti novim sadržajem, nismo još našli ono što smo našutili kad smo napustili ono staro.

U ovoj nesigurnosti odjednom nam se pojavljuje pred očima duše jedno **novo lice Božje** — lice koje — da se izrazimo riječima sv. Pavla — nije bilo saopćeno ljudima u prošlim vremenima. Odjednom shvaćamo da naš Bog nije Bog običaja; on živi i tako gdje dobiti stari običaji već odavna ne žive ili polako umiru. Odjednom shvaćamo da naš Bog nije Bog vezan uz određena mesta: On je i tamo prisutan, gdje se mi osjećamo beskućnici. **On je Bog koji s nama putuje i s nama traži.** Na taj smo se način približili »Bogu naših otaca«, Bogu Abrahama, Iza-ka i Jakova, koji nije htio stanovati u hramu, nije htio biti vezan uz određena mesta, već je htio biti latalica s latalicama: išao je pred narodom u liku oblaka, vatre, dijelio je s njima teškoće mukotrpnog putovanja prema domovini. Ukratko: bio je **njihov Bog.** — Mi se nekako nalazimo u sličnoj situaciji. U našim lutanjima i traženjima odjednom nas obasjava novo lice Božje s kojeg čitamo: **On nije Bog mesta i običaja, nego naš Bog...**

Ožujska devetnica osvajaču Istoka

FUNKCIJE SE PONAVLJAJU

Glas o čudesnom Ksaverovu zahvalu u Mastrillijev životu pronio se Napuljom, Italijom i čitavim svijetom. Pretrastao je u »Milosnu devetnicu u čast sv. Franji Ksavverskom«, koja se obavlja u svaku dobu godine, a napose od 4. do 12. ožujka, kog je dana 1622. apostol Indije i Japana bio kanoniziran.

Devetnica se obavlja u čitavom svijetu, kako piše ugledan talijanski misijski časopis »Popoli e missioni« (Narodi i misije). U Americi je toliko raširena da se u nekim crkvama funkcija ponavlja u istoj crkvi više puta na dan, kako bi u njoj mogli sudjelovati svi koji to žele. U razdoblju od 4. do 12. ožujka svako se jutro služi sveta Misa na nakane prijatelja misija i uopće sviju koji žele da ih se mlinnik sjeti na oltaru.

Spomenuti talijanski časopis tvrdi svom sigurnošću da je devetnica »duboko i tipično misijska«. Baš zato je i te kako preporučljiva čitateljima GLASNIKA i svim vjernicima. Svećenici i sestre katehistice učinit će veliku uslugu katoličkim misijama ako vjernike pozovu na ovu devetnicu i predlože im za nju jednu misijsku nakanu, na pr. porast misijskih zvanja u svijetu i domovini. Time nije isključeno da i redoviti vjernici pronadu kojeg sudionika za devetnicu.

U popularnoj devetnici u čast svetom osvajaču Istoka obavljaju se molitve kako je označeno u molitveniku »Sreće Isusovo spasenje naše«.

Vladimir PRIBANIĆ

Uređuje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA U OCEANIJI NI MATERIJALNI NAPREDAK NI SOCIJALNI RAZVITAK NE DOVEDU U POGIBAO VREDNOTE OBITELJSKOG I DRUŠTVENOG ŽIVOTA

Kršćanski život u Oceaniji

U travnju prije dvije godine kao apostoli molitve molili smo za kršćane Oceanije, i to da oni šire kraljevstvo Božje. Sada nas Crkva opet poziva na molitvu za Oceaniju, i to da u novonastalim prilikama žive po kršćanskim načelima.

Naša molitva se proteže na ogromna područja. To je veliki kontinent Australija i Oceanija u užem smislu, tj. tisuće otoka u Velikom ili Tihom oceanu. Ta područja broje oko 22 milijuna stanovnika: Australija 14, drugi otoci 8 milijuna. Većina pučanstva jesu kršćani, ali samo jedna četvrtina su katolici.

Zadnjih desetljeća te zemlje doživljavaju velik materijalni napredak. Otvoreni su mnogi industrijski i tehnički centri, mnogi rudnici, cvate turizam. Sve je to izvor obogaćivanja. Materijalne pogodnosti i društveni

napredak potrebni su do stanovite mјere za normalan ljudski život; napredak je ostvarenje Božje volje i plana.

S druge strane, preveliko blagostanje nikad nije pogodovalo zanimanju za vjerske stvarnosti. Sjetimo se onog bogataša u Eванđelju (Lk 12, 16-21). Kad je imao svega, postao je potpun materijalist, a misao na Boga i dušu je isčeza. Sam sebe bodri: »Imaš mnogo..., počivaj, jedi, pij, uživaj!« Tako i u zemljama Oceanije i Australije materijalni napredak stvara pogodno tlo za materijalizam i ateizam. U 1980. godini bilo je u Australiji 6% ateista.

Evo još nekih činjenica, koje u tim područjima utječu na obiteljski i društveni život. Nastaju nove nezavisne države, u nekim državama sve su škole u državnim rukama (Salomonsko otočje, Papuazija — Nova Gvineja); naglo se šire sredstva društvenog saopćavanja (znamo koliko u Evropi radio, televizija, film donose dobra ili zla); u nekim krajevima više od 50% pučanstva je ispod 18 godina...

Sve je to za Crkvu poziv da se brine da nove prilike, osobito materijalni napredak, ne budu na štetu duhovnih i vjerskih stvarnosti. Evo nekih potevata Crkve koji razveseljuju i ohrabruju.

Različite kršćanske Crkve (katolici, anglikanci, prezbiterijanci, metodisti i dr.) osjećaju nelagodnost zbog razdijeljenosti. Zato su dobri ekumeniški odnosi: poštuju se, suraduju, teže za zbljenjem. Na Samoa otočju cvate pokret kršćanske mladeži. U Novoj Kaledoniji posebna se briga posvećuje katehistima, koji nastoje Eванđelje unijeti u svoju melanezijsku kulturu. U Papeeti laici suraduju u katehetskoj i liturgijskoj službi. Ponegdje raste broj stalnih dakona.

Sad smo upoznali razne zemljopisne, vjerske, društvene i druge prilike u tim tako reći beskrajnim prostranstvima Oceanije, za koju ćemo — po Papinoj želji — kroz ovaj mjesec posebno moliti. A to znanje nam pomaže da naša molitva bude i žarča i sadržajnija i konkretnija.

Molimo, dakle, da stanovnici Oceanije upoznaju Kristovo Eванđelje; da nagli napredak i društvene promjene ne umanje smisao za kršćanske, osobito obiteljske vrednote; da ti narodi i u novim modernim prilikama znaju i hoće živjeti po Eванђelju Kristovu — bez kojega nema spasenja!

Mato RUSAN

Oluja nad deltom Gangesa

Drugog siječnja ove godine poslao nam je otac Gabrić, kao prvu ovogodišnju vijest, opis o strašnoj oluji koja je bješnjela u prvoj polovici prosinca prošle godine i liza sebe ostavila upravo potresnu sliku. No evo što nam piše sam otac Ante.

Oluja nad Gangesovom deltom iznenada dode i liza sebe ostavi razrušena sela, okužene kanale i ribnjake, rižina polja preplavljeni morskom vodom, leštine ljudi i životinja. Poginulo je na stotine ljudi.

Poslije podne tog dana počelo se oblačiti, pred večer tamni oblaci kao da su se spustili na zemlju. Onda se odjednom sruči oluja nad čitavom deltom rijeke Ganges, gdje se nalazi naša misija. Plima je visoka. Voda se naglo diže tjerana vjetrom, koji je puhao brzinom od 150 kilometara na sat. Voda kao da vrije. Već se prelijeva preko nasipa, ulazi u pospana sela. Kad je voda počela ulaziti u kolibe, započe vika, jauk, trčanje, da se spasi što se može spasiti. Najprije dječicu. Svi hoće k nasipima, no mnogi su nasipi već popustili. Jaka struja rijeke prodire kroz njih, nosi i lude i životinje i kolibe. A kiša pljušti. Ljudi se u očaju drže jedni za druge.

Obilazim sela. Srušeno je na tisuće koliba. Polja i vrtovi uništeni su od slane vode, i tu neće ništa rasti dvije do tri godine.

Na licima svih preživjelih čita se bol i bijeda. Voda im je skoro sve odnijela. Naš

SESTRE MAJKE TEREŽE PROBIJAJU SE KROZ VODU DO POJEDINIH SELA DA STRADALIMA PRUZE PRVU POMOC

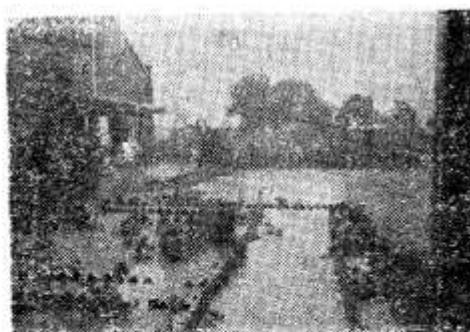
dobri Ljudevit Gull baš uoči te nesreće prodao je kozicu i kupio vreću rijeke. Kad mu je voda došla do glave, probudio se i skočio, svoje dvoje djece uzeo je u naručaj i poletio prema nasipu. Struja rijeke odnijeta mu je riju, a i sve drugo mu je propalo, no spasio je dječicu. Učinio je zavjet Gospi da će dati čitati svetu misu u zahvalu što su mu dječa spašena.

Franjo Durgapado pokazuje mi svoje poterano odijelo. To je sve što je mogao spasiti, a teško je bolestan.

Ljudski govoreći — stanje je očajno, beznadno. No mi nećemo očajavati. Ljudi su ovo primili kao Božju opomenu. Starac Noren reče mi: »To smo zasluzili svojom nevjernom, svojim nemarom, svojim grijesima. Čovjek viš ne ljubi ni Boga ni svoga bližnjega. Skrushima se, uzljubimo se, pomozimo jedni drugima!«

I, hvala Bogu, to se i dogodilo. Narod se skrušio. Prestala su mnoga naprijateljstva. Odmah smo se dali na posao. Sestre Družbe Mejko Terezije, ko Božji andeli, razišle se po selima kroz vodu i blato. Razdijelili smo što god smo mogli i imali. Ja sam se baš vratio iz Australije, kamo sam išao po svećeničkom poslu. Velikodušnim darovima naših Hrvata u Australiji mogao sam odmah nabaviti hrane i najpotrebnije stvari.

Pohodili su nas ministri bengalske vlasti i drugi visoki državni činovnici, jer znaju da ćemo mi biti prvi u ovom karitativnom radu. I kako su nam zahvalili i oni t, dakako, siromasi, kojima je ova ciklonska oluja sve uništila.

STRASNA OLUIJA POHARALA JE NASU MISIJU. MORSKA VODA PROVALILA JE NASIPE I POTOPILA NA STOTINE LJUDI I ODNIJELA NEKOLIKO TISUĆA KOLIBA

SESTRE I OTAC ANTE SRETNI SU STO SU POSTEDENI ZIVOTI NJIHOVIH MALIH STICENIKA U SIROSTISTU

Vaši darovi, osobito vaša stara roba, koju ste nam poslali, sve nam je došlo kao iz neba poslan dar, krasan božićni dar. I tu je sada zima, temperatura se spustila na deset stupnjeva iznad ništice. Dječica dršću u puderanim i mokrim odijelima pod plastičnim šatorima na goloj zemlji. Čovjeku od bolesti dolaze suze na oči. Svoje dronjke suše na suncu, izgladnjeli i bolesni. Već je počela harati kolera.

Državne vlasti rade koliko mogu, no problem je ogroman. Glavni direktor zdravstvenog odjela (Health Department) reče mi: Teško je doći do svih sela. I ono malo putova je razrovano. Od sela do sela, od kolibe do kolibe i do šatora valja kroz vodu i blato.

Ja sam sinoć spavao na verandi Šudhrove kolibe, na hladnom tlu, nema kreveta,

MALO RIJE I MILJEKA PA SU SRETNI I ANTE I NJEGOVI MALI PRIJATELJI

a nema ni slame da bude malo toplijie. Sve je sagnjilo na poljima. A preksino sam opet proboravio u napola srušenoj Monovoj kolibi. On i Durgo napravili su od bambusa mali ležaj da ne spavam na blatnom tlu. Koliba se još nekako drži. Zidovi od blata omakšali su se u stanju vodi. Stoga su se Mono i Durgo bojali da se u noći cijela koliba ne sruši na mene. Ja sam se uz smiješak tješio: Andeli Ćuvari će je držati na svojim krilima.

Ovih nekoliko dana po povratku iz Australije ne mogu ni pomišljati na odmor. Čim sam se spustio na kalkutski aerodrom, čeka me je vijest o toj strašnoj oliji. I odmah se valjalo dati na posao. Stoga se osjeća tjelesni umor, a još više bol srca nad bijedom ovog meni tako dragog naroda.

Klečeći na vlažnom podu zapuštene Monove kolibe, ponešto i gladan i u groznicu, molio sam se od svega srca za svu ovu braću i sestre koji toliko trpe. Molio sam se za sve drage prijatelje i dobročinitelje: i za one u Australiji i Novoj Zelandiji, čiji mi je zagrijaj i poljubac još svjež u srcu; molio sam se i za vas, drage prijatelje misija i u dragoj nam domovini Hrvatskoj, i u Americi, i u čitavom svijetu. I moleći se za vas, osjetio sam snagu vaših molitava, vašeg bagoslova, vaše ljubavi. Božićna sreća i radost probila se i zahvatila je čitavo moje biće. Izgledalo mi je da sam najsjretniji čovjek na svijetu. I tako sam od umora — zakunjao božićnim snom.

Probudio me Monov glas. »Fadar, Oče, donio sam vam večeru!« U svojoj bijedi skupili su, eto, oni lijepi božićni dar svome svećeniku: božićnu večeru. Na tanjuru se našlo riže, prženog krumpira i jedno jaje, sve začinjeno njihovom ljubavlju.

Pomolili smo se. Blagoslovio sam hranu, uzeh malo riže, razdijelih jaje na polovicu: pola Monu, pola meni. I sa smiješkom i radošću založismo. Kako je lijepo davati, dijeliti i tako slaviti Božić. Jer Božić je blagdan davanja...

I posred razrušenih sela i okuženih ribnjaka i kanala i posred smrti — sreća Božića, sreća davanja je vječna. To je sreća novog života...

Molite se za nas da bismo usred ove velike kušnje i nevolje mogli ostati vjerni Njemu i nama povjerenim dušama.

O. Ante GABRIĆ

Vijesti iz Gaibire nakon jubileja

Naše dvije misionarke u Gaibiri u indijskoj državi Orissi javile su nam se već početkom godine. Sestra Emerika Šumak pisala nam je 3. siječnja, a sestra Silvina Mužić 9. siječnja. Evo što nam pišu.

Sestra Emerika piše o proslavi Božića:

Božićno blagdane smo proslavili veoma lijepo pod otvorenim nebom. Kod svete mise ponoćne sudjelovalo je veliko mnoštvo ljudi. Iako je bila tamna noć, sve je oko oltara bilo osvijetljeno. Ljudi su se vladali ulistu pobožno. Sveta misa je svršila pjevanjem i pučanjem u čast Malom Isusu ...

Sestra Silvina piše između ostalog:

Ja se sad nalazim u Kalkuti u našoj provincijskoj kući. Tu obavljam svoje godišnje duhovne vježbe. Voda tih duhovnih vježbi je jedan otac dominikanac, veoma duhovan čovjek. Nosi kosu i bradu, a odjeven je u žutu plahtru, bosonog je. Kad ga čovjek gleda, čini se kao da gleda sv. Ivana Krstitelja.

Kod nas je također malo zahladilo, pa nam zdravlje dobro služi, bolje nego po vrućini.

Ja sada moram raditi na dva razna mesta: u Gaibiri i u Hamirpuru. U Gaibiri vodim naš dispanzer i Imam brigu za pomoć siromasima, a u Hamirpuru gradimo novu školu. Tamo moramo paziti da nas poduzetnici ne bi varali pa da za gradnju upotrebljavaju samo pijesak. Tako sam nekoliko dana u Gaibiri, a nekoliko u Hamirpuru. Sto ćemo, za nas nema stalnog mesta dok ne stignemo u vječnu domovinu.

Mjesec dana prije Božića bila sam uistinu veoma zaposlena. Dan za danom su nam dolazile cijele procesije po odijela, po rižu ili neku malu pomoć u novcu. Sve što god sam imala podijelila sam. Onda sam kupila gunjeve, sarlige i dhotije (muško odijelo).

Među prave siromahome pomiješali su se i oni koji nisu siromasi i koji si mogu pribaviti što im je potrebno, ali čovjek ih ne može od prve prepoznati, pa im dade kao i drugima. Sestre su me više puta korile: »Dali ste ovome i onome koji su bogati i mogu si sam kupiti što im je potrebno ...»

SESTRA SILVINA SA SVOJA DVA DUCHOVNA SINA KOJIMA JE POMOGLA DO SVECENISTVA. S NJOM DUELE RADOST NJEZINA JUBILEJA

Eto, ima briga na sve strane, ali hvala Bogu, dok se može. Od srca hvala svima dobročiniteljima koji nam omogućuju da možemo ublažavati tudu bijedu. Neka svima Gospodin obilno sve to naplati!

S. Silvina MUŽIĆ

Imamo tisuću učenica

Iz Darjeelinga, na obroncima Himalaje, stiglo nam je pismo što nam ga je poslala naša misionarka sestra Štefanija Miketinac 14. prosinca 1981. U pismu čitamo i ove podatke o njihovu radu među mladeži:

Škola je kod nas završila radom. Sad se čiste i uređuju školske prostorije za novu školsku godinu. Toliko djece želi pohađati našu školu, no razredi su premaleni da više primimo. Zidovi se ne daju razmaknuti, a zemlje nemamo da školsku zgradu još nadogradimo.

Prije četiri godine sagradili smo novu veliku školu za naše Nepalke. Stara je škola bila premašena. Sad imamo u našoj školi preko tisuću učenica. U toj školi sve se predaje na nepalskom jeziku. Tu je engleski samo kao strani jezik, koji se uči u školi.

Moja sestra Zdenka i ja dolazimo u počatek domovini tek 1984. godine. To je još prilično daleko, pa se moramo strprijeti ...

S. Štefanija MIKETINAC

Na putu u Indiju

Sigurno je za svakog misionara i misionarku najuzbudljiviji čas kad prvi put stupa na tlo svog budućeg misionarskog djelovanja. Tako je to bilo i s našom misionarkom sestrom Silvinom Mužić, kad je napokon stigla u Bengalliju. O tim svojim prvim utiscima i doživljajima napisala nam je ilijep prikaz.

9. studenog 1933. godine, nakon tri godine priprave, napokon smo krenule iz Evrope put Indiju. zajedno je putovalo nas deset sestara Hrvatica i Slovenki, dvije Njemice, jedna Engleskinja i jedna Indijka. Ove zadnje su se vraćale natrag u Indiju nakon službenog boravka u Engleskoj.

Vrijeme nam je na brodu brzo prolazilo. Na tom putovanju sve nas je veoma zanimalo. Posebno smo uživale u zalazu sunca, kad se ne vidi ništa drugo osim široko more oko nas, a iznad nas nebo. Tada su nam same od sebe navirale misli kako mora da je velik i moćan Onaj koji je sve to stvorio i nad svim tim vlada. To je naš Nebeski Otac zbog kojeg smo mi ostavile sve svoje drage da Njemu služimo i da radimo za spas duša.

Nakon nekoliko dana boravka na moru stajala sam na palubu našeg broda i promatraла sam ribe kako skaču iz vode u zrak pa onda opet u vodu. Odjednom sam opazila dvije male lastavice kako lete prema našem brodu. Kad su nas stigle, spustile su se na palubu broda. Bile su tako umorne da su samo drhtale. Mornari su već na takve prizore.

SKUPINA SESTARA KĆERI SV. KRIŽA KOJE SU STIGLE U INDIJU 23. RUJNA 1933.

re naučeni, pa su tim umornim ptičicama donijeli nešto hrane. Nakon toga odletjele su na krov zapovjedničkog mosta. Tamo su ostale sve dok nismo stigli u luku Port-Said, a onda su odletjele u grad, gdje će proboravati zimske mjesecu.

23. studenog 1933. sretno smo stigle u Bombay nakon vožnje od dva tjedna. Tamo su nas radosno dočekale naše sestre. Za nas je započeo nov život. Sve je oko nas novo, sve nem izgleda čudno.

Nakon deset dana boravka u Bombaju morale smo se restati. Sestra Emerika Šumak, Ivana Stakor i Konradina ostale su u Bombayu, dok smo sestra Emilija, sestra Emerencija i ja otputovale u Kalkutsku provinciju naše družbe. Ja sam već bila određena da podem u Bošonti. No kako tamo naša kuća nije bila još gotova, ostala sam u provincijskoj kući u Kalkuti sve do svibnja. Kroz to vrijeme radila sam u našoj bolnici za neizlječive bolesnike. Tu sam ujedno počela učiti bengalski jezik.

Kušnje pohodile Malembu

Odmah poslije Božića stigla nam je iz Belgije vijest o kušnji koja je pohodila misiju Malembu u Zairu u kojoj djeluju naše misionarke sestra Miriam Erega i Sofija Novotny. Piše nam sestra Benedikta Banek iz matične kuće sestara Kćeri sv. Križa Između ostalog i ovo:

Majka Generalica je dobila pismo iz Malembe, što ga je poslala poglavarica kuće u kojoj djeluju i žive sestre Miriam i Sofija. Piše da u cijeloj pokrajini hara zaraza tifusa. U bolnicu sestre Miriam donijeli su 120 bolesnika da ih ona liječi. Ali, nažalost, ona nema lijekova. Trebalo bi cijepiti sve pučanstvo da se spriječi širenje zaraze. Ima već mnogo mrtvih. Iz glavnog grada Kinšase obećali su da će poslati serum za cijepljenje, ali dok to dode k nama još će mnogo ljudi pomrijeti.

Ljudi imaju veliko pouzdanje u Majku Božju da će Im ona pomoći u toj nevolji.

I naše sestre su izložene isto tako zarazi, jer su neprestano u kontaktu s ljudima.

Molimo se da Gospodin što prije uklopi tu kušnju od tog jadnog naroda.

Monikine prilike i neprilike

Nakon duljeg vremena ponovo nam se javila naša zambijska misionarka Monika Okruglić pismom pisanim još 20. studenog 1981., ali koje nam je stiglo tek u drugoj polovici siječnja. Kao i druga njezina pisma, i ovo donosi razne zanimljivosti iz njezina života i djelovanja.

Baš mi je bilo lijepo kad mi je došao u pohode moj brat Adam. Nastojala sam ga provesti kroz cijelu našu provinciju Luvapulu. Putovi su bili prilično dobri, a Adam mi reče da su to putovi »i o kladu i o panji«. Samo smo jednom imali kvar na autu, i to u 12 i po popodne otkazao nam je poslušnost mjenjač, nije htio nikako da proradi. Onda smo poslali u Mansu poruku da nam dode u pomoć časni brat. No on je dobio poruku tek u četiri i po sata, pa smo se do Mansa nekako dovukli nešto prije šest sati. Nije bilo tako loše.

Taj dan, ili točnije tu noć orobili su nas lopovi u novoj župi gdje ja radim. Ukrali su nam stolice, pa sad moramo opet sjediti na starim bubnjevima. Časni brat je došao i popravljao vrata, pa smo mi morali dugo čekati.

Mom bratu Adamu se ovdje svidjelo. Da malo bolje vlada engleskim, po svoj bl priliči ostao ovdje koju godinu kao profesor na kojoj školi.

U Lusaki smo susreli novog misionara oca Josipa Weissgerbera. Bogoslov već preve šale na njegov račun. »Wais« na engleskom znači »mudar«, pa eto oni već otkrivaju da je taj njihov novi profesor mudar.

Na svoj imendan, na blagdan svete Monike, 27. kolovoza, bila sam u Lusaki. Otac Luka se ljetio što nisam kupila bocu vina. Kupila sam ja jednu dan prije toga, ali je bila tako skupa da me je prošla volja kupovati još jednu. Nemam toliko novaca da se mogu njim razbacivati. Pravo govoreći, računala sam da bi otac Luka mogao kupiti za poklon jednu takvu bocu. To sam mu i kazala, a on se samo nasmišao.

Moj brat Adam je sretno oputovao, a ja sam se vratila na svoj posao. Prvog dana nakon svog odmora uputila sam se u pohode selu udaljenom samo 13 km. No na putu u to selo morala sam proći kroz jednu dolinu

NA MISIJSKOJ POSTAJI U MANSI SIROMASNE MAJKE HRANE SVOJU NEISHIRANJENU DJECU

gdje je tlo močvarno. Rekla sam ženama neka poslijeku travu da vidim kuda vozim. Na moje iznenadenje one su to tako krasno uredile da je izgledalo kao asfalt. Od gore prema dolini bilo je sve u redu, ali kad sam stigla dolje, tu je tlo bilo vlažno i blatno. I moja Monika vozi bez pogreške, kad odjednom auto propada. Ja brže pritisnem »gas« da projurim to blatno mjesto. No trebalo je proći nekih 30 metara, a ja sam zaglibila već na prvih deset metara i auto se nasadila na blato baš kao bravac u srijemskom blatu.

Budući da je do sela bilo još ni kilometar, došle su mi u susret sve žene i djeca, ali nitko da se od njih lati nečega da mi pomogne. Nakon nekog vremena donijeli su dvije motrike. Rekoh im da otklone neku zemlju pa da će ona pokušati autom natrag. Tad su žene počele na mene vikati da će im uništiti put. Onda im reknem neka one nešto učine. To je, međutim, išlo kao ono »povuci — potegni«, ali »ne iščupaše repu.«

Naišao je neki čovjek, pa je on malo onako po muški zakopao i gotovo da me nije spasio iz neprilike. U taj čas je stigao vozač biskupije. Ja sam naime poručila da netko dode i da me izvuče iz blata.

Sad se na misiji šale na moj račun da samo Monika može zapasti u blato usred sušnog doba. A braća se u garaži pitaju da li je to bila prava neprilika ili sam to ja narnjeno učinila.

Eto vidite, to su moje nevolje i nevoljice...

Kod nas je još stalno vruće, i to onako nemilo jako. Nadamo se klisi, ali se ona ne žuri, no valjda čemo nekako izdržati.

Svim prijateljima mislja želim obilje milosti od Gospodina! **Monika OKRUGLIĆ**

nove knjige

ZAŠTO BAŠ JA — Eugène Engel. Tajna trpljenja. Preveo dr Srećko Bošnjak. Narudžbe: M. Majstorović, Slav. Brod, Kumičićeva 16. Džepni oblik, tvrdi uvez sa zlatnim natpisom, 135 str. Koj nas su se nedavno pojavile knjižice o problemu trpljenja i više se ne mogu dobiti. Odavno je dr Bošnjak snovao prirediti ili prevesti nešto slično Engellovoj knjižici za patnike u našem narodu. Preveo ju je, jer je vrlo prikladna ne samo za vjernike, nego i za one koji ne vjeruju. Cijena 80 d.

UCI SE OD SUNCA — Žarko Brzić. Neumrli dobrotvari. Knjiga ima 248 str. Cijena je 180 d. Narudžbe: VENITAS, Miškinina 31, 41000 Zagreb. To je već šesto tiskano djelo našeg poznatog suradnika u GLASNIKU don Žarka Bržića. Četiri su knjige do sada rasprodane. Otišle su na dušak, što najbolje govori o vrijednosti onoga što don Žarko napiše. Na pisanje knjige UCI SE OD SUNCA autora je potakla i ohrabriла jedna priprosta žena iz puka. Ona mu je pisala: »Čitam vaše knjige i članke s radošću u srcu. Nemam ja velike škole. Ali sve jedno razumjem kao da za mene pišete. I uvijek me nakon čitanja nešto u duši gurne da budem bolja, strpljivija i velikodušnija prema bližnjemu. Pišite i dalje. Bog vam naplatio trud. Neka bude sve na slavu Božju i za pokoru grijeha.« Dlani likovi, koji su

obrađeni u ovoj knjizi, poklonili su ili još uvjek poklanaju svome naraštaju napore i plodove svoga uma kao i dobrotu i ljubav svoga srca, i zato su vrlo privlačni, a u knjizi krasno opisani. Toplo preporučujemo čitateljima GLASNIKA najnovije, a možda i najlepšo, djelo don Žarka!

Štovateljima Srca Isusova preporučujemo knjigu **SRCE**

ISUSOVO U SUVREMENOM SVIJETU — Cijena joj je 40 d. Isto tako se može nabaviti i knjiga **BISKUPI SVJEDOČE ZA KRISTOV SRCE**. Cijena 25 dinara.

Za polaznike vjerouauka, one starlige, posebno srednjoškolce, veoma dobro će doći knjiga **MOJA VJERA**, cijena 90 din, kao i **DEKALOG**, cijena isto 90 din. Narudžbe na adresu: Marijan Šajnović 41001 ZAGREB pp 699

DUHOVNE VJEŽBE ZA ČITATELJE GLASNIKA

Prijatelji, povjerenici i promicatelji GLASNIKA! Povizamo vas na trodnevne Duhovne vježbe u Zagrebu, Fratrovac 38.

Duhovne vježbe će se održati od 16. do 18. travnja. Cjelokupni pansion bit će 500 d. — Svoju prijavnicu posaljite na: Uredništvo GLASNIKA — 41001 Zagreb — Palmotićeva 31 — pp 699.

HODOČAŠĆE MLADIH U RIM

27. IV. do 3. V. 1982.

Cijena oko 5.000 d.

Prijavite se do 30. ožujka 1982. Kasnije ukoliko bude mjesto. Kod prijave obavezna preporuka župnika ili vjeoučitelja. Adresa: Katehetski centar, Palmotićeva 33, pp 699 — 41001 Zagreb — Tel. (041) 272-352

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE

U proljetnom roku 1982. od 19 do 23. travnja. Vodi O. Vatroslav Halambek.

Tečaj počinje u ponedjeljak uvečer, a svršava u petak ujutro. Najavite se unaprijed na adresu:

ISUSOVCI
Rakovčeva 12
51410 Opatija

Mladici!

koji želite biti isusovci i posvetiti svoje sile većoj slavi Božjoj kao ČASNA BRAĆA POMOĆNICI — bilo u domovini, bilo u misijama — pišite na adresu:

Stjepan Kuzmić
41000 Zagreb
Fratrovac 38

**ZAHVALUJEMO SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU**

- ... i Petru Barbariću na zagovoru. — R. E., Bapska
... za zdravlje i za dviće teške operacije. — Olga Drk, Petrovaradin
... za ozdravljenje od teže bolesti. — S. Antonija, Potoci
... Gospo Žalosnoj i Maloj sv. Tereziji za primljene milosti. — M. P., Žuljana
... Gospo Lurdskoj i sv. Antunu na uslišanoj molitvi. — H. M., Mala Subotica
... sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. — Ana Nad., Josipovac
... i Gospo Trsatskoj za zdravlje. — Ivo Novokmet, Modriča
... na milosti ozdravljenja. — Amalija Jurić, Kutjevo
... za sve što su učinili za me i za moje troje djece. — Nevenka Marević, Metković
... i m. Klaudiji za pomoć u novčanoj krizi. — Gabrica
... i m. Klaudiji za sretno putovanje. — Oliga K.
... i m. Klaudiji za poboljšanje zdravlja. — N. D., I. Njemačka
... i m. Klaudiji za uslišanje. — M. M., Opatija
... i m. Klaudiji za pomoć kod tiskanja knjige i kod drugih radova za Klaudijinu proslavu. — S. Anastazija, Zagreb
... za nebrojene milosti. — Nada Niloslavić, Dubrovnik
... Duhu Svetome i sv. Antunu za dobivenu milost. — S. P., Podr. Sesvete
... za uspjeh u školi. — Katica Vuković, Rijeka
... Gospo Olovskoj i sv. Anti za ozdravljenje ruke. — Janja Božić, Krčevine
... Gospo Komušinskoj za zdravlje i za druge milosti. — Nada Jurić, Komušina
... Gospo od brze pomoći i sv. Antunu na milostima uz preporuku za unuka u školi i na vjerouaku. — Čitateljica Glasnika
... i Gospo od brze pomoći na svim primljenim milostima. — Anka Matošić, Staro Topolje
... Gospo od brze pomoći, sv. Judi Tadeju i o. Vendelinu za sretan porod. — Matilda Vrbanc
... i Gospo od brze pomoći za uslišane molitve. — Jela Jurišić
... Gospo od brze pomoći i našem Kardinalu za unukino zdravlje. — Obitelj Labaš
... sv. Josipu, sv. Ivanu i sv. Ani na pomoći sru prije operacije i na poboljšanju zdravlja te na daljoj pomoći. — R. H., Đurđevac
... Gospo Sinjskoj i bl. Leopoldu za uspješnu operaciju. — Marija Jerat, Kanada
... sv. Josipu, sv. Judi Tadeju i svima svetima na udijeljenim milostima. — Kata Kutličić, Đurđevac
... i Gospo od zdravlja što mi je sin ozdravio od teže bolesti. — Katica Novoselec, Strošinci
... Majči Božjoj Svetogorskoj, sv. Nikoli Taveliću i svim svetim zaštitnicima za brojne milosti. — S. G., Savski Caj
... sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Luciji za sve primljene milosti. — Pavica Rosović, Mošćenička Draga
... i svima svetima na uslišanoj molitvi za zdravlje i za mnoge druge milosti. — Albi-na Šešelj, djeca i sestre, Opuzen
... i m. Klaudiji za primljene milosti. — V. G., Luka
... i Petru Barbariću za primljene milosti. — M. L., Zagreb
... za primljene milosti. — Jozica Pavlić, Kaštel Stari
... na ozdravljenju očiju. — R. S., Zagreb
... Gospo Karmelskoj, sv. Obitelji i angjelima čuvarima na primljenim milostima. — Baka iz Zagreba
... i našem Kardinalu za ozdravljenje. — A. S., Tavankut
... sv. Vidu, bl. Graciji i Petru Barbariću za sve milosti. — I. A.
... i sv. Ani za bratovu uspješnu operaciju. — V. M.
... za primljene milosti. — Marija
... i Gospo Lurdskoj za zdravlje. — Terezija B., Valpovo
... »i svim ugodnicima Božjim za sve milosti što smo kroz prošlu godinu primili; za uspjelu operaciju naše kćerke Vere, za zdravlje svih nas. A hvala Gospodinu i na kušnjama i trpljenju. Neka bude i to sve Njemu na slavu, a nama na spasenju!« — Marija Krušelj, Čirkovljani
... za sve primljene milosti tokom života a napose za zdravlje. — Barica Lipić, Zagreb
... sv. Josipu i sv. Antunu na velikoj milosti. — Katica M., Delnice
... na svim primljenim milostima. — Barica L., Virje
... Gospo Karmelskoj i svima svetima što nisam stradala u prometnoj nesreći, a i na mnogim milostima u životnim poteškoćama. — Liza Tabak, Đak, Selci

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠTITI!**

Piše: Stjepan KUŠAN
— senior

Mama, zašto moram ovdje stajati?

Vesna se sa svojim roditeljima preselila u novi stan preko Save. U neposrednom susjedstvu upoznala je lije pog Danijela, u koga se na prvi pogled zaljubila.

Budući da je s njim ubrzo zanjela, počela je vršiti na njega pritisak da se vjenčaju. Ali on nije htio o tome ni čuti. Njezin pritisak je otklonio jednostavnim riječima:

— Htjela si me imati radi flerta. Od mene sada za uspomenu imaš dijete. Mislim da ti je to dosta.

Ona je mislila da će ga trudnoćom zarobiti, ali on se nije dao. Naprotiv, nudio je još novac za pobačaj. Odlučila je ipak roditi, računajući da će se on kada-tada povratiti k njoj radi djeteta. Međutim, njemu se iznenada izgubio svaki trag. Otišao je u Kanadu, gdje se je zaposlio kao elektrotehnički inženjer, a kasnije se i oženio. Vesni nije ništa drugo preostalo nego da rodi dijete, koje ju je moglo samo sjećati na njega.

Budući da joj je to dijete, kome je dala ime Kristina, bilo na putu radi dalnjih flertova, počela ga je mrziti. Često puta je razmišljala što da s njom učini. Odlučila se riješiti Kristine. Ali kako?

Odlučila joj je davati hladnu terapiju, izlagajući je hladnoći. Nježnoj Kristini nije trebalo dugo da se prehladi. Kada je dobila vrućicu,

mati joj je još naredila da mora stajati na propuhu.

— Mama, a zašto moram ovdje stajati? — pitala ju je djevojčica držeći od hladnoće.

— Da ozdraviš! odgovorila joj je majka.

— Ali meni je hladno!

— Samo ti tu stoj! Vidjet ćeš da ćeš ozdraviti! — ponovila je Vesna i otišla u kuhinju.

Skoro je puni sat Kristina stajala na propuhu u sobi, dok se napokon nije srušila na pod. Videći, da je pala, stavila ju je u krevet. Od tada pa nadalje, Kristina više nije dolazila k svijesti. Temperatura joj se povisila čak na 40°. Kad je počela bunčati, mati je pozvala hitnu pomoć. Iako su se liječnici borili za njezin život, nisu je uspjeli spasiti. Umrla je od upale pluća.

Na sprovodu su se na trenutak Vesni pojavitve suze. Bile su to suze laži i glume. Kada je poslije sprovoda došla kući, duboko je uzdahnula:

— Sada sam opet slobodna! Cijeli mi je svijet otvoren!

Radi znanaca nekoliko je mjeseci nosila crninu. Ono malo vjere, koju je posjedovala, brzo je nestalo. Odlučila je krenuti u život bez Boga. Budući da joj se slika Kristine često puta javila pred očima, otišla je na more kako bi »sve zaboravila«. Mislila je kako će tamo nekoga naći i zabavljati se s njim, te i zaboraviti Kristinu. Ona bi je možda i zaboravila da nije posjedovala savjest, koja se u njoj stalno budila i tako je tjerala da jednog dana sjedne na optuženičku klupu.

U početku joj se nada ispunila, jer je ubrzo našla zabavu. Nakon nekoliko dana na plaži joj se pridružio mlađi Gerhard — Nijemac, koji je sa svojim roditeljima došao na feriju. Nakon razmjene nekoliko riječi, na njezino inzistiranje utančili su večernji sastanak. Budući da je bila vrlo privlačna, Gerhard je brzo zagrizao na njezinu udicu. Da je znao što je te večeri zagrizao, brzo bi povratio. Ali je on, nažalost, прогутао prvu meku, pa drugu, treću i...

Za njega je to bila prva ljubav, a Vesni je odgovarao, jer je bio protestant. Otac mu je posjedovao tvornicu kablova. Nakon nekoliko sastanaka upoznao ju je i sa svojim roditeljima. Na njih je ostavila dojam dobre i čedne djevojke, jer je bila izvrsna glumica.

Vrijeme ferija je brzo prošlo. Vesna je sve više »zabavljala« na svoju Kristinu, uljavajući se u medeni san, krojeći tako planove za budućnost kao buduća žena tvorničara.

Za tri mjeseca u Njemačkoj se obavilo vjenčanje, koje je bilo više nego pomozno. Toga časa Vesna je »zaplovila« u bistro vode koje će se ubrzo ispred nje zamutiti, jer kormilar toga broda s njom nije htio ploviti bez potomstva. Nije mogla zanjeti, jer je prije toga nekoliko puta abortirala. Gerhard je s njom obilazio oko ginekologa. Na koncu je pomislio da je on kriv. Ali kod njega je bilo sve u redu i liječnici su mu otvoreno rekli, da ona više nikada neće moći imati djece, jer je davno prije nekoliko puta poboljala.

To ga je strašno pogodilo, ali joj odmah nije htio ništa reći. U početku je zatajio i svojim roditeljima. Kada mu je jednom ponudila da otidu u jednom ponudila da otidu u Ameriku kod jednog poznatog specijaliste, sav nesretnan joj je rekao:

— Znaš da ne možeš imati djece! Što me vučeš za nos? To je za moju dobrotu previše od tebe. Doktori su mi rekli da si nekoliko puta pobacila i da zbog toga nećeš moći nikada više roditi. Nije lijepo od tebe što si prevrila mene i moje roditelje, koji su te primili za svoju kćer...

Bio je to početak njezina svršetka. Od toga je časa među njima napetost postala jača i sve češće svade. Za to su znali i njegovi roditelji. Njih je to užasno pogodilo, što neće imati potomka. Poslije toga su je počeli svi izbjegavati. Za Vesnu je postalo nesnosno. U srcu joj se otvorio pakao bez kraja. Jedne noći uzela je najnužnije stvari i nešto novaca, te nefragom nestala. Uputila se nekud bez cilja. Zaustavila se pred javnom kućom. Gerhard je nije ni pokušao tražiti. Mislio je da je otišla svojim roditeljima i da će tamo nastaviti svoj život.

Šetajući jednog dana gradom, Vesna je susrela neku majku s djetetom, koje je bilo slično Kristini. Majka ju je na trenutak ostavila na pločniku, dok je u cvjećarni kupovala cvijeće. Do nje je toga časa dopro onaj njezin skoro zaboravljeni glas, u kojem je naredivala Kristini da mora stajati na propuhu u sobi. U zapovijedi one majke svojoj kćerkici, u kojoj joj je naredila da je mora čekati tamo dok ne kupi

cvijeće, prepoznaла је sebe. Osobito se u njoj probudila savjest onda, kada je djevojčica postavila pitanje svojoj majci:

— Zašto moram stajati ovde na pločniku?

— Da te ne bi zgazio auto!

Mjesto riječi »da te ne bi zgazio auto«, Vesna je u sebi jasno čula glas »da ozdraviš«. Toga joj se trenutka pomutio razum, te je počela ludački vikati:

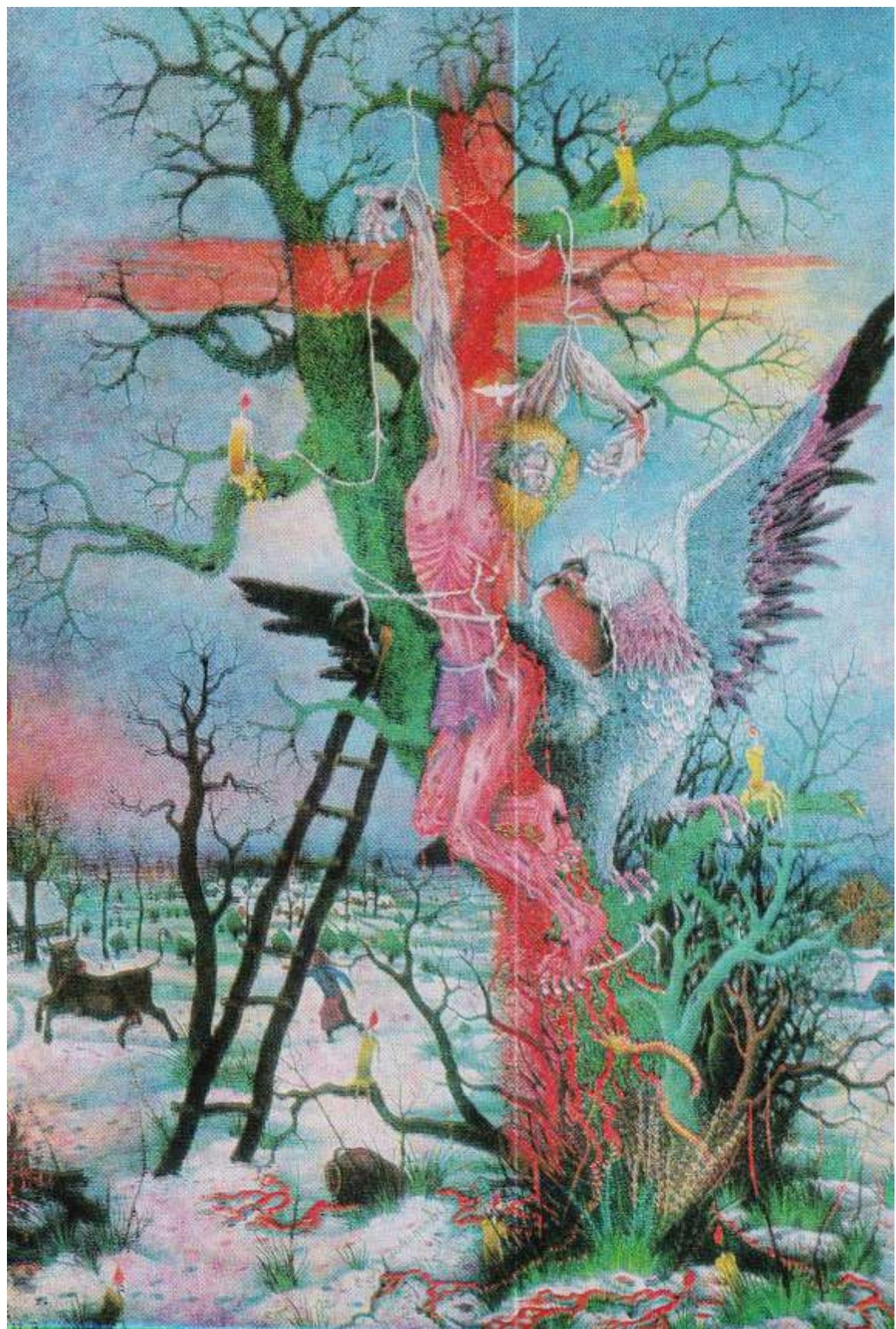
— Ja sam kriva... Ja sam je ubila... Pustila sam je na propuhu, kako bi dobila upalu pluća...

U takvom samooptuživanju i vikom srušila se na pločnik, na kojem su se brzo oko nje skupili prolaznici. Kad su vidjeli što je na stvaru, pozvali su hitnu pomoć, koja je Vesnu odvezla u duševnu bolnicu.

Nakon nekog vremena, njezina je majka primila kratku obavijest iz jedne njemačke bolnice:

»Slobodni smo Vas obavijestiti da je Vaša kćerka Vesna... 12. V. 1968. godine umrla kod nas u bolnici. Pokopana je na mjesnom groblju. Za svoga života, dok je boravila kod nas u bolnici, neprekidno je govorila o nekoj Kristini, za koju se ne prestano optuživala da ju je ubila, prisiljavajući je da stoji u sobi na propuhu...«

Vidite kako to izgleda kada se savjest iznenada probudi! Ona vas optuži kada se najmanje nadate. Ona vam pravedno sudi. Ona vas na koncu osudi. I tako izlazi na vidjelo ona stara narodna poslovica: »Zaklela se Zemlja Raju, da se na njoj sve tajne znaju«.

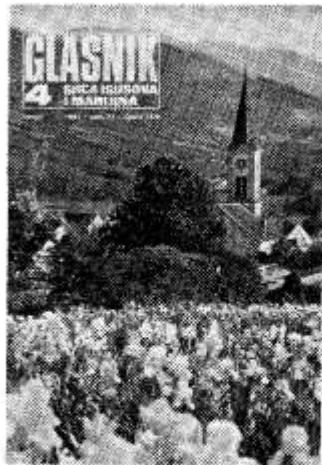

GLASNIK

4 SRCA ISUSOVA I MARIJINA

travanj 1982 • god. 73 • cijena 15 d

Uskrs - dan pobjedničkog oproštenja

Naslovna strana:

ZVONA NEKA ZVONE, PJE
SMA NEKA JEKNJE I NEKA
SE POVEŽU S PROLJETNIM
CVIJEĆEM I SUNCEM SLA
VEĆI ISUSOVO USKRSNUĆE

Na zadnjoj strani:

KRIST KRALJUJE, KRIST
POBJEĐUJE, KRIST VLADA!
SVJETLOM SVOGA SLAV
NOG USKRSNUĆA RASPR
ŠIO JE TAMU GRIJEHA

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Mirko Nikolić, Mate Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarna plaćena u gotovu.

Dan je to, kada se na poseban način isplati biti krščanin. Dan, kada kršćanstvo sija i blista nazemaljskim sjajem i ljepotom, dan, kada Crkva Kristova prosljedi Božje milosrđe svojim sinovima raskošno, rasipno i velikodušno.

Vrijedno je doživjeti taj dan!

Kada svećenik na kraju uskrsne Mise zapjeva tri puta »Aleluja«, u nekim crkvama uzbudenost svećenika i uzbudenost svih prisutnih kršćana dosije vrhunac. Šest mlađića izlazi pred oltar, okrenuti narodu, sa trubama u rukama, i reskim i svečanim glasovima truba najavljuju početak jednog velikog događaja. Uzima riječ svećenik:

— Braćo i sestre! Uskrsnuli naš Spasitelj Isus Krist svojim slavnim uskrsnućem od mrtvih stvorena, svojom kalvarijskom žrtvom dao je dostoјnu zadovoljštinu Bogu Ocu. Svjetлом svoga slavnog uskrsnuća raspršio je tamu svih ljudskih grijeha...

Trube neka zaore, zvona neka zazvone, pjesma neka jekne, jer se Bog smilovao svome narodu, cproto mu sve grijehе njegove i dao mu pravo na blagoslov i život vječni. Krist je uskrsnuo! Doista je uskrsnuo! Slavimo i veličajmo njega! Krist kraljuje, Krist pobeduje, Krist vlada! A blagoslov Boga svemogućega — Oca i Sina i Duha Svetoga neka bude sa vama!

SRETAN VAM USKRS!

urednikova rijec

Nije tome davno da je izašla knjiga pod naslovom »U smiraju života«. U njoj pisac s pravom primjećuje:

»Za čovjeka, u čiju je svijest prodrla misao sremira, Bog je nešto beskrajno, silno, divno, nešto silno, dostoјno poklona, ali i nešto što nas obara u prah. Nešto što stvara vrtoglavicu, nešto nepojmljivo silno. Bog nema lica.

Istom u Isusu Kristu Bog ima lice, ljudsko lice. Nije uzalud Pascal rekao: Krist je Bog ljudi!

I upravo to, što je čovjek iz Galileje dostojan da se poistovjeti s Bogom, tvori moju rados u Kristu.«

Medu oznakama, koje su svojstvene Bogu, a tako očite na Kristu, jest i vlastitost života. »Ja sam uskrsnuće i život« — rekao je Isus za sebe.

I baš ovo svojstvo, da je Isus život, htjeli smo posebno naglasiti u ovom uskrsnom broju našeg GLASNIKA.

Prof. Grgec odmah u uvodnom članku ističe da »vjerujući u Uskrsnuće, uzdižemo se nad granice svoje kobi i tjeskobu pobijejemo nadom«.

Prof. Zirdum nam ocrtava jednu unešrećenu obitelj, koja je »uskrsnula« ne samo snagom naravne terapije, nego i milošću Uskrsnulog, koji se u toj obitelji štuje i moli.

Glumica Giulietta Masina s jezom odbija prazninu koju ateizam ostavlja u duši. Ona je duboko uvjerenja da se ljudski život ne može protumačiti bez Uskrsllog Krista.

Psiholog Szentmártoni ističe ulogu Uskrsloga u životu čovjeka: »Da bi čovjek mogao ostvariti osobnu zrelost, potrebno je i to da razvije i proživljuje svoje Kristovske ja.«

U našoj misijskoj rubrici vidimo na djelu apostole Uskrsloga kako donose život, naravni i nadnaravni, u izvanredno teškim okolnostima bijede, umiranja, bolesti i vanjskih nepogoda.

A najljepše je kod Uskrslog Krista ovo: Život ne ostaje samo njegov, nego i naš! »Ja živim, a i vi ćete živjeti.«

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. TRAVANJ 1982. BR. 4

S A D R Z A J

NAŠI SVEĆENICI, Seljanka	—	112				
VJERUJUĆI U USKRSNUĆE, R. Grgec	—	—	—	—	—	113
HVALA NA PISMU	—	—	—	—	—	114
MARKOVA OBITELJ USKRSNULA!, I. Zirdum	—	—	—	—	—	116
KAKO JE LIJEPO BITI SVEĆENIK, A. Gašpar	—	—	—	—	—	118
AMERIKA KAKVU NE POZNAJEMO, B. Nagy	—	—	—	—	—	118
USKRSNO POMIRENJE S BOGOM, I. Cindori	—	—	—	—	—	120
BOG JE ZA MENE LJUBAV I ŽIVOT, Z. Brzić	—	—	—	—	—	122
ČOVJEK BOŽJI FRANJO IZ ASIJA,	—	—	—	—	—	124
JA ŽIVIM, A I VI ĆETE ŽIVJETI, F. C.	—	—	—	—	—	125
DA USKRS BUDE NAŠE USKRSNUĆE, B. Kruz	—	—	—	—	—	127
BEZ POGONSKOG GORIVA NE MOŽE SE IČI NAPRIJED, J. Jerinac	—	—	—	—	—	128
POKRŠTENI ZAUVIJEK, M. Szentmártoni	—	—	—	—	—	130
UKROTITI MISAO, T. Trstenjak	—	—	—	—	—	132
KRŠĆANSKA PORUKA I SREDSTVA PRIOPĆAVANJA, M. Rusan	—	—	—	—	—	134
NAŠI BOLESNICI, A. Gabrić	—	—	—	—	—	135
BOŽIĆNA RADOST U LITETI, E. Verlić	—	—	—	—	—	135
KAROLININE KUŠNJE, A. Lukević	—	—	—	—	—	138
ŠKOLE SU NAM PREPUNE, S. Novotny	—	—	—	—	—	139
NOVE KNIGE	—	—	—	—	—	140
ZAHVALNICE	—	—	—	—	—	141
KRŠTENJEM POSTAJEMO DJECA BOŽJA, S. Kušan	—	—	—	—	—	142

Naši svećenici

Jedne večeri slušala sam kako neki ljudi govore protiv svećenika.

— Šta ti popi samo mukte jedu i piju i ništa ne radi, i još kakvi su...!

I tu nabrajaju sve najgore. No, ja sam razmišljala da li imaju pravo?

— Zamislite kako bi izgledao svijet kad ne bi bilo svećenika! Ta on nam treba od rođenja pa do groba! Kad se dijete rodi, treba ga krstiti.

Pa i one, koji su slabl i skoro nikakvi vjernici, ipak nešto tjera da dijete daju krstiti. Drugo, treba dijete ići na vjeronauk. Kad ne bi bilo svećenika, rjetki bi roditelji sami odgojili dijete za pravog kršćanina. Svećenik nam treba, što je najvažnije, da nas pomiri s Bogom u svetoj isповijedi. Treba dijeliti sakramente, a najposlije nas i isprati na vječni počinak. Nitko drugi osim svećenika ne može služiti svetu Misu.

Kako bi izgledale naše crkve kad ne bi bilo svećenika? Prazne i bez duše...

Kad bismo mi svi živjeli po onom što nas uče svećenici, bio bi raj na zemlji. Ne bi bilo psovke, ne bi bilo mržnje, poštivali bi se roditelji, ne bi bilo ogovaranja, svadbanja, ne bi bilo bludnog grijeha ni preljuba, niti krađe, niti laganja, jer su to sve Božje zapovijedi, po kojima nas oni uče.

Ono što kažu, da je ovaj ili onaj svećenik pogriješio, da nije dostojan, treba mu odgovoriti: Pa i svećenik je čovjek, kao i mi svi ljudi. I zato može pogriješiti, kao i mi, i on će za svoje grijehе odgovarati pred Bogom, i to strože i oštije od nas.

Svaki čovjek ima svoju čud i narav, koju teško mijenja. Zato molimo da nam da dovoljan broj svetih i dobrih svećenika. Ali također da im dade i snage i jakosti da budu pravi nasljednici Kristovi te nam pruže primjer kakvi moramo biti da možemo ući u kraljevstvo nebesko...

Ja imam sina svećenika i znam vrlo dobro da je on ostavio zemaljsku karijeru i bogatstvo i da ga samo ljubav prema Bogu i narodu drži u tom zvanju, koje danas ni po kakvoj ljudskoj računici ne bi izabralo. Poznam ga u dušu, kao i mnoge njegove prijatelje, i mogu reći da sam sretna i ponosna na svog sina svećenika. Kad bih ga ponovo rodila, opet bih ga dala Bogu i narodu.

Seljanka

Vjerujući u uskrsnuće

Piše: prof. Radovan GRGEC

Nedavno sam, gledajući tijelo svojega tasta na edru, razmišljao o smrti, koja čeka svakog čovjeka na kraju njegova puta. Smrtna bljedoča prekrila je upale obraze i očne duplje. Pa ipak, u tom je tijelu još jučer kolala krv, krv koja kola i u žilama moje žene i djece. Pitao sam se hoće li tijelo djeda moje djece ostati zauvijek u vlasti smrti. Pomislio sam na riječi iz osmrtnice: u nadi uskrsnuća.

Vjerujući u uskrsnuće tijela, vjerujemo u uskrsnuće čitavog čovjeka u njegovoj ljudskoj cijelovitosti. I ovo tijelo koje će se raspasti u grobu uskrsnut će punim životom. Jamči nam za to uskrsli Spasitelj svijeta, pobednik smrti, koji je kroz Getsemani i Golgotu ušao u slavu uskrsne zore.

Uskrsli Spasitelj svijeta jamči nam za ono što nam ne može zajamčiti nitko drugi. Danas je znanost na području medicine i biologije vrlo napredovala. Oživljavanje zamrlog organizma, sprečavanje urodenih i stičenih bolesti, presađivanje umjetnih i prirodnih organa i tzv.

biološka inženjerija budi u čovjeku nove nade, ali ga i ispunja tjeskobom pokrećući nove etičke, moralne i socijalne probleme. Usprkos sve-mu tome, smrt ostaje neizbjegljivi ljudski udes. Vjerujući u Uskrsnuće uzdizemo se nad granice svoje kobi i tjeskobu pobijedujemo nadom. Kao pobjedonosni himan u ušlma nam odzvanjaju riječi Spasiteljeve: »Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će.«

Ljudski je život klupko različitijih dogadaja i doživljaja, padova i uspona. Životni je put svakog čovjeka posut žalostima i radostima, patnjama i nadama. Na kraju toga puta nalazi se veliko Ništa, kako bi rekao nedavno preminuli hrvatski književnik Miroslav Krleža, ili veliki Netko, koji će nas primiti u svoj očinski zagrljaj, kako vjeruju kršćani. Put do Očeva zagrljaja, do Uskrsnuća, kada će biti otvrta sva ka suza s naših očiju, jest križni put.

Na tom putu susrećemo ljudе koji su nam prijatelji ili neprijatelji, uzrok našim radostima ili patnjama. Za

nas kršćane oni su naši »bližnji«. Samo preko njih i pomoću njih dolazimo do spasenja, do Uskrsnuća. U svojoj ovogodišnjoj korizmenoj poruci papa Ivan Pavao II. upozorava nas na činjenicu da nam naši bližnji mogu biti fizički blizu i daleko.

Bez obzira na njihovu prostornu udaljenost mi svoje bližnje moramo ljubiti. Ipak valja i opet istaknuti da je često teže ljubiti onoga koji nam je prostorno blizak od onoga koji nam je maglovito dalek, tj. da je teže ljubiti konkretnog čovjeka nego apstraktno čovječanstvo. Upravo je ljubav prema onima koji nam možda svaki dan »staju na žulj« (i kojima i mi stajemo na žulj) jedini pravi »test« naše ljubavi.

Svagdanje suputnike i supatnike valja prihvativati takve kakvi jesu, opravštati im i nastojati ih razumjeti, da bismo i mi sami mogli postići oproštenje i razumijevanje. Tek tako možemo, idući križnim putem zajedno s braćom ljudima, doći do cilja, do milosrđa Onoga koji je rekao: »Ja sam Uskrsnuće i život.«

*hvala
na pismu*

CRKVE PUNIJE

•Živim u malom gradiću, u kojem je samo jedna crkva, koja je kroz godinu prevelika, a na Božić i Uskrs premalena.

Svake se godine na ove blagdane naš župnik osvrne sa dvije, tri riječi na ovu čljenicu, bez ikakvog prijekora ili zamjerke, sretan da vidi u crkvi velik broj ljudi. Znam da župnik, kao pastir svoga stada, snosi veliku brigu i odgovornost za svoje župljane. Mislim da ova briga i odgovornost nije takve naravi da pada samo na njegova leđa, a mi župljani da smo samo nijeme ovce stada.

Nedavno sam, listajući stare Glasnike, našao na ove riječi: »Nije dovoljno samo Crkvi pripadati, s Crkvom treba misliti, raditi, trpjeti.«

Da li vjernici, koji redovito polaze u crkvu i često primaju svetu pričest, misle i o svojim bližnjima kojih u crkvi nema? Kao što u molitvi ne zaboravljamo svoje teškoće i potrebe, ne bismo smjeli ni njih u svojim molitvama zaboravljati. Mnogo ih je koji se sami ne mole, a nemaju nikoga tko bi se za njih molio. Mislim da svaki od onih vjernika, koji redovito prisustvuju svetoj Misi, ima barem jednog dragog poznanika kojem se može mirne duše obratiti i potaknuti ga na polazak svete Mise. Brzo bi crkve bile punije, a mi bismo znali da vršimo zapovijed ljubavi prema svom bližnjem.

EUHARISTIJA

•Primio sam Vašu knjižicu •Po Euharistiji se vječno živi. Pročitao sam je, razmišljam o njoj... Hvala Vam na knjižici! A Gospodin neka Vam iz svoga preobilja naplati sav trud, koji uložiste pri sastavljanju ove vrijedne knjižice i dalje ulažete sve za širenje štovanja ovoga velikog Otajstva.

Osobno mi je žao samo to, što je konkretno za nas knjižica nešto kasnila. Mi smo, naime, nakon godine dana pripreme, u našoj biskupiji imali svoj Euharistijski kongres ove godine. Knjižica bi nam vrlo dobro došla u pripremnim radovima.

No ipak nije kasno ni sada. Poslije Kongresa ipak se pomalo budi i produbljuje euharistijski život. A kao priprema za nacionalni Euharistijski kongres u Mariji Bistrici posebno dobro dolazi. A i za to se pripremamo. Pojedine župe i sistematski.

Radi svega toga knjižicu će preporučiti braći svećenici. A govorit će i sa sestrom voditeljicom naše rasprodaje časopisa i knjiga, pa

ću i njoj preporučiti da naoruči i za rasprodaju.«

Subotica 31. prosinca 1981.
Matiša Zvekanović, biskup

DUHOVNE VJEŽBE ZA GLASNIKOVCE U SVIBNUJU

Do sada smo ih obavili ove godine u veljači i ožujku. Održat ćemo ih i u travnju, ali za travanj više nema mesta.

Prijavite se što prije za dane od 14. do 16. svibnja. Cjelokupni pansion bit će 500 d. — Svoju prijavnicu pošaljite na Uredništvo GLASNIKA — 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

VOLJA ZA ŽIVOTOM

•Večernji list obavijestio nas je da je u Zagrebu u siječnju 1981. godine od državnih stručnjaka održan OKRUGLI STOL: o sociobiološkoj reprodukciji. Pored ostalog tu piše:

Stopa fertiliteta (plodnosti) u Hrvatskoj morala bi biti 2,15 umjesto 1,80, da bi se u idućem razdoblju obnovilo stanovništvo. Da bi svaka žena, u dobi kad je sposobna da rada, morala imati više od dvoje djece u prosjeku.

U Sloveniji je stopa plodnosti 2,20, pa nam se preporučuje da se ugledamo u Sloveniju. Kod nas Hrvata neupućene osobe stalno i uporno tvrde da je treće dijete u braku nepotrebno i suvišno, što je u suprotnosti sa navedenim ustanovljenim stanjem, stanovištem i preporukama zakona života.

OTVORIMO VRATA ŽIVOTA DJECI
U NASOJ DOMOVINI. DJECA SU
DRUGI KRIST: »TKO PRIMA JED-
NOGA OD OVIH NAJMANJIIH, ME-
NE PRIMA.«

Znamo i to da je kod nas sad sve manje brakova s dva djeteta, a sve više brakova s jednim djetetom, kao i bez djece. Tri djeteta u brakovima vrlo je velika rijetkost. Kad bi se i ostvarivali brakovi sa dva djeteta, i oni bi postavljali u pitanje našu biološku opstojnost, jer mnoga djeca niti dožive dob za ženidbu, a mnogi ostaju neoženjeni ili neudate. *

Ivan Gračan

ZA MLADE MAJKE

Ja sam ove Duhovne vježbe doživio kao jednu ozvu tišine i mira, u kojoj se čovjek — lišen svakodnevnih briga i poslova — tjesno odmara, a duševno produbljuje i učvršćuje, tako da mogu reći da su bili dani duševnog preporoda, kada čovjek osjeća neposrednu blizinu i prisutnost Boga, koji svojim milostima napunja čovjekovu dušu i razveseljuje srce upravo do suza.

Zato ne mogu drugo nego da zavapim: O Isuse i Pres-

veta Djevice, dajte, da Božja milost takne sve hrvatske duše, a napose mlade hrvatske majke, da osjete poziv i želju prisustvovanja Duhovnim vježbama, jer samo tada, kada budemo imali dobre, životom vjerom prožete kršćanske majke, može doći do preporoda našega naroda. Bit će onda više i svećenika i vjernika kao što su oni koje nam je Pater u svojim primjerima ocrtao. Jer lijepo je u tom smislu rekao papa sv. Pijo X.: »Dajte mi dobre kršćanske majke i ja ću preporoditi cijeli svijet.«

Josip Potimirzović

IMAM VREMENA MOLITI

»Ovo su moje prve Duhovne vježbe. Sretna sam što mi je dragi Bog pomogao da mogu sudjelovati, jer samu se može sabrati, dosta namoliti i razmatrati o Bogu kako je dobar za one koji ga ljube, a također strog za one koji ga mrze.«

Ja sam samohrana majka, bez odmora cijeli dan i pos-

lje svega svratim se u svoju crkvu na Misu. Kući dolazim poslije 19 s. i još kod kuće nade se posla. Nakon svega pomolim se s djecom, pročitam koje dobro štivo, preporučim se Bogu. Mogu vam reći da mi nije teško zaspati, jer sam umorna i preumorna. To je svaki dan tako.

Za molitvu imam jako malo vremena, mogu reći ništa, ali ja to iskoristim ovako: dok idem ujutro na posao, izmolim svoje obaveze — prikazanje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, da mi daju snage da mogu izdržati taj dan, Andeo Gospodnji, sv. krunicu po svojoj nakani: za sv. Oca, za nadbiskupa Franju, za mir u svijetu, za obraćenje grešnika i za svećenike, te Franjinu krunicu i što još stignem. Meni je teško, ali usprkos tom naporu, ja sam uvijek vesela, strpljiva, smirena i sve mogu lako podnosit. I da mogu, ne bih htjela život promijeniti za lakši, jer se bojim da bih izgubila ovo što sada imam.

Zagrepčanka

NA SVRSETKU DRUGE SKUPINE DUHOVNICH VJEŽBI CITATELJA GLASNIKA NA FRATROVCU. BILO NAM JE IZ SVIH NASIH KRAJEVA, KOJI SMO DOZIVJELI LJEPOTU BOZJE LJUBAVI. OVA SLIKA JE POZIV OSTALIM GLASNIKOVĆIMA: PRIDRUŽITE NAM SE! BIT CETE SRETNİ ...

Markova obitelj uskrsnula!

Kad se čovjek oslobođi nečega što ga je sputavalo u njegovoj slobodi, dostojanstvu i uopće u čovještву, obuzimlje ga neslučen dojam jednog novog rođenja. Teško je to opisati, može se samo doživjeti.

Stoga sam posjetio obitelj Marka i Ande J. i uputio se s njima u razgovor, koji donosim skraćen u sljedećim recima, a imao bi nam pomoći suživjeti se s jednom obitelji, koja se oslobođila iz ropstva alkoholizma, doživjela preporod i bori se da sačuva izvođevanu slobodu. No ovdje poslušajmo priznanje njihova sina Ljubana.

— Ljubane, ti si konačno stekao čvrstu odluku da više ne piješ alkohola, koji je tebe i tvoju obitelj vukao u propast. Reci mi što te je ipak pokrenulo na pravi put. Što je uvjetovalo da si stvorio odluku više ne piti?

— Odluka je pala 12. ožujka! A kako je došlo do nje moram ispričati.

— Samo izvoli!

— Radio sam u zadnje vrijeme u Njemačkoj, ali na "crno", tj. bez potrebnih dokumenata. Njemačka me je policija pronašla kao takvog, oduzela novac, koji sam imao, i poslala me u Zagreb. U Zagrebu sam se našao 10. ožujka. Vratio sam se u svoju domovinu bolesniji, siromašniji i jadniji nego sam tamo otišao. U džepu mi se našlo svega 1 DM i 1 Ph. Čuvam si to i sad za uspomenu. A znao sam zaradi-

vati mjesечно i po 2000 DM. Sve je otišlo u alkohol. S tim, dakako, nisam mogao platiti autobus da se dovezem kući. Lutao sam po Zagrebu tražeći koga da me prebací do D. Uzalud. Osjećao sam se ponižen i utučen do kraja. A kad sam pomislio na svoje roditelje, kojima bi trebao zakucati na vrata, bilo mi je još gore pri duši. Zar da sada idem k njima? A godinama već nisam s njima u dobrim odnosima. Bio sam stvarno poput onog rasipnog sina Iz Biblije, koji je razmišljao da li da se vrati svome ocu.

— Uvijek ču se, sinko, sjećati te noći kad si oko 11 sati zakucao na vrata, upade majka Anda.

— I kako si se konačno dovezao od Zagreba do D.?

— Pomogla mi je policija. Stavila me u jedan autobus i tako sam stigao. Dok sam se vozio u autobusu, mozgao sam što da učinim. Da se pojavit pred roditeljima? Hoće li me uopće primiti u kuću?

— E, jadan! — uzdahne majka.

— Ipak sam, došavši u D., krenuo u svoje selo, kući svojih roditelja. I kad mi je majka otvorila vrata, umjes-

to onih prijekora, vike i galeme (kako sam očekivao), našao sam na radosni doček, razumijevanje i dobrotu svojih roditelja. Osim toga, primijetio sam da mi je otac prestao pití i da je sad sasvim drukčiji čovjek kod kuće.

— Već je sedam mjeseci kako ne pijem, upade otac Marko. A rekao sam tada i njemu: Sine, dobro mi došao! Ali ako ćeš piti, ne možeš s nama živjeti, i gotovo!

— I sve me je to pokrenulo da načinim čvrstu odluku i da slijedim u tome svoga oca. Ta čvrsta odluka je u meni pala kad sam s roditeljima prisustvovao sjednici našega Kluba liječenih alkoholičara. Tu sam sreo ljudi koje sam poznavao, koji su bili duže od mene. Sad sam ih ovdje promatrao trijezne, sasvim obnovljene. To je bio onaj presudni korak za moju odluku. Primjer moga oca i ovih drugih članova postao je za me neodoljiv. Od 12. ožujka te godine nisam okušio više alkohola. Čvrsto se držim. Nadam se da će ostati u toj svojoj odluci čitav život.

RADOST NOVOG ŽIVOTA

— Sad se svi osjećate ljepše?

— Samo da ostane ovako, reče Andra radosno.

— Zdraviji sam i mirniji. Mir u kući je najveća sreća za obitelj. Otkad ne pijem, ozbiljnije o svemu razmišljam. Osjećam se više čovjekom. Moja sloboda je očitata. Mogu reći da sam tek 12. ožujka počeo pravo živjeti. Ono od moga djetinjstva pa do tada prošlo je vrlo jadno, poput trave koja danas jest, a sutra je nema, jer se kosi. Kad se gleda već u materijalnom pogledu, više sam postigao od ožujka do sada nego prije za četiri do pet godina, dok sam pio. Za ovo kratko vrijeme otkad ne pijem, zaposlio sam se u poduzeću. Nabavio sam drva za cijelu godinu. Kupio u kući brašna. U dvorištu imamo prasce. Brinem se za sve u kući zajedno sa svojim roditeljima.

— Ljubane, ti još pripadaš mlađoj generaciji. Što bi mladima preporučio obzirom na pijenje alkohola?

— Rekao bih Im da se toga mane, jer je to velika nevolja čitavog društva. Tko krene tom stazom, teško će izbiti na pravi put. Istina, u našem se selu mlađež nema baš gdje sastati. Stoga se mlade najviše vidi u gostionici ili pokraj nje. Bolje bi im bilo da se gdje u privatnoj kući sastanu, zaigraju šah i slušaju muziku. Jer uz gostionicu će malo pomalo ući u bolest alkoholizma, koju većina ljudi još uvijek ne smatra bolešću, a to je velika pogreška.

— Što misliš o našem Klubu?

— Uvjerjen sam da Klub u jednoj zajednici igra veliku ulogu obzirom na liječenje alkoholizma i uopće u borbi protiv te bolesti u zajednici. Mislim da bi ga sva ka mjesna zajednica trebala imati. Ali ni Klub ne može sve. Alkoholičaru mnogo pomaže njegova obitelj pri liječenju. No obitelj mora suradivati s Klubom. Tako će uspjeh biti veći.

— Je li tebi, Ando, teško ići s njima dvojicom u Klub?

— Nije, ko ni u crkvu. Radujem se svakoj sjednici u Klubu. Znam da će ona pomoći i Marku i Ljubanu, a time i meni.

— Nažalost, dodaje Andra, ima žena koje se stide da svojim mužem ići u Klub. Mislim da nisu u pravu. Ne vidim zašto bi se stidjele s trijeznim čovjekom ići u društvo gdje se lijepo razgovara, međusobno potpomaže. Zar mi to nije stoput lakše i bolje nego kad sam prije morala ići Marka tražiti po gostionicama. Sretna sam što ne piju. I zato sam spremna suradivati, ići u Klub da ta sreća potraje u našoj kući do konca života. Svakoj bi ženi alkoholičaru preporučila da prati svoga muža u Klub, da ide s njim vedra lica i blistra pogleda. Jer žena koja se stidi suradivati i pomagati mužu, trput će kao i prije. Ne smijemo se stidjeti kad je to u borbi za mir i sreću u svojoj obitelji. Kad bi žene alkoholičara znale kako je divno osjećati se kad muž prestane piti i nestane pakla u kući, sve bi se odvažile i svesrdno suradivale, jer to je na sreću njihove obitelji.

POSEBNO PREPORUČUJEMO

KAO KRUH KOJI SE LOMI

— napisao P. van Breemen. Knjiga je svojevrsni bestseller i za neobično kratko vrijeme doživjela je niz izdanja na gotovo svim svjetskim jezicima. Ona je »opasna«, kako veli engleski uvodničar, ili »beskompromisna« kako to stoji u njemačkom Uvodu. To zapravo znači da je knjiga bitno evandeoska. Glavna je tematika: sloboda, krivnja, spasenje, molitva, a nadasve Isusova osoba i Bog koji je Ljubav. Čovjek koji se toj Ljubavi stavi na raspolaganje, postaje za ljude oko sebe »kao kruh koji se lomi«.

OBITELJ — KAKVA ODVAŽNOST — priredio P. Mađarević. Ova nas bogata razmišljanja žele oraspoložiti za rad na prevažnom polju obiteljskog preporoda. Knjižica je prvenstveno namijenjena vjernicima koji žele produbiti svoj kršćanski obiteljski život, ali i mladima koji se za njega spremaju. Agilni mlađi župnik, koji intenzivno radi s obiteljima i mladima, dao je u toj knjižici dio svoje vlastite duše. Knjižicu preporučujemo čitateljima našega GLASNIKA, jer je velečasni Pavo jedan od najvećih njegovih širitelja. Obję knjižice možete dobiti: Pavao Mađarević, Lj. Gaja 33, 55224 Sikirevc. Prva knjiga stoji 120 d., a druga 70 d.

UČI SE OD SUNCA — Žarko Brzic. Toplo preporučujemo čitateljima GLASNIKA to najnovije, možda i najljepše, djelo našega suradnika. Naručiti: »Veritas«, Miškinina 31, 41000 Zagreb, Cijena 180 dinara.

Kako je lijepo biti svećenik

Još kao dijete gledao sam često u svećenika kako širi ruke i propovijeda riječ Kristovu. Tada sam pomiclao:

— Kako je lijepo biti svećenik! Lijepo je propovijedati Onoga koji je iz velike ljubavi prema nama bio raspet i od mrtvih uskrsnuo!

Ta misao sve se više u meni razvijala. Isus je osvojio moje srce. Našao je u njemu trajan stan.

U šestom razredu poslao me župnik na Duhovne vježbe. Poslije tih Duhovnih vježbi moje je zvanje postalo čvršće. Osjetio sam da me Isus doista zove, da me treba. Kući sam se vratio s čvrstom odlukom da će poći u sjemenište. Dodoše i druge, zatim i treće Duhovne vježbe. Klica zvanja u meni

je sve više rasla. Isus je kucao na moje srce sve jače. Zvao me je, i čuo sam kako na dnu moje duše odjekuju riječi:

— Dodi i slijedi mene!

Odazvao sam se: — Evo me, Gospodine! Idem s Tobom!

Trebalo je čekati još pola godine da konačno stupim u sjemenište. Dani su tekli došta sporo. Sedmice su se polako smjenjivale, jedna za drugom. Moje srce punilo se radošću: uskoro će biti onđe gdje su moje misli već odavno bile.

Sada sam tu. U malom sjemeništu na Fratrovcu. Moja najveća želja je ostvarena. Ali to nije kraj, to je tek početak. Da bih ostvario cilj, moram proći još kroz mnoga iskušenja. Čekaju me još mnoge poteškoće. Da bih jednog dana došao do oltara, i u ruke uzeo hostiju bijelu, mora proći još mnogo dana sunčanih i sjajnih, ali isto tako i tmurnih i tamnih.

Uz svu ljepotu i divotu, koja privlači jednog mladića da prigrli svećeničko zvanje, potrebno je imati pred očima i odgovornost jednog svećenika u današnjem društву. Svećenik je svjetlo današnjeg potamnjelog svijeta, on je onaj koji je spremjan na sve da drugima učini život lijepšim i sretnijim. On je onaj kome se mogu povjeriti i pred kime se mogu izjadati, kod kojega se mogu odmoriti i okrijepiti sve žedne, bolesne i gladne duše.

Svećenik možeš biti i ti, samo ako želiš. Ne osjećaš li da te Isus zove u svećenički stalež, onda se moli za one koji su pozvani, da jednom zaista i dodu do oltara.

Ante GAŠPAR 1. r.

— Prigodom gostovanja CELEBRANT SINGERS iz SAD

Krajem mjeseca studenog 1981. g. boravila je u Zagrebu kroz dva tjedna eku-menska skupina mladih kršćana iz SAD — »CELEBRANT SINGERS«. Obilaze svijetom i naviještaju Isusa Krista, njegovo spasenje i evanđelje kroz pjesmu i glazbu. Radi se o jednom profesionalnom vokalno-instrumentalnom sastavu od 21 člana, sve mlađi između 20. i 30. godina. Boraveći u Zagrebu, obiliši su sve veće crkve, u nekoliko su i po dva puta nastupili bilo pod mizom ili na konjima.

Sudeći po efektu što su ga proizveli kod publike, napose kod mlađih vjernika, mora se priznati da je to bio pravi duhovni dogadjaj za Zagreb, koji nešto takvo još nije vido. Do sada smo o Americi navikli imati drukčije pojmove: dolari, biznis, visoki standard, rafinirano potrošačko društvo, kauboji, kriminal, droga itd., uglavnom sve što nam servira film, televizija i ostala sredstva društvenog priopćivanja.

OBILAZE SVIJETOM I NAVIJEŠTJU ISUSA KRISTA

AMERIKA KAKVU NE POZNAJEMO

Osnovao ih je prije pet godina Jon Stemkoski, katolički, poljskog porijekla. Centralna im je u Kaliforniji. Postoje paralelno takve skupine i sve paralelno ovako djeluju. Kad ih prvi put ugledate, pred vama je skupina mladih Amerikanaca, koji se po vanjštini ništa ne razlikuju od svojih vršnjaka diljem svijeta. No kad ih malo bolje upoznate, kad ih više puta čujete i s njima razgovarate, kad prisustvujete njihovom »koncertu« (no oni ne vole da se njihov nastup zove »koncert«), ostajete iznenadeni, zadivljeni, gotovo zapanjeni: zar je moguće da ima takvih mladih ljudi, i to još u Americi, iz koje smo navikli da nam stižu samo dolari i idoli potrošačkog društva, ali jedva što moralno dobro i ispravno.

Prvo, čime vas osvoje, to je njihova vrhunsko kvalitetna pjesma i glazba. Ovako savršeno izvođenje modernih duhovnih pjesama uz popratne instrumente (električne orguljice, gitara, trube, flauta, violinе, bubenjevi) navikli smo slušati samo sa ploča. No to je samo vanjština, jer će vas oni odmah ispraviti: »Nismo došli održati koncert. Pjesma i glazba jesu za nas samo sredstvo da vam navijestimo Isusa Krista, njegovo spasenje, njegovo evanđelje.« I da to nisu prazne riječi, uvjerit ćete se već kad ih prvi put slušate. Promatrajući ih i s njima razgovarajući, mogli smo uočiti nekoliko temeljnih duhovnih svojstava koja se nalaze u

osnovi njihove privlačnosti i njihovog uspjeha kod publike.

U ČEMU JE NJIHOV ČAR?

Najprije vas frapira njihova duboka i čvrsta vjera u Boga i njihovo uvjerenje da Bog vodi njihove živote. Ali ne samo to. Iz njih upravo isjava ljubav prema Bogu, prema Isusu, koju žele i na vas prenijeti. I iz ljubavi prema Kristu spremni su da vrše njegovu volju koju shvaćaju na ovakav način: obilaziti svijetom i naviještati evanđelje. A to nije jednostavno. Traži se puno žrtve, odričanja, spremnosti na skroman život, na neizvjesnost. Obično su 11 mjeseci na putu, bez komoditeta što ga pruža stabilno mjesto, s vrećom za spavanje pod rukom, ako ne nadu odgovarajući smještaj. Dnevno znaju izvesti i po više koncerata. (U Zagrebu su za dva tjedna imali 22 nastupa!)

Zadivljuje vas kako mole i kako vjeruju u moć molitve. Molitva je sastavni dio njihovog pjevanja. Prije svakog nastupa se mole! Dirlijivo ih je bilo gledati kako su sabrani i zadubeni u molitvu i za vrijeme samog izvođenja programa!

I kad dozname da sve to što čine, rade dobrovoljno, bez ikakvog bilo materijalnog ili drugog interesa, onda njihovo svjedočanstvo djeluje stvarno uvjerljivo. I posljednja točka, kojom obično završavaju svoj program, dolazi kao kruna oduševljenju onih koji ih gledaju i slušaju: razidu se svi po dvorani, pjevaju pjesmu »Ljubim te ljubavlju Gospodnjom« i nastoje se sa svakim rukovatim milo ga gledajući. Time i njihova usmena svjedočanstva o promjeni, koju je Isus izveo u životu svakog od njih, postaju uvjerljivija, kao i sve ostale njihove lijepo riječi o Bogu, o Isusu, o našem spasenju, o smislu života, o evanđelju kojima su isprepleli svoj nastup.

o. Božidar NAGY

MOLITVA JE SASTAVNI DIO NJIHOVA PJEVANJA. PRIJE SVAKOG NASTUPA SE MOLE, ISTO TAKO, I ZA VRIJEME SAMOG IZVOĐENJA PROGRAMA.

Pomirenje između Oca i njegove djece jest u srcu kršćanskog života. Pomirenje s Bogom vodi nas u pomirenje s našom braćom, s našom savješću i s elementima oko nas.

Prvo, u pomirenju s Ocem jest duboka i životvorna svijest da nas Otac ljubi, iako smo mi njegova buntovna djeca; drugo, naš velikodušni odgovor toj ljubavi; treće, otkriće da ljubeći braću volimo Njega.

Isus Krist silno čezne da njegovi sljedbenici od Njega nauče kolikom ih ljubavlju ljubi. On žeda za našom ljubavlju, želi da ga nademo u ljubavi prema bližnjemu.

BOG JE LJUBAV

Bog nam se objavljuje kao ljubav, kao otac koji voli svoju djecu, »svoga prvorodenca« (Iz 4:22). Ljudi privlači k sebi »konopcima ljubavi« (Hoš 11:4) i zove ih »vratiti se«, sine (ib. 24:2). Oni koji ga poslušaju nalaze radost, mir, utjehu i sigurnost (ib. 4:8).

Jednostavno, Bog nas ljubi »ljubavlju vječnom« (Jer 31:3).

Puninu svoje ljubavi objavio nam je u Isusu Kristu, »svom Jedinorodencu, koji je u kruhu Očeva« (Iv. 1:18). I-

susovo životno djelo je bilo da objavi Očevu ljubav i da izazove našu ljubav kao užrav. Isus je naš Put k Ocu koji nas »u ljubavi preodredi sebi za sinove po Isusu Kristu« (Ef 1:5). Za Očevu ljubav i proslavu Isus će sve učiniti. Nastojat će je zaodjeti u najljepše izraze. »Tako je Bog ljubio svijet da je predao svoga Jedinorodenoga Sina za nj.« (Iv 3:16). Kad ga Židovi hoće ubiti, Isus im pokazuje koliko ljubi svoga Oca (Iv 5:19-47). Neumorno ponavlja kako nije došao vršiti svoju volju nego Očevu, došao je da izvrši djelo koje mu je Otac povjerio, došao je svjedočiti za Oca. Ljubav prema Ocu prikrovat će ga na križ.

»Bog je ljubav« zapisat će ljubljeni učenik, a Crkva će kroz svu vječnost roniti u dubinu tog nepresušivog vrela ljubavi.

Ljubav izaziva odgovor ljubavi, životno priznanje da sve što nam dolazi po Isusu, dolazi nam od njegova Oca. Isus govoril i objavljuje što mu je Otac zapovjedio. A Očeva zapovijed znači život vječni (cf. Iv 12:49-50).

POKAJ SE I VJERUJ!

Ovo priznanje znači vjeru u Isusa, koji nam otkriva O-

čovo srce. »Tko vjeruje u me... vjeruje u onoga koji me je poslao (12:44).

Djelovanjem Duha Svetoga ovo priznanje i ova vjera postaje životvorno čovjekovo iskustvo. »Ako mene poznate, poznajete i Oca mojega« (Iv 14:7). Nikakvo čudo, kad nas Isus uvjerava da će nam Otac sve dati u Njegovo ime. »Sam vas Otac ljubi, budući da ste vi ljubili mene« (16:27).

Kako će vratiti Bogu ovu ljubav?

Jednostavno. Pokaj se i vjeruj. Moli Oca za oproštenje, kao što to učini Izgubljeni sin. Vjeruj Evangelju, vjeruj da te Otac ljubi i da se brine za te, da je spremjan izlijeci te u tijelu, duši i duhu. Okreni se k Ocu — On te čeka raširenih ruku.

Božje oproštenje i zahvat zadire u srž našeg bića. Ono od nas stvara nova bića, stvara odanu djecu. Otac u nama vidi sliku svoga Sina. I tako je sama naša grešnost preokrenuta, mi smo »pomirenji s Bogom, živimo u nautarnjem miru, sigurnosti i predanosti Ocu.

Osobe koje su se posvećene predale u Očeve ruke tvrde da su najsretniji ljubi na svijetu. Tada u njima počinje bujati život po Duhu Svetom. Kad se mi po Isusu

predajemo Ocu, u svojoj srži postajemo zdravi i čitavi i sposobni da slijedimo Isusa prema Kalvariji i Uskrsnuću. To je put kojim je Isus prošao. To je put koji je on nama zacrtao. Na tom se putu proslavljuje Otac. »Oče, proslavi ime svoje« (Iv 12:28) jest želja odanog sina u Sini. Istina, na tom će putu biti tamnih, mučnih i osamljenih dionica. No onaj koji hoda s Kristom po tom putu može reći: »Ja nisam sam, jer je Otac sa mnom« (Iv 16:32).

POMIRENJE

Potpuno pomirenje s Bogom i s nama samima nije posvemašnje, ako smo u zavadi s bližnjima. Jer kako mogu tvrditi da ljubim Oca, kojega ne vidim, a ne ljubim njegove djece, koju vidim? Ako tako radim, onda sam lažac (cf 1 Iv 4:20).

Obilježje Isusovih učenika mora biti ljubav. »Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici« (Iv 13:35). Na zadnjoj večeri Isus je poučio apostole, posebno Petra, da moraju u poniznosti primati usluge drugih, jer je i to dio pomirenja. Oni moraju oprostiti neprijatelju sedamdeset puta sedam.

Moraju se učiti moliti oproštenje od drugih. Kadikad mi rado govorimo o tome kako moramo oprostiti drugima, a ne mislimo o tome koliko toga ima u nama što drugi moraju oprostiti nama. Stavimo samo malo tu i ubrzo ćemo opaziti kako iz svog okna moramo izvaditi gredu, a ne tražiti iver u oku drugoga. Bog ne prima našega daru ako smo u neprijateljstvu

s drugima. Duh Sveti ne može djelovati u srcu koje se okružilo hladnoćom neprštanjena. Kad čovjek jednom razbije taj led, onda se Duh Božji može izliti u takvoga čovjeka i u njemu započeti pobjedonosni preobražaj.

Može se desiti da drugi bude hladan i nezainteresiran kad ga molim za oproštenje. Tada mi preostaje još molitva za takvu osobu. Molitva često pobijedi ondje gdje su druga sredstva zatajila. Više je stvari postignuto molitvom negoli svijet može sanjati o tome.

Osjećamo li gorčinu prema drugome, jedno od sredstava je da uzmemo u ruke Evandelje i čitamo 17. poglavje sv. Ivana. U njemu Isus otkriva samoga sebe; biva nam kao da smo prisutni trenucima kad on objavljuje svoju ljubav prema Ocu i brigu za one koje mu je Otac dao.

Isus ne moli za svoje i one koji vjeruju u njega — dakle ne molji za nas — da budu poštđeni od patnje, neimaštine, muke i probijanja ovoga svijeta, nego da budu zaštićeni od zloga. Moliti da budemo jedno u njemu kao što je On u Ocu a Otac u njemu.

Ovo je srce pomirenja — jedinstvo svih ljudi s Ocem po Sinu. Izvor toga jedinstva jest Duh Sveti, živa veza između Oca i Sina. Krist hoće da upoznamo, doživimo i iskusimo njegovu ljubav prema Ocu i Očevu prema Sinu, i da ta ista ljubav bude u nama. Učinimo li Kristove misli svojim mislima, mi ćemo gorjeti željom da svi ljudi rastu, tako da svi slavimo Oca.

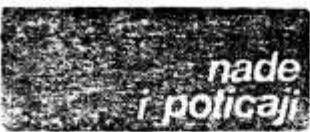
USKRSLI ISUS

U Uskrslom Kristu, koji nas pomiri s Bogom, mi smo rođeni odozgo; po njemu i u njemu živimo životom Božje djece. Ovdje se rješavaju naši odnosi prema Bogu kao Ocu; naši odnosi prema ljudima kao braći i našoj ranjenoj naravi koja je izlijеčena.

Sve je ovo Pavao izrazio u svom drugom pismu građanima Korinta: »Ako je tko u Kristu, on je novi stvor; koji nas je po Kristu pomirio sa sobom i povjerio nam službu pomirenja, kao što je sigurno da Bog blaže onaj koji je u Kristu pomirio svijet sa sobom, koji nije uračunao ljudima njihovih prekršaja i koji je stavio u nas pomirenje.«

Prema tome, mi vršimo poslaničku službu u Ime Krista — kao da Bog opominje po nama. U Ime Krista molimo: Pomirite se s Bogom! (2 Kor 5:17-20).

Ivan CINDORI

Piše: Žarko BRZIĆ

Bog je za mene ljubav i život

(Religiozna razmišljanja glumice GIULIETTE MASINA)

Upravo je izašla najljepša i najvrednija knjiga našega poznatog pisca i urednika ove rubrike »Nade i poticaji«, Don Žarka Brzića. Knjiga se zove UČI SE OD SUNCA. Zašto joj je dao ovakav naslov, odgovor ćemo naći odmah na početku knjige.

UČENIK: Možeš li mi reći kako da osmislim svoj život?

MUDRAC: UČI SE OD SUNCA...! Ujutro izlazi, a navečer zalazi i iza sebe ostavlja svjetli i topli trag...

U knjizi Don Žarko iznosi likove s kojima se susreo na svom životnom putu čitajući knjige, gledajući filmove, prateći vjerski i kulturni život u svijetu. Ovdje, za danas, uzet ćemo nasumice izabrani lik jedne glumice...

DNEVNIK S DRUGIMA

Stekla je svojevremeno simpatije i kod naše publike u filmovima koje je s uspjehom režirao njezin suprug Federico Fellini. Možda nam je najviše ostala u sjećanju u nezaboravnom liku Gelso-mine, mlade djevojke iz čuvenog filma »Ulica«, gdje je glumila zadivljujućom umjetničkom ljkupkošću i humanim suosjećanjem.

Danas je Giulietta zrela žena, po užoj specijalizaciji profesor književnosti, koja intenzivno prati zbivanja u kulturnom i vjerskom životu svoje zemlje. U torinskom dnevniku »Stampa« ureduje rubriku »Dopisi čitalaca«. Njezini su odgovori uvelik zanimljivi, pronictljivi i veoma topli. Napisala je o tom i knjigu »Dnevnik s drugima«, koja je doživjela više izdanja.

PRED ZAGONITKOM ŽIVOTA

— Bog je za mene ljubav, život, zahvalnost ljudskog stvora svome Stvoritelju.

Bog je nešto tako lijepo, nešto što ima okus djetinjs-tva... On je za mene stalna prisutnost, premda neizreciva. Osjećam ga, na primjer, kada pogriješim, kada otkrijem da sam drukčija od onoga što bih htjela biti. Još više: kada primlijetim da se vladam kao najgora kršćanka, baš tada na poseban način osjećam Božju nazočnost.

S jezom odbija prazninu koju ateizam ostavlja u ljudskoj duši. Pred tolikim mučnim i nerješivim problemima čovjek mora očajavati, ako mu se oduzme pogled vjere. Ona je uvjerenja da se ljudski život ne može protumačiti bez Stvoritelja, pa ovako prosuđuje ateiste:

— Ljutim se na njih, a u isto vrijeme ih sažaljevam. Ljuta sam, jer se hotimično zatvaraju pred misterijem, sažaljevam ih, jer mi naliče napuštenoj djeci... Kad ne bih bila sigurna da nastavljam živjeti poslije smrti, bila bih prisiljena upitati se: Giulietta Masina, čemu životariš? Bez tog nastavka u vječnosti naš bi život bio doista nešto bijedno...

MLADEZ IZA RESETKI TRAZI SMISAO ŽIVOTA. KOLIKA STETA STO SE NIJE SRELA S KRISTOM. ON JE LJUBAV, ŽIVOT, ZAHVALNOST. ON JE NESTO TAKO LIJEPO, NESTO STOIMA OKUS DJETINJSTVA.

KATOLKINJA

Kad je novinar zatražio od Giuliette da mu malo podrobnije objasni što za nju znači priznavati se katoličnjom, glumica je odgovorila jednostavno, a opet iskreno i otvoreno, ne krijući određena razočaranja:

— Prvenstveno znači pripadati stadi, koje ima svoga pastira u Isusu Kristu. Nisam došla do vjere poniranjem, proučavanjem i filozofskim razglabanjem Božjega bića. Gotovo se plašim nekih teologa, koji šešir ciljevaju na četvero, zbog svoje mudrosti... Nisam ostala katolikinjom zato što bih otkrila da su katolici bolji od drugih. Ali sam u svojoj nutrijni uvjerenja, kad bi se vratila iz progona i kad bi trebalo ponovoći u Kolo-seum pred divlje zvijeri, da bi to bila baš ta skupina katolika, koja te ponekad baca u malodušje, jer toliko zna omalovažavati svoju vjeru.

MLADI TRAŽE BOGA

Prateći iz blizine sadašnju generaciju mladih, Giulietta nije pesimist. I ona zapaža poput mnogih da se mladi polako vraćaju k Bogu, koga im nitko u životu nije mogao nadomjestiti. Nakon toliko gorkih razočaranja, Bo-ga opet traže. Njezina opažanja ispunjena su nadom:

— U toku je baš takvo traženje Boga da te srsti pro-laze. Dapače, iza pakla droge može se nazrijeti žestilna toga traženja. Osamljenost suvremenog svijeta je grozna. Ništavilo! Dosada! Smrt razmišljanju! Naša je generacija dala dječi mnogo materijalnih dobara, ali im je zaboravila dati nebeskog

POSTOJI NESTO STO CE PREVAGNUTI MENI U PRILOG NA TEZULJI BOŽJEG SUDA: NIKAD NISAM MOGLA, NITI CU MOĆI, ŽIVJETI BEZ KRISTOVE LJUBAVI.

■

kruha» čiji se nedostatak tragično osjeća. Eto, zašto mladi traže Boga, makar lutaju u mraku i zavaravaju sami sebe da traže nešto drugo.

Vrlo su zanimljivi njezini pogledi na toliko razuzdanu seksualnost našeg vremena. Slaže se s tolikim ozbiljnim promatracima suvremenog društva da to seksualno op-sjednuće mora doživjeti svoj pad, jer je u nemogućnosti zadovoljiti kompletнog čovjeka.

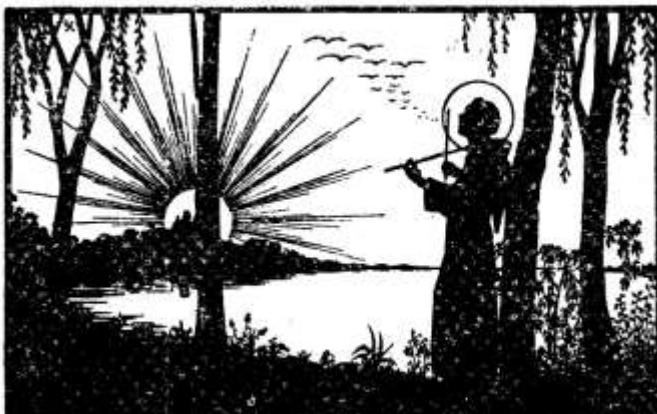
— Ne slažem se — naglašava Giulietta — da seks bude tabu-tema, kako je to bilo nekada, ali ne odobravam niti seksualno iživljavanje, što je danas u modi. U euforiji za demitizacijom, kako se to danas kaže, ostao je puki životinjski nagon. Što ćemo onda s čovjekovim čuvstvima? Pobuna protiv takvih deformacija već je prisutna, posebno kod mladih i onih najmladih. Izgleda da s našom lakovislenom po-pustljivošću pripravljamo generaciju moralista.

U LJUBAVI

Na pitanje svoga sugovornika, u čemu zapravo vidi bit kršćanske religije, s puno žara odgovara:

— U ljubavi! Istinski kršćanin treba ljubiti ljude kao što ih je Krist ljubio. Sve zapovijedi moje vjere vode konačno tome zahtjevu, što je i preduvjet za onaj budući život u vječnoj Božjoj svjetlosti, koji nam je zajamčen uskrsnućem... Veoma sam loša katolikinja, veoma loša kršćanka. Ali postoji nešto što će, bar se tako nadam, prevagnuti meni u prilog na tezulji Božjeg suda: nikad nisam mogla niti cu moći živjeti bez ljubavi. Stvorena sam da ljubim i da sebe darivam drugima. Bilo je trenutaka u kojima sam se, zbog samobrane, namje-ravala zatvoriti u svoj ego-izam, ali nisam uspjela. Doživjela sam da je to odviše mučno. Mnogo je bolje trpejeti zbog ljubavi, nego sebe svesti na suhu granu u kojoj se životni sok — ljubav — ukrutila u hladnoći umrilih osjećaja.

„HVALJEN BUDI, GOSPODINE MOJ,
SA SVIM STVORENJIMA, NAPOSE
S BRATOM GOSPODINOM SUN-
CEM... ONO JE LIJEPO I SJAJNE
JE SVIJETLOSTI PUNO: SLIKA JE,
SVEVISNIJ, TVOGA BOZANSKOG
SJAJA.“

Čovjek Božji - Franjo iz Asiza

Iz pisma hrvatskih biskupa, prigodom 800. obljetnice rođenja sv. Franje Asiškog.

Cijela Crkva katolička, a i sav svijet, sjećaju se ove godine na osobit način sv. Franje Asiškog, jer se navršava 800. godina od njegova rođenja. Ovaj jubilej obilježava se mnogobrojnim svečanostima i pothvatima, ne samo u franjevačkim zajednicama redovnika, redovnica i svjetovnjaka, nego i među svim vjernicima.

U svim tim jubilarnim svečanostima uvijek je prisutna želja da se lik i poruka sv. Franje posadašnji, da bude obnoviteljsko nadahnuće za naše vrijeme. »Poruka serafskog brata Franje, baš zato što je istinski evandeoska, i danas je rječita i bogata naukom« — kaže papa Ivan Pavao II. u svojoj poruci za otvaranje »Godine sv. Franje«.

I mi, biskupi u našoj domovini, rado se pridružujemo

ovoj proslavi 800. obljetnice rođenja »velikog sveca i sina Crkve« — sv. Franje, jer pred očima imamo i značajnu višestoljetnu povezanost naše domovine sa sv. Franjom i njegovim duhovnim sinovima i kćerima. Ta je povezanost tako bogata da se povijest naše Crkve i naroda više od sedam i pol stoljeća ne može ni zamisliti bez onog udjela što su ga sljedbenici sv. Franje utkali u svekoliki život ove Crkve i naroda.

Posebno nam je drago u ovoj prigodi spomenuti da je i sam sveti Franjo svojom nogom stupio na naše južno-hrvatske obale, kad su ga godine 1212. »suprotni vjetovi prisili da se iskrca na obali Sklavonije« — kako to posvjedočuje sv. Bonaventura, Toma Čelanski i drugi svećevi životopisci. Također nam je drago istaknuti da je i poznati splitski kroničar Toma Arciđakon bio očevi-

dac propovijedanja sv. Franje u Bologni 1222., o čemu je ostavio trajan spomen u svojem djelu »Historia Pontificum Salonitarum et Spalatinorum — Povijest solinskih i splitskih biskupa«.

Dok se sjećamo svega ooga što je naša domovinska Crkva primila i baštinila od sinova i kćeri sv. Franje, posebno za rast i čistoću vjere, za duhovni i kulturni život našega naroda kroz minula stoljeća, mi želimo da ova »Godina sv. Franje« ujedno bude sastavni dio našeg velikog spomena na po-krštenje Hrvata pred trinaest stoljeća, odnosno, želimo da nam i ova Jubilarna franjevačka godina posluži kao nov poticaj za svestranu obnovu naše vjernosti Isusu Kristu i njegovoj Crkvi. U osobi i životu sv. Franje mi vidimo primjer i odličan poticaj za obnovu vjere i vjernosti, pa vam u tom duhu upravljamo ove kratke i pohudne riječi.

Ja živim,

Iako neki ljudi odbijaju kršćanski pojam otkupljenja, oni za njim ipak svom dušom čeznu. Oni čeznu za cjelovitim otkupljenjem.

Žele se oslobođiti svake boli i patnje, napokon i same smrti.

»Zašto sam rođen ako ne zauvijek?«, govri umirući kralj Behrung u drami Eugena Ionescu »Kralj mira«. I nastavlja: »Ja hoću živjeti, pa sve da ostanem sam u pustinji. Hoću da živim stoljećima i stoljećima, makar sa Zuboboljom. Hoću ponovo početi. Hoću da budem dijete, da me opet vode u školu.«

Čovjek nije zadovoljan s produljenjem života. On u dnu duše traži nešto više od onog što mu pružaju razni filozofski sistemi i ideologije.

Jedino kršćanstvo nudi i pruža konačno oslobođenje od boli i smrti. Uskrsnuli Isus uvjerava: »Bio sam mrtav i evo živim uvišeke«. To govori onaj koji je za života rekao: »Ja živim, a i vi ćete živjeti.«

U novije vrijeme neki su pokušali činjenicu Isusova uskrsnuća nekako »posuvre-

a i vi ćete živjeti

meniti«. Oni odvajaju »Isusovu stvar« od samog uskrsnulog Isusa. Nije važno, tako vele, da li je Isus Krist uskrsnuo, nego da li »njegova stvar ide delje«.

Za nas vjernike od bitne je važnosti da je Krist osobno uskrsnuo, da je probio okvire našeg vremena i prostora i počeo živjeti u svome uskrsnulom tijelu. »Kristova stvar« je najuže povezana s njegovom osobom. Bez uskrsnulog Krista i njegova stvar tijekom vremena pada u zaborav.

Kršćani znaju za izlaz. Pоказује ga današnji blagdan: To je uskrsnuli čovjek, kršćanin, koji živi u svijetu kao s Kristom propet i uskrsnuo, koji se diže iznad stvari, koji se sasvim zalaže za Božju stvar i za stvar svoga bližnjega, koji radosno iščekuje vječni Uskrs, a taj počinje novim dolaskom Gospodinjivim.

Takov uskrsnli čovjek danas je potreban Bogu za unutarju obnovu njegove Crkve. Pozvani su ne pospani već budni, ne plašljivi već smioni, ne oni koji kritiziraju već oni širokogrudni. Oni, i samo oni, sposobni su povesti Crkvu prema novom Uskrsu.

F. C.

---

*Sretan
Uskrs*

PRIJATELJIMA, PRETPLATNICIMA
ŠIRITELJIMA, SURADNICIMA
I DOBROČINITELJIMA GLASNIKA
ŽELE
UREDNIŠTVO I UPRAVA

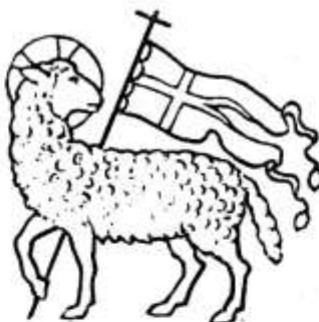

DA USKRS BUDE NAŠE USKRSNUĆE

U mirisu proljetnog cvijeća
gdjeno blaga rosna jutra sviću,
dan spasenja, tu je sasma blizu
kom srdačca razdragana kliču!

Radujmo se kao prava djeca
Krist na Križu, naše je svanuće:
boli, patnje, primio je na se
da USKRS bude, naše Uskrsnuće!

Božena KRUZ

Mnogi današnji sumnjičavi Tome, da opravdaju svoju nevjeru i svoj skepticizam, prijećuju:

— Dobro, a da li je kod Isusova groba bila TV kamera koja bi nam prenijela proces Isusova uskrsnuća?

A zaboravljuju da je upotreba tehničko-bezličnog aparata ovdje nesrazmjerna. Uzajmanja Isusova ne temelje se nipošto na daru starog čovjekova promatranja ili oštrovidnosti; ona se svode na pojave vidljive Božjom milošću. Bog je, naime, onaj koji otvara oči i koji ih zatvara (Lk 24, 16, 31).

Božje se spasiteljsko djelo ne zbiva na tehničkom aparatu TV kamere, nego u čovjeku koji je spremjan da vjeruje i kome uskrsnuli Gospodin iz nezaslužene naklonosti pokloni taj doživljaj.

Bez pogonskog goriva ne može se ići naprijed

Piše: Jurica JEZERINAC

Naš misionar među Hrvatima katolici u Kanadi vč. Jurica Jezerinac bio je posebno radostan i razdražan nakon susreta i razgovora s članovima jedne naše obitelji koja živi u dalekom svijetu. Bilo je lijepo i ugodno razgovarati s njima i osjetiti u isto vrijeme na djelu što sve Bog može učiniti s dušama ljudi i obitelji čiji se članovi otvaraju prema Bogu kao cvijeće prema suncu.

Razgovor je tekao spontano. Neke sam dijelove razgovora zapisaо pa ih rado stavljam na papir sa željom da dodu do svakog našeg srca.

— Nalazimo se u mjesecu listopadu, mjesecu molitve Gospine krunice. Što za vas znači molitva?

— Molitva je za mene i za moju obitelj najglavniji dio dana — oglasio se najstariji član, djed, i nastavio: — Život bez molitve ne bi nam imao smisla. Ja molim redovito svaki dan, naročito ujutro, a kad smo u mogućnosti, onda zajedno.

— Kad govorimo o molitvi, ljudi redovito misle da je molitva neka prošnja dragog Boga. Što vi velite?

— Molitva je ne samo prošnja nego i zahvala. Ja, na primjer, imam razloga Bogu zahvaljivati. Doživio sam mnoge godine. Danas, hvala Bogu, imam dobru djecu i naučena su slušati. Tome se posebno veselim i zato sam zahvalan Bogu.

— Molitva je razgovor s Bogom — rekao je sin, otac mlade obitelji, i nastavio: — I u Sv. pismu nalazimo zapisane Isusove riječi: »Molite, i dat će vam se, kucajte, i otvorit će vam se.« Čovjek se treba moliti Bogu bez obzira da li mu je lijepo ili teško. Samo na taj način moći ćemo biti trajno povezani s njim.

SVJEDOČANSTVO MAJKE

— Dok sam bila dijete, molila sam i išla u crkvu, jer su išli drugi — rekla je gospoda Dragica,

Ivanova supruga. — Molila sam, jer su molili i drugi. Za mene tada još molitva nije imala tako dubok smisao kao danas... Kasnije, kad sam postala zrelija, onda sam osjećala potrebu da molim i u molitvi sam nalažila snagu i utjehu. Molitva je za mene moj intimni razgovor s Bogom. Kroz molitvu sam nastojala izraziti osjećaje i ljubav prema Bogu. Sveki put kada molim nastojim da ta molitva bude nešto duboko, nešto što je dio mene, a ne samo izgovoren riječ i naučena formula.

— U mojoj osobnom životu molitva znači puno. Bogu se najviše obraćam kada mi je nešto najpotrebnije. Tada ga ne samo prosim, nego mu i zahvaljujem i nastojim da budem što intimniji s Bogom... Eto, to je moje iskustvo i potreba s molitvom — rekao je Ivan, Dragičin muž.

— Gledajući vaše dosadašnje iskustvo molitve, što bi se dogodilo ako bi se, na primjer, zanemarili u molitvi, ili, ne daj, Bože, prestali se moliti? Kako bi taj vaš život tada izgledao?

— Vrlo lako se dogodi da se čovjek zanemari u molitvi i da tada ne osjeti više potrebu molitve. Redovito se to događa kod ljudi koji su previše zaokupljeni raznim brigama i kod ljudi koji imaju svega u kući, osobito što se tiče materijalnih dobara. Redovito tada kažu: »Ah, meni nije potreban Bog niti molitva. Imam ionako dovoljno svega. To, istina, ide neko vrijeme. Govoreći na temelju vlastitog iskustva, ako čovjek prestane moliti, tada

se sve više »prazni«, dok konačno i sam u jednom momentu ne osjeti potpunu prazninu. Nastane tada jedna duboka praznina u čovjeku i jedna glad i mučnina... (Nije li suvremena kriza čovječanstva i kriza čovjeka, jedan vapaj za izgubljenim, na puštenim Bogom?)

TEŠKOĆE MOLITVE

— Neki ljudi malo ili ništa ne mole. Kao razlog navode preopterećenost, umor, i prepustaju jednostavno život struji dogadaja. Da li ste vi osjetili teškoću kod molitve?

— Više puta sam i sam bio umoran, tako da su mi se i oči sklapale — rekao je Ivan — ali i u tim trenucima osjetio sam potrebu i dužnost molitve.

— Nije lako uvijek moliti — nadovezala je gospođa Dragica. — Puno ovisi i o našoj potrebi, o našim osjećajima. Neki puta smo jako ravnodušni. Sve nam je tada svejedno. Čovjek u tim trenucima uopće ne osjeća potrebu molitve, kao ni potrebu da budeš dobar. Čovjek se jednostavno u tim trenucima prepusti da sve ide svojim tokom. Tada je teško moliti. Čovjek, nalme, tada ne osjeća niti potrebu zahvalnosti, niti bilo kakve prošnje. Sve ti je svejedno. Ja mislim da je to neki osjećaj, naše posebno emocionalno stanje, koje se nametnulo, a sam ne znaš kako. No takvo stanje ne potraje dugo, ono je prolazno. Nakon toga ponovo osjećamo potrebu da se zahvalimo Bogu i da ga molimo. Drugi puta smo sretni i jednostavno osjećamo potrebu zahvaliti se Bogu radi njegove dobrote i lju-

bavi. Jednom riječju: osjećamo se sretni što smo u njevoj blizini, što možemo s njim razgovarati kao s prijateljem, kojemu mogu sve povjeriti...

KRIŽEVI I TEŠKOĆE U OBITELJI

— Gledajući vašu obitelj, čovjek dobije dojam kao da je kod vas sve savršeno i da uopće nema teškoća i bilo kakve krize?

— U svakoj obitelji dolazi do nesporazuma: sa ženom, djecom, roditeljima, zbog raznih stvari. Ne isključujem niti sebe — rekao je suprug Ivan, te nastavio: Ako sam uvrijedio moje, bilo mi je kasnije žao. Srce me je jednostavno boljelo. No takvo stanje i odnos među nama nije dugo potraja. Možda pola sata, najviše sat. Bio je dovoljan neki put samo jedan pogled i bilo je sve u redu. Do takvih situacija dolazi redovito zbog nepromišljjenosti, neraspoloženja, bolesti, nepažnje i slično. Ako imam vjeru, onda mi je puno lakše, jer se tada kao kršćanin redovito pitam: Zašto si to učinio? Dakle, kao vjernik, lakše rješavam takve i slične situacije i lakše se vraćam u prvotno stanje sreće i ljubavi u obitelji.

— Da li je u vašem životu bilo većih kriza i kako sada gledate na njih?

— Tih je momenata bilo u našem životu, jer smo ne-savršeni — rekla je gospođa Dragica, i nastavila: — Bilo je križeva i kriza, ali kroz sve križeve i krize mi smo puno naučili i upoznali još više jedan drugoga. Nakon toga postali smo još jači, zahvaljujući tim kriznim momentima.

COTOVOG RECEPTA NEMA

— Ima puno obitelji koje proživljavaju, neke više, a druge manje, određene obiteljske probleme, naročito što se tiče medusobnog razumijevanja i sloga. Mnogi dudu do rubnih granica: biti ili ne biti zajedno. Znate li neko konkretno rješenje?

— To je teško riječiti i dati gotov recept. Mogu iznijeti samo svoje osobno, odnosno naše iskustvo. Zahvaljujući vjeri, možemo sve učiniti.

— Znači da se krizne situacije mogu izmijeniti i čak pretvoriti u radost?

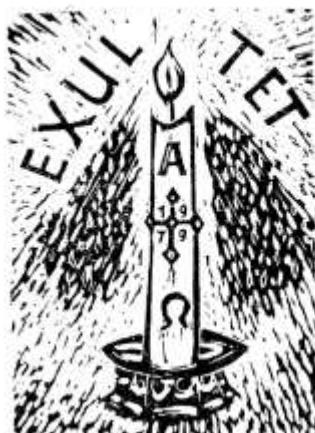
— Da, ako imamo vjeru, rekao je Ivan i odmah nastavio: — Čovjek, koji nema vjere, ako nema jasnoga cilja (Bog) i ne pridržava se njega, mislim da mu je teško prijeći preko nastalih situacija i nesporazuma, a pogotovo »poniziti se«, tj. moliti za oproštenje, ako si kriv. Ako li je k tome još čovjek po naravi sklon više svadi, piču, onda je vrlo teško bez vjere mijenjati u prvom redu sebe. **Ja nalazim rješenje jedino u vjeri i molitvi.** Potrebna je, dakle, i vjera i molitva. To je moje osobno iskustvo.

KAO SUNCE

Kad sam se vraćao kući, vani je grijalo sunce. Razmišljao sam kako je tek lijepe u duši svakog čovjeka koji neprestano hrani svoju vjeru molitvom otvarajući se neprestano prema Vječnom Suncu.

Takav čovjek grijе i sve ljudi oko sebe svojom dobitom i ljubavlju.

POKRŠTENI ZAUVIJEK

Piše: Mihajl SZENTMÁRTONI

Čovjek je složeno biće. Na području društvenog života ostvaruje se njegovo »socijalno ja«: svijest o sebi rada se u izgovoru jednog »ti«. Ali međuljudski odnosi ne iscrpljuju sve bogatstvo našeg blća. Jer u svakom čovjeku postoji još jedan prostor, jedna svetinja, kamo nema nitko pristupa osim njega samog i onoga, komu on dopušta da tamu uđe. To je naše »intimno ja«. Kod kršćanina u ovom svetištu — da i dalje ostanemo kod ove slike — gori jedno malo vječno svjetlo: njegovo »Kristovsko ja«. Ova svjetiljka može plamsati tako da čovjek ima pavloske doživljaje da ne živi više on, nego Krist u njemu. Ona može samo tinjati, pače biti ugašena. Ali uvijek je tamo.

KRISTOVSKI JA

Općepoznata je psihološka istina, da se ne može ostvariti autentična ljudskost, ako čovjek ne dovede do izražaja, punog razvoja sve dimenzije svoje osobnosti. Stoga tvrdimo da za kršćanina, ako

želi ostvariti osobnu zrelost, nije dovoljno da je u stanju prilagođeno funkcionirati na razini međuljudskih odnosa — važna je to okolnost, ali nije dosta. Također nije dovoljno ni samo to, da je u stanju sam riješiti svoje nutarnje konflikte i intimne probleme — važna je to okolnost, ali nije dosta. Da bi kršćanin mogao ostvariti osobnu zrelost, potrebno je i to, da razvija i proživljava svoje Kristovsko ja.

Ovo Kristovsko ja dano nam je u krštenju — u klici. Jer nitko se ne rađa kršćaninom i nitko ne postaje to odjednom. Kršćanska zrelost je proces kojem znamo početak — krštenje — ali kojemu ne možemo označiti krajnji domet u ovom životu. Nitko ne može tvrditi za sebe da je stigao do vrhunca svog kršćanskog bića i da nema više ništa što bi se dalo otkriti na tom području. Početak osobne nesreće i svake psihopatologije jest onaj momenat kad čovjek izgubi perspektivu budućnosti i više ništa novo ne očekuje od života: kad misli da je već sve vido, sve iskusio,

sve naučio. Takav se čovjek zatvara u sebe i prestaje rasti.

PETROVO OPREDJELJENJE

Ovo nas je naučio Petar, bez sumnje najzanimljiviji lik malog apostolskog zvora. Čovjek pun oduševljenja i stravstvene ljubavi za svog Učitelja, no istovremeno i čovjek pun ljudskih slabosti — tako bliz nama. Međutim, kao da ovog drugog nije bio toliko svjestan, koliko svoje velike ljubavi prema Učitelju. Stoga je sam Isus, taj veliki poznavalac ljudske duše, intervenirao da otriježni Petru. Dogodilo se u danima poslijе uskrsnuća.

Pošto su doručkovali, Isus upita Šimuna Petra: »Šimune, sine Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?« »Da, Gospodine — odgovori mu — ti znaš da te ljubim.« »Pasi jaganje moje!« reče mu Isus. Upita ga drugi put: »Šimune, sine Ivanov, ljubiš li me?« »Da, Gospodine — odgovori mu — ti znaš da te ljubim.« »Pasi ovce moje!« reče mu Isus. Upita ga treći put: »Šimune, sine Iva-

nov, ljubiš li me?» Ražalosti se Petar što ga upita po treći put: »Ljubiš li me?» pa mu reče: »Gospodine, ti sve znaš. Ti znaš da te ljubim.« (Iv 21, 15-18)

Pokušajmo se uživjeti u duševno stanje tog čovjeka, Petra. Bio je s Isusom od početka. S njim je dijelio sve što je imao. Bio je predstavnik ostalih. Unatoč tome, upravo u ovom trenutku tuge i tjeskobe, kad se moraju oprostiti od Učitelja, Isus kao da nema povjerenja u njega. Poziva ga na trostruko obećanje vjernosti. Od njega se traži da ponovo, po tri puta potvrdi svoju pripadnost Isusu. Mora se novo odlučiti za njega, novo odabratи Isusa. I to radikalno. U tom času Petar se rastuži. Zašto se je rastužio?

Petar se je rastužio, jer je odjednom shvatio da još nije ono što je trebalo da bude, što je mislio da već jest. Rastužio se je jer je shvatio da još ima u njemu prostora, što ne pripada Kristu. Ali njegova se žalost nije pretvorila u autodestruktivnu zatvorenost i bijeg, nego je postala izvorom novog angažmana.

PAVAO JE SASVIM KRISTOV

To je put kako se postaje kršćaninom: uvijek iznova odlučiti se za Isusa, uvijek više i uvijek svjesnije prihvatići onaj poziv, što smo ga dobili kod krštenja. Jer po krštenju i mi smo stupili u skupinu onih koji pripadaju Isusu. Od toga časa, od časa našeg krštenja traje velika avantura koja ima za cilj kršćansku zrelost. A ova se ostvaruje tako da u svakoj

fazi života iznova prihvatićemo Božji poziv.

Valjda nitko nije snažnije doživio dinamičku moć Božjeg poziva od malog, rato-bornog farizeja iz Tarza, Savla. Kad ga je strahovita snaga uskrslog Krista zbacila u prašinu, premda slomljene ličnosti, on ustaje, da bi čitav svoj kasniji život zbio u jedno veliko čudenje: Kako to da je njega, nedonošće, odabrao Krist? Ovo pitanje jednako muči svakog kršćanina koji razmišlja o себici: Zašto baš ja? Kako to da se baš meni objavio Krist? Kao Pavla, i nas muči pitanje: Kako to, da se je Krist poslije uskrsnuća objavio tako malom broju ljudi, i to kakvima? I mi bismo više željeli da je tada, poslije uskrsnuća, upriličio Cvjetnicu, da je svečano, sa strašnom slavom ušao u Jeruzalem i stao pred Heroda, Kaifu i Pilata i dobacio im samo jednu riječ: Živim! Ne, on to ne čini. Umjesto toga, Isus se ukazuje prije svega jednoj ženi sumnjive prošlosti, zatim desetorici muškaraca koji držeču od straha, pa jednom cinku, čije je ime postalo sinonim za sumnju. I još nekolicini, čija imena niti ne znamo. I to je sve. Odnosno ovom neslavnom redu treba dodati još Pavla, progonitelja, ali to je već priča za sebe.

I Pavao je vjerojatno mnogo razmišljao o ovom misteriju. Onda je naglo otkrio: odgovor može biti samo jedan. Onaj, što ga je Petar dao u ime svih nas u kući Kornelija: »Ubili ga objesivši na križ. (Ali) Bog ga je uskrisio treći dan i dopustio mu da se pokaže, ne svemu narodu, već unaprijed od Boga izabraniim svje-

docima — nama... (Dap, 10, 39-42)

NEIZBRISIVI PEČAT

Mi smo ti odabrani svjedoci. Bog nas je pozvao da budemo svjedoci uskrslog Krista u ovom času povijesti. Ovo je izabranje zapečaćeno neizbrisivim, vječnim pečatom u krštenju. Strahovita je to istina: krsni se pečat ne može izbrisati s duše. Može se tajiti, može se nijekati, može se sakrivati, može ga se stidjeti, može ga se popljuvati — ali izbrisati ga se ne može. Nikada više. Što iz ovoga slijedi?

Slijedi to, da kršćanin ne može ostvariti autentičnu ljudskost, ako ne uzme u obzir i ovu novu dimenziju svoje osobnosti: svoje Kristovske ja. Pokuša li ga nijekati, on nijeće nešto bitno u svojoj ontološkoj strukturi. Mi smo jednom zauvijek pokršteni, izabrani od Boga. Pokršten čovjek nikad više ne može postati nepokrštenim. Ontološki ima novo ja — Kristovsko ja — i razvijanje ove svijesti spada u bitne elemente njegove ljudskosti.

Ukrotiti misao

Piše: Tonči TRSTENJAK

TRAGOVIMA RUSKOG HODOČASNIKA

Zapovijed iz Pavlove poslanice Solunjanima o tome da bez prestanka treba moliti (1 Sol. 5,16), pokrenula je »ruskog hodočasnika« — o čemu je bilo govora u prethodnom broju »Glasnika« — da kreće na mukotrpni put u potragu za pravim odgovorom kako tu zapovijed ostvariti u praksi života. Nezadovoljan ponudenim rješenjima, koja su molitvu definirala s uzdignućem uma prema Bogu, izražava on svojom velikom žalošću što je nesposoban da shvati u čemu je stvar.

Nakon pet dana hoda glavnim drumom, sretne jedne večeri nekog osamljenog ruskog monaha, koji je dugim godinama duhovnog života stekao veliko iskustvo gledje molitve, i zamoli ga za razjašnjenje dileme koja ga je mučila u vezi stalne molitve. Monah ga je pohvalio zbog želje za istinom u vezi stalne molitve i upozorio ga da je to poseban znak Božjeg poziva. Izkustvo pak, koje je do sada za njega bilo tako razočaravajuće u traženju odgovora, samo pokazuje da za shvaćanje Božjih nadahnuća nije dovoljna ljudska mudrost već siromašan duh i djelotvorno iskustvo u jednostavnosti srca. Ljudi mnogo govore i pišu o molitvi, ali ne pogadaju bit, već se gube u površnostima upravo

stoga što im manjka pravo iskustvo molitve. »Jedni veličajno tumače kako je potrebno moliti; drugi govore o snazi i koristi koja iz molitve proizlazi; treći se mnogo bave uvjetima koji su potrebni za pravu molitvu. Što je to molitva i kako se ona može naučiti, o tome se rijetko propovijeda jer je to od svega najteže, budući da za to nije potrebna školska kultura već mistična spoznaja. Mnogi pogrešno zamjenjuju plodove molitve sa sredstvima koja su za dobro molitvu potrebna. To je u suprotnosti s mišljenjem apostola Pavla izraženom u Svetom pismu, koji ne govori o pripravi već jednostavno kaže: »Nadasve vam preporučujem da molite« (1 Tim 2,1).

Što se pak tiče Apostolove zapovijedi o stalnoj molitvi stari je monah »hodočasniku« preporučio za početak tzv. Isusovu molitvu koja se izražava ovim riječima: **Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi se!** »Tko se prluči na ovaj zaziv, imat će veliku utjehu te će osjetiti potrebu da ga stalno ponavlja; nakon nekog vremena ona će sama izlaziti iz njega i njemu više neće biti moguće živjeti bez nje.« Tek taj odgovor zadovoljio je »hodočasnika« te će ga on prihvatići s velikim oduševljenjem da bi uskoro na sebi osjetio blagotvorni utjecaj stalne molitve ponavljajući po tisuće puta na dan »Isusovu molitvu«.

Radi se zapravo o definiciji stalne molitve kako je preporučuje knjiga u kojoj se nalazi zbirka otačkih tekstova o stalnoj molitvi: »Filokaja«. Knjigu je uredio monah sa svetog brda Athos-a, Nikodem Agiorita, a tiskana je u Veneciji 1782. godine. »Isusova molitva« je temelj tzv. **ezihazma** koji ponavljanjem biblijskih tekstova — od čega su nastale naše antifone III zazivi uz molitvu psalama — nastoji držati srce u kontroli. Bila je to još praksa starih pustinjaka, o čemu nam svjedoče zapisi čak iz petog stoljeća. Ezhasti su se veoma proširili u duhovnom svijetu Istoka, a što je zanimljivo, u nojnije vrijeme i u zapadnoj duhovnosti ezhazam uzima sve uglednije mjesto, dakako u različitim oblicima.

MISAO JE SNAGA

Mnogi se vjernici tuže na rastresanost kod molitve i na teškoće sabiranja i usredotočenja na Boga. Poznato je, naime, da je osnovni uvjet za molitvu stavljanje u prisutnost Božju. Jednostavno rečeno, za bilo kakav duhovni napredak od bitne je važnosti kontrola misli. Danas se organiziraju posebni tečajevi molitve, gdje se kao osnovna vježba uzima training koncentracije.

Poslužit ćemo se primjerom jednog od najvećih učitelja duhovnog života u našoj Crkvi, pisca knjižice »Duhovne vježbe« koja ima nesumljiv utjecaj na duhovni život i suvremenika, sv. Ignacija Loyolskog.

Ignacije je bio po zanimanju najprije oficir. Kao zapovednik španjolske posade u

tvrdavi Pamploni na granici sa Francuskom, bi ranjen 20. svibnja 1521. za jednog upada Francuza na Španjolski teritorij. Topovsko zrno mu je razbilo koljeno i on je bio prisiljen da kasnije mjesecima leži u krevetu svog rodnog dvorca u Loyoli (Baskija) čekajući ozdravljenje. Od dosade dao se na čitanje viteških romana. No kako baš nisu obilovali knjigama, brzo je pročitao sve što je postojalo od slične literaturu, pa se na kraju morao zadovoljiti knjigom kartuzijanca Ludolfa Saksonskog »Život Isusov«. To je bilo providencijalno, pa će dotada pustopašan vitez postati autentičan kršćanin, veoma pažljiv na sve pokrete duha, glasoviti duhovni voda, pisac zlatne knjižice o tome kako se daju Duhovne vježbe, i osnivač reda Družbe Isusove. Šta se to desilo s bolesnim vitezom u dvorcu Loyola?

Ignacije je razbijao dosadu ne samo čitanjem u bolesničkom krevetu, već i maštanjem. Kod toga je zapazio zanimljivu pojavu: kad bi maštao o pustopašnim viteškim pothvatima i provodima uz vino i žene, te kad bi se potom probudio u teškoj situaciji svoje stvarnosti, veoma se loše osjećao, tužno i bezizlazno. Ali čitajući život Isusov, maštom si je dočaravao kako prati Učitelja Gajlejcm i Judejom, kako sudjeluje u svim zbivanjima s njime u vezi i kako sluša njegovo pričanje... Kad bi se nakon takvog maštanja spustio u situaciju stvarnosti, ispunjavao ga osjećaj topline, radosti te žive želje da nešto učini za Isusa. Tako je njegovo obraćenje bilo zapravo posljedica njego-

va zapažanja pokreta duše, na što će biti posebno osjetljiv cijelog svog života. On otkriva važnu stvar, da misao nije bilo što, nego da je ona snaga što čovjeka pokreće na djelovanje. Razmišljajući o nečemu, čovjek dobiva i želju da misao ostvari.

Misao zapravo mijenja čovjeka, pokreće ga na djela, koja s moralnog stanovišta mogu biti dobra, manje dobra, zla ili bezvrijedna. Misao može čovjeka podići na noge i može ga sasvim uništiti. Zato imaju pravo učitelji duhovnog života kad tvrde da svijet nije zao stoga što su mu djela zla, već je zao zato što ima mnoštvo ljudi, osobito onih utjecajnih, kojima gospodare zle misli. Misao je snaga koja pokreće i mijenja čovjeka i svijet.

MISAO NISAM JA

Cinjenica je da misao ni sam ja: misli dolaze u mene od nekih drugih sila. Ja sam u mogućnosti da odabirem misli, da neke odstranjujem, a nekima se ustrajno bavim, pa me zarobljuju i sve ih se teže rješavam: fiksiram se na neku misao i to me onda uvjetuje u mom ponašanju i djelovanju.

To su pravilo poznavali već stari oci duhovnog života i redovito ga primjenjivali egipatski pustinjaci u prvim stoljećima kršćanstva. Oni bi svako jutro odabirali neku dominantnu misao poput »Isusove molitve«, na pr.: »Gospodine Isuse Kriste, smiluj se meni grešniku!« Tu bi misao cijeli dan ponavljali, ona bi im se usjekla u glavu i srce, zagospodarila bi dušom i ne bi ni pošto dozvoljavala ni jednoj

drugoj — osobito zloj misli — da zagospodari njima. Već sama riječ »Isus« je snaga za sebe i zato je ona i danas na ustima svih vjernika, a onim dodatkom »smiluj se meni grešniku« priznavali bi svoju nevrijednost i slabost, što bi ih branilo od oholosti i preuzetnosti. Jasno je, da bi takva dominantna misao malo-pomalo mijenjala čovjeka i da je to imalo odsjaja u njegovu ponašanju, pa i njegovu izgledu.

Za svetog Antuna Pustnjaka kažu da ga je neprestano bavljenje molitvom sasvim produhovilo, pa se to moglo opaziti na njegovu licu i držanju. Kada bi monasi sjedili u krugu, makar ih je bio velik broj, došljak, koji bi došao da vidi sv. Antuna, ne bi morao nikoga plitati, tko je od tolikih svetac. To bi se lako prepoznavalo. Tako priča legenda, ali i Biblijna nam svjedoči da je prisutnost Božja sasvim obasjala lice Mojsijevo, pa kad se vratio sa Sinaja, Izraelci nisu mogli gledati njegova lica.

Glavna misao, misao, koja je motto čovjekova života ili dana u duhovnom životu, jest kao bedem koji brani čovjeka od zlih misli. Najopasnije su one zle misli kojima se otvoriti srce te zagospodare i čovjekovom podsviješću, te ga nagone na zla djela. Prije svakog djela stoji misao koja je potakla čovjeka na akciju.

Tu je tajna koju je »ruski hodočasnik« osjetio kao pozitivnu promjenu svog života nakon što mu je kao dominantna misao postala rečenica: Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi sel

Uređuje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA SUVREMENA SREDSTVA DRUSTVENOG PRIOPČAVANJA VJERNO PRENOSE SVIM LJUDIMA KRŠĆANSKU PORUKU ISTINE I SPASENJA

Kršćanska poruka i sredstva priopćavanja

Pod sredstvima društvenog priopćavanja podrazumijevamo tisk, radio, film, televiziju i neka druga iznašašća, kojima »se lako saopćuju najrazličitije vijesti, misli i upute« (IM 1). Jedva da danas postoji koja kuća u koju barem ponekad ne dospije koji časopis ili novine, a radio i televizor ima gotovo svaku obitelj. Ljudi čitaju, slušaju i gledaju, to hvale ili se ljute, svjesno ili nesvesno štošta usvajaju. Djeca i mladež naročito žive u svijetu slika i zvuka, ali i stariji brže shvate i dožive neku stvarnost, kad se govoru pridruži slika ili glazba.

I tako sredstva društvenog priopćavanja stvaraju javno mišljenje, izgraduju ili ruše, odgajaju ili kvare. Kroz ovaj mjesec Crkva nas posebno poziva na molitvu i rad da

ta sredstva izgraduju kršćansko ozračje, donose ljudima istinu, za koju Isus veli da će nas oslobođiti i spasiti (Iv 8, 32).

Da su ta sredstva društvenog saobraćanja i obavještavanja vrlo važna, vidi se i po tome što je Drugi vatikanski koncil donio poseban Dekret o sredstvima društvenog saobraćanja. Sabor veli da ta sredstva »pružaju efikasnu pomoć čovječanstvu, jer mnogo doprinose odmoru i naobrazbi i širenju i učvršćavanju Božjega kraljevstva.« Ali, nažalost, »ljudi ih mogu upotrijebiti protiv nauma božanskog Stvoritelja i zlorabiti ih i na svoju vlastitu štetu.« (IM 2). A to prečesto i čine! Opće je širom svijeta poznat kvariteljski i razoran utjecaj tiska, filma i televizije.

Sabor želi da se ta sredstva »djelotvorno upotrijebi u mnogobrojnim djelima apostolata i da predusretnu štetne pothvate« (IM 13). Drugim riječima: da se ljudima i na taj način omogući te upoznaju i prihvate Evandelje. Prema tome, kad molimo na ovu Papinu nakanu, ispunjujemo i Kristov nalog: »Idite i učinite mojim učenicima sve narode« (Mt 28, 19).

Zato bi oni koji pišu i stvaraju filmove i programe na radiju i televiziji, trebali paziti na neka načela: da ono što daju — njihova poruka — bude u skladu s kršćanskom vjerom; da bude svima pristupačno i razumljivo; da kod čitalaca, slušalaca i gledalaca nadahnjuje kršćansko mišljenje i vladanje.

Po nekim evropskim i američkim zemljama postoje posebni vjerski programi koji tako postupaju. Ali tim načelima trebali bi, dakako, biti prožeti i svi, a ne samo vjerski programi. Nas ovdje više zanima kako je s time u misijama. Postoji npr. »Afrička katolička unija za tisk«; vjerski programi na radiju i televiziji u Indiji, Africi, Južnoj Americi i drugdje. Ali sve to nije ni izdaleka dovoljno da mogne do svih ljudi doprijeti Kristova poruka istine i spasenja. Posebno npr. u velikim prostranstvima Južne Amerike ima mnogo kršćenih, a malo poučenih u vjeri — jer je premao svećenika. Tamo se zato posebno osjeća manjak vjerskog tiska i emisija; ima ih, ali ne dovoljno.

Molimo i učinimo što je u našoj moći, da se u svijetu, a posebno u misijskim područjima, svim suvremenim sredstvima priopćavanja prenosi Istinska poruka spasenja, a spriječi njihov razoran utjecaj.

Mato RUSAN

Naši bolesnici

Poznato je da otac Gabrić posvećuje posebnu brigu bolesnicima i patnicima i da im nastoji pomoći što više može. Ovdje donosimo jedan njegov člančić u kojem ukratko opisuje svoj susret s bolesnicima za vrijeme pohoda područnim selima svoje misije. Uz to dodajemo i člančić o smrti oca sestre Margarete.

DOČEKALI SU NAS U SVAKOM SELU

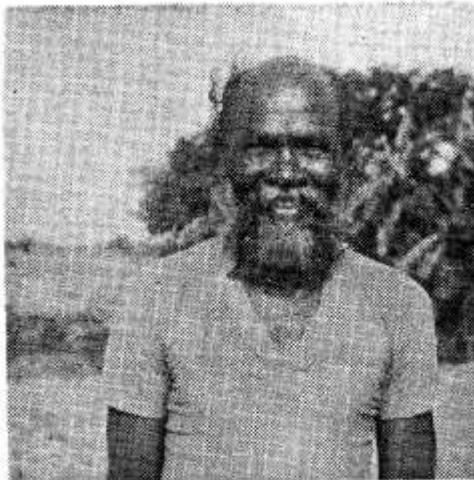
Naši bolesnici kao da su nas ovaj put posebno blagoslovili. Dočekali su nas u svakom selu. A i jesu blagoslov ti dragi Božji patnici. Čovjeka jača i podiže ono njihovo predanje u Božju volju, ona strpljivost, njihova tako iskrena zahvalnost i za najmanju uslugu.

Nirapoda sam susreo na Goramarskom nasipu. Ruka mu je zamotana u zamazanu krpu. Na licu mu se vidi bol. Upitao sam ga što mu se dogodilo. Pripovijeda mi da je lovio ribu, pa mu se kost »šing« zabola duboko u mesu. Rana se upalila, ruka je natekla i pomodrila. Mjesni je doktor razrezao ranu i zamotao, no stanje se pogoršalo. A kad siromah, kakav je, nije više mogao plati liječnika, taj ga je ostavio. Otac Nirapoda, starac Ronglal, tužno gleda sina. Ta on mu je sve, on prehranjuje obitelj.

Odmah sam uredio s katehistom sve potrebno i Nirapoda sam poslao sestrama Majke Terezije na misijsku postaju u Maria Polli. Došao je u zadnji čas. Da je ostao kod kuće, teško bi ga spasili. Sestre su skinule zavoj i kad su počele čistiti ranu, unutra su našle krpu, kojom je doktor čistio ranu i koju je zaboravio izvaditi iz rane, kad je na kraju povezivao ruku. Nirapodo je ostao u bolnici dva tjedna i onda se zdrav vratio kući.

U selu Balorkhalu već je skoro dva mjeseca bolestan naš dobar staratelj Upen. Kao da više ne vjeruje u lijekove. Njega će spasiti svećenikov blagoslov. Živa vjera. I uistinu: još istog dana je mogao već sjesti na hasuri, a za nekoliko dana mogao je doći i do kapelice. »Sve će biti dobro. Još mnogo toga treba učiniti za Isusa!«

I Mongolov mal Tarok je bolestan. To je onaj Tarok koji se bio izgubio dolje uz Ganges i kojeg je ocu i majci vratio njihov

STARKELJA UPEN, POGLAVAR SELA BALOKHALI, KOJI ŽELI JOS MNOGO UCINITI ZA ISUSA

zavjet učinjen Gospu. Danas on gori od groznice. Mongol je pripravio oltarić i dvije male svjeće, mirisne sandal-štapiće i cvijeće. Svi smo klekli i pomolili se. Tarok leži na hasuri, nema tu kreveta. Siromaštvo, no opet kakvo bogatstvo: sklopljene ruke, taj oltarić, ta živa vjera — živi Božji hram.

Blagoslovio sam Taroka, a i sve naše male Taroke u domovini — drage naše suradnike i suradnice, da bi se svi zdravi dušom i tijelom mogli žrtvovati za Isusa i za duše.

SMRT OCA SESTRE MARGARETE

Nedavno je umro otac sestre Margarete. Umro je krasnom pravedničkom smrću. Živio je vjeran Bogu i svojoj obitelji, i još je ljepše umro.

To je starodrevna katolička obitelj. Kršćanstvo su u one krajeve donijeli Portugalci. I svaka im čast! Dali su im čvrstu vjeru, pa ostadoše vjerni toj svojoj vjeri uza sve nevolje i poteškoće. Još se čuva obiteljska molitva. Nedjelja im je sveta. Skoro u svakoj obitelji ima duhovnih zvanja, pa čak i po više. Tako je i u obitelji sestre Margarete.

Uz smrtnu postelju Margaretina oca skupila se skoro sva rodbina. Međutim, jedan nije prisutan — Šamol David, unuk međimac. On je u sjemeništu, a baš u to vrijeme imao je ispite. Umirući djed, iako je

želio Davida još jednom vidjeti, prikazuje tu žrtvu. Moli da Davida ne smetaju u njegovim ispitima. On je na putu prema oltaru, pa su mu potrebne žrtve. Divna žrtva umirućeg starca, žrtva i blagoslov.

«Sve sam vas ljubio, sve sam vas uvi-jek preporučivao Bogu i Gospodnjemu. Nekoliko vas darovao sam za službu njima. I sad vas na rastanku povjeravam njihovim Srcima. Sve sam račune uređio, boli ovih zadnjih dana — umro je od raka — sjedinio sam s Isusovim bolima.»

SESTRA MARGARETA DIJELI HRANU GLADNIM SIROMASIMA

To je govorio polako. Bile su to zadnje riječi, zadnji očlinski blagoslov. Dok smo molili krunicu, još je potihno molio i moleći se preselio k Isusu, da u nebu nastavi i moliti i blagoslivljati ...

O. Ante GABRIĆ

Djevojke, koje bi se željele pridružiti kao Misionarke Ljubavi družbi Majke Terezije, mogu se javiti na adresu: MISIONARKE LJUBAVI, 41000 ZAGREB, Ulica Jurja Branju-ga br. 1.

Božićna radost

iz Litete

Prije pisma što ga ovdje objavljujemo, stiglo nam je drugo jedno pismo iz Litete, u kojem se u ime bolnice i bolesnika upravitelj bolnice zahvaljuje dobročiniteljima koji su preko sestre Emice Verlić svojim darovima omogućili da bolesnici osjeće da Božić ipak nije kao ostali dani u godini. A u ovom pismu sama sestra Emica opisuje što je učinila za svoje siromašne gubavce. Nažalost, to nam je pismo stiglo, kad je već ožujski broj Glasnika bio u tisku, pa ga objavljujemo tek za Uskrs.

Već se dosta dugo nisam javila. Kad sam se zadnji put javila, pisala sam da će se preseliti u drugi stan. To je učinjeno tek nekoliko dana prije Božića. Ali nisam prihvatile kućicu koju su mi najprije dodijelili. Molila sam našu upravu da mi dadu stan bliže bolnice, da budem među drugim na-mještenicima. Tako sad imam oko sto metara do bolnice, a zdesna i slijeva imam susjede. Bojala sam se, naime, da stanujem u kućici koja je osamljena, podalje od bolnice, pa bi mi mogli provaliti lopovi i učiniti sa mnom što hoće, a da nitko to ne bi ništa ni čuo ni znao.

Ova kućica ima tri sobe: spavaču, dnevnu i za goste, zatim smočnicu i veoma maliu kuhinju. Voda i WC nalaze se vani na dvorištu. Od dnevne sobe uredila sam kapelicu. Kupila sam materijal za strop za tu sobu. U cijeloj naime kući uopće nema stropa, nego samo limeni krov. Ova kapelica je lijepa nego ona u prijašnjoj kući, a velika je 3 i po x 3 i tri četvrt metra. Naš ju je župnik blagoslovio i prenio u nju sve-tohranište s Presvetim.

Vaš dar je stigao u pravi čas, tri dana pred Božić. Pitala sam kuvara što će bolesnici dobiti za Božić. »Sestro, ništa posebno. Bit će žganci i grah, kao obično.«

Odmah sutradan sam otišla na farmu i kupila 200 kg mesa. Platila sam za to 700 kvača, što u našem novcu iznosi 28.000 dinara (novih). Isti dan smo podijelili bolesnicima u naselju i invalidima 114 kg mesa, svakome po kilogram. Ostalo je bilo određeno za bolesnike na odjelima u samoj bol-

nici. Od toga su dobili nešto na sam Badnjak navečer, zatim na Božić za ručak i za večeru i još u nedjelju za ručak. Tu su bila usrećena 82 siromašna patnika.

Dirljivo je bilo promatrati invalida Josipa Bandu, kad je čuo da će dobiti mesa za Božić. Klekao je na oba koljena, sklopio ruke i zazivao sve moguće blagoslove, a iz njegovih slijepih očiju kotrljale su se suze radosnice.

Pred Novu godinu sam otišla u Lusaku i kupila sam 200 pari čarapa, pa su za Novu godinu dobili i muškarci i žene po jedan par čarapa. To je stajalo 600 kvača, u našem novcu 24.000 novih dinara. Dakle, sve me je stajalo 52.000 dinara. To navodim zato da znate u koju su svrhu upotrebljeni vaši darovi. Sve blagoslove i zahvale naših bolesnika šaljem vama. Kazala sam Im da mole za vas i za cijelu moju dragu domovinu.

Jučer sam radila popodne — sad radimo u tri smjene — pa sam zavirila u kuhinju da vidim što kuhar spremi bolesnicima za večeru. On je upravo u kotlu miješao kapentu (sitnu suhu ribu). Upitala sam ga: »Alan, što stavljаш u kapentu? Zar samo vodu i sol? A gdje ti je ulja?« »Sestro, nema ulja!« »Zar ni kapi?« »Ni kapi!« »Pa otkad već nema ulja?« »Već više od mjesec dana!« »Dakle, i grah kuhate bez ulja?« »Da, samo na vodi i zasoljeno!«

Da žgance spremi samo na vodi i bez soli, to znam. Otišla sam šutke u svoj stan i uzela bocu ulja od 7 decilitara i vratila se u kuhinju. Alan nije taj čas bio kraj kotla. Dva su mi bolesnika pomogla dići poklopac i onda sam izlila cijelu bocu ulja u kapentu.

DJECA NASHI BOLESNIKA IZRADUJU RAZNE FIGURICE OD ZEMLJE POD VODSTVOM SVOG UCITELJA DULY CHIMBE

Trebalo je vidjeti kakvim su užitkom i veseljem ti jadnici polzali tanjure, jer su osjetili da ima ulja. A ipak nije ga bilo mnogo, jer je to bio obrok za 86 osoba.

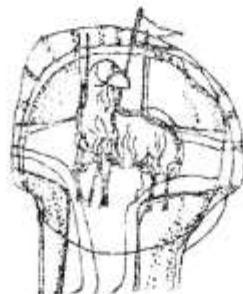
To vam pišem da se i vi sa mnom radujete, jer najveća je radost kad možeš nečim razveseliti drugoga makar i malo ublažujući njegovu bijedu.

Srdačna hvala svim dobročiniteljima u ime našeg upravitelja bolnice, u ime naših bolesnika i u moje ime! Neka svima Gospodin obilno naplati!

Emica VERLIĆ

BOLESNICE KOJE MOGU HODATI, CITAV DAN PROSJDE VANI NA SUNCU

SRETAN USKRS

SVIM MISIONARIMA

I SURADNICIMA MISIJA

ŽELE

UREDNIK MISIJSKE RUBRIKE

Karolinine kušnje

Sestra Anka Luketić javila nam se pisom 3. siječnja ove godine. A o kome će nam drugom pisati nego o nekom od svojih siromaha, o njegovim nevoljama i potrebama. Ovaj puta iznosi nam patnje jedne mlađe žene.

Dok sam bila na odmoru u domovini, pisala mi je moja poglavarica da je Karola veoma teško bolesna. No ipak se malo oporavila, pa još živi.

No moram vam reći nešto više o toj ženi. Karola je nekoć bila učenica naših sestara, kršćanski se udala i ima sedmero djece, a tek joj je 30 godina. Bila je lijepa i vesela žena. Redovito je nedjeljom i blagdanom čitala prvo ili drugo čitanje na drugoj misi. A i pjevala je u koru.

Ja je nisam pobliže poznavala, nego tek po viđenju. No kad je u crkvi polazila da čita, vidjela sam je uvijek u istoj haljinici, koja je već izbljedjela i istrošila se, a moglo se opažati da se na mjestima već i dere. Pozvala sam je da se s njom malo porazgovorim. Tad mi je priznala da joj je to sve što ima jer nema čim bi nabavila novu haljinu. Ispriovjedila mi je da je njezin muž bio poslovoda u jednom dućanu nekog odašnjeg trgovca. No kad su jednom pravili inventuru, našlo se da računi nisu bili točni, da je nedostajalo nešto novca. Trgovac ga je predao sudu, pa je bio osuđen na zatvor. No onda mu taj trgovac predloži da umjesto da ide u zatvor neka mu besplatno radi dok ne isplati manjak novca. Pristao je. Tako on već tri godine besplatno radi, a njegova obitelj nema sredstava za život. I Karola uzdahnu: »Oh, mama, teško nam je i preteško! Ta i sama vidiš kako sam smršavila. Odlazim u šumu četiri do pet kilometara daleko da tamо naberem drva, pa to onda prodam da tako zasluzim za koji zalogaj za cijelu obitelj, za nas devetero.«

I sva djeca su joj gotovo posve gola. Da joj pomognem, zaposlila sam je da šiva i krpa za naše siromahe. Tako sam joj omogućila da su se svi obukli i da je zaradila za hranu svojoj obitelji. Međutim, izgleda da joj je naša pomoć stigla prekasno. U toj bijedi i neimaštini oboljela je od tuberkuloze ona i njezin muž. No kod nje je bolest već veoma napredovala i pluća su joj

NAS BISKUP PAVAO MAMBA POSJETIO JE NASE SI-ROMASNE STARICE I STARICE U NASEM STARACKOM DOMU U KINDU

već izjedena. Muž joj je nešto bolje, ali ne može više raditi. Na djeci se međutim još ne opaža ništa od te bolesti. Karola mi reče da svi jedu iz iste zdjele, no da su ona i muž jeli tek malo da više bude djeci.

Sad sam, eto, uzela na brigu Karolu i njezinu obitelj. Brinem se za njihovu hranu, za odjeću, a djeci i za sve školske potrepštine. A moramo dati popraviti i krov na njihovoj količici, jer prokišnjava na sve strane. Ujedno moram kupovati i streptomicin, lijek za Karolu i za njezinu muža, da ih pokušamo time liječiti. Svi mi, međutim, kažu da se Karola neće izvući, no da će možda njezin muž ipak ponovo zadobiti zdravlje.

Božić smo uistinu lijepo proslavili. Svetu misu imali smo, umjesto u ponoć, u devet sati navečer. Da ne bi bilo prevelike gužve, zabranili su da dodu djeca ispod 14 godina. Misa je bila pod vedrim nebom u crkvenom dvorištu. Prije same mise došla je procesija: na čelu ministrianti, zatim skupina mlađih koji su uz pies pratili svećenika do štalice, koja se nalazila pokraj oltara. Svećenik je nosio kip Malog Isusa i kad je došao do štalice, položio ga je u Jasle. Tad su svi prisutni zaplijeskali od radosti.

Baš u to vrijeme bio je kod nas u pochodima generalni poglavar otaca Duha Svetoga, jer članovi te družbe djeluju ovdje kao misionari. On je bio veoma ganut kad je video kako su naši ljudi pobožni i kako radosno prate euharistijsko slavlje.

Gospodin neka uzvrati svima onima koji su nam dosad pomagali svojim prilozima da ublažimo boli i patnje tolikih bijednika.

S. Anka LUKETIĆ

Škole su nam prepune

Već prilično dugo nismo dobili pismo iz Malembe od naših misionarki sestre Sofije Novotny i sestre Miriam Erega. Nije ni ču do. Pismo koje smo primili 26. siječnja 1982. pisano je 15. studenog 1981. Putovalo je, dakle, skoro dva i po mjeseca. U tom pismu još nema vijesti o epidemiji tifusa koja je nešto kasnije počela harati tim krajem, a o kojoj smo već ukratko javili. Sestra Sofija nam piše o velikom broju učenika na misijskim školama.

Eto nas na koncu godine. Ne znam hoćete li ovo pismo dobiti na vrijeme. Kod nas pošta veoma zavlaci, a dogodi se i to da na pošti nema ni poštanskih maraka.

Prije dva mjeseca započela nam je nova školska godina. Opet su nam škole dupkom pune i opet ima premalo mjesta za sve koji se žele upisati. Upisnina je podvostručena, školske bilježnice su veoma skupa, a i veoma teško ih se i nađe. Uza sve to roditelji, makar su i siromašni, pod nose sve novčane izdatke. No kako su to veoma često roditelji s brojnom djecom, pa ih odjednom polazi u školu četvero i petero, to je razumljivo da je za roditelje školarina i nabavljanje školskog pribora velik izdatak.

Ja sam cijele prošle školske praznike upotrijebila za popravak školskih knjiga da sve bude u redu za novu školsku godinu. Mi naime svojim učenicima posudujemo školske knjige da bar to ne moraju kupovati. Stoga toliko pazimo na njih da nam što dulje posluže.

Naša katolička misija u Malembi ima u samoj Malembi tri osnovne škole s ukupno četiri tisuće učenika. Uz to imamo i dvije gimnazije s nekih 500 učenika. Osim toga tu postoji jedna državna osnovna i jedna srednja škola. No one nemaju mnogo daka. Svi žele pohađati misijske škole. Kažu — a i s pravom — da su naše škole bolje, jer sami misionari vode brigu za njih. Za vrijeme upisa masovno su nam dolazili učenici iz državne škole. No nije nam bilo moguće primiti sve, uzeli smo samo one najbolje dake.

Ja sam još uvijek aktivna u školi, premda bi mi bilo vrijeme da se povučem zbog

SKUPINA UCENICA IZ KONVIKTA NASIH MISIONAR-KI U MALEMBI

svojih godina. Ovdje, međutim, godine uopće ne dolaze u obzir, jer imamo premalo nastavnika. Stoga guraj tako dugo dok možeš, a, hvala Bogu, još mogu!

U obližnjim selima oko Malembe ima mnogo krštenja. I odrasli i djeca revno po-hadaju vjersku pouku da se pripave na krštenje. U Africi broj kršćana stalno raste. Ovih zadnjih godina ima lijep broj redovničkih zvanja, a i sjemeništa se opet pune. Treba nam puno dobrih svećenika, budući da nam iz Evrope više ne stižu novi misionari.

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima za sve što su tijekom 1981. godine učinili za našu misiju! Ako naša bolnica ovdje još radi, to je zasluga dobročinitelja, koji nam pomažu da možemo nabaviti potrebne lijekove, odijela i hranu i sve drugo što je potrebno. Tim darovima omogućujete nam da možemo bar malo pomagati i nekim redovitim siromasima da ne umru od gladi. Ne zaboravite nas ni ubuduće!

S. Sofija NOVOTNY

nove knjige

Kod KRŠĆANSKE SADAŠNOSTI 41001 Zagreb pp 434, Marulićev trg 14 Izašle su ove nove knjige:

BOG NA DOHVAT DUŠE od Nicolasa Hermana. Razgovori, zapisi i pisma N. Hermana, poznatijeg pod redovničkim imenom Brat Lovro od Uskrsnuća, karmelićanina. Ide u niz »Metanoja«. Cijena 100 d.

BIBLIA U STRIPU br. 5 i 6. Svakih 20 dana jedan svezak u boji. Stari i Novi zavjet, ukupno 48 svezaka. Pojedini primjerak 50 d. Pretplata za 1982. 600 d.

MAJKA TEREZIJA — Gjerjaj Lush. Ilustrirani životopis naše slavne zemljakinje i apostola ljubavi. Cijena 400 dinara.

DIDA FENJER — napisao Josip Pašić. Priče koje je život ispričao. »Mala knjižnica Kane«. Nastavak priповijedanja o stvarnim ljudskim sudbinama, započetog u popularnoj zbirci »Tude suze«. Cijena 150 d.

OĆE, BUDI VOLJA TVOJA — molitvenik za starije osobe s velikim slovima. 6. izdanje, u povodu 100-godišnjice smrti biskupa Jurja Dobrile, priredavača 1. izdanja. Cijena 120 d.

ILUSTRIRANA POVIJEST CRKVE ZA MLADE — Svezak 1: Prvi kršćani (do 180. god.) Veliki format, tvrdi uvez, četverobojno. Cijena 300 d.

INKVIZICIJA — Guy i Jean Testas. Niz »Priručne enciklopedije vjere« br. 3. Prvi sistematski prikaz te teške

povijesne pojave, objavljen kod nas. Cijena 160 d.

REDOVNIK MEDU VUKOVIMA — Ivan Kapistran, Velikan Evrope, Pobjednik nad Turcima kod Beograda. Naslovna stranica u tri boje. Cijena 200 d. Na 10 primjeraka popust od 10%, a na 100 primjeraka popust od 20%. Narudžbe: Ivan Zirdum, 54415 Đak. Selci.

NEPOZNATI BOG — G. Hasenhüttel. Knjižica o smislu života i kako s njime izići nakraj. Izdaje Družba katoličkog apostolata (palotinci). Cijena 90 d.

SVETA URA — K. Rahner. Knjižica osobno pogodna kao štivo za korizmeno razdoblje. Narudžbe: Družba Katol. Apostolata, Remetski Kamenjak bb, 41050 Zagreb-Remeete. Cijena 70 d.

NOVA ŽUPA — ZAJEDNICA PRIJATELJA. Autor: Nicola de Martini, stručnim ali jednostavnim rječnikom obrađuje pitanje teologije župe, pitanje strukturalne izmjene župe, te donosi plan nove župe kakva bi ona uistinu trebala biti da bi bila funkcionalna. Knjiga obuhvaća 240 stranica manjeg formata. Cijena 180 d. Naručuje se: Uredništvo »Kateheze«, Vlaška 36, 41000 Zagreb.

SCENSKE PROSLAVE — Vjerske. — 250. godišnjice MARIJE BISTRICE — 400. godišnjice G. VINKA PAULSKOGA. — USKRSNI I DRUGI DUHOVNI IGROKAZI. Izdanje HKD Sv. Ćirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb.

Tko želi upoznati utežitelja Družbe Isusove i njegove prve drugove, neka nabavi knjigu **PRVI ISUSOVCI**. Cijena je 120 dinara.

Kao veoma prikladno duhovno štivo svakome će dobro doći knjiga o Josipa Njavre, dugogodišnjeg povjednika u bazilici Srca Isusova u Zagrebu, koja je izašla pod naslovom **BLAGDANSKA JUTARNJA ZVONA**. Cijena je 50 dinara.

Približava se dan duhovnih zvanja. Djevojke koje žele upoznati redovničko zvanje, neka nabave knjigu **NISAM LI I JA POZVANA?** Cijena je 100 dinara.

I mladi i stariji s užitkom će pročitati knjižicu **DVAPUT OKOM U OKO**, u kojoj je ukratko opisan život i mučeništvo engleskog mučenika Isusovca sv. Edmunda Campiona. Cijena je 25 dinara.

Mladićima će za tu svrhu dobro doći knjiga **OD KOVACA DO MISIONARA**, u kojoj je opisan život i rad našeg zambijskog misionara pokojnog časnog brata Benedikta Fostača. Cijena je 55 dinara.

Sve ove knjige naručuju se na adresu: Marijan Šajnović, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićevo 31.

Hrvatska Književna Revija MARULIĆ. Časopis za književnost i kulturu. Izišao je 1. broj za slječanj i veljaču 1982. Cijena pojedinačnom broju 60 d. Godišnja pretplata 360 d. Među brojnim i vrijednim prilozima svakako valja istaknuti članak Zvonimira Kulunčića »O Kriežnoj religioznosti«. Naručiti: HKN Marulić — 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

---

zahvalnice

ZAHVALUJEMO SE PRESTVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... i bl. Leopoldu za sretan porod nečakinje.
— Branka Vlincek, Zagreb
- ... svim svetlima i bl. Leopoldu na uslišanju i na pomoći. — B. P., Suhopolje
- ... za primljenim milostima. — Anto Pranjić
- ... i Gospu od brze pomoći za sretno ozdravljenje unuka Zdravka. — Ana Karalić, St. Perkovci
- ... Presv. Trojstvu i Gospu od brze pomoći za ozdravljenje moje sestre. — K. Benzon, Vranjic
- ... za mnoge milosti a napose što je mala Ana ostala živa u prometnoj nesreći. — Baka od Pleternice
- ... i Gospu od brze pomoći za sretnu operaciju zeta i unuka. — Baka
- ... bl. Leopoldu i Ivanu Merzu na pomoći poslije teške operacije moga sina. — Slavica, Banja Luka
- ... sv. Luciji i svima svetlima na uspjeloj operaciji oka. — S., Varaždin
- ... svetim zaštitnicima i bl. Leopoldu za unukovo ozdravljenje od teške upale mozga bez posljedica i za druge primljene milosti. — Baka, Podr. Podgajci
- ... za unukov uspjeh u školi i za mnoge druge milosti. — Jelka Gregur, Vaška
- ... i Gospu od brze pomoći na primljenim milostima. — Obitelj Kupina
- ... i Gospu od brze pomoći za sretno uspjelu operaciju. — M. Š., Davor
- ... Presv. Trojstvu, Gospu od brze pomoći i bl. Leopoldu za sretno zaposlenje moje kćerke. Marija Pogarčić, Vareš
- ... sv. Anti i sv. Tereziji za zdravlje. — Marija Bajurin, Ston
- ... za duhovnu jakost u teškim časovima. — Obitelj Nj.
- ... na svim uslišanim molitvama i na primljenim dobročinstvima. — Terezija Kovačić, Novakovec
- ... sv. Nikolf Taveliću, bl. Leopoldu i Petru Barbariću. — Danica Dropuljić, Klinča Šela
- ... Gospu od brze pomoći i sv. Valentinu za brzo ozdravljenje djeteta, makar su liječnici govorili da smo prekasno došli. — Mandica Vuković, Novi Grad
- ... Kristu Kralju i sv. Antunu za pronađenu izgubljenu stvar. — M. Pavko, Donji Krajevec
- ... sv. Josipu, sv. Antunu i biskupu Langu na svim primljenim milostima i na pomoći. — F. Pavunić, Zagreb
- ... za zdravje i za mnoge uslišane molbe. — Citateljica Glasnika, Nard
- ... Gospu od brze pomoći, biskupu Langu i Ivanu Merzu što su me očuvali od velike nesreće. — Katica Perić, Gorjani
- ... i Ivanu Merzu za zdravlje. — Baka Tukša, Sudovac
- ... Majci Božjoj pod svim nazivima kojom je Božji narod štuje i svima svetim zaštitnicima za uslišanje. — Ana N., Karlovac
- ... Gospu Lurdskoj i svima svetlima zaštitnicima za pomoći u bolesti. — Vitorija Rumešić Badurina, Lun
- ... i svima svetlima na sretnoj operaciji kćeri i za sve druge milosti. — Katica Kelić, Viškovci
- ... predr. Krvi Isusovoj i Majci Božjoj Bistričkoj na uslišanoj molitvi. — M., Ludbreg
- ... i Gospu od brze pomoći za zdravlje, za unukin uspjeh u školi i za mnoge druge primljene milosti. — Marija Brkić Lovinac
- ... i mojim svetim zaštitnicima na udjeljenim milostima uz preporuku za zdravlje. — M. L., Slav. Brod
- ... i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — M. B., Privlaka
- ... Presv. Trojstvu i svima svetlima za zdravlje očiju i za druge milosti. — J. A., Krapinske Toplice
- ... Gospu Zalosnoj i sv. Antonu za sretan porod kćerke uz preporuku za zdravlje obitelji i sretan uspjeh jednoga đaka. — M. M., Tršće
- ... i Majci Božjoj Pomoćnici na uslišanoj molitvi uz preporuku za unuka da sretno položi ispit. — Č. Š., Tršće
- ... i bl. Leopoldu za sretnu operaciju muža i za zdravlje. — Eva Tivanovac, Lacići
- ... sv. Josipu, sv. Antonu i svima svetlima za sve milosti. — Kata K., Subocka
- ... Gospu od sedam žalosti i sv. Tereziji od maloga Isusa za primljene milosti. — M. P., Zuljana
- ... i Kraljici sv. Rozarija u Pompejima na uslišanim molitvama i primljenim milostima u bolesti. — Blaženka, Split
- ... i bl. Leopoldu na uspješnoj operaciji. — Zvonko, Zagreb

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠТИTI

Piše: Stjepan KUŠAN

— senior

Krštenjem postajemo djeca Božja

Jednog dana na mom radnom stolu zazvonio je telefon. Podignem slušalicu i javi mi se s druge strane moj znanac, koji me je kratko upozorio da na klinici u sobi 13 leži jedan mladić koji se zove Josip.

— Sve ostalo saznat ćeš od njega! — rekao mi je znanac. — Molim te, posjeti ga! Bit će mu vrlo dragoo.

Zbog znatiželje odmah sam otišao u označenu sobu u kojoj je ležalo nekoliko bolesnika. Zaokružio sam pogledom po krevetima i zaustavio sam se na mladiću koji je čitao novine. Jedino je on od svih u sobi odgovarao dobi koju mi je preko telefona opisao znanac. Prišao sam k njemu i postavio mu pitanje:

— Da li si ti Josip?

Na taj se upit mladić trgnuo, zaokružio pogledom po sobi, te mi plaho i bojažljivo odgovorio:

— Dal Zovem se Emir.
— Javio mi je — prekinem ga — moj jedan znanac preko telefona za tebe ...

— Ja bih vas molio — prekine on mene ustajući iz kreveta — da malo izademo na hodnik ...

Nakon što smo izašli, poluglasno mi je rekao: — Ovdje sam službeno Emir, inače sam Josip. Moji roditelji ne smiju znati da sam Josip.

Moja je znatiželja postala još snažnija. No, nisam mu trebao postavljati daljnja pitanja o toj tajni. Sam mi je otkrio ...

— U prvom redu da vam kažem da sam za vas čuo — rekao mi je, a onda započeo svoju priču: »Moji roditelji su ateisti. Oba su prosvjetni radnici. Potajno sam se krstio da oni ne znaju. Zato sam vas i pozvao na hodnik da vam mogu ispričati kako je do toga došlo, da sam se krstio bez znanja svojih roditelja ...

Iako sam puno puta u prošlosti prolazio pokraj crkve i džamije u našem gradu, ni na kraj pameti nije mi bilo da bih u bilo koju od njih ušao. U kući o vjeri nisam nikada ništa čuo. Moji su me roditelji dali obrezati, jer su to od njih tražili baka i djed. Kasnije su mi objasnili, da je to učinjeno iz higijenskih razloga, a ne iz vjerskih. Na Ramazan i Bajram odlazili bismo k baki i djedu na ručak, što su mi kod kuće objašnjavali da je to narodni običaj. Djed me je vodio i u džamiju, ali me ona nije baš privlačila. O Božjoj opstojnosti nisam puno razmišljao, jer su nam u školi tvrdili kako nema Boga i svi oni koji u Njega vjeruju da su zaostali ili da su

to naslijedili iz srednjeg vijeka. Evoluciju prirode u školi predavao je moj otac, a on vam je zagriženi ateista i borbeni protivnik vjere. Kao svom ocu, vjerovao sam u ono što nas je učio. Budući bi pazio da nitko od djece ne bi lšao na vjeronauk. Osobito je bio strog onda kada je postao direktor. Dječaci su ga se jako plašili, a također i njihovi roditelji radi ocjena ...

Upravo sam navršio šesnaest godina, kada sam jednog poslijepodneva prolazio pokraj crkve, iz koje su dopirali zvukovi orgulja. Volim muziku, ali se s njom ne bavim. Kako sam kasnije doznao, taj se dan slavilo Bezgrešno Začeće. Mislim da je to osmog prosinca. Tada mi je nešto govorilo: »Uđi unutra!« Kad sam ušao, oblio me sjaj svjetla od svijeća i električnih žarulja. Pogled mi se najprije zaustavio na kipu koji predstavlja lijepu Gosподu, iznad čije su glave u obliku krune sjale sitne žarulje. Osim toga, odnekud iznad mene, iznad moje glave čula se pjesma i sviranje, a ispred mene masa svijeta koja je šuteći slušala. Sasvim naprijed na jednom stolcu sjedio je mlad čovjek obučen u bijeli plašt sa još nekoliko mladića koji su također bili obučeni u bijelo. Prilično sam se začudio, kada sam medu njima prepoznao jednog mog kolegu iz škole.

Cijela ta situacija činila mi se lijepom i ugodnom. Nakon što su nešto iz neke knjige pročitali, ustao je onaj mlađi čovjek u plaštu i počeo govoriti. Od svega što je govorio, najviše sam zapamtio kako svaki čovjek krštenjem postaje dijete Božje. Polje-

vanjem vodom i izgovaranjem rijeći: »Ja te krstim u ime Oca, u ime Sina i u ime Duha Svetog!« Toga časa ne samo da nestaje istočnog grijeha, nego se izbrišu i svi grijesi koje je počinio čovjek, ako se krsti kao odrastao. Jedina od istočnog grijeha bila je oslobođena — pokazao je rukom na onu lijepu Gospodu — naša nebeska Majka, da bi mogla roditi Sina Božjega...

Pod neopisivim dojmom radoći otišao sam kući. Od toga časa stalno su mi se vrzle po glavi one rijeći: »Krštenjem svaki čovjek postaje dijete Božje...« Sutradan pristupio sam kolegi, koga sam vidio u crkvi obučenog u bijelo, da mi sve to objasni. Nakon što sam mudao do znanja da sam ga video u crkvi, prestrašio se. Mislio je da će ga javiti mom ocu.

— Ne boj se! — rekao sam mu. S tim bih mu samo priznao da sam i ja bio u crkvi. Mogu ti reći da mi se jako dopalo. Osobito mi se dopala ona bijela gospoda. Tko je Ona?

— Ona je Isusova Majka. Ona je Majka Božja i naša Majkal. Ako hoćeš, mogu te odvesti našem »patru«. On će ti bolje objasniti od mene. — Odmah sam pristao. Naravno da za taj posjet nitko nije smio znati.

Drugog dana poslije podne, predstavio me onom mlađom čovjeku koga sam video u crkvi, a koga je oslovio sa »Pater«. Pred punom dvoranom mojih vršnjaka predstavio me je kao njihovog kolegu, a sve njih mojim prijateljima. Bio je to zapravo drugi sat mog vjeronauka. Prvi je bio u crkvi. Od tada sam redovito prisustvovao vjero-

naku. Što mi je »pater« sve više otkrivao Božje tajne, to me sve više privlačio susret s tim svećenikom. On nam je na sve načine nastojao objasniti sve ono što bi nas interesiralo. Govorio nam je da u ovom svijetu nismo slučajno, da u prirodi ne vlasti slučaj nego Razum.

Nakon dvije godine vjeronauka zatražio sam od »patra« da me krsti. Za kuma sam uzeo onog prijatelja, koji me je s njim upoznao. Ne mogu vam opisati osjećaj koji me je onog časa prozeo, kada sam stupio pred krstionicu u crkvi. Bila je subota. Obukao sam najsvećanje odijelo koje sam uporno tražio od roditelja da bude do tada sašiveno. »Slučaj« je htio da te subote bude i maturalna zabava, na kojoj su bili i moji roditelji. Po dogovoru s »patrom« i kumom obavili smo krštenje prije početka zabave. U lijepo okicenoj i rasvjetljenoj crkvi nas trojica i Isus, započeli smo obred. Na »patrovo« pitanje: »Josipe! Hoćeš li se krstiti? — tijelom mi je prostrujao neki strah, a onda sam u sebi čuo one poznate rijeći: »Krštenjem ćeš postati dijete Božje« — snažno sam odgovorio: »Hoću!« Onda je slijedilo ispovjedanje vjere, odricanje od sotone i polijevanje vodom po glavi s izricanjem formule: »Ja te krstim u ime Oca i u ime Sina i u ime Duha Svetoga...«

Mogu vam reći da je toga časa cijelim mojim blјem projurila kao neka struja, a onda nakon toga kao da se po meni prolilo nešto umrujuće. Nehotice sam pogledao na Mariju koja je toga časa izgledala kao da mi se

iz onog kipa smiješi. Nakon obreda »pater« me je zagrljio i poljubio s riječima: »Sada si, Josipe, pravo dijete Božje. Takav moraš i ostati. Ona će ti pomoći da to postigneš! — pokazao je na Mariju. — »Podi k njoj i zahvali joj se. Izgleda da je Ona sve to i učinila...«

Ni sam ne znam koliko sam dugo molio pred njezinim kipom. Možda bih ostao još dulje, da me nije moj kum prekinuo i podsjetio da se moramo žuriti na maturalnu zabavu.

Prilično smo zakasnili, zbog čega je moja majka bila vrlo nervozna.

— Emire — doviknula mi je i pošla mi u susret. — Pa gdje si? Željela sam da budeš na svečanom otvorenju.

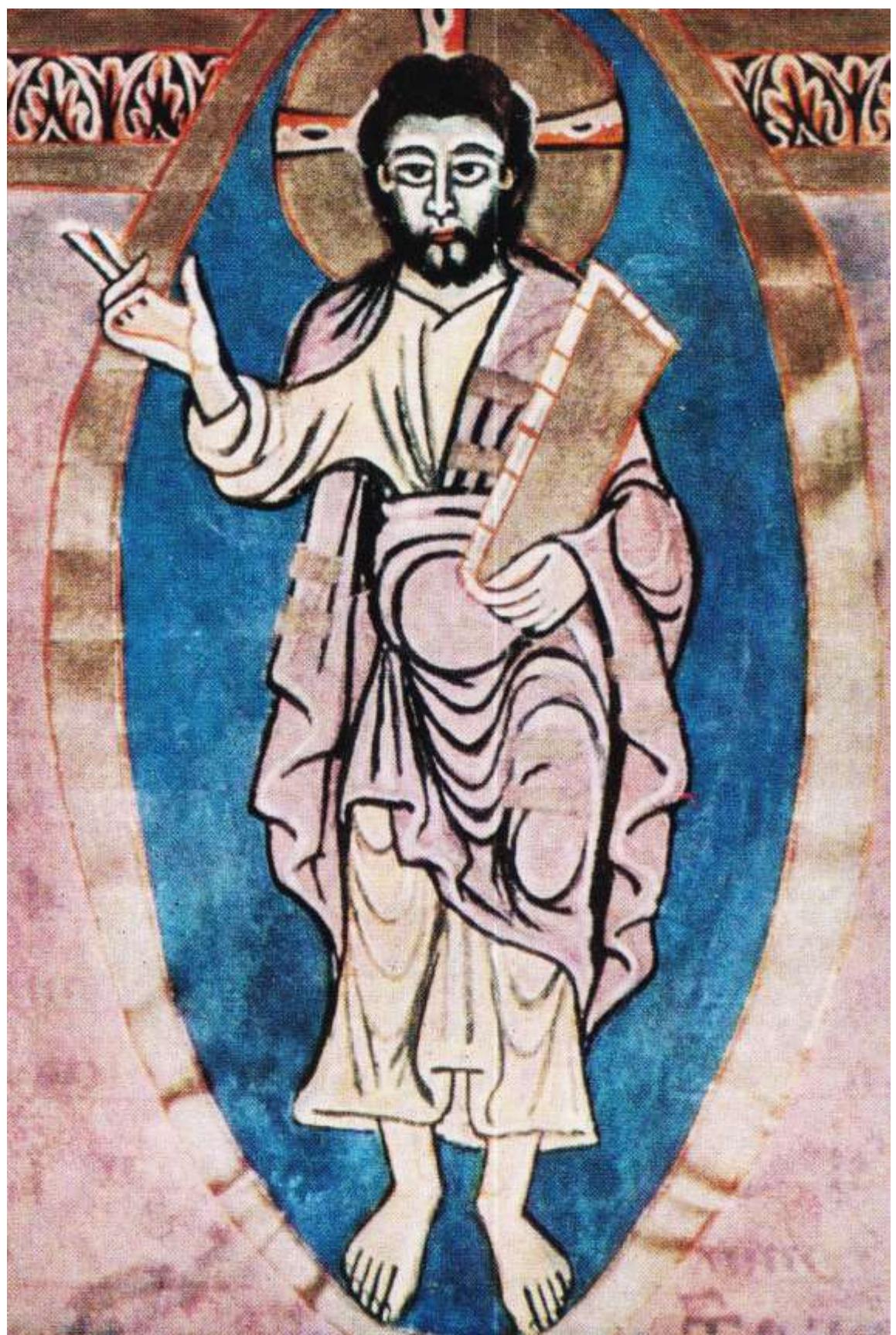
— Majko! — prekinem je — ni sada nije kasno. Još sam uvijek stigao na vrijeme.

Prišao sam joj i poljubio je, poslije čega se je smrila. Mome veselju i radosti te večeri nije bilo kraja. Majka i otac su se čudili na takvo moje ponašanje, jer sam po naravi povučen i miran mladić. A i jezik mi se tada razvezao, noge kao da nisam osjećao. Činilo mi se da letim. Svakog bi mi treناo došla ona slika iz krštenja, a i onaj Marijin osmijeh koji mi je sigurno dao znati da sam od tada i njezinu dijete. Znate li da sam odlučio da u pravom smislu budem njezinu dijete. Želim biti svećenik!

Tu je odluku snažno nglasio.

— Daj Božel! — odgovorio sam mu. — Josipel Žetva je velika, a radnika malo...

Nakon toga smo se rastali s pozdravom »do videnja!«

GLASNIK

**5 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA**

svibanj 1982 god. 73 cijena 15 d

Naslovna strana:

MADONA S DJETETOM
(Naslikao: MURILLO)

Na zadnjoj strani:

POŠTANSKE MARKE S
GOSPINIM LIKOM

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb pp. 699, tel. 441-636. — Tisk: »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinačnog broja 5 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Preplate šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštatarina plaćena u gotovu.

Prikazana u tisuću slika

Svećenik H. Lennertz, zaposlen u svetištu siromaha u Banneux (Belgija), skupio je ovih 25 poštanskih maraka koje donosimo na zadnjoj stranici našeg svibanjskog broja GLASNIKA.

Da prikaže veselje čitateljima, on ističe kako su Gospu s Isusom na poštanskim markama donijele i neke zemlje od kojih to nitko nije mogao očekivati. Neke su ih donijele samo zato, jer ne mogu umjetnost svoje zemlje zamisliti bez Gospe. A sigurno i zbog toga, jer Gospa i vjernicima i nevjernicima, ateistima i teistima ima što reći: i kao majka, i kao žena, i kao djevica.

Nijedna slika, nijedan kip ne može izraziti ljepotu naše Gospe. »Tako je rekla sv. Bernardica nakon viđenja Majke Božje u Lurdru.

Ako pogledamo svaku marku na priloženoj slici, vidjet ćemo da svaka od njih ima svoj specifičan čar i ljepotu. Svaki umjetnik nastojao je izliti svoju ljubav i divljenje prema Gosi na djelu koje je izrađivao.

Sve ove slike na markama drage Gospe potvrđuju najavljeni proroštvo, koje Gospa reče u kući rodakinje Elizabete za sebe: »Blaženom zvat će me svi naraštaji« (Lk 1, 49).

Paul Claudel Marijina ukazanja je nazvao »prodorom majčinske nježnosti« u našu ljudsku povijest. Upravo zbog toga promatranje ovih slika može nam pomoći da probudimo u sebi čuvstvenu dimenziju kršćanskog života, koja je važna koliko i razumski vid.

»Ljubezna Majko Marijo, vidim Te prikazanu u tisuću slika« (Novalis). A slike nam govore jače nego riječi! Samo ih treba dobro promotriti!

Marija, veliko ostvarenje svega onoga što smatramo lijepim u čovjeku, demantira mračno gledanje na život.

Njezina osoba na veličanstven način svjedoči da je život u prvom redu dar i poziv. I sve ono, što je taj život donosio, ona je shvatila kao poziv — kao zvanje: nigdje i nikad se nije osjećala prisiljenom, bačenom u život, već slobodnom sugovornicom Božje Riječi, na koju je uvijek velikodušno rekla »DA«.

Ovaj svibanjski broj **GLASNIKA** želi nam na mnogo načina pokazati kako i mi možemo odigrati svoju veliku ulogu u životu izvršavajući svoje poslanje kršćanina na svom mjestu i na svoj način.

Živi primjer riječkog nadbiskupa metropolite monsignora Josipa Pavlišića, trojice isusovačkih profesa, koji su na Blagovijest rekli svoj konačni životni »DA« Bogu — živi su dokaz da i danas slijede Marijin put mnogi Njezini štovatelji.

Nakana Apostolata molitve potiče naš ženski svijet da se nikako ne pomiri s lažnim idealom ženstva, koji pretvara materninstvo u svoju suprotnost i karikaturu, u rušiteljstvo života.

Profesor Grgec ističe poniznost službenice Gospodnje, znajući da je važnije služiti nego biti služen, slušati nego biti slušan, misliti na drugoga nego misliti na sebe.

Početkom mjeseca svibnja slavimo dan svećeničkih i redovničkih zvanja. Nekoliko priloga nam pokazuje veličinu duhovnog poziva i uzvišenost uloge kršćanskih otaca i majki kao odgojitelja budućih svećenika, redovnika i redovnica.

Cijeli je broj ovoga svibanjskog **GLASNIKA** ispunjen ulogom Blažene Gospe, da i nama naš život bude jedan veliki, motivirani izbor. S ponosom bismo trebali ponavljati: Moje zvanje je — biti kršćanin! — Marija je to izabrala svojim odgovorom: »Neka mi bude po riječi twojoj!«

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. SVIBANJ 1982. BR. 5

S A D R Ţ A J

MARIJA I DOSTOJANSTVO ŽENE, Č. Ć. — — — — —	150
JESMO LI PONIZNI?, R. Grgec — — — — —	151
MLADI SU POZVANI K VRHUNACIMA KRŠĆANSKOG ŽIVOTA, T. Mlakić — — — — —	152
»IDI KUĆI, PA KOD KUĆE UMRI!», M. Božić — — — — —	154
SVETI FRANJO — SIN CRKVE	155
KARDINAL ŠEPER I IVAN MERZ, B. Nagy — — — — —	157
KATICI ISUS POMAŽE, P. Ribiński — — — — —	158
STIGMATICAR PADRE PIO, S. Bošnjak — — — — —	160
U POLJSKOJ SKORO SVI IDU NA MISU, S. Bošnjak — — — — —	161
DRUG THANH BIO JE KATOLIK, M. Starčević — — — — —	162
ZAŠTO ŽELIŠ BITI SVEĆENIK? UPUTNICA ZA POBAČAJ?, I. Fućek — — — — —	164
TELEVIZIJA NA ISPITU, S. Bošnjak — — — — —	166
NEDJELJA JE DAN GOSPODNIJI MARIJA PUTOKAZ OSOBNE ZRELOSTI, M. Szentmártoni — — — — —	168
EVANGELIZACIJA I ATEIZAM, M. Rusan — — — — —	169
UMORAN SAM, A. Gabrić — — — — —	170
GLAS IZ DARJEELINGA, Z. Mikelitinac — — — — —	172
POHODILA SAM SELO MONGU, M. Okruglić — — — — —	173
VOLJELA BIH TE VIDJETI MRTVA, S. Bošnjak — — — — —	176
PORNOGRAFIJA I CIVILIZACIJA, S. Bošnjak — — — — —	180
SVIJEĆA NA KAMENITIM VRTIMA, S. Kušan — — — — —	181
	182

hvala na pismu

ŠKOLE SE ZATVARAJU

»Da li su djeца i potomstvo zaista nepotreban balašt? Stalno se susrećemo s pojmom razvijenih i nerazvijenih naroda svijeta. U razvijene narode i zemlje svijeta ubrajaju se uglavnom zemlje i narodi Zapada, a baš je kod njih natalitet na vrlo niskom stupnju, pa nekima od tih naroda već i prijeti opasnost potpunog izumiranja ne baš u tako dalekoj budućnosti.

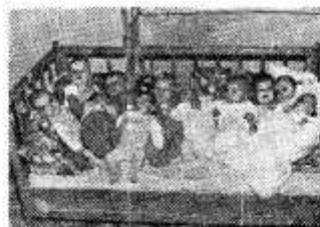
Spomenimo jednu državu i narod na Zapadu Evrope, koja u razvijenosti prednjači u cijelom svijetu i daje novčane zajmove i pomoći isto cijelom svijetu. Za tu zemlju pisano je u gradanskim novinama:

Dječa se nisu ni rodila, zbog toga se zatvara na stotine škola. Rada se sve manje djece, pa se zbog toga mnoge nepotrebne škole isključuju iz upotrebe. Ali zato u istoj zemlji stalno se otvaraju i cvatu frizerski saloni za kućne pse i hoteli-konačišta za iste pse, kad su im vlasnici odsutni od kuće, na ljetovanjima, da bi im njihovi miljenici psi imali gdje biti smješteni.

Ranije sam za tu istu zemlju u novinama čitao da se iz istih razloga sad zatvaraju kao nepotrebne i mnoge dječje jaslice, dječji vrtići, dječje bolnice, a sad da prestaju s radom već i mnoge tvornice dječje odjeće i igračaka.

Ta pojava, koja je u sebi apsurdna i tjeskobna, a ko-

ja se drži normalnom u visokorazvijenoj industrijskoj zemlji, očito pokazuje kamo vodi današnje materijalno blagostanje: stanovnici tih zemalja ne žele imati više djece, jer se izvlažuju u sebičnosti i pornografiji.*

DIVNI FRATROVAC

»Učestvovala sam na vašem drugom skupu duhovnih vježbi, tj. u veljači, na vašem divnom Fratrovcu, pa sam osobno iskusila o čemu su me ranije neki uvjeravali. Mogu slobodno svima reći da se onaj neznatan dinar i nešto malo truda stostrukrno vraćaju i donose obilate plodove.

Zato s oduševljenjem pozdravljam buduće takve skupove naših čitatelja GLASNIKA.*

Slavica Kolar

POKRAJ OVOG SJEMENISTA NALAZI SE DOM DUH. VJEŽBI.

OSMISLITI ŽIVOT

»Teško je s punim srcem i toliko ustalasanih misli napisati u nekoliko riječi dojmove ovih Duhovnih vježbi.

Mislim, najprije treba zahvaliti ocima Isusovcima, koji su došli na ideju da urede na Fratrovcu, u ovom krasnom ambijentu, ovako ugledan smještaj za polaznike Duhovnih vježbi. A posebno hvala što su i na nas lalone misili. Ima nas, koji smo prešli pedeset godina, a da od rane mladosti nismo imali prilike prisustvovati Duhovnim vježbama.

Činilo bi se da je sada već kasno! Ali ovdje smo se uvjerili da nije. Potrebno je osmislit svaki tren života koji nam još ostaje, a svakog dana nastojati na svom usavršavanju i svetosti.

Danas u zadnjem predavanju dobili smo najlepši prijedlog: puno moliti i prikazivati svoje bolesti, tuge i neprilike Gospodinu za svećenička i redovnička zvanja, za svetost naših službenika Gospodnjih.*

I. Batusić

Vaši dojmovi su i naši dojmovi. I zato ćemo sve učiniti kako bismo ove godine održali još sedam tečaja Duhovnih vježbi za Glasnikovce. Već u ovom broju iznosimo raspored da naši čitatelji GLASNIKA mogu planirati ovaj susret s Bogom i s urednicima na lijepom Fratrovcu.

DOMORODNOST

»Ta država Zapada ima 60 milijuna stanovnika. Ako se takva kretanja nastave, do 2.000. godine imat će ta ista zemlja samo 45 milijuna ljudi. Prema tome, značilo bi 2060. godine izumrlo bi sve stanovništvo te države, ako se tako nastave kretanja s bijelom kugom.

Mnogima rastu zazubice za tako lažnim zapadnim evropskim visokim društvom i njegovim standardom. Sad zorno vidimo kud nas mogu dovesti te zazubice. Kad gori susjedova kuća, moramo i mi pripaziti i na svoju kuću. Kako mi rado i često opomašamo u mnogo čemu Zapad, to opomašanje prijeti i našem biološkom opstanku.

Najvređniji su proizvodi svakog naroda i zemlje njeni sinovi i kćeri. U »Vjesniku« od subote, 28. veljače 1982., Prilog 7 dana, str. 14., piše: Da se moramo napajati i učiti domovinskoj ljubavi. Ta se ljubav ubraja u ljudske vrline potrebne za napredak, prosperitet jednog naroda, i ona nas upućuje da se ne bojimo djece u svojim obiteljima, da ljubimo svoju dječu i da ne ostavljamo svoju domovinu.

Ne sell se, narode, već
ostani tu!
Snagom volje da se dobro
živjeti i tu.
Zato, narode, ostani tu.
Domovina Hrvata neka
ostane tu!«

I. Gračan

MAJKA I POSLIJE PROMETNE NESREĆE

Znam jednu mladu ženu koja je doživjela prometnu nesreću. Vraćala se kući na biciklu, a za njom je jurio motorbicikl u najvećoj brzini, a na njemu pijan vozač. Udario je ženu i bacio na bankinu.

Na laktovima i koljenima nabijeni kamenčići, a lijeva strana leđa sva pocrnjela od udara. No to bi sve prošlo da joj nije pukla zdjelica, pa je morala dosta dugo biti u gipsu. Kod kuće muž, koji ide na posao, i troje male djece, tri dječaka. Možete si zamisliti, kako je bilo to majci!

No kao dobra kršćanka, sve je predala u ruke Božje i sve veselo podnijela. Kako je bila dugo u bolnici, i doktor dolazio u vizitu, puno puta ju je našao pjevat! Nas-

miao se i rekao:

— Takvog pacijenta još nisam imao!

Bolesnice, koje su ležale s njom u sobi, pjevale su zajedno s njom, iako su neke bile teško bolesne. Makar su se izmjenjivale: jedne dolazile, druge odlazile ipak je sve u sobi veselila i tješila. Ona je uvihek predmolila krunicu i govorila da joj veselje izvire iz te molitve. Za sebe je govorila:

— Sve je to za nekakvo dobro! Bog zna zašto se sve to dogodilo!

Poslije je rodila još jednu lijepu djevojčicu. Sada su svi sretni, jer je mama ozdravila. Božje putove nitko ne zna, a i to je bilo za nekakvo dobro. Ako ništa drugo, onda je barem muž upoznao kako ima dobru i veliku ženu i majku.

Seljanka

I POSLIJE PROMETNE NESREĆE VJERA JE DALA NASOJ PODRAVKI STRIJIVOST U BOLESTI I VELIKODUSNOST DA BOGU I NARODU DADE JOS JEDNO DIJETE.

Marija i dostojanstvo žene

Materinstvo se danas kreće u svoju protivnost.

Obeščaćeni ideal materinstva pretvara se u svoju suprotnost i karikaturu, u rušitelja života.

Zena-majka uzmiče pred ženom-mondenkom, ljubavnicom, muškaracem, da sebi osigura slobodu, komociju, užitak pod svaku cijenu. Ona u sebi zatrپava izvore života, pa i krvnički podiže ruku na plod svoje utrobe.

Djeca joj onda, i ona rođena, odlaže u pozadinu. Smetaju joj. Uklanja ih od sebe. Zanemaruje ih. Uskraćuje im brigu i ljubav, prepusta ih njihovoj sudbini, slučaju, ulici.

Pokvarene matere kvare djecu umjesto da ih odgajaju. Mrze umjesto da ih ljube. Unesrećuju ih umjesto da ih usrećuju. Povlače za sobom i njih na krive pufove i za krivim idealima, na dno života umjesto na njegove vrhunce.

Ako ih još i voli ostatkom materinskog instinkta, to je onda majmunска ljubav mažnje, popuštanja, neodgovornosti, kapitulacije pred žicom samovoljom i hirima.

A rezultat je uvijek: promašen život i majke i djeteta. Profanirano materinstvo. Ponizanje žene i njezina mo-

ralna dostojanstva. Perverzija braka i obitelji. Potpuna moralna i kulturna kriza društva. Panseksualizam i blud. Propast naroda.

Nažalost, realna situacija danas je takva. Žalosna.

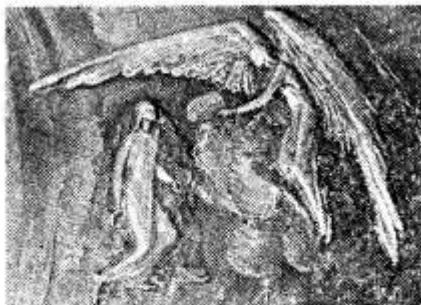
Nikad se mi kršćani ne možemo s njom pomiriti. Dužni smo se svim silama protiv toga boriti. Dužni smo sve pokušati i sve učiniti da brak, obitelj, ženu, majku vratimo opet na mjesto na koje ih je Bog postavio zakonom prirode i stvorenja. Valja materinstvo opet pokršćaniti i posvetiti. Valja u ženama i majkama opet probudit savjest. Valja im opet usaditi u dušu svijest njihova visokog određenja i odgovornosti. Valja uporno i strpljivo liječiti krizu materinstva koja je, na našu sramotu i na našu nesreću, već duboko zarazila i obitelji, koje su još donedavno bile prirodne i kršćanske. Neke su to i danas, ali samo imenom.

Prije svega i više od svega mi ćemo podizati oči i srca Gospodaru i Ocu života na nebesima. Visoko ćemo izdizati najviši stvoreni uzor žene: Nazaretsku Djevicu-Majku, s njezinim božanskim Čedom u naručju. U njoj je ženstvo doživjelo svoju najpuniju kulminaciju i apoteozu. U njoj je ono bilo do kraja produhovljeno i puno Boga i opet bogato brigom, žrtvom, ljubavlju. Njoj je Dijete bilo u središtu svega. Božje Dijete, Dijete-Bog. Dijete-Otkupitelj.

Č. Č.

Jesmo li ponizni?

Piše: prof. Radovan GRGEC

»EVO SLUŽBENICE GOSPODNE, NEKA MI BUDE
PO TVOJOJ RIJECI!«

U najugodnijoj uspomeni ostao mi je profesor iz latinskog koji je pred cijelim razredom priznao da je pogriješio u tumačenju i ispričao se. Iako smo bili još djeca, naslutili smo da je taj profesor upravo zato pravil čovjek. Koliki bi od onih koji sebe smatraju pravim ljudima, pravednima i svetima, bili simpatičniji i doista pravedniji i svetiji kad bi iskreno znali reći: »Pogniješo sam«, »Oprostite«!, »Hvala!« ili »Molim«. Varaju se oni koji misle da te riječi ponizuju čovjeka. Ne ponizuju ga, ali ga čine poniznim, a poniznost je krepost bez koje nema pravednosti, svetosti ni istinitosti.

Ako možda mislimo da smo pravednici, zapitajmo se najprije jesmo li ponizni. Poniznom čovjeku lakše je biti iskren i otvoren, sačuvati i potvrditi svoj »ja«, tj. ne graditi se drugačijim nego što jest i razviti svoju osobnost. Takvi ljudi ne boluju od osjećaja »niže vrijednosti«, (ili »više vrijednosti«, što je zapravo isto).

Budući da smo svi skloni oholosti i taštini, nije lako biti ponizan. Ipak, ako malo bolje promotrimo svoje zloće, slaboće i ovisnosti, postajemo svjesni važnosti i

»realnosti« te kreposti, bez koje nema kršćanske ispravnosti ni svetosti. Kada su sv. Filipu Neriju davali da provjeri svetost nekih redovnika koje su navodno imale privatne objave, on je najprije nastojao provjeriti jesu li te osobe ponizne.

Najveća među ženama, Marija, kojoj je posvećen ovaj mjesec, bila je u prvom redu »ponizna službenica Gospodnja«. Ponizni ljudi znaju da je važnije služiti nego biti služeni, slušati nego biti slušan, misliti na drugoga nego misliti na sebe, i tu je početak prave mudrosti i svetosti. Tek oni koji biraju posljednja mjesta imaju pravo nadati se da će ih Gospodin »promaknuti«; tek potošt skrušeno izgovorimo svoj »Confiteor«, možemo doživjeti »Magnificat«. Tako je to htio Onaj koji je pravu istinu sakrio od velikih, »mudrih«, moćnih i »učenih«, a objavio je malenima i poniznim.

Prava poniznost nije, kao ni prava svetost, nešto što nas deformira i ponizuje. Ona je otvoren i hrabar pogled u oči stvarnosti, u oči našim bližnjima koji nas okružuju, otvoren i hrabar pogled u dubinu vlastite duše. Ponizan čovjek ne robuje sli-

jepoj umišljenosti, lažnom stidu, kompleksima i snobizmima. Idolima javnog mnenja on pretpostavlja ideale kršćanskog humanizma, a taštini svijest o vlastitoj slabosti. Katolik je čovjek koji je svjestan vlastite slabosti, rekao je slikar Cézanne.

Krajem prošle godine umro je u Rimu hrvatski kardinal dr Franjo Šeper, koji je i na jednom od najviših položaja u sveopćoj Crkvi ostao jednostavan i skroman čovjek. Bio je svjestan svojih ljudskih granica, ali i uviđenosti svojeg poslanja. Nikada se nije želio prikazati drugačijim i većim nego što je bio, i u tom je bila njegova veličina i snaga, njegova inteligencija i kršćanska mudrost. Svojim životom dao je svojevrsnu lekciju svima koje zaslijepljuju taština i umišljenost, »uznosite« i prazne riječi. Zato je i imao hrabrosti da bude iskren prema sebi i drugima.

Kad god trčimo za čašcu i vlašću, kad god se borimo za vlastitu »afirmaciju« i slavu, ne varajmo se. Zapitajmo se: »Jesmo li ponizni?« Ako smo puni sebe, to ne možemo biti, a bez prave poniznosti nema ni pravog kršćanstva ni ljudskosti.

Mladi su pozvani k vrhuncima kršćanskog života

Svake se godine za vrijeme zimskih i na početku ljetnih praznika okupljaju u našem sjemeništu »Augustin Bea« na Fratrovcu u Zagrebu mladi iz raznih župa naše ljepo domovine na zajedničke susrete, na duhovne vježbe. Iznosimo Izvještaj iz pere jednog »šerifa« o tome što se zbilo u siječnju ove godine.

U zadnje vrijeme razne škole imaju različite termine zimskih praznika, a željeli smo svima, koji to žele, omogućiti da sudjeluju u tim duhovnim vježbama, pa smo i mi odredili više termina za takve susrete. Kroz tri tečaja duhovnih vježbi, održanih u drugoj polovici siječnja, prošlo je blizu 180 mladića i dječaka.

U prvim duhovnim vježbama za sedmi i osmi razred osmopletke, (od 14. do 16. siječnja), bilo je 66 sudionika, a vodio je o. Božidar Nagy. Njemu su pomagali sjemeništarci, koje dečki vole popularno nazivati »šerifima«. Svaki od njih zadužen je za jednu skupinu dječaka, s kojima i za koje tih dana živi i radi. Uloga »šerifa« posebno dolazi do izražaja u radu u skupinama poslije svakog predavanja, u kojima se raspravlja o izloženoj temi i izriču spontane molitve.

Teme predavanja bile su raznovrsne i zanimljive: razmatralo se o smislu života, o osobi Isusa Krista, općenito o vjeri, o Euharistiji kao izvoru, središtu i vrhuncu kršćanskog života, o zvanju...

Kao nadopuna temi o Euharistiji lijepo su poslužili dijapočitivi s međunarodnog euharistijskog kongresa održanog u Lurdru polovicom srpnja prošle godine, koje je lijepim i bogatim komentatom popratio bogoslov-dakon Ivica Kardaš, jedan od aktivnih sudionika na Kongresu.

O zvanju je O. Nagy govorio vrlo konkretno i uglavnom navodio primjere velikodusnog prihvaćanja Božjeg poziva. Spomenut ćemo ovdje samo Izidora Blistrovića, novaka Družbe Isusove, koji je nemilosrdno ubijen za vrijeme služenja vojnog roka. Izidor je za svoje zvanje, što je bilo najveće blago njegove duše, žrtvovao svoj mladi život (sa nenavrenih 20 godina života), i time nam ostavio primjer vjernosti Bogu i zvanju, koliko god tu vjernost morao skupo platiti.

Uz predavanja, i ostali je program bio zanimljiv. Svači večeri prikazan je dio Zeffirellijeva filma »Isus iz Nazareta«. Poslije podne drugog dana duhovnih vježbi pošli smo na hodočašće Gospi Remetskoj, Odvjetnicil Hrvatske.

Svi su se dečki mogli bar kratko porazgovoriti sa svećenicima i na taj način se i osobno susresti s njima. Iz tih razgovora možemo zaključiti da su dečki općenito jako zadovoljni s duhovnim vježbama, da im je upravo nešto takvo bilo potrebno, i osjećaju potrebu da bi i češće to trebalo organizirati, jer kad dođu u prijašnji ambijent, brzo počinju poprati ponašanje svojih vršnjaka. Tek kad neki po više puta dođu na takve duhovne vježbe, postaju toliko jaki duhom, da se više ne obaziru na okolinu, nego odlučno i čvrsto idu putem koji su si zacrtali u duhovnim vježbama.

Dečki imaju prilike i za igru i razonodu. Imaju i natjecanje u stolnom tenisu, šahu, malom nogometu (ako vrijeme dozvoljava — i u velikom nogometu).

Duhovne vježbe su započele u vedrom tonu: zajedničkim upoznavanjem i jednim ili drugim šaljivim filmom. U veselom raspoloženju su i završile. Sjemeništarci su ponovili Igrokaž, koji su davali ovdje prigodom roditeljskog sastanka, 21. XII. prošle godine — »Postolar i vrag«.

Najveće skupine bile su iz Zagreba, Sikirevaca, Dervente, Višnjevca (Osijek), Draža, Vinkovaca i Male Subotice...

Od 19. do 21. siječnja održan je tečaj za srednjoškolce (okupilo ih se 33), pretežno iz Zagreba, Zenice i Višnjevca. Ovaj tečaj vodio je o. Stjepan Kuzmić. Cilj duhovnih vježbi bio je: produbiti u tim mlađićima kršćanski život i bolje upoznati lik Isusa Krista. S pojedinih skupinama i u ovom te-

čaju radili su »šerifi«.

Posljednji tečaj za dečke 7. i 8. razreda osnovne škole održan je od 27. do 29. siječnja, a vodio ga je bogoslov Anto Mišić, koji će za nekoliko mjeseci biti zaređen za svećenika. Prisutno je bilo 65 sudionika, a najveće skupine došle su iz Zenice, Višnjice, Gornjeg Mihaljevca, Svetog Jurja, s otoka Raba, Vrbnika, Gračanice, Modriče, Iloka, Borovice...

Tema prvog dana bila je: Isus je moj Bog; drugog: Isus je moj Spasitelj; trećeg: Isus je moj prijatelj. »Šerifi« su s puno ljubavi i požrtvovnosti radili s pojedinim skupinama.

I ovaj put dečki su mogli vidjeti i čuti prikaz s međunarodnog euharistijskog konгресa u Lurd, kao i dijelove filma iz Isusova života,

te hodočastiti u Remete. Iskoristili smo boravak riječko-senjskog nadbiskupa mons. Josipa Pavlišića u Zagrebu koji je od BKJ zadužen za sjemeništa i duh. zvanja pa smo ga pozvali da rekne koju riječ dečkima. Nadbiskup se rado odazvao, i u spontanom, srdačnom razgovoru zadržao se s dečkima oko pola sata. S velikim žarom govorio je dečkima o zvanju, o potrebi svećeničkih i redovničkih zvanja danas, naglasivši posebno da Gospodin mnoge zove, ali da većina ne čuje ili ne želi čuti Božji poziv.

U poslednjem tečaju duhovnih vježbi na dečke je poseban dojam učinio slikepi bogoslov Mario Batušić iz Banja Luke, koji je tih dana s dečkima vježbao pjevanje prije mise, svirajući gitaru.

s njima pjeva pod mnom, a jednom prilikom i rekao riječ-dvije dečkima o tome kako se on, premda slijep, odlučio da postane svećenik. Dečki, koji su se javili nakon duhovnih vježbi, njega se najviše sjećaju i upućuju mu svoje pozdrave.

Svake godine iz takvih duhovnih vježbi javlja se netko za sjemenište. Tako je bilo i ovaj put. Zanimljivo je spomenuti da većina sadašnjih sjemeništaraca duguje svoje zvanje baš takvim duhovnim vježbama, na kojima su prije jednom ili više puta sudjelovali.

Drugi dan duhovnih vježbi obavlja se posebno pokorničko bogoslužje, a onda nekoliko svećenika bude na raspolaganju dečkima za pojedinačnu ispoljju. Tako mnogi imaju prilike u duhovnim vježbama korigirati svoj život, nakon što su dublje upoznali svoju vjeru i njene zahtjeve, pa se ojačani vraćaju svojim kućama, školi, kolegama i pokušavaju živjeti prema onome što su ovdje spoznali. Nastojimo s njima održavati i pismenu vezu, bar s onima koji to žele, posebno s onima koji su izrazili želju da dodu u sjemenište.

Sve čitatelje Glasnika potičemo da se mole za te dečke koji dolaze na duhovne vježbe, da postanu velikodušniji prema Bogu, a i da se pomole za nas sjemeništarce, koji smo već krenuli tim putem, da se ne uplašimo pred poteškoćama koje ćemo susretati na tom putu, već da s radošću i poletom suradujemo s Gospodinom u ostvarivanju tako uzvišenog poziva kao što je svećenički.

Tomislav MLAKIĆ, 2. r.

UZ VODITELJA DUH. VJEŽBI ZA MLADE, ANTU MIŠIĆA, POSEBNI DOJAM JE UČINIO NA DEČKE SLIJEPI BOGOSLOV MARIO BATUŠIĆ IZ BANJA LUKE, KOJI JE TIH DANA SVIRAJUĆI GITARU S DEČKIMA PJEVAO POD MIMOM.

„Idi kući, pa kod kuće umri!“

Ozdravljenje po zagovoru Gospo Aljmaške. Nezaboravna milost dobivena u »bilom« Aljmašu. I danas bi cijeli dan orao da mu nije skoro 80 godina.

Godine 1940. teško sam obolio od TBC bolesti. Liječio me dr Jakša Andrić, onda boraveći u Vinkovcima. U svakom od tri ciklusa dao mi je 20 injekcija, ali bez uspjeha. Iz dana u dan bivao sam sve slabiji. A 4. listopada morao sam se javiti u konjički puk u Subotici po nalogu vojnog okruga.

Istog sam dana pošao na svojim kolima. Sa mnom su bila još trojica drugova iz sela: Vilko B., Adam B. i Antun I. Moj najstariji, jedanaestgodišnji sin Antun dovezao nas do vinkovачke željezničke postaje.

U Vinkovcima su me moji drugovi gotovo umjeli u vlak i smjestili me pokraj prozora radi zraka.

Došavši u Suboticu, isti me drugovi odvedu u nedaleku kasarnu, u četvrti eskadron. Svi su se odmah morali obući u uniforme. Moji su me drugovi raspremili i obukli u vojničko odijelo. Da li su mi jednu slamaricu da legnem.

Bio je petak. Odmah sam se javio na liječnički pregled, ali budući da je u subotu vojska još stizala, nije bilo pregleda. U nedjelju me službujući upisao za liječnički pregled. Oko 10 sati dove isti službujući s naredbom časnika da i ja moram doći u »stroj«, jer zapovjednik puka prima puk. Službujući mi je pomogao obući se i odveo me u »stroj«. Stao sam zadnjí u drugoj vrsti, ali sam bio toliko slab da nisam mogao stajati. Zamolio sam časnika da smijem sjesti na obližnju klupu. Kada je zapovjednik puka stigao do 4. eskadrona, časnik mi reče da stanem u »stroj«. Došavši zapovjednik do mene, jer je svakog vojnika pogledao, reče mi:

— A tko je tebe tako bolesnog doveo ovamo?

Ja sam mu rekao samo riječi: — Poziv!

On naredi da me dvojica vojnika odvedu u ambulantu. To učinile moji drugovi iz sela. Ja sam od svoga liječnika ponio nalaze i sve potrebno i ovdje u ambulanti predao liječniku, čim je došao. On me pokuca po prsima, pa s leda, te stane pred me i reče:

— Dragi moj mladiću, idi ti lijepo svojoj kući, pa kod kuće umri, da mi ovdje s tobom nemamo posla!

Izađem iz ambulante. Drugovi me suzni očima dočekaše. Svuku s mene vojničko odijelo. Donesu mi moje

civilno i obuku me kao bebu. Donesu također i moju torbu s hranom, koju sam od kuće ponio: sve sam im dao. Jedino sam sebi za svaki slučaj ostavio batak i zabačak od pečenog pileteta i tri kolačića. Napominjem da odkako sam kod kuće jeo, nisam uzeo ni krušnu mrviču. Na to me moji drugovi odvedu na brzinu na postaju. Unesu me u wagon. Oprostim se s njima i vlakom krenem prema Vinkovcima.

Stigavši pred Dalj, vlak je stao. Na postaji je bio neki karambol. Ustanem da pogledam kroz prozor i ugledam put prema bilom Aljmašu. Tamo sam više puta hodočastio Gospu Aljmaškoj. U sebi sam rekao:

— Draga moja Gospo Aljmaška, daj mi da ozdravim! Hodočastit ću Ti kad god budem mogao, a i druge će voditi!

U tom sam momentu osjetio glad. Skinem svoju torbu. Ali što ću jesti, kad sam sve ostavio drugovima? Sjetim se da to ne smijem ni misliti, već uzmem ono par zalogaja kruha i mesa. To pojedem i ostanem gladan kao što sam i bio.

Prispjevši u Vinkovce, u prvoj gostionici popijem dva »šabesa«. Bez ljeće pomoći išao sam iz vlaka u vlak i sretno došao kući. Odmah kod kuće pojedem tri povećane punjene paprike i još tri »krafne«. Žena se čudila, kako sad najednom toliko jedem. Treći Hiljatvrti dan natovario sam ja sam u kolažnični plug i cijeli dan orao. To bi i danas radio da mi nije skoro 80 godina.

Nezaboravna hvala dragoj Gospo Aljmaškoj!

**Marijan BOZIĆ
Rakovci-Andrijaševci**

Iz pisma hrvatskih biskupa prigodom 800. godišnjice rođenja sv. Franje Asiškog.

Kad promatramo život i djelo sv. Franje Asiškog, odmah nam udara u oči njezina velika i posvemašnja ljubav, odanost, privrženost i podložnost Crkvi. To je njezina velika odlika, jedno od bitnih obilježja njegove karizme...

Njegova »odlučna i potpuna podložnost Crkvi« postala je najsažnija odlika ovog sveca, posebno u kontekstu onog vremena i ondašnjih povijesnih prilika u Crkvi i u svijetu.

Franjo je bio pravi sin Crkve, koju je najradije nazivao Majkom. On je ljubio Rimsku Crkvu i svekoliko svoje djelovanje stavio u potpunu ovisnost o Crkvi, u savršenoj podložnosti rimskom papi. Htio je i odredio je da i njegova braća budu uvijek i svagdje »podložni i pokorni svetoj Rimskoj Crkvi i stalni u katoličkoj vjeri.«

Cijelog svog života Franjo je isticao da je vjernost Crk-

Sveti Franjo - sin Crkve

»SVEVISNIJI, SVEMOŽNI, GOSPODINE DOBRI,
TVOJA JE HVALA I SLAVA I ČAST I BLAGOSLOV SVAKI.
TEBI TO JEDINOM PRIPADA,
DOK COVJEK NIJEDAN DOSTOJAN NIJE,
NI DA TI SVETO SPOMENE IME.«

SV. FRANJO: PJEŠMA STVOROVA

vi, i to baš Rimskoj Crkvi i njezinim zakonitim poglavarnima, najbolji znak i dokaz pravovjernog i dosljednog prihvaćanja Evandelja. U svojoj crkvenosti Franjo je veoma zahtjevan, kako prema svojim najbližim sljedbenicima, tako isto i prema svim vjernicima koji žele biti kršćani, katolici...

Crkva u svojoj vidljivoj stvarnosti, u svojim zakonitim predstavnicima, papi, biskupima i svećenicima, za Franju nije bila zapreka nastanku i rastu njegove karizme, nego, naprotiv, neposredna garancija i znak očitovanja volje Božje. I zato se može reći da je Franjin evanđeoski duh ujedno i izraz njegove crkvenosti, jer on ne poznaće Evandelje i sakramente spasenja izvan Crkve, nego isključivo po Crkvi, u Crkvi...

Stoga mi i danas u tom primjeru i pouci nalazimo vrijedan poticaj na vjernički posluh i odanost Crkvi. I smatramo da svi vjernici, svi svećenici i redovnici, a napose duhovni sinovi i kćeri Asiškog Patrijarhe, u nje-

govu primjeru trebaju tražiti i nalaziti nadahnute i poticaj za današnju sinovsku odanost, privrženost i poslušnost svetoj Crkvi i njezinim zakonitim predstavnicima.

Potreban nam je taj duboki i opravdani osjećaj crkvenosti, tako utemeljeno duhovno shvaćanje Crkve, pa makar to od nas ponekad zahtijevalo žrtve i odricanja. Uspjeh našeg apostolata i evangelizacije ne može se zamisliti bez duha prave sinovske odanosti i slubljenosti s Crkvom, pod vodstvom svetog oca Pape i u jedinstvu s mjesnim biskupima.

Bez toga mi se izlažemo opasnosti da rastačemo životku i jedinstvo Crkve, da osakatimo puninu katoličkog Vjerovanja i razvrgnemo našu zavjetnu privrženost Petrovoj Stolici. Zato još jednom ovdje ističemo da je karizma Franjine crkvenosti neobično aktualna, da je posve vrijedna da se i danas ostvaruje, da se i danas ugradi u obnovu Crkve u svijetu i kod nas.

Trideseta obljetnica biskupskog posvećenja riječkog nadbiskupa Josipa Pavlišića

Bilo je veliko iznenadenje za čitavu našu katoličku javnost, kada je u prosincu 1951. papa Pijo XII. izabrao običnog istarskog svećenika Josipa Pavlišića za pomoćnog biskupa drugu Viktoru Buricu. Pitali smo se tjeskobno:

— Što li će taj čovjek, koji nije ni vidio Liku, Kordun, Gorski kotar i Kravu, moći učiniti za krajeve, koji su posevne drukčije nego njegova mila I pitoma Istra?

Ali brzo su se glasovi čuđenja pretvorili u glasove divljenja. Doskora je postao tip modernog mladog biskupa, i to 15 godina prije Koncila. Na motor-kotaču s mitrom u »ruk-saku«, obučen u kožnato odijelo motoriste sa zaštitnim nascilima — obišao je i najzadnje selo svoje prostrane biskupije. Kad nije bio na putovanju, ili kad nije vršio liturgijsko funkcije, nalazio se na nekom od brojnih gradilišta popravljajući crkve, župne stanove, tako da možemo reći da je svime prednjačio ne samo u duhovnoj nego i materijalnoj izgradnji od Boga mu povjerenog teritorija.

Uvijek prijezan i ljubazan, neposredan i demokratski otvoren, on je pomalo ostvajao srca svojih vjernika i stjecao iskrene prijatelje. Znamo da je svećana akademija u Rijeci 18. ožujka ove godine bila samo vanjski znak one ljubavi, koju Božanski Nadpastir gaji prema svome služi. Samo On će znati dolično naplatiti svaki prevljeni kilometar, svaku nabavljenu vreću cementa, svaku kapljku znoja kod miješanja maltera, a pogotovo za neizmjerno duhovno dobro, pruženo teško iskušanoj Riječkoj metropoli.

Lika, Kordun, Gorski kotar i Hrvatsko primorje zahvaljuju Istri što im je dala oca i izbavitelja, koji je podmetnuo svoja čvrsta i snažna pleća kada je bilo najpotrebnije i najteže.

P. C.

»Merz je bio u neku ruku i mojim duhovnim učiteljem, čime se uvijek ponosim!«

Smrću kardinala Šepera otisao je još jedan Ivanov veliki prijatelj i štovatelj, dapače osoba koja je za Merza najviše učinila u smislu njegova uspona prema olтарu. Još kao zagrebački nadbiskup kardinal Šeper je 1958. godine pokrenuo postupak za njegovo proglašenje blaženim.

Kardinal Šeper poznavao je Ivana Merza od svojih srednjoškolskih dana. O tome nam je ostavio dragocjene podatke u svojoj izjavi koju je dao za Glasilo Postulature Ivana Merza još 1974. godine (br. 2, str. 5-6). Iz njegove izjave donosimo neke važnije dijelove.

»U životu sam susreo samo dvije osobe koje su samom svojom pojmom djelovale na poseban način i stvarale oko sebe kao neku nadnaravnu atmosferu. Jedan od te dvojice bio je dr Ivan Merz.

Bio sam negdje u sedmom razredu gimnazije 1922./23., kad sam došao s njim u kontakt. Došao je nekoliko puta k nama u đačku Marijinu kongregaciju i držao predavanje o liturgiji. Tu se mogao osjećati kako je on sav uronjen u liturgiju i kako je liturgija davala hranu njegovom duhovnom životu...

Zajedno s o. Alfirevićem Di vodio je 27. prosinca 1923. grupu kongreganista na liturgijski izlet u trapistički samostan u Rajhenburg. Iz Zagreba smo otputovali rano ujutro, a on nam je u vlaku tumačio liturgiju toga dana (blagdan sv. Ivana apostola).

Mene je znao koji puta i zaposliti. Kad je priredivao

Kardinal Šeper i Ivan Merz

KADA SU OVIH POSLJEDNJIH GODINA MLADI HODOČASNICI HODOČASTILI U RIM ZA 1. SVIBNJA, REDOVITO SU POSJETILI I NASEGA KARDINALA, KOJI IH JE UVIJEK VESELO I RAZDRAGANO DOCEKAO.

hrvatski prijevod obreda oblačenja kod benediktinki, tražio je od mene da mu prevedem neki liturgijski tekst. Isto tako me je zadužio s prijevodom jedne enciklike Pape Leona XIII.

On je u svakom slučaju bio čovjek enciklike. Za njega je Papina riječ bila svestra... »Sentire cum Ecclesia — Osjećati s Crkvom« to je bilo utjelovljeno u njemu. Kod njega to nije bila samo neka vojnička poslušnost i pokornost nego ljubav prema Crkvi. Ta je ljubav govorila iz svake njegove riječi...»

Često je Kardinal znao reći pred svojim prijateljima kako zahvaljuje jednom bližom Merčevom suradniku da je postao svećenik. Bio je to dr Drago Cerovac, Ivanov prijatelj i član predsjedništva Hrvatskog Orlovskega Saveza. Kardinal je to pisemo saopćio njegovoj supruzi, kad je dr. Cerovac umro 1978. g. Evo izvataka iz tog njegovog pisma:

»Uvijek sam ga se rado i sa zahvalnošću sjećao kao starijeg kolege iz gimnazije koji me je doveo u katoličku organizaciju i koji je u neku ruku bio oruđe Božje providnosti za moje svećeničko zvanje.«

Bila je to Marijina kongregacija koja je postojala uz baziliku Srca Isusova u Zagrebu. Vodio ju je o. Bruno Fornetić, isusovac. Kao kongreganist obavljao je mladi Franjo duhovne vježbe u Isusovačkoj rezidenciji u Palmotičevoj ulici i pod jednim duhovnim vježbama odlučio se za svećeničko zvanje. Još danas isusovci pamte sobu u kojoj je Kardinal stanovao za vrijeme tih duhovnih vježbi. On je naime sam to spominjao kada bi posjećivao Isusovački samostan.

Kao bogoslov Franjo Šeper održavao je vezu s Ivanom Merzom preko pisama i osobnim kontaktom, kao što spominje u svojoj izjavi.

Kada su ovih posljednjih godina naši mladi hodočasnici hodočastili u Rim za 1.

svibnja, redovito su posjetili i našega Kardinala, koji im je među ostalim pripovijedao i o svojim susretima i dojmovima o Ivanu Merzu.

Upravo na Kardinalovo zaganjanje otvoren je 1958. godine proces za beatifikaciju Ivana Merza.

Nakon što je tijelo Ivana Merza preneseno s Mirogoja u baziliku Srca Isusova, naš Kardinal, prigodom svoga uobičajenoga posjeta svenome isповједniku o. Kukuli, isusovcu, redovito je posjetio i Merčev grob i ondje se pomolio.

Posljednja Kardinalova izjava u javnosti bila je preko Radio-Vatikana u kojoj se osvrnuo i na neistinita pisanja o Ivanu Merzu. Kardinalovu izjavu objavila je u cijelosti AKSA br. 44, od 6. XI. 1981. Kardinal svega dva mjeseca prije svoje smrti izjavljuje i ovo: »Mogu reći Merz je bio u neku ruku i mojim duhovnim učiteljem, čime se uvijek ponosim.«

Božidar NAGY

SVAKI VJEROUCITELJ ZNAT CE NAPROJITI MNOGO PRIMERA DJECE, KOJA REDOVITO I POBOZNO PRIMAJU SVETU PRICEST, DA SU I VRLO DOBRI UCENICI I VRLO DOBRA DJECA, DOBRI DRUGOVI, A KASNIJE VRJEDNI LJUDI.

Katice Isus pomaže da bude dobra, a tko meni pomaže?

Dvije obitelji, jedna katolička, a jedna protestantska, dobri prijatelji, imali su i dvije kćerke, dobre prijateljice. Djevojčice su već išle u školu. Katica je išla na vjerouauk i primila prvu pričest, pa se je čeče pričeščivala. Ingrid, kao protestantkinja, nije imala ni vjerouauka, a dakako ni svete pričesti.

No Katica joj je uvek pričala o svemu što je čula na vjerouauku, i o Isusu, koga prima u svetoj pričesti: kako ga ona prima u svetoj pričesti, kako ga ona voli, i kako joj on pomaže da bude dobra.

Katica je bila veoma dobro dijete. I dobro je učila, i lijepo se vladala. A Ingrid je bila vrlo zločesta. U školi je slabo prolazila, a i u kući i izvan kuće, pa i u školi, bila je nemoguća. Jednom je tata ozbiljno pograbio:

— Zašto si tako zločesta? Zašto ne bi bila dobra kao

Katica? Vidiš, kako nju svi hvale, a ti si i kod kuće i u školi jednostavno nemoguća!

— Tata, smijem li ti nešto reći? — odgovori Ingrid. — Ali nemoj se naljutiti radi onog što ču ti reći.

Otat obeća da neće. Nek samo rekne.

— Katica prima Isusa, i on joj pomaže da bude dobra. A tko meni pomaže? — djevojčica brzne u grčevit plać...

Navečer je otac ispričao ženi što mu je rekla Ingrid i nadodao: — Što, ako je to stvarno tako?

Odlučili su poći katoličkom svećeniku i primiti od njega vjersku pouku. To su i učinili. Onda nisu više oni sami odgajali svoje dijete, niti se je Ingrid sama borila za dobro u svom srcu i u svom vladanju. Pomagao im je u tome Isus, koga su primali u svetoj pričesti...

Danas nam je tako dragod kad vidimo kako naši roditelji toliko truda ulažu da svoju djecu dignu na noge, da im dadnu dobar kruh u ruke, da ih odgoje za dobro i poštjenje. Ali — kako nam se često tuže mnogi roditelji da uza svu brigu ne uspijevaju odgojiti djecu da im stvarno budu dobra. Djeca su im lijepo obučena, uglavnom i dosta dobro uče i pristojna su prema starijima, ali — ono pravo dobro i poštjenje tako teško prihvataju. Čim budu malo veća, nastaju s njima ozbiljni problemi.

Zašto je tome tako? Ne vrijedi li možda za takve roditelje i takvu njihovu djecu ono što je Ingrid rekla svome ocu? Kad čovjek kao svećenik poznae obiteljske prilike takvih roditelja, onda prečesto mora ustanoviti činjenicu da Krist nije dovolj-

no prisutan u njihovoj sredini niti u srcu njihove djece. Sav se njihov trud osniva na roditeljskoj ljubavi i naravnim sredstvima, a to — koliko god može biti dovoljno za uglađeno ponašanje i napredak u školi, iako teže, ipak za pravi moralni odgoj, kršćanski odgoj djece, odgoj za dobro i poštovanje potrebna je i pomoć Božja. Tu pomoć želi dati i roditeljima i njihovoj djeci Isus Krist, a daje im tako da po svetoj pričesti ulazi u njihov svagdanji život, prati ih svojom prisutnošću i u životu i u životnoj borbi za dobro u njihovu srcu.

Ti naši roditelji nisu dovoljno svjesni da sami neće moći dobro odgojiti svoje djece. A činjenice, koje gledamo oko sebe, govore nam jasno da je tome tako. Svaki vjeroučitelj, koji u ovo naše vrijeme godinama poučava djecu vjeroučitelj, znat će nabrojiti mnogo primjera djece koja idu redovito na vjeroučitelj, na misu i primaju svete sakramente, a gotovo su bez iznimke i vrlo dobri učenici i vrlo dobra djeca, dobri drugovi, a kasnije vrljedni ljudi. Njih prati i pomaže Isus, koga po svetoj pričesti uvode u svoj svagdanji život.

Dakako, ta pričest, koju djeca primaju, ima biti iz uverenja i ljubavi prema Kristu, u koga vjeruju, koga volje i kome se mole. Ono mehaničko pristupanje k sakramentima, bez pravog nutarnjeg raspoloženja, neće donijeti onaj plod, koji Krist želi dati kad po pričesti ulazi u naš život.

A da djeca to ozbiljno shvate, potrebno je da u tom imaju primjer svojih roditelja. Oni djeci moraju pokaza-

ti primjeroim da je taj »kruh naš svagdanji« — koji je Kristovo Tijelo — i njima potreban da budu djeci dobrí roditelji, pa ga i oni često primaju i tako Krista čine prisutnim u čitavoj obitelji. Onako kako je to činila nekoć, a čini to još i danas obitelj Ivković.

Od svog vjenčanja idu oni svake nedjelje na misu i pričest. Dobili su kćerkicu, već je vode u crkvu. Ona piتا:

— Tata, a što ti i mama primate?

— Isusal — odgovara tata. Kad budeš veća, i ako budeš dobra, i ti ćeš ga primati.

Sad je ta mala već akademičarka, mlada sestra srednjoškolka, još mlada viša osmopjetka. Sve tri sestre, zajedno s tatom i mamom, svake nedjelje primaju Isusa, a najmlada seka još ne ide u školu, ali već sada jedva čeka kad će se i ona njima pridružiti ...

No da vidite kako je u toj obitelji lijepo, veselo. Djeca izvrsni učenici, otac i majka se vole, vole svoju djecu. Božji blagoslov nad svima njima, tā — u njihovoj je sredini prisutan Krist koga primaju u svetoj pričesti i uvode ga u svoj svagdanji život. Njima je Krist doista kruh života — za svako dobro!

I kad su prilike izvan kuće bile mnogo povoljnije za dobar odgoj djece nego danas, bez Kristove pomoći bilo je roditeljima teško dobro odgojiti djecu. Danas su te prilike mnogo nepovoljnije. Pa je upravo nemoguće da roditelji dobro odgoje svoju djecu, ako ih Krist svojom milošću ne pomogne.

Petar RIBINSKI

Misionar

Biti misionar znači živjeti za druge. Živjeti izvan domovine, izvan svog naroda, izvan svog doma. Misionar je čovjek koji poznaje samo ljubav za druge, one ispačene, bolesne, izglađnjene i silomašne.

Misionar naviješta Krista i njegovu veliku ljubav onima koji za Isusa još nisu čuli, koji žive u duševnom i tjelesnom siromaštvu. On lječi, njeguje i tješi tisuće i tisuće duša. Svakodnevno privodi Kristovoj zajednici nove duše i nova srca. Krist od misionara traži da žrtvuju sve, pa ako zatreba i svoj život, samo da drugima bude bolje. Unatoč svim teškočama i misionarskim mukama — mnogo je svećenika, časne braće, sestara i drugih ljudi koji se opredjeljuju za ovaj život služenja drugima.

Otar Ante Gabrić, Majka Terezija, brat Ilija Dilber i mnogi drugi rade po raznim krajevima i kontinentima. Sve za druge. Ipak i da ih je još mnogo više, bilo bi ih pre malo u odnosu na mnoštvo onih koji još nisu ni čuli za Kristovu nauku i Evangelje.

Anto GAŠPAR

Stigma-tičar padre Pio i njegova Misa

Kad bi stigmatičar Pio izlazio iz sakristije, gdje bi se pripremio za Misu, pratila bi ga dva redovnika i pomagala mu da lakše kroči do oltara.

Nije bilo lako koračati s probodenim nogama, kao Isus na križu. Vidno se opažalo da koračajući osjeća boli. Teškim korakom, vukući nogu za nogom, skoro posručući, primcao se k oltaru. Izgledao je smravljen pod teškim teretom. Kakvim teretom? Pod teretom grijeha svijeta.

On je prikazivao u Misi sve nakane, molitve, želje, koje bi mu bile povjerene usmeno ili pismeno odasvud. Nosio bi i prikazivao svu žalost, sve patnje, sve tjeskobe, sve strepnje, koje bi mu se povjeravale. Zato je prikazanje njegove Mise bilo dugo i potresno, uzbudljivo i ganutljivo.

Nastojao je otkloniti od sebe pažnju u svom držanju, u svojim riječima, u svojim pokretima, u načinu molitve, u svojoj šutnji, u svemu. Ipak, njegovo držanje, način molitve, njegova šutnja, a osobito duge stanke u svoj jednostavnosti bile su zaisata dramatične, potresne, uzbudljive. Kad bi uzimao patenu s hostijom svojim ranijem, probodenim rukama, i prikazivao svemogućem Ocu nebeskom, izgledao je da diže težak teret patnje i nakana. Taj kruh, koji će oživjeti, koji će se promijeniti u Krista, koji je jedini u stanju potpuno platiti dug za grijehu svijeta!

Ne samo da su samo glavni dijelovi Mise bili značajni u njegovoj Misi, nego je

svu Misu prikazivao do u sitnice s pažnjom, svjestan dubokog značenja svake riječi i svake liturgijske kretnje. Ono, što se događalo između njega i Boga, ostat će tajna, ali nešto se može odgnetnuti o njegovim duljim stankama za vrijeme Mise, prema pokretima, prama izrazu njegova lica. Zatvorenih očiju, često bijaše u dugom razgovoru s Bogom, u zanosu kontemplacije, u zanosu promatranja...

Neke dane Misa za njega bijaše od »Svet, svet, svet« pravo mučeništvo. Lice mu bijaše orošeno znojem, suze su tekle niz obraze. Bijaše zaista čovjek boli, u agoniji. Čovjek, koji sve to promatra, mora pomisliti na Krista u Maslinskom vrtu...

Jasno se vidjelo, kad je izgovarao riječi pretvorbe, kako je proživiljavao posebnu muku. Kod svake riječi kao da se potreslo njegovo tijelo. Promatrači misle, da je u tim časovima jače proživiljavao Kristovu muku.

Kad mu je jednom postavljeno pitanje: — Što je za vas vaša sveta Misa? — odgovorio je: — Za mene je sveta Misa potpuno sjedinjena s Kristom!

Njegove Mise bijahu zaisata žrtva Golgotе, žrtva Crkve, žrtva Zadnje večere i — naša žrtva!

Jednom su ga pitali: — Kako se moramo držati i vladati za vrijeme Mise?

Odgovorio je: — Kao Isu-sova Majka, Presveta Djevića i svete žene ispod križa! Kao sveti Ivan apostol za vrijeme Euharistijske žrtve ili kod Krvne žrtve na križu!

Srećko BOŠNJAK

Talijanski kapucin-svećenik Padre Pio mnogo godina je nosio na svom tijelu stigmata — rane Kristove. Padre Pio je umro. Ovdje ćemo iznijeti, prema pisanju Arni Decorte, kako je Padre Pio prikazivao Misu i što je o Misi govorio.

U Poljskoj skoro svi idu na Misu

Svetkovanje nedjelje uspješno je sredstvo da se povratimo Bogu svl. Pojedinci, obitelji, sav narod. Svetkovanje nedjelje sredstvo je da narod upozna Boga i da provodi kršćanski život. Da sluša nauku Evandelja i da je provodi u djelu.

Veliko je zlo zavladalo u današnjem svijetu, a to je nepoznavanje i prezir Boga. To narode dovodi do tamne mržnje. Ljudi preziru Boga, pa onda preziru i jedan drugog. Prezir čak i svoj vlastiti život, pa čine samoubojstva; prezir svetkovanja nedjelje dovodi do ateizma, do nevjere.

Poljska je katolička zemlja, u kojoj se poštuje nedjelja. Skoro sav narod ide k Misi. Primaju se sakramenti ispoljedi i pričesti. Taj narod molí na koljenima... Polonia docet — Poljska nas uči! Ona nas poziva da se vratimo slavljenju svete Mise u nedjelju. Da slavimo Dan Gospodnj. Da slušamo Evan-

gelje i propovijedi o vjersko-moralnim istinama i da ih provodimo u život.

«Pravo je da se nedjeljom ljudi mole i da čine zadovoljštinu za grijeha što su ih počinili kroz tjeđan dana.» (Sv. Ivan Vianney)

Kad svećenik podiže hostiju na prikazanju, sav je svijet treba da sa svećenikom podigne prema nebu, prema Bogu. Sa svim patnjama, stresnjama, mukama i radostima. Da svaki prikazuju s hostijom svoja razočaranja, svoj život i smrt. Kad svećenik prikazuje vino u kaledžu, koje će biti pretvoreno u Kristovu krv, prikazuje u vinu i kap vode pomiješane s vinom — koja predstavlja Iude, ljudsku bijedu, svu nešvatljivu patnju, sav ljudski život u ugodnim i neugodnim časovima.

Svi smo pozvani da učestvujemo u Kristovoj žrtvi, da «dodamo što nedostaje muči Kristovoj».

Srećko BOŠNJAK

MISA ZA POKOJNOG KARDINALA VISINSKOG NA TRGU POBJEDE U VARŠAVI.

Zadnji zavjeti

U Hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova u Zagrebu na Blagovijest su se Bogu i svojoj isusovačkoj zajednici sasvim predala tri mlađa čovjeka položivši svečanu profesiju.

O. Tonči Treštenjak, profesor katehetike, član uredničkog vijeća našeg GLASNIKA i njegov vrsni suradnik; Pero Nikolić, sadašnji superior isusovačke kuće u Opatiji i pobornik zatvorenih duhovnih vježbi; o. Jure Bosančić, ekonom naše provincije Družbe Isusove i tajnik Vijeća za obitelj pri BKJ.

Vidimo da su sva trojica već sada ugrađena u vlo važne službe. Čestitajući im na Božjem povjerenju, želimo da mnogo godina rade u Božjem vinogradu. Nadamo se da će oni dijelovi toga vinograda — koje oni budu obradivali — roditi dobrim i zdravim duhovnim plodom kojim će se krijeputi naš vjerni narod.

Umre je o. Jesus **SOLANO** veliki prijatelj Glasnika

Naš hrvatski GLASNIK Srca Isusova i Marijina lijepo napreduje. Upravo osjećamo da se na njemu ostvaruje obećanje Isusovo da će blagosloviti poslove onih koji štiju Njegovo Srce. I zato smo Božjoj dobroti veoma zahvalni.

Ali Bog se služi ljudima da može pokazati svoju veličinu. Jedan takav čovjek, kojim je Božje Srce očitovalo svoju dobrotu prema GLASNIKU, bio je Isusovac O. Jesús Solano.

— Kakve veze, on Španjolac, ima s našim GLASNIKOM?

Dugo godina bio je vrhovni tajnik Apostolata molitve u Rimu, čiji je naš GLASNIK službeno glasilo, kojemu je zadaća i poslanje da duhovno i materijalno pomaže svako naštojanje oko proširenja i produbljenja pobožnosti Božjem Srcu. Imali smo prilike mnogo puta osjetiti pomoći i zaštitu O. Solana ne samo u Rimu, nego i kada je osobno dolazio u našu domovinu, Zagreb i Mariju Bistricu.

O. Solano je bio čovjek solidnog teološkog znanja i velikog životnog iskustva kao poglavar i rektor u Španjolskoj. Ali je bio čovjek izvanredne srdačnosti i marljivosti. On je gorio. Nije imao vremena mirno živjeti. I, obuzet vatrom Isusova Srca, izgorio je u jednom trenu. Njegova agonija trajala je svega desetak minuta. Na njemu se ostvarilo deseto i jedanaesto obećanje Srca Isusova: »Svećenicima će dati milost da ganu i najokorjelija srca... Imena onih koji promiču ovu pobožnost bit će zauvijek zapisana na nebesima.«

U Hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova prikazali smo posebne mise za O. Solana u ime svih čitatelja GLASNIKA.

Thanh je imao 24 godine. Bio je jedinac. Mobiliziran 1978. Upravo se spremao da uđe kao kandidat u novicijat Družbe Isusove, kad ga zahvati mobilizacija. U ožujku 1979., kad je vijetnamska vojska bila angažirana u isto vrijeme u Kampućiji i protiv Kine, pismo što ga je napisao jedan Thanhov drug, vojnik kao i on, pripovijeda nam slijedeće:

Nas smo dvojica išli skupa i žurili se da dostignemo svoju bojnu jedinicu. Thanh mi reče:

— Ja neću nikoga ubijati! Zašto nas ne uzmu kao dobrovoljce da se brinemo za ranjenike?

To smo i učinili i naša je molba odmah ispunjena. Ali to je najopasnije mjesto: nalažiš se usred boja i bez oružja. Thanh je običavao reći:

— Naše jedino oružje, kojim se možemo boriti, jesu nosila i naša ljubav za braću.

Vidali su ga često uz ležaj ranjenika, u dugim noćnim satima. Za njih se brinuo i plakao nad njihovim patnjama. Nikad nije bio zle volje, što se inače nerijetko događa kod medicinskog osoblja. Ranjenici su bili sretni što su ga imali uza se i što su mu mogli povjeravati svoje nevolje i jade, a od njega čuti riječ ohrabrenja i sućuti. Nikad nije govorio o politici ni o komunizmu, ali mnogi su od njegovih drugova govorili, da u njemu živi duboko radikalni ideal komunizma — mislili su na velikodušno služenje drugima.

Ganjuti njegovom izvanrednom dobrotom, drugovi pro-

Drug Thanh bio je katolik

mijeniša ime Thanh u Lanh, što znači »dobro srce«. Ranjenim je vojnicima običavao govoriti o Nebu, da ih ohrabi. Govorio im je:

— Ja vjerujem da me Nebo ljubi kao što jedan dobar otac ljubi svog sina.

Jučer smo bili skupa u logoru. Čuli smo da se spremi velika bitka. On se, u natoč rani na nozi, dade na svoj posao i podje šepajući. Vidjeli su ga gdje ide u najžešću bitku. Najednom ovije ga bljesak od eksplozije i vidjeli smo gdje pada na tijelo jednog ranjenog vojnika, kojeg je nosio. Poletješe prema njemu.

Bio je u bunilu umirućeg. Mi smo svi oko njega ne prestano lijevali vruće suze. Najednom se njegovo tijelo strese, otvori oči i reče:

— Oprostite ...

Nije dovršio rečenicu. Bio je mrtav. Na vlasti o smrti Lanha čitav je bataljon bio šokiran. Na jednodušnu molbu sviju zapovjednik odluči da mu se priredi pogrebna svečanost. Ujedno predloži da Lanh bude posmrtno primljen u članstvo Partije, jer je dao život za svoje druge. Politički savjet odobri taj prijedlog.

Komandant uze Lanhov torbak, ne bi li našao kakav dokumenat, na koji bi mogao napisati čast koja mu je dodijeljena. Torbak je bio gotovo prazan. Bila je tamo

adresa novicijata. Zatim oficir nađe komadić papira, na kojem je bila napisana izreka iz Evangeline: »Nitko ne ma veće ljubavl od onoga, koji dade život svoj za one koje ljubi.«

Kad je politički komesar pročitao tu rečenicu, reče ledenim glasom:

— Ah, Thanh je, dakle, bio kršćanin!

Citav je bataljon čekao bez daha. Napokon komesar izjavlji:

— Ta to je nemoguće! Da je drug Thanh bio katolik. Ja ne mogu učiniti ništa dok ne dobijem instrukcije.

Svi su bili konsternirani. Neki su se pitali: — Katolik? Što to znači?

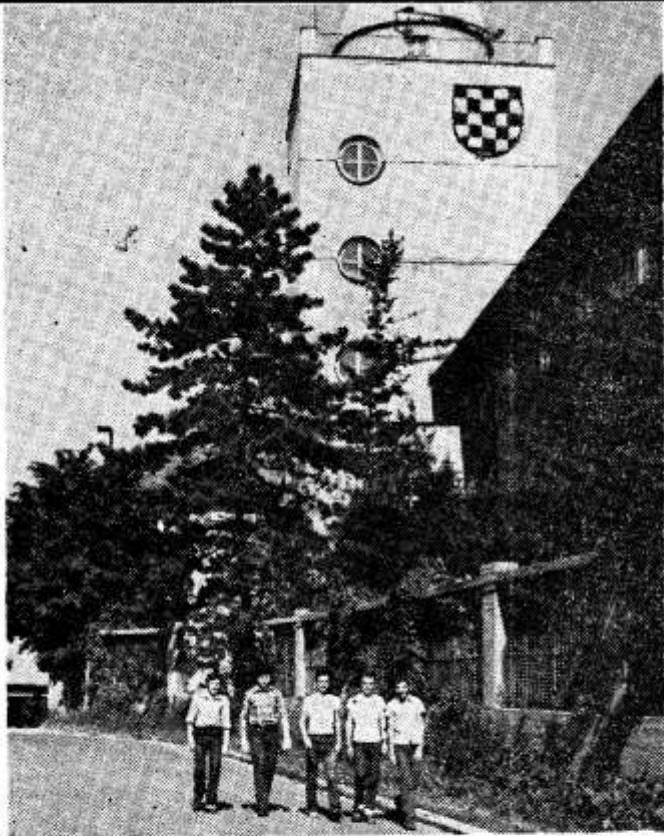
Politički komesar naredi da svi ostanu u stavu »mirno« i kao dokaz za ono što je čas prije ustanovio, pročita glasno izreku iz Evangeline, tako da su je svi mogli dobro čuti.

Thanh! Dragi naš družel! Pogrebna svečanost u tvoju čast bila je doista svečana. Čak se i Evangeline čitalo. Budi blagoslovjen, dragi Thnh!

Kad je ovo pismo bilo pročitano prigodom mise za njega u Isusovačkim zajednicama, nitko nije mogao suzdržati suza. Smrt Thanhova bila je u današnjim prilikama dašak novog života. Da, katolik! Što to hoće reći katolik? Učimo od Thanga — Lanha.

Priredio: Mladen STARČEVIĆ

SJEMENISTARCI PRED DACKIM SJEMENISTOM U ZAGREBU NA SALATI
VESELO SE SPREMajuZA SVOJA BUDUCA APOSTOLSKA PUTOVANJA

ZAŠTO

Ljudi koji me susreću i znaju moje sadašnje uvjete života, ili nakon što se negdje izjasnim kao sjemeništarc, redovito mi postavljaju jedno pitanje! Pitanjem žele mene najčešće staviti u krizu:

— Zašto želiš biti svećenik?

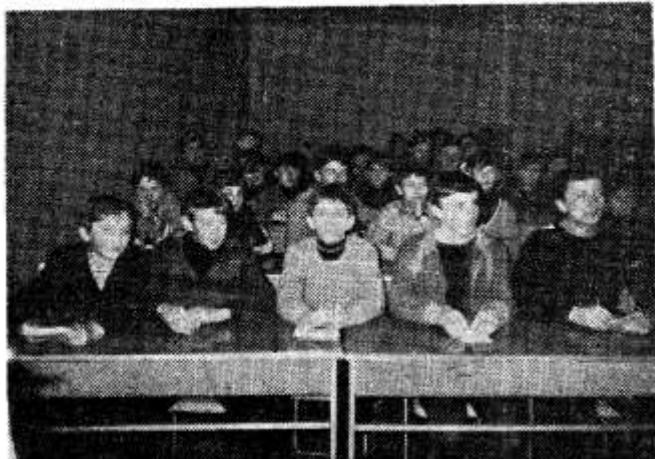
Pokušavam dati odgovor na to pitanje i radi sebe samoga, a koji se temelji na vjeri, u kojoj sam sazriuo.

— Zašto želiš biti svećenik?

Jer me je jednog dana posjetio Bog. Jednog dana, koji ne mogu jasno precizirati... Ne radi se o susretu kakav je imao Pavao na putu u Damask. Nisam imao te »sreću«. Riječ je o mnogo jednostavnijem susretu, ali posve istinitom. Susret tra-

B I T I   S V E Ć E

TECAJ DUHOVNIH VJEZBI NA FRATROVCU U SLIEĆNju OVE GODINE ODUSLIO JE BROJNE OSMASE IZ SVIH KRAJEVA NASE DOMOVINE

jan i ponavljan preko jedne žene, moje bake, koja me poučavala jednostavno i ponizno, kako joj je diktiralo vlastito iskustvo, da ljubim Boga i da mu se molim.

— Zašto želiš biti svećenik?

Jer Bog mi je pokazao svoje lice. Lice istinsko i jednostavno poput lica dječaka koje mi je župska zajednica povjerila da ih katehiziram i pripravim za krizmu. Lice žalosno i bezutješno

ŽELIŠ

poput lica onih staraca, onih siromaha, one djece, koju sam, posjećujući ih u ime sv. Vinka u potkroviju mog lijepog grada, promatrao kako umiru od gladi.

Kod jednih i kod drugih vidjelo se da nešto traže, da su puni zahtjeva. Ipak: nisu tražili protulik, tražili su da im se jednostavno, ali istinski, predam bez rezerve. Evo — »zašto! Oni su htjeli i postigli su da sam postao jedan od njih.

— Zašto želiš biti svećenik?

— Jer u Crkvi uvijek, a posebno u mojoj zajednici i biskupiji, Bog se želi otkriti preko mene i želi mi se обратiti u molitvi i u darivanju brači.

N I K ?

To sam duboko osjetio, na primjer, kada sam obilazio siromašne ljudi na selu pri-godom blagoslova kuća i obitelji, u župi, kamo me je biskup poslao. Osjetio sam tada da oni ne očekuju velike govore, neke velike zahvate, već jednostavno molje-nje Zdravo Marijo... molitve, koju me je u svojoj jednos-tavnosti naučila moja baka, kad sam imao tri godine, noseći me u crkvu pred Isu-sa.

HARMONIKA I GITARA NA OPROSTAJNOJ ZABAVI, UZ VESELU PJEŠMU, ISPRIPOVIJEDANE SALE I IMPROVIZIRANE SKEČEVE — ZASLADILI SU RASTANAK

STOLNI TENIS UVJEK JE OBLJUBLJEN SPORT U SJEMENISTU. TU TRE-NIRAJU BUDUCI KATEHETE I APOSTOLI MLADEZI (gore)

OZBILJNO UCENJE JE SASTAVNI DIO ODGOJA U SJEMENISTU. SVECENIK MORA BITI NADPROSJEČNO OBRAZOVAR COVJEK (dolje)

Smije li liječnik katolik napisati ženi uputnicu za pre-gled i eventualni abortus kod specijaliste ginekologa, ako žena pacijentica to od njega zahtijeva, i ako je liječnik od toga zločina ne može odgovoriti?

N N, liječnik

Vaše je pitanje postavljeno općenito, kratko, ali je u sebi delikatno i teško, nije samo po sebi razumljivo. Ni odgovor ne može biti sa »da« ili »ne«. On sadrži mnogo vidika i nijansa. Zahtijeva čak i stanovite pretpostavke dubljeg poznavanja osobnog

vrednovanja u moralci, ne samo poznavanje objektivnih stvarnih zahtjeva. Odgovor i primjena, prema tome, ne mogu biti šablonski. Nažlost, ovdje možemo dati tek neke općenite vidike. Ali u konkretnom slučaju trebat će s mnogo diskrecije i razboritosti razmotriti što valja u-

činiti. I to će trebati uvijek od slučaja do slučaja, uvijek s novim traženjem, svježom inicijativom i odgovornošću.

Prije svega, razlikujem napisati uputnicu »ženi« ili napisati uputnicu »djevojci«. To ne može biti isto.

Napisati djevojci, možda još malodobnoj (tamo od 15 ili 17 godina), daleko je odgovornije. Ona nastoji uvjeriti na sve načine: »Za roditelje će biti šok ako saznaju da sam gravidna.« »Otac će me ubiti ako sazna.« »Ja sam daleko premlada da imam dijete.« »Kakva će to biti sramota pred svim poznatima.« Takvim i sličnim tjeskobnim reakcijama, ona će nastojati liječnika predobiti, dokazati mu da je jedini izlaz pobačaj. Takve su djevojke redovito izvan sebe, prepustene samima sebi, u teškoj depresiji zbog gravidnosti, koja je tu. Malo se u toj prilici pita: »Zašto sam bila lakourna?« »Dala sam se prevariti.« »Bila sam slaba, zanijelo me njegovo navaranje, ljepota, obećanja...«

U situacijama, kao što je ova, malo se polazi na kori-jen zla: preslobodno ponasanje, igranje s vatrom, želja da se iskusí, doživi. Sad se vidi samo jedno rješenje: pobačaj. U takvom mentalitetu u kojem žive mladi, liječnik katolik imat će dosta muke da djevojku odvrati od namjeravanog zlodjela. Nužno joj je prikazati težinu člana s medicinskog vidika s posljedicama fizičkim (nekad nakon abortusa više nisu sposobne raditi) i psihičkim (traume, kompleksi, strahovi, grižnja savjesti — nerijetko kroz čitav život). Mada je nje-na trudnoća plod seksualne slabosti i ona se nalazi u u-

Uputnica za pobačaj?

Piše: Ivan FUČEK

žasnoj tjeskobi, zbog njene ravnoteže i života koj u njoj nastaje, liječnik će kao brižan otac prema voljenom djetu pedagoški i psihološki s puno takta i finoće djevojku odvratiti od sudbonosnog koraka za čitav njezin život.

Napisati uputnicu ženi: udatoj, ali koja se nalazi u tjeskobi i dolazi s tom lošom namjerom, udovici, koja je pala i sada je u sličnoj muci, neudatoj odrasloj osobi, koju zbog neželjene gravidnosti hvataju slični užasi kao onu malodobnici, stvar je nešto drukčija, ali ne može niti smije biti šablonska. Liječnik će i u takvim slučajevima nastojati profesionalno i stručno sa znanstvenim obrazloženjem i ljudsko-kršćanskim humanošću odvratiti od čina. Ipak, jer se radi o odraslim osobama, liječnik će imati više obzira prema njihovoj definitivnoj odluci, tj. sve će učiniti što može, ali s punim obzirom na odluku odrasla čovjeka, iako je ta odluka u korijenu zla i može, isto tako, imati najteže posljedice za dobitnicu osobu s medicinskog, psihološkog, sociološkog, moralnog, a ako je vjernica, onda još s posebnim naglaskom s religioznog gledišta.

U iznesenom pitanju »žena pacijentica to od njega zahtjeva«. Unatoč ozbiljnim pokušajima da je odvratiti, ona uporno »zahtjeva« uputnicu. Ima li pravo zahtjevati? Po državnim zakonima, koji uz određene indikacije dozvoljavaju pobačaj, ima civilno pravo. S druge strane, bitna je zadaća liječnika štititi ljudski život sve od njegova začeća. Ta je zadaća liječnika stara, rekao bih, kao što je star ljudski rod: ta-

mo od Hipokrata, do Zenevske deklaracije (1948.) i sajedanja Svjetskog liječničkog udruženja u Londonu (1949.), do Deklaracije Ujedinjenih Naroda o pravima djeteta (1959.) i Svjetskog kongresa liječnika u Oslu (1970.). Kad se radi o abortusu, liječnik-ginekolog može uskratiti da izvrši takav čin bez ikakvih posljedica po svoju službu, prema normama medicinske etike i raznim zakonodavstvima. U tom smislu je i vlast FNRJ, na prijedlog Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku, donijela (1952.) naredbu prema kojoj »liječnik specijalist za ginekologiju, koji bi kao član komisije bio protiv pobačaja, može odbiti da izvrši pobačaj«. Nažalost, u novijem našem zakonodavstvu taj stavak nije ponovljen.

Ali ovdje se radi tek o liječniku u ambulantu koji ima izdati »uputnicu« za pregled »specijalisti ginekologu« u vidu eventualnog abortusa. Bez uputnice ona neće biti primljena na pregled. S druge strane, on dvoumi da se radi o pobačaju, recimo, da on to sigurno zna. On je katolik, koji dobro poznaje načela katoličke Crkve o pobačaju i o sudjelovanju u njemu. On zna: izravno sudjeluju u pobačaju oni koji ga izvode i hoće izvesti bilo fizičkom radnjom (žena, liječnici, njihovi aktivni pomoćnici asistenti), bilo moralnim pritiskom: nagovaranjem, prijetnjama, podrškom, nalogom, savjetom (muž, zaručnik, roditelji, prijatelji...). Svi ti sudjeluju »formalno« u činu, tj. s nakanom. Ostali mogu sudjelovati »materijalno«, tj. bez nakane (medicinska sestra koja sterilizira instrumente za operaciju, i-

ako dvoumi da će se istim instrumentima izvršiti neču-doredna operacija). Sto je s liječnikom koji izdaje uputnicu? Sudjeluje li formalno ili materijalno? Izgleda da bi njegovo sudjelovanje bilo samo materijalno, tj. bez nakane da se izvrši zlo djelo, štoviše, u našem slučaju upravo s naglašenom protivnom nakanom. Dakle, on sudjeluje izdaleka i bez pristanaka.

Nije li ipak sablazan da on kao katolik izdaje uputnicu? Sablazan ostalim katolicima? Sablazan ne bi trebala biti, jer je bolje da na takvom položaju bude liječnik katolik nego nevjernik. Liječnik s katoličkim uvjerenjem u danim će okolnostima iz humanih i evandeoskih pobuda na fin i delikatan način moći učiniti ono dobro koje nevjernik, upravo zbog protivnog uvjerenja, neće. A redovito su tu i protivni stavovi s obzirom na vrijednost ljudskog života.

»Djelovanje liječnika«, rekao je papa Ivan Pavao II., »nije samo zanimanje, nego poslanje.« Znači, on treba da svoj poziv vrši u dubokoj svijesti da je poslan čovjeku — cijelom čovjeku — kao jedan od njegovih najvećih dobročinitelja. On se pod vidom tjelesnog zdravlja brine za čitava čovjeka, kao što se svećenik pod vidom duhovnog zdravlja brine jednako za čitava čovjeka. I zato će liječnik u teškim i apsurdnim situacijama, kad si sam čovjek ne želi dobro, nego srila u zlo i propast, s medicinskog vida, učiniti sve ono dobro koje upravo u takvim nemogućim situacijama može učiniti, tj. u nemogućim okolnostima učiniti će najbolje moguće.

Televizija na ispitu

Sve više mlađi Amerikančići postaju žrtve i izvršitelji nasilja i ubojstava. Zašto? Na to pitanje daje opširniji odgovor Anne R. Somers, profesor na Medicinskoj školi u Pistacaway u USA, a odgovor se pojavio u jednoj od najuglednijih medicinskih američkih revija.

Somers iznosi uznemirujuće brojke: Godine 1973. u USA 18.032 mlađa Amerikančica u dobi od 15 do 24 godine poginuli su u prometnim nesrećama. Ubljeno je 5.182 mlađica ili djevojaka. Njih 4.098 počinilo je samoubojstvo.

Iste godine 425 djece od 5 — 14 godina, te 342 od 1 — 4 nasilno je usmrćeno. Takvi slučajevi iz godine u godinu rastu. Računa se da svake godine na takav način život izgubi oko jedan milijun osoba. Na svako peto dijete jedno je umoreno.

Nekoliko posebnih slučajeva najnovijeg datuma: Kevin Bullard u 11. godini ubljen je 23. listopada 1975. od »kapetana« Thomas Williams-a, kome bilaše 12 godina. Tri tjedna prije toga djevojčica od 14 godina ubila je drugaricu istih godina u glastom turpijom. Clinton I. Johnson, dječak od 15 godina, otišao je od kuće s mjenicom od 20 dolara i više se nije vra-

tio kući. Tijelo mu je nađeno kako visi na gredi jedne garaže. Miss Moxley u njezinoj 15. godini pronadena je u svojoj kući mrtva od jakog udarca. Jednu Kanadanku od 10 godina ubio je nožem u Vancouveru jedan dječak po savjetu svojih drugova.

Grozota! reći će svatko tko ovo pročita. Međutim, ne treba se tome čuditi, kad mlađež na televiziji stalno gleda kako se ubija. Osim toga, nasilje i seksualne nastanosti donose se u revijama i knjigama za mlađež, pa u brojnim filmovima.

Cak predškolska djeca gledaju sve što televizija donosi. Svakovrsna televizijska nasilja u Americi pozivljuje javnost na uzbunu. O tome se počelo u zadnje vrijeme mnogo pisati, i mnogo se raspravlja u različitim komisijama. Propadaju tradicionalne vrijednosti, izvrgnuti su ruglu obitelji, Crkvi, školi. Vjera i moralni zakoni gube utjecaj. Društvo propada. Seksualno izviđavanje, nasilje, u kome se ubijaju mlađi između sebe, samoubojstva mlađeži, ugrožavaju opstanak društva. Toga je svjesna Amerika. Počela je stvarati različite organizme radi invazije seksomanije i nasilja. Kriminalitet je zauzeo takve razmjere, pa izgle-

da kao da je zavladala prava epidemija, koja se brzo širi. Epidemija puno gora od tuberkuloze i raka. To je bolest koja uništava i fizički i moralno svoje žrtve.

Međutim, svaka će borba biti od male koristi, ako se ne obuzda producenti filmova, tiska, te nemoralnih programa na televiziji. Za televizijske emisije moraju sudjelovati liječnici, psihijatri, pedagozi, vjerski predstavnici. Ne smije se zaboraviti na aforizam: Dijete je otac čovjeka!

Američki slučaj nije ograničen samo na Ameriku. Proširen je i po Evropi. Pornografija vlada, ruši, uništava. Filmovi, pokvareni tisak i televizija zajednički potkapaju današnje društvo svuda, gdje god se ništa ne pokušava da se tome stane nakraj.

Francuska revija »Promovere« piše o tome za francuske prilike osuđujući sve što je negativno u tisku, filmu i na televiziji. I u Njemačkoj, Belgiji i u drugim evropskim zemljama vatra se razbuktala. Ako se ne bude ozbiljno pristupilo gašenju požara, može sutra biti kasno.

Roditelji, odgojitelji, socijalni radnici, svećenici — otvorite oči!

Srećko BOŠNJAK

Nedjelja je dan Gospodnji

»Nedjelja je dan Gospodnji! Bog je od sedam dana u tjednu zadržao za sebe jedan. Zašto prisvajate ono što nije vaše? Znajte da ukradeno ne donosi koristi... Poznato je da dvije stvari dovode čovjeka do siromaštva: — Kradi ili nedjeljom radi!«

Tako je govorio župnik sveti Ivan Vianney svojim župljanim, koji nisu držali do treće Božje zapovijedi: »Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnj!« Radili su i nedjeljom i nisu išli u crkvu na svetu Misu. Bill su Bogu nezahvalni. Slaba im je bila vjera. Nisu ljubili Boga. Da su ga ljubili, obdržavali bi njegove zakone.

U naše vrijeme preziranje Božjih zapovijedi skoro svuda je zavladao. Nestaje vje-

re u srcima ljudi. Materijalizam je otrova svjet. Ljudi ne misle na dušu i na vječni život. Zaboravljaju na Boga. I kod nas su crkve u dane Gospodnje, u nedjeljne dane, skoro prazne. Napose u nekim krajevima. Zanemaruju se Mise, obavljaju se svačojaki poslovi, nedjelja se iskoristava za putovanja, izlete, športske utakmice, nedjelja se provodi u razuzdanostima, u nemoralnom životu...

Ljudi su izdali svoje ljudsko dostojanstvo. Ne drže do Boga ni dana Božjega, do dana Gospodnjega... Zavladala su nasilja svake vrste. Nevjernosti u braku, ratovi, počačaji, rastave, mržnja. Patnje svake vrste. Očaj. Ubojstva i samoubojstva...

Potrebno je da se svijet probudi. Da se povrati prema Bogu. Da promjeni život. Od Boga traži svjetlo, kako bi izašao iz tame nemoralne. Da što prije zadobije onaj mir, koji Bog daje, a koji svijet ne može dati!

»Nedjeljom dobri Bog otvara svoje blago i pozivlje sve vjernike da se okoriste tim blagom što obilnije.« (Sv. Ivan Vianney)

Isti svetac opominje: »Nedjeljom dopodne treba Bogu zahvaljivati na svemu dobru što nam je Bog učinio kroz tijedan, a od podne do večeri moliti Ga da nam dade milosti i pomoći, koje su nam potrebne da dobro provedemo tijedan koji dolazi.«

NEDJELJOM DOBRI BOG OTVARA SVOJE BLAGO I POZIVLJE SVE VJERNIKE DA SE TIM BLAGOM STO OBILNIJE OKORISTE (SVETI IVAN VIANNEY)

Marija, putokaz osobne zrelosti

Piše: Mihajl SZENTMÁRTONI

Bilo je filozofa kojima se život pričinjao neukusnom šalom neke zlobne slučajnosti. Nitko nas — govorili su — nije pitao, hoćemo li biti; tu smo, nemamo drugog izbora. Čovjek je bačen u ovaj svijet, život mu je sudbina.

Marija, veliko ostvarenje svega onoga što smatramo pozitivnim i lijepim u čovjeku, demantira ovakvo mračno gledanje na život. Njena osoba na veličanstven način svjedoči upravo suprotno: život je u prvom redu dar i poziv. I sve ono, što je taj život donosio, ona je shvatila kao poziv — kao zvanje: nigdje i nikad se nije osjećala prisiljenom, »bačenom« u život, već slobodnom sugovornicom Božje Riječi, na koju je uvijek velikodušno rekla »DA«.

Mi premašimo mislimo na ovu činjenicu, tj. na to da je život više nego puka slučaj-

nost. Život je dar i poziv. Psihološki se ova tvrdnja može raščlaniti na slijest trostrukog zvanja: biti čovjek je zvanje, biti kršćanin je zvanje, i biti ono što jesmo jest zvanje.

Biti čovjek — jest zvanje.

Rijetko mislimo na to da ipak nismo nužno tu. Svijet bi mogao isto tako dobro postojati i bez nas. Ako se zamislimo u zapanjujuće, jedva shvatljive dimenzije sve-mira, u neizračunljivu igru slučajnosti, onda nas mora potresti spoznaja da postojimo. Ja, X. Y., koji imam ime i prezime, koji sam tako sličan drugima, a ipak jedinstven i neponovljiv, od svakog drugog čovjeka bitno različit, ja postojim. Bog nas je pozvao iz krila ništavila, viknuo je svoju stvaralačku riječ u svijet mogućnosti i rekao: Hoću da ti budeš Nazvao nas je imenom, kako to svjedoči Sv. pismo.

Biti čovjek je neizmjerno više nego bačenost u život. Ono je poziv, stoga i zadatak. Bit će uistinu ljudski, ako sa svoje strane damo svoj pristanak, svoj »DA«. S ponosom treba da kažemo: Ja sam po zvanju — čovjek. Jesmo li ikad rekli Bogu: Hvala ti, Gospodine, što postojim! Marija je to rekla: »Veliča duša moja Gospodine!«

Biti kršćanin — jest zvanje.

Premda to ne kažemo riječima, mi se nerijetko ponosamo tako kao da smo zaboravili ove značajne Kristove riječi: »Nitko ne može doći k meni, koga Otac ne privuče.« Često se, naime, ponosamo tako kao da smo mi odabrali Boga, a ne on nas, kao da mu činimo kakvu uslugu time što smo njegovi. Vjeru smatramo darom — ali darom, što ga mi da-

jemo Bogu. Kršćanstvo nam je nekako »hobi«, i gotovo smatramo »sretnim« onog Boga, »kršćanskog Boga«, koji ima toliko »dobrovoljaca«.

Biti kršćanin nije hobi i nije naš izbor. To je Božji dar i on nas je odabrao. Ako smo, dakle, upoznali Isusa i došli k njemu, to je onda milost, poziv. Biti kršćanin jest — zvanje. S ponosom bismo trebali ponavljati: Moje je zvanje — biti kršćanin. Jesmo li se ikad stresli na pomisao veličine našeg poziva kao kršćanina? Jesmo li ikad zastali pred Bogom i rekli mu: Hvala ti, Gospodine, što sam kršćanin? Marija je to rekla: »Neka mi bude po riječi tvojoj!« Bila je radosna i nelzmjerno zahvalna što može biti najbliža Isusu.

Biti nešto — jest zvanje.

Često pravimo razliku između zanimanja i zvanja. Obično kažemo: zvanje ima svećenik, možda liječnik, i tu nekako zastanemo. Jer ako je netko »samo« mehaničar, onda za njega nipošto nećemo reći da mu je to zvanje. To mu je posao, zanimanje. Nisam sasvim siguran da je takva razdioba sasvim opravdana.

Bog još nije postao žrtvom moderne Industrije, još nije prešao na proizvod polačanom sistemu. Njemu nitko nije »samo šaraf« u kotaču, nitko mu nije nevažan, sporedan, broj, element. Ako me je postavio ovamo, po zakonima ljudskog slobodnog izbora, onda nisam slučajno tu. Onda nije slučajno da radim ono što radim. Ona nema više razlike između zvanja i zanimanja. Sve je zvanje — ako se radi po spoznatoj volji Božjoj kao služba čovjeku. Svakoj zani-

manje — da bude ljudsko, humano, treba da se shvaća kao zvanje. I svako zanimanje može postati zvanje. Pa i pomenjanje ulice.

Ovo o pomenjanju ulice nisam slučajno rekao, jer sam sve to shvatilo zapravo preko ispolijesti jednog pomeniča ulice. Razgovor s njim mogli smo čitati prije nekoliko godina u novinama. Taj razgovor je ostavio dubok dojam na mene. Kad su ga pitali, kako se osjeća u svom poslu, nije li mu dosadno, ponižavajuće, odgovorio je sav začuden: »Ne, nije mi dosadno. Ja sam zadovoljan, a nosi me misao da se ljudi osjećaju bolje u čistom gradu, nego u prijavi.« Shvatilo sam što znači imati zvanje. Taj čovjek je imao zvanje za pomeniča ulice.

Čovjek može biti liječnik, učitelj, pomenič ulica ili mehaničar. Ali ako stvari gleda s Božje perspektive, onda on uvijek i svugdje ispunjava jedno poslanje. A to onda daje cilj i smisao životu.

Marija je shvatila čitav svoj život kao Božje poslani. Shvatila je da biti s Isusom znači veliki poziv. Shvatila je da biti »samo domaćica u nazaretskoj kući« više je nego posao: to je bilo njen zvanje, njen molitva, njen poslanje. Bez ovakve perspektive čovjek mora nužno upasti u pesimizam suvremenih filozofija. Mora neizbjegno postati nezadovoljan i nesretan. A to su, jamačno, loši pokazatelji osobne zrelosti. Marija nam je primjer i putokaz prema osobnoj zrelosti. Jer jedan od bitnih elemenata te zrelosti jest prihvatanje života i svega što je s time povezano kao Božje poslanje.

Duhovne vježbe za glasnikovce

Do sada su obavljena tri tečaja: jedan u studenom prošle godine (45), drugi u veljači ove godine (43), a treći u ožujku (49). Za travanj je broj prepunjeno (53).

Tko se želi javiti za svibanj, od 14. do 16. V., neka se što prije javi, jer je broj mesta ograničen.

U lipnju, srpnju, kolovozu — dakle, kroz tri ljetna mjeseca nećemo imati na Fratrovcu Duhovne vježbe. Počinjemo tek na jesen:

Rujan: od 17. do 19.

Listopad: od 8. do 10. I od 15. do 17. Dakle, dva tečaja u listopadu.

Studen: od 12. do 14. I od 19. do 21. Isto dva tečaja i u studenom.

Ako bude trebalo, održat ćemo i jedan tečaj u prosincu: od 10. do 12.

Budući da je oduševljenje onih koji su obavili Duhovne vježbe veliko, a zanimanje vrlo živo, već sada objavljujemo programe i pozivamo da se polako prijavite. Nikada nije prerano.

Važna napomena! Ne možemo primati ponovo na Duhovne vježbe one koji su ih već obavili. Ponavljati će se moći tek svake treće godine. Razlog je vrlo jednostavan: ograničen je prostor i ne želimo da se uvijek iste osobe nametnu. Želimo proširiti krug i na one čitatelje, koji još nisu nikada obavili takve Duhovne vježbe.

Ureduje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA SE POVECAJU NAPORI EVANGELIZACIJE U ONIM SREDINAMA KOJE SU VIŠE IZLOŽENE NAVALI ATEIZMA

Evangelizacija i ateizam

Kad bi nekoč tkogod izjavio da ne vjeruje u Boga, morao je biti spremna da će ga ljudi smatrati zlím čovjekom. Ateizam, tj. nevjerovanje u Boga, bilo je nešto rijetko. Danas pak — služimo se riječima Koncila — »sve šire mase praktički napuštaju religiozni život. Drukčije nego u prijašnjim vremenima nijekanje Boga ili religije i potpuna indiferentnost prema njima nisu više ništa neobično niti stvar pojedinca; danas se takav stav rado prikazuje kao zahtjev znanstvenog napretka« (GS 7).

Naravno da Crkva, koja se temelji na vjeri u Boga, Spasitelja i usrećitelja čovjeka, ne može ostati ravnodušna prema toj činjenici. Ne moramo se mi, dakako, ni najmanje bojati za sudbinu Boga. Ta on je sveopći Gospodar i izvor svega dobra, i nitko mu ne može ništa nauditi. Ali kao članovi Crkve žalimo, ako netko ne priznaje Boga, jer time ide putem vječne propasti.

Mnogi su ateisti sami krivi za svoje bezbožstvo: ili ne žele prihvati istinu o Bogu, ili su se grijehom i nevjernošću Bogu onesposobili da upoznaju Boga. Ali mnogi ne poznaju i ne priznaju Boga i bez svoje krivnje: nitko ih nije poučio ni odgojio, okolina ih je zavela... Dapače, Istiće Koncil, i kršćani su često krivi što se ateizam širi. Mnogi kršćani svojim nekršćanskim životom »pravo lice Boga i religije prije sakrivaju nego otkrivaju« (GS 19). I tako ruše vjeru, a grade ateizam.

Možemo razlikovati dvije vrste ateizma. Na Zapadu, osobito u Evropi i Americi, ljudi su prezasićeni zemaljskim dobrima i svremenim načinom života. Zato nemaju vremena ni volje misliti na Boga, odnosno, žive kao da ne priznaju Boga. To je praktički ateizam.

U Istočnoj Evropi i dijelu Azije praktičnom ateizmu pridružuje se izričito nijekanje Boga; još više: borba protiv Boga i vjere. Prema sudu najvećih učenjaka, znanost vodi k Bogu. Veličak i talijanski ateista Labriola, da fizika, astronomija i druge suvremene nauke »neizravno postaju predavanja o Bogu, Stvoritelju svijeta«. A ipak neki, sasvim nedosljedno, svoje naučavanje i borbu protiv vjere nazivaju »znanstvenim« ateizmom. Prema vjernicima se postupa kao da su natražnici i zatucanci. Dakle, prema »znanstvenom« ateizmu naivci su i zatucanci i najveći umovi čovječanstva i učenjaci, bez kojih današnja znanost ne bi mogla opstati — kao što su veliki učenjaci i vjernici R. Bošković, M. Planck, L. Pasteur i stotine drugih nosilaca znanosti!

Prema tvrdnji Sv. pisma »Bog želi da se svi ljudi spase i spoznaju istinu« (1 Tim 2,4). Zato se i Crkva bori za istinu spasenja. Tako je papa Pavao VI. ustanovio »Tajništvo za nevjerujuće«, sa svrhom da proučava ateizam. U govoru na međunarodnom kongresu o »Evangelizaciji i ateizmu« 1980. u Rimu istaknuo je papa Ivan Pavao II., da Crkva »morat će izvršiti gigantsku ulogu, za koju treba suradnju svih svojih sinova«; naime, suradnju i pomoći nas, vjernika, da vjera oblikuje ljudski život.

Molilo ovaj mjesec, da Crkva uspješno propovijeda Evanelje tamo gdje se širi ateizam; da se ljudi znaju i hoće oduprijeti i praktičnom i nasilničkom ateizmu. Jer, veli Isus: »Istina će vas osloboediti« (Jv 8, 32).

Mato RUSAN

Umoran sam...

Nakon strašne oluje u prosincu prošle godine, koja jeiza sebe ostavila pravu puštuš u delti rijeke Gangesa, otac Gabrić neprestano obilazi sela svoje misije da tješi i pomaže nastrandale. I baš sada, kad osjeća strašnu iscrpljenost, on je napisao člančić o sličnom umoru što ga je osjetio kad je za ljetne vrućine isto tako obilazio sela. No evo tog članka, koji nam veoma mnogo govori već sam svojim sadržajem.

Bio je vruć i sparan dan. Jedva sam se držao na nogama. Već sam nekoliko dana na putu od sela do sela. Od tropskih kiša putovi su postali jedna velika kaljuža.

Odmaram se na nasipu posred rižnih polja. Popodnevni su sati. Još imam nekoliko kilometara do slijedećeg sela. Taj će dio puta biti posebno težak, jer moram prijeći nekoliko kanala. Glavu sam si zavio mokrim ručnikom. Sve gori; i glava, i tijelo, i zrak. Oko mene kao da skakuju iskre.

Da li sanjam ili je to zbilja? Negdje netko pjeva pjesmu Rabindrata Tagorea, velikog bengalskog pjesnika, pjesmu tako divnu, pjesmu molbe za Njegovo milosrde.

»Umoran sam ja, Gospodine, oprosti mi, ako sustanem na putu...
Moje biće kao da danas drše...
Tu moju slabost, o Bože, oprosti, oprosti, oprosti...
Oprosti ovu moju bijedu,
ako se kada stanem putem osvrtati...
Ako se od vrućine dnevnog sunca
osuši vijenac na pateni moga života,
o Gospodine, smiluj se mojoj bijedi,
mojoj bijedi!
I ne samo cvijeće, nego kao da se
i tijelo i čitavo moje biće suši,
boji se nečega da neće moći naprijed.
Posrćem, padam... Da li će se vratiti
natrag???
Ne, ne... Nema tu očaja! To je molitva,
živa, žrtvena molitva: Khoma koro — O-
prosti, oprosti, Gospodine!
Ti sve to razumiješ.
Nitko drugi ne može to razumjeti: боли,
tjeskobe srca.
Iako se cvijeće osuši, iako, gledajući natrag, u svojoj slabosti posrnem, ipak ću
ustati, ići ću naprijed...

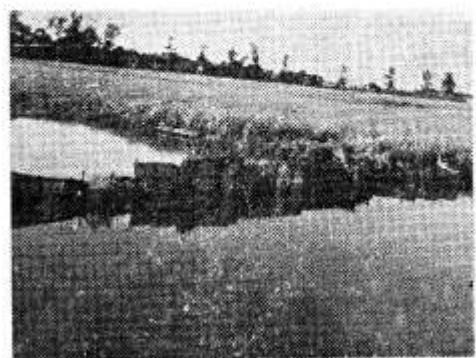
Patena mojih, iako donekle uvelikih darova i cvijeća, još uvijek je u mojim rukama, u momu srcu.

O Učitelju, oprosti mi, oprostil
Umoran sam — ali ne mrtav!

O. Ante GABRIĆ

TESKA SU PUTOVANJA U KISNO DOBA. VALJA SE PROBIJATI KROZ VODU I BLATO OD SELA DO SELA

Nije lako svladati ovakve močvare na koje nailazim na svojim putovanjima u kisno doba

NAS UCITELJ ĐOTIN POUČAVA DJECU NA CISTOM ZRAKU

Glas iz Darjeelinga

Sredinom veljače ove godine stiglo nam je pismo naše misionarke u Indiji sestre Zdenke Miketinac. Ona zajedno sa svojom rođenom sestrom Štefanijom pripada redovničkoj družbi Ioretinki, kojoj je prije pripadala i Majka Terezija. Obje sestre rade kao nastavnice u Darjeelingu, gradu na obroncima Himalaje, i to u školi za nepalske djevojke. Na našu molbu sestra je Zdenka napisala ovo malo dulje pismo koje ovdje donosimo. Premda je već svibanj, ipak će prijatelje misija zanimati kako su sestre proslavile Božić sa svojim učenicama.

Naš Božić u Darjeelingu

Za prošli smo se Božić počele veoma rano spremati u želji da ga što ljepe i što doživljajne proslavimo. U našim katoličkim školama djeca su već pod kraj mjeseca studenog slavila »mali Božić«, kako oni to ovde nazivaju. Proslavili smo ga raznim igračkama i pjesmama, a bilo je uz to i nešto slatkiša. Tako su pošli kući u pravom božićnom raspoloženju.

Učenice naše škole posebno su se tom zgodom sjetile siromaha. Za njih su ispile 20 vunjenih pokrivača, zatim su sabrale nešto odjeće, dok su tijekom cijele godine prisnile male žrtve i na taj način prikupile lijepu svotu novca. To smo podijelile siromasima da si mogu kupiti nešto za Božić. Tako su, eto, i mnogi siromasi mogli ljepe proslaviti Božić.

I naši župljanici su se već od početka adventa pripravljali za Božić. A naš crkveni zbor revno se pripravlja za taj blagdan redovitim vježbanjem pjevanja. Iznenadili su nas kad su već pola sata prije ponoćke počeli pjevati na nepalskom i na engleskom jeziku božićne pjesme pune topline. Njihovi glasovi prodirali su u srca vjernika.

Pred ispovjedaonicama su čekali na red dugi redovi vjernika, koji su željeli svoje srce očistiti za susret s Malim Isusom.

Naša druga župa u Darjeelingu, Singamari, imala je trodnevne duhovne vježbe za sve dobe vjernika: za mladež mušku i žensku, onu između 13. i 18. godine, zatim za

one od 18. do 22. godine, pa za mlađe muževe i žene, za one srednje dobi, i napokon također i za starije osobe.

Sestre su obilno pomagale svećenicima da te duhovne vježbe donesu što više plođa u dušama.

Poslije Božića sve su se skupine mlađih ponovo našle zajedno da se medusobno još jače povežu raznim igrama i športskim natjecanjima.

Prije kratkog vremena jedna je djevojka iz te župe položila kao redovnica naše Loreto družbe svoje redovničke zavjete.

Povijes malog Bapua

Na južnoj periferiji Kalkute nalazi se naša misijska postaja Thakurpukur. Tamo živi veoma mnogo siromašnih bengalskih obitelji. Kroz zadnjih 12 godina među njima djeluju naše četiri sestre. Posebno je tu poznata sestra Rosario. Ona obilazi te obitelji i pomaže im materijalno i duhovno.

Kad je jednog dana opet tako pošla u pohode, prolazeći pokraj jednog smetišta, opazila je jednog dječačića posve gola. Kopao je po smeću i tražio hranu, i čim bi nešto našao, odmah bi stavljao u usta.

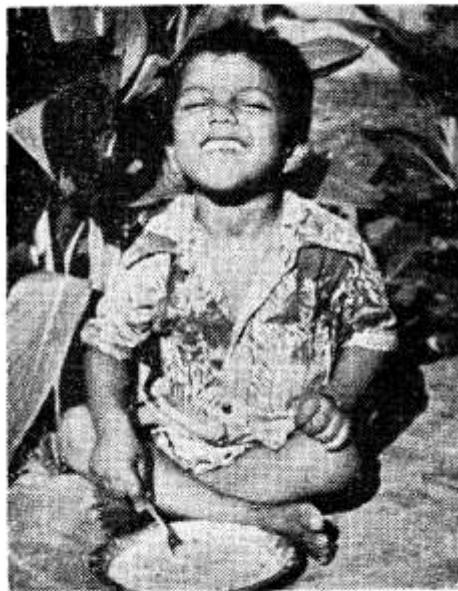
Pristupila je tom djetetu i upustila se njim u razgovor. Dijete je imalo tek oko tri i po godine. Bio je sama kost i koža, samo mu je trbuš bio golem, što je posljedica gladovanja. Lice mu je bilo navorano, a od prljavštine bio je crn kao ugljen.

Sestra ga je povela sa sobom na misijsku postaju. Nije se ništa otimao. Dapače je sestru uhvatio za ruku i pošao s njom. Dok su išli prema postaji, on joj je rekao da se zove Bapu i da nema majke.

Kad su stigli na postaju, najprije su ga okupali. To mu se veoma svidjelo. Zatim su ga obukli, a onda su pred njega stavili tanjur riže i karija da se napokon najede.

Bapu je odmah sve zavolio i počeo je redovito dolaziti na postaju. Tu je uvijek našao djece s kojom se poigrao, a dobivao je i hrane, ali tu je prije svega našao ljubav kod sestara.

Sestra Rosario odvela je dječaka k liječniku da on ustanovi što treba poduzeti da se mališ što prije oporavi. I pod budnim okom sestara Bapu se lijepo oporavio i postao je jedno od najveselije djece. Tjelesno se i duševno lijepo razvijao. Život mu je postao lijep.

MALI BAPU JE SRETAN STO SE NAKON MOGAO DOSITA NAJESTI

Kad je našu misljsku postaju posjetila Američanka gospođa Beverley, susrela je tu i malog Bapua i odmah ga zavoljela. A budući da sama nema djece, to je odlučila da se pobrine za budućnost tog djeteta. Odlučila je da Bapua smjesti u »Dječji grad« i da redovito za njega šalje novac. Preuzela je i brigu za njegovo školovanje. Nekoliko dana nakon toga došao je na našu postaju velečasni otac Robert na motorbiciklu i poveo Bapua u taj »Dječji grad«.

Saznajemo da je on tamo sretan što se našao u društvu tolikih drugih dječaka. No kad god naše sestre posjete to dječje naselje, Bapu odmah trči njima u susret da ih pozdravi. Ne zaboravlja da su mu one bile prve dobročiniteljice.

»Sestro, pomožite nam!«

Kao i svagdje drugdje, tako i u našoj misiji Thakurpukur ima dobrih vjernika, a ima i onih koji su zaboravili na Boga, ali nailazi se i na one koji traže Boga. Baš tim posljednjim sestra Rosario je od velike pomoći...

Jednog dana sestra se uputila da pohodi neke obitelji. I dok je prolazila ulicom, opazila je na jednoj kući napola otvorena vrata i kroz njih u sobi sliku Majke Božje. Odmah je pomisila da bi bilo dobro pohoditi i tu obitelj. I pokucala je na vrata. U kući je našla muža, ženu i jedno dijete. Lijepo su je prmili. U razgovoru odjednom se žena obrati s bolom: »Sestro, pomožite nam!« Sestra ju je upitala što joj treba. Tad joj je žena ispričala ukratko što ih tišti. Ona je katolkinja. Kao djevojka htjela se udati za svog muža, koji je po vjeri hindu, ali joj to nije dopuštala njezina obitelj. On je bio spremjan da prihvati katoličku vjeru, ali ni u tom slučaju nisu joj roditelji dopuštali da pode za njega... Na kraju su ostavili sve svoje i otišli da započnu zajednički život. I tako žive već 19 godina. Došlo je na svijet i jedno dijete, no budući da nisu bili vjenčani, dijete nije bilo kršteno. Sad bi željeli, ako je to ikako moguće, da muž i dijete budu kršteni i da napokon bude uređen njihov brak. Kazala je, da je ona i kroz sve to vrijeme polazila na svetu misu, ali joj je bilo veoma teško što nije mogla primati svete sakramente.

Sestra Rosario potražila je svećenika i sve mu izložila. Zatim su se pobrinuli za vjersku pouku. Napokon su muž i dijete bili pokršteni, a žena se nakon toliko godina ispričala i s mužem se vezala pred Bogom sakramentom svete ženidbe. Nakon ispričanja rekla je ona sestri Rosario da je to njezin najsretniji dan u životu. Pa iako su siromašni, sad im je život mnogo lakši, jer ih prati Božji blagoslov.

Eto, iznijela sam bar nešto iz našeg misionarskog života i rada. Nadam se da će i to potaknuti prijatelje misija da se pomole i za nas misionare i misionarke i za naš rad.

S. Zdenka MIKETINAC

DAN DUHOVNIH ZVANJA

U nedjelju, 2. svibnja, u cijeloj Crkvi slavi se dan duhovnih zvanja. Tad se posebno molimo da Gospodin pošalje što više apostola svojoj Crkvi. Ne zaboravimo se posebno pomoliti za misionarska zvanja, jer »žetva je velika, a radnika je malo«.

Pohodila sam selo Mongu

Naša zambijska misionarka Monika Okrugić piše nam u pismu od 31. siječnja ove godine o svojoj odluci da će za Glasnik svaki mjesec poslati po jedan članak. No odmah dodaje — ukoliko ustraje u toj odluci. No sada nam je poslala odmah dva članka: za siječanj i za veljaču. U siječanskom pismu opisuje jedan svoj apostolski pohod selu Mongi i dogodovštine što su taj pohod pratile.

Evo Monike žive i zdrave i čitave. No da siječanj ima više dana, ja bih još otegla s pisanjem, a ovako nema vajde, nego hajde!

Napravila sam pravu pravcatu odluku da će pisati svaki mjesec po jedno pismo za Glasnik, a vi ćete vidjeti kako će dugo održati svoje obećanje.

Od mog zadnjeg pisma svašta se je dogodilo. No da počnem napokon svoje pripovijedanje.

Prošla mi je godina bila lijepa, pa sam je nastojala sa zahvalnošću ispratiti. No i ovu novu godinu prihvatali smo baš onako kako se pristoji pravom kršćaninu: trijezno.

POKUSAVAM SE SPRIJATELJITI S MALOM ČANOM, A LI ONA ME SE JOŠ BOJI, PA POGLEDAVA NA SVOJU MAMU

s veseljem i u miru, pa neka se tako i nastavi.

Ja sam si uzela odmor između Božića i Nove Godine. Započela sam raditi četvrtog siječnja punom parom. Naši su vjernici po selima svi lijepo proveli božićne blagdane. No svi su, da, baš svi su očekivali da će im podijeliti neke vrste nagrade za Božić, ali su ostali kratkih rukava. Rekla sam im: »Kako mogu ja sama sve vas nagraditi?« Tad sam ih upitala zašto ne bi oni učinili obratno, tj. da nagrade mene.

Samo se vi šalite s mojim autom, no on ide kao namazan; sve se skliže, napose kad su blatinjave ceste. Već je prevalo »samo« 93.000 km, ali služi kao »novi«.

Jednog dana išla sam u selo Mongu. Do njega je 32 km. No zadnjih 8 km zbilja je »nazovi put« kroz šikaru. Brojila sam i nabrojila »samo« 23 velike rupetine kroz koje moram proći autom. Nisu one tako strašne, samo strašno izgledaju.

Stigla sam u selo, a moje su se žene već razišle. Pitam: zašto? Odgovorili su mi: Kiša je padala pa su mislile da ja neću doći. I malo nakon toga opet je počelo kišiti. No kako se u blizini nalazi škola, zamolili smo učitelja da nam dade na raspalaganje jednu — ili točnije rečeno — jedinu prostoriju, da ne moramo biti na kiši. On je odmah udovoljio našoj molbi, jer su upravo bili školski praznici. Ali, nažalost, vrata su bila zaključana. Poslale smo jednog dječaka da nam donese ključ. Kad nam je donio ključ, pokušale smo ga ugurati u bravu, ali brava je od »tikava«, pa ključ ne može u bravu, a kamoli da otkluča. Tad nam dječak reče da će ući unutra kroz prozor i iznutra otvoriti vrata. Prozor je bio razbijen, a mislim da je općenito bilo više razbijenih nego čitavih stakala na prozorima. Pokušava on, ali ne može otvoriti vrata.

Kad je učitelj video da mi ne možemo otvoriti vrata, dotrči po kiši i odmah pravo k prozoru i uskoči kroz njega unutra, udari cipelom u vrata i ona se otvore bez poteškoće.

Tako smo mogle imati predavanje. Učitelj se malo ispričavao što brava nije u redu. No meni je bilo žao što nisam ponijela fotografski aparat da uslikam učitelja kako uskače unutra kroz prozor.

Sve vas pozdravljam i preporučujem se u vaše molitve. U Isusu i Mariji odana

Monika OKRUGIĆ

Kolera odnosi svoje žrtve

Ovaj put nismo trebali dugo čekati na pismo iz Malembe od naše misionarke sestre Sofije Novotny. Najprije je zamolila da joj pošaljemo prikupljenu pomoć za misiju Malembu, jer sestra Miriam mora nabaviti veoma potrebne lijekove za one koji su oboljeli od kolere. Nakon toga nam piše o toj epidemiji kolere.

Naše sestre u Indiji hrabro nose breme rada i godina. Sestra Silvina i Ivana ordiniraju od jutra do noći. A naša sestra Mirjam ovdje ordinira od jutra do jutra, osobito ovih zadnjih nekoliko mjeseci otkad nas je pohodila epidemija kolere. Bila je na nogama dan i noć, ier su bolesnici dolazili u našu bolnicu u svako doba dana i noći.

Sreća je što smo imali malu zalihu lijekova, što smo ih nabavili darovima primljenim od dobročinitelja iz domovine i s drugih strana. No teško je reći kako će još dugo potrajati epidemija. Međutim, ipak nam se čini da je počela popuštanji, ali još nam dolaze novi bolesnici, oboljeli od te bolesti. Sad su se ljudi malo opametili. Dolaze nam na vrijeme, tj. odmah čim se opaze prvi tragovi bolesti, pa stoga ima i manje smrtnih slučajeva. Ako nam, naime, bolesnika donesu na vrijeme, može mu se spasiti život. Nažalost, u početku su nam dolazili većinom prekasno, tek da kod nas umru.

To je prvi slučaj da nas je pohodila ta epidemija, a ljudi po selima nisu ni znali što je to. Kao obično, i to su tumačili da su to na djelu zli duhovi, pa nisu u početku ni pomicali da oboljele nose u bolnicu.

U toj nevolji priskočila nam je velikodušno u pomoć i metodistička crkvena zajednica koja tu djeluje. Pomogli su nam u lijekovima što ih dobivaju iz Amerike avionima. Tako smo dobili posve svježe lijekove. Budući da oni imaju male avione, to su lijekovi i serum odmah prebačeni do naše misije. Inače je državni aerodrom udaljen od nas oko 120 km, u mjestu Manono.

SVAKA AFRIČKA MAJKA PONOSI SE SVOJOM DJECOM

No još nam treba lijekova jer ne znamo dokle će trajati ta epidemija. Zbog te bolesti morali smo zatvoriti sve škole da tako zaštitićemo djecu i spriječimo širenje bolesti među njima. Zbog gubitka tolikih sati morat ćemo nadoknadivati izgubljeno vrijeme da uspijemo svršiti potrebno gradivo.

Gdje god možemo, nastojimo pomagati i ostalim nevoljnici. Tako smo paraliziranom mladom čovjeku Augustinu nabavile šivači stroj. Na taj način omogućili smo mu da može živjeti od svog rada. Čak mu je uspjelo da »kupi« ženu, tj. da za nju dade njezinim roditeljima određenu svotu. Ovdje, naime, svaki mladić mora dati određenu svotu novca za svoju buduću ženu njezinim roditeljima. A to je Augustinu prije bilo nemoguće, jer nije nigdje zaradivao. A sad je, eto, i u tom uspio, na svoju veliku radost.

Pomislite i to kakvu je radost učinio dobročinitelj iz Evrope, koji je našoj školskoj djeći poklonio nogometnu loptu. Sad je na igraštu živo i veselo.

Ja pak nastojim, koliko mi je to moguće, pomagati našim siromasima, a njih nam nikad ne manjka.

Svim dobročiniteljima misija od srca hvala na pomoći, koju su nam dosad poslali. Neka im Gospodin obilno naplati!

S. Sofija NOVOTNY

nove knjige

KRIŽNI PUT — Romano Guardini. Istodobno kazeta. Kazeta s knjižicom 200 d. Duboko, religiozno, meditativno.

PJESMA NAD PJESMAMA. Istodobno magnetofonska kazeta i knjižica iste veličine. Pripjev Lj. Rupčić, prepjev Tomislav Ladan. Komplet 230 dinara.

KIŠE RADOSTI I SUNCE — Kazeta. Duhovne šansone VIS-a »Runolist«. Rijeka. Cijena 150 d.

PRIRODA GOVORI O BOGU — Zivko Kustić. Ponovljeno izdanje. Cijena 100 d. Popularna apologetika za svega.

UMJETNIK I ZAGONETKA ŽIVOTA — Rajmund Kupareo. Ogledi iz estetike. Zagonetnost osjećaja krvnje u djelima Franza Kafke. Predstavnici religije u djelima Ive Andrića i dr. Cijena 240 d.

UJEVIČEVO PJESNIČKO I MISTIČKO ISKUSTVO. Marko Kovačević. Niz »Eseji« br. 3. Stručno i čitko. Cijena 180 d.

NEPOZNATI BOG? — G. Hasenhüttel. Kako da izademo na kraj sa svojim životom? Kakav smisao ima moj život. Cijena 90 d.

Narudžbe za sve ove knjige: »Kršćanska sadašnjost« 41001 Zagreb, pp 434, Marulićev trg 14

OVAKO MOLITE — Marija Valtorta. Cijena 60 d.

GETSEMANI — Marija Valtorta. Cijena 40 d. Narudžbe prima: B. Medvid, Župni ured, Jelsa

JE LI BOG MEDU NAMA ILI NIJE? Knjižica želi odraslim vjerniku donijeti sadašnji trenutak vjere, iznijeti razloge krize u Crkvi i pokazati puteve izlaska iz krize. Može dobro poslužiti pri spremanju predavanja za mladež. Cijena 60 d. Naručiti: Luka Vuco, župnik, Kaštel Novi

DVA KRIŽNA PUTA — Ante Sironić. Tekstovi su kratki i prikladni za skupnu pobožnost. Naručuje se: Uredništvo »Zvona«, Zrinskog 11 — 51000 Rijeka. Cijena 20 s.

U nedjelju, 2. svibnja, Crkva slavi dan duhovnih zvanja. Za tu zgodu, a i inače, dobro će doći djevojkama da nabave i pročitaju knjigu **NISAM LI I JA POZVANA?** U njoj je prikazano na mnogim primjerima što je redovničko zvanje. Na kraju je dodan kratak prikaz svih ženskih redovničkih družba koje djeluju u našoj domovini. Cijena je knjizi 100 dinara.

Mlađicima preporučujemo ova izdanja: **NAŠ MAJO.** U njoj je prikazan ukratko život mладог bogoslova Marijana Filkovića, koji je poginuo u jednoj prometnoj nesreći, kad se već nalazio na pragu svog svećeništva. Cijena je 30 dinara. — III knjiga

gu **ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA**, treći dio. U njoj se nalaze pisma i članci oca Ante Gabrića. Cijena je 120 dinara. — III **MEDU INDIJAN-CIMA**. To je životopis sv. Izaka Joguesa, koji je kao misionar djelovao među Indijanicima Irokezima i poginuo kao mučenik. Cijena je 100 dinara.

Onima koji žele što ljepeše provesti svibanj s Gospom, preporučujemo da nabave knjigu **S GOSPOM K VRHUNCIMA**. Po toj knjizi upoznat će Gospu kao što možda dosad nisu poznivali. Cijena je 50 dinara.

Svećenicima će dobro doći knjiga **SVEĆENIČKI SVIBANJ**. Cijena je 30 dinara.

Tko se želi pripraviti za lipanj, mjesec Srca Isusova, neka na vrijeme nabavi knjigu **LIPANSKA RAZMATRANJA**. Cijena 30 dinara. Zatim knjigu **BISKUPI SVJEDOČE ZA KRISTOVO SRCE**. To su sakupljene propovijedi naših biskupa u bazilici Srca Isusova. Cijena 30 dinara. — Pa knjigu **SRCE ISUSOVU U SVREMENOM SVIJETU**. Cijena je 50 dinara.

Od životopisa svetaca možete nabaviti **DVAPUT OKOM U OKO**, kratak životopis sv. Edmunda Campiona, engleskog mučenika. Cijena 25 dinara; **BLAŽENI KLAUDIJE KOLOMBIJER**, životopis duhovnog vode sv. Margarete Marije Alakok. Cijena je 30 dinara. — Životopis sv. Tome Mora, engleskog mučenika. Naslov je knjizi **ENGLESKI SOKRAT THOMAS MORE**. Cijena je 120 dinara.

Sve ove knjige naručuju se na adresu: Marijan Šajnović, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmitićeva 31.

ZAHVALUJUJEMO SE PRESTVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ...za primljene milosti. — Anka B., Lovorno
...Presv. Trojstvu, sv. Antunu i svim zaštitnicima što nam je sin položio teški ispit. — Zahvalni roditelji, Zagreb
...Majci Božjoj od kamenitih vratiju i sv. Antunu za sretno položen teški ispit. — Student, Zagreb
...Majci Božjoj od kamenitih vratiju, sv. Josipu i svim zaštitnicima za pomoć kod operacije naše kćeri. — Obitelj Franulović, Vela Luka
...sv. Pavlu i sv. Mihovilu za sve milosti uz preporuku za obitelj. — Mandica Utović, Vancouver (Canada)
...Majci Božjoj i o. Piju. — I. B., Opatija
...za ozdravljenje sestre. — Marija Vlahović, Komletinci
...za primljene milosti. — K. D. Kalea, Illok
...za namještenje moje nepuče i za ostale milosti. — Obitelj Katić, Ston
...za ozdravljenje. — E. S.
...i svima svetima za sretnu operaciju i za sadašnje zdravlje. — N. N., St. Mikanovci
...i bl. Graciji iz Mula za uspjeh djeteta. — I. I., Kotor
...i bl. Leopoldu za primljenu milost. — Ana H., Zagreb
...i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Jula Petrović, Kunišinci
...sv. Josipu i sv. Antunu što su sačuvali moga sina u prometnoj nesreći, uz preporuku za čitavu obitelj. — Slavo i Marija Plastić, Pučišća
...Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Vidu i sv. Roku za ozdravljenje od poslijedica prometne nesreće. — Ivka Pokos
...i Gospu od brze pomoći na uslišanoj molbi. — Janja Barić, Kunišinci
...za primljene milosti. — Ana Ivić, Zagreb
...i Gospu Jeruzalemskoj za ozdravljenje i za druge milosti. — K. K., Kunišinci
...i Majci Božjoj Bistričkoj za milost obavljenih duh. vježbi i za druge milosti. — Marica P., Kašina
...i bl. Leopoldu na očuvanje od velike nesreće — Aleksandar Ivasić
...i bl. Leopoldu za sretnu operaciju. — Eva Grgić, Otok
...svima svetima, blaženima i ostalim Božjim ugodnicima na svim dosad primljenim milostima. — Ivan Benzon, Vrankić
...za primljene milosti koje sam primila prošle godine, a napose što mi je snaha, jako bolesna, rodila zdravu djevojčelu i sada su obadvije zdrave. — N. N., Kostanjevac
...i Predr. Krvi Isusovoj za unukovo ozdravljenje. — L. K., Pitomača
...Gospu Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Antu za zdravlje, za mir u kući i za druge milosti. — Baka, Vinkovci
...i Majci Božjoj Bistričkoj za primljene milosti uz preporuku za zdravlje našega župnika. — N. N., Vukmanić
...Gospu Kloštarškoj i svetim andelima čuvarima za sve milosti što sam ih primila u 70 godina. — Čitateljica, Banovci
...Bezgr. Zaćeću, sv. Nikoli Taveliću i bl. Leopoldu za sve primljene milosti. — D. Ivanović, Zagreb
...Gospu od suza, sv. Antu i bl. Leopoldu na ternica mnogim milostima. — Ankica Snjorić, Pleševac
...Presv. Trojstvu i sv. Antunu za primljene milosti. — K. M., Vukosavljevica
...i Ivanu Merzu za primljene milosti. — Vjekoslava Bužančić, Split
...Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu, što sam oslobođen od velike gospodarske nesreće. — Guštek Prugovečki, Bedenica
...i bl. Leopoldu na položenom diplomskom ispitu moje kćerke. — Majka, Vinkovci
...za bratovo ozdravljenje od bolesti grla i otežanog govora. — Jelena Kajić, Tisovci
...i svojim svetim zagovornicima što mi je sin u teškoj nesreći ostao živ, i što je ozdravio. — Anica Vuković, Slakovci
...Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Antunu na primljenim milostima a napose na pomirenju u obitelji. — M. K., Marča
...Predr. Krvi Isusovoj i svim zaštitnicima na sretnoj operaciji i na brojnim milostima od prije. — MID, Bisag

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠTITI

„Voljela bih te vidjeti mrtva...”

Francuska kraljica, sveta Blanka, govorila je svom sinu, budućem kralju svetom Ljudevitu:

— Sinko, voljela bih te vidjeti mrtva nego da učiniš samo jedan smrtni grijeh!

Majčine riječi usjele su se duboko u dušu njezina sina Ljudevita. Mislio je na Boža i svoju dušu, mislio je na majčine savjete i živio kršćanski sve do svoje smrti. Kad se oženio, nastojao je živjeti u kršćanskom braku po kršćanskom zakonu. Imao je 11 djece. Odgajao ih je u kršćanskom duhu...

I on i njegova majka pređeše iz zemaljskog života u Kristovo kraljevstvo. Crkva je proučila njihov život i djela, i oboje ih proglašila svetima.

Kako divan primjer za sve kršćanske majke! Ima li danas kršćanskih majki, koje tako govore svojoj djeci? Da li ih ima i kod nas? Možda po koja majka, ali mnoge majke, nažalost, gledaju svoju djecu, koja se od rane mladosti zapletu u smrte grijeha i gomilaju ih da nastu kao visoke planine, a majke im šute. Čak neke i odobravaju i smiju se grije-

sima svoje djece. Opravdavaju grijeha svoje djece. I psovku, i krađu, i pljanstvo, i bludnost, i zavodenje, i divlje brakove, i rastave, i ubijanje začete djece.

Kud će takve majke i mnogi očevi, koji tako »odgajaju« svoju djecu, koju su nekoč dali krstiti i krizmati? Izgubit će vječni život skupa sa svojom nesretnom djecom, koju nisu htjeli odgojiti kršćanski, kako su obećali kod krštenja djece. Mnogi roditelji gledaju samo na to, da im djeца dođu do novca, do položaja, do uživanja ovdje na zemlji, a malo ili nimalo ne misle na život poslije smrti. Ne paze na zavodljive razgovore pred djecom, ne paze na sramotne i zavodljive prizore u kinu, na televiziji, ne paze na zao primjer što ga daju svojim nekršćanskim životom, izjavama protiv rađanja brojne djece i pobacićima — pa tako zavode svoju djecu. Ne paze na knjige i listove, što ih kupuju i čitaju njihova djeca, a puni su otrova, koji ubija i vjeru i život po vjeri. Ne paze ni na što, nego se brinu samo da im djeça imaju sve

što je potrebno za tijelo i život tjelesni, za uživanje na zemlji.

Cesto se to roditeljima osveti već na ovom svijetu. Svaki čas mogu se čitati potresni slučajevi, kako slabo odgojena djeca ubijaju svoje roditelje. Nije li uzrok rđava roditeljskog odgoja kad sin puškom ubija baš svog vlastitog oca? Nije slučajno kad kćerka revolverom puca u vlastitu majku i ubije ju! Koliko se slučajeva događa i kod nas da se slabo odgojena djeca upuste u svakokazi nemoral, ubijaju svoje žrtve, a onda čine samoubojstva?

Kršćanski roditelji, razmislite dobro što činite. Dok je vrijeme sami se obratite. Dok je vrijeme, pomozite svojoj djeci, koja su na zlu putu, da se vratre Bogu i kršćanskom životu! Nije li Isus govorio: »Koja ti korist da sav svijet osvojiš, a dušu izgubiš...?!

Dr S. BOŠNJAK

Pornografija - rak civilizacije

Ostvaruje se brzim koracima što svojevremeno proreće indijski intelektualac u Parizu u razgovoru s akademskim piscom Danielom Ropsonom: »Nemoralna štampa i pornografski filmovi rastočit će Zapad.«

U najnovije vrijeme progovoriše o tome glasnije nego ikad prije evropski biskupi Njemačke, Francuske, Belgije i drugih zapadnih zemalja.

Bivši pariški nadbiskup Martyn napisao je da kršćani ne smiju pasivno gledati kako se iz isključivog profita prezire dostojanstvo čovjeka. U pornografskim filmovima izdiže se prostitucija, seksualne perverzije i svakovrsno nasilje. Belgijski kardinal Suenens reče: Zapad je ugrozen, jer je riječ ljubav iznakažena perverznošću pornografije, najgorom vrstom nemoralu.

Profesor Katoličkog instituta u Toulousei Réné Coste piše o tom problemu opširnije i veli da pornografski filmovi zapljuškuju cijelu Francusku. Crna barutina truje cijelu zemlju, a sve to pod lažnom zastavom slobode. Zar se smije govoriti svaka vrsta prijavštine, zar se smije čitati svaka vrsta otrovnog štiva, zar se smije gledati svaka vrsta sramote, zar se čovjek smije zadovoljavati životinjskim izlivenjem?

njem, zar se smije trovati mladež seksualnom perverznošću, i sve to braniti nekom slobodom?

Čak se u tu svrhu trovateљi nacije pozivaju i na Deklaraciju o pravima čovjeka! Zar je bezgranična sloboda najdragocjeniji privilegij naše zapadne civilizacije?

S filozofom Etienne Borenom optužujemo pornografske producente kao »ubojice ljubavi«. Oni iz materijalnih interesa poživljuju naciju. Govori se o oslobođenju žene. Zar je to oslobođenje, kad se od žene stvara jedino objekt niskog seksualnog užitka?

Zar je to oslobođenje žene, kad se sa ženom postupa kao s najprostijom »stvari?« Tko pozná rimsku povijest, sjetit će se ropstva žene baš u tom smislu. Prema tome, pornografija i seksualno izlivenje nije oslobođenje žene, nego najgore poniranje, najgore ropstvo i najgore osramočenje!

U ovoj godini trebalo bi to svima biti jasno: sloboda bez razuma, sloboda bez moralnih kriterija, gdje se više ne vodi računa o smislu odgovornosti, gdje se ne misli o katastrofalnim posljedicama za budućnost mladeži, za budućnost naroda, to je ubojstvo, samoubojstvo.

Pisac Réné Coste nastavlja dalje:

— Zar onda smijemo mirno promatrati srjianje u propast našeg zapadnog svijeta samo zato što producenti izbraše sebi za idol novac, nedopušteni dobit šireći nemoral lukavstvom? Propovijedaju jedino božanstvo »erosa« i guraju u gadnu močvaru našu budućnost. Optužujemo sve odgovorne. I trovatelje naroda, ali i mogućnike, koji vladaju, da šute na sve to, jer nemaju odvažnosti da reknu istinu. Tako naša zapadna civilizacija, zbog nemara odgovornih, truje se nijopasnijim bolestima.

Misaoni ljudi Zapada smatraju da je pornografija rak civilizacije. Egoistični materializam bez idealja, ne gledajući na ljudsku osobu, na ljudsko dostojanstvo, ne obazirući se na pravog Boga, vodi u propast.

Svi smo za to odgovorni. Ne smijemo šutjeti. Odgovorni su svi kršćani, sve religije, sve vrste poštenih ljudi, svejedno vjerovali ili ne. Svi trebamo ustati na obranu narodnih svetinja. Svi trebamo čuvati čovjeka, svi trebamo braniti ženu, svi trebamo braniti djecu, svi trebamo braniti pravu ljudsku ljubav ...

Srećko BOŠNJAK

OBAVIJEST

Sestre uršulinke željele bi znati ima li još koja njihova bivša učenica, ili koja druga osoba koja je poznavala Majku Klaudiju Boellein, uršulinku iz Varaždina, te bi mogla dati izjavu o njoj. Ako ima, neka se javi na adresu: S. Anastazija Trobentar — Vlaška 75 — 41000 Zagreb

Piše: Stjepan KUŠAN senior

Svića na Kamenitim vratima

Njezine su je znanice vidjele često puta pred Gospinom slikom na Kamenitim vratima, kako moli kraj zapaljene svijeće. Jednom, kada se vraćala iz spomenute molitve, susrela ju je jedna liječnica, koja je s njom zajedno radila u Domu zdravlja.

— Već sam vas puno puta vidjela kako pobožno molite na Kamenitim vratima. A za koga toliko molite? Poznato mi je da ste vrlo dobra i da posjedujete dobre osobine, pa sam zaključila da za sebe sigurno ne molite.

— Ja za sebe vrlo malo molim — odgovorila joj je blago Anica. — Više molim za ljudi. Molim i za vas; za našeg direktora, da bude pravedan, i za sve koji s nama u Domu rade. Molim i za one, za koje nitko ne moli. Sada sam upravo moliла Majku Božju na Kamenitim vratima i zapalila joj svijeću, da nam isprosi dobrog i poštenog zamjenika za dr Milana.

— A, moja Anice — upozori je liječnica — radije se vi molite drugu direktoru. On će odlučiti koju će od molbi prihvatići. O njemu ovisi koga će uzeti. Uzet će onoga, za koga će mu možda netko štograd sa strane »došapnuti«. Vama je dobro poznato kakvog on doktora traži: on traži suprotno od vas. Mora vam biti jasno da on vas poštiva zato što ste pošteni, savjesni i dobri, ali vi ste za njega uvijek primativni što se tiče vašeg uverenja.

— Svesna sam toga, ali me tješi što me vrlo poštuje. I on u sebi ima Duha. Doktorice! Ma što se dogodilo, i za koga se on odlučio, ja ču i dalje moliti. Osjećam da moja molitva neće biti uzalud.

— Vidim da ste uporna. Samo vi molite — nasmije se doktorica i pode dalje svojim putem, a Anica se opet uputila svojim u dubokoj vjeri da će je Bog uslijesti u njezinim molitvama.

I tako zamišljena od prethodnog razgovora, pošla je dalje po Gornjem gradu: prema crkvi sv. Marka. Pošto je zaokrenulaiza jednog ugla, primiljetila je ispred sebe na ulici skupinu ljudi, između kojih je na betonu ležala neka iznemogla starica, pokraj koje je čucao mladi čovjek, ispitujući joj puls.

I dok se Anica progurala između ljudi da vidi što se to tamo događa, već je mlađi na svoje ruke podigao onu staricu i uputio se s njom prema autu, iz kojeg je izlazio neki čovjek, i zamolio ga da staricu odveze u bolnicu. Primio ih je oboje u svoja kola i odvezao u bolnicu, koja je toga dana bila »dežurna«. Budući da Anica

po prirodi ima dar zapažanja, nije joj tada izmakao iz vida lik mладog liječnika. Kasnije se sjetila da je on jedan od onih koji su kancelariji Doma zdravlja podnijeli molbe za namještenje.

Slijedeći dan Anica je taj događaj ispričala direktoru. Tada mu je napomenula da ga se sjeća kada je predavao molbu za natječaj.

— Anice! Da li biste ga vi prepoznali? — upitao je zainteresirano direktor.

— Kako ne, gospodine direktore! Njegov ml. se plemeniti lik dobro usjekao u pamet — odgovorila je Anica veselo. — Toga sam časa, gospodine direktore, mislila da bi nam takav liječnik trebao umjesto dr. Milana.

— U redu, Anice! Dobro pripazite: kada se dode interesirati za rezultat natječaja, dovedite ga k meni u sobu, pa da vidim tu vašu dobrotu i plemenitost.

Još se više Anica iznenadila, kad je iduće nedjelje vidjela mladog liječnika u katedrali, kako u 11,30 sati pobožno prati Misu i sa velikim interesom sluša propovjednika. Stajao je s druge strane, neposredno ispred Meštrovićeva kipa. Da se uvjeri, da je to on, približila mu se sasvim blizu. Srce joj se tada još više razveselilo, kad se uvjerila da je i vjernik. Odlučila je da će dobro paziti na njega kada se pojavi u Domu.

Prošlo je svega nekoliko dana, kad se mlađi liječnik pojavio u Domu. Pošto je zauzeo mjesto u čekaonici ispred personalne kancelarije, i nakon što se je Ana uvjerila da je to on, nenametljivo mu se približila pitajući ga za staricu koju je pred nekoliko dana kolima odvezao

u bolnicu. Vrlo se iznenadio na to njezino pitanje, ali joj je odgovorio:

— Stara sirotica! Bila je sva iscrpljena, i zato joj je pozlilo. Sad joj je već bolje, ali se još uvijek nalazi u bolnici. Gospodo, a odkuda vi znate za taj slučaj?

— Slučajno sam onuda prolazila. A kako izgleda, morala sam onuda proći. Bog je htio da onuda prođem, pa da vidim kako imate pliemente srce. Rijetki su takvi doktori. Većinom se svi uzohole i prave se gospoda, iako bi trebali pokazati više ljubavi i imati srca za svoj poziv...

Mlađi se nešto zacrvonio i bez riječi spustio pogled prema dolje, a onda je, nakon kratke stanke, odgovorio: — Pa to je moja dužnost. Ja sam liječnik. A Hipokratova zakletva nalaže svakom liječniku da treba spašavati život, a ne uništavati ga.

— Bilo mi je poznato da ste liječnik od onda kada ste podnašali molbu za natječaj. Nekako sam vas zapazila.

— Da! Ali mislim da iz toga neće biti ništa. Čuo sam da ima puno molbi, a ja nemam ni uvjeta koji se danas traže, također nemam ni sv. Petra za strica, pa se ne nadam baš puno u uspjeh...

— Gospodine doktor — prekine ga Anica. — Vi imate najviše uvjeta od svih onih čije se molbe nalaze ovde. Vama je sigurno poznata ona uzećica koja govori da »Duh Božji puše tamo gdje hoće«. Mislim da je On na vas dobro danas zapuhao. Izvolite poći za mnom kod direktora. On vas očekuje na razgovor u svojoj kancelariji.

Vrlo iznenaden, Petar je pošao za tajanstvenom že-

nom, koja ga je ovom vrijedbom i svojim načinom iznenadila, ali i osvojila. Božljivo je pokucala na vrata i ušla u direktorovu sobu, te najavila liječnika koga je on očekivao.

— Neka uđe! — čuo se na hodnik direktorov glas.

— Izvolite! — pozove ga Ana i produži dalje, zatvaraajući vrata iza njega.

— Izvolite, kolega — pozove ga direktor i ponudi mu jednu od stolica iza okruglog stolića. — Doznao sam da se i vi natječete na ispravnjeno mjesto doktora u Domu.

— Da! — odgovori Petar plaho.

— Kako vam je, kolega, ime? — I direktor pode prema stolu, na kojem je bila naslagana hrpa molbi. Nakon što je on rekao svoje ime i prezime, direktor je između njih izvukao njegovu molbu i odmjerio ga od glave do pete. A imao je i što vidjeti. Bio je to simpatičan i lijepo građen mladić. Kada je molbu stavio na stranu, telefonom je pozvao personalku i predao joj ju je u ruke riječima:

— Doktor Petar M. Ispunjava sve uvjete za namještenje ispravnjenog mesta. Vi još dalje uredite što je administrativno potrebno. Poslat ću vam ga, čim s njim izmijenim još nekoliko riječi. Mislim da će sve biti dobro!

— Nadam se, kolega — okrene se »ošamućenom« Petru — da ćete s nama biti zadovoljni, a i mi s vama! Da nije bilo naše Anice, ne znam kako bi se s vašom molbom završilo. Ona mi je ispričala onaj slučaj iz ulice s onom staricom. Poslije toga sam zaključio da imate sve uvjete za dobrog

i humanog liječnika. A sada podite u personalnu kancelariju radi osnovnih podataka, koji su potrebni za namještanje. Nadam se da će vas uskoro ovdje vidjeti na radnom mjestu. Do videnja! — i pružio mu je ruku.

— Do videnja! — odgovorio je Petar. — Hvala vam! Nastojat ću opravdati vaše povjerenje.

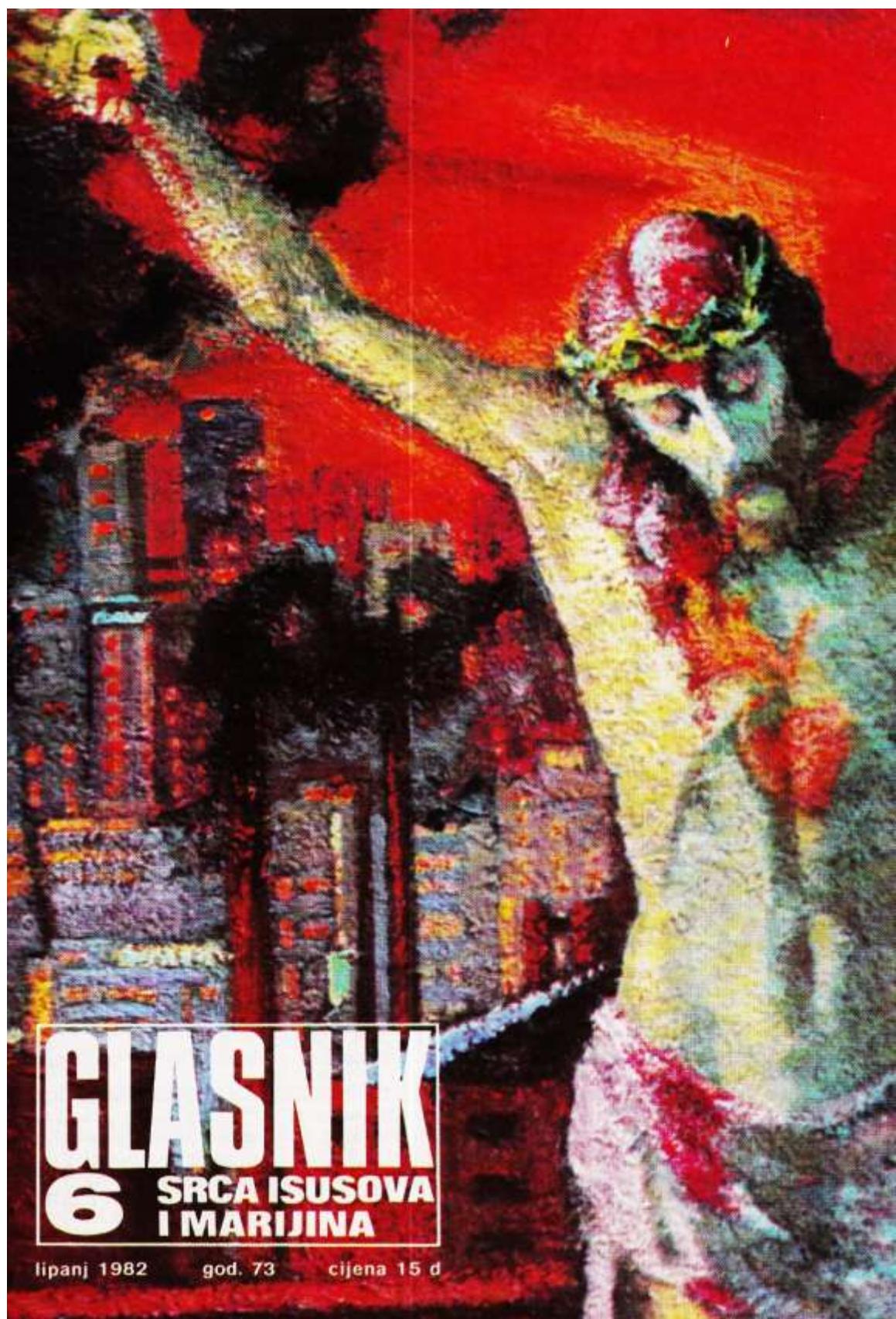
— Nadam se! — odgovori mu direktor: i zatvorili vrata.

Kao u nekom snu, Petar se uputio prema personalnoj kancelariji. Za nekoliko dana stupio je na posao.

Direktor se nije prevario. Petar je uistinu bio marljiv i savjestan liječnik. Osobito je bio oblubljen kod svojih kolega i ostalog personala. Najviše su ga voljeli pacijenti, jer im je posvećivao najviše pažnje. Uza sav taj posao s pacijentima, bavio se i naukom. Pisao je znanstvene i stručne radove. Održavao je na kongresima predavanja iz vlastitog istraživanja i iskustva. Odlazio je i u druge zemlje, gdje je održavao zapažena predavanja. Na koncu je odlično obranio dizertaciju iz područja onkologije, nakon čega je dobio ponudu da bude predavač na Medicinskom fakultetu. Danas, kao redoviti profesor, radi istim elanom, bez imalo oholosti i prepotencije.

Za sve to vrijeme pratile su ga molitve Anice i njezine majke — Majci od Kamnitih vrata. Anice danas više nema. Ali mu je od nje ostala u sjećanju ona uzećica koju on nikada kasnije nije zaboravio: »Duh Božji puše gdje hoće i preko koga hoće.« Na njega je »zapuhao« preko Anice — »male pred ljudima, ali velike pred Bogom«.

GLASNIK

6 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

lipanj 1982

god. 73

cijena 15 d

Traženje ljubavi, a ne koristi

Naslovna strana:

SRCE ISUSOVU

(Naslikao: VENZO, brat po-
močnik Družbe Isusove)

Na zadnjoj strani:

**PREČ. G. STJEPAN GOLU-
BIĆ, ŽUPNIK U JALŽABETU,
ČUVA USPOMENE »SVOJIH«
MLADOMISNIKA**

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knežević, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

Pobožnost Srcu Isusovu ne smije na sebi nositi biljeg koristoljublja, ne smije biti kao neka vrsta sigurnog recepta za postizanje milosti.

S druge strane, ako bi se želja trebala smatrati nedopuštenom? ili bi, možda nada u Božje darove bila kakvo zlo?

Svakako bi značilo izobličiti pobožnost Srcu Isusovu, ako bismo je smatrali nekim lakin i automatskim sredstvom da dostignemo takva dobra. Njoj je cilj da vodi duše k što većoj ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Sebično koristoljublje protivi se ljubavi.

Ipak moramo reći da bi bilo na štetu kršćana kad im ne bismo govorili o obećanjima Srca Isusova. Ali isto tako bilo bi loše i malo spasonosno kad bismo im govorili samo o njima. Uostalom, tko bi to mogao praktično činiti?

U svakom slučaju, pobožnost Srcu Isusovu mora duše poticati da ljube Isusa zbog njega samoga, a ne zbog njegovih božanskih darova, premda ni njih ne treba odbaciti. Tko ljubi, ne samo da sve daje s radošću i zahvalnošću, nego također prima sve od ljubljenog bića.

U tom smislu slobode treba shvatiti poznata obećanja Srca Isusova, što ih je ono obećalo svojim štovateljima, a na poseban način tzv. Veliko obećanje:

»Obećajem ti u beskrajnom milosrdju svoga Srca da će njegova svemoguća ljubav udijeliti svima, koji se budu pričešćivali kroz devet prvih petaka uzastopce, milost konačne pokore: da neće umrijeti u mojoj nemilosti ne bez svetih sakramenata. Moje božansko Srce bit će im sigurno utočište u zadnjem času njihova života.«

Néobično je koliko sadašnji papa Ivan Pavao II. govori o Srcu Isusovu. On nam je u svojim nagovorima pružio sjajnu sliku, koja u sebi uključuje svu tajnu Krista Ot-kupitelja, Svećenika i Žrtve, koji je umro i uskrsnuo.

O ljubavi Srca Isusova, koje je ranjeno zbog naših grijeha Sveti Otac je govorio naročito toplo za vrijeme svog boravka u Parizu, kad je poslije ponoći posjetio baziliku Sacré Coeur — Srca Isusova na Montmartreu. Tad je ovo rekao:

»Draga braćo i sestre, moja je radost velika što se mogu ove noći nekoliko časa ka sjediniti s vašom molitvom šutljivog klanjanja Presvetom Sakramenu ovđe na Montmatreu, u ovoj bazilici Srca Isusova, mjestu štovanja, što ga iskazujemo milosrdnoj Kristovoj ljubavi, onoga Krista koji se u Paray-la-Monialu ovako očitovao sv. Margareti Mariji: »Gle ovo Srce što je toliko ljubilo ljudе, a od kojih je tako malо ljubljen!«

Nekoliko značajnih misli sadašnjeg Pape o Srcu Isusovu možemo pročitati u ovom broju GLASNIKA na str. 200. pod naslovom »Učimo čitati tajnu Kristova Srca«. Neka ovaj broj GLASNIKA, koji svojom vajštinom — Isus na križu s probodenim Srcem u sjeni tvorničkih dimnjaka, velegradske prašine i smoga! — na divan način povijeda suvremenost pobožnosti Srcu Isusovu, bude svakom čitatelju poticaj da posluša i ostvari poruku pape Ivana Pavla II. današnjem čovjeku.

UPOZORENJE

Svibanjski broj Glasnika zakasnio je zbog poteškoća glede nabavke papira.

Uredništvo

GLASNIK

SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

GOD. 73. LIPANJ 1982. BR. 6

S A D R Ţ A J

ZUPNIK I NJEGOVI KANDIDATI	188
ZA SVEĆENIŠTVO, I. Knafeljc	188
GLASNIK MILOSRDA	NE
MRŽNJE, M. B.	190
CEMU ISPRIKE?, R. Grgec	191
BLAGOSLOV ILI PROKLETSTVO,	192
F. Višnjić	192
U POSJET STARAČKOM DOMU,	192
B. Nikolić	193
S KRISTOM ZA STOL U ZAVI-	194
DOVIĆIMA, P. Bulat	194
OVAJ ČOVJEK JE ISUS, I. Mort	197
UČIMO ČITATI TAJNU KRISTO-	200
VA SRCA, V. Pribanić	200
KRIST, PUTOKAZ KROZ ŽIVOT	202
ZVANJE SE RADA U MAJČINU	204
SRCU, Majka	204
SMIJE LI LIJEČNIK DATI KON-	206
TRACEPCIJSKO SREDSTVO?, I.	206
Fuček	208
SHVATITI SEBE, T. Trstenjak	208
NAJTEŽE JE BILO PRVI PUT, fra	210
B. Karačić	210
INKULTURACIJA EVANDELJA,	212
M. Rusan	212
ODNIO GA TIGAR, A. Gabrić	213
NOVOSTI I USPOMENE S. SIL-	214
VINE, S. Mužljić	214
ZAVRŠAVAMO CRKVU U LI-	216
LANDI, I. Dilber	216
MONIKA KOD VRAČA, M. Okru-	217
gić	217
MOJ SE IVIĆA PROMIJEŃIO, P.	218
Ribinski	218
NOVE KNJIGE	220
ZAHVALNICE	221
KAD BI SVA DJECA... A. Vido-	222
večki	222

Župnik i njegovi kandidati za sveće- ništvo

STJEPAN GOLUBIĆ, danas ugledni župnik i dekan u Jalžabetu kod Varaždina, vrlo je uspješno vršio svoje svećeničke dužnosti kao kapelan i kasnije župnik i dekan, ali se osobito iskazao kao okupljatelj i očinski pratilec kandidata za svećeništvo. Od samog stupanja u sjemenište sa 15 g. ti su se kandidati odlikovali natprosječnom ozbiljnošću i odgovornošću u odnosu na duhovno zvanje. Takvog župnika sjemeništa smatraju svojim suradnikom i nastoje s njim biti što bolje povezana. Zato smo ga htjeli i potpuniye upoznati. Posjetili smo ga u Jalžabetu.

Odakle ste Vi rodom? Kada i kako ste postali svećenik?

Rodio sam se u Ravenu, nedaleko Krizevaca 1918. U Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju i sjemenište u Zagrebu, na Šalati, upisao sam se 1929., upravo kad je taj zavod tamo počeo djelovati. Maturu sam položio 1937. a za svećenika sam zaređen 1943. Kao mlađomisnik bio sam imenovan kapelanom u župi Sv. Ilija. Tamo sam, uz manji prekid, bio do 1952. kada je bila ispraznjena župa Jalžabet.

Nama, odgojiteljima u sjemeništu, poznato je kako oko nekih svećenika uvijek ima sjemeništaraca, bogoslova i mlađih svećenika. Tako je i kod Vas. Jeste li se Vi za taj vid svećeničkog djeđovanja posebno pripremali kroz bogosloviju ili ste to kasnije otkrili, zavoljeli i razvili?

Možda je to slučaj, jer sam ja došao kao mlađomisnik za kapelana u župu Sv. Ilija u Hrvatskom zagorju, gdje je bilo tih kandidata i mlađih svećenika. A volio sam uvijek i sjemeništarce i bogoslove. Čim sam nekoga od njih susreo, on je za mene bio nešto posebno. Mogao je k meni doći u svaku doba dana i noći. Uvijek sam im posvećivao pažnju, uvijek sam tražio da se okupljaju oko mene. Volio sam ja njih i oni mene! Dručice ne znam to protumačiti.

Jesu li Vaši kandidati najprije bili ministrianti?

Ovdje iz Jalžabeta Imam takvih koji nisu bili mini-

stranti, a danas su svećenici. Nije važno da to budu ministrianti, pa da postanu kandidati i svećenici.

Tu na zidu Vaše sobe vidišmo uokvirene »USPOMENE NA MLADU MISU« lijepog broja svećenika iz sv. Ilike i iz Jalžabeta. Koliko ima svećenika i kandidata koji su se oko Vas okupljali?

Iz Jalžabeta ima do sada šest svećenika. Još ima jedan bogoslov i jedan sjemeništarac. A dvojica su u vrijeme školovanja odustala.

Poznato je da općenito većina kandidata koji poslije osnovne škole stupe u sjemenište, odustaje, a samo manjina ostaje. Čemu treba prisati to, što su Vaši kandidati ipak većinom stigli do svećeništva? Smatrate li da ste imali posebnu sreću kada ste ih slali u sjemenište? Surađujete li pri tome i s roditeljima? U sjemeništima Vaši su kandidati zbog svog držanja i pomašanja uvijek bili poznati po tom što su ih svi smatrali ozbiljnim zavojima.

Kad ja jednog mlađića posljam u sjemenište, onda on za mene nije više prepusten sebi, svojoj volji, da radi što god hoće. Time nije rečeno da mu ograničavam slobodu. On je za mene sjemeništarac. Poslije sv. mise svakog dana moji su sjemeništarci kod mene. Osobito, kada je bila veća skupina, bili su pravo društvo. Nisu se više vezali s drugim društvom. Uvijek sam rado i pažljivo slušao njihove razgovore. Gdje je potrebno, tamo interveniram, a gdje nije, ostavljam ih s mirom. Ta-

ko se najviše otvaraju i otkrivaju, a potom i ispravljaju, gdje je potrebno. Nikad među nama nije bilo tajne.

Vi ste, dakle, izravno utjecali na formiranje njihovog karaktera?

Evo, čega se ja držim: Mislim da je pogreška ako poglavar nešto taji svojem pitorcu. Ako vidi neku manu kod njega. Ja otvoreno kažem: Dečko, to je tako i tako. Da li tim putem možeš ili ne?! Vidiš, ne možeš dajte! — I zato niti su oni preda mnjom nešto skrivali, a niti sam ja pred njima. A opet sam se držao i jednog drugog načela: Poglavarima u sjemeništu nisam rekao nešto loše za svojeg sjemeništara ili bogoslova. Rekao sam svojim sjemeništarcima: »Dečki, ono što mi možemo riješiti tu, zašto da opterećujemo poglavare?!«

Uostalom, poglavari i odgojitelji u sjemeništu imaju dovoljno prilike da svakog kandidata upoznaju i da odgojno djeluju.

Jest, oni ga upoznaju sa svoga stanovišta i otuda neka rješavaju! A ovdje što sam vido, premda nije bilo većih stvari, ja sam svakome iskreno i otvoreno rekao.

Dakle, tu je neglasak na ozbilnjom i odgovornom pristupu životu i bitnim ljudskim i kršćanskim vrednotama, koje se ne mogu stavljati na kočku, zar ne?

Da, svakako! I oko čitavog tog odgoja, bitna je prisnost, iskrena prijateljska povezanost. Mi ostajemo cijeli ži-

vot povezani. Evo, jučer je bio kod mene Branko, kapelan u S. Ostali smo do kasno u noć u razgovoru.

Zar nisu Vaši kandidati, koji kažu da kod svog župnika imaju drugi dom?

Da, svaki od njih zna da tu može naći srce koje ga voli, da tu može reći sve, što god ga tišti, itd. I ako ja nešto znam, to će mu reći, no nikada onako — svrsoča! Nikada nisam zapovjednički nastupao. Nikome nisam poglavar, tako da bi on osjećao da ga tištim odozgo. Imali su više povjerenja u mene nego u svoje roditelje. Na koncu, više sam im mogao i dati! Osobito u pogledu zvanja! Ali nikad roditelji nisu postavljali to kao poteškoću da im djece idu tu kod mene. Dapaće, bilo mi je jako draga! A ja nisam nikoga vezao uza se, nego sam uvijek rekao: Kad roditeljima treba kod kuće pomoći, kad je velik posao — Idi! Pomozi!

A kako Vam je u tom pogledu bilo u župi sv. Ilija?

Tamo je bilo lakše, jer je tamo bila već tradicija, na koju sam našao, i samo ju je trebalo nastaviti. Odatle je prvi kandidat bio Ivan Bajs, sada župnik u Remetincu. Kad mi se on javio, pošao sam rektoru Đečačkog sjemeništa u Zagrebu, na Salati. Bio je to tada o. Andelko Jurić, i rekao mu: »Ako mi ovora ne primite, a što će onda? Onda mi se više nitko neće javiti!« I primio ga je, u ono doba, kad je sjemenište zaista bilo prepuno kandidata, i nisu svi koji bi

se javljali mogli biti primljeni.

E, dakako, tada su mnogi odlazili u sjemenište, jer nije bilo druge prilike za školovanje. Tada mi je neki sjemeništara ovako iznio svoj dijalog s mamom: »Mama, ja ne želim biti svećenik!« — »A zašto ne, sine?« — »Ne sviđa mi se ona crna haljina!« — »Nek je, sine, crna haljina, ali će zato biti bijeli gospodski kruh!,« govorila je majka.

E, dakako, danas toga više nema! To danas više ne radi! Vidite, kako je to bilo kada se Ivec Bajs u osmom razredu odlučivao za zvanje. Gledao je u crkvi mene. Pitali su ga: »Ivec, a kaj bušti?« A on odgovara: »Ja bum Golubić!« On je kroz mene gledao svećenika... Sada je župnik u susjednoj župi, Remetinec, u mojoj dekanatu. Rekao sam mu: »Nisi me se riješio cijeli život!«

O svakom kandidatu biste nam mogli pripovijediti cijelu povijest, kad ste sve ovako očinski pratili. Mogli biste biti lijepi memoari, zar ne?! Hvala Vam, što ste nam u ovom kraćem razgovoru otvorili ono najbolje i nebitnije! Rezgovarao: Ivan KNAFELJC

Glasnik milosrda - ne mržnje

Rano preminuli češki pjesnik Jirži Wolker, koji kao pristaša romantičnog socijalizma gleda u radniku neko nadzemaljsko blće, upravo nešto mesijansko, pjeva u pjesmi, kojoj je naslov »Na röntgenu«, kako bolestan radnik dolazi liječniku da ga pregleda.

Pjesma je nastala pod konač drugog desetljeća našeg stoljeća, u doba kad se istom pojavio taj »magični« medicinski instrument, koji može zaviriti u čovjekovu nutrinu. Liječnik pušta svoje zrake kroz tijelo i ledenim mirom govori bolesniku:

— Tvornica ti je izjela plu-

ća. Umrijet ćeš od tuberkuloze.

A radnik odgovara također ledenim mirom: — Doktore, to znam. To me ne zanima. Pustite dublje svoje zrake!

I liječnik drugi put pušta svoje zrake u bolesna čovjeka dublje da otkrije što ga to muči.

— A, vidim, vidim — govori liječnik — nado si se sreći u ljubavi žene, no sreće nisi našao, i srce ti je zgaženo.

— Doktore, i to znam — odgovara izmučeni čovjek. — Još dublje pustite svoje zrake, pa ćete otkriti najdublju bol čovjeka jadnika.

I po treći put pušta liječnik svoje zrake. Ovaj put do dna, i kratko izreče što je vidoš:

— Radniče, na dnu je mržnja!

Da, to je tragedija radnika dvadesetoga stoljeća, to je tragedija mnogih ljudi koji rade po tvornicama, pokraj dimnjaka i visokih peći, u dimu ili vezani kao šarafi u lančanim sistemima rada »na traci«: uspjeli su ubaciti u to radničko srce — mržnju. A ta mržnja upropaćuje svijet i samoga radnika.

Na naslovnoj slici ovoga broja GLASNIKA vidimo isto tvornice, vidimo visoke dimnjake, vidimo Radnika. Ali u Njegovu Srcu je LJUBAV! I zato je On danas potrebniji i dragocjeniji nego ikada. Wolkerov »Mesija« nosi u srcu mržnju, i dosljedno, takav »Mesija« neće ništa spasti, nego svojim otrovom još više otešcati situaciju. A doista postoji pravi Mesija, koji je svijetu donio ljubav, ljubav iznad svih svjetova, iznad zablude i obmane bilo koje vrste. U tom ozračju, gdje vlada ljubav, gdje su budne oči i uši ljubavi, gdje ruke reagiraju vodene ljubavlju, tu se može poduzeti i poduzima se, čega inače nema niti zna biti, pravi put istinskom napretku, istinskom miru i istinskom blagostanju. Tu ima inicijative i ustajnosti i nadasve — ponizne obzirnosti prema svakoj osobi i neutrudive hrabrosti za svaki istinski vrijedan i po ljubavi preporoden rad.

M. B.

Čemu isprike?

Piše: prof. Radovan GRGEC

Dolazi mi na pamet kršćanin koji je na jednom skupu pokušao izložiti kršćansko shvaćanje braka, a zatim se pokušao gotovo sramežljivo ispričati prisutnima, bojeći se valjda da taj »tvrdi govor« ne bi šokirao one koji drugačije misle ili žive. Razotrao ih je. Čak i one koji su pošli drugim putem, ali su i nesvesno željeli da čuju hrabru riječ o idealu svoje mladosti, o nerazrešivoj zajednici muža i žene.

Kršćanski moral nije moral »prosječnog« čovjeka, nego ideal za koji se valja boriti i javno ga ispovijedati, bez straha, stida ili »ispričavanja«. I dok idoli iz »Riblje čorbe« pjevaju: »Za Ideale gina budale«, kršćanin znaće da je »ljudost križa« mudrost života, da je kršćanski humanizam herojski humanizam i da će taj ideal »mudrima ovoga svijeta« u vijek biti sablazan ili ludost.

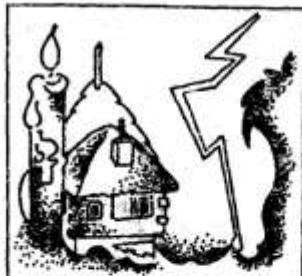
Pa ipak, jedino takav ideal može potpuno zadovoljiti čovjeka, koji je rođen za »više stvari«, za vječnu ljubav i za junačku hrabrost. Koliko god to izgledalo čudno, često i oni koji su iz zloče ili slaboće javno prezreli taj ideal, u dubini srca mu se di-

ve, instinkтивno želeći da ih iz prizemnog svilja svagdašnjice podigne netko tko će javno i hrabro, zborom i tvorom, za taj ideal dati svjedočanstvo.

Međutim, svjesni vlastitih slabosti i grijeha, moramo imati razumijevanja za slabosti i pogreške naših bližnjih. Primjer nam daje Spasitelj svijeta koji je »milosrdan i dobrostiv«, »krotak i ponizan srcem«, koji zna »što je u čovjeku«. Iz toga, ipak, ne slijedi da odstupanja od ideal-a valja opravdati. Kršćanski bračni moral jest ideal od kojega čovjek često odstupa premda zna da ta odstupanja ne mogu ukinuti zakon niti ga na bilo koji način »izvrdati«, koliko god to pokušavali razni »moralisti« i »zakonoznaci«. Činjenica da čovjek no može rastaviti ono što je Bog sastavio i ideal prave ljubavi potvrđuje se ncrarješivošću braka. Za kršćanina je brak sakramen-tan i, prema tome, vrelo sakralne milosti i pomoći u slabostima i teškoćama, bez kojih ne može biti nijedno ljudsko djelo ni ludska ljubav. Kršćanski brak slika je Kristove ljubavi prema Crkvi i ljudsku ljubav može na neki način pobožanstveniti.

Iako razumijemo ljudsku slabost po kojoj se čovjek od tog ideal-a udaljuje, mi je ne možemo opravdati nikada, ni u ovo naše vrijeme, koje je jedan kršćanski pjesnik nazvao »neprijateljem vjernosti«. Toliki krše zakletvu vjernosti pred Bogom i ljudima, ali ideal ostaje kao svjetla vertikala u moru prosječnosti i prizemnog materijalizma. Pa i oni koji su skrenuli ili pali očekuju našu riječ utjeha i poticaja, a ne isprike i podilaženja. I mladi, kojima često podilazimo, siti su naše »razboritosti«, čeznući za riječju »koja žeže u srcu«. Kad je bila objavljena enciklika Pavla VI. »Humanae vitae«, toliki su je roditelji brojne djece pozdravili kao čin hrabrosti, dok su je se toliki »zakonoznaci« i »pismoznaci« odricali stičći se »papina ne razumijevanja ljudske prirode«.

Kristova nauka ne uništava ljudsku narav i prirodu, nego je uzdiže prema vrhuncima ideal-a, koji je uz pomoć Božju ostvariv. U našem vremenu ljudske su se uši zaista naslušale svakojakih isprika za taj ideal, za kojim u svim vremenima čezne neiskvareno ljudsko srce.

BLAGOSLOV ILI PROKLETSTVO

Kod podizanja Tijela i Krvi Kristove treba zahvaljivati Bogu na svemu što je za nas učinio. Za sve ljude i za svakog pojedinca. Slaviti Boga i na svemu zahvaljivati Bogu!

Zašto dopustiti sotoni da nas zavede na zlo, na život bez Boga, kad nas Bog zove u svoje društvo, kad nam nudi svoj blagoslov, spasenje, vječnu sreću! Nedjeljna Misa je susret s Bogom. Ako se ne odazovemo, gubimo pomalo i vjeru i Boga i sebe.

Sveti Ivan Vianney opominje: »Ako Bog uvijek ne kažnjava na vidljiv način one koji rade nedjeljom, koji ne idu na Misu, koji ne svetkuju dan Gospodnj, nemojmo se zavaravati da će proći bez kazne. Zar se možemo toličko zaboraviti i ne pomisliti, da Bog može poslati svoju kaznu u mrazu, krupi, tuči, poplavi, suši, potresima, ratovima, koleri i drugim bolestima...»

Javljujući se ovom svijetu po izabranim osobama, Majka Kristova, opominje da će svijet doživjeti kaznu, ako se ne obrati. Gospa opominje da je Bog ljudima dao šest dana da rade svoje poslove, a

sebi zadržao jedan dan, koji treba Bogu posvetiti. Gospa opominje da će Bog kazniti one, zbog kojih su crkve nedjeljom prazne. (Objava u La Salette-i).

Gospa je sa suzama tako govorila djeci kod ukazanja. Nek nam te Gospine suze otvore oči duše, da se vratimo svetkovajući nedjelje, jer je to potrebno za naše spasenje.

Ako nas je Krist otkupio svojom mukom i smrću na križu i zove nas u susret s Njim nedjeljom da primimo milosti, koje nam je zaslužio i po Misi daje, onda naš prezir Božjih milosti ne može proći bez kazne. Prezirati Krv Kristovu, Muku Kristovu, darove Kristove, ne može biti bez kazne. Tako je govorila Gospa kod ukazanja u La Salette-i.

OBITELJSKI DAN

Nedjeljom kršćani slave pet velikih tajni: stvaranje svijeta, Kristovo uskršnje, poslanstvo apostola, dar Duha Svetoga apostolima na Uskrs, te napokon dolazak Duha Svetoga na sve kršćane.

Osim Mise, nedjeljom pravi kršćani nastoje više razmišljati o Bogu i svom spasenju, zajednički u obitelji više moliti. Da, nedjeljom članovi obitelji trebaju biti više zajedno. Jedan duh i jedno srce... Sva zajednica oko Krista... Tako će se probuditи vjera, ako je zaspala, a tako će se i sačuvati vjera. Tako će se po daturi Mise i Sv. pisma lakše živjeti kršćanski.

•Nedjelja je dan Gospodnji...•

Filip VIŠNIĆ

ČUDO SRCA ISUSOVA U STARIM JANKOVĆIMA

Kao mlad svećenik 1935. godine bio sam dva mjeseca zamjenik pokojnog župnika dra Marka Baličevića u Starim Jankovcima. On me je krstio, a ja sam njemu u Starim Jankovcima dao posljednje sakramente. Ljubav za ljubav!

Sjećam se tih dana prije 30 godina. Na Veliku Gospu, na glavni blagdan župe, crkva je bila poluprazna; pjesma i molitva tihana i kao uplašena; pričesna klupa pušta. Mislio sam tada, i to me je kao mladog svećenika zarinjavalo:

— Ovdje crkva više nikada neće biti puna! Ovdje više neće biti svetih isповijedi i pričesti...

Za prvi petak mjeseca ožujka ove godine bio sam dva dana u Starim Jankovcima. I doživio sam za me pravo pravcato čudo. Nešto što me potiče na nadu i tjeru od nene svaki pesimizam. Da nisam doživio, ne bih vjeroval.

U toj istoj župi za prvi petak i prvu subotu ispojedilo se 1170 osoba. I što je još divnije: ne samo toga dana, nego 1170 osoba nastavlja se pričešćivati svakoga prveg petka, i na taj se način pripravlja za veliki Euharistijski kongres, na koji se župa spremila u mjesecu listopadu.

Idi, kaži cijelom svijetu — da se i danas događaju čuda...

Pero BULAT

U posjet staračkom domu

pošli tim putem, i za same svećenike: za dobre, da ostanu takvi, a i za one otpale i zalutale svećenike, da obnove svoju vjernost Gospodinu i da se obrate. Spominjući otpale svećenike zajedna je, i nije mogla zauzaviti suze, koje su joj spontano potekle iz očiju. »Dragi moji sjemeništari, ustrajte na putu do svećeništva! Budite dobri svećenici! Ne tražite sreću u ovom svijetu, kad je nema!« Lijepa je to poruka.

Teško joj je bilo, kad smo od nje odlazili; novom molitvom ili pripovijedanjem kojeg događaja željela nas je još neko vrijeme zadržati kraj sebe.

Poslije smo krenuli prema jednoj maloj zajednici na drugom kraju zgrade, do tzv. »kućice«. U sobama poredanim duž hodnika živi po više starica u jednoj sobi, ali sve skupa čine jednu zajednicu, u kojoj prevladava kršćanski duh. Prelazili smo iz sobe u sobu. Susreo sam razna lica, iz pripovijedanja njihova saznao za njihovu često tešku životnu sudbinu, no u ovom trenutku našeg posjeta na svim licima sam čitao vedrinu i radost. Naš p. duhovnik, koji ih je već više puta posjetio, pa ih dobro poznaje, ohrabrio ih je utješnim riječima: »Još ste vi mlađe...« i sl.

Stubištem stiglo do drugog kata. Pokucali smo na vrata na kojima smo vidjeli natpis: Ana Anić. Preda mnjom je iskrnsuo lik starice noborana Ica, ali puna osmijeha i vedrine. Iz njenih usta čuo sam mnogo lijepih i ohrabrujućih riječi. Njeno je srce prožeto dubokom vjerom i gotovo neprekidnom molitvom na različite nakanje. U svoju molitvu uključuje gotovo sve, posebno se moli za svećenička zvanja, za ustrajnost onih koji su

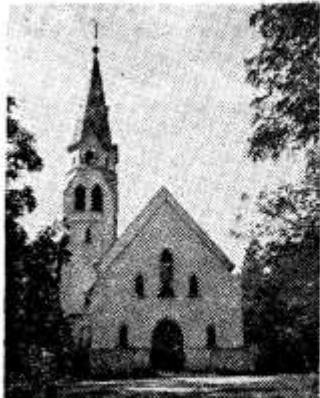
Ono malo poklona što in netko donese željele su pokloniti nama da bi radost, koju smo im donijeli svojim posjetom, uvratile na način kako one to najbolje mogu.

Neke od njih zatražile su i sv. Ispovijed, a nakon isповijedi svi smo se skupili na hodniku. Pater im je podijelio svetu pričest. I što je bilo iznenadujuće, na kraju se iz tih starih gria čula pjesma, kao zahvala za svetu pričest. Pjevanje je vodila sestra koja ih dvori, do nosi im hranu, pomaže, poučava ih, jednom riječi, ona im je »desna ruka«. Većina od tih starica ne mogu višeći u crkvu, pa su sad imale prilike osjetiti se kao u crkvi.

Došlo je vrijeme da se rastanemo. Rukujući se s njima, gledao sam u ta staračka lica, a u meni se budio pitanje: »Hoću li se svim tim licima još susresti?« Osjećao sam zadovoljstvo, sreću, radost i želju da ih opet što prije posjetim. Ovaj susret s osobama, u kojima sam susreo Krista koji skupa s njima suočjeva i trpi, velika je pouka za moj život. I kad smo odlazili, iz mnogih ustiju, a iz svih srdaca, čuli su se pozivi: »Dodatac nam opet što prije!«

Blaženka NIKOLIĆ, 2. r.

ZUPNA CRKVA U ZAVIDOVICIMA

S Kristom za stol u Zavidovićima

Piše: Pero BULAT

Kao što je već javio naš GLAS KONCILA, u Zavidovićima, u srcu Bosne, održane su velike pučke misije kao priprava za Euharistijski kongres, koji je zaključen na blagdan svetog Josipa, zaštitnika ove radničke, tesarske i drvnoindustrijske župe.

Pa, koliko se u župi Zavidovići, koja broji nešto preko 4.000 katolika, podijelilo svetih pričestih za vrijeme svetih misija i tih euharistijskih dana?

To pitanje je na mjestu, jer broj daje određenu sliku prisutnosti euharistijskog Krista ne samo u svetohraništima od kamena i drveta, nego i u svetohraništima ljudskih srdaca. Kroz te dane — od 7. do 19. ožujka podijeljeno je oko 8000 pričestih.

To je bila uistinu trajna, smirena gozba župe s Kristom, za zajedničkim stolom, a ne tek brzi prolazak Gospodnjih.

Da se ovo zajedničko sastolništvo produži još dulje, župnik Mato Bičvić i njegov kapelan Matija Šimić odlučili su da cijela župa nastavi euharistijski kongres veli-

kom sveopćom akcijom pet prvih subota, čija bi kruna bila redovita pričest u prve subote, a vrhunac zajednička posveta obitelji Srcu Isusovu i Marijinu. Lijepе obiteljske slike već su osigurane.

IMAM JA ČETIRI KOSCA

Ušao sam u njegovu kuću. Oblična kuća radnika koji posjeduje i nešto svoje zemlje. Ne samo struja i televizor, nego i kršćanski časopisi su u kući. Napose GLAS-NIK Srca Isusova i Marijina, koji se glasno čita i pročita.

— Domaćine, koliko vas je čefjadi?

— Ravno jedanaest. I, hvala Bogu, dobro nam je. Neki me dan upita jedan komšija, koji živi sam sa ženom:

— Komšija, koliko ti potrošiš brašna mjesечно za svoju obitelj?

— Oko 150 kilograma!

— A masti?

— Nešto preko 30 kilograma! — odgovorio sam mu iskreno, ne sluteći kamo cilja. A on će meni ovako:

— Ti si lud što imas osmero djece. Toliki teret na-

valio na sebe! Pogledaj, kako ja, premda sâm, jedva spajam kraj s krajem.

— Nisam ja lud, nego se uzdam u Boga! Hvala Bogu, ja sam zadovoljan. Kod мене je uvijek pjesma i glasna molitva. Imam ja četiri kosca, ne bojim se gladi.

— Kakva, pobogu, četiri kosca, kad ti je najstariji sin još u osmoljetku, a drugi su svi mladi?

— Kad žena i ja idemo na nijivu, svi polaze s nama: od najmladih do najstarijih. Napravio sam ja tri male kose, četvrti donosi vode, curice prave plastove. A sve uz pjesmu i vedro raspoloženje zbog toga što nas ima i što smo zdravi.

Gledam ih u kući, jer sam donio pričest baki. Svi su u pokretu, svi skaču oko svoje bolesne bake da njoj ništa ne fali; svi pršte od nutarnjeg zadovoljstva i od naravne, tjelesne ljepote, koja odrazuje zadovoljne duše i mirne savjesti počevši od oca do majke, za koju ne bi nitko rekao da je rodila osmero djece. Ljepša je i prstalija nego mnoge s jedincima, opterećenim savjestima

i pokvarenim zdravljem zbog tumora i upala ...

DINAMOVCI I HAJDUKOVCI NA AGAPI

Budući da je čitava župa postila i nije mrsila prije mislja, župnik se odlučio na zajedničku agapu pred završetak kongresa.

— Neka svaki nešto donese sa sobom, pa ćemo poslije Mise pred crkvom to u razgovoru i zajedništvu pojesti.

Bog dao lijepo vrijeme. I donijeli su: jedan pogaču, drugi kolač, treći kobasicę, šunke, napolitanke, kekse, poneki i bocu plemenite bosanske šljivovice. Poslije Mise sve se to poredalo po stolovima i klupama. Nije trebalo nutkati. Osjetilo se zajedništvo vjere, zajedništvo Mise i Euharistije. Bilo je i javnog pomirenja. Župnik uhvatio čovjeka za ruku i doveo do drugoga, s kojim se ovaj parnicio četiri godine. Zajednički su si nazdravili, zajednički zamézili i — pomirili se.

Bilo je zanimljivih primjedbi:

— Gle, gled! Ovaj navija za zagrebački Dinamo, a kako ga je lijepo gledati uz uvjerenog hajdukovca ... Čovjek ne bi vjerovao svojim očima. Pa, tako i treba biti. Kod agape trebaju biti blizu najprije oni koji su svoji, pa bili oni »Bili ili Plavi...«

SPASI DUŠU SVOJU!

Nad glavnim oltarom bio je postavljen vrlo lijepo napravljen transparent, kojemu je polovica glasila: »Spasi dušu svoju!«

Nije se toliko u mlsijama i na Euharistijskom kongresu naglašavalo samo spasenje

duše, nego se želilo produbiti katoličko uvjerenje, osobito po specijalnim i dubljim razmatranjima. Zato je župnik nakon prvih osam dana, kada su propovijedali samo misionari isusovci iz Zagreba, doveo iz Sarajeva profesore s bogoslovskog fakulteta. Oni su isticali pojedine specijalne vlike Euharistije: liturgijski (prof. Franjo Komarica), dogmatski (prof. Želimir Puljić), biblijski (prof. Božo Odobašić) i pastoralni (župnik Anto Bađić). Posebna su predavanja držali skupinama vjernika i skupinama mlađeži.

Na taj način se izašlo iz okvira samo pučkih mlsija. Nastojalo se i teoretskim, produbljenim znanjem obogatiti vjersku praksu.

I BLIŽNJI GA!

Na transparentu, koji je udarao u oči svakome koji je provirio u crkvu, napisane su bile ne samo riječi »spasi dušu svoju«, nego je dodano »i bližnjega!«.

Da, i bližnjega! Euharistija je sakramenat zajedništva, zalog života cijele Crkve. A

da taj bližnji osjeti snagu svoje vjere, za vrijeme svetih mlsija i tih kongresnih dana, crkva je bila uvljek ispunjena snažnim doživljajima: blagoslov i ljubljenje mlsinskog križa, svečana proslava Majke Božje sa svjećama, zaključna teoforlična procesija, mali igrokazi. A sve protkano i prožeto izvrsnim pjevanjem pod vodstvom vanredne organizatorke pjevanja sestre Cecilije, dominikanke, koja, lako rodom iz Hrvatskog zagorja, već ljepli broj godina djeluje, žrtvuje se i podiže vrijednost crkvenog pjevanja u Zavidovićima.

U Zavidovićima za vrijeme mlsija mlađež je imala prilike vidjeti snagu naše vjere: imala je priliku doživjeti kako muškarci i mlađe majke cijene i vole svoju vjeru. I u toj mlađeži, premda živi okružena inovjercima — tek svaki peti je katolik — nema osjećanja manje vrijednosti, nego, pače, ponosi se što pripada jednoj, svetoj, rimokatoličkoj i apostolskoj Crkvi, koja buja životom i snagom.

ZUPNIK MATO BICVIC I NJEGOV KAPELAN MATIJA SIMIĆ ODLUCILI SU DATI ZUPI ZAVIDOVICI POSEBAN EUHARISTIJSKI SADRŽAJ KOJI IZVIRE IZ PROZIVLJENOG LITURGIJSKOG ŽIVOTA. MINISTRANT MARIO IM U TOM ZDUSNO POMAŽE.

BOSNA, PLODNA NJIVA

Kad god dođem u Bosnu, a to sam posebno doživio i u Zavidovićima, osjetim kako je naš bosanski katolički svijet veoma prikladno, zdravo tlo za dublji kršćanski život. To je naša velika šansa ovoga časa. Šansa i zadaća svih koji vole tog bosanskog radnika, ponosnog na svoju vjeru i svoga Isusa i svoju Gospu; koji iz ljubavi prema svetoj vjeri ima snage da daju novi život na svojim ognjištima; koji dolazi u crkvu i iz velikih daljina, prolazeći kroz hladne ulice prezira, u kojima vlada duh drugoga svijeta...

Treba samo gledati ovakav prizor u novosagrađenoj filijalnoj crkvi u Lovnici, koju podigao radnici svojim žuљevima: muževi i mlađi ozbiljni, spremni na žrtve za svoju vjeru i svoju obitelj, za svoju crkvu i svoga svećenika. A s druge strane, majke okružene djecom, koja se uz njih toplo i ugodno osjećaju. Djeca sjaju zdravljem, ljestvom, majke odišu toplinom katoličke kulture koju može dati samo Gospa.

Mala ima četiri godine, njezina seka od dvije godine oko nje skakuće, i još mlađa seka od nekoliko mjeseci na majčinim rukama, a pod srcem novi život. A majka puca od zdravlja i snage... To je Bosna još u mnogim svojim predjelima.

I zato mi je veoma draga kada vidim ozbiljno nastojanje bosanskih svećenika — pastoralaca i profesora — koji ovom naravnom, prirodnom, tradicionalnom katolicizmu — da li je to samo naravni i tradicionalni? — daju euharistijski sadržaj što izvire iz Isusova Srca i one

pobožnosti koja je liturgijska, doživljena, izvorna, sadržajna i bogata. Nije slučajno da su sami vjernici uporno zahtijevali da im se dva puta prikažu filmovi o Torinskom platnu...

BOSANSKI KATOLIK

Jedan je to od tipičnih mladih ljudi, kojeg sam sreo na tim misijama, a koji voli svoju vjeru, crkvu, koji je sposoban za dublji vjerski život i Euharistiju. Svaki dan bio je s nama na cijelom misijskom programu. On je tu crkvu sa svojim suseljima gradio vjernije i toplije nego sebi i svojoj djeci novu kuću.

A kad smo se vraćali u Zavidoviće, i u 9 sati navečer odlazili na zasluzeni odmor, i on je uvijek išao s nama. Nije počazio u svoj dom, svojoj brojnoj obitelji, koja ga je kod kuće jedva čekala, niti na počinak.

Zašto?

Jer je toga tjedna radio u trećoj, noćnoj smjeni. Samo zato da po danu sve u crkvi bude uređeno kako treba za vrijeme misija. Cijeli dan u crkvi, a po noći na poslu, i s njega opet u crkvu!

To je Bosanac katolik. On je zaslužio da mu se ne pružaju tek komadići sa stola, nego da ga se posadi za obilat, pun stol dublje obrade, svestrano doživljene euharistijske hrane.

EUHARISTIJSKI KONGRES JE POČETAK

Svi euharistijski kongresi imaju svoj velik smisao što

pružaju vanjsku čast prisutnoj Božjoj Ljubavi pod prilikama kruha. I ta čast treba biti što je moguće svečanija, lijepša, sjajnija i brojnija.

Ali oni ne smiju ostati samo na tome!

Oni se mogu divno nastaviti u pobožnostima prvog petka i prvih subota, koje narod oduševljeno prihvata gdje god im se to na lijep način pokaze i dokaže.

Onako »nasuho«, bez konkretnih oblika i motivacija, dosta je teško pokrenuti našega čovjeka na svetu pričest; ali Božje Srce i Srce Gospino kao da su upravo zato pružila veliku pomoć pozivajući na pričest u prve petke i prve subote. Brojne rasprodane brošurice »Po Euharistiji se vječno živi« sigurni su zalog da će se euharistijsko gibanje i poslijekongresa u Zavidovićima nastaviti, a Glasnik Srca Isusova i Marijina, ulazeći u 160 domova, iznutra će podržavati tu euharistijsku vatru...

I NAJMANJI LOVNICANI POMAGALI SU KOD IZGRADNJE LIJEPE I PROSTRANE NOVE CRKVE, U KOJOJU SU IMALI SVOJE POSEBNE MISIJE, TAKO DA NISU MORALI DOLAZITI U ZAVIDOVICE KOJI SU DALJENI OSAM KILOMETARA

Konačno otkrivena tajna Sv. platna: OVAJ ČOVJEK JE ISUS

Priredio: Ivan MORT

Vrlo ugledni talijanski stručni časopis »Historia — Povijest« u svom broju od 11. studenog 1981. iznio je najnovije rezultate o istraživanju Sv. platna pod gornjim naslovom. Bit će zanimljivo opet produpiti svoje spoznaje o najizrazitijem dokumentu Isusove muke.

Slika Svetog platna je Kristova slika! Do tog zaključka može se »razumno« doći poslije najnovijih istraživanja o Svetom platnu, koje je izvela jedna ekipa američkih učenjaka.

»Razumno«, jer ishod tih istraživanja izražen u brojkama jest ovaj: samo jedna sumnja protiv 83 milijuna vjerojatnosti: što praktično znači sto posto sigurnosti.

VRIJEME KADA JE SATKANO

Jedan od najtežih problema, koji su se kroz posljednja dva stoljeća bavili učenjaci, jest datiranje Platna; jer svaki proces da se nepotporno ustanovi vrijeme kada je Torinsko platno bilo satkano, ostavlja dosta prostora za znastvene prigovore. Pa i za one koje postavljaju samo logika.

Na primjer: prije osam godina je švicarski biolog Max

Frei skinuo s Platna zrnca »praška«, da bi ustanovio odakle potječe. Taj »prašak« bio je pelud sredozemnih biljki i drugih biljnih vrsta, koje rastu u krajevima gdje je Krist živio i prinio posljednju žrtvu, a koje su izumrele prije mnogo stoljeća.

Ali protivnici, kojih je bilo mnogo, rekoše — u više navrata i na različit način — u biti ovo: kao što atmosferski prašak, pustinjski pjesak i bezbroj sitnih organskih i anorganskih tvari, tako i cvjetni pelud, nosi vjetar iz jednog kraja u drugi, katkad s jednog kontinenta na drugi — pod pritiskom jakih struja. Stoga je moguće da je pelud, što ga je biolog Frei sakupio s Platna, došao u Torino iz istočnih zemalja upravo na dane Izlaganja Svetog platna i na njemu se slegao.

Dodajmo još činjenicu da, za vrijeme izlaganja, dolaze u torinsku katedralu mnogi ljudi iz krajeva istočnog Mediterana sa, često, zaprašenim haljinama. A to je dosada omogućiti prijenos i peludnog praška na svetu relikviju.

Frei je našao pelud od biljki s anatolske stepi, koje cvatu i u gradu Urfa na istočnom kraju Turske. Urfa je

stara Edesa, kamo je po predaji poslije Kristova raspeća Platno bilo preneseno. Ali protivnici ne promijenile mišljenja, tvrdeći da se radi o čisto slučajnom podudaranju.

NIJE SLIKANO

Ali, sve sumnje i polemike o problemu datiranja, koje su se dosad pojavile, raspšrene su sada rezultatima znanstvenog ispitivanja, što ga je izvršio američki fizičar Samuel Pellicori.

Pellicori je htio pobiti jednu tvrdnju vjekovima staru, ali uvijek ponavljaju, kad se raspravlja o Svetom platnu: da je slika na Svetom platnu djelo jednog slikara iz 1300-tih godina.

Taj predmet već je obradio s obiljem pojedinosti i snažnim kritičkim duhom, Nazzareno d'Errico u jednom dokumentiranom članku u 247. broju »Historia«.

Tvrđnju, da je Platno »fabrikat« izveden rukom slikara, iznio je monsinjor Pierre d'Arcis, biskup Troyes u jednom pismu, koje nosi datum 1389. godine. No, kaže točno d'Errico, ne smijemo zanemariti jednu specijalnu okolnost: biskup je bio u žestokoj polemici s tadašnjim dekanom Lirey-a, koji

je u svojoj crkvi prikazivao Platno i time privlačio ogromno mnoštvo vjernika i, dosljedno, ubirao obilne milodare i poklone. Monsinjor d' Arcis nije imao jurisdikcije (vlast) nad Lirey-om, pa stoga od te izložbe nije primio ni franka. Dakle, za njega je bilo nužno da svrati vjernike u »svoje« crkve. A to je pokušao tvrdeći javno i vrlo bučno, da je Lireysko platno falzifikat, koji je zamislio poduzetni i ne baš skrupulozni dekan, a rukom izradio jedan popustljiv, iako spretan, slikar.

REZULTAT »UTISNUĆA«

Samuel Pellicori odsjekao je, kako se kaže, »glavu biku«, dokazavši ne samo da je Torinsko platno staro 2000 godina, nego da i slika na njemu otisnuta nije načinjena ljudskom rukom pomoću laka ili boje, nego je rezultat naravnog »utisnuća«, u kojem jednako sudjeluju: vrijeme, »tekućina«, koju ispušta tijelo sastavljeno od organskih tvari, dakle, ljudsko tijelo, i, u našem slučaju, isparivanje raznih balzama i ulja kojima je bilo pomazano tijelo Kristovo.

Pellicori je uzeo jednu današnju tanenu tkaninu, namočio ljudskim znojem, maslinovim uljem i smirnom (pomast koja se dobiva iz smole što kaplje iz debla nekih afričkih i arapskih stabala), slijedeći točno crte i konture slike na Svetom platnu. Zatim ga je stavio u posebnu »peć« i podvrgao »pečenju«. To je znanstvena metoda kojom se odnedavna služe da »ostare« predmete, tkanine itd. Tkanina je ostala u peći na, uvijek kontroliranoj temperaturi, pet sati, a to je,

čini se, vrijeme svakako potrebno da »ostari« za 2000 godina.

A ovo je bio iznenadujući i na neki način upravo uzne-mirujući rezultat: savršena kopija lica sa Svetog platna u linijama, tonovima i pre-ljevima.

»Moj pokus — rekao je američki fizičar — išao je za tim da isplati kakav je kemijski proces oblikovao sliku Svetog platna. Navedi točno koliko je vremena taj proces trajao, odviše je teško. Desetke godina, možda i stoljeća.«

Svakako ne više od 900 godina, jer kad se prvi put govorilo o Platnu, slika, koju danas nosi, već je bila na njemu utisnuta. Sigurno je: kada su po raspetom čovjeku izliši pomasti i zamolali ga u platno, na njemu tvari nisu ostavile još nikakva traga. Da se to desilo, bilo bi navedeno u Evandželu.

»To je, uostalom — dodaje Pellicori — razmišljanje koje mi je nadahnulo ideju takvog pokusa. U strogo znanstvenom izražavanju mogao bih ustvrditi da je otkaz na Platnu rezultat degeneracije vlakna koju je proizvelo vrijeme na mjestima gdje je tkanina bila u dodiru sa dijelovima tijela pomazanog balzamom i drugim tudim tvarima, kao na pr. znojem.«

TRODIMENZIONALNA SLIKA

Pokus Samuela Pellicori moguće je jedan drugi pokus, koji je prije toga izvršila jedna ekipa od 40 učenjaka koji rade na području svermirskih istraživanja.

Uz pomoć tehnologije koja se primjenjuje u analizi fotografija planeta snimljenih s

umjetnih satelita, ekipa je ostvarila trodimenzionalne slike otiska Svetog platna, od kojih su postupno dobili kartonski model u reljefu. Evo kako se odvijao taj pokus.

Jedna zraka svjetla prešla je preko Platna. Dok je išla po površini Svetog platna, pretvarala se u seriju brojeva na magnetonskoj traci povezanoj s kompjuterom. Kompjuter je analizirao brojeve. Dobivena »informacija« vraćala se k zraci svjetla i prenala na negativ. Tako se je mogla proizvesti slika Platna u tri dimenzije.

Američka ekipa vjerojatno se poslužila radom, koji je već prije tri godine izvršila jedna talijanska ekipa, kada je u Torinu ostvarila jednu trodimenzionalnu fotografiju polazeći od pretvaranja različite svjetlosti pojedinih »točaka« što sastavljaju sliku platna u brojeve obuhvaćene skalom od 0 do 255. Reljef slike dobiven je primjenjujući načelo: što je slabija svjetlost jedne točke, to je veća njezina udaljenost od »platna«. Na toj osnovi sastavljeni »program« bio je uveden u elektronski mozak koji je dao trodimenzionalnu sliku.

Ekipa od 40 američkih učenjaka sa svoje je strane, prema dobivenim vertikalnim mjerama, naslagala kolute od kartona jedan na drugi i na koncu posla našla se pred pravim nauznak ležećim kipom. Radeći na reljefima ovog trodimenzionalnog modela, Samuel Pellicorni mogao je lako odrediti »zone« soga »platna« koje je trebalo premazati uljem, balzamom i tjelesnim sokovima, prije nego se izvršilo »pečenje« tkanine.

MNOGE PREPOSTAVKE — DOKAZANE ISTINE

Pokus američkih fizičara četrdesetorice »svemirskih« učenjaka pretvorio je u dokazne istine mnoge prepostavke koje su se dosad smatrale samo kao vjerojatne.

Na primjer: razapinjanje izvršeno prikivanjem čavala kroz zapešća, a ne kroz dlanove ruku. Manjkaju naime tragovi palaca, koji se zbog raskinute odgovarajuće tetive, stežu prema sebi i savijaju prema dlani.

Krista su, osim toga, bičevala dva čovjeka, jedan od njih vrlo snažan. Služili su se bičem sa dva remena koji su završavali sa dvije kugle vjerojatno od olova.

Iisus je bez sumnje imao na glavi »kapu sa šiljcima« — trnovu krunu, što pokazuju rane »u krugu« na glavi i na čelu.

Razdrta rana između petog i šestog rebra našla je također potvrdu, a dobio se i dokaz i o vremenu razapinjanja.

Tragovi dviju kovanih novčanica, koje su Židovi običavali staviti na oči mrtvih, pokazuju da je najveći zločin povijesti izvršen točno u vrijeme kada je Poncije Pilat bio rimski prokurator između 29. i 32. godine poslijepo Krista; to se razabire iz natpisa koji nosi. Tu se na grčkom čita ime cara napisano »Tiberiu Calsaros« umjesto »Tiberiu Kaisaros« kako bi bilo ispravno. Upravo je Poncije Pilat, u četiri godine, izdao novac s tom grafičkom pogreškom. Činjenica da natpis pročitan na Svetom platnu odgovara natisu novca sa pogreškom, isključuje mogućnost da je sveto Torinsko platno lažno.

TRAGOVI USKRSNUĆA

Iz tog novog istraživanja Svetog platna, što su ga izvršili Amerikanci, proizlazi i misterij koji najviše zapaljuje, a sastoji se u nizu tragova koji su mogli nastati izbijanjem »silne topline«. To je sve što su učenjaci o tome mogli reći.

Tragovi koji se ne mogu protumačiti drukčije, jer se znanost zaustavlja na svojim granicama ne usudujući se općenito da postavi hipoteze.

Tu nam preostaje samo vjera i razne vjerske predaje, svaka sa svojim intuicijama. Znanost ide samo za tim da prevede u povijesne stvarnosti ono što je u svetoj relikviji shvatljivo; vjera, naprotiv, može razriješiti i misterije koje Platno uključuje u sebi tražeći saznanje u svetim knjigama i tradiciji.

Slijedeći taj put, moglo bi se u tragovima »silne topline« naći dokaz Kristova uskrsnuća. Dokaz, koji za neke potvrđuje činjenica što Platno nije nigdje okrznuto, kao što bi moralno biti da je Čovjek, kojega je omatalo, uzet iz njega na običan naravni način. Manjak tragova te vrste značio bi za neke — a za premnoge vjernike znači bez sumnje — da Krist nije bio ukraden ljudskim rukama, nego je nestao iz svetog groba na nadnaravnim način, ostavivši čudesno nepromijenjen prvobitni raspored Platna, koje je ipak bilo zahvaćeno velikim žarom — ako se tako može reći — »silne topline«, ili onog uskrsnuća, koje je dogma katoličke vjere, i to dogma koja možda najviše od sviju veže vjernike uz Kristovu Crkvu.

TKO MOŽE OBAVLJATI DUHOVNE VJEŽBE NA FRATROVCU?

Na duhovne vježbe smiju doći oni kršćani katolici koji žele dublje proživjeti svoju vjeru. Nema nikakve zapreke da i oni koji ne čitaju naš GLASNIK također prisustvuju duhovnim vježbama.

Ove jeseni održavaju se na Fratrovcu duhovne vježbe:

17. do 19. rujna; 8. do 10. listopada; 15. do 17. listopada; 12. do 14. studeni; 19. do 21. studeni i 10. do 12. prosinca.

Uvijek mogu doći i mlađi i stari, muški i ženske, očevi i majke, mlađi i djevojke. Samo trebaju biti duševno i tjelesno sposobni za taj ozbiljan napor.

Ipak u rujnu i prvoj polovici listopada više se preporučuje da dodu oni koji su stariji — zbog toplijeg vremena. U drugoj polovici listopada, u studenom i prosincu pozivamo u prvom redu one koji su mlađi od 50 godina.

Prijave pošaljite što prije na: UPRAVA GLASNIKA, 41000 Zagreb, pp 699, Palmosticeva 31. Platit ćete kad dođete na Fratrovac. Samo se oni primaju koji se unaprijed prijave i koji dobiju pozitivan odgovor da mogu doći. U prijavi označite točno datum kada biste željeli doći.

Ove jeseni ne primaju se oni koji su bili ove godine, ili prošle jeseni. Razlog? Ne-ma mjesta; treba ga napraviti za nove egzercitante.

Učimo čitati tajnu Kristova Srca

Priredio: Vladimir PRIBANIĆ

BAZILICA SRCA ISUSOVIA U PAY-LE-MONIALU

Prije tri godine, 20. lipnja 1979., sadašnji papa je izrekao veoma značajan i sadržajan govor u generalnoj audienciji, koja je neposredno prethodila blagdanu Srca Isusova. Tom prilikom on očituje zapravo najdublju intimitu svoga srca.

Preksutra, idućeg petka, liturgija se Crkve usredotočuje posebnim klanjanjem i posebnom ljubavlju oko tajne Kristova Srca. Stoga želim već danas, anticipirajući ovaj dan i ovaj blagdan, upraviti, skupa s vama, pogled na tajnu tog Srca. Ono mi je govorilo sve od mladosti. Svakog se godine vraćam na ovu tajnu u liturgijskom ritmu crkvenog vremena.

SIMBOL ISUSOVA SRCA

Pustimo danas da govore tekstovi liturgije petka, počevši od čitanja svetog Evandela po Ivanu. Evangelist donosi jednu činjenicu točnošću očevica.

„Kako bilaše Priprava, da ne bi tjelesa ostala na križu preko subote, jer velik je dan bio one subote, Židovi zamoliše Pilata da se raspetima prebiju goljeni pa da se skinu. Dodoše, dakle, voj-

nici i prebiše goljeni prvo me i drugome koji su s Isušom bili raspeti. Kada dodoše do Isusa I vidješe da je već umro, ne prebiše mu goljeni, nego mu jedan od vojnika probode bok i odmah poteče krv i voda.“ (Iv 19, 31—34).

Evangelist govoril samo o udaru kopla u bok, iz kojeg poteče krv i voda. Jezik ovog opisa je gotovo lječnički, anatomske. Vojnikovo koplo sigurno je pogodilo Srce radi provjere da li je Osudnik umro. Ovo Srce — ovo ljudsko srce — prestalo je raditi. Isus je prestao živjeti.

Ipak nas ovo anatomsko otvaranje Kristova Srca poslije smrti — usprkos sve povjesne trpkosti teksta — istodobno goni misliti takoder na razini metafore. Srce nije samo organ koji uvjetuje čovjekovu biološku vitalnost. Srce je simbol čitavog unutarnjeg čovjeka, pa je Predaja brzo procitala ovaj smisao Ivanova opisa.

Uostalom, sam je evangelist, u izvjesnom smislu, dao za to povod pozivajući se na svjedočanstvo očevica, a to je on sam. U isto vrijeme pozvao se na ovu riječ Svetog pisma: „Vidjet će onoga koga su proboli.“

Tako u stvari gleda Crkva, tako gleda čovječanstvo. I evo, u Probodenome vojnikovim kopljem sva su kršćanska pokoljenja učila i uče čitati tajnu Srca Probodenog Čovjeka, koji je bio i jest Božji Sin.

SRCEM SE OTKRIVA BOGATSTVO SRCA

Različita je mjera spoznaje što su je tijekom vjekova stekli o ovoj tajni mnogi učenici i učenice Kristova Srca.

Jedan je od protagonisti na ovom području bio sigurno Pavac iz Tarsa, koji se od progonitelja obratio u apostola. I on nam govoril u liturgiji slijedećeg petka riječima poslanice Efežanima. Govoril kao čovjek koji je primio veliku milost, jer je njemu bilo udijeljeno „navještati poganim nelstraživo Kristovo bogatstvo i svima iznijeti na svjetlo kako je objavljenia tajna, od vijeka sakrivena u Bogu, koji je sve stvorio.“ (Ef 3,8-9).

To »Kristovo bogatstvo«, i u isto vrijeme taj Božji »vjekočni plan spasenja« upravljen je od Duha Svetog »unutarnjem čovjeku«, da tako »Krist stanuje po vjeri u vašim srcima«. Pa kad se Krist, sna-

gom Duha Svetoga, nastani u našim ljudskim srcima, onda ćemo biti kadri »shvatiti našim ljudskim duhom« (tj. upravo ovim »srcem«) koja je tu širina, dužina, visina i dubina i upoznati Kristovu ljubav koja nadilazi svaku spoznaju...»

Za takvu spoznaju, koja se zbiva ljudskim srcem, svakim ljudskim srcem, bilo je otvoreno do kraja zemaljskog života božansko Srce Onoga koji je bio osuđen i raspet na Kalvariji.

Različita je mjeru ove spoznaje sa strane ljudskih srdaca. Pred snagom Pavlović riječi neka se svatko od nas ispita o mjeri vlastitog srca... »Pred njim ćemo umiriti svoje srce, ma što nam ono predbacivalo. Bog je veći od našeg srca i poznaće sve« (I Iv 3, 19-20). Srce Čovjeka-Boga ne sudi ljudska srca. To Srce zove. To Srce »poziva«. U tu svrhu je bilo otvoreno vojnikovim kopljem.

TAJNA KRALJEVANJA

»Tajna Srca otkriva se po ranama tijela; otkriva se velika tajna smilovanja, otkriva se milosrdno Srce našege Boga.« (Sv. Bernardo).

Krist govori u liturgiji slijedećeg petka: »Naučite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem.«

Možda se samo jedanput svojim riječima Gospodin Isus pozvao na vlastito Srce. I iznio je na vidjelo ovu jedincatu crtlu: »krotost i poniznost«. Kao da je htio reći da samo ovim putem hoće osvojiti čovjeka; da po krotosti i poniznosti hoće biti kralj srdaca. Sva tajna Njegova kraljevanja izražena je

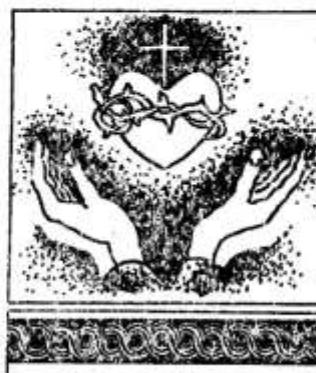
ovim riječima. Krotost i poniznost pokrivaju u izvjesnom smislu sve »bogatstvo« Otkupiteljeva Srca, o kojem je pisao sv. Pavao Efežanima. Ali ga također ta »krotost i poniznost otkriva: ili — bolje nam dopušta upoznati ga i prihvatići. Čini ga predmetom najvišeg divljenja.

Lijepe Litanije Presvetog Srca Isusova sastavljene su od mnogih sličnih riječi — štoviše, od uzvika divljenja bogatstvu Kristova Srca. Pažljivo ih promatrajmo toga dana, tj. na blagdan Srca Isusova.

SREDIŠNJI BLAGDAN

Tako, na kraju ovog temeljnog liturgijskog kruga, koji je počeo prvom nedjeljom Došašća i prošao božićnim vremenom, zatim korizmenim i uskršnjim sve do Duhova, do nedjelje Presvetog Trojstva i do Tijelova — diskretno nam se predstavlja blagdan Božanskog Srca Isusova. Čitav ovaj krug sadržan je konačno u Njemu — u Srcu Boga-Čovjeka. Iz Njega također svake godine obasjava sav život Crkve.

Ovo je Srce »izvor života i svetosti«.

PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA U HRVATSKOM NARODNOM SVETIŠTU U ZAGREBU

Od 9. do 18 lipnja 1982.
DEVETNICA SRCU ISUSOVU:
19. s. Misa i propovijed.

U ČETVRTAK 17. LIPNJA:

u 19. s. SVETA URA
u 20. s. Misa i propovijed

PETAK 18. LIPNJA:

Svete Mise, Ispovijedanje
pričešćivanje od 6 — 12, te
u 16 i 17. s.

19. s. KONCELEBRACIJU
predvodi hrvat. metropolita
dr Franjo KUHARIĆ

Obnova posvete Srcu Isu-
sovou

NEDJELJA 20. LIPNJA:

Svete Mise, Ispovijedanje,
pričešćivanje

u 10 s. KONCELEBRACIJU
predvodi O. MARKO MATIĆ
isusovački provincijal

DODITE PROSLAVITI SRCE
ISUSOVO u Njegovu Svetištu!
DODITE zahvaliti tom
Srcu za blagotvorni utjecaj
među Hrvatima katolicima

Krist, putokaz kroz život

— Još nam nitko nije tako govorio kao ovaj...

— Al' smo se nagledali čudesa...

— Raširi se glas o njem po svom onom kraju...

Te i takve pohvale širile se domovinom Izraelaca, Palestiniom prije gotovo 2000 godina o Onom koji je s neba »pohodio narod svoj«, o Isusu, Sinu Božjem, kako ga je nazvao i satnik pod križem, kad je Isus umro i tako ispunio svrhu svog dočaska na Zemlju: spasenje ljudi »od grijeha njihovih«.

Za sve te pohvale, dok je prolazio selom i gradom, doznao je i čovjek Isusove domovine, po zvanju poreznik, šef svih carinika, imenom Zakej. U duši je osjetio neku uznemirenost, probudila se silna želja »vidjeti Isusa«. Čudesa koja je činio na tolikim bolesnicima, njihova ozdravljenja, pa oživljavanje mrtvaca, zanijela su njegovo razmišljanje. Nisu mu dala spavati. Nije ni osjetio da je zapravo u njemu započeo velik Ispit savjesti, jer je u zrcalu Božje ljubavi, koje on nije poznavao, video pomalo svoju sliku, sliku vlastitog života.

Ljubav ga je Božja tražila, a da toga nije bio svjestan,

i kad ga je val te ljubavi zahvatio svom silinom, zapljesnuo mu dušu, probudi se već nezaustavljiva želja: toga i takvog Isusa iz Nazareta, kakva ga je narod ocrtao, vidjeti! Sv. pismo nam govorи, da je bio tijelom malena rasta, ali sva djela, sav dotadašnji život dokazivao je, da je bio niska rasta i u duši. Jamačno, da je osjetio stid, što će reći ljudi, ako se on takav uklopi u mnoštvo koje je Isusa pratilo dan na dan, pogotovo, ako ga vide stanovnici njegova grada Jerihona, u koji je Isus stigao.

— Sad, III nikad! — pomišli, popne se na visoku smokvu, sakrije se među lišće i čeka.

I dolazi mnoštvo i među njima Isus. On ga vidi, on ga prepoznaće po ljepoti i dostojanstvenom hodu. A tada? Svi dolaze do smokve, a Zakej najednom opazi: Isus stane, pogleda gore i upućuje poziv riječima:

— Zakeju, sidi dolje, jer mi danas valja biti u tvojoj kući!

Kao poslušno dijete, Zakej silazi, vodi Isusa u svoju kuću, dok narod mrmlja: — »Svratio je čovjeku grešniku.«

Ali za Zakeja to više ništa ne znači, on ga primi radošno. Zauzvat Isus odgovara mnoštву:

— Danas je došlo spasenje ovoj kući!

A raskajani čovjek Zakej uzvraća: — Gospodine, evo polovicu svoga limanja dajem siromasima, i ako sam koga prevario, vraćam četverostruko!

Otvoreno i javno priznaje svoj grijeh, kaje se, pripravljen je činiti pokoru. On je spašen.

Što se u taj čas očitovalo u tom pokvarenom čovjeku? Iz njega je izbila velika čežnja, koje do tada jamačno nije bio svjestan — glad za Bogom! A kad je Boga pronašao, kad je On došao k njemu, kad ga je našao u Isusu Kristu, našao je svoj mir, postao je pravi čovjek, spremjan na žrtvu, spremjan na sve Božje zahtjeve, osjetio je sreću koje do tada nije posjedovao, iako je bio pun svega, prebogat...

Možda će netko od vas pomisliti, ukoliko mu vjera nije na svom mjestu: Zakej je naivčina tadašnjeg vremena koji je uzvjerovan, jer se znanjem nije uzdigao; poznao je samo svoj »poreznič-

ki fah*, a da o nečem višem ni ne govorimo... Ako tako samo sumnjate, pa pustimo njega i vratimo se daleko naprijed, u naše vrijeme. Evo vam primjer iz današnjice!

Jedan od mnogih njemačkih vojnika drugog svjetskog rata, bivši ministrant, ali koji, kad je narastao, prepustio se tadašnjem načinu života svoje domovine. Ratujući, našao se u ropstvu u dalekoj Rusiji, na granici današnjeg Irana, u jednom logoru. Proživiljavao je dane u strašnom očaju. Kad se konačno, nakon dugog vremena, vratio kući, pripovijedao je...

— Ništa nije značio onaj kraj, ništa strašni poslovi, ništa hrana, ništa udarci stražara. Ali pomisao, da ovdje, tisuće kilometara nako, nema svećenika, koji bi ti oprostio grijeha, koji bi ti u duši zapalio svjetlo svojim riječima, koji bi Boga dozvao na oltar ili, ako bi bilo potrebno, da ti podijeli bolesničko pomazanje, to me tjeralo na povik... Bože, ne daj mi u ovoj zemlji, u ovom kraju umrijeti bez svećenika!

Sad čete možda smjelo čak ustvrditi: — Razumljivo! Mlađić se našao u nevolji, nigdje nikoga tko bi mu pomogao, i tada se sjetio Bože. A prije: Dok nije bio u nevolji? Što je sve počinio? Možda i najgora zla...

Ako je tako, podimo još bliže! Čovjeku koji još živi, pun je slave, bogatstva, čovjeku kom se divi svijet, pogotovo ga znaju svi mlađi svijeta. Podimo pjevaču Cliff Richardu! Evo što on pripovijeda o sebi prije nego se obratio, a što kada se vratio Bogu...

— Ja sam se lijepo provodio i ne pretvaram se da

sam bio potuljen i bijedan, ali podsvjesno sam osjećao da u životu ima i nešto više od onoga što sam dotle otkrio, i da mojem životu nedostaje nešto stvarno životno...

I tada nastavlja: — Izlazio bih na pola sata na pozornicu, pjevao i možda plesao, te se tako uzbudljavao i razveseljavao. Tada, nakon predrebe, svi bismo posjedali i »vjetrili se« brbljući o publici i tome slično. Pomalo bi uzbudnje nestalo, i ja bih se zatekao kako razmišljam: kako li je sve to skupa čamotinja! Bilo je to prije nego što sam uopće počeo i pomicati na vjeru... Bila je to vrsta droge, i ona je izčezla. Ali kad sam našao Krista, spoznao sam što je bilo pogrešno. Uvidio sam da svi darovi koji su mi dani, dani su mi od Boga, te da bi ih trebalo staviti njenu na raspolaganje i upotrijebiti za nj... Vjera u Isusa Krista nešto je najstvarnije što mi se dogodilo. Ne može se poreći činjenica da je Isus Krist Sin Božji, kao što je tvrdio, i da je i danas živ...

Može li se i u te riječi posumnjati? Mogu li se i te riječi, ispunjene mlađenac-kim uvjerenjem i doživljajem poreći? Nisu li one velik poziv jedne duše koja je otkrila Boga u Isusu Kristu? Nije li to poseban poziv svima kršćanima da se probude i da svim silama nastojte spasiti svijet, okrenuti ga k Svjetlu koje osvjetljuje naše putove i putove čovječanstva, kako bi se pronašla pravda, ljubav i mir, kojima toliko žudi čitav svijet, da siromašni postanu poštivani, da naš život bude lijepši, da nestane grubosti i nasilja,

da se već jednom uvjerimo da smo djeca Božja koja treba da se daju voditi od Krista koji živi s nama?

Jer, svjedoci smo da su ljudi puni svega, a ipak nemirni, nezadovoljni i zakrvavljenih očiju traže nekog tko bi ih sproveo na pravi put, i krvave ruke pružaju nekome tko bi ih oprao, a uskijele duše od razočaranja zastitio nečim što bi unijelo radost i smirenje u njih. Na sve te zastrašujuće čežnje, na sve te vapaje davno je dao odgovor veliki latalac, poklonik svih prijavština kao mlađić, a kasniji obraćenik, sv. Augustin riječima:

— Stvorio si nas, Bože, za sebe, i nemirno je naše srce dok ne otpočine u tebi!

Taj Bog poslao nam je svoga Sina na svijet da nas nauči živjeti, da nas nauči hodati pravim putovima, nauči radu koji je dostojan samo čovjeka. Zato, uza sve protivljenje onih koji ga još ne upoznaše, uza sve potisnje onih koji ga nasilno odbacuju »jer su njihova djela zla«, i žele odbacivanjem Krista ušutkati savjest i poziv Božji u duši, mi budimo hrabri te svuda i svagdje, među vjernima i nevjernima ispovijedamo svoje uvjerenje, bacajmo snopove svjetla među ljudi, da lakše otkriju put koji vodi miru duše, kako bi se svijet — iako polako, ali sigurno — riješio straha, ratova, gladi, buna i ubijanja, a čitavo čovječanstvo jednog vedrog dana u zajednici djece Božje zapjevalo božansku pjesmu: »Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima...« u Kristu, našem Gospodinu.

Jer On, i samo On je jedini, najispravniji putokaz kroz rastrgnati ovozemaljski život!

VELIK I PROSTRAN VRT SA SUMICOM I VOĆNIJAKOM IDEALNO JE MJESTO ZA TISINU I SABRANOST. A TISINA I SABRANOST OMOGUĆUJU NA NAJBOLJI NACIN SUSRET S BOGOM (gore)

NA OVIM DUHOVNIM VJEŽBAMA BIO JE VEOMA SAROLIK SASTAV: MLADICI I DJEVOJKE, OŽENJENI U NAJBOLJIM GODINAMA, STARCI I STARICE, INTELEKTUALCI, SE-LJACKE ZENE I RADNICI (desno)

U Zagrebu na "ratrovcu" održana su do sada četiri tečaja duhovnih vježbi za čitatelje GLASNIKA. Ili u jednoj skupini nije bilo manje od 40 egzercitanata. Kojim duhom doživljuju oni Duhovne vježbe, zorno oč tuje ovo pismo jednostavne žene. To je velik poziv i poruka...

Nakon ovako divnog susreta s Bogom, kojeg sam doživjela u ovim svetim duhovnim vježbama, ne mogu da se ne obratim vama i ne napišem nekoliko riječi.

Bilo je prelijepo, ja nisam u stanju opisati to što se može samo doživjeti. Stoga zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu što ima u svojoj službi tako divne ljudе, koji na tako divan način približuju ljudske duše velikom i dragom Bogu.

O. Stjepan Kuzmić, neka ga Bog blagosloví, održao nam je divna razmatranja o svećeničkim zvanjima. Što je u meni probudilo još veću želju da postanem svećenička majka. Na meni se ispunilo ono što je on rekao: "Zvanje se rađa u majčinu srcu", i da je majka ona koja je najviše odgovorna za odgoj svoje djece, posebno

ZVANJE SE RADA

POSLJE ZAVRSETKA DUHOVNICH VJEŽBI OBAVEZNOST LIKANJE ZA GLASNIK U GORNJOJ KAPELICI ISUSOVACKOG SJEMENISTA. NA SLICI SE VIDE OCI PERO BULAT (sjedi) I STJEPAN KUZMIĆ (treti s desna)

odgoj svećenika. To mi se najviše usjeklo u moje misli i osjetila sam: to se baš u meni događa.

Imala sam priliku da i ja kao majka sjemeništarca nešto kažem. Bila sam time počaćena i ganuta. Teško je govoriti o sebi, a rado bih ispričala svoj tako jednostavan i bijedan život, da svi vide da se isplati pošteno živjeti. No iznijela sam neke zgode iz našeg života, a to nije ni jedan djelić što bih mogla reći osobito mla-

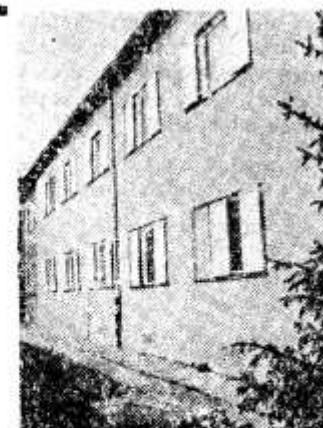
dim majkama, koje tek sada donose djecu na ovaj svijet.

Djelu treba s ljubavlju odgajati, i to s čistom ljubavlju, koju resi čistoća muža i žene, odnosno mladića i djevojke. Oni to danas olako shvaćaju i misle da sve moraju isprobati prije braka: **tu se ljuto varaju**. Stupaju u brak prezasićeni jedno drugog, pa već nakon kratkog vremena dolazi do nesloga, koju i te kako djeca — lako su sasvim mala — vrlo dobro zapažaju. Često završavaju tragično — rastavom. A djeca prepuštena ikom ili nikom.

A da su se uzeli nevinii, uvjek bi otkrili jedno u drugome **divne tajne**, koje je Bog poklonio bračnim drugovima, a posebno očevima i majkama, da u svojoj djeti gledaju sliku svoju i sliku dobrog Boga.

Dragi moj duhovni oče, ispravite moje pismo, koje je puno pogrešaka, i molim vas, pročitajte ga onima za koje znate da će im biti na poticaj boljeg života. Mogla bih vam još štošta pisati, no sad je ovo glavno. Obećajem vam da će se od sada moliti još većim žarom za svećenike, a također za svećeničke pripravnike. Neka Gospodin izlije svoju milost na cijeli hrvatski narod.

MAJKA

DOM DUHOVNIIH VJEŽBI NA FRATROVCU S PREDNJE STRANE. TO JE ZASEBNA ZGRADA, UREĐENA SAMO ZA TU SVRHU, U KOJOJ SE NALAZI OKO 30 SOBA, KAPELICA, BLAGOVONAONICA I DVORANA ZA PREDAVANJA (gore)

»**BILO JE LIJEPO I PRELIJEPO** — TO JE ZAJEDNIČKI OSJECAJ SVIH ONIH KOJI SU DO SADA OBAVILI DUHOVNE VJEŽBE NA FRATROVCU (Ijovo)

U MAJČINU SRCU

Ja sam slušala svoju mamu i nikad se nisam pokajala. Udalala sam se sa 20 godina. Bili smo oboje nevinii, kad smo se vjenčali. Tek smo tada stupili u brak, kojega nam je Bog blagoslovio. Danas je to možda nezamislivo, a evo našeg ploda: prvi sin, kojeg nam je Bog poklonio, krenuo je u svećenike. Zar to nije jedna velika Božja nagrada?

Zato kažite svima da se isplati živjeti pravedno!

LIK KRISTA GOSPODINA, DJELO UMIJETNIKA M. GAJSAKA, NA DIVAN NACION SIMBOLIZIRA PORUKU EGZERCITANTIMA: »IDITE I PLAMENOM MOGA SRCA ZAPALITE CITAV SVIJET! PRENESITE TAJ PLAMEN I NA DRUGE. NEKA I DRUGI DODU DA OBNOVE ŽAR VJERE I POBOŽNOSTI NA DUHOVNIM VJEŽBAMA!«

Smije li liječnik prepisati ili dati lijek, odnosno, kontracepcijsko sredstvo osobi koja to od njega traži ili koja je njegova pacijentica, ako to sredstvo nije od Crkve dozvoljeno i ako liječnik dotičnu osobu od upotrebe toga sredstva ne može odgovoriti?

N. N., liječnik katolik

Gоворите о »osobi« koja to izričito od vas kao liječnika traži. Od osnovne je važnosti pitanje o kakvoj se »osobi« radi: o malodobnoj ili punoljetnoj, o odgovornoj ili nedovornoj, o osobi prije braka ili u braku itd. Važno je napomenuti da ima šarlatskih trgovaca takvom robom koji gotovo na pritisku način stjeću svoju prijavu zarađu među maloljetnicima. To redovito biva uz nedolična objašnjavaња i propagandu, uz tešku moralnu odgovornost zbog zavodenja ili potpomaganja tuđeg grijeha.

I liječnik, napose ako je uvjereni katolik, treba da vodi računa o kakvoj se osobi radi, da se ne bi i on našao kao onaj koji odobrava grijeh ili čak zavodi, odnosno sudjeluje u tuđem grijehu. Analizirajući vaše pitanje, osobito riječi »ili koja je njegova pacijentica«, moglo bi se zaključiti da prije svega imate pred očima ženske osobe, i to odrasle. Po sebi se vaše pitanje proteže i na muške, među kojima treba razlikovati i opet malodobne i punoljetne, odnosno neoženjene i oženjene.

Smije li liječnik dati kontracepcijsko sredstvo?

Piše: Ivan FUČEK

Uzimamo najprije slučaj malodobne djevojke ili malodobna mladića. Njih se nipošto ne smije izjednačiti s odraslima. Naprotiv, liječnik se prema takvim »pacientima« ima odnositi više kao psiholog, pedagog i mudar otac negoli kao liječnik. On će postupiti s puno finoće, takta i ljubavi, ali s dozom čvrstoće i ozbiljnosti, što je kadro u mlađom čovjeku probudit svijest o težini odgovornosti. On će svog pacijenta poučiti o dostojanstvu ljudskog tijela i ljudske osobe,

o fizičkom i psihičkom zdravlju, o afektivnoj uravnoteženosti i o duhovnom sazrijevanju: dakle, o raznim humano-etičkim vrijednostima koje slobodarski seksualni život prije braka ne izgrađuje nego prije ruši, ne gradi zrelu ličnost nego je razara.

Budući da se mlađi čovjek obratio liječniku da od njega dobije »kontracepcionalna sredstva«, ovaj je dužan jasno upozoriti na opasnost razvratne i na nesposobnost da se kasnije u braku pode plemenitijim putem, zbog stecene loše navike. Mladi koji krenu tim putem nerijetko opasno zanemaruju svoje osnovne dužnosti studija i društvenog života, zatvaraju se u svoj egoizam, redovito nesposobni za daljnju izgradnju i odgovornost, nisu sposobni da se uklope u zadatke koje na njih stavlja društvo. A krenuli su tim putem nesvesno: slijedili su opći mentalitet svojih kolega i kolegica, često razočarani roditeljima, prepušteni sami sebi, kao oni za koje se nitko ne brine i koje nitko ne razumije.

Nema sumnje, ovaj medicinsko-psihološko-pedagoško-očinski postupak, koji pada u tom trenutku na liječnika, nije nipošto lak. Liječnik u takvim momentima više nije samo liječnik nego osoba koja snosi vrhunsku odgovornost za daljnji važan vid moralnog razvoja mladog čovjeka koji sada od njega zahtjeva »kontracepcionalna sredstva«. Ali liječnikov postupak ne samo da utječe na samog pojedinca nego i na čitav onaj krug koji tvori konkretan društveni život takvog mladog čovjeka: pozitivno, a osobito negativno ponašanje

redovito ne ostaje izolirano nego se dalje širi kao u nekim koncentričnim krugovima.

Dругi je slučaj odrasle žene ili muškarca. Ni tu se ne smije postupati šablonski nego od slučaja do slučaja: mudro i pronicavo uvidjeti što valja učiniti. I ono dobro što se u takvoj situaciji može učiniti, to je liječnik i dužan učiniti. Drugim riječima: ako odrastao čovjek na svaki način zahtjeva takav proizvod za sebe ili za drugoga, to je za liječnika teška, a prema ponašanju i načinu postupka dotične osobe može nastati i »nemoguća situacija«. U takvoj nemogućoj prilici liječnik će učiniti ono dobro koje je najviše moguće: dužan je činiti ono što smatra najboljim u danoj prilici, uvezši u obzir okolnosti dotičnog slučaja.

Ima slučajeva kad netko traži takvo sredstvo ne kao kontraceptiv: na primjer žena koja se brani protiv svoga vlastitog muža pijanca, koji se ne brine za djecu, zanemaruje obitelj, neodgovorno troši novac na alkohol, dok se ona sama muči oko djece da nekako veže kraj s krajem. To je opravданi slučaj kad se žena smije braniti protiv muža kao protiv nepravednog napadača. Ukoliko ona od liječnika traži takvo sredstvo, jasno je, stid i drugi razlozi je prijeće da mu objasnjava zašto to treba. Može biti slučaj da je neka žena trajno napadana od svog susjeda ili nekog seksualnog manjaka protiv kojeg se na svaki način brani. Imat će slučajeva duševno zaostalih, ali ne potpunih imbecila, koje drugi nastoje iskoristavati. Razvidjevši stvar i otklonivši opasnost da od zla

ne nastane gore, ovakvima sam liječnik može preporučiti takav postupak obrane.

Dakle, može biti najrazličitijih opravdanih razloga da netko posuže za kontracepcionalnim proizvodom. U takvima i sličnim slučajevima ista sredstva nisu kontraceptivi nego obrana, lijek i sl.

Ali ako odrasla osoba ipak traži neko takvo sredstvo radi zle svrhe? I pretpostavimo da je liječniku to posve jasno. Uvjereni liječnik katalik će najprije nastojati od toga osobu odvratiti pod istim uvjetima kako smo gore kazali. Ali, recimo, »on dočišću osobu od upotrebe takvog sredstva ne može odgovoriti«, točno kako predviđate u svom pitanju.

Tada još uvijek treba razmotriti tri stvari: da li je osoba liječniku poznata, kakvo ima znanje o tome i kakvo je uvjerenja.

Poznatoj, dobro upućenoj osobi katoličkog uvjerenja liječnik će ipak imati načina prijateljski uskratiti traženo sredstvo. Nepoznatoj osobi će teško moći uskratiti, jer ne zna kakvog je uvjerenja, a po sebi je o tome nema prava pitati.

S uvjerenjem sukladno ide znanje o dopustivosti. Ateist će na to gledati drukčije nego kršćanin, a kršćani (recimo anglikanci i drugi) ne gledaju svi jednako kao katolici. Zapravo jedino katolici imaju o tome ispravnu nauku.

SHVATITI SEBE

Piše: Tonči TRSTENJAK

Jedna od osnovnih vježbi za ispravan duhovni život, za dublje poznavanje samoga sebe i intimniju molitvu je ispit savjesti u podne i navečer. Sam ispit savjesti sastoji se od dva dijela: od općeg i posebnog ispita savjesti. Kroz opći ispit savjesti treba globalno procijeniti svoju duševnu situaciju s obzirom na dnevna zbijanja, a u posebnom ispitu pažnja se usredotočuje na jednu pogrešku. Kao obavezan dio ispita savjesti je intimna molitva, susret s Bogom, pokajanje i stvaranje odluke o tome da se čovjek što više čuva pogrešaka.

ČOVJEKOVE SJENE

Razmišljajući o ispitu savjesti, mogu reći da mi je u njemu najveći problem predstavljalo prenaglašeno usredotočenje na negativno, na čovjekovu sjenu, na tamne strane osobnosti.

I zato mi se svidalo kad je govornik na sprovodu jednog uglednog i krepasnog svećenika, braneći njegove ljudske pogreške, rekao da veliki ljudi ponekad bacaju oko sebe i veliku sjenu.

Da je pretjerana koncentracija na pogreške i zlo kroz ispit savjesti opasnost da se čovjek i svijet počinju

promatrati s tamne točke gledišta, dokazuje nam današnja psihologija i dugo Iskustvo duhovnog života unutar Crkve i pojedinih crkvenih redova. Spoznavši s vremenom relativnost negativnog ispita savjesti i njegovu nemoć da čovjeku priskrbi duševni mir i duhovni napredak, čovjek može pasti u malodušnost, što može raditi veoma nepoželjnim poslijedicama na području duhovnog života. To je redovito i kraj bilo kakvog programiranog i kontroliranog duhovnog napretka.

MALODUŠNIMA PONESTAJE DAHA

U svakom poslu, kojem se prihvatile, malodušnima ponestaje daha, pa kao slijedeći svoj korak izabiru ogorčenu samačku izolaciju, odakle sipaju otrov po »pokvarenom svijetu«. To je pak duboko nekršćanski stav, stav sasvim protivan duhu Evandela i primjeru Isusa Krista. Jest, da je Isus osuđivao logiku svijeta, ali je istovremeno tražio od učenika da se duboko angažiraju u njegovu popravljanju, što je i sam činio, založivši i svoj život, da bi dao primjer i da bi spasio sve one koji žele spasenje.

Na posljednjem svećeničkom tjednu u Zagrebu jedan je naš poznati teolog u tom smislu želio naglasiti pastoralno zalaganje kršćanina u njegovom djelovanju za bolji svijet, rekavši po prilici ovo:

— Svaki dan molimo kako je Isus sašao nad pakao. Sašao je nad pakao da bi sve one koji žele spasio od pakla. Tako i kršćanin mora ući i u sam pakao svijeta, ako želi popraviti svijet.. Bijeg od svijeta, da bi se spasilo samo sebe, antikršćanski je stav!

Moram priznati da mi se ta misao veoma svidjela. Mislim da je ona u temelju naše aktivnosti, našeg apostolskog zalaganja, koje počesto traži od nas nekomotno i neugodno ulaženje u sam ljudski pakao da bi se ponjelo spasenje onima koji prepoznaju u nama Božji govor. Svaki apostol može nabrojiti bezbroj neugodnih trenutaka i teških osjećaja koji su ga pratili u njegovom apostolskom zadatku, ali isto tako im može suprotstaviti mnoštvo svjetlih i radosnih dogadaja koji su rodili plodovima što su bili sijani i njegovani u strahu, znoju i suzama.

KORACI U SVJETLU

Ako, dakle, ispit savjesti, koji se iscrpljuje u traženju packi na vlastitoj osobnosti, nije autentično zdrav i kršćanski stav, čime ga zamijeniti?

Potrebno je da čovjek, koji vodi kakav-takav život, na neki način kontrolirano ide u svom rastu u vjeri i krepotima. Pukim odbacivanjem starih asketskih vježbi redovito se stvaraju praznine koje mogu urođiti kobnim po-

sljedicama. Potrebno je da čovjek na neki način sebe kontrolira, o sebi razmišlja i za sebe pronalazi korake u svjetlu, a ne da tapka u tamni.

Odgovor na gornje pitanje nalazimo u saborskoj konstituciji »Radost i nada«, koja, premda govori o Crkvi u suvremenom svijetu koja kroz znakove vremena mora razmišljati o sebi da bi se autorealizirala u svijetu, također pokazuje pravce našeg vlastitog duhovnog snalaženja u svijetu. U broju 4. te saborske konstitucije čitamo:

»Da bi Crkva mogla izvršiti svoju zadaću, dužnost joj je da u svako vrijeme ispituje znakove vremena i tumači ih u svjetlu Evangelijsa. Tako će onda moći, na neki način kako odgovara svakom naraštaju, odgovoriti na vječna ljudska pitanja o smislu sadašnjeg i budućeg života i o njihovu međusobnom odnosu.«

POKUŠATI ČUTI BOŽJI GOVOR

Kakve veze ima ovaj saborski tekst s ispitom savjesti, o kojem je ovdje riječ? Evo kakve: Potrebno je imati na umu da u povijesti spasenja svako zbivanje ili dogadjaj, osim svog sasvim neposrednog — immanentnog — značenja, ima i svoje dublje značenje i smisao. Čitajući te događaje kao znakove vremena u perspektivi povijesti spasenja i u svjetlu Evangelijsa, kako nam to preporučuje Sabor, mi ulazimo u to dublje značenje znaka te kroz nj ga možemo prepoznati Božji govor čovjeku, bilo pojedincu, bilo zajednicu.

U ispitu savjesti, dakle, treba poći putem prepozna-

vanja i čitanja znakova, kojima smo sami svjedoci ili protagonisti, te kroz njih pokušati čuti Božji govor nama. Umjesto da sebi postavljamo pitanja o pogreškama koje smo učinili, bolje je postaviti sebi prije ispita savjesti ovakvo pitanje:

— Što dotično zbivanje u meni znači u perspektivi povijesti spasenja, što mi kroz taj znak Bog poručuje?

Tako ćemo kroz kratko po-vlačenje u sebe nastojati otkriti Božji govor za nas kroz znakove i zbivanja oko nas i u nama. To je pokušaj shvaćanja samog sebe i svoje uloge u povijesti spasenja. Život tako postaje duhovno štivo, jer vlastiti je život najzanimljiviji roman koji je ikada napisan, samo je potrebno znati ga čitati. A bolje je, kažu duhovni učitelji, čitati sebe nego druge, shvatiti sebe nego druge. Pitanje je također, kako je moguće shvatiti tajnu drugoga ako se nikada nije pokušalo shvatiti vlastitu tajnu?

Jasno je da čovjeku nikada neće sve biti jasno u njegovu životu, da će mu mnogo toga zauvijek ostati misterija, ali postoji još veći dio koji je moguće otkriti i proživljavati svjesno, u svjetlu, a ne u magli, iz trenutka u trenutak. Tek kad čovjek otkrije kvar na spravi, u mogućnosti je da je popravi. »Sam je jedan kutak svemira koji može čovjek sigurno popraviti« — kaže američki pisac Huxley — a to ste vi sami.«

MJERA KOJOM MJERIŠ

Kako takav ispit savjesti u praksi izgleda, najbolje ilustrira ovaj primjer:

Jednog sam dana doživio uvredu koja me je duboko povrijedila. Instiktivno sam pomislio na osvetu i bavio se tom mišlju cijelo jedno popodne. Navečer kod ispitne savjesti upitao sam se, kao i obično, što bi taj događaj imao značiti, što mi je Bog htio preko njega poručiti? Razmišljajući tako, sjetio sam se dogadaja u kojem sam ja uvrijedio drugoga, i to sasvim neopravdano. Jasno, da ga nikada nisam zamolio za oproštenje. U tom trenutku splasnula je svaka misao o osveti koju sam smišljao. Shvatio sam da mi je vraćena plaća po onoj bljiskoj mudrosti: »Mjerom kojom mjeriš bit će ti odmjereno.«

Ništa se u životu ne zbraja slučajno. »Život nam vraća samo ono što mi drugima dajemo« — rekao bi Ivo Andrić.

Najteže je bilo prvi put

Bio je početak ljeta, vedro nebo kao bistro oko, sunce jako pripeklo. Pero je s još nekoliko vršnjaka iz sela čuvao veliko stado goveda. Goveda se razmiliila po zelenim pašnjacima ispod velike gusete borove i jelove šume.

Sijeno je uglavnom po polju pokošeno, iako se vidi još ponegdje kosilica ili koji kosac gdje ručno kosi. Po polju se vidjelo dosta sadivnih stogova sijena.

Primicalo se podne, Božja Žega pripekla, obad počeo peckati i napadati stado. Nasta velika trka među govedima, sve diglo repove i bježi na sve strane: volovi, krave, junad, uglavnom jure prema šumi. Nekoliko mladih volova skrenuše prema polju, dočepaše se stogova i počeše ih bucati, oriti, razbacivati.

Pero kao izvan sebe leti sa štapinom u ruci ne bližih vratio uz planinu prema šumi. Znojan, umoran, zadihan galami, leti, udara, srve, ali sve uzalud. Uto se otiskoše dva momka s kosama u ruci niz polje. Jedan od njih natisciše se za Perom. Psiuje sve na svijetu: — Ja će ti pokazati kako se čuvaju goveda! Zar tako da nam plastove budaju i razbacuju?

Kad ga je počeo pristizati, poče kosom mahati da mu noge posijeće. Pero dodade i zadnju snagu i uz planinu.

Imao je gumene opanke na nogama, pa se ponekad poliklizne. Izu napokon obuću, opanke pod ruku i ko srna prema šumi. Uspe se na jedan kameniti brežuljčić, uze dva dobra kamena u ruke:

— Još samo korak, moj si! — i prvi put u životu opsova Boga.

Momak se okrenu, kosu na rame te opet niz travnatu stranu ode prema polju. Perini vršnjaci još su iz početka otišli u šumu za govedima, pa nisu vidjeli što se dogodilo.

Pero je bio sin dosta uglednih kršćanskih roditelja. Završio je osmoljetku i ostao na očevu imanju. Bljaše navršio 18 godina života, plav, lijep u licu, pravilno razvijen. Bio je još ljepše duše, pošten i dobar vjernik. Nikad nije ništa tako opsovao kao danas. Svak ga je poštivao. Neki su mu se vršnjaci rugali i govorili da je kukavica, jer ne zna opsovati, da bude nekakav junačina. Dakako, i to je ponekad djelovalo na njega. Pomišljao je nekad da i on bude kao i oni. Ali mu je opet nešto iznutra govorilo da to ne smije ni za živu glavu.

Sjetimo se i mi svoga djetinjstva, mladosti i nevinosti. Savjest nam je bila kao tipka od klavira: čim se dotakneš zla, odmah uzbuna u duši. Svemu čovjek dojava, pa i svojoj savjesti, čineći zlo.

Taj dan Pero postade kiseo, neveseo. Osjetio je kao da je iz njega nešto izišlo, postao je prazan. Nešto ga čudnovato bocka, davi se, sve mu gorko, pa i sam život i mladost. Sad bi najvolio da ga uopće nema na ovom bijelom svijetu. Čuo je opet i neki manji prizvuk

iz nutritre. — Sad će biti velik, junak, neću više biti kukavica, najteže je prvi put...

Opet je osjetio da to nije smio učiniti, pogrditi Boga: zato se sad osjeća nesretan i jadan.

Drugi put igrao je nogomet s vršnjacima i tom prigodom dva-tri puta teško Boga pogrdio. U sebi je mislio »svakako je počelo«. Vršnjacima bilo drago, jer su ga konačno predobili.

Kad se vratio iz vojske, postao je glasovit psovač. Ne samo da je psovao psovke koje se svaki dan psuju, nego ih je izmišljao da su se ljudi čudili i zgražali. Jedne večeri tako je psovao u gostionici da su se i oni obični teški psovači stresali i skoro svak napustio gostionicu. Doduše, išao je godišnje na ispovijed, malo bi se popravio, pa udri opet.

Te zime pričalo se u selu da se Pero skroz promjenio. Ne psiye ama baš ništa. Čak kori i opominje koga god čuje da psiye. Ulijedno i na lijep način je dokazivao da se treba toga okaniti. Po selu se čudili i pitali: tko to Peri jezik pokrati?

Bila je zimska večer, okrenuo snijeg kao iz rukava, začas zemlja pobijeli. Ljudi ulaze u gostionicu, stresaju snijeg i sjedaju da pokrate noć, da se porazgovore, odmore i nešto popiju. Puna gostionica i stara i mlada. Oču se u jednom uglu grdna psovka. Pero ustade i mirno, meko reče:

— Ljudi, ne smije se opovati, to je grješno i nekulturno. I ja sam, nažalost, bio gadan psovač, a sad ne bih opsovao za vas svijet, pa niti za vlastiti život.

Gostioničar Ante, inače pošten i ugledan čovjek, za-

moli mir, te da ga ljudi malo poslušaju, jer će nešto važno reći:

— Daj, Pero, živ bio, reci nam iskreno: šta bi tebi da se tako obrati i okani psovke?

Pero ustade, razgleda se po gostonicu i reče: — Bilo je to sad prid Božić, došlo dosta pratara (franjevaca) sa strane da pomognu isповijedati. Tako pošao i ja, klekoš pred jednog mladog pratra i sve po redu. Kako sam počeo i nastavio i postao najgori psovač u selu. Kad sam dovršio, pratar je malo šutio, stavl mi ruke na rame i poče:

— Eto, vidiš, da si se upisao u najgore i najstrašnije društvo na svijetu, kojemu je zadaća da svaki dan grdi, laje na svog dobrog Boga, Boga, koji te najviše ljubi, Boga, koji je umro na križu za te.

Ja se prenerazih i rekoh:
— Pa, oče, ja se nisam nikad upisao u tako društvo!

— Prijatelju, nisi na papiru, u stvari jesи. Vidiš li kakav si član postao...

Nekako me to skroz posjeće. Znači ja sam zato stvoren da Boga grdim.

— Odriješite me, oče, uz pomoć Božju neću nikad više!

Još mi reče da se Bog i čitavo nebo veseli nad mojim obraćenjem. Ustadoh lagam kao pero, pun sreće i veselja. Nije se lako ni okaniti, ali malo-pomalo, eto, skroz sam se okanio.

Vani je i dalje tiko padaо snijeg, netko je ulazio, netko izlazio, nastala je duboka tišina. Ljudi su u šutnji ispijali čašice i u tišini odbijali dimove od cigarete ...

fra Blago KARAĆIĆ

Tko psuje taj sve truje...

kom ropstvu stoljeća, kvarili nam mladež, ubijali i vodili u ropstvo, silovali žene i djevojke, mušku djecu odgajali da budu janjičari i ubojice svoje kršćanske braće, uništavatelji svoga naroda.

Eto, odakle nam psovka!

Kako može kršćanin psovati Boga, svoga Stvoritelja, svoga najvećeg prijatelja, koji je sve stvorio; svoga Isusa, Spasitelja, koji je za sve ljudе trpio i poginuo da svima donese sreću i vječno spasenje? Kako kršćanin može psovati Majku Božiju, koja je skupa sa svojim Sinom Isusom trpjela za naše spasenje, za našu sreću? Kako psovač može psovati sveti križ, po kome Bog opraća grijehе svijeta? Kako može psovati svece, kojima treba nastojati stići u nebesko društvo poslije smrti?

»Psovači ne mogu doći u Božje kraljevstvo« - veli sveti Pavao.

Sveti Ivan Zlatousti govorio je u propovijedima u svoje vrijeme: »Nema ništa gore od opačine protiv Boga. Nema ništa bezbožnije od bogopovske.«

Sveti Alfonz Ligorski propovijedao je pred mnoštvom: »Psovač posuduje svoj jezik paklenom davlu, a davao psovaču daje svoju davolsku bjesnoću i svoj davolski duh.«

Sveti Bernardin govorio je: »Jezik psovača probada Božje Srce!« Sveti Jeronim je naglašavao: »Nema ništa strašnije od psovke!«

Zato ne psuj više, ne trjuviše nikoga, ne ubijaj psovkom ni sebe ni drugoga. Bođe da ne živiš nego da psuješ.

Srećko BOŠNJAK

Ureduje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA SE OBJAVLJENE ISTINE O ISUSU KRISTU, BOGU I ČOVJEKU, TAKO VJERNO NAVJEŠĆUJU DA SE — PREMA RAZLIČITIM KULTURNIM SREDINAMA — OSTVARI PRAVA KRŠĆANSKA INKULTURACIJA

Inkulturacija Evangelja

Riječ »inkulturacija« je nova, ali ono što znači, Crkva je manje ili više uspješno provodila kroz svoju povijest. Kulturu nekog naroda ili kraja sačinjavaju njegove povijesne predaje, običaji, književnost, umjetnost, način života... Da se poslužimo riječima Koncila: »Riječ kultura označuje sve ono čime čovjek izgrađuje i razvija mnogostrukе svoje duševne i tjelesne darove« (GS 53).

Bog je kroz povijest u Starom zavjetu govorio na način, koji je odgovarao kulturama različitih vremena« (GS 58). Krist se »nastanio među nama« (Iv 1, 14) u život i

povijest, u kulturu svojeg naroda; ali tako da se bogatstvo njegova Evangelja može usaditi u svako doba. Zato je, veli Koncil, »Crkva, živeći tijekom stoljeća u različitim prilikama, koristila tekovine raznih kultura, da bi svojim propovijedanjem pružila i izložila Kristovu poruku svim narodima« (ib.).

Iz bliže povijesti poznati su po prilagodivanju Evangelja drugim kulturama osobito isusovci o. Ricci u Kini i De Nobili u Indiji. Onima kojima su donosili vjeru, znali su se do te mjere prilagoditi u načinu mišljenja i života, da ih danas smatramo prvim nosiocima inkulturacije Evangelja u Aziji. Krist i Crkva žele da se i danas Evangelje u svakoj kulturi osjeti kao » kod kuće «.

Koncil priznaje: »Premda je Crkva mnogo pridonijela napretku kulture, iskustvo i pak pokazuje, da nije uvijek lako uskladiti kulturu i kršćanstvo« (GS 62), tj. u kulturu dotičnih naroda usaditi kršćanstvo. Zato je kroz povijest bilo i promašaja. Naime, da se u nekim okolnostima nije nastojalo s Evangeljem nametnuti i evropsku kulturu, tamošnji bi ljudi lakše i više prihvatali Evangelje.

Slijedeće riječi Koncila više nam osvjetljavaju za što se molimo ovaj mjesec. »Jedno je naime sam poklad vjere, ili vjerske istine, a dugo je način kako se one izražavaju, dakako u istom smislu i s istim značenjem« (GS 62).

Naime, iste vjerske istine i u istom značenju izlagat ćemo drukčije djeci, drukčije mlađeži, a drukčije bakicama koje su već gotovo na pragu vječnosti. Drukčije manje obrazovanim i nenačitanim seljacima, a drukčije učenim profesorima i znanstvenicima. Isto tako, i pogotovo, drukčije ljudima u Evropi, a drukčije Japancima ili Kinezima, koji imaju sasvim druge običaje, shvaćanja, vrijednosti, odnosno drukčiju kulturu.

Na svom apostolskom putovanju po Africi ove godine Papa je u mnogo govora naglašavao istinu: Afrikanci ostaju što jesu u svojoj kulturi, a Evangelje treba da se utjelovi u tu kulturu.

Molimo, dakle, da se isto Evangelje, neizmjenjeno i nerazvodnjeno, prilagodi i ukorijeni u različitim kulturnim (povijesnim, vjerskim, političkim, ekonomskim i drugim) sredinama različitih rasa i naroda. Da se isto Evangelje usadi u različito tlo, te da i u tim drukčijim kulturama donosi iste plodove obraćenja, poboljšanja života i spasenja.

Mato RUSAN

Odnio ga tigar

Kako so u Sunderbansu u delti rijeke Gangesa krče džungle, tako se i divlje zvijeri, napose tigrovi, povlače sve dalje od ljudskih naselja. No ako sad ima mnogo manje nesreća od tih zvijeri na otvorenim poljima, to se ipak dosta često dogada da ljudi stradavaju od njih kad polaze u džungle po drva. O jednom takvom slučaju priopovjeda nam u ovom članku otac Gabrić.

Dobrog našeg Kanaja odnio je tigar. Išao je po drva za gorivo u južne džungle, ali se odanje nije više vratio. Za njim plaće njegova starica majka.

Kad sam stigao u selo, duboko se ona poklonila i iz počitanja prema svećeniku s njegovih svećeničkih nogu uzela je prašinu i time se blagoslovila.

Kanai joj je bio sin jedinac. Iza sebe je ostavio nju, staricu majku, ženu i troje djece. Najstariji među njima je Robin, koji ide u školu. Škola je već počela, no tko će Robinu sada kupiti knjige? Tužni su i Kanajevi drugovi. I njima su suze u očima. U svom siromaštvu su skupili koliko su mogli, i to su dali starici.

Svi su voljeli Kanaja. Bio je tih i miran, svima dobar, svima uslužan. Takva ga je zatekla i smrt.

Svi su bili zajedno, i baš su tovarili na ladici nasječena drva, kad odjednom, kao kakva velika mačka, na njih je zaskočio iz grmlja tigar i šapama nekoliko njih oborio u blato. Krik zaprepaštenja. Kanai je bio na ladici. Dohvatio je kolac i tigra udario ravno po glavi. Tigar je zacvilio, a onda, puštivši sve druge u blatu, zaskočio je na ladici i oborio se na Kanaja. Drugovi skočile u pomoć, no bilo je kasno. Razbjesnjeli tigar udarcem šape raskidao je Kanaju pola lica. Kanajevi drugovi kao ludi navališe na tigra kolcima. Tigar je režao i onda kraj tolikih kolaca zgrabio je Kanajevu tijelo i u dva, tri skoka nestao u džungli. Tigrovi imaju strašnu snagu u šiji: čovjek im je kao lutka. A što je najgore, kad on jednom okusi ljudsku krv, onda vreba samo na ljudе.

Ladica se vratila u selo, no na njoj se nije vratio starici majci i njezin Kanai. Već mnoge dane ide ona u predvečerje s tri svo-

SUNDERBANSKE DŽUNGLE UZ RIJEKU GANGES GDJE VLADA BENGALSKI TIGAR

ja unuka na nasip Gangesa i gleda dolje prema južnim džunglama, gdje je nestao njezin sin jedinac. Sve se još nuda da će se on ipak možda vratiti. Majčinske oči, majčinske suze! O ta vječna majčinska nuda i majčinska ljubav! Da li je itko može razumjeti, da li je itko može opisati?!

O. Ante GABRIĆ

MISSIONARKE LJUBAVI DIJELE PRVU POMOC NAKON STRASNE OLJEJE KOJA JE UNISTILA POLJA, SRUSILA BROJNE KOLIBE I ODNIJELA MNOGE LJUDSKE ZIVOTE

Novosti i uspomene sestre Silvine

Sestra Silvina Mužić javila se lijepim pismom 16. veljače 1982. Kad čovjek čita njezine izvještaje, onda ne bi rekao da ih piše redovnica misionarka koja je već proslavila zlatni jubilej svog redovništva. Uvjek je u pokretu, uvjek je zaposlena. Pa tako i u ovom pismu saznajemo što ona radi sada u Gaibiri.

Na kraju dodajemo veoma lijep opis njezinog dolaska u našu prvu misijsku postaju Bošonti u svibnju 1934. godine. Zamolili smo je, naime, da nam napiše neka svoja sjećanja na prve dane svoga misionarskog života.

NEPRESTANO SMO U POKRETU

Sigurno vas zanima što mi radimo ovdje u Gaibiri. Pa evo, početkom veljače imali smo svečanost prve svete pričesti. Bilo je oko 130 prvičesnika. Odmah nakon te svečanosti pripravljale smo oko 300 krizmenika za primanje tog sakramenta. Kod nas je ovdje svake godine svečanost dijeljenja svete potvrde, pa mlade treba uvjek na vrijeme pripraviti za taj veliki dan.

U nedjelju, 14. veljače, imali smo proslavu 25. godišnjice braka bračnih parova. Bilo ih je 29. To je bila uistinu velika svečanost. Koncelebrirana sveta misa bila je vani pred crkvom. Djeca su dopratila svoje roditelje uz ples i bubenjeve do oltara. Tamo su ih onda okitili vijencima. Svečanost je bila uistinu dirljiva. Pod sv. misom svi su oni svoje obitelji posvetili Srcu Isusovu.

Poslije svete mise svi su dobili čaja i pržene riže. A kad su se vratili svojim kućama, oni, kojima je to bilo moguće, slavili su taj dan kao dan svoga vjenčanja. Pozvali su na gozbu cijelo svoje selo...

Sad, za vrijeme korizme, naš župnik i kapelan idu svaki dan u jedno selo služiti svetu misu da tako pruže mogućnost starcima i bolesnicima da se isповjede i pričeste i da bar tom zgodom budu kod svete misse. Neka sela su veoma daleko od naše po-

JEDAN PAR NASIH MLAĐENACA U GAIBIRI NA DAN VJENCANJA

staje, a kolibe su razbacane. Osim toga, treba putovati kroz džungle i prelaziti brda. Ovdje sela nisu kao kod nas u domovini — sve kuće na okupu — nego često je koliba od kolibe udaljena i po dva do tri kilometra. Rijetko se nade na okupu do 20 koliba. Sve to veoma otežava apostolski rad svećenicima i sestrma.

Sad se trenutno nalazim u Hamirpuru. Tu podižemo novu školu. No naš poduzetnik ne može nikako dobiti cementa, pa sam mu ja došla u pomoć da nekako dobije odobrenje za određenu količinu cementa. Kada, naime, ljudi vide jednu staru siroticu, onda se brzo smiluju. No to nam je sad uistinu potrebno da nam škola bude što prije gotova.

Sad smo ovamo dobili jednu mladu sestrzu za naš dispanzer, pa je meni lakše. K nama dolazi veoma mnogo sirotinja, bolesnika, golih i gladnih, i svima treba pomoći. I mi im pružamo koliko više možemo, a to imamo zahvaliti našim dobročiniteljima u domovini. Svima na tome od srca zahvaljujemo u ime naših siromaha.

A sada evo nekoliko redaka i o počecima moga rada kao misionarke, o mome dolasku u naš Bošonti. Nadam se da će to svakoga zanimati kako su izgledali ti naši počeci.

U BOŠONIJI

22. svibnja 1934. krenule smo napokon na put u naš dragi Bošonti. U pratinji sestre provincijalke pošle smo tamo sestra Ana Marija, koja će nam biti poglavarica, sestra Stanislava i sestra Cirila, Slovenka, koje će voditi školu za žensku djecu, i ja, kojoj je povjerena briga za kuću i za bolnicu.

Od Kalkute vozile smo se vlakom oko dva sata do Canninga, a od Canninga do Bošontija oko dva i po sata brodom. U Canningu su nas dočekali naši dragi misionari — otac Pavao Mesarić i brat Franjo Drobnić. Došli su pred nas da nas svojom motornom ladicom nazvanom »Mali Cvijet« prevezu u Bošonti. Otac Mesarić i brat Drobnić putem su nam mnogo toga tumačili i pripovijedali nam o ribama, krokodilima i drugim stvarima. Tako nam je vrijeme brzo prošlo. U Bošonti smo sretno stigli oko podne.

Da ste samo vidjeli kako su nas Bošončani lijepo dočekali! Sve je došlo na obalu. Tu se pjevalo i sviralo dok se naša lada približavala obali. A kad smo uzašli na obalu, okitili su nas vijencima od glave do pete. Tako smo u procesiji krenuli do misione postaje, a onda u našu novu kuću, koja je pet minuta daleko od naših misionara. Kuća je bila puna raznih majstora i nismo imale niti jedne sobe gdje bismo se mogle odmoriti.

Prvih osam dana dobivale smo hranu od naših misionara, jer još nismo mogle započeti sa svojim vlastitim domaćinstvom.

Kako nam kuća još nije imala ni vrati, ni prozora, to smo umjesto vrata i prozora objesile plahte, ali sve nam je to otpuhnuo vjetar. Tako smo imale obilje svježeg zraka, ali i svih mogućih kukaca. Drugu noć pošle smo spavati gore u kat, no kako još nije bilo stepenica, morale smo se popeti goro po ljestvama. Budući da se sestra Sta-

SAMOSTAN »MALI CVIJET« U KOJEM JE SESTRA SILVINA DJELOVALA PUNIH 18 GODINA

nislava bojala ostati u mraku, ostavile smo petromax svjetiljku da gori cijelu noć. No svjetlo nam je privuklo sve moguće vrste kukaca, pa su nam tek obojani zidovi i vrata bili upravo crni od tih kukaca. A i po podu bilo ih je oko dva prsta visoko. Kad smo kasnije sve to pomele, sakupile smo dvije punе vreće te gamadi. Nakon toga nije nam više trebalo svjetlo. To je bilo naše prvo misionarsko iskustvo.

29. svibnja 1934. imale smo prvu svetu misu u našoj kapelici. Za tu zgodu nastojale smo kapelicu okititi i urediti koliko nam je bilo moguće u tim prilikama. Otac Mesarić je blagoslovio kapelicu i cijelu kuću, a onda je služio svetu misu.

Sad smo se osjećale da napokon imamo svoju kuću i ozbiljno smo se dale na posao. Najprije smo temeljito očistile cijelu kuću i dvorište oko nje. Dok je sestra Čirila započela s radom u školi, poglavarica i ja brinule smo se za kuću i kuhinju. Budući da još nismo imale ambulantu, ja sam se sa svojim ormarićem s lijevkovima smjestila u spremištu za rižu. Nakon nekoliko dana ljudi su počeli dolaziti u sve većem broju da traže medicinski pomoć. Naokolo se pronio glas da je došao veliki doktor u Bošonti, a ja još nisam pravo znala bengalski. Možete si zamisliti kako sam se osjećala.

I danas, nakon toliko godina, kad god pomislim na te prve dane svog misionarskog rada, zahvaljujem Gospodinu na milosti misionarskog zvanja. Nikad nisam ni slutila što znači rad jedne misionarke za širenje naše svete vjere. Kad bi to bar shvatile tolike mlade duše na koje Gospodin računa...

S. Silvina MUŽIĆ

LADICA »MALI CVIJET« KOJOM JE SESTRA SILVINA STIGLA U BOŠONTI

Završavamo crkvu u Lilandi

Brat Ilija Dilber revno gradi nove crkve za sve brojniju zambijsku Crkvu. Ovdje nam on ukratko pripovijeda o tome kako u pravo završava još jednu crkvu, onu u predgradu Lusake, Lilandi.

Već sam prije javio da podižemo novu crkvu u predgradu glavnog grada Zambije, Lusake, zvanom Liland. No nisam još ništa rekao o tome kome će ta crkva biti posvećena. O tome vam želim sada reći koju riječ.

Nadam se da su svima poznati sveti Ugandski mučenici. Eto između njih izabrali smo jednoga kao zaštitnika te naše nove crkve. To je sveti Andrija Kaggwa.

Tko je bio taj svetac? Kao dijete Kaggwa je bio musliman. U šesnaestoj ili sedamnaestoj godini postao je katolički i na svetom krštenju uzeo si je ime Andrija. Kao mladi kršćanin isticao se revnošću u svojoj župi. Tu je vodio i crkveni pjevački zbor. U svojoj 30. godini junački umire kao mučenik za svoju vjeru.

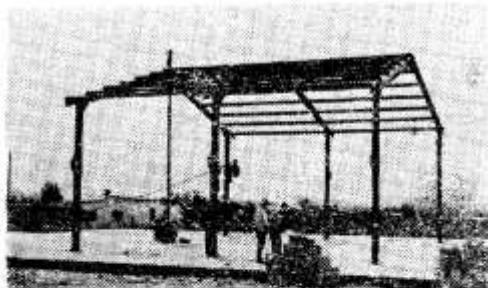
Iako je rođen i živio i umro kao mučenik u Ugandi, ipak ga s ostalim njegovim drugovima, također Ugancima, slavi cijela crna Afrika kao svoga sveca i uzora.

Ta nova crkva sv. Andrije Kaggwa bit će prilično velika. Bit će 31 metar duga i 18 metara široka. Gradić crkve vrlo lijepo napreduje. Skoro cijelu crkvu smo pokrili azbestom, a sad žukamo zidove iznutra i izvana.

Premda crkva još nije posve gotova, vjernici Lilande tza sve to svake nedjelje je ispunjavaju do zadnjeg kutića i tu prisutvuju svetoj misi. Kroz još nedovršene prozore odjekuju van iz crkve molitve vjernika, pjesme i bubenjevi.

Kako sam već jednom prije pisao, ovde je župnik jedan indijski Isusovac, koji se zove otac Emanuel Kujur. Kapelan mu je naš mladi slovenski misionar otac Jože Grošelj, također Isusovac.

Vjernici Lilande su vrlo radosni i ponosni na to što će uskoro imati svoju vlastitu crkvu. Premda su siromasi, oni ipak radi pridonose pomoći u novcu za izgradnju

DIO KROVNE KONSTRUKCIJE POSTAVLJEN ODMAH NA POCETKU GRADNJE CRKVE U LILANDI

PAPINSKI PRONUNCIJ U ZAMBII S RADNICIMA BRA-TA ILIJE NAKON BLAGOSLOVA TEMELJNOG KAMENA NOVOG SAMOSTANA U KASISIJU

te crkve. No glavninu sredstava za gradnju te crkve župnik je dobio iz Austrije.

Ali jedan dio sredstava darovao sam i ja od vaših darova, dragi prijatelji, jer sam uvjeren da će vam to biti drago što pomazemo i ovdje naše siromašne vjernike.

Ovdje je sad kišno doba, pa nam to malo otežava podizanje tornja u sklopu crkve. Toranj podižemo na pročelju crkve, pa onaj dio krova uz toran još nije pokriven.

Dok smo podizali tu crkvu, imali smo dosta poteškoća s nabavkom materijala. Sad je međutim već sve to za nama i poslovi se primiču kraju. Svakako bih želio da tu crkvu dovršimo prije mog odlaska na odmor u domovinu.

Kako već znate, u isto vrijeme gradimo samostan domaćim časnim sestrama u Kasisiju. I taj nam posao lijepo napreduje. A sestre bi svakako željele da im kuća bude gotova do mog odlaska u domovinu. Trudit ćemo se da doista sve to i svršimo, jer nas nakon mog povratka iz domovine čekaju već novi poslovi.

Do videnja u domovini početkom srpnja.
Ilija DILBER

Monika kod vrača

Naša zambijska misionarka Monika Okrugić u svom pismu od 6. veljače ove godine opisuje svoj susret s jednim vračem.

Mislim da sam već pisala kako napredujemo u našoj novoj župi. Ukratko rečeno: napredujemo kao rakova djeca, ili možda da ne kažem tako pesimistički: napredujemo tri koraka naprijed, a onda dva natrag. Ide to baš onako po zambijsku — polako. Pred Božić smo imali samo 16 pravopričesnika, a 24. siječnja smo imali čak 37 krizmenika. Sve je prošlo u najboljem redu i miru.

Već prije sam vam pisala da na putu u jedno selo prolazim pokraj vraćeve kuće. Mi ga često vidimo i uljedno ga pozdravimo, a i on nama uvijek odzdravi. On inače uvijek nosi na glavi vunenu kapu, i to bilo da je hladno, bilo da upravo peče sunce, kad inače normalan čovjek baca sve s glave. On ima dviže žene i djece da im ne znaš ni broja.

Jednom je neki čovjek prolazio pokraj vraćeve kuće sa svojim psom. Na nešreću, taj njegov pas ugrize vraćevu knizu. Tad se vrač užasno naljutio i uprevo životinjski pobjesnio. Rekao je čovjeku da mu mora platiti za kozu tisuću kwača. Međutim, jedna koza, koliko znam, stoji svega 30 kwača. I reče čovjeku: »Ako mi ne platiš tu sivotu, ja ćeš ti zaščarati i ukljeti cijelu tvoru obitelji da ćeš imati toliko smrtnih slučajeva koliko moja koza ima na sebi dlaka.

Da zlo bude veće, tom čovjeku umre u tri tjedna troje unučadi. Pa kako onda da ti jadni primitivni ljudi ne bi vjerovali u vraćevu moć?! No djeca nisu umrila od vraćeve kletve, nego od malih ili velikih kozica, ne znam točno. Ali budući da je ta obitelj katolička, oni ne vjeruju u vraćevu kletvu. Međutim, taj zlobni vrač proglaši se kako je on moćan i kako je on prouzrokovao smrt te djecu.

Prošlog tjedna tako me nešto steglo u grlu, a onda je pridošla hunjavica i kašalj. Tako bolesna prolazim sa svojom pratilicom autom pokraj vraćeve kuće. Zoustavim auto i kažem svojoj pomagačici, koja se zove Jenifor: »Što veliš da krenemo do vrača da mi dade lijek, možda ćeš ozdraviti?« Ona se od srca nasmije pa mi reče: »Zar da ti ideš

MONIKA PONOSNO POKAZUJE SVOJE KRSNE BANE NE I POZIVA NAS DA JOJ DODEMO U POHODE I OKU SAMO IH

k njemu? Ti najprije moraš vjerovati u njegovu moć!«

Stanemo kod vrača i lijepo ga pozdravimo i on nam zaželi dobrodošlicu. Ja mu odmah kažem: »Znaš, doktore, ja sam bolesna. Steglo me u vratu. Daj mi lijek, inače će umrijeti.« On se uzbilji pa gleda da li se samo šalim ili govorim ozbiljno. Reko mu: »Nema tu nikakve šale, nego daj mi pomozi!« A on, kao kakav stručnjak, kaže: »E pa za tu bolest nemam lijeka!« A ja odmah na njega: »Ne vjerujem ti da nemaš lijek nego ti mi nećeš pomoći!« Tu se onda pri bližila i njegova žena, pa me počela uvjereni: »Vjeruj, draga sestro, da ti on govori istinu. On nema lijeka za grlo.« Tad joj pred bacim: »Da, sad mu i ti još pomažeš da me pomogni!« A onda rečem samom vraču: »Da znaš, kad stignem u Mansu, svima ću reći da nisi dobar i da pomažeš samo onima kojima ti želiš.« Tad mi opet njegova žena kaže: »Sestro, nije tako, nego dodi sutra, pa će ti on pripraviti lijek.« Odgovoril joj: »Ali ja do sutra mogu umrijeti...«

Tako smo se rastale s vračem i nastavile smo put u Mansu. Kad smo sjele u auto, Jenifor se upravo grohotom smijala tome kako sam ja bila uporna i ozbiljna, a on, jadni vrač, našao se u neobranom grožđu, pa nije znao što bi odgovorio dok ga nije iz neprilike izvukla njegova žena.

Kod nas inače vlada kolera, pa su sve škole zatvorene. Mi smo, međutim, dobro.

Molim vas sve da ne zaboravite moliti za nas i za naš misionarski rad.

Monika OKRUGIĆ

Moj se Ivica promijenio.

Ne znam što će s njim...

Zaplakanih očiju tužila se Ivičina majka vjeroučitelju na svog sina koj je sve do 6. razređenja bio odličan učenik, lijepo se vladao, u crkvi ministirao, a sad je u 7. razredu potpuno u sve mu popustio. Počeo je lagati, kraсти novac i bježati s drugovima u kino, a u školi je došlo i do jedinica...

Što se to dogodilo s Ivicom?

Njegovi su se roditelji u svom odgoju vodili roditeljskim srcem, bez obzira na dječju psihu, i — moram otvoreno reći — bez pomoći koju u odgoju djece daje vjera, a u toj pomoći presudnu ulogu ima Krist Gospodin.

Dijete, dječak do svoje dvanaeste godine, djevojčica nešto ranije, privrženo je roditeljima. Za nj se oni brinu, i to njemu odgovara, prihvataju tu brigu, s tim je zadovoljno. Ako su roditelji svom djetetu u njegovoj predškolskoj dobi — tamo već od treće godine života — učili u srce vjeru, dali mu u to doba prve pojmove o Božu, Majci Božjoj, naučili ga lijepo molitve, dijete će to zadržati i dalje. Sa svim tim spojeno je i lijepo vladanje,

dobro učenje, pohadjanje vjeronauka i polazak crkve.

No onda, oko dvanaeste godine, dijete doživljava nutarnju promjenu. Ta se odrazuje i na vani, pa dijete postaje problem.

Kako će roditelji zadržati dijete na dobrom putu kojim su ga dosad vodili?

U to doba i dječak i djevojčica rado se priljubljuju uz drugoga. I to kao uz prijatelja, a pomalo se otinaju jakoj ruci i autoritetu. To roditelji moraju znati pa i oni moraju pomalo mijenjati svoj način odnosa prema djetetu. Ne bi trebalo više postupati s njim kao s nemoćnim bićem, kao dosad, jer njihovo dijete već osjeća da mnogo toga može i samo i s obzirom na tjelesni život, a i s obzirom na nutarnji, duhovni razvitak. A roditelji će mu to rado priznati i od autoritativnog odnosa prema djetetu prelaziti pomalo na prijateljski odnos. Sve će više davati prijateljske savjete mjesto zapovijedanja, pa i mjesto savjeta »starijeg«. To je način na koji će svoje dijete navesti na to da njihove savjete prihvati od srca, dade se uvjeriti da je to za njegovo dobro i pokušati da to provede u život...

No roditelji moraju biti svjesni da oni sami nisu više dovoljni svom djetetu, i baš u toj dobi, o kojoj govorimo, pa je važno s kim se dijete druži. Rado se priljubi i uz svog vjeroučitelja. I blago njemu ako nade ozbiljnog i pobožnog vjeroučitelja koji će ga s ljubavlju voditi, osobito kao duhovni voda i isповjednik, u doba mlađenačkog razvijanja.

A posebno je važno da se u to doba — i dječak i djevojčica — priljubi uz Isusa Krista. U to se doba stvara onaj intimni, osobni odnos, doduše još u začetku, ali dubok i zdrav, iz kojeg pomalo nastaje čvrsta međusobna prijateljska veza između duše i Krista, koja — jer je sretno uspostavljena — ostaje cijeli daljnji život i produbljuje se to više što se više mlađić i djevojka tjelesno, intelektualno i duševno razvija, dok ne dode do punine kršćanske zrelosti. To produbljivanje odnosa s Kristom i proces kršćanskog sazrijevanja ostvaruje se u kršćanskoj zajednici, konkretno, u župskoj zajednici. A središte te zajednice jest Euharistija: Krist u presvetoj Euharistiji, oko kojega se kupe vjernici kad slave euharistijsko slavlje, svetu misu, i kad se kupe oko euharistijskog stola — svete pričestile.

Ako se dijete uklopi u tu zajednicu i s njom zajedno svake nedjelje iskreno slavi Euharistiju, prihvata Kristovu Riječ koju kod tog slavlja sluša u svetim čitanjima, prima Krista u svetoj pričesti i nosi Ga u svoj svagdanji život, onda će s tim djetetom biti ono što danas vidimo na tolikim našim katoličkim mlađićima i djevo-

kama. Oni su uzorni u sve-mu, u svakom dobru. A tako su proveli svoju mladost i oni današnji naši roditelji koji su uzorni vjernici i sretni sa svojom djecom, jer i svoju djecu vode tim istim putem.

No, hoće li se dijete htjeti uklopiti u župsku zajednicu, preko nje približiti se Euharistiji i ostati uz Krista, ako ne vidi da sve to čine i njegovi roditelji? I majka, ali i otac! Ako otac, jer "nema vremena", nedjeljom ne ide u crkvu na euharistijsko slavlje; ili, ako i pode u crkvu, ostaje negdje kod vrata, ili se udobno smjesti u klu-pu i ostaje na svome mjes-tu i onda kad se vjernici kupe oko Kristova stola da pri-me Kruh života i ponesu ga u svoj dom... ako on prima Kristovo Tijelo tek o Božiću i Uskrsu, a možda se ni onda ne otkida od svog mesta, neće dijete takvih roditelja do toga ozbiljno ništa držati, svakako ne tako ozbiljno ka-

ko je sama stvar ozbiljna. Takvi roditelji još imaju vje-re, a njihova djeca neće više imati ni nje.

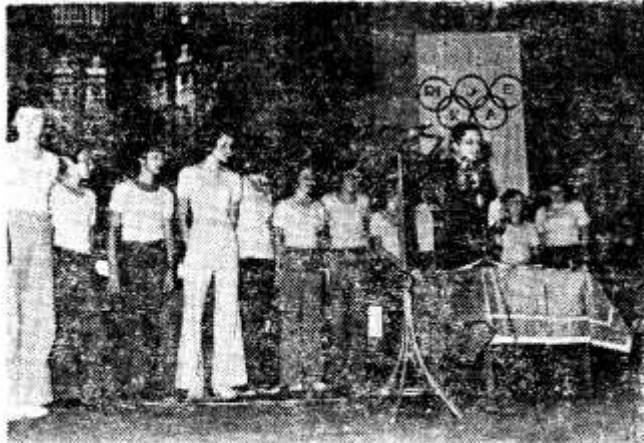
I baš već od početka svog jačeg razvitka poči će im djeca putem koji kršćanski roditelji nikako ne mogu odobriti, koji će im zadati mnogo glavobolje, a dijete im odvesti ne samo od vjere nego i od onog puta, ko-jim se ide do sredenog i sretnog života.

U vrijeme opće duhovne obnove cijelog naroda u vje-ri, u doba euharistijskih kon-gresa, naši roditelji treba da se ozbiljno više približe Kris-tu u presvetoj Euharistiji. Radi sebe samih, ali i radi svoje djece.

Ivični roditelji nisu s tim računali u odgoju svoga sина, pa im je on već u tri-naestoj godini postao velik problem. Hoće li majka poslušati vjeroučitelja i još na vrijeme spasiti sina od kri-vog puta kojim je pošao?

Petar RIBINSKI

OKO DVANAESTE GODINE DIJETE PROZIVLJAVA NUTARNJU PROMJENU. TA SE ODRAZUJE I NA VANI, PA DIJETE POSTAJE PROBLEM. KAKO CE RODITELJI ZADRZATI DIJETE NA DOBROM PUTU KOJIM SU GA DOSAD VODILI? TREBA GA UKLOPITI U ŽUPSKU ZAJEDNICU, PREKO NJE PРИБЛИЗИТИ ГА EUHARISTИЈИ

IMAM SINA SVEĆENIKA

Jako mi je žao što niste mogli da prisustvujete našim duhovnim vježbama. Ali, na sreću, imali smo dobrog i časnog duhovnika Stjepana Kuzmića, koji nam je neu-morno predavao.

Duhovne sam vježbe na-mjenila za svećenička zva-nja. Imam 11 unučadi, pa vruće molim da mi se bar jedan posveti za duhovno zva-nje. Imam sina svećenika, pa najbolje znam koliko su sret-ne majke koje imaju sina svećenika.

Lijepo i toplo pozdravljam sve majke koje imaju sinove na tom putu.

Zelim da se dogodine o-pet nademo ovdje. Bog s va-ma!

M. T.

MLADIĆ 24 GODINE

Nisam od onih koji se hval-e, ali mogu vam reći da ovakve duhovne obnove, a na-pose priprava za isповijed, kao i sama isповijed, bile su nešto što treba svaki kršćanin doživjeti.

Meni osobno mnoge stvari nisu nove, jer sam nešto već upućen putem časopisa ili čega drugoga. Ove duhovne vježbe su još dublje zblizi-lile, odnosno produbile, moju vjeru prema Gospodinu.

Zato vas molim da ubudu-će još više zblizavate narod putem ovakvih duhovnih ob-nova. Jako mi je žao što je vrijeme kratko i brzo prošlo, pa ću pokušati da to nastav-im u svom vanjskom životu očvariti riječima i djelima.

To je nešto što se ne mo-že iskazati, nego samo do-živjeti ...

A. Z.

nove knjige

CRKVA SV. MARKA U ZAGREBU I NJEZIN OKOLIŠ — Povjesno-turistički vodič. To je knjiga o crkvi sv. Marka na Grču napisana suradnjom vrsnih stručnjaka. Ilustrirana, više od 200 stranica, te sažetak na pet evropskih jezika. Cijena 400 din. «Ima li Hrvatu ljepšeg mjeseta na svijetu od toga brda?» — pita se Matoš. Knjiga se naručuje pouzećem kod izdavača: Rkt Župni ured sv. Marka, Radićev trg 5, 41000 Zagreb.

TAJNA POČOVJEĆENJA — Dr Kvirin Vasilij. Riječ je o knjizi koja visoku filozofiju pretače u praktični smjerokaz života. Cijena 170 d.

DVIJE KOMEDIJE — Nikola Tadić. Zanimljive, uzbudljive i duhovite komedije poznatog pisca koji već godinama obraduje našu prošlost na stranicama Naših ognjišta. Cijena 130 d.

ZVRKASTI KALENDAR — Dubravko Horvatić. Poznati i priznati hrvatski književnik ovom će osebujnom knjigom podjednako obradovati mlađe i odrasle. Cijena 140 d.

FRATROVA OPORUKA — Stanko Vasilij. Pripovijesti iz dušobrižničkog života, pune životne istine i pripovijedačkog umijeća. Cijena 120 d.

STRANAC SA SUZOM — Vlado Lozić. Zbirka pjesama koja u malo riječi daje mnogo životne mudrosti i lirske svježine. Cijena 120 d.

DESET MINUTA — Dr Ivo Bagarić. Propovijedi za godinu »B«. Kratko, jezgovito i nadahnuto propovjedničko štivo. Cijena 150 d.

Sve ove knjige možete nabaviti: Uredništvo »Naša ognjišta« — 79540 Duvno

OBITELJSKA ZAJEDNICA — Papa Ivan Pavao II. Apostolska pobudnica biskupima, svećenicima, vjernicima svekolike Crkve Katoličke o zadaćama kršćanske obitelji u suvremenom svijetu. Cijena 120 d. Narudžbe: Krčanska sadašnjost, 41001, Zagreb pp 434.

Tko želi upoznati svece i druge duhovne velikane koji se slave u lipnju, neka nabavi knjigu **S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ LIPANJ** (cijena 100 dinara), a za srpanj knjigu **S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ SRPANJ** (cijena 100 dinara).

Ljeto je vrijeme kad se obično obavljaju duhovne vježbe. Stoga će mnogima doći knjiga duhovnih vježbi **BOŽJI PUTOVI** (cijena 130 dinara).

Mladići koji razmišljaju kojim putem da krenu u život, neka pročitaju knjigu **OD MOVAČA DO MISIONARA** (cijena 55 dinara).

Djevojke, koje još nisu pročitale knjigu **DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?** u toj knjizi će upoznati veličinu svoga djevojaštva i svoga budućeg poziva. Cijena 100 din. Mnogima će veoma koristiti i knjižica **DJEVOJKA I LJUBAV**, kao i mladićima **MLADIĆ I LJUBAV**. Svaka od tih knjizica stoji 30 dinara.

Roditeljima može mnogo pomoći knjiga **OBITELJ MEDU KAMERAMA**. Tu će upoznati i koliko je važna kršćanska uloga i ljubav u braku i u obitelji. Cijena 50 dinara.

Sve ove knjige naručuju se na adresu: Marijan Šajnović, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

DUHOVNE VJEŽBE ZA DEČKE OD 5. DO 8. RAZREDA

U sjemeništu »Augustin Bea«, Fratrovac 38, 41000 Zagreb, održat će se duhovne vježbe za dečke:

7. i 8. razred osmoljetke od 16. lipnja navečer u 18.30. Duhovne vježbe traju tri dana. Odlazak 20. lipnja ujutro. U obzir dolaze isključivo dečki završenog 7. i 8. razreda, ni mlađi ni stariji.

21. lipnja navečer u 18.30 počinju duhovne vježbe za dečke završenog 5. i 6. razreda osnovne škole isključivo, tj. ni stariji ni mlađi. Duhovne vježbe traju tri dana. Odlazak 25. lipnja ujutro.

Duhovne vježbe posebno preporučujemo onima koji razmišljaju o svećeničkom ili redovničkom zvenju. Prijava slati na gore navedenu adresu najkasnije do 13. lipnja 1982.

zahvalnice

ZAHVALUJEMO SE PRESTVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

...na primljenim milostima. — Baka, Jasenovac
...za uspjelu operaciju svoj kćerke. — J. Smolikla, Split
...za mnogobrojne primljene milosti u životu, a napose za višekratno izbavljenje iz očite smrtnе opasnosti u prometnim nesrećama. — Josip Potimbrzović, Vukovar
...sv. Antunu i našem Kardinalu za mnoge milosti koje smo primili po velikoj devetnici, a napose za zdravje i za uspješnu operaciju. — A. i S. Damjanović, Vinkovci
...i sv. Judi Tadeju za primljene milosti. — R. M.
...za pomoć primljenu po njihovu zagovoru. — Marija Suton, Mostar
...Gospod od zdravlja, sv. Josipu i svima svetima za zdravlje kao i za pomoć kćeri iza operacije. — Manda Popović, Opuzen
...sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Leopoldu za pomoć u teškoj nevolji. — Evica Farsrly, Vrbovec
...Gospod od brze pomoći i bl. Leopoldu za uspjelu operaciju moga staratelja i za moje ozdravljenje. — Manda Palković, Subotica
...sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Vera iz Križa
...Bezgr. Začeću i sv. Judi Tadeju za sretan ispit unuka i za ostale primljene milosti. — Marija, Bjelovar
...sv. Antunu i Ivanu Merzu na uslišanoj molitvi. — Ana O., Zagreb
...sv. Porodjenju što mi je na sam badnjak spasilo sina od očite smrti u prometnoj nesreći. Auto je potpuno uništeno, a on je ostao neozlijeden. Osim toga zahvaljujem se bl. Leopoldu i dušama u čistilištu za primljene milosti u obitelji. — Majka iz Dubrovnika
...i Gospod Žalosnoj za hrabrost u podnesenim nevoljama. — Marija Mustać, Privlaka
...Gospod od zdravlja i bl. Leopoldu za zdravlje i za pomoć u stambenim problemima moje obitelji. — V. Bilić s obitelju, K. Šurcic
...i sv. Josipu za primljene Milosti. — K. Bilić Vranjic
...i Duhu Svetome za unukov uspjeh u školi. — Mandica Miler, N. Gradlška

...i Gospod od brze pomoći što su me očuvali od velikog napasnika. — Majka Požeške Svetve
...Presv. Trojstvu, Gospod Lurdskoj i sv. zaštitnicima na uspješnoj operaciji oka. — A. B., Dubrave
...sv. Josipu i sv. Antunu za sve primljene milosti. — N. N. Ferdinandovac
...Gospod Lurdskoj i sv. Antunu na izmoljenoj
...i Gospod od brze pomoći za unukov uspjeh milosti. — Durdica, Osijek
...Majci Božjoj Bistričkoj, Petru Barbariću i Ivanu Merzu na sretno položenom ispit. — Čitatelj iz Koprivnice
...Gospod od brze pomoći sv. Katarini za primljene milosti. — D. M., Koprivnica
...Majci Božjoj Svetogorskoj, bl. Leopoldu i Petru Barbariću za jakost i za sretno položeni ispit. — Zahvalna majka, Osilnica
...Gospod Lurdskoj i sv. Antunu za primljenu milost. — Studentica, Osijek

ZAHVALNICE MAJCI KLAUDIJI

...i m. Klaudiji za uslišanje i pomoć. — N. N., Oroslavje
...za zaposlenje. — N. N., Osijek
...za pomoć. — N. N., Sl. Požega
...za bezbroj uslišanja. — s. Kornelija
...što su nam kćerka i nećakinja iza duljeg vremena primile sv. sakramente. — Majka i tetka
...za mnoge milosti a napose u vezi s prodajom stana. — Ines
...za mnoge milosti a napose za spas od požara. Mila, Opatija
...za pomoć u duševnim i tjelesnim nevoljama, a napose što je jedna osoba nakon dugo vremena po zagovoru m. Klaudiye primila sv. sakramente. S. Dominika Pokupec
...za položeni ispit na fakultetu. — Zlata Milinarić
...za ozdravljenje kumčeta. — Ankica Trobenatar
...za zdravljenu pomoći i za primanje sakramenata. — S. Helena Dragun

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE NJIHOVOJ ZAŠTITI

Piše: Aco VIDOVEČKI

Kad bi sva djeca svijeta bila kao ona...

Nježna kao cvijet!

Upravo tako je izgledala, kad je rođena i kad sam je prvi put u životu vido. Na njezinom krštenju, jednog dana, dok su se odrasla djeca negdje po selima i gradovima igrala, radovala životu, a poneka pjevala i svoje pjesmice kao izraz zahvalnosti — nesvjesne zahvalnosti onome koji im je na božanskoj ruci poklonio dar života — osjetio sam kako je on divan i lijep. Lijep kao Onaj koji ga je poklonio onima koji su nazvani čovjek.

Obred krštenja tekao je pobožno i sabrano uz molitve nazočnih roditelja i kumova, uz radozna pogleda djece, koja se okupiše oko nas, da vide nekog sličnog sebi. Možda uz pitanje u nezrelim dušama: Jesam li i ja tako izgledao?

Bila je prvo dijete roditelja. Siromašnih, seoskih roditelja, suočenih sa dnevnom brigom za kruh. Žuljevi na rukama, umor u nogama, uzdasi na usnama. O ona je bila prva radost i blagoslov njihova braka. Slabašna, nejaka. Ni razvijala se nije kao druga djeca, kojima je nekoć selo obillovalo, i unosi smijeh i veselje neba na ulice, kuće, polja. Ali ona, khrka kao cvijet, rasla je sa smiješkom na usnama, vedrinom u velikim očima. Kad je narasla za školu, živjela je bez naravne igre s drugom djecom, bez dječjeg skakutanja u ograničenom dvorištu ili širokoj ulici. Često samo kao promatrač — kako se drugi igraju. Zvali su je, nekad u dječjoj nestoštosti vulki i zrake, ali odgovor uvijek isti:

— Samo se vi igrajte. Ja ču gledati. Tako mi je ljepeš!

Nije rekla i — lakše... Njezino malo srce nije dalo. Bilo je mlađe, kucalo kao i srca vršnjaka u zasopljenim grudima, ali kucalo jače od drugih. Pokušavala je trčati, ali brzo shvati: nema dah, ruke drštu, nožice otazuju.

Pošla je i u školu. S veseljem, jer u njezinom životu bilo je to nešto novo. Novi susret s nečim dotada nepoznatim. Djetinja radost nad tim novim učini da se uzradowala igri, prisilila se da stupi u kolo veselja tolikih u razredu, ali je nakon toga zahvatila nahlada, a u njezino se maleno, khrko tijelo nastani nevidljivi neprijatelj: reumatizam. Lomio je, kidao, raskapao to mlađe tijelo, kao da netko gura igle u nježne, khrke kosti.

Druga se godina škole bila kraju i za nju, kao i za čitav njezin razred, spremila

lo se nešto veliko u životu: Prva sv. pričest! S koliko li je veselja učila, slušala, pamtila, gužvala katekizam. S koliko veselja sjedala u klubu, kad je točno odgovorila na postavljeno pitanje. A vidi sam ponekad veliki umor što je morala izreći samo jednu rečenicu, samo jedan odgovor. No bila je sretna, radosna. Držao sam u napetosti sav razred ne odujući datum sv. pričesti. Koliko li je puta samo širom otvorila svoje velike oči, kad me koje dijete upitalo... — Kad će biti prva sveta pričest?

Većina je s naivnim »ah« krenula kući. Ona bez i te riječi. Strpljivo je čekala. I dočekala... Sjećam se i danas bjeline njezine haljine, u koju je bila obučena na dan prve svete pričesti, ali i pravog sivila njezina nedužna lica. I uzdignutih crnih očiju, kad je primala Tijelo Božjega Sina u dušu. Kao da je nestalo svakog traga bolesti u tijelu, kao da je započeo neki čudotvorni novi život. Da, i započeo je. Naglo raste njezin život, ali onaj drugi — život duše.

Pojavljuje se jednog dana. Sama, kad su druga djeca otišla, kad smo sami stajali ispred crkve, a oko nas vrio život sela, a cviljenje kola ispunjalo zrak. Stajala je pred mnom sa nekim strahom u tijelu, šutnjom na usnama. Za trenutak samo, da naglo, hvatajući dah u pluća, upita:

— Bih li ja mogla obavljati prve petke? Ja sam još malena, veli mama. A vi...?

Još i danas kao da osjećam neko uzbudjenje, kad sam čuo to pitanje iz osušenih usana te nježne djevojčice. Uzbudjenje, jer do tada nisam

doživio da moram odgovoriti na takvo pitanje. Jednom krhkom djetetu, koje ne voli igru, ali želi nešto veće i više.

— Kako da ne, kako ne... uzviknuh. Kao da sam želio da se uzvik raširi među čempresi oko crkve, po ulicama, kućama, u svemir...

— Pa znaš — sabravši se rekoh — da smo učili da Isus voli posebno malene, da ih zove k sebi, da je starijima poručio da moraju biti kao djeca, ako hoće ući u kraljevstvo njegovo. Sjeti se da je bio i ljud, kad su stariji, učenici njegovi, branili da djeca dolaze k Njemu.

— Znači da mogu...? — odvrati s protupitanjem.

— Samo ti dodil! To te Isus zove — rekoh. I sa smiješkom na usnama i veseljem u duši potrci kući. Ali samo nekoliko koraka, jer srce kao da je povikalo »stoj«. Lagano, lagano izgubi se ispred mojih očiju. A čempresi i borovi oko crkve kao da su zašumjeli raznoseći među ljude radost.

I dolazila je, primala Isusa mjesecima, više godina vedra, iako već teže hodajući i još težeg daha. Kako su joj bili dragi Marijini dani! Isus u srcu, Marijino ime na usnama, krunica u ruci. Doslovce ispunjuh se riječi... »ne živim više ja, nego Krist živi u meni...“

Jednog dalekog već sada prvog petka nije nije bilo u crkvi. Tužna slutnja pojavila mi se u duši, kad sam svršio ispovijedanje, pristupio k oltaru. A slutnja se pretvorila u stvarnost, kad u sakristiji ugledah mladu sestruru koja me zamogli da dođem k

njima, jer ona, nježna kao cvijet, želi svetu pričest na prvi petak. Pošao sam, putem nekako nesvjesno požurjući zvonara. Stigavši, udoh u sobu. U krevetu leži ona, poduprta s više jastuka. Blijeda, mršava. Kao da jedva čeka. Grudi joj se nadimahu. Grabe dah, traže zrak, kao probušeni mijeh orgulja.

Kad je saslušah, upitah se u duši: — Da li je tu uopće trebala ispovijed? — I rasnosno zaključih: — Isus je mirno mogao ući u tu mlađu slabušnu već iscrpljenu dušu...

Nakon obreda, pred svima nazočnima, iznenada ona mi postavlja drugo pitanje u našim susretima:

— Bih li mogla primiti škapular Majke Božje...?

Tišina, iznenadenje, čekanje visjelo je u prostoru sobe gdje je ona ležala. Majka je stisnula ruke, čvrsto privila ih grudima i otvorenih ustiju, kao da želi nešto reći, čekala moj odgovor.

— Možeš, odgovorih, ne začuđeno, nego zadivljeno. Ali istovremeno nehotice osjetih, da se bliži njezin svršetak. To je jamačno kraj života ovdje na zemlji. Kratko je trajala šutnja, a ja nadodah:

— Ali ja ga nemam kod sebe. Idem i donijet će ti kad želiš. Odmah.

Meni se žurilo, njoj ne. Ona je imala još jednu želju: doći u crkvu i tamo primiti škapular. Zato reče:

— Ja će doći sama u crkvu. Želim ga primiti ondje. I pričest i škapular...

Otišao sam, oprostivši se. A ruka joj bijaše vruća i drhtava.

I nadon je jednog dana, dosta dugo nakon našeg zadnjeg susreta, kod ispovjeda-

onice. Bljedu, mršaviju, iscrpljeniju. Ispovjedala se, primila svetu pričest, a nakon Mise ispunjenje zadnje želje na zemlji — primanje Marijina škapulara. S krunicom u dršćućim i prozirnim rukama. Na oproštaju jedan tih izgovoren »hvala«, zadnji pogled, poklon samo glavom Isusu u svetoahraništu i lagani odlazak ispunjen drhtajima iznemoglog tijela u kom je ostala još samo zdrava duša i netaknut smiješak. Bili su to njeni zadnji koraci tvrdom zemljom rodnog mesta.

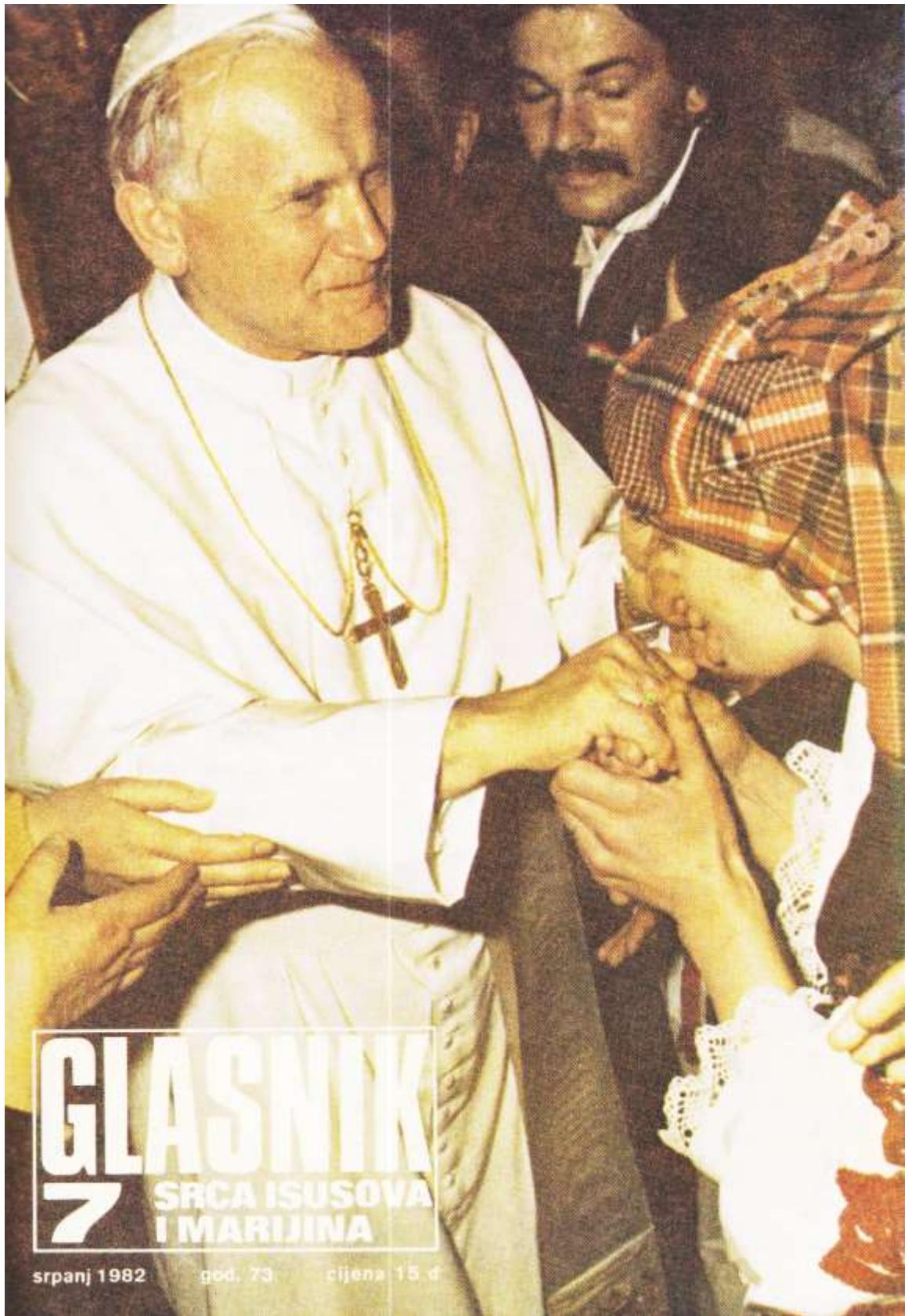
Kratko vrijeme nakon toga zvana navljestiše: netko se preselio u vječnost. Pomicali na nju i slutnja se ispunila. Ona, nježna kao cvijet, rastala se sa svojima i pošla k svome Bogu. Nakon križnog puta od krštenja do smrti.

Sprovod je bio lijep, veličanstven. Jesu li se to sakupili svi koji trpe? Sigurno ne. Sakupiše se oni koji su suošječali s njezinim bolima otkako je upoznaše po njezinim mekim i laganim koracima kojima je kao sjena prolazila mjestom, koje je žurilo i radilo... Bila je obučena u bijelo, kao i djevojke, koje su nosile vijence ispletene iz živih grana čempresa, okićene živim ružama majčinih i djevojačkih vrtova mesta. Na malenom, bijelom jastučiću, jedna od djevojaka nosila je prsten kao znak jedinstva, kao znak da je pripadala samo jednom: svom Isusu i Njegovom Srcu. Malo ljudsko srce, ispunjeno patnjom, i veliko Božje Srce, ispunjeno ljubavlju za čovjeka. I za nju!

Zamišljen, sjetih se kod kuće one pjesme... »Kad bi sva djeca svijeta...«

I dodah... »tako kao ona!«

GLASNIK

7 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

srpanj 1982

god. 73

cijena 15 d.

Naslovna strana:

MLADI SU SE MOGLI RUKOVATI S PAPOM

Na zadnjoj strani:

SRDAČAN SUSRET MLADIH S PAPOM

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen«, Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne nadružbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretpлатu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarina plaćena u gotovu.

Zavjet čistoće mladih u Rimu

Za vrijeme prvosvibanjskog hodočašća mladih, iz svih krajeva hrvatskog jezičnog područja u Rim, 34 mladića i djevojaka položilo je zavjet čistoće do braka u bazilici sv. Petra. Na ovaj su zavjet mlađi bili pripremani nekoliko mjeseci prije polaska u Rim.

Sam zavjet sastoji se u savjesnom obdržavanju šeste i devete Božje zapovijedi do vjenčanja. Poticaj, da se mlađima predloži polaganje ovoga zavjeta pod zaštitom Bezgrešne, došao je s dvije strane!

Prvo: Papa je kroz dvije godine u generalnim audiencijama srijede govorio o vrijednostima braka, ljubavi, čistoće nastojeći kod vjernika pobuditi ispravne stavove za te moralne vrijednosti.

Drugo: činjenica je da je Ivan Merz već u svojoj devetnaestoj godini učinio takav zavjet i primjerno ga obdržavao, djelovala je ohrabrujuće.

Takav isti zavjet učinilo je 46 mladića i djevojaka kongresnih delegata iz naše zemlje za vrijeme Međunarodnog euharistijskog kongresa u Lurd 1981. godine.

Svim zavjetovnicima uputio je zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić posebno pismo priznanja i odoberanja, a Sveti Otec Ivan Pavao II., koji je o ovoj plemenitoj gesti mladih bio obaviješten, poslao je svakome od njih na poklon krunicu.

Točnije informacije o načinu priprema i polaganja zavjeta mogu se dobiti na adresi »Postulatura Ivana Merza« Zagreb, Palmotićeva 31.

Prije svega, želimo se ispričati zbog velikog zakašnjenja GLASNIKA za mjesec svibanj. Vrlo dobro znate da smo uvijek do sada nastojali biti veoma točni: još prije početka mjeseca GLASNIK bi trebao biti u vašim kućama.

Nastupile su iznenadne poteškoće. Na vrijeme je bio složen i tiskan, ali naša tiskara — koja nam je do sada uvijek ispunjavala sve termine — nije mogla naći papir za korice. Dok se to povlačilo i tražilo, čitava naklada je čekala u tiskari skoro mjesec dana, a vi ste nas bombardirali listovima i upitim.

Pošto smo se porazgovarali s odgovornim ljudima u tiskari, nadamo se da se to neće više ponoviti. Međutim, ugodno smo se iznenadili u toj muci! — koliko je bilo interesa i pitanja na sve strane:

— Što je s GLASNIKOM? Kada će nam doći? Ne znam što se dogodilo... Ja do danas nisam dobio GLASNIKA. Poslao sam vam prije nekoliko mjeseci pretplatu. Ne znam da li ste dobili. Pišite mi koliko dugujem. Bio sam u bolnici, pa se ispričavam... Naši pretplatnici nisu do danas primili GLASNIK za mjesec svibanj. Čekamo svaki dan... GLASNIK br. 5. za mjesec svibanj još nisam primio. Ljudi me stalno pitaju... Niže potpisani daje do znanja upravi GLASNIKA da nisam dobio GLASNIK br. 5. Raspištao sam se na pošti. Pošta kaže da oni nisu primili od vas tu pošiljknu. Ne znam na kome leži krivnja... Listonoša mi je uređan i točan, pa me čudi što još nisam primio svibanjski broj GLASNIKA... Ili nam ga niste poslali, ili je na putu nekud zalučao? Čitaoci stalno pitaju što je na stvari...

Iz ovih riječi potražnje i požurivanja očituje se i skrb, briga, želja, ljubav prema GLASNIKU. Za nas na uredništvu to sve će biti poticaj da još više nastojimo kako bi GLASNIK mogao biti što bliže našem narodu i kako bi i ubuduće redovito dolazio u vaše domove.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. SRPANJ 1982. BR. 7

S A D R Ţ A J

HVALA NA PISMU	228
CBITELJI, POSTANI ŠTO JESI!	230
POMOLIMO SE!, R. Grgec	231
POSLJEDNJA OPOMENA SESTRE LUCIJE	232
POSVETA HRVATA SRCU MARIJINU, F. Kuhařić	233
IPAK JE PROGOVORIO, D. Čuturić	234
PAŽNJA PREMA STARIJIM OSOBAMA, F. Višnjić	235
LIKA ČUVA BASTINU SVOJIH PRADJEDOVA, P. Bulat	236
DAKOVAČKA BISKUPIJA U VESLOM SPREMANJU, P. B.	237
TAJ DIVNI FRATROVAC	238
XI. OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA	239
HODOČAŠĆE MLADIH U RIM	230
TKO SI TI?, P. Riblinski	242
NAD PONOROM	243
VJERODOSTOJNO NAVIJESTANJE EVANĐELJA, M. Rusan	244
SLIJEpac BIŠONATH, A. Gabrić	245
SIROČE NIRMALA, I. Stakor	246
USKRS U GAIBIRI, S. Mužić	247
MONIKINA BRIGA ZA DJECU, M. Okruglić	248
PAPA ZAHTIJEVA POVELJU PRAVA OBITELJI	250
NOVE KNJIGE	252
ZAHVALNICE	253
OČE, JA HOĆU K MAJCII, I. Matanović	254

hvala na pismu

POBAČAJI I KARITAS

»Draga poštovana sestro Jelena! Evo opet sam odvojila 200 dinara, jer se uviđek sjećam naše male braće i sestara, koje su majke odbacile. Ali isto me bol muči što sam ja isto abortirala zbog toga što me je muž na to tjerao.

Kad se sjećam, draga Jelena, sestro mila, ja, baš ja, nisam vrijedna da hodam po ovoj crnoj zemlji, jer sam bila ubojica mojih najdražih. Smatram da su sve majke bolje nego ja, koje nisu počinile ubojstvo svojih najdražih. Uviđek me groza hvata kad pročitam nešto grozno o pobaćaju: uviđek se kajem za svoje grijeha i kajat ču se dok budem živa, jer čvrsto vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni što će doći.«

N. N.

UREDNIŠTVU GLASNIKA SRCA ISUSOVA

Vi se puno borite svojim GLASNIKOM protiv abortusa, eto prilažem Vam i ovo pismo. Možda Vam može jednom poslužiti.

Činite i dalje dobro za spasavanje nerodene djece. Mi smo na Uskrsni ponedjeljak opet našli pred vratima novorođenu djevojčiku — rođenu na sam Uskrs! Život smo joj spasili, a gdje je njezinu mati? Samo dragi Bog zna! Srdačno vas pozdravlja

Jelena Brajša

NIKADA TAKO BLIZU BOGU

»Ostvario se moj dugo očekivani san. Nakon teških kušnji i borbi, uz pomoć moje nebeske Majke, došla sam ovamo u Zagreb na duhovne vježbe.

Kroz ova tri dana slušali smo predavanja u šutnji, u razmatranju i molitvi. Osobno sam se srela sa svojim Bogom. Nikad mi nije bio tako blizak kao sada. U ovoj dubokoj tišini, susreta neba i zemlje, doživjela sam što znače riječi Bog i Ja.

Promatrajući Isusovu muku i smrt, molila sam za milost da ga više nikada ne vrijedam. Molila sam za svoje najbliže da i oni dožive takve duhovne vježbe i učvrste svoju vjeru. Molila sam da nam Bog pošalje što više dobrih isusovaca, koji će neumorno raditi za Boga i za spasenje duša.

Posebna hvala našem bivšem župniku Ivanu Vragoviću, sada kanoniku zagrebačkom, koji mi je pomogao da sam došla u ovaj Božji vrt.«

Virovka

ŽAO MI JE ONIH KOJI NE LJUBE BOGA

»Ove duhovne vježbe su mi pomogle da bolje upoznam veličinu Svevišnjeg. Re-

koh, da upoznam, a tek nazrijeti mogu, jer je moj um ograničen da bi shvatio pravu veličinu, dobrotu i ljubav Boga. Zato ja mogu samo reći: Velik si i silan, o Bože moj, i divna su djela ruku Tvojih!«

Zao mi je onih koji ne ljube Boga, jer ovu sreću koju čovjek osjeća u svom srcu, kad u njemu stanuje Bog, i kada je ono čisto, ne može se ničim drugim postići.

Znam da je ovo posebna milost Isusova Srca da sam mogla prisustvovati ovim duhovnim vježbama. Svako jutro, nakon obavljenih molitava, posebno klečeći molim pred slikama Srca Isusova i Marijina, zazive »Srce Isusovo, smiluj mi se! Srce Marijino, budi moje spasenje!« Ako se dogodi da uslijed žurbe na posao to ne učinim, onda osjećam da mi nešto fali. Makar moje slike za neke bile »kič», one su u sobi na vidnom mjestu, ja ih volim, jer žarko ljubim ova ta draga velika Srca.

Mnogo toga ču ponijeti s ovih duhovnih vježbi, što će mi koristiti nositi križ na svom životnom putu. Kroz nekoliko godina nosim u sjećanju izreku »ako hoću, lako ču, ako neću, kako ču. Uviđek je aktualna i draga mi je, često je ponavljam.«

Banjalučanka

KRIŽ NA RAZMEDU STOLJEĆA

»Križ na razmeđu stoljeća, što je napisao Božidar Nagy, divna je isповijest i svjedočanstvo vjere vareških radnika katolika na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Posebno je značajan onaj natpis na tablici pod križem, koji bis-

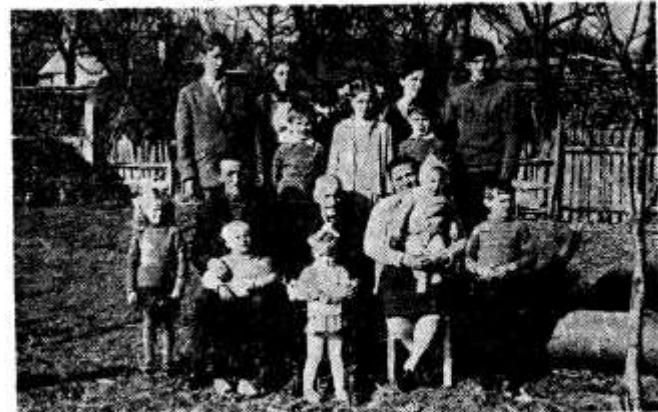
BOG SVOJIH NE OSTAVLJA

•Oni su Bogu i Rodu dali 17 djece. Sada ih je 13. Živih. Dvoje su odsutnih u školi. Osim roditelja tu je i 85-godišnji »japica«, dedek. Tu je i teta Marica koja se nije udavala, nego se posvetila Bogu u služenju ovoj Božjoj obitelji. To je ona Marica, koja me je sa svojom sekom Gretom i kolegicom Maricom Horvat na početku drugog razreda osnovne škole naučila moliti krunicu, a u adventu su svako jutro dolazile na zornicu u Šakovec 4 kilometra daleko.

Na licima sviju zrcali se prava sreća i zadovoljstvo. Neka od djece već imaju svoj kruh i namješteni su, a druga polaze školu, dok treći rastu za to.

Kad god mogu, s najvećim plijetetom i poštovanjem posjetim tu obitelj i uvijek obogaćen odlazim od njih. Od svega je tu najdivnije i najveće ovo: Kad u razgovoru s današnjim bogatim roditeljima saznam da imaju jedno dijete, obično zapitam:

— Gdje su drugi?

MAJCI SIDONIJI SJAJU OCI I OBRAZI OD SREĆE KAD DRŽI RODENO - DIJETE ILI UNUCE U NARUČU. A DRUGO TROJE ILI ĆETVERO OKO NJE SE GURA ...

mo mi svi trebali čitati i poštivati, a koji glasi:

Bratjo, natrag, natrag Isusu Kristu u novi vijek 1901. I svako koljeno nek se križu pokloni!

Sada treba da se zamislimo da li se danas itko poklonio, premda mnogi prođemo pokraj križa u autobusu sjedeći. Ako se ne možemo pokloniti, onda bismo mogli kapu skinuti i odati počast našem Spasitelju. Ako smo katolici i vjernici kao oni radnici, koji nisu žalili od svoga grla otkinuti i ovaj križ nabaviti, onda zahvalimo Bogu za ono što primamo. Kako vidim, previše smo hladni i nemarni za svoju vjeru. Može se to primjetiti i kod čitanja naše katoličke štampe ...

Samo, braćo, treba da se popravimo, i vječnom Bogu svi da se obratimo, Ova naša mržnja, kletva i zloba, To je gore nego stara ona turska zloba. Penzioner sa sela

A majka najčešće cikne:
— Kakvi drugi? Jedva i s ovim mogu izići nakraj ...

Da, ovo je norma velike većine današnjih modernih roditelja. Kod ove obitelji je posve drukčije mišljenje i osjećanje. Nikada i ni jedan put nisam video ni čuo od njih nikakvog traga nervoze, nestrpljivosti ili jednu jednu riječ, da su djeca teška, zločesta, neposlušna i slično. Nikada! Majci Sidoniji sjaju oči i obraz od sreće kad drži rođeno dijete ili unuče u naruču, a drugih troje do četvero oko nje se gura i vuče je da im nešto dade ili da ih pomiluje.

Kako je to moguće da u ovoj obitelji nije teško rođiti 17 i odgojiti 13 djece uza sve današnje poteškoće i potrebe srednje imućne seljačke obitelji? U čemu je ključ rješenja ove tajne? To nam je odavno rekao Božanski Spasitelj, Isus: »Bez me ne ne možete ništa učiniti! A njegov najveći apostol Pavao to potvrđuje riječima: »Sve mogu u onome koji me krije!«.

O. Viktor Crnković

DA SE BRAĆNA LJUBAV, OJAĆANA MILOŠCU
SAKRAMENTA ŽENIDBE, KROZ PATNJE I KRIZE
OBITELJSKOG ŽIVOTA JOŠ VISE UČVRSTI.

Obitelji, postani što jesi!

»U naumu Boga Stvoriteљa i Otkupitelja obitelj otkriva ne samo svoj »identitet«, ono što ona »jest«, već i svoje »poslanje«, što ona može i mora »činiti«.

Zadaće koje je obitelj od Boga pozvana ispuniti u povijesti, proistjeću iz samoga njenog izvora i vrelo su njenog dinamičnog i egzistencijalnog razvijanja. Svaka obitelj otkriva i u sebi pronalazi taj neodloživ poziv, koji istodobno određuje njenu dostoјanstvo i njenu odgovornost:

obitelji, »postani« ono što »jesi«!

Vratiti se »početku« Božeg stvarateljskog čina jest nužnost za obitelj, želi li ona sebe spoznati i ostvarivati u skladu s dubokom Istinom ne samo o svome biću, već i o svom povijesnom djelovanju.

A kako je, prema Božjem naumu, uspostavljena kao »prisna zajednica života i ljubavi«, obitelj ima poslanje da uvijek sve više postaje ono što ona jest, to jest za-

jednica života i ljubavi, u napetosti koja će postići svoje ispunjenje — kao i svaka stvorena i spašena zbilja — u kraljevstvu Božjem.

S gledišta koje dopire do samih korijena zbilje, valja reći da su, u konačnici, bit obitelji i njezine zadaće određene ljubavlju. Zbog toga obitelj prima poslanje da čuva, objavljuje i priopćava ljubav, životvorni odraz i stvarno udioništvo s Božjom ljubavlju prema ljudskome rodu i u ljubavi Krista Gospodina prema Crkvi, njegovoj zaručnici.

Svaka posebna zadaća obitelji izraz je konkretnog ostvarenja tog temeljnog poslanja. Nužno je, dakle, dublje prodrijeti u osobito bogatstvo poslanja obitelji i iz toga izvoditi mnogostrukе i jednojedinstvene sadržaje.«

Ovim riječima Papine apostolske pobudnice »Obiteljska zajednica« upućuju se i naše obitelji na produbljenje obiteljskih sadržaja pod kršćanskim vladikom kako bi mogle podnijeti jude i nevolje koji ih danas pritišču.

»Sakramenat ženidbe, koji prima i posebno označuje posvetiteljsku milost krštenja, osobit je Izvor i iskonsko sredstvo posvećenja bračnih drugova i kršćanskih obitelji. Snagom otajstva Kristove smrti i uskrnsnuća, u koje nanovo uvodi kršćanska ženidba« bračna je ljubav pročišćena i posvećena: »Tu ljubav se Gospodin udstojao iscjeliti, usavršiti i uzdignuti posebnim darom svoje milosti i ljubavi.«

Pomolimo se!

Piše: prof. Radovan GRGEC

Proljeće je već prošlo, blagdan Srca Isusova navijestio je dolazak ljeta. Sve je u cvatu i zelenilu. Približava se vrijeme znoja, plođova i žetve za jedne, a vrijeme praznika i odmora za druge. Sunčana jutra i blagi sutoni pjevaju pjesmu Stvoritelju potičući nas na razmišljanje i na hvalu. Pomolimo se! Pomolimo se pojedinačno i zajednički! Odahnjimo od strke i zbrke života, odmorimo pogled na zelenilu trave i drveća! Molitva i razmišljanje potrebni nam je nego ikada. Gandhi je jednom napisao da nam molitva treba biti »ključ jutra i zasun večeri.«

Molitva nam je potrebna za duhovni život kao što nam je za tjelesni život potrebna hrana, voda i zrak. Molitva u širem smislu obuhvaća čitav naš život koji treba da bude razgovor s Bogom. U užem smislu molitva može biti usmena i mentalna, molitva hvale i prošnje, službena liturgijska i privatna izvanliturgijska molitva, pojedinačna i zajednička molitva. Tko bi nabrojio sve vrste i podvrste molitve, koje, uostalom, nisu strogo odijeljene, nego se medusobno isprepliću i prožimaju. Naša razmišljanja, meditacije i kontemplacije, naše kajanje, naše Izričite molitve, naši uzdasi, krikovi i zazivi, naše sudjelovanje u Kristovoj žrtvi i euharistijskoj gozbi, sve

je to molitva, koja se s našim mislima, riječima i djelima stapa u organsku cjelinu. Tu prestaju sve učene klasifikacije. Za neke je, na primjer, krunica nekakva »mehanička« usmena molitva, a za druge kontemplativna molitva. U stvari, ona je jedno i drugo: riječi i slike punе značenja, neprekinuti tok uzdaha upućenih kap po kap Majci i njezinu Sinu. Ne smijemo prezirati ni učenje molitava napamet. Kao djeca naučili smo svu silu »obrazaca«, a kao odrasli ljudi otkrivamo njihov pravi smisao. Zar i Očenaš, molitva Gospodnja, nije jedan takav obrazac?

Danas se katkada učeno i s podsmiljehom govori ne samo o obrascima usmenih molitava, nego i o prosojnoj molitvi kao i o molitvama upućenima raznim svećenicima. Kažu, bit je molitve u klanjanju i slavljenju Boga, u hvali i zahvali. Ipak, i molitva prošnje ima svoje puno opravdanje u obiteljskoj povezanosti općinstva svetih.

U Očenešu, koji nas je naučio moliti sam Gospodin, nalaze se povezani u jedinstvenu cjelinu oba ta vida molitve. Najprije se klanjamо vječnom Ocu na nebesima, slaveći ga i hvaleći, a zatim se vraćamo trenutku sadećnosti, moleći ga za pomoć u našim svagdanjim duševnim i tjelesnim potrebama.

Molitva je, kako je lijepo rekao Jean Guitton, susret sadašnjosti i vječnosti, susret neba i zemlje. Ona nam daje snagu i svjetlost, ona nas tješi ucviljene i skršene. Pa ipak, tako joj se rijetko obraćamo, pogotovo Izričitoj molitvi, pogotovo danas kada smo, strpavši sve aktivnosti pod molitve, pod izlikom da nam je molitva čitav život, prestali moliti gotovo potpuno. Nažalost, sve rjeđe vidamo krunice i brevijare u rukama svećenika i vjernika.

Stoga nam je u ovom trenutku upućen svima poticaj Crkve na molitvu. Pomolimo se! Pomolimo se saml i s drugima! Pomolimo se u obiteljima i crkvama! Ne stidimo se prošne molitve, po kojoj je molitva dobila svoje ime. Ne stidimo se ni jobovskih vapaja. Molimo za nas grešnike, za žive i mrtve, za naše drage, ali i za naše neprijatelje, za obraćenje i zdravlje, za hranu i život. Vječni Bog, kej! sve može, u kojem je prošlo, sadašnjost i budućnost jedna te ista stvarnost, htio je da zemaljski doživljaji i događaji na neki način evlise o ljudskim molitvama što ih je On predvio.

Vrijeme je da postanemo svega toga evješani. I zato: pomolimo se! Nedavno je u Portugalu Ivan Pavao II. rekao: »Molitva je uvijek duša evangelizacije, duša svega apostolata i naša velika duhovna snaga.«

POSLJEDNJA OPOMENA

SESTRE LUCIJE

Znamo da još i danas živi posljednja vidičica Gospe u Fatimi. To je sestra Lucija, karmeličanka u Coimbrici. U Fatimi susrela se sa sadašnjim papom Ivanom Pavlom II. i ostala s njim u duljem razgovoru. Dobro je sjetiti se njezinih riječi...

Dvije stvari su djelovale na moga bratića Franju i sestrčnu Hijacintu da su se tako brzo posvetili:

Prvo, jer su uvijek gledali kako je naša draga Gospa, u svim ukazanjima, podjednako žalosna. Nikada se nije s nama namijala, i — razumije se — ova žalost i ova trajna bol, koju smo mi neprestano primjećivali na presvetoj Djevici, zbog uvreda protiv Božja i kazni koje će doći zbog grijeha, probadale su naše duše, i mi nismo znali u svojem dječjem shvaćanju ništa drugo izmisiliti — nego da

moramo mnogo moliti i prisustviti žrtve.

Drugo, zašto su se djeca posvetila — bila je vizija pakla. Uvjek, kada nam se ukazala presveta Djevica, pružala je ruke prema Zemlji, kao da se nečemu čudi. Iz njezinih ruku izlazile su svjetleće zrake, kao da je htjela čitav svijet pokriti i zaštiti pred kaznama koje nadolaze.

I u jednom stanovitom času, kada je presveta Djevica složila svoje ruke na prsima, mi smo ugledali pred nama pakao. Velečasni, koliko duša pada unutra, i kolikom podmuklom zlobom i podrugljivom ironijom muče demoni one pokvarene duše, koje su žrtve đavolske laži i zavodništva! Da nismo znali da nam je presveta Djevica u onom času tako blizu, kada smo gledali taj strašni prizor, mi ne bismo mogli izdržati. Mi bismo od grozote i straha u tom strašnom času umrli.

Kolike duše propadaju u paklul! Zbog toga nije moja misija upozoravati svijet na materijalnu kaznu, koja će sigurno doći na zemlju ako se narodi ne budu molili i činili pokoru. Ne! Moja je misija u tome da sve opominjem na vrlo blizu opasnost, koja prijeti, a u kojoj se svi nalazimo, naime, da zauvijek izgubimo svoje neumre duše, ako i nadalje tvrdoglavu ostanemo u grljesima.

SUSRET SESTRE LUCIJE, POSLJEDNJE JOS ZIVE VIDJELICE GOSPE U FATIMI, SA SADASNJIM PAPOM U FATIMI 13. SVIBNJA OVE GODINE.

Posveta Hrvata katolika Srcu Marijinu

Poznato je da naši biskupi potiču Inicijativu posvete naše Crkve i našeg naroda Bezgrešnom Srcu Marijinu. Hrvatski metropolita je u tu svrhu napisao posebnu okružnicu.

Smatram da je veoma prikladno da našu euharistijsku obnovu prati i pastoralno nastojanje kojim bismo se pripremili za tu posvetu.

Bit toga programa jest: s Marijom k Isusu. To znači: sav naš pastoralni rad oko duhovne obnove naše Crkve i našeg naroda povjeriti posebnoj brizi, zaštiti i vodstvu Presvete Bogorodice i Majke Crkve. To je sasvim u skladu s onim što je Drugi vatikanski sabor izrekao o odnosu Majke Spasiteljeve prema Crkvi u osmom pog-

---

U LIČKOM OSIKU — KIP GOSPE FATIMSKE I SLIKA IVANA PAVLA II.

---

lavljvu velike konstitucije *Lumen gentium* — Svjetlo naroda.

Posvetiti se Bezgrešnom Srcu Marijinu znači postati duboko svjestan svoga odnosa prema Bogu i prihvatiti Isusa Krista onako kako ga je prihvatila Blažena Djevica Marija. Ona je svim svojim bićem i životom pripadala Božjem djelu kao suradnica Božja u ime cijelog čovječanstva. Svoj stav prema Bogu izrekla je u riječi: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!«

S takvim raspoloženjem duše moramo se i mi odnositi prema Božjem spasiteljskom planu. Marija je uzor takvog stava. Stoga posveta ima svoje biblijsko i teološko obrazloženje.

Prošle godine su biskupi hrvatskog jezičnog područja sudjelovali u duhovnim vježbama kojima je baš to bila tema. Takve duhovne vježbe priređuju se za svećenike i redovnice pa ih svima preporučujem.

U svim našim pastoralnim nastojanjima moramo biti svjesni da ona ne mogu biti uspješna bez svrhunaravne Božje pomoći, bez Božjeg zahvata u događaju povijesti.

Posvetom želimo uključiti u svoj pastoralni rad Blaženu Djevicu Mariju, koja je bila puna Duha Svetoga, da molj za nas kao što je molila s prvom vjerničkom zajednicom u Jeruzalemu, da se dogodi dolazak Duha Svetoga.

Stoga čin posvete znači raspoloženje duše otvorene Božjem dolasku. To je odluka ljudskog srca i ljudske slobode da se pode s Isusom Kristom u životu, jer On je Put, Istina i Život.

Posveta znači ući s punom odgovornošću i svješću u događaj svoga krštenja. Zato se treba pripremiti za tu posvetu.

Svemu tome služe nastojanja radne grupe za pripremanje posvete. Preporučujem vam da s pažnjom primate, proučavate i u svom pastoralnom radu primjenjujete politike naših biskupa koji vam dolaze posredstvom radne grupe svećenika. Neka to nastojanje bude pod posebnom zaštitom Presvete Bogorodice.

Svima vam molim obilje Božjeg blagoslova, uz iskreni pozdrav

Franjo Kuharić
nadbiskup zagrebački,
predsjednik Biskupske konferencije

Ipak je progovorio

Žalostan je bio njegov razgovor, bile su to isprekidanе riječi. Čovjek je to u godinama. Dolazi u vijek u crkvu. Nikad ne kupuje katoličke novine. Čitati ne zna, ali je našao i našao godinama, premda je »nepismen«; stanove i bauštete i banke i dućane i posao na »crno« subotom.

Ostario je u ovom traženju tramvaja, robnih kuća, raskrižja, socijalnih radnika.

Nikad nikom nije vjerovao. Možda je to iz djetinstva ponio. Možda i zato što su mu drugi »pogrešno stvari čitali«.

Svake nedelje sam ga sreo i pružio mu ruku, nekoliko riječi porazgovarao, ali ga nisam poznavao, niti upoznao do prije nekoliko nedjelja.

Kada sam mu pružio elgatu, odgovorio bi mi ironično, a gornja usnica bi mu posebno uz smiješak podrhtavala, da on to ne »umije«.

Onda bih ga samo pogledao. I čudio sam se čovjeku koji ne »umije čitati«, to bi razumio, ali da »ne umije pušiti, bio sam iznenaden.

Tako bi to bilo o čovjeku kojeg sam malo poznavao, ali bio mi je simpatičan, a i kao vjernik, tu je svake nedelje. Nosio je on u sebi ono što tisuće naših radnika — samaca godinama nosi, ljubav prema djeci i ženi, koji su daleko, tamo u Bosni, u brdima, u prijateljskoj sredini; tamo gdje su kuće i njegovih kumova krštenih i krizmenih, tamo gdje se ljudi još uvijek nadu zajedno, pa se onda popije i kava i popije po koja rakijica. Tu se i seoski problemi rješavaju, svak svakom pomaže. Nitko se nikog ne plaši. Kuća se ne zaključava, a seoski psi navečer najavljuju dolazak prijatelja »na igru prstenata«.

On je odrastao u toj sredini. Otac je, pokoju mu duši, molio svaku večer krunicu i »općenitu molitvu«, sa priporukama, da nas Gospodin čuva »od vuka i hajduka«, od »kuge, glada i ratat...« »od poplave, od svakog zla.«

I danas se on toga sjeti, pa se i on moli. Moli on za šestoro djece, za ženu, koju bi doveo ovamo u ova »stranstva«, ali ima još sitne djece pa ne može. Teško mu je i bez žene i djece.

Sin mu je prije vojske bio u posjeti. Odrastao momak, crven u licu, zdrav, dobro ishranjen. Mogao bi s njim »brdo odvaliti«, rekli bi u Bosni. Bio je ponosan na sina. Najstariji je, pa je to

sreća za oca. Nije ga previše hvalio, usput bi samo spomenuo: »Dobro je, neka je ovdje... neka »dijete«, sve vidi, neka prode svijeta, kada to mi nismo mogli u njegovim godinama.«

Bili su to kratki razgovori, a onda molitva u prvoj klupi u crkvi. Ruke su raširene, pet Očenaša je molitva sviju, i pismenih i nepismenih, za »pet Isusovih rana«...

»Čovjek koji nije govorio« želi sada sa mnom razgovarati. Čovjek koji nije volio društvo sjedi u našem društvu nekoliko sati. Sluša i pokušava misliti. Misli on o prošlim godinama, jer je kao mladić došao u ove krajeve. Svi su mu u selu govorili: čuvaj se ljudi, čuvaj se svećenika po tim stranim zemljama. Ti si nepismen, pa posebno moraš biti oprezan.

Shvatlio je on to ozbiljno, pa nije nikome vjerovao. Tako godinama. Djeca su rasla bez njega, a ženi je redovito slao novce i adreske čuvao za »Lohnsteuer — porez na plaću«. Pokušao je u selu nešto biti, jer godinama zarađuje u Njemačkoj. Žena je kupila stan »sebi« u većem gradu. Ima i papagaja, koji više ne spominje njegovo ime. Sve je »njegova« žena nabavila. Djeca su rasla i bez oca i bez majke. Znao je on to, svi su znali, svi su o tome pričali, tračali, prepričavali...

— Zato sam bio takav zadnjih godina, vi to ne zname. Svaki naš čovjek ima svoju sudbinu, svoje križeve. Svaki od nas nosi u sebi ono što drugi ne vide i ne osjećaju, pa se ne možemo ra-

zumjeti. Kada srce boli, sve
čoji. Nas sve boli srce, pa
nas sve boli... Starim, sna-
ga prolazi, godine odlaze, a
lubavi nema. Sve sam ovo
čuvao u sebi, sâm sam se
borio sa sobom, sa svojom
obitelji, sâm sam bio uvijek.
Kada bi mi netko od naših
pokucao na vrata, nisam ot-
varao. Govorili bi, i Mato,
moj kolega i komšija to je
govorio: »Pusti ga, neplismen
je, on ne zna ništa!« Moja
sobica u prizemlju je puna
vlage i memle, takva je i
moja duša. Memla i vlaga,
kao i moja sobica. Nikada
nisam ni s kim razgovarao.
Pokušao sam mnoge stvari,
ja mali čovjek. Želio sam to
raditi kao što svaki veliki
rade, bio sam sâm, sada moram
biti s ovom zajednicom.
Moram jednom progovoriti...

I to pred svećenikom, u
našoj župskoj zajednici. Na-
kon mnogo godina šutnje,
nakon mnogo godina zabijanja
u sebe, konačno je spoz-
nao gdje može i smije go-
voriti i olakšati dušu...

Svećenik je našim ljudima
most do Božjega Srca. A
njima najviše Srca i treba...

Dragan ČUTURIĆ,
Mosbach

Za vrijeme svog boravka
u Parizu, njemački pjesnik
Rainer Maria Rilke izlazio bi
redovito poslije podne na
šetnju. Tako je, šećući s ne-
kom groficom, susreto u
jednoj ulici nepoznatu ženu,
koja je sjedila pogнутa i pro-
sila pružajući lijevu ruku pre-
ma prolaznicima.

Nikad ne bi gledala u pro-
laznike, jer joj po svoj pri-
lici bijaše teško proštit. Si-
gurno bijaše već starica.
Grofica bi joj svaki put pru-
žila novčani prilog, dok pjes-
nik Rilke nije nikad pružao
novca.

Ali jednog dana Rilke je
donio svježu bijelu ružu i
pružio je staroj prosjakinja.
Prihvatala je ružu i vidjelo se
da ju je to obradovalo
više nego milostinja u nov-
cu. Prosjakinja je tada pog-
ledala prema pjesniku i zah-
valila mu, te ustala i otišla
odatle. Pjesnik nekoliko da-
na nije tuda prolazio, dok je
grofica jednog dana prošla,
ali prosjakinja nije bilo.

Nakon šest dana opet je
pjesnik Rilke s groficom pro-
lazio ulicom, u kojoj je pro-
sila spomenuta starica. Sta-
rica je sjedila na starom
mjestu.

Grofica je upitala Rilkea:
— Eno je li Ali od čega je
živjela punih šest dana?

Pažnja prema starijim osobama

Pjesnik reče: — Živjela
je od ružel

Znači: živjela je od pažnje,
od posebne vrste poštova-
nja...

Svakome je potrebna paž-
nja. Svakome je potrebno
poštovanje. I bolesniku i
zdravu čovjeku. I mladima i
starimali i bogatima i siro-
mašnima. Malima i velikima,
djeci i odraslima. Svima...

Ali prema starijim osoba-
ma posebno je potrebna paž-
nja. I stari roditelji vole biti
lijepo obučeni i obuveni. Vo-
le lijepu riječ i lijep postup-
ak. Vole cvijet, ako im se
pruzi. Vole jabuku, ako im
se dade. Vole novu krunicu,
novu, lijepu, korisnu knjigu.
Vole lijepu riječ, a žalosti ih
prezriva i gruba uvreda.

Kako roditelje i stare oso-
be boli, ako se mlađi rugaju
njihovim molitvama, njihovo
vjeri. Treba poštovati
svačije uvjerenje, a posebno
vjero roditelja i starijih oso-
ba uopće. Sveti pismo govo-
ri kako Bog kažnjava one
koji se rugaju i ponizuju
stare osobe.

U ovoj međunarodnoj go-
dini starijih osoba, neka krš-
ćani pokažu više pažnje pre-
ma starijima, osobito onima
koji su možda u zadnjem
lijetu života.

Felix VIŠNIĆ

LIKA ČUVA BAŠTINU SVOJIH PRADJEĐOVA

13. SVIBNJA DOCEKAO JE NAROD LIČKOG OSIKA DRAGOG COSTA: IZ FATIME JE PRISPIO GOSPIN KIP, PO KOJEMU ONA ŽELI BITI TRAJNO PRISUTNA MEĐU SVOJIM VIERNIM LICANIMA, DJECA I MLADEŽ. IZREKLI SU VEOMA LIJEPU DOBRODOSLICU

Bilo je to 1966. godine. Pomoćni biskup riječko-senjski msgr Josip Pavlišić upitao je dra Viktora Burića, tadašnjeg ordinarija istih biskupija:

— Preuzvišeni, koja je žu-

pa u čitavoj Liki najteža i najpotrebnija?

Biskup Burić se malo zamislio. Mnogo je teških pozicija tada bilo u Lici. Ali ipak nije dugo čekao s odgovorom:

— Bez sumnje Lički Osik!

— Zašto?

— Crkva je razrušena, župni stan razoren, a mnogi vjernici se osjećaju kao stado bez pastira. Tu je i Gospić s bolesnim župnikom, tu je još drugih osam župa u okolicu bez svojih svećenika, a ovise o Gospiću i Osiku ...

NADBISKUP PAVLISIĆ, BISKUP JUBLARAC, SA ŽUPNIKOM ALOIJIJEM KUKECOM, IZRICE DOBRODOSLICU LIKU FATIMSKE GOSPE.

Mladi biskup Pavlišić tada je napravio povijesnu odluku. Otišao je u Gospić za župnika. U srcu Like djelovao je puno četiri godine u svom stilu: motor-kotač, auto, katehiziranje, oblaženje bolesnika i staraca, uređivanje brakova — a uz to — gradnje i popravci. Nakon rata bilo je na području senjsko-riječke biskupije porušeno 36 crkava, a demolirano 48 drugih župskih objekata. Od toga možda polovica na području Like... Danas je popravljeno preko polovicu svih tih objekata.

Čim je došao biskup Pavlišić za župnika u Gospić, odmah je bacio pogled na

Lički Osik. Treba graditi, ali odakle sredstva? Međutim, Božja je providnost uskočila na sasvim neočekivan način. Jednoga dana dobije biskup-župnik list od bolesne »Tete Jelice«. Ona ima rak, nju čeka vječnost, a ima prištedenih 2.000 dolara. Ona bila dala da se popravi crkva u Ličkom Osiku... To je tada bio velik novac, ali ni izdaleka dostatan da se pokriju onako goleme potrebe Ličkog Osika. Župnik-biskup je tu osjetio da ga Bog potiče na posao. S tim je počeo uzdajući se u Božju providnost. Danas je u Ličkom Osiku crkva obnovljena do temelja. Bijeli se kao labud. Zupni stan je jedan od najljepših u cijeloj nadbiskupiji, crkva Sv. Duha, koju je građio legendarni pop Marko Mesić, stoji usred Mušaluka kao živi dokaz da Ličani poštuju baštinu svojih pradjeđova, crkva u Ličkom Novom Ijepša nego prije rata...

Biskup-župnik uzeo je sebi kao kapelana mladog svećenika Lojzu Kukeca. Nakon odlaska biskupa iz Gospića ovaj je to sve uredio, dotjerao na nevjerojatan način uz veliku pomoć nesobičnih časnih sestara Srca Isusova.

Da Lički Osik dobije i na svojoj duhovnoj obnovi, Providence je omogućila da se nabavio krasan lik Gospe Fatimske. Priložene fotografije pokazuju da je blagoslov kipa 12. svibnja bio vrlo svećan i da se narod kršne Like lijepo odazvao. Uz lički Lurd — Krasno, uz Gospinu crkvu u Gospiću i Klancu, Fatimsku Gospu je u Ličkom Osiku postavila novi mostobran obnove srca Like.

Pero BULAT

Dakovačka biskupija u veselom spremanju

Cijela Dakovačka biskupija, od Sibinja do Slankamena, od Zemuna do Vljeve pokraj Donjeg Miholjca, nalazi se u radosnom očekivanju.

Veseli drhtaj struji slavonskim i srijemskim ravnica. Radosna uzbudenost osjeća se u brojnim crkvama i župskim zajednicama. Veliko kretanje i gibanje zahvatilo je nemirnu Sokadiju kao i brojne nove vjernike doseđene iz svih krajeva naše domovine, koji su se onđe odlično snašli, našavši svoj dom, svoju crkvu i svoju katedralu.

Pred nama je proslava stogodišnjice dakovačke katedrale!

Da se i središte biskupije spremi što bolje za svečane dane, održane su u samom Dakovu velike pučke misije od 25. ožujka do 4. travnja

ove godine. Vodio ih je i organizirao sam biskup msgr. Ciril Kos uz izdašnu pomoć dakovačkog župnika Ivana Janeša, dakovačkih svećenika, časnih sestara i mislnara isusovaca iz Zagreba na čelu s O. Zvonkom Majčićem.

Kao i na prošlim misijama, održanim prije nekoliko godina, Dakovčani su se veoma dobro odazvali i sudjelovali. Osobito treba pohvaliti mlađe, koja se sastajala na svojim posebnim programima svaku večer u samostanskoj crkvi, a isto i mlade bračne parove što ih vrlo uspješno povezuje dr Pero Aračić, profesor bogoslovije.

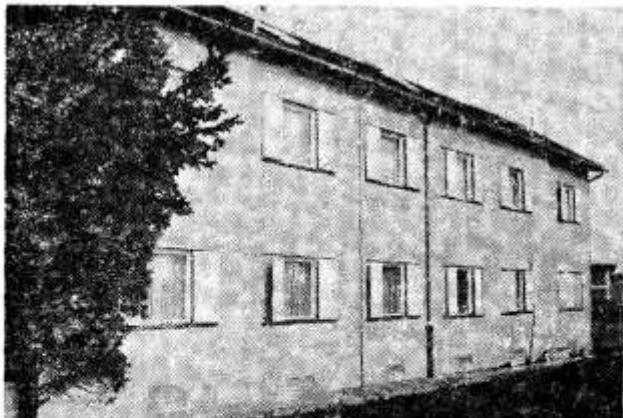
Cijelog ljeta, nedjeljama i blagdanima, dolaze brojni hodočasnici iz svih dekanata u katedralu da je što više upoznaju i zavole.

P. B.

BISKUP CIRIL KOS, GENERALNI VIKAR MATO BESLIĆ I KANONIK DR ILIJA ŽIVKOVIC PRISTUPAJU OLTARU PRIGODOM OTVARANJA PUČKE MISIJE U DAKOVU.

Taj divni Fratrovac

Zašto duhovne vježbe davanati običnim vjernicima? Pa one su određene samo za svećenike, redovnike i izobražene kršćane?

Nije istina! One su jedan od najsnažnijih — a danas i najpotrebnjih — izvora odakle strui život i obnova u sve slojeve Crkve. Zato danas u svijetu imamo velikih domova duhovnih vježbi u kojima se skuplja na tisuće osoba iz svih staleža i slojeva, željnih Božje blizine.

Hvala Bogu, takav jedan skroman, ali lijep DOM DUHOVNIH VJEŽBI nalazi se u Zagrebu na Fratrovcu 38. Prošle smo ga godine otvorili širom čitateljima GLASNIKA. Do kraja mjeseca svib-

nja obavljeno je pet tečaja: jedan u studenom prošle godine 45., drugi u veljači ove godine 43., treći u ožujku 49., četvrti u travnju 45., a peti u svibnju 43. sudionika.

Kako su zadovoljni? Pročitajte njihove dojmova u našoj rubrici HVALA NA PISMU u ovih nekoliko zadnjih mjeseci.

U lipnju, srpnju, kolovozu — dakle kroz tri ljetna mjeseca — nećemo imati na Fratrovcu duhovne vježbe. Počinjemo tek na jesen:

Rujan: od 17. do 19.

Listopad: od 8. do 10. i od 15. do 17. Dakle, dva tečaja u listopadu.

Studen: od 12. do 14. i od 19. do 21. Isto dva tečaja i u studenom.

Prosinac: od 10. do 12.

Budući da je oduševljenje onih koji su obavili duhovne vježbe veliko, a zanimanje vrlo živo, već sada objavljujemo programe i pozivamo da se polako prijavljujete na Upravu GLASNIKA, 41001 Zagreb pp 699, Palmotićeva 31. Bez najavljenе prijave i primljenog odobrenja nitko se ne prima. Zato se požurite naznačivši točno ime i prezime, adresu i vrijeme kada želite prisustvovati.

„NIKADA MI NIJE BIO BOG TAKO BLIZU KAO NA FRATROVCU ZA VRIJEME DUHOVNIH VJEŽBI.“ — IZJAVA JE JEDAN OD ONIH KOJI SU U TOJ ZGRADI DOŽIVJELI SVOJE NAJSRETNIJE ČASOVE ŽIVOTA.
(Gore)

CJELOKUPNO OZRACJE, KOJIM SU OKRUŽENI ONI KOJI OBAVLJAJU DUHOVNE VJEŽBE, POTICE NA MIR, SABRANOST I VEDRINU DUSE. (Desno)

Važna napomena! Ne možemo primati ponovo na duhovne vježbe one koji su ih ove godine obavili. Ponavljati će se moći na Fratrovcu tek svake treće godine. Razlog je vrlo jednostavan i razumljiv: ograničen je prostor i ne želimo da uvijek iste osobe dolaze. Želimo proširiti krug i na one vjernike, koji još nisu nikada obavljali duhovne vježbe.

U rujnu i prvoj polovici listopada preporučujemo da dodu starije osobe — premda se i drugi i te kako primajul — a u drugoj polovici listopada, studenom i prosincu pozivamo osobe ispod 50 godina, jer će one lakše podnijeti hladnoću.

Najaktuelnija knjiga godine

VJERA I NEVJERA — napisao bikup o. Škvorc. Konačno izlazi dugo očekivana i tako nužno potrebna izvanredna knjiga našega zagrebačkog pomoćnog biskupa.

Knjiga je svojevrsna novost u nas. Ona je bratski pokušaj da razumijemo jedni druge, da jedni druge prihvaćamo, da zajedno pitamo, da tražimo i bar nešto sigurno odgovorimo.

Knjiga je ukusno opremljena: uvezana u platno sa četverobojnim ovitkom; ima preko 700 strana. — Narudžbe: Filozofsko-teološki institut, Jordanovac 110 — 41001 Zagreb pp. 169.

XI. OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA

Obiteljski centar Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove u Zagrebu i ove godine organizira Obiteljsku ljetušku školu, koja je namijenjena bračnim parovima, mlađima koji se pripremaju na brak, kao i pastoralnim radnicima.

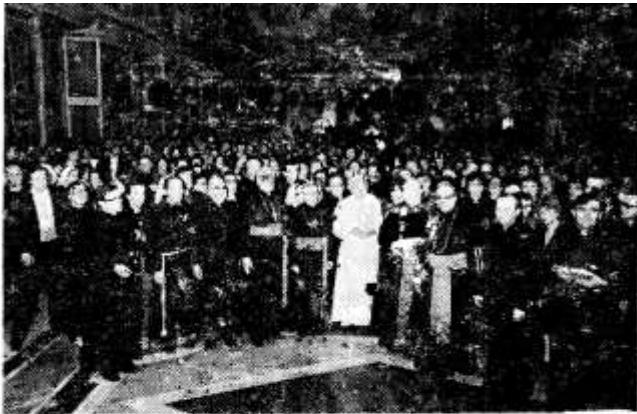
Škola će se održati OD 25.DO 29. KOLOVOZA u Zagrebu, na Fratrovcu 38. Okvirna tema je: RAZVOJNI PUT BRAKA. Svojim predavanjima i priopćenjima predavači (psiholozi, liječnici, pedagozi, teolozi, bračni parovi) nastojat će pokazati što svaki brak proživljava od svog početka pa sve do poodmakle dobi.

Organizatori škole žele da tom tematikom osvijete važnije momente bračnog života i da sugeriraju kojim putem treba potražiti rješenja u kritičnim momentima, kako bi bračni parovi dublje mogli proživljavati zajedništvo ljubavi na koje su pozvani.

Pobliže obavijesti i program na adresi: Jure Bosančić, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699; telefon 041/272-352.

ISUSOVAC O. JURE BOSANČIĆ POZIVA OBITELJI I CITATELJE GLASNIKA DA PRISUSTVUJU XI. OBITELJSKOJ LJETNOJ SKOLI

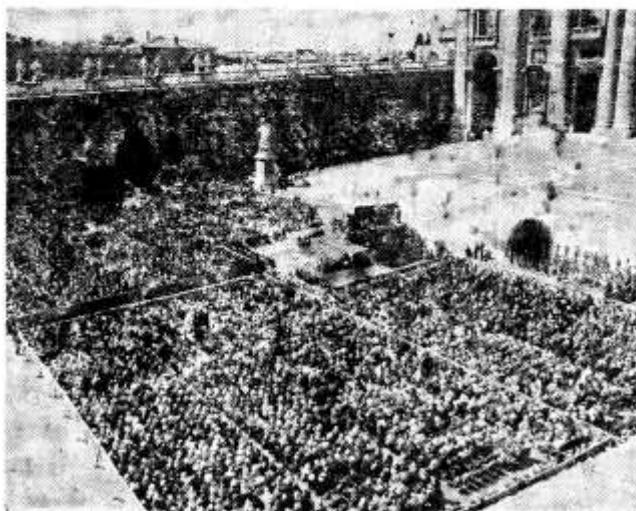

DRUGI PUT SMO SV. OCA VIDJELI I POZDRAVILI JOS IZBLIZEGA I SVIBNA ZAJEDNO S HODOČASNICIMA IZ BOSNE I HERCEGOVINE, KOJI SU DOSLI U RIM NA PROSLAVU 100. GODISNICE USPOSTAVE REDOVITE CRKVENE HIJERARHIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

HODOČAŠĆE MLADIH

»Dragi moji mladi Hrvati, štovatelji sluge Božjega dr. Ivana Merza! S radošću pozdravljam vas koji ste u tako velikom broju došli u Vječni grad. Vi se nadahnjete idejama profesora Merza. On je veoma ljubio Crkvu i Kristova namjesnika. Kad su ga jednom zapitali zašto ljubi Katoličku Crkvu i Svetog Oca, odgovorio je: »Jer u Crkvi vidim jasnu sliku Spasitelja i Boga, a u Svetom Ocu Papi pod prilikama čovjeka vidim Boga i Gospodina svoga.« Evo vam primjera! Pozdravite mlade u dragoj mi Hrvatskoj i ređite im neka i oni, kao dr. Merz, budu uvijek vjerni svetoj Crkvi i hijerarhiji, neka ljube Isusa i Mariju. Papa voli i blagosljivlje sve vas i vaše obitelji.«

Papa mladima na hrvatskom jeziku
28. travnja 1982.

Od 26. travnja do 3. svibnja o. g. pošlo je u Rim, kao i proših godina, hodočašće mladih u kojem je ovaj put sudjelovalo 300 mladića i djevojaka iz svih krajeva hrvatskog jezičnog područja. Mladi su proveli u Rimu pet dana i posjetili sva važnija sveta mjesta povezana s kršćanskim vjerom. Na mnogima od njih slavili su Euharistiju i proveli neko vrijeme u molitvi. Cilj je hodočašća bio da se kroz susret sa Izvorima kršćanstva produbi vlastita vjera.

Dva su bila vrhunca hodočašća: Susret s Kristovim namjesnikom i sv. misa u Bazilici sv. Petra. Naši su mladi dva puta vidjeli sv. Oca i pozdravili se s njim. Prvi put u generalnoj audienciji u srijedu, 28. travnja, kada ih je pozdravio na hrvatskom jeziku i uputio im nekoliko lijepih riječi o Ivanu Merzu. Drugi put su ga vidjeli i pozdravili još izblizega 1. svibnja zajedno s

TREBA POGLEDATI SAMO OVE SLIKE I VIDJETI KAKO SE PAPA OSJECAO MEDIU MLADIM HRVATIMA: BIO JE TO POSEENO SRDAČAN SUSRET, JER SU MNOGI MOGLI IZ BLIZINE VIDJETI PAPU, S NJIME SE RUKOVATI I FOTOGRAFIRATI.

URIM

hodočasnicima iz Bosne i Hercegovine, koji su došli u Rim na proslavu 100. godišnjice uspostave redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini. Bio je to posebno srdačan susret kad su mnogi mogli iz blizine vidjeti i čuti Svetoga Oca, s njime se rukovati i fotografirati.

Drugi vrhunac hodočašća bio je 30. travnja, kada su mladi prisustvovali koncelebriranoj svetoj misi u bazilici svetog Petra na treću obljetnicu Branimirova jubileja. Tom zgodom obnovljeni su sadržaji iz Branimirove godine. Istoga dana 34 mladih položilo je u Bazilici, u tom srcu kršćanstva, zavjet čistoće do braka, odazivajući se tako pozivu Svetoga Oca za očuvanje temeljnih moralnih vrijednosti, o čemu Papa već treću godinu govorio u generalnim audijencijama srijedom. Mladi su sakupili milijun starih dinara i to predali kao poklon Svetom Ocu za djecu Poljske.

Tko si ti?

»Promatram te već tri mjeseca i ne mogu odgometnuti tko si. Dručići si nego mi ostali: ne psuješ, nisi prost, lijepo se vlastaš, dobar si drug, izvrstan učenik. A usto vedar, mio i drag... Odakle to tebi? Tko si ti zapravo?«

Tako je ovih naših dana zapitao jedan učenik svog razrednog druga u prvom razredu srednje škole.

Razred je formiran od učenika raznih osmogodišnjih škola. Nastala je tako nova zajednica mladića i djevojaka. Pomalo su se upoznavali, zblizavali se. Sklapala se nova prijateljstva. Već nakon nekoliko tjedana postali su slobodniji u vladanju, u međusobnom odnosu, u razgovorima. A pomalo i povjerljiviji. Stvorili su svoju razrednu zajednicu.

No dok su ostali manje-više onakvi kakvi su današnji daci, ovaj jedan se nekako odvojio od njih. Nije kao ostali. Ne u lošem značenju te riječi, nego u dobrom. Njegov školski drug, iako se nije razlikovao od ostalih, ipak, ili baš zato, nije mu se mogao načuditi...

I nas zanima tko je taj mladić. Odakle njemu to da je takav, da se je odvojio od ostalih u razredu u svom ponašanju. Ostao s njima dobar, a ipak se nije spustio do njihovih banalnih razgovora, prostih izraza, đačkih lopovluka. Nikakav drveni svetac, koji bi svo-

jem ponašanjem bio izazovan prigovor drugima, nego — eto — drugima na udijlenje.

Odgovor na tajnu ponašanje ovog mladića daje obitelj kojoj pripada. Gradska je to obitelj. Roditelji su zaposleni i moraju voditi brigu o svom poslu, o svom namještenju, jer — treba djeci osigurati kruh. Oni to znaju jako dobro. S tim računaju. No — tko roditelji znaju još nešto veoma dobro: moraju dati svojoj djeci — imaju ih troje — ne samo kruh, nego i čestitost, dobar odgoj, a kao katolici i dobar katolički odgoj. Jer, oni svoju vjeru uzimaju ozbiljno: ona je za njih ne samo neka vanjština, po krsnom listu vanjska pripadnost zajednici Kristovih vjernika, nego život njihove duše... I njihove osobno, oca i majke, ali — i život duše njihove djece. Dobro poučeni u vjeri, puni dobre volje da se otvaraju Božjoj milosti i Božjoj Riječi, naučili su i s uvjerenjem prihvatali radosnu stvarnost koju nam je Krist Gospodin objavio kad je rekao: »Došao sam da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10, 10). Po sakramentu svetoga krsta Krist daje svakom svom vjerniku ovaj život duše, a onda pojedinac mora da dalje vodi brigu za taj život milosti, da ga čuva, njeguje i pravim katoličkim životom razvija sve do kršćanske zrelosti. Roditelji ove obitelji danas, u naše vrijeme, iako su okolnosti oko njih takve da nisu za njih osobno baš najpovoljnije za izraziti vanjski katolički život, ipak žive punim katoličkim životom. Svaku večer obavljaju zajedničku obiteljsku molitvu. Tu je

na programu i čitanje Svetog pisma. U čitanju se izmjenjuju. O pročitanom razmišljaju, raspravljaju. U kući imaju i duhovnih knjiga, vlastitih i posuđenih svatko prema svojoj dobi, i te knjige čitaju za nutarnju izgradnju i vjersko osvježenje.

No i još nešto trlo važno. Ovoj obitelji puno je bilo do milosnog života duše. A taj život, kao i svaki drugi, zahtijeva hranu za rast i razvitak. K tome, duša je tako nešto veliko da za njezin život i rast nije dovoljna kakva god hrana. Ona je Božja slika i traži za svoj život božansku hranu. Krist nam ju je dao:

»Ja sam kruh života. Oče- vi vaši jedoše u pustinji manu i pomriješe. Ovo je kruh koji silazi s neba: da tko od njega jede, ne umre nikada. Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude Jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek. Kruh koji će dati, tijelo je moje za život svijeta.« (Iv 6,48-51).

Tako je Krist najprije obećao, a na Zadnjoj večeri os्�tvario: »Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje...«

Obitelj kojoj naš mladić pripada shvatila je te Kristove riječi u svoj njihovo zbilji i vrijednosti. Krist je hrana njihovoj duši. I roditeljima i djeci. Svake nedjelje svi se pričešćuju. Ali ne samo nedjeljom. Oni to čine na prve petke i na prve sute u mjesecu. K tome i na blagdane, kad obvezatno sudjeluju kod euharistijskog slavlja.

Treba naglasiti još i ovo: Roditelji ne tjeraju djecu na sve to. Nipošto! Njihov odnos prema djeci nije zapovijedanje, prisiljavanje, nego

prijateljsko uvjeravanje. Najprije sve čine sami, a onda su djecu već od malenih njihovih nogu učili da je takav život onaj pravi, onaj dobar, onaj što ga od nas traži Bog, naš zajednički Otac, dobar Otac, koji nas ljubi i koji nam želi dobro. Naučio nas je takvom životu Božji Sin kojeg je dobar nebeski Otac poslao na zemlju da nas nauči kako treba živjeti da omilimo Njemu, Ocu, pa da postignemo nakon života sve ono lijepo što nam je Otac pripravio u nebu. A to je nešto tako krasno, da sveti Pavao posebno ističe, pozivajući se na Izajiju proroka (64,4; 52, 15), u Poslanici Korinćanima: »Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čujeće ne ude, to pripravi Bog onima koji ga ljube.« (1 Kor 2,9).

No da možemo živjeti tako kako nas uči Krist, treba nam snage. On je to predviđao i dao svoje vlastito tijelo za hranu našoj duši da nam duša po toj hrani dobiva stalno novu snagu za dobro i snagu za borbu proti zlu u nama i oko nas.

To znaju dobro ovi roditelji. Tome su naučili i svoju djecu. Pa se svi zajedno često hrane Kristovim Tijelom i po njemu dobivaju snage: roditelji, da budu dobar roditelj i vrijedni članovi ljudske zajednice; djeca, da budu dobra djeca, savjesni daci, dobri školski drugovi. A svi zajedno — i roditelji i djeca uslijed takvog života ne samo da su nutarnje smrreni, nego i vedri, radosni, sretni.

U tom je tajna i odgovor na pitanje školskog druga našem uzornom učeniku.

Petar RIBINSKI

NAD PONOROM

*Bile su to teške ratne godine kad sam se udala. Bill smo u stanu, a imala sam svake dvije godine djece: dva sina i jednu kćerkicu. Onda sam oboljela na plućima i dobila kavernu. Ništa drugo nego na liječenje. Najteže mi je bilo djecu ostaviti. Najstariji je išao u prvi razred i ostao je satom kod kuće, kćerkicu je uzela moja sestra, a najmanja je bila kod moje mame i brata na selu.

Predala sam se u volju Božju. Najteže mi je bilo što ne smijem svoje dijete poljubiti zbog svoje bolesti. I, hvala Bogu, ozdravila sam i vratila se svojoj djeci. A sada dolazi ono glavno što sam htjela reći:

Nakon nekog vremena osjetila sam da sam opet u drugom stanju; otišla sam k primalji, koja mi je rekla da je dijete staro tri mjeseca i odmah se pokazala pripravna da to napravi. Rekla sam joj suznih očiju:

— Gospodo, ja nisam to došla učiniti!

Platila sam joj i otišla. Ali je nastala borba. Moj suprug je poznavao jednu drugu primalju i nju poslao k meni da me nagovori. Ona mi je govorila:

— Što će vam više djece? Imate tri djeteta, a niste zdrava ...

I tako je svega i svačega spominjala. Ali ja njoj tumaćim da to ne mogu napraviti, pa iako mi je muž alkoholičar, ipak ne mogu.

Ali on je nju uporno slao i ona mi je isto rekla da je već prošlo tri mjeseca. I tako je kod mene nastala borba, ali i molitva. Jedan glas mi je govorio da to učinim, a drugi — nipošto. I tako dođem pred našu obiteljsku sliku Srca Isusova i Marijina i opet suznim očima zavapim: »Pomožite mi!« No moj muž me svaki dan pitao da li sam bila kod te primalje. I zanimljivo, kako je došlo toj borbi kraj! Sanjam ja kako se držim za jedan bijeli stupac čvrsto, a moje tijelo visi u ponoru i vidim moje troje djece da trče ispred mene kao po ulici. Ja se malo okrenem i vidim veliku provaliju bez dna i kažem sama sebi: — O, Bože, da se malo maknem, mene više nema ...

I još se bolje prihvatom za taj kameni bijeli stup i svu snagu upotrijebim da se izvučem. I tako sam se probudila.

Odmah sam znala što znači taj san. Probudila sam muža i rekla da mi nikada više ne spominje da ono napravim. Ispričala sam sve što sam doživjela. Malo se zamislio, zašutio i otkazao onoj primalji ...*

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA USLUGE KOJE CRKVA PRUŽA LJUDIMA POTAKNU SVE, OSOBITO AFRIČKE NARODE, DA POVJERUJU EVANDELJU

Vjerodostojno navještanje Evangelja

Isus Krist, prvi misionar — tj. Božji poslanik i navjestitelj spasenja — reče za sebe da je došao služiti i dati život za sve, a ne da drugi njemu služe (Mk 10,45). Koncil zgodno kaže isto za Crkvu: »Crkva treba da, poticana Duhom Svetim, korača istim putem kojim je koračao sam Krist, naime putem... služenja i žrtvovanja samoga sebe« (AG 5). Zato i misionari po Africi i širom svijeta, a jednako i Kristovi vjerovjesnici kod nas u stvari služe narodu, žive za druge.

Crkva nas poziva na molitvu da raznovrsno služenje i pomaganje, koje bližnjem iskazuju misionari, navede ljude, posebno u Africi, te prihvate Evangelje. Drugim riječi-

ma, molimo da zalaganje za bližnjega bude rječit i vjerodostojan govor o veličini kršćanstva, poticaj da se kršćanska vjera cijeni i prihvati; da revnovanje za dobrobit ljudi otvorí srca Kristovoj Radosnoj vijesti spaseњa.

Znamo iz povijesti da je Crkva uvijek služila narodu više nego itko drugi.

Tako Crkva radi i u misijama. Dosta je da se sjetimo kako je o. Gabrić u Indiji Izgradio ne samo više crkava, kapela i samostana, nego gradi s ljudima škole, kuće, čitava naselja, kopa bunare, neplodnu zemlju pretvara u plodnu, pomaže osobito mlađeži da izuči razne занate ...

Iz vjerskog tiska možemo upoznati koliko dobra čine narodu u Africi naši misionari (isusovci, franjevcii, dijecezanski svećenici) i misionarke. Npr. br. Ilija Dilber izgradio je od 1974. do danas u Zambiji pet crkava. I to tri prilozima iz domovine — to je dar hrvatske Crkve Crkvi Zambije; a dvije također uz priličnu pomoć iz domovine. Osim gradnji i obnova crkvenih ustanova izgradio je ili obnovio s ekipom svojih radnika mnogošta čime se poboljšava ljudski život. Npr.: Izgradio je kuće za obitelji radnika, u godini djece uredio je igralište za djecu u župi sv. Ignacija, u godini invalida obnovio je dom za invalidnu djecu u Lusaki (vode čč. ss. franjevke), pomogao je u gradnji domaćinske škole (vode sestre dominikanke).

Slično rade i drugi naši misionari u Africi: pomažu gubavce (s. Emica), poučavaju u školi (o. Lučić, o. Josip Weissgerber). A daleko veći broj radi po župama: propovijedaju, poučavaju, tješe — to su koji put manje vidljivi plodovi, ali daleko važniji!

U mnogim zemljama vlasti cijene suradnju misionara za dobrobit ljudi; no ima zemalja u kojima ih progone. Npr. u Južnoj Africi manjina bijelaca nedostojno postupa s crncima, a Crkva se zauzima za potlačene i traži pravdu. Zato je vlastodršci progone. Zadnjih je godina u raznim zemljama Afrike više misionara i misionarki pobijeno, svoje služenje narodu zapečatilo je krvlju.

Molimo: da sav rad, požrtvovnost i zauzimanje Crkve za dobro naroda otvorí domorocima oči i srca, te uvide ljepotu Evangelja koje usrećuje čitava čovjeka, te da ga prihvate da ih dovede i do vječne sreće.

Mato RUSAN

Slijepac Bišonath

Veličina jednog čovjeka najbolje se pokazuje kad ga pohodi kušnja. A da takvih velikana duha i srca ima i među običnim, nepoznatim ljudima iz puka, pripovijeda nam otac Ante Gabrić u članku što ga ovdje objavljujemo.

Slijepac Bišonath slijep je na očima, no dušom i srcem je baš ono što mu znači ime: »Bišo-nath — Vladar svijeta«. On je doista vladar svojom dobrotom i velikodušnošću. Kakvu nam je svima održao propovijed! Sjedili smo uz razrušeni nasip rijeke Gangesa. Nedavna ciklonска oluja ostavila je iza sebe pustoš. I nasip, i okolna polja, i sela — sve je uništeno. Dječica su se stisla uz roditelje pod plastičnim šatorima, na goloj zemlji. Na licima im se čita glad. Dršću, jer je i tu sada dosta hladno. (Ovo je pisano u siječnju!).

Zahvaljujući vašoj dobroti i ljubavi, mogli smo nabaviti hrane, lijekova, odijela, a osobito gunjeva. Glavar sela i mlađi dali su se odmah na posao. Već je sastavljena lista onih koji su najviše nastradali. Odmah se počelo dijeliti pomoć. To je malenkost, kad se pomisli da su neki sve izgubili. Jedan gunj po obitelji! No svi su sretni, sretni i radi gunja, no još sretniji zbog ljubavi darovatelja.

Kad je sve bilo svršeno, glavar sela udari se rukom po čelu. »Zaboravili smo slijepca Bišonatha! Kad smo pravili listu, on

PRVOPRICESNICI U MARIA POLLIJU OKRUŽENI SES-
TRAMA MISIONARKAMA LJUBAVI, A U POZADINI STO-
JI NJIHOV ZUPNIK OTAC ANTE

nije bio kod kuće. S malom kćerkicom prosio je po obližnjim selima...«

Bilo kako bilo, njemu treba dati jedan gunj. I odmah su se našli dobrovoljci. Svi su oni bijedni, svima je gunj potreban, no Bišonathu više nego ikome drugome.

Pozvali su Bišonatha. Poglavar sela pruža mu gunj uz mali nagovor. Kad se Bišonath dotakao gunja, onako priprosto od srca reče: »Ja sam jutros od nekoga dobio gunj. Ovaj dajte nekom drugom siromahu!«

I onda podiže ona dva suha oka prema nebnu i prema nama. Bilo je to nešto rajske krasno i u njegovim riječima i u onim suhim očima, u onom srcu, punom velikodušnosti i ljubavi. Kakva je to bila propovijed! Suze sam vido u mnogim očima.

Dvije kćerkice stajale su uz svog slijepog oca. Mlada, Khuku, kojoj može biti oko 5 ili 6 godina, s tatom ide po selima i pravi. Starija, Mondula, kojoj je oko 8 godina, pazi na kolibu i skuha ono malo riže što dobri ljudi dadu njezinu slijepom ocu. Odijela su im poderana, jedva se drže na njima. Lijepo smo ih obukli u nova odijela, a pobrinuli smo se da te večeri imaju i malo više riže.

Svatko je bio radostan. Nema tu nikakve zavisti, kao da je svaki primio taj isti dar.

Slijepac Bišonath ga je i zavrijedio, jer je djelotvornim primjerom svoje priprostoće i velikodušnosti mnogima otvorio oči — svojom dobrotom i siromaštvo obogatio je svijet.

Divimo mu se. A da li imamo snage da naslijedujemo? Ne sutra, nego — danas!

O. Ante GABRIĆ

STARAC S UNUKOM U NARUCJU SJEDI PRED SVOM SRUSENOM KOLIBOM. ODJEVENI SU TEK U KOMADE TRULE MOKRE ODJECE

Siroče Nirmala

Još za prošli Božić zamolili smo sestruru Ivanu Stakor, koja djeluje među gubavcima i tuberkuloznim bolesnicima u Matigari, na sjeveru Bengalijske, da nam napiše opet nešto o tim svojim bolesnicima. Odazvala se našoj molbi i poslala nam je kratku povijest jedne djevojčice, male sirote bez oca i majke. Pisemo nam je stiglo pred prošli Uskrs.

Kod nas ovdje živi djevojčica koju je majka ostavila kad su joj bile svega dvije godine. Otac joj je bolovao od tuberkuloze i lječio se ovdje u našoj bolnici. Netko je i tu siroticu donio k nama, jer je i ona bolovala od iste bolesti. Mala se zove Nirmala.

Otac joj je ovdje umro, pa je dijete ostalo i bez oca i bez majke. Mnogo je trpjela i od bolesti i od osamlijenosti. No zdravlje joj se nešto popravilo. Pomalo se privikla kod nas i postala je nešto veselija. Budući da je i pođraska, dall smo je u školu. No bolest se opet vratila, pa smo tu malu bolesnicu ponovo smjestili u bolnicu. Po vjeri je bila hindu, ali je svaki dan molila.

Jednog dana sam se upustila s njom u razgovor. Kazala sam joj da smo joj mi sada i otac i majka i da ćemo se za nju brinuti koliko više budemo mogli. Obećala sam joj da ćemo je poslati u školu u Kurseong čim ozdravi. Govorila sam joj i o tome da je Isus veoma voli, pa neka i ona uzvratiti njemu ljubav. A to će najbolje učiniti ako postane kršćanka, jer je to Isusova želja. On je želi imati posve za sebe. Sve to je za nju bilo nešto upravo divno, neopisivo. A budući da je bila željna ljubavi, s radošću je pristala da po krštenju postane Isusova. Tad sam joj rekla da prije mora učiti nešto o našoj vjeri da tako Isusa bolje upozna. U pouci o vjeri govorila sam joj i o tome kako će u svoje srce primiti Isusa. Kad je to čula, Nirmala je svom dušom čeznula da se mogne što prije sjediniti s Isusom. Zato je željela da bude što prije krštena. Trčala je za ocem Nevetom, starim svećenikom Isusovcem, koji se nalazi s nama ovdje u bolnici, te ga molila: »Oče, krstite me!« No on joj je odgovorio: »Neću!« No kad je vidio kako milost u toj maloj duši upravo vidljivo

MALA PATNICA KOJA JE U NASOJ BOLNICI NASLA SKLONISTE, PAZNJU I LJUBAV

djeluje i da njezina ozbiljnost nadilazi njezinu dob od osam godina, napokon pristane da je krsti. Za krštenje bila je određena slijedeća nedjelja. Nirmala si je našla kuma i kumu, a ja sam je odvela u Siliguri da joj kupim novu haljinu i sandale. Pustila sam joj neka si sama odabere što želi. Tako je prvi put u životu dobila haljinu za koju je mogla reći da je doista njezina i koju prije nije nitko drugi nosio.

Kod svete mise te nedjelje Nirmala je primila sveto krštenje i prvu svetu pričest. Uz svoje dosadašnje ime Nirmala sama je izabrala još jedno ime — Joyti.

Otada je ona često kod svete mise. A za nju se sad, posebno brine njezina krsna kuma, koja joj je postala drugom majkom. Stoga djevojčica češće ponavlja: »Sad znam da me netko voli. To je Isus i svi oko menel.«

Nirmala neće dugo živjeti, jer bolest naglo napreduje. Ona to zna i sve dobro razumiće, premda joj je tek osam godina. Ona se raduje što je Isusova i što će poslije smrti poći k njemu. Pomolite se malo za to dijete!

S. Ivana STAKOR

Uskrs u Gaibiri

Početkom svibnja stiglo nam je pismo sestre Silvine Mužić iz Gaibire. U njemu se u prvom redu zahvaljuje dobročiniteljima, a onda opisuje kako su proslavili Uskrs, da nam na kraju spomene razne poteškoće koje sa sobom donosi vrućina što je već počela.

Od srca zahvaljujem svim dobročiniteljima, napose župniku moje rodne župe Veliki Bukovec, velečasnom gospodinu Ivanu Lončaru. Neka Gospodin obilno svima naplati i ovdje i u vječnost!

Uskrs smo doista veoma lijepo proslavili. Kao i obično u takvima zgodama, svetu misu uskrsnog bdjenja imali smo vani kraj crkve. Bilo je prisutno oko pet tisuća vjernika. Sveti obredi su počeli u deset sati navečer. Nakon blagoslova krsne vode svećenik je krstio 23 male djece. Slijedila je sveta misa. Pod njom su djeca veoma lijepo pjevala. A da je bilo svirke i udaranja u bubnje-

SESTRA SILVINA NE DA SE SVLADATI NI OD SVOJIH GODINA NI OD TESKE INDIJSKE KLIME, VEC USTAJNO NASTAVLJA SA SVOJIM MISIONARSKIM RADOM

ve, o tome i ne trebam posebno govoriti, jer ovdje bez toga nema svečanosti. Ali zanimljivo je to da ni bubenjevi, ni svirka, ni pjevanje nisu probudili brojne žene s djecom koje su, umorne od duga puta i od vrućine, zaspale pod misom. Ta neke od njih prevalele su pješice čak i do 15 kilometara po Jakom suncu. Spavale su na kamenju i na pijesku. Kad je došlo vrijeme za svetu pričest, katehisti i sestre išli su okolo i budili su ih. Kad sam se sjetila Isusovih riječi: »Duh je doduše spremam, ali tijelo je slabo.«

Dijeljenje svete pričesti trajalo je preko pola sata, premda je pričešćivalo pet svećnika.

S tog uskrsnog bdjenja vratile smo se kući tek u dva i po sata ujutro.

Kod nas sada već vlada velika vrućina, što nam donosi mnoge male i velike žrtve. Po danu treba podnositi osim vrućine i napadanje sitnih mušica koje nam se zalijeću i u oči i u usta. A noću, ako smo pod mrežom koja nas štiti od komaraca, to nam veoma otežava disanje. Ako pak nemamo mreže, onda nas cijelu noć napadaju komarci i bodu nas da se napišu naše krv.

Kamo god preko dana idemo moramo ići po pijesku i sitnom kamenju što nam ulazi u sandale i reže nam noge kao staklo. Putujemo li nekamo autobusom, eto nam opet nove žrtve. Autobusi su uvijek prenatpani. Pomislite, u autobus koji može primiti normalno oko 60 putnika, ugura se čak i do — 200 osoba. Tu se onda ne zna tko stoji na podu, a tko na tudim nogama. Uz ovu užasnu vrućinu morate podnositi i najrazličitije mirise.

Eto to su naše ljetne žrtve i žrtvice, no mi smo svjesni da nam Gospodin i po njima pomaže u našem radu na širenju njegova kraljevstva u tim krajevima.

Već sam vam prije pisala da smo dobile jednu mladu sestru bolničarku, koja me je mnogo oteretila u tom poslu. Svaki dan nam naime dolazi veoma mnogo bolesnika pa ja sama ne bih mogla sve njih primiti i pomoći im. Tu su i moje godine!

Sestra Emerika Šumak trenutno se nalazi u Kalkuti. Ne bih znala kad će se odande vratiti kući. No obadvije još radimo koliko više možemo — do Božje volje.

Sve prijatelje i dobročinitelje misija srdačno pozdravlja u Isusu i Mariji odana

S. Silvina MUŽIĆ

Monikina briga za djecu

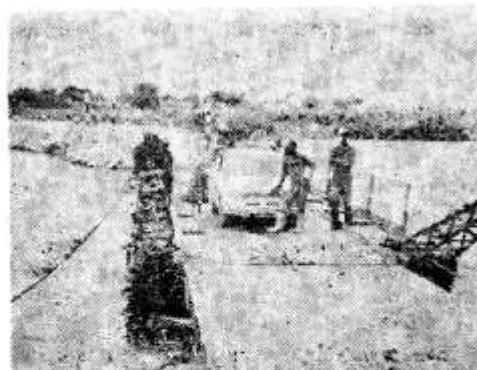
Naša zambijska misionarka dosad nam revno šalje svoju suradnju za Glasnikovu misijsku rubriku. Eto početkom travnja poslala nam je opet članak. U njemu nam opisuje svoju brigu za nejaku djecu.

Ovdje je epidemija kolere dobro zavladala, ali sad se, na našu sreću, povukla. No umjesto nje počela je harati druga epidemija, tifus. Ima mnogo smrtnih slučajeva. Ali ako se čovjek na vrijeme vakcinira, onda nema opasnosti.

Mi smo trebale ići baš na to područje, gdje hara epidemija tifusa, ali smo prije toga vakciniранe, pa se nismo bojale opasnosti od zaraze. Osim toga, iz tog smo kraja dobile poruku od naših članica: »Samo dodite! Nemojte se bojati nikakve zaraze! Mi smo svi ovdje dobro. A ako kome pozli, otac Bumier (misionar, bijeli otac) uvijek nosi sa sobom sveto ulje, pa tako imate garanciju za nebo.«

Kad smo trebale ići tamo, ja sam se nešto razboljela i nisam mogla ići. Moje dvoje susteri pošle su na put i prevale preko 50 km, kad im odjednom auto otkaže poslušnost. Morale u se vratiti kući. Sigurno je to bila Božja volja.

Kod nas ovdje je sve u cvatu i šarenilu, a što su sad putovi upravo grozni, mi tu ni-

NA OVAKVIM DIJELOVIMA CESTE IZGUBIMO VISE VREMENA NEGO NA CIJELOM PUTU. NO PRAVO KAŽE NASE POSLOVICA: STRPLJEN — SPASEN!

šta ne možemo. Neki dan sam išla u jedno selo. Put je na dva mjeseta bio dosta strasan, ali ipak sam nekako progurala. Ako kiba nije padala dvanaest sati, onda se bar nekako može prolaziti.

Pohodile smo selo Kapapwu. Tu su se skupile i žene iz sela Mpite. One moraju pješačiti oko 6 km do Kapapwe. Mi naime ne možemo prodrijeti autom do njih, jer do njihova sela uopće ne postoji put. Za vrijeme suhe sezone nekako se probijem do njih preko nekih presušenih baruština i močvara, ali sad u kišno doba to je nemoguće.

Taj put smo kazale ženama da sa sobom povedu svu djecu do pet godina. Željele smo ih poučiti kako se sprema kaša, tj. hrana za djecu te dobi. Poslušale su nas. Došlo nam je oko dvadesetak žena, a svaka od njih povela je sa sobom troje, pa i više djece. Ali tu je bilo i starije djece, pa sam pitala žene zašto su doveli i tu djecu. One su nam rastumačile da ta starija djeca nose onu manju, jer mališani ne mogu tako daleko pješačiti.

Zenama smo sve zorno pokazale što je bilo potrebno. I svi su bili sretni, no sigurno najviše djeca, jer su se vraćala kući punih želudaca. Međutim, oni stariji od pet godina dobili su samo po jednu bananu.

Opazila sam jednog dječaka kako stoji blizu auta i stalno nešto pipa i rukama vuče po autu. Pogledam malo bolje, a to je preda mnom mal sljepac. Upitala sam žene čiji je to dječak. Javila se njegova majka i reče mi: »To je moj sin!« Tad je upitam zašto dijete nije poslala u školu. No ona odgovorila da ne može u školu kad je slijep. Tad sam joj rastumačila da postoji škola i za slijepce. Žena je bila radosna kad je to čula. Dogovorili smo se da će ja pisati sestrama koje vode takvu školu i upitati ih da li ima koje mjesto za to dijete.

Brzo sam dobila odgovor. Sestra mi je odgovorila da ima mesta i da mogu dijete odmah poslati. Dječaka su k meni doveli zajedno otac i majka. No mališ je bio bos, na njemu su bile neke bijedne hlačice i majica, koja je bila više puderana nego čitava. Spremila sam mu paketić s robom da ne dode u školu tako slromašan.

Majka mi je rekla da će otac odvesti dječaka u školu. No ta je škola udaljena od Manse nekih 110 km, a oni nemaju novaca za autobus. Ja sam stoga ocu dala novac da može platiti autobus tamo i natrag.

MONIKA DRŽI U NARUČU SVOJU MALU IMENJAKU. I JA I NJEZINA MAMA PONOSIMO SE NJOM

Kad se čovjek vratio natrag, došao mi je da mi kaže da mu je tamo u školi sestra zahvalila što je doveo svoga sina.

Doista je bila sreća da je ta majka poslala sa sobom i to dijete na onu našu pouku. Sad će dječak moći pohadati školu, što će mu kasnije olakšati život.

Rekla sam tom ocu da mi jave ako se u njihovu selu nalazi još koje slijepo ili hendikepirano dijete, pa će se i za njega pobrinuti koliko mi bude moguće.

Sad imamo u župi pouku za one koji se žele vratiti natrag u Crkvu, odnosno koji žele primati sakramente. Među te spadaju oni koji su se oženili bez Crkve, a ništa im ne smeta da sklope crkveni brak. Zatim roditelji koji su pristali na takav brak svoje djece. I oni zbog toga prestaju automatski primati sakramente. K tome pridolaze i oni koji u bolesti odlaze k vraču umjesto k liječniku. Tako se prilično toga nakupi.

Ti ljudi su veoma kruti jedni prema drugima, pa veoma teško praštaju jedni drugima. Zbog toga im je teško prihvaćati Isusovu zapovijed ljubavi i praštanja.

Iz naše škole sv. Klementa jedan je učenik izabran da kao katekumen pode u Rim i da ga tamo na Veliku subotu krsti sam Sveti Otac. Stoga za Uskrs putuju u Rim s njim njegov krsni kum i jedan zambijski svećenik. I mi se iskreno radujemo što je izabran za tu svečanost jedan od naših učenika.

Na Cvjetnicu sam pošla u našu novu župu koja još nema svećenika. Tamo su imali veoma lijepo slavlje. Dva predmolitelja predvodili su procesiju. Svi su u ruci nosili pal-

mine grane i sve vrijeme su molili i pjevali. Crkva je bila prepuna vjernika.

U jednom selu počeli su nam se vjernici sami od sebe skupljati na molitvu. Sami su si izgradili crkvicu i došli da pozovu svećenika da ih obide i da im pomogne. Crkvica je od blata, pokrivena je slamom, ili točnije rečeno, travom. Tu su svega tri katoličke obitelji, a drugi su još katekumeni. Svega ih je oko stotinu.

Eto, kako i sami možete vidjeti, ima ovde posla do mile volje, samo da je malo više radnika. Žetva je velika, a radnici su nekako zadrijemali. A kako i ne bi, kad je vani na suncu velika vrućina?! A uz to u Evropi i u Americi život toliko toga nudi, da čak i nama ovdje, kad prejako zagrijje sunce, dolazi napast koja nam šapče: »Idite tamо, jer će vam ondje biti bolje!«

Molite se za sve nas ovdje da ustrajemo na Božoj njivi, a i za nove misionare i misionarke da se odazovu Kristovu pozivu i da se ne uplaše nikakvih poteškoća.

Sve prijatelje misija od srca pozdravlja u Isusu i Mariji odana

Monika OKRUGLIC

Uvijek u pokretu

SESTRE MISIONARKE LJUBAVI DJELE HRANU I ODJECU GUBAVCIMA I NEMOCNIMA U INDII I U DRUGIM DUELOVIMA SVIJETA

Papa zahtijeva da Ujedinjeni narodi prihvate povelju prava obitelji

JEDNA OD VELIKIH BRIGA DANASNEGA PAPE I NJEGOVIH ZARIKIH MOLITAVA SIGURNO JE — KAKO SPASITI DANASNJE OBITELJI OD RASPADANJA

Ivan Pavao II. izdao je u Rimu, kod Svetog Petra, 22. studenog 1981. na svetkovinu Krista, Kralja svega stvorenja, četvrte godine svoje papinske službe, svečanu Apostolsku pobudnicu »Obiteljska zajednica«. Odmah u Uvodu ističe razlog zašto ju je napisao.

OBITELJ IMA PRAVO DA ODGAJA SVOJU DJECU U SKLADU S VLASITIM VJERSKIM I KULTURNIM VREDNOTAMA

CRKVA U SLUŽBI OBITELJI

Svesna, da brak i obitelj predstavljaju jedno od najdragocjenijih dobara čovječanstva, Crkva želi da se njezin glas čuje i da svoju pomoć ponudi onima koji već poznaju vrednotu braka i obitelji te nastoje da je vjerno doživljavaju.

Znak te velike zauzetosti Crkve za obitelj jest i posljednja Biskupska sinoda održana u Rimu od 26. rujna do 25. listopada 1980. godine. Ona je bila prirodni nastavak dviju prethodnih Sinoda. Kršćanska je obitelj, doista, prva zajednica pozvana da navješćuje Evangelije ljudskoj osobi u razvoju te je postupnim odgojem i katehezom dovede do pune ludske i kršćanske zrelosti.

Sinodalni su mioci na završetku svoje skupštine podnjeli dugi niz prijedloga u kojima su saželi plod zrelih razmišljanja sa svojih bogatih radnih sjednica, i

jednodušno su me zamolili da pred čovječanstvom budem tumač žive zabrinutosti Crkve za obitelj te donesem prikladne smjernice za obnovu pastoralnog zalaganja na tom temeljnem području ljudskog i crkvenog života.

POVIJESNI TRENUTAK

Današnji Papa je svjestan da je u ovom povijesnom trenutku obitelj podvrgnuta brojnim pritiscima što je nastoje uništiti ili barem izpaciti.

On osjeća svoje poslanje da svima navješćuje Božji naum o braku i obitelji; time on jamči njihovu punu životnost te ljudsko i kršćansko promaknuće, i tako pridonosi obnovi društva i Božjeg naroda.

Obitelj je, prema Božjem naumu, osnovna stanica društva, i zato ima prava i dužnosti što su prije svih prava države i bilo koje druge zajednice. Zbog toga Papa otvoreno i odvažno, kratko i

jezgrovito ustaće na obrenu prava obitelji protiv nepodnošljivih zloupotreba društva i države.

PAPA ISTIĆE SLIJEDEĆA PRAVA OBITELJI

— Pravo da postoji i razvija se kao obitelj, to je pravo svakog čovjeka, a osobito siromašnih, na osnivanje obitelji i na uzdržavanje prikladnim sredstvima.

— Pravo da vrši svoje poslanje s obzirom na prenošenje života i odgoj obitelji.

— Pravo na intimnost bračnog i obiteljskog života.

— Pravo na postojanost bračne veze i ustanove ženidbe.

— Pravo da vjeruje i isповijeda i širi svoju vjeru.

— Pravo da odgaja svoju djecu u skladu s vlastitim predajama, vjerskim i kulturnim vrednotama, i to nužnim pomagalima, sredstvima i ustanovama.

— Pravo na fizičku, društvenu, političku, gospodarsku sigurnost, osobito za siromašne i bolesne.

— Pravo na stan prikladan za dostojan obiteljski život.

— Pravo izražavanja i predstavljenja pred javnim, gospodarskim, društvenim i kulturnim vlastima, kao i pred njima ovise, i to izravno ili posredstvom udruženja.

— Pravo osnivanja udruženja s ostalim obiteljima i ustanovama da bi prikladno i s nadležnošću ispunile svoju zadaću.

— Pravo da prikladnim ustanovama i zakonodavstvom zaštiti maloljetne od štetnih droga, pornografije, alkoholizma itd.

— Pravo na časnu zabavu koja promiče i obiteljske vrednote.

— Pravo starijih osoba na dostojan život i doličnu smrt.

— Pravo da kao obitelji

isele radi traženja boljih životnih uvjeta.

PAPA ĆE SE POBRINUTI

Čvrste su to i snažne riječi. Kao dlijetom uklesane u nerazorivoj Petrovoj stijeni. Velike i svete kao Božja objava. Sveobuhvatne i dalekosežne kao Deset zapovijedi Božjih. Suvremene i moderne kao i velika Povelja prava čovjeka priznata od Ujedinjenih naroda.

Mi ih prihvaćamo i kao sinovi Crkve i kao sinovi svoga naroda, jer smo duboko uvjereni da će život Hrvata ovisiti o ozbiljnosti kojom se odnosimo prema ovoj suvremenoj i progresivnoj Povelji života.

Prihvaćajući izričiti zahtjev Sinode, Papa će se pobrinuti da se prodube te sugestije i izradi »povelja prava obitelji« i predloži je zainteresiranim sredinama i nadležnim vlastima.

SLIKA KOJA JE NA DIKU BOROVICI, BOSNI I NASOJ KATOLICKOJ VJERI. BAKA SA SVOJOM UNUCADI I PRAUNUCADI, SVI NASMIJANI, VESELI RADUJU SE ŽIVOTU I ZDRAVLJU. IZA NJIH VELIKA SIMBOLIKA: ZUPNA CRKVA I PROSTORIJE ZA VJERONAUKE

nove knjige

IDIMO K JOSIPU, molitve, razmatranja, pjesme u čast sv. Josipu za liturgijsku i privatnu pobožnost. Treće izdanje, cijena 35 ND. Narudžbe: SVETIŠTE SV. JOSIPA, 47000 KARLOVAC, Boškovićeva 36.

PUTOKAZ ZIVOTA. Pod ovim naslovom lizašao je iz tiska kratak katekizam za slijepce, pisan Brailleovim pismom. Sastavio ga je i izdao franjevac Leonardo Kamerlato. Molimo sve čitače našega Hrsta, posebno dušobrižnike i ostale pastoralne radnike, ako u svojoj sredini imaju koju slijepu osobu, neka je podsjete na tu korisnu knjigu. Sada je prilika, pitanje je koliko ćemo godina čekati slijedeće izdanie. KATEKIZAM JE BESPLATAN. Naručuje se na adresu: KARITAS, Kaptol 31, 41000 Zagreb.

PASTORALNI RADNIK — napisao Živan Bezić, drugo izdanje. Izdanje HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb.

MARULIĆ — Hrvatska književna revija br. 2. ožujak i travanj 1982.

OBNOVLJENI ŽIVOT — br. 1/2 siječanj i ožujak 1982.

ILUSTRIRANA POVIJEST ZA MLADE — svezak 9: »Crkva, ratovi i države« te svezak 2: »Zlatno doba«. Cijena 300 d.

BIBLIA U STRIPU — svezak 8: »Suci« i svezak 7: »Mojsije«. Cijena 50 d.

GLAGOLJSKA EPIGRAFIKA — Branko Fučić. Kulturno-historijski vidovi. Cijena 100 d.

FRANJO ASIŠKI I NJEGOV SVIJET — W. Nigg — T. Schnelders. Svečana monografija u bojama. Jubilarno izdanje u povodu 800. godišnjice sv. Franje. Cijena 550 d.

PASTORAL SELIŠTVA MEĐU TEOLOŠKIM DISCIPLINAMA. (Grupa autora). Cijena 160 d.

TESTEN — Ive Šimat Banov. Monografija samostana sv. Eufemije i Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu. Cijena 750 d.

ISPOVIJESTI Aurelija Avgustina. Preveo S. Hosu. Drugo izdanje. Cijena 450 d.

ČEŽNJA ZA LICEM ILI KAKO DO RADOŠTI — Ivan Golub. Drugo izdanje. Cijena 180 d.

Naručuje se kod: »Kršćanska sadašnjost« 41001 Zagreb, pp. 434, Marulićev trg 14.

PONOVO PREPORUČUJEMO djela Mirkia Validžića: **IZABRANE PJESENDE** — izdalo HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb — **DRAME** — izdanje male knjižnice časopisa »Brat Franjo«, Zagreb 1980.

— **PONIRANJA I JEDRINE** — izdanje male knjižnice časopisa »Tavelić« — **IKAVICO, DUŠO NAŠA**, Zagreb 1982. — **RANJENO BOŽJE SRCE**, Zagreb 1963.

VELIKI INKVIZITOR F.M. Dostojevskog obrana Krista

— priredio J. Kribi. Dostojevski prikazuje Ivana Karazanovu bezbošca koji Kristovom mišljom o slobodi pokazuje uzvišenost Krista. Cijena 60 d. Narudžbe: J. Kribi, Zagreb, Kaptol 7.

Ovdje vam preporučujemo nekoliko knjiga. Za mlade koji pohađaju gimnaziju ili studiraju na fakultetu dobro će doći knjige **MOJA VJERA I DEKALOG**, od kojih svaka stoji svega 90 dinara. I za mlade i za starije bit će zanimljivo štivo **S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ SRPANJ**, cijena 100 dinara. Za roditelje preporučujemo knjigu **OBITELJ MEĐU KAMERAMA**, cijena 50 dinara. Djevojke koje traže kako bi dublje osmisile svoj život neka pročitaju knjigu **NISAM LI I JA POZVANA?** — cijena 100 dinara. Mlađici neka uzmu u ruke brošuru **MLADIĆ I LJUBAV**, a djevojke **DJEVOJKA I LJUBAV**. Svaka od tih knjizica stoji 30 dinara.

Sve ove knjige naručuju se na adresu: Marijan Šajnović, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

GLASNIKOV DŽEPNI KALENDARIĆ ZA 1983. GODINU NEĆE SE TISKATI!

Za slijedeću, 1983. godinu **DŽEPNI KALENDARIĆ** kojega je izdavao Ivo Domazet, Zagreb, Palmotićeva 33, **NEĆE SE TISKATI**.

Molimo zainteresirane da se obrate na HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

ZAHVALUJUJEMO SE PRESTVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ...za ozdravljenje moje sestre uz preporuku za sve moje. — N. Saraden, Split
- ...i sv. Josipu što su mi pomogli kod operacije, te izbavili prilikom plinske eksplozije. — Josipa E., Zagreb
- ...sv. Josipu i bl. Leopoldu za uslišano brzo ozdravljenje. — Lucija Corić, Vareš
- ...Gospi od zdravlja, sv. Josipu i svima svetima za zdravlje i za primljene milosti. — Čitateljica iz Opuzena
- ...na uslišanim molitvama. — Čitateljica iz Vareša
- ...i sv. Antunu za primljene milosti. — N. N.
- ...za pomoć. — Jelena Đikić
- ...za pomoć u bolesti i za vraćeno zdravlje. — Julijana Šestak, Tekić,
- Gospi Lurdskoj, sv. Josipu i bl. Leopoldu za pomoć u mojoj obitelji. — L. M.
- ...Gospi od brze pomoći i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — Margareta Vukasović, V. Kopanica
- ...Gospi od zdravlja i našemu Kardinalu na uslišanoj molitvi. — Jelica Vidaković
- ...s preporukom uslišanja za jednu osobu. — Anka Alimprijević, Karlovac
- ...za primljene milosti. — Marija Miletović, Pogar
- ...na svim primljenim milostima. — A. P., Zagreb
- ...sv. Josipu i bl. Leopoldu za sretnu operaciju. — N. N., Mraclin
- ...m. Klaudiji, Petru Barbariću i našem Kardinalu na brzo uslišanim molbama. — Majka iz Zagreba
- ...Gospi od brze pomoći za sretan porod. — Marija Vidaković, Divoševci
- ...presv. Ranama i Gospi od brze pomoći na primljenim milostima. — Majka Marija
- ...i Gospi od brze pomoći za sretnu operaciju moga sina. — Janja Zdunić, Divoševci
- ...Gospi od brze pomoći i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Mandica Vukovac, Divoševci
- ...Gospi od brze pomoći za velike milosti a napose što sam dobila stan. — Marija Rac, Sl. Brod
- ...Gospi od brze pomoći i bl. Leopoldu za sretno uspjelu operaciju i za mnoge milosti. — Marija Komarić, Bektež
- ...Gospi od brze pomoći i sv. Vendelinu što su mi pomogli u bolesti. — Zahvalna baka
- ...i Gospi Pompejskoj za dvije sretne operacije. — T. M., M. Kopanica
- ...i drugim zagovornicima na primljenim milostima. — Z. K., Mrkopalj
- ...i Majci Božjoj Lurdskoj za uspješnu operaciju oka mog unuka. — Kate Jurčić, Senj
- ...i sv. Josipu na uslišanoj molbi. — Božica Gugić, Privlaka
- ...i Gospi od brze pomoći za zdravlje. Preko 10 godina rane i čirevi na rukama. Sin iz Njemačke donosio razne lijekove i masti. A dobivala sam lijekove i na ovom centru, ali, sve uzalud. Obavila sam devetnicu na čast Gospe od brze pomoći i sve je prošlo; nema nikakva traga bolesti. Već su prošla 3 mjeseca i sve je u najboljem redu. — Mara Grgić (Antina) iz Zbjega
- ...predr. Krvi Isusovoj i Gospi od Kamenitih vrata za primljene milosti. — D. M., Plješivica
- ...za pomoć u nesreći. — Teta iz Gračana
- ...za primljene milosti. — Š. M., Male Drage
- ...Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima što mi je kćerka diplomirala i što se zaposlila. — Zahvalna majka, Komletinci
- ...Majci Božjoj Bistričkoj, bl. Leopoldu i svima svetima na primljenim milostima. — Justina Perak, Ladimirevcu
- u školi i za sve druge milosti. — Jelka Gregur, Vaška
- ...Presv. Trojstvu i sv. Antunu za sve primljene milosti. — Marija Kiš, Slakovci
- ...i našem Kardinalu za jednu veliku milost. Ujedno im preporučujem jednu obitelj. — S. M., Zagreb
- ...i sv. Josipu za ozdravljenje. — I. Š.
- ...za primljene milosti. — Ljubica iz Jastrebarskog
- ...i sv. Josipu za ozdravljenje. — Ana Ogrizek, Đurđevac
- ...Predr. Krvi Isusovoj i Gospi od Karmela za ozdravljenje i za ostale milosti. — Antonija Franulić, Nerezišća

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠТИTI

Oče, ja hoću k majci!

Piše: Ilija MATANOVIĆ
mladomisnik

Ovu životnu crticu napisao je naš suradnik Ilija Matanović, koji će 20. srpnja imati svoju Mladu misu u Vodovcima. Uredništvo i svi prijatelji GLASNIKA od srca čestitamo...

Sve se davno odigralo, kada je Ivo bio mali, kada nije mogao shvatiti što znači ostati bez majke u ranoj mladosti. Drugi su lvi pričali o svakodnevnim teškim razmircama između njegova oca i njegove tako dobre i plamenite majke. Kroz sve te bure i oluje, koje redovito u svakodnevnom i mučnom životu dolaze, njih dvoje nisu uspjeli pronaći zajednički izlaz iz teške situacije i došlo je do najgoreg — do rastanka. Majka je govorila da ona nije i ne želi biti ničija roklinja niti žrtva nečije tude ljubomore.

— Nakon svih tih teškoća — pripovijeda mi stari Ivo — došlo je do sudskog procesa. Na tom procesu najveći problem bio sam ja, koji sam došao na ovaj svijet ne svojom voljom, nego voljom mojih roditelja i Boga. Pošto je majka bila slaba zdravlja i slabog ekonomskog stanja, sud me je dodijelio mome ocu. Iz početka je sve dobro išlo. Otac se oženio i do-

veo mačehu, koja me nije mogla vidjeti, a da iskali sav svoj bijes ljubomore prema ocu — kada je on odlazio na posao — ja sam bio njezina žrtva. No ocu nisam smio ništa reći, jer sam znao da bi bilo još gore po mene kada bi se on slijedeći put udaljio od kuće. Trpio sam i nagomilavao u svom mladom srcu sve antipatijske prema „majci“, koju sam smatrao svojom pravom majkom. O svim postupcima svoje mačeve dugi sam razmišljao i pitao svoje susjede. Rekli su da se moja prava majka nalazi u obližnjem gradiću pokraj brze i bistre rijeke na uzvisanama obližnjih brežuljaka. Svakog dana, dok sam išao u školu, razmišljao sam kako da je pronađem i kako da joj pružim svoju sinovsku ljubav, a zauzvrat znam da bih i ja osjetio stvarnu ljubav majke...

Jednog popodneva, dok sam se vraćao sav uplakan iz škole, ne primjećujući ništa oko sebe: ni ljepotu zaslaska posljednjih jesenskih sunčanih zreka, ni cvrkut vrbaca što su skupljali ostatke kukuruzovih zrna za svoje mlade preko zime, ni lagani povjetarac koji je raznosio pramenove moje plave kose, ama baš ništa nisam opazio, jer sam razmišljao samo o njoj za kojom odavno težim i čije sam pojave željan. Odjednom kroz mene sve prostruji munjevitom brzinom, da nisam bio svjestan što se zabilo. Kad sam došao k sebi, preda mnom je stajala starica prosijede kose, duboko zamišljena lica, koje je bilo izbrzdano borama...

— Sine moj, majka te već odavna želi vidjeti. Ti si sve što imam na ovom svijetu. Žao je tvojoj majci što te ta-

ko život učinio nesretnim, a ti uzdajmo se u Onoga koji sve zna i svime upravlja, da će nam jednoga dana dati sreću zajedničkog života.

To rekavši, utisne mi u džep novčanicu, koju je sigurno s mukom zaradila, i odjuri niza strminu brišući suze s umorna lica. Dugo sam za njom gledao, a onda trčeći požurio kući da privremeno svoju svakodnevnu porculju batina od mačeve što sam se malo duže zadržao pri povratku iz škole...

Pošto je otac saznao za moje sastanke s majkom, i on je okrenuo drugu stranu ploče i pridružio se mačevi. Sada oni ujedinjeni, a ja sâm.

— Bože, u tebe se uzdam i siguran sam da ćeš nam pomoći — odjekivale su rječi moje majke u mojim ušima, koje mi je rekla pri našem prvom sastanku i uvijek ih ponavljala...

Otac je pokušavao i na lijep način dugim uvjeravajućima odvratiti me od bića koje sam od svih na ovom svijetu najviše ljubio.

— Dragi sine, znaš da smo se ja i tvoja majka sudski rastali! Znaš da je ona najgora žena na ovom svijetu! Nemoj, molim te, više s njom kontaktirati. Sve će ti prribaviti. Ne poslušaš li me, još više ćeš osjetiti što znači ovaj kajši oko moga pojasa...

Tada sam imao već trinaest godina i smogao sam snage da kažem svome ocu u brk što ga pripada i neka se i njegovo srce kida kao i moje, tako je on to od mene skrivaо:

— Oče, mi djeca sudski podijeljenu ljubav ne priznajemo. Ne treba mi ništa tvoje osim ljubavi, ali uz majči-

nu ljubav. Kad budemo zajedno vas dvoje i ja, tek onda ću biti sretan. Oče, ubij me, ali ja svoju majku volim i moja je majka za mene najbolja na ovom svijetu, a siguran sam i za tebe, ali nećeš priznati radi one koja je moj pravi mučitelj, a sumnjam da si i ti u boljoj situaciji. Oče, više nisam mali da ne znam što je ljubav, a što mržnja...

Od tog dana otac je primijenio takтику zatvora. Nikuda mi nije dao izaći, samo sam radio oko kuće i zaključan u sobi sjedio pod nadzorom mačehe. Rijetki sastanci s majkom davali su mi snage i volje za život... Stiskao sam zube i nastavljao život, noseći dalje sve probleme skrivene u srcu, jer ih nikom nisam mogao reći...

Ta borba ljubavi trajala je još godinu dana. Kada sam mislio da više neću moći izdržati, dogodilo se ono što nitko ne bi mogao pretpostaviti da će se dogoditi, a gdje se očitovala pravda našega Boga, koji je na strani progonjenih...

Osvanuo je topao lipanjski dan. Ustao sam rano ujutro i uzeo motiku na rame te krenuo u obližnji gaj kopati kukuruz, koji se lelujao na jutarnjem povjetarcu, dok je sunce svojim jutarnjim zrakama polako obasjavalo cijelu dolinu. Preko nasipa vesele je žuborila brza rijeka skačući od kamena na kamen noseći sve žagore svojim tokom tko zna kako... nekamo u daljinu, gdje jedno srce kuca za drugo, gdje jedno srce ljubi drugo...

Sav oznojen od napornog posla, sjedoh u obližnju hladovinu pored rijeke da se odmorim, da malo odahнем i da malo nahvatam svježeg

zraka, mirisnog od raznovrsnog cvijeća, koje se prosulo po livadama. Sunce je sjalo. Nebo bez ljestvog oblačka. Cvrkut ptica omamljivao je sve koji su ga slušali.

Dok sam sve to gledao i u srcu osjećao nešto teško, ugledah mačehe kako žurno hrli prema meni s putom u ruci. Jurila je kao bijesna preko starog i trošnog mosta, koji se godinama nije upotrebljavao. No, odjednom se začu teški krik. Dok sam pogledao, ostao sam sleden na svom mjestu. To je potrajalо nekoliko sekunda, a onda sam svom snagom počeo vikati u pomoć, jer sam opet osjećao da se i u njoj krije ljudsko blće, Božje stvorenje. Dok su ljudi doletjeli na obalu, već su mjehurići utišavali krugove vode koje je napravio mačehin bućak pri naglom padu u brzu rječicu, koja ju je svojim brzacima ponijela dalje. Ljudi su je uhvatili, ali je već bilo kasno. Bila je mrtva.

Obavijestivši oca o tragičnom dogadaju, mislio sam da će biti strašno uzbuden, smeten, no toga kod njega nisam opazio. Pošao je mirno kući da pripremi što je potrebno za sprovod i sve oko pokopa.

Na grobu sam morao reći nekoliko riječi, po mjesnom običaju, kao oproštaj sина majci. Sâm sam se lomio što da kažem dobra o toj ženi, ali nisam našao zgodne riječi. No, ipak sam prozborio:

— Draga mačehe! Odlažiš iz naše kuće kako si i došla u nju. Unijela si nam mržnju i razdor, a sada se nadam da si je sa sobom i odnijeli. Sada neću imati pratioca za sobom pri sastancima sa svojom majkom. Ja ti oprštiam.

Nisi imala svoje djece pa nisi mogla ni znati što je ljubav majke prema sinu i sini prema majci. Neka ti stoga Gospodin dadne prema tvojim zaslugama, a ja ti obećajem da ću se sa svojom majkom moliti za pokoj tvoje duše. Bila ti laka crna zemlja...

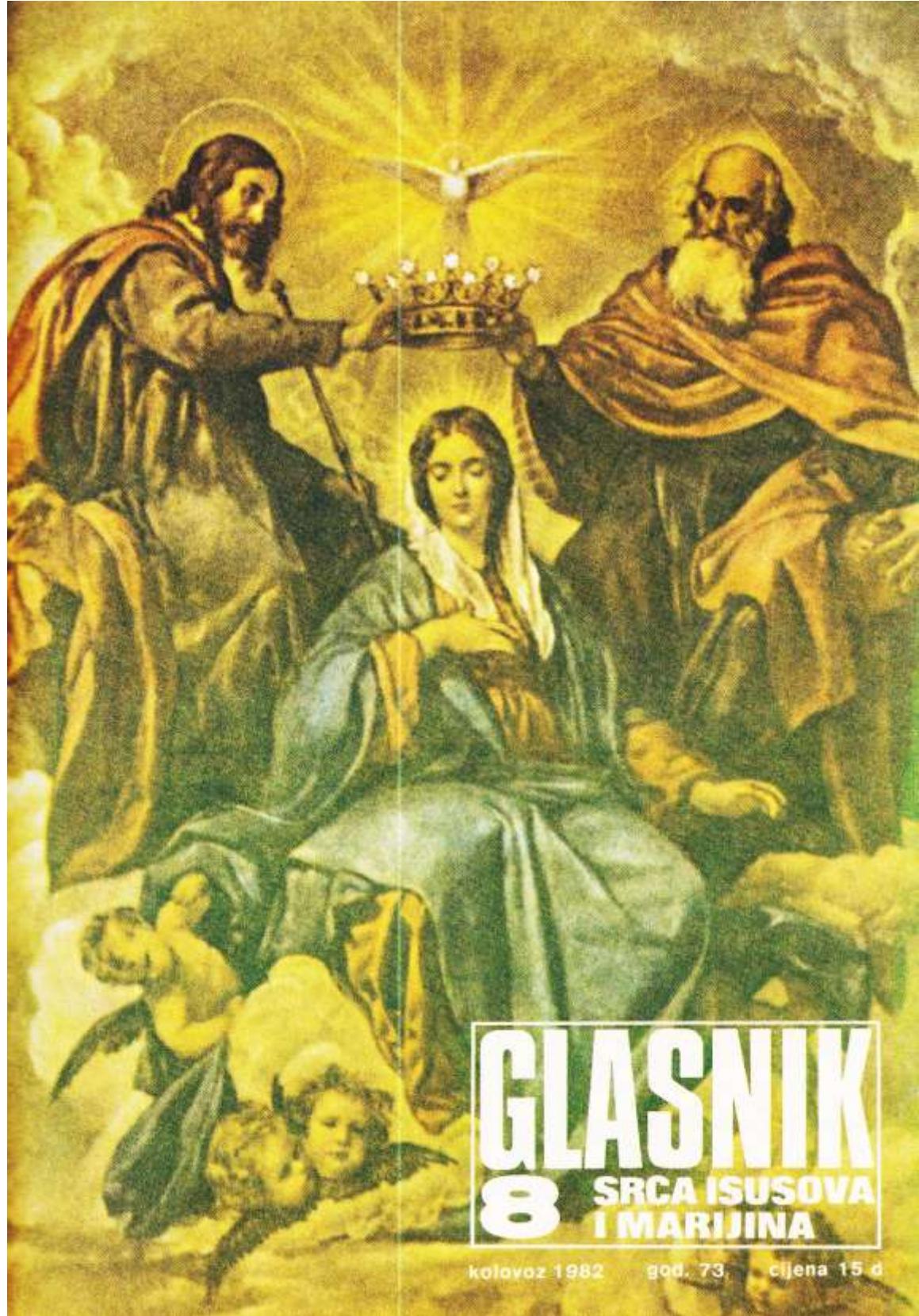
Poslije tih mojih riječi otac me je samo milo pogledao i mirno dalje prisustvovao svršetku sprovida. Po povratku u naš sada posve osamljeni dom, otac me je čvrsto vinuo uza se i sa suzama u oku rekao:

— Sine moj, još večeras idem tražiti oproštenje od tvoje majke i zamoliti je da dođe među nas da dalje nastavimo svoj mirno započeti život, koji je prekinula žena koju smo eto maločas pokopali.

Ni sâm ne znam kako sam primio te riječi, ali činilo mi se kao da sanjam nekakve najljepše snove djetinjstva. Onda sam se pribrao i iskoristio priliku da kažem tati što znači majka na ovom svijetu. Dok sam mu govorio, vido sam da je kradom brišao suze.

— Tata moj, ti znaš da je majka za mene jedini stvor koga volim i cijenim na ovom svijetu. Ona je bila, tata, moj pravi pravcati Andeo Čuvar. Ime moje majke duboko je utisnuto i upisano u moje srce i nitko ga ne može izbrisati, pa to nisu uspjeli ni tvoje i mačehine batine. Sada, tata, ja ti kao tvój sin želim reći, a to ti kaži svim očevima, da se svi vi roditelji sjetite svoje djece, koju ste iz ljubavi rodili, prije nego se pokušate rastati, da život ne mora pisati tužne priče i pjesme, kao što je bila i ova tužna priča...

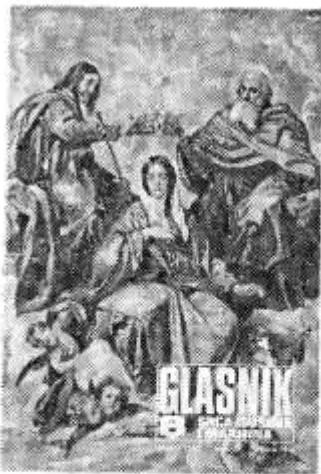
GLASNIK

8 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

kolovoz 1982

god. 73

cijena 15 d

Naslovna strana:

MARIJA JE UZNESENNA NA NEBO, RADUJU SE ANDELI.

Na zadnjoj strani:

FRANJEVAČKA CRKVA U KREŠEVU. NA PROČELJU FRESKA GOSPINA UZNESENJA.

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštارина plaćena u gotovu.

Maruška, strojnica i Bogorodica

U svojoj knjizi BOŽJI PARTIZANI Greta Palmer opisuje događaj iz zadnjeg rata. Desilo se na tromeđi Poljske, Slovačke i Rusije.

U selu su namjeravale noći sovjetske ženske pomoćne jedinice. Žene, koje su same ostale u kućama, prepale su se nevjernih vojnika, pa su Marijine slike posakrivale.

Zapovjednik pomoćnih ženskih četa Maruška, tražeći prenočište, nahrupi u siromašnu kućicu. Baci na stol revolver, okrene se k prestravljenoj kućanici i zapovijedajući glasom krikne:

— Stara! Noćas spavam ovdje!
— Dobro, odvratи žena, možete.

Maruška zaokruži pogledom po sobi, opet zatvori vrata, pride ženi i grubo vikne: — Gdje je Bogorodica?

Žena se još više prepadne. Mislila je da Ruskinja želi osramotiti svetu ikonu. Zato bojažljivo odvrti: — Nema tu nikakve Bogorodice!

— Čuj! Rekli su nam da tu stanuju kršćani, koji se ne boje javno moliti, a ti nemaš niti Bogorodičine ikone na zidu?

Bliže je pristupila ženi i srdito nastavila: — U Rusiji, uza sve opasnosti kojima se izlažemo, imamo uvijek po kućama ikone, a vi se tu toliko strašite, da ste uništile ikone, čim smo mi stigle.

Žena se zastidjela. Prišla je ležaju, povukla sliku Bogorodice. Bila je skrivena pod perinama.

— No, da tako će biti bolje — promrmlja Maruška. Sad je stavi na njezino mjesto. Čuvat ću je sa svojom strojnicom.

Tada zapovjednik pomoćnih sovjetskih jedinica odloži strojnicu u kut, skine rukavice, popravi uniformu, skine kapu i popravi prstima kosu, stane pred Bogorodicu, prekriži ruke i stane polagano izgovarati molitvu, kojom vjerni Rusi zazivaju svetu Bogorodicu: »Pod tvoju milost... spasi nas...«

GLASNIK

SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

GOD. 73. KOLOVOZ 1982. BR. 8

S A D R Z A J

Jedna od najaktivnijih revnateljica našega GLASNIKA svaki mjesec prima, raspača i uredno plati, do 500 primjeraka. Javila nam se, pošto je dobila lipanjski broj:

»Baš vam hvala što je stigao prije sv. Ante! Naime, tada je proštenje kod nas pa sam sve sretno raspačala. Bogu hvala! Usput rečeno, vrlo je lijep i sadržajan. Jednostavniji i razgovjetniji od prošlih. P. Ribinski jasan, P. Knafeljc prigodan, Karačić, Bošnjak odlični. Misije oživljava tigar, a sve ostalo također odabran i pobudno.«

Ovakvu reakciju sam i očekivao od dotične osobe. Mislim da je i srpanjski broj istih kvaliteta, pa i ovaj koji izlazi za mjesec kolovoz.

Ali, budući da GLASNIK ulazi u sve slojeve, ne smijemo paziti uvijek samo na jednostavnost i razgovjetnost. Treba biti razmjerno i malo težih i dubljih stvari.

Kažem »razmjerno«, jer nipošto ne želim zaboraviti da je velika većina čitatelja željna jednostavnog, kratkog i životnog štava.

Želim reći još jedan — hvala Bogu!

Naime, golema većina naših pretplatnika već je odavno uredila svoje račune za prošlu godinu. Tek dvadesetak još stavlja nas u nepriliku da izvučemo (na) platu, koja bi trebala biti (pred) plata. Molimo sve: pomognite nam kako ne bismo dolažili u neprilike zbog toga što mi tiskari i pošti svaki broj moramo uvijek i bez izuzetka (pred)platiti.

HVALA NA PISMU	— — —	260
MOJA RADOST, J. Follet	— —	262
SVETAC, ŠTO JE TO?, R. Grgec	— — —	263
TO JE ZA ONE KOJI NEMAJU DRUGOG POSLA, P. Ribinski	— — —	264
SRETNKI IZMEDU SLIKA SRCA ISUSOVA I MARIJINA, J. Jezerinac	— — — — —	266
OBRANA ŽIVOTA NEROĐENE DJECE, S. Bošnjak	— — —	265
SOLIDARNOST PREMA BRAĆI U POLJSKOJ	— — — — —	268
MOZAICI I VITRAJ U KREŠEVU, V. Sunjić	— — — — —	270
TKO BI GA SAD PREGORIO?, B. Karačić	— — — — —	271
»ŠTO MRŽNJA RAZORI, LJUBAV NEKA SPASI!«, P. Bulat	— —	272
PRAVA ČOVJEKA KOD MLADIH NARODA, M. Rusan	— — —	276
O MOME BICIKLU, A. Gabrić	— — —	277
BOŽIĆ U ANANDU, L. Vidaković	— — —	278
TAJNA OCA HENRYA, L. Lučić	— — —	280
ZOV ZEMLJE I OBITELJI, M. C.	— — —	282
ČLANAK BIJAŠE O BOGU, S. Bošnjak	— — — — —	283
NOVE KNJIGE	— — — — —	284
ZAHVALNICE	— — — — —	285
NJEGOVI GA NISU PRIMILI, S. Kušan	— — — — —	286

hvala na pismu

ZAŠTO BAŠ JA?

Napokon smo dobili dugo željenu knjigu o trpljenju. Trpljenje je križ, koji prati svakog čovjeka. Zato će ova knjiga biti svima od koristi.

Pisac je belgijski Isusovac. Cijeli svoj život posvetio je bolesnicima i patnici. Hrvatsko izdanje knjige ima 135 stranica. Lijepa, oveća slova, pa je mogu lako čitati i starije osobe. Knjiga je džepnog oblika. Tvrdi uvez sa zlatnim slovima.

Evo za vas, dragi bolesniči i patnici, potrebnog savjetnika! Za vas koji ste stradali na cestama, ranjeni na časnom polju rada, osakačeni u ratu, ozlijedeni od razbijaca i nepravednih napadača. Za vas ostarjele, za vas paralizirane, uzete, za vas potištene i klonule. Za vas slijepi, gluhi i nijeme. Za vas s tjelesnim manama i slabostima. Za vas operirane. Za vas kljaste od rođenja. Za vas ucviljene, za vas razbaštinjene, za vas unesrećene, nepravedno zgažene. Za vas jedne kroz cijeli život. Za vas prevarene. Za vas koji ste žrtva nepravde i zlobe. Za vas koje je život prgnječio na bilo koji način. Za vas u svojim kućama. Za vas u klinikama, ubožnicama, u sanatorijima ...

Za sve vas ova knjižica koja bi htjela biti u vašoj kušnji poruka utjeche, poruka okrepe, poruka nade i, unatoč svega, poruka radosti, poruka mira i poruka sreće.

Narudžbe: Marko Majstrovic, Slav. Brod, Kumičićeva 16.

PJEŠMA SLAVUJA NA FRATROVCU

«Za vrijeme duhovnih vježbi nisam ništa pisao, jer sam bio zaokupljen molitvom i razmišljanjem. Odavno sam želio da obavim duhovne vježbe, ali ja sam zamisljao da je to samo za redovnička i svećenička zvanja.

Zahvaljujući Majci Božjoj, kojoj se svaki dan molim, duhovne vježbe sam obavio u Njezinu najljepšem mjesecu, svibnju. Kada sam došao na vaš lijepi Fratrovac, zanjela me ljepota i odmah sam izmolio onaj hvalospjev sv. Franje -Pjesma stvorova-. I tada sam nastavio druge molitve u tišini i miru. Slušajući pjesmu slavu, divio sam se onoj lijepoj prirodi, kako svako stvorenje na svoj način slavi svoga Stvoritelja.

Kao što je Blažena Djevica Marija pohranjivala sve događaje u svom srcu, tako sam i ja pokušao usadivati riječi Božjih Istina u svojoj duši. Zadnji dan lijepo nam je pater tumačio ulogu svećenika i svećeničkih zvanja, a isto tako i vrijednost i važnost časne braće redovnika.»

I. O.

MOLITVA SELA

Daj nam, Bože, lijepo vrijeme
Da možemo poslati
Naše malo, sitno sjeme
Koje će nam kruha dati.

Kruha, koji već od rana
Svaki dan Te mi molimo.
On je naša glavna hrana,
Od njega mi svi živimo.

Klišu daj nam tihu, blagu,
Daj nam je u vrijeme zgodno,
Da osvježi zemlji snagu,
Da nam polje bude rodno.

Uz Tebe smo puni nade,
Dobri Bože, milostiv!

Daj nam rod u vinograde,
I obilan rod na njivi.

Nakon teškog ljetnog rada
I jesenskog mučnog truda
Zadovoljstvo nek zavlada,
Nek se radost čuje svuda!

Neka bude ljubav jaka
I građana i seljaka,
Neka svuda vlada sloga,
Svi nek vijekom slave Bogal

JAKŠIĆ

ORIJAS TIJELOM I SRCEM, NADBISKUP PAVLIŠIĆ 30 GODINA U SLUŽENJU BOŽJEM NARODU

NADBISKUP PAVLIŠIĆ

«U vašem i našem omiljenom GLASNIKU ukratko ste, ali u svijetlim bojama, prikazali preuzvišenog g. Josipa Pavlišića uz njegovu 30. godišnjicu biskupskog posvećenja.

Hvala vam, jer preuzvišeni Pavlišić to i zaslužuje. Božja providnost pobrinula se da Riječko-senjska nadbiskupija dobije ovakvog Natpatira. Ratne posljedice ostavile su svoje tragove: manjak svećenika, mnoga crkve i crkveni objekti porušeni, oštećeni... teren nepristupačan, prevozna sredstva nikakva. Bio je potreban Orijaš tijelom i duhom. I kao naručen dolazi mons. Pavlišić i djeluje kao biskup, saborski očac, župnik...

Sada mala dopuna onom što ste pisali u GLASNIKU. Pišete: »Na motor-kotaču s mitrom u »rukšaku«... obišao je i najzadnje selo svoje prostrane biskupije«. To je istina. Samo: do 1968. preuzvišeni Pavlišić je krstario po

Gorskom kotaru, Lici, Kordunu na biciklu, a to je još napornije i opasnije za misijske terene kakvi su u Riječko-senjskoj nadbiskupiji. Kad je 1956. došao u Krasno podijeliti sakramenat svete potvrde, onda je prispio biciklom i produžio dalje kroz Liku. Drugom zgodom došao je također na Krasno u svištje Majke Božje na Velebitu kod Zavižana, i opet na biciklu, ispoljedao je u predvečerje Velike Gospe, na sam blagdan prije podne i pomirio s Bogom 551 pokornika. I. O.

NAŠLA SAM SNAGU

»Duhovne vježbe održane na Fratrovcu od 16. do 18. travnja ove godine bile su melem mojoj bolnoj duši, duhovna hrana umornom tijelu. Na njima sam ponovo našla Tebe, o Bože moj, u svoj veličini Tvojoj. Našla sam snagu da se mogu dalje boriti sa životnim teškoćama, a sve na Tvoju slavu, Gospodine!«

Predavanja su bila divna, stvorila su mi sliku o veličini Tvojoj. Otvorila su mi oči da bolje spoznam veličinu Tvoju, Bože stvoritelju svijeta, da mogu biti sama s Tobom u svojim mislima i djejima...

Razmišljati u samoći o Tebi, Bože, o Tvojoj dobroti i ljubavi, razmišljati o nama samima kakvi smo, biti sâm — sâm s Tobom i svojim mislima, imala sam osjećaj kao da živim u Tebi, da Te se dotičem, ronim u Tvojoj dobroti i ljubavi. Polaziti na svetu Misu, tu veliku uspomenu na žrtvu Isusovu, primati Tijelo Tvoje, Isuse, tu okrepnu naše duše, poseban je doživljaj za vrijeme duhovnih vježbi. Tada sve nekako drugačije izgleda. Čovjek ima osjećaj kao da se to prvi put dešava u mom životu. Sada imam žarku želju — širiti svetu Božju riječ, činiti dobro, pa i onima koji nas vrijedaju, prelaziti preko svih stvari kao da se nisu i desile i tako doći k Tebi u vječnost...«

V. C.

Moja radost

Nitko mi ne može oteti moje radosti! Oduzmu li mi život — neće je imati! Sve bi se o nju prije slijmilo, jer joj je Križ zaštita.

Ni ljubav, ni mržnja, ni voda, ni grom ne mogu joj naškoditi: jer ona klijuča iz moga blia — tog uvijek novog izvora, jer je ona povezana sa mnom kao miris s ružom, jer se ona ovila oko moga srca kao loza oko trsa, jer je moja.

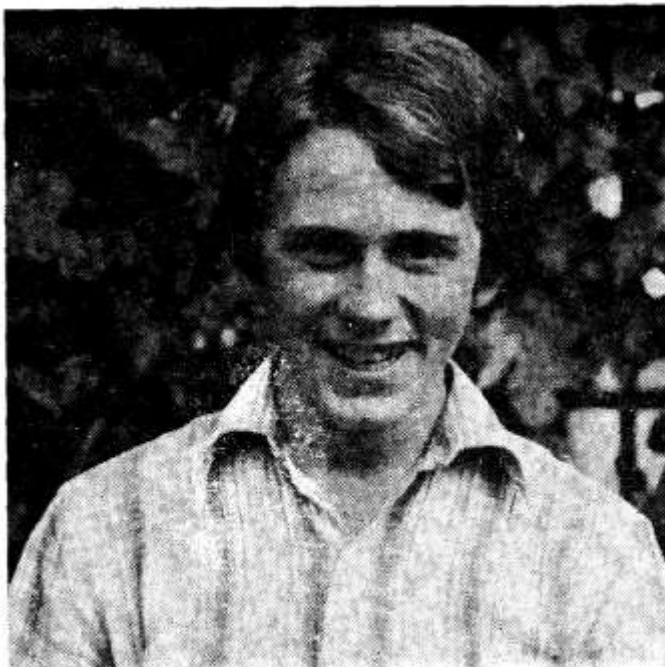
Neće mi pogaziti moje radosti kao divlje kestenje u jesenskoj jutarnjoj magli, niti je oteti kao škrcu njego-

vo skriveno blago, jer ona i nije neko posjedovanje, koje bih ljubomorno čuvalo okrećući se s nepouzdanjem lijevo i desno.

Ona nije veselje, u kojem se naslađujem kao putnik u nemirnoj i hladovitoj sjeni starog oraha, ili ptica koja odlijeti pošto je raširila svoja krila i zacvrkutala pjesmu.

Moja je radost život — uporniji od onog divljeg cvijeća ukorijenjenog na ruševinama kule i šimšira na vrhu litice.

Ona je besmrtni život — život koji se gubi u mojoj

životu, a on sam je Izgubljen u Božjem životu.

Ništa više nemam, zato se radost nastanila u meni...

Ništa od onoga, što priteže moje džepove i što me još privezuje uz zemlju. Ništa više od onoga što bi me zadržavajući na tlu spriječilo da se uzvinem sve do zvijezda.

Slobodan sam kao voda koja teče i kao vjetar koji prolazi. Tko gubi sve, istom dobiva, te u času kad i sebe napušta otkriva radost. Ništa više nemam — stoga sam radostan...

Klonuo sam, zato mi je NADA ispružila ruku, plakao sam, zato me je sreća ispunila, miješajući suze bolova i radosti.

Podimo naprijed! Svi se mostovi dižu. Bacimo se u lomaču ljubavi. Zaronimo u vatru radosti. Odjenimo se plamenom vedrine. O moja radosti, teška i tvrda, kao sjekira krvnika. O moja radosti, prodorna i kruta kao oštrica mača. Prozirna i puna ritma, kao jesenska svjetlost po oranici, blaga i milosrdna kao pozlaćeni sok masline, rumena i snažna kao novo vino, koje teče iz tijeska.

Radost je moja Božja i ja sam Božji. Ona je prikovana uz Boga, a ja sam zapečaćen s Bogom. Radost moja i ja pripadamo Bogu. Nitko mi je neće oduzeti.

Ako mi je želiš oteti, dođi — naći ćeš je u ruci Božjoj.

J. Follett

Svetac, što je to?

Piše: prof. Radovan GRGEC

Mnogi naši suvremenici neugodno se osjećaju kad čuju riječ »svetac«. Kao da ih ta riječ podsjeća na neku o-davno izumrлу vrstu koja je poput dinosaura nestala s li-ca zemlje jer joj nije odgo-varala klima. Neke opet ta ri-ječ podsjeća na »mračni sred-nji vijek« ili na sv. Alojzija, kojega je naš Vidrić opisao kao »histeričnog klerika s krinom«. Sigurno su toj is-krivljenoj slici svetaca krivi i razni njihovi životopisci koji su, u skladu s modelima svojega vremena, deformirali njihov ljudski lik. I stoga nam još uvijek u ušima od-zvanjuju poruke kojima se već desetljećima i stoljećima razni »prosvjetitelji« nabacuju na sladunjavu náherena bića koja zovu »svecima« i »pobožnjakovima«.

Usprkos svemu tome, sve-ci su u povijesti svijeta i Crkve Kristove uvijek bili i ostali najodličniji predstav-nici čovječanstva, najljepši primjeri ljubavi i junjaštva, poticaj, utjeha i zaštita svim lju-jima na ovoj zemlji. Kršćani u prvoribnoj Crkvi, Crkvi siromašnih i progonjenih, zvali su se međusobno sve-tima. Neki su od njih i služ-be bili proglašeni svecima. I od tih kanoniziranih muče-nika tek manji dio ušao je u martirologij i u kalendar. Os-

tali su nepoznati, bezimeni. Nepregledno mnoštvo sviju jezika i naroda. Ima ih i danas. I bit će ih do kraja svi-jeta i vremena.

Nedavno je neki književni kritičar napisao kako bismo poznatog češkog pisca Fran-za Kafku, jednog od preteča moderne literature, mogli smatrati svećem zbog ljuba-vi prema bližnjemu, siromaš-tvu i usmjerenosti prema nadnaravnom. U suvremenom životu i književnosti nailazi-mo na mnoge koji su, tako nisu bili vjernici, željeli i bo-rili se da budu sveci, kao npr. Camusov Tarrou, Duhamelov Salavin i Guthov Na-lvac. Shvatili su što sveci zna-će za čovječanstvo koje, na-predujući u znanstvenom i tehničkom pogledu, zapravo nazaduje, stari i umire u svojoj sebičnosti i materijaliz-mu.

Sveci nisu nikakva bestje-lesna čudovišta, srednjovječni vitezovi bez mane i straha, nego ljudi svoje sredino i vremena, sa svojim urode-nim i stečenim ograničeno-stima i svojstvima. Ipak njihova ljubav, dobrota i hrabrost u vršenju svagdajnijih i izvan-rednih dužnosti označuje mla-dost, osvježinu i spas ljud-skog roda. Kroz povijest Crkve provlači se kao crvena nit mnoštvo poznatih i nepo-

znatih svetaca u čijim srca-ma kuća Srce njezina božansko-g Utemeljitelja.

Kao da riječ »svetac« vi-še ne zvuči onako odbojno, pogotovo za čovjeka koji je stekao tragično iskustvo o ljudskoj laži, slabosti i sebič-nosti. Suvremeni čovjek kao da počinje naslućivati uzvi-šenost svetosti i istinitosti »tvrdih« evandeoskih riječi koje traže od nas da bude-mo savršeni kao Otac na nebesima, da budemo siro-mašni, da uzmemo križ svoj i sljedimo Spasitelja, da se obratimo i postanemo kao djeca. Sve su to karakteris-tike svetaca, koji su oko se-be širili vedrinu nade jer su zbog svojeg evandeoskog si-romaštva bili »raspoloživiji« za ljubav prema Bogu i lju-dima.

U svijetu, zatrovanom mrž-njom, sebičnošću, proračuna-tošću i dvoličnošću, danas i vjernici i bezvjerci traže prave ljudi, svece, koji im svojim životom vraćaju vjeru u Boga i čovjeka. Svi mi po-činjemo shvaćati što je to svetac, što je to svetost. Ni-je li ona nalik na ljubav maj-ke koja ljubi i žrtvuje se, pa makar joj ta ljubav i požrt-vovnost ne bila uzvraćena ili naplaćena?

To je za one koji nemaju drugog posla!

Nazovimo je Marica. U četvrtom razredu osmoljetke primila je već prvu pričest i krizmala se. Tako je to za njezinu djetinjstva bio u njezinoj župi običaj. A onda?

Marica je htjela i dalje na vjerouauk, na misu i pričest. No otac, inače intelektualac i, kako je govorio, »dobar katolik«, nije bio za to. »Sad je toga dosta! Sve si obavila pa pusti sad te stvari onima koji nemaju drugog posla. Glavno je da dobro učiš i budeš dobra...«

Mala je morala poslušati. Nije joj to bilo lako, jer je bila dobra i pobožna djevojčica pa je željela i na vjerouauk, i na misu i na pričest. Ali — malo-pomalo privikla se je i počela je živjeti bez svega toga. Bila je jedinica, materijalno su dobro stajali, ništa joj nije manjkalo... Došla je i u četrnaestu, petnaestu godinu. Dobro je učila. Ugladeno se vladala, no dušu su joj počeli nagrizati razni mладенаčki poroci. Najprije je prihvatala cigaretu. Jao, ako bi to doznali roditelji! Zato je cigarete sakrivala u njedrima, a pušila je samo vani, u društvu istomišljenika. Znači: po-

čela je varati roditelje. Onda je progovorilo srce. Prva ljubavna avantura. Nekako je to prošlo bez većih posljedica. No došla je i druga. Ostala je jedne noći vani, izvan kuće. Kad je ujutro došla kući, otac se je ljunio, majka je plakala... Mladić ju je navečer pitao kako je prošla kod kuće. »Stari se razgalamio, a muterica je cmndrila. Inače ništa posebno.«

Tako je Marica živjela u srednjoj školi, tako je nastavila i na fakultetu. Konačno je završila školu i udala se. Prije vjenčanja sve je ispričala svom novom mladiču, budućem mužu. Neka zna kakva je, pa ako je hoće uteći ovakvu, dobro, ako ne, bolje da se sada rastanu nego kasnije. On nije davao previše važnosti njezinu prijašnjem životu. Glavno mu je, reče, kakva je sada i kakva je prema njemu. Pa su se vjenčali. Za koji mjesec došla je na svijet i beba. Ali — na muža je njezino priznanje ipak više djelovalo nego što je mislio. Jer, počeo je biti ljubomoran. Ona pogleda kroz prozor, a on će joj: »Za kim opet gledaš?« Ona dode s posla malo kasnije, a on je dočeka s pitanjem: »S kim si opet bila?« Na sva njezina uvjerenjana, odgovarao bi: »Kao da ja ne znam kakva si. Želiš li i mene varati kao što si druge varala?« I tako je to počelo. Došlo je do svađe, a onda i do tučnjave. Kad ju je jednom izudarao, pobjegla je kući. Sad je nastupio otac: »Ako mu se vratiš, ili on dode po tebe, ubit će i tebe i njega!«

Došlo je do rastave. Ništa izvanredno. To se danas i prečesto dogada. Ali razlog, zašto o tom pišem, jest

daljnji razvitak Maričina života.

Ostala je sama. Ranjene duše, raskrvavljena srca, narušenih živaca, što da radi? Da joj nije djeteta, ubila bi se. A ovako? Tu je dijete koje voli i kojemu želi biti dobra majka, a kako će mu to biti, kad je sasvim rastrgana? Jadno dijete, koje nije ništa krivo, postat će uz ovakvu majku psihički bolesnik...

Marica se obrati za savjet jednoj trijeznoj katoličkoj javnoj radnici. Ne kojem psihijatru, nego osobi za koju je znala da živi po vjeri i od vjere. Iznijela joj je svoj problem i s napetošću očekivala njezin odgovor i njezin savjet. A znate što joj je ta Božja duša odgovorila?

»Ti moraš živjeti radi svog djeteta. I to moraš živjeti smirenno — i u duši i u svom vanjskom nastupu prema djetetu. Staviše, i zadovoljno. Dijete ne smije ništa osjetiti od tvoje tragedije. Ono nije ništa krivo i ima pravo na zdrav, normalan razvitak, na sretnu majku, da i njezini život bude jednom sretan. Kako ćeš to moći? To ti može dati jedino Krist. Postušaj me: Podi svaki dan na misu i pričest. Ako baš koji dan ne možeš na misu, skokni bar na pričest. Ponesi Krista u svoj svagdanji život i vidjet ćeš: On će ti dati snage da sve nadvladaš, da se smiriš i potpuno posvetiš odgoju svog djeteta.«

Marica je poslušala. Kad sam od nje doznao njezinu povijest, a upoznala me je s njom, reče, zato da je pričam mladima, kako bih što više mladih odvratio od puta kojim je ona nekoć pošla, već se je bila potpuno smirila. Krist joj je dao snage

da konačno uzmognе živjeti po Božjim zapovijedima i da bude dobra majka svome djetetu.

Nismo se više susreli, no — ako je ustrajala u primanju Kristova Tijela, sigurno je tome naučila i svoju kćerku kad joј je odrasla, i ta sigurno neće onako upropastiti svog života, kako ga je u svojoj mladosti, a prije svega krivnjom svog oca, upropastila njezina majka.

Isus Krist je razlomljeni kruh za novi svijet. To je bila tema lanjskog međunarodnog euharistijskog kongresa u Lurdzu. Nije to puka fraza, nego radosna stvarnost. Krist nam to sam jasno govori u 6. poglavljiju Ivana evanđelja. To treba da znaju roditelji kojima je na srcu dobro njihove djece. Nije vjerouauk, misa i pričest za besposlene, za one »koji nemaju drugog posla«, kako je to mislio Marićin otac, nego za svakog od nas koji želimo biti dobri ljudi s obzirom na druge, a smirenji, zadovoljni i sretni s obzirom na same sebe.

To je izvanredno važno baš za jednu djevojku, kad se u njoj probude životne snage, kad progovori srce, kad osjeća u sebi želju za svim što je lijepo, što usrećuje, što čini mladost najljepšim dobom našega života. Ostaviti svoju četraest, petnaestgodишnju kćerku samo kod roditeljskih savjeta, pa bili oni ne znam kako dobrili, a ne dati joј Krista koji jedini može da nam dade potrebnu snagu da svoj život usmjerimo na put koji vodi i k zemaljskoj, ne samo k vječnoj, sreći, znači uvelike promašiti odgoj svojega djeteta.

Petar RIBINSKI

Obrana života nerodene djece

U Francuskoj je osnovan Komitet za spasavanje nerodene djece, kome je svrha da upozorava javnost na velike i katastrofalne posljedice uništenja života u majčinoj utrobi.

Komitet prima pripadnike svih religija i političkih uverenja. Velika manifestacija branitelja nevinih dječjih života bila je organizirana u Parizu 15. svibnja 1982. Iz cijele Francuske došli su u Pariz ljudi i žene u velikom broju na taj mimohod. Na mirne demonstracije. Računa se da je kroz glavne ulice Pariza toga dana prodefiliralo više od 200.000 učesnika. Komitet se nuda da će taj pothvat potaknuti javnost na razmišljanje, kako bi što prije preispitala svoje stavove...

U pariškom tjedniku »Kršćanska obitelj« od 6. svibnja 1982. piše jedan član Komiteta o izvrstanju moralnih vrijednosti u Francuskoj, pa veli:

»Ako vam je pas obolio ili ostario, ako su vam mačke skitalice štetočinje, pa uništavaju korisne ptice, ako vam gelubovi prljaju sve oko kuće, da se niste usudili smaknuti ih. Može biti radi takvog ubojstva izveden pred sud zbog »zločina« prema životinjama...«

Javne vlasti, naprotiv, uznakile su ubijanje nevine djece, koja se — ubijena u majčinskoj utrobi — komadaju, kasepe i bacaju u smeće. Nerodena dječa, kao i odrasli, po zakonu o provima čovjeka, ne smiju biti ubijena. Pobaćaji su zločin nad nevinom djeecom, koja imaju pravo rođiti se i živjeti...«

Doći će jednom obračun. Nerod, koji ubija vlastitu dječu, nije destojan da živi. Takav narod spremi svoje vlastito ubojstvo. Sprema svoje uništenje. Sprema vlastiti nestanak!

Srećko BOŠNJAK

Sretni između slike Srca Isuseva i Marijina

Iznosimo ovaj vrlo zanimljiv i sadržajem značajan razgovor hrvatskog misionara u Kanadi s jednom našom Iseženičkom obitelji.

Posjetio sam nedavno jednu našu hrvatsku obitelj. Svi su bili na okupu: roditelji i njihovo četvero djece. Dolazak svećenika veoma ih je obradovao. Kako i ne bi! Svećenik je čovjek koji je u vеdini slučajeva prvi pri ruci našem iseljenom čovjeku.

Razgovor je bio spontan i smatrao sam zgodnim zapisati ga, barem jedan dio, nadajući se da će čitaoca potaknuti na sve što je dobro i plemenito. A čovjek je jedino od dobrote i ljubavi kadar danas živjeti u svijetu.

— Bili smo nekoliko godina u Njemačkoj — rekao je otac obitelji. Nagovorenim od naših prijatelja, odlučili smo poći u Kanadu. Svećenik nam je još u Njemačkoj govorio da ne idemo i, aludirajući na pjesnika, na kraju nam reče: Vi, koji dolazite u Kanadu, zaboravite na povratak. Tih riječi nisam tada još dovoljno shvaćao, ali sada vidim da su one dosta realne, budući da se malo naših ljudi odlučuje poći natrag iz ove zemlje... Namjeravali smo ostati ovdje najviše pet godina, ali evo danas je više od šest godina otkako smo ovdje. Istina, nismo ovdje zato što volimo, nego... Svakako ne želimo nipošto ostati trajno. Možda još koju godinu

i vraćamo se kući i mi i naša djeca. Ne želimo da nam se djeca zauvijek izgube u ovom svijetu i zaborave i napuste domovinu...

— Danas se, hvala Bogu, osjećamo sretni — rekla je majka. Ne samo radi naše četvero djece, nego i radi toga što imamo puno dobrih prijatelja. Najveći su nam prijatelji oni koje smo uspjeli nagovoriti da prihvate još koje dijete, pozivajući se na vlastito iskustvo: gdje je više djece, tu je više radosti. Nije važno imati vlastitu kuću. Važnije je imati sreću u obitelji; radije živjeti u stanu, nego imati kuću, a u njoj biti bez radosti. Mnogi se naime, odriču djece na račun kuće, misleći da su djeca teret koji im onemogućuje da budu do kuće.

— Ne radite Izvan kuće? — upitao gospodru.

— Ne! odgovori ona. Željela sam raditi, ali sam i pak vidjela da je bolje ostati sa djecom kod kuće. Važnije je da djeca osjetite ljubav majke, naročito kod kuće, pogotovo ako je više djece, kao što je naš slučaj. No, nadamo se da ćemo imati još koje dijete... Kad se vraćam kući iz trgovine, osjećam tada kao da me svi andeli čekaju. Sva me djeca dočekaju na vratima. Osjećam se sretna.

— Opišite malo svoju sreću!

— Teško je reći svojim riječima ono što doživljavam. Malo je zastala, bacila po-

gleđ prema zidu, na kojem su visjele dvije slike: slika Srca Isusova i Srca Marijina, i tada je nastavila:

— Ufam se u Boga i našu obitelj stavljam pod zaštitu ova dva Srca. Dok čovjek gleda ove dvije slike, ima osjećaj da ga ta dva Srca neprestano prate.

Između slike Srca Isusova i Marijina smještena je jedna mala uokvirena slika na kojoj je prikazano njihov četvero male djece. Iznad slike stoji na počasnom, povuštenom mjestu — križ.

— Kad nam je nedavno tek novorođeno dijete umrlo, bilo nam je teško. Dugo sam toga dana stajala pred Gospinom slikom. Osjetila sam u tim trenucima Njezinu pomoć.

— Mi nismo tragično doživjeli smrt svoga djeteta, rekao je otac, jer smo svjesni da je ono mali andeo. Bog ga je dao i Bog ga je uzeo k sebi.

— Mnogi se tuže i vele da nema sreće u obitelji. Što vi velite na to kako doći do sreće?

— Svakako je važno razgovarati u obitelji. Svada se ne bi smjela nikada čuti u kući. Moguće je da dode do nesporazuma u obitelji, ali je zato potrebno porazgovoriti se zajedno o nastaloj situaciji i nesporazumu. Mi uvjek saslušamo jedno drugo. Pokušamo ocijeniti razloge za i protiv, i rado prihvaćamo ono rješenje, koje je po našem zajedničkom shvaćanju najbolje. Mislim da nije dobro inzistirati isključivo na vlastitoj tvrdnji ne vrednujući mišljenje bračnog druga, a što je još gore, tjerati vlasiti inat. Takav stav mora urođiti negativnim plodovima ne samo za obostranu štetu

bračnih parova, nego, što je još gore, može se vrlo negativno odraziti i kod djece.

— Molite li u obitelji?

— Još nismo legli spavati da se nismo pomolili, rekla je gospoda. Kad ustanemo, odmah ujutro križ je na našem čelu. Dan započinjećemo redovitom molitvom Gospa, a tako i završavamo. Molimo za sve: za mir, za slogu i ljubav među našim narodom, za svećenička i redovnička zvanja, za zdravlje. To su uglavnom naše zajedničke molitve u obitelji, a svaki od nas ima i svoje privatne molitve. Ako se molimo, onda ne možemo misliti na zlo, molitva je naš najglavniji razgovor.

— Navečer redovito čitamo Sv. pismo. Oblično po jedan mali odlomak. Djeca se natječu u čitanju — rekao je otac.

— Idete li ovdje, u dalekoj tuđini na misu?

— Svakako! — oglasiše se jednoglasno moji sugovornici. Otkad sam ovdje u Kanadi, samo sam jednom propustio svetu misu. Doduše ne namjerno. Bio sam te nedjelje bolestan. To je primjetio i svećenik, koji me je te iste nedjelje navečer posjetio. Bilo mi je dragoo...

— Među nama nema nikakvih tajni —javila se ponovo gospoda za riječ. — Što smo doživjeli tijekom dana, ispričamo jedan drugome. Nije dobro ako nešto tajmo jedan pred drugim. Sve radimo u dogovoru. I razgovor je jako važan. Ja bih bila bolesna kada ne bismo razgovarali. S djecom ima neki puta teškoća. Međutim, kada muž dode s posla, veli mi da se ne uzrujam i da vrijeme redovito sve lijeći. Naša smirenost i sloga ja-

ko dješuju i na djecu...

— Idete li na sakramente?

— Da! Osjećam se tada sretna, a naročito kada se isповjedim i pričestim. Osjećamo se kao ono nedjeljom kada stavimo na sebe novo odijelo. Ja se isповijedam redovito svaka dva mjeseca, ali i češće, već prema potrebi.

— Što i kako biste se osjećali kada biste prestali dolaziti na svetu isповijed?

— Ja ne bih bio sretan — reče suprug. Ja se ne bih dobro osjećao u crkvi, ako se ne bih ispovjedio. Ne bih se mogao iskreno razgovarati s Bogom. Osim toga, važno je, pogotovo za djecu, kada nas gledaju dok mi idemo na sakramente. Ona nas redovito oponašaju i nije nam potrebno posebno govoriti im i upozoravati ih na sakramente. Idu rado na sakramente. Najviše se vesele nedjelji. Već krajem tjedna počnu govoriti kako će ići na svetu misu.

Gospoda je na kraju spomenula jedan bračni par. Oni su za tri godine uštedjeli 50.000 dolara. — Meni su se rugali, naročito gospoda. Rekla mi je da sam luda što radam djecu. Govorila mi je da ne želi imati djece. A danas, nakon samo nekoliko godina, ona više ne misli tako. Ne-

davno mi je došla sa svojom malom djevojčicom, jedinicom, i potužila mi se riječima: Blago tebi što imaš tako dobru djecu i muža! Moj se kasno vraća kući. Pa i onda kad se vratí, mi neinamo mira u kući. Novac nas je iskvario. Napustili smo Boga radi novca, a sada radi luksusa. Dijete, koje je slušalo naš razgovor, reklo je meni strašne riječi: — Te-ta, naš nas tata ne voli...

Bilo je već devet sati navečer. Djeca, koja su se cijelo vrijeme igrala, prije spavanja su poželjela roditeljima i meni laku noć. Nakon deset minuta čula se u sobi molitva. Bila je to zajednička večernja molitva djece.

Kad sam se vraćao kući, pred očima su mi bile stalno one slike: slika Srca Isusova i Srca Marijina, kao i ona mala slika djece, njih četvero na okupu. I kad god se sjetim tog ugodnog razgovora i razmišljam o razlozima ljubavi: slike ove obitelji, uvijek mi dolaze kao odgovor riječi majke, koje je rekla na početku razgovora:

— Ufam se u Boga i našu obitelj stavljam pod zaštitu ova dva Srca, koja nas uvijek prate.

Jurica JEZERINAC

SVECANI BLAGOSLOV OBITELJSKIH SLIKA SRCA ISUSOVA I MARIJINA U GRACANICI POKRAJ BUGOJNA

Solidarnost prema braći u Poljskoj

Svi se sjećamo onoga bolnog datuma 13. prosinca 1981. godine, kad smo zapravo šteti radio i TV-poruku da se u cijeloj Poljskoj uvodi ratno stanje. Najprije nismo mogli vjerovati da bi se takvo nešto moglo dogoditi. Ali brzo smo shvatili koje je kobne posljedice po narod donijelo to ratno stanje.

Iz dana u dan slušali smo porazne vijesti o dogadajima u Poljskoj. O tome nas je izvještavala naša štampa. Poljski episkopat je odmah progovorio preko svoga predstavnika primasa mons. Glempa. Primas iznosi dvije glavne misli:

1. Državne vlasti odlučile su se na korak terora, čemu se nitko nije nadao;

2. U tom nasilju neka se narod uzdrži od svakog sukoba i krvoproliva.

A sve je to poljski narod zateklo u hladno zimsko doba. Zatim, uz ograničenost slobode i duševan pritisak, zaredale su svakodnevne ne-

daće zbog skupoće i nestasice hrane. Formalno, barem za one najsiromašnije, nastupilo je vrijeme gladovanja.

POZIV NADBISKUPA FRANJE KUHARIĆA

Početkom ove godine proširila se vijest da je poljski narod i te kako potreban solidarnosti i pomoći izvana, a da državne vlasti neće braniti pružanje pomoći.

Naš zagrebački nadbiskup mons. Franjo Kuharić pred početak Korizme zamolio je da u ovoj Korizmi učinimo specifično odricanje: da na račun vlastitog odricanja posaljemo svoju pomoć potreboj braći u Poljskoj, preko Karitasa u Zagrebu. Malo tko je očekivao da će taj apel biti svestrano primljen i da će naš narod s toliko oduševljenja prihvati taj poziv. Poput zagrebačke nadbiskupije, i druge su biskupije preko svojih biskupa prihvatile taj poziv.

Pojedinci, zajednice, župe

i hrvatske inozemne misije počele su skupljati novac i hranu. Pošiljke su stizale u zagrebački Karitas koji so odmah dao na posao: na pakiranje i slanje paketa. U pakete se stavljala različita vrijedna dućanska hrana: šećer, vegeta, puding, juha, pašteta, ribe, tjesto, kakao, mlijeko, dječja hrana, zatim prašak za pranje rublja i likjekovi. U paket se smje staviti 15 kg hrane, a carinica je dnevno mogla preuzimati 25 paketa. Tako smo počeli početkom veljače ove godine.

Zagrebački Karitas je slao pakete na adresu siromašnih obitelji i obitelji s brojnom djecom. Adrese smo dobivali, i još uvijek dobivamo, od centralne u Beču. Uz svaki paket šaljemo popratno pismo. Gotovo svi nam se zahvaljuju, a posebno se zahvaljuju na podršci koju im pružamo. Sjajni smo da ih ti paketi neće spasiti, ali mislimo da im tim pokazujemo potrebnu solidarnost i dajemo poticaj za ustrajnost u tim njihovim teškim danima.

SLANJE PAKETA NASTAVLJAMO

Nije lako iz dana u dan spremati tolike pakete, nije nam lako ni tolike prazne kutije pronaći, ali nećemo sustati dok imamo zalihe i dok znamo da im je nešta pomoći od koristi.

Kroz minule mjesecce imali smo veliku pomoć zagrebačkih bogoslova koja je prestala početkom lipnja zbog njihova intenzivnijeg učenja i polaganja ispita. Od sada sav teret ovog posla pao je na nekoliko ženskih ruku koje stalno rade u Karitatu. Ali taj posao neće stati.

OD GANUĆA SU SE RASPLAKALE U POLJSKOJ MNOGE OBITELJI ZBOG NASHIH PAKETA I RIJECI SIMPATIJE I OHRABRENJA

Sobre štivo

DUZOVNI OFAC POSLDERATNE POLJSKE, POKJNJI KARDINAL VISINSKI NA SVECAN JE NACIN BIO DONESEN U LIJESU NA GLAVNI TRG U VARSAVI GDJE MU JE NAROD IZRAZIO ZAJEDNICKU ZAHVALNOST

Kroz minula četiri mjeseca u Poljsku smo poslali 1.598 paketa hrane. U svaki paket uloženo je oko 150.000 starih dinara vrijednosti, u što je uračunata i poštarnina. Stanje paketa nastavljamo, jer velike potrebe poljskog naroda ne prestaju.

Tko se od čitatelja GLASNIKA želi uključiti u ovu humanu i kršćansku akciju, novčane priloge može dostaviti svome župniku, a pomoći u naravi najbolje je poslati preko našega Karitasa kod kojega se nalaze adrese potrebnih.

RASPLAKALI SMO SE OD GANUĆA...

U 11. broju GLASA KONCILA ove godine tiskano je jedno pismo koje je stiglo iz Poljske. Ovdje ga objavljujemo doslovce:

«Prije nekoliko dana dobila sam vaše srdačno pismo, a danas sam primila paket. U paketu je bilo različitih namirnica, sve je došlo uredno.

S velikim ganućem zahvaljujem vam za paket, kao i za riječi simpatije i ohrabrenja koje ste u svom pismu izrazili. Riječi simpatije, utjeha i solidarnosti s poljskim narodom u tim za nas teškim vremenima nama su isto tako potrebne kao i materijalna pomoć. Vruće, čitavim srcem za sve zahvaljujemo.

Vjerujemo da Poljska mora svladati krizu. Doći će vrijeme da će i Poljaci moći pomagati drugim potrebnim narodima. Uvjek ćemo se sjećati pomoći koju nam pružaju ljudi koje osobno ne poznajemo, ali koji se osjećaju našom braćom u Krisu.

Rasplakali smo se od ganuća zbog vaše dobrote. Neka vas Bog stostruko nagradi, a nama neka jednom omogući da i mi pomognemo druge. Ako Karitas u Zagrebu želi poslati još koji paket, evo šaljem adresu. Uključujem mnogo srdačnih pozdrava iz Poljske za vas i za sve prijatelje u vašoj domovini!» Wanda Byckowska, Kraków.

GLASNIK od veljače s pisom o. Gabrića iz Indije podsjetio me je ponovno na dane kada sam kao mala djevojčica pročitala vijest o odlasku mladog A. Gabrića u misiju. Bujna dječja mašta pratila ga je na tom putu... duboko se je u sjećanje usjeklo to ime.

Više od četrdeset godina prošlo je od tada. To dugo vrijeme nije izbrisalo radosni osjećaj susreta sa starim, dobrim znancem iz djetinjih dana, kada bi u dugim zimskim popodnevima male ruke otvarale jednu veliku ladicu (koju je majka punila vjerskom štampom), i neuromno listale razne Glasnike, najradnje čitajući izvještaje iz misija, dok bi malo srce treptilo od oduševljenja za podvige misionara...

To sjećanje ponukalo me je na jedan veliki problem današnje mladosti, koja često »bez svoje krivice« dobije u ruke »šund«, koji svojim ružnim slikama, prostotačkim tekstom i jeftinim uzbudnjima kida i povređuje finu, nepokvareno tkivo dječje mašte i srca. Kome da o tome govorimo, kome da uzdrmamo srce govoreći o toj velikoj pogibelji mlađih duša, kome nego — majkama.

I zato ne daj da porok i ružne slike prve zauzmu maštu tvoje djece. Ružno štivo poderi, a dobro i lijepo slazi i spremaj!

Ivana B.

Mozaici i vitraj u Kreševu

Zauzimanjem fra Vjekoslava Šunjića postavio je naš proslavljeni umjetnik divne mozaike na župnoj crkvi u Kreševu. Glavni prizor krasi veličanstveni vitrail Ivina prijatelja umjetnika Đure Puškarića. Kako je do toga došlo, opisao je fra Vjekoslav...

Na portalu nove kreševačke crkve nalazi se pet udubina, svaka veličine 2,20 m. U početku je bilo predviđeno da tu dođu stakleni prozori, ali pošto je crkva od betona i već od mnogo prozora dovoljno svijetla, a zimi zbog toga jako hladna, te su udubine privremeno zazidane.

Kad sam vido mozaike Iva Dulčića u Budvi (sv. Ivan Krstitelj), u Dubrovniku (bl. Kažotić), na Lapadu (Zadnja večera) i još neke njegove

radove, sinula mi je ideja da zamolim umjetnika da on u udubine kreševačke crkve postavi mozaike. Rado je prihvatio.

Dogovorili smo se da centralni mozaik bude Krunjenje Gospino, jer je to patron crkve, sa strane sv. Franjo povijeda pticama i Mistične zaruke sv. Katarine; na krajnjima sv. Nikola Tavelić i bl. Leopold Mandić, dva hrvatska sveca.

Pred Uskrs 1974. postavljeni su mozaici na portal crkve. Centralni mozaik, Gospino krunjenje, posve je originalan. Svi umjetnici do sada taj prizor prikazuju s Gospom koja sva skupljena kleći kao u nekom strahu, dok Bog Otac i Sin, sjedeći na prijestolju ili u oblacima, stavljaju krunu Gospu na glavu. Na Dulčićevu mozaiku Gospa stoji s prekrivenim rukama, ogrnuti kraljevskim pláštem i bez ikakvog straha prima krunu od Boga Oca i Sina, koji takođe stoje iz počasti prema Gospu, čovječanstvu, dok nad tim divnim prizorom lebdi Duh Sveti. Pozadina je zlatni mozaik.

Za vrijeme postavljanja mozaika uđem jednog jutra u crkvu. Bio je vedar dan i sunce je izravno obasjavalo golemi prizor na portalu crkve, veličine 45 m². Svetište s oltarom blistali su u svjetlu, a pred oltarom stajao je Ivo (Dulčić) kao svećenik u ekstazi i promatrao prizor. Ja sam tihoo stao uz njega i rekao da mu pogadam misli, a on mi odgovori:

Premda je to san koji se možda nikada neće ostvariti, napravit će vam nacrt za prizor. To bi bio moj najljepši vitrail.

Kako je to Gospina crkva, dogovorili smo se da to bu-

de »Žena obučena u sunce, mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda« (Otkr. 12, 1-2). Izvanredan motiv za simfoniju njegovih žarkih boja. Teška bolest i smrt spriječili su ga da posve dovrši nacrt. Pred samu smrt me je ponovo zamolio da ne dopustim da mu mozaici ostanu u sivilu betona, da ih obložim granitom. I to sam učinio.

Pet godina sam molio razne umjetnike da dovrše njegov nacrt prozora i svi su me odbili. Prihvatio se njegov prijatelj Đuro Puškarić... Ivin vitrail nije san, dovršio ga je njegov prijatelj, i sada resi portal kreševačke crkve. Sam Gospin lik visok je šest metara, onda možete zamisliti kako je to velik prizor. Gospa lebdi nad mjesecom uzdignutih ruku na molitvu, sva predana Bogu, a u elipsi oko nje kruži dvanaest nezvijezda, nego galaksija, zvježđa; cijeli svemir se klanja Kraljici neba i zemlje.

Uredništvo našega GLASNIKA zahvaljuje fra Vjekoslavu Šunjiću što nam je dao dozvolu da na zadnjoj strani ovoga broja GLASNIKA objavimo ovo umjetničko djelo crkve u Kreševu.

fra Vjekoslav ŠUNJIĆ

VITRAJ U KRESEVU: CIJELI SVEMIR SE KLANJA KRALJICI NEBA I ZEMLJE

Tko bi ga sad pregorio?

Te godine žito dobro rođilo. Polja se zlate, nabrekle klasove lelju vjetar. Počela je već i kosidba. Mnoštvo traktora, po neki kombajn, sveže otkose nižu. Sirotinja znojna srpsom maše. Bog dao, pa mu velika hvala.

I Kata nosi plod pod srcem koji će sazrijeti kroz nekoliko mjeseci. Sad je sedmo pa šta Bog da. Onih ostalih šestero živi i zdravi. Tata radi u jednom poduzeću, nije ni bogat, ni siromah, sastavlja kraj s krajem. Ostalu brigu prepustio Bogu...

Kata se nešto prehladila i oslabila. Najprije gripe, pa upeala pluća. »Svašta će na dobra isana (čeljadi)« — govorilo se po selu. Mato i dječa se veoma zabrinuli. Odveo je Katu mjesnom liječniku, koji joj je, uz prve li-

jekove dao i uputnicu za specijalistu u gradu. Obukla se, spremila, te u autobus s najstarijom kćerkom. Nakon pregleda liječnik, osrednjih godina s naočalima, upre pogled u nju:

— Gospodo, kako ste oslabili. Srce slabo, krv otančala, treba mirovati i pliti lije-kove. Vi ste trudna žena, umrjet ćete ako ne učinite pobačaj. Bolje je da ono šestero uzdržavate nego svi da nastradate.

Ona će suznim očima: — E, moj doktore, ja sam majka, majka je ljubav, ne ubojica. Zar ikakva majka na svitu može postat razbojnik?! Čula sam da ji taki danas ima puno. Ja se neću nikad upisat u tu družinu. Šta udi, ako i umrem? Svakako ću jednom, jopet će Bog upraviti svojom sirotinjom. Prije ću umriti ako pobacim: srušići me grij i žalost i čitav život peći savist. Volim u vodu skočiti, neko će mi barem nazvat pokoj vični. Neću, neću nikako ni za živu glavul!

Liječnik se zbulio, prvi put se namjerio na tako jaku i odvažnu ženu otkad radi na tom poslu. Tupo ju je pogledao:

— Sad možete ići, ja sam svoje učinio!

Uvečer, kasnije je stigla kući. Mjesec je grlajo, zvijezde treperile i hrabroj majci se veselile. Mate je dječao večeru i ona otišla spavati. On je i za Katu nešto skuhao. Kad je večera, sve mu je nadugo i široko ispričala, junački branila svoj stav. Muž je mirno i veselo slušao, te nadodao:

— Hvala Bogu, kad imam taku ženu. Dobro si odbrusila, aferim ti bilo! Ti nikad ne smiš bit ubojica moje i

tvoje dice. Bog će, bona, opet nekako upravit i providit, ko i dosad. Nami je molit, radit i pošteno žvit, osatalo pripušćamo Bogu.

— Vala po sto puta dragom Bogu, kad mi je da takog muža — veselo odgovori žena... Sad mi odmah spade velik kamen sa srca. Jopet vala Bogu, kad jednako mislimo. Čim jednako mislimo, jednako ćemo i radit, neka bude na Božiju, pa eto ti...

Tako nekad bilo. Danas je Ivo Katin veliki maturant, Dobar, pošten, marljiv dák, lijepo odgojen. Ako Bog da, studirat će medicinu; na to ga želja povukla, ne da ubija nevinu djecu, nego da ih spasava i produžuje život. On će samo raditi i donekle nadoknaditi prijav posao nekih liječnika, koji na olaku ruku, bez grižnje savjesti, zatiru malu, nevinu djecu pod majčinim srcem. A sve to za dinar, dollar ili marku. Ne, ne, on nikad neće biti ubojica i tamanitelj svoga naroda, on će biti pravi Božji doktor.

Mati i Kati su sva dječa draga, no posebno im je Ivan mezmamac, najmlade dijete. Majka ga uvijek gleda s osobitom mililnom i veseljem. Nekad i sva protrne kad po-misli:

— Šta bi bilo da sam ga ubila, a mogla sam!

No opet se brzo razveseli:

— Kud bi danas tvoja mama brez tebe, lipog i dragog sina?! Ko bi te prigorio; ne bi te dala ni zašto na svitu. Vala po iljadu puta mom Bogu, mom Isusu, dragoj Gospodi, kad nisam svoje majčinske ruke krvlju svoga vlastitog sinčića okrvariila... Kukku, kukku onim jednim majkama koje tako rade.

fra Blago KARAČIĆ

MEDU TRIDESETAK CRKAVA U SLAVONIJI, KOJE SU NASTALE PRIJE TURAKA, VOĆINSKA JE JEDNA OD NAJVEĆIH I NAJLEPŠIH. SVE GOVORI DA JE CRKVA NASTALA NA PRIJEJAZU IZMEĐU 15. I 16. STOLEĆA

Veličanstvenu gotsku crkvu u Voćinu spaljuju Nijemci 1944. pri povlačenju. Spasen je bio Gospin kip i smješten u crkvu u Podravu Slatini, gdje su joj hodočastili na Malu Gospu.

Prvi stalni poslijeratni upravitelj župe Franjo Bošnar dolazi u Voćin 1963. godine. Župni je stan bio ruševina još od rata, pa župnik stanuje privremeno u privatnoj kući.

Zaslugom mладог i poletnog župnika započinje obnova župe, svetišta i hodočašća.

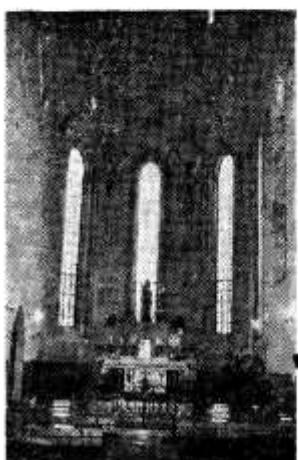
PRVO POZEŠKO HODOČAŠĆE NAKON RATA

20. kolovoza 1963. uputilo se iz Slav. Požege u Voćin oko 300 pješaka, a za njima, što vlakom, što autobusima i biciklima još oko 200 hodočasnika. Sutradan dodoše oni u lijepo spremljeno proštenište unutar golemih zidova bez krova i krovišta.

Tu je na mjestu nekadašnjeg oltara bio postavljen jednostavan drveni oltar sa čudotvornim Gospinim klipom,

»ŠTO MRŽNJA RAZO LJUBAV NEKA SPA

8. SVIBNJA 1944. CRKVA U VOĆINU BILA JE BOMBARDIRANA I ZAPALJENA. OSTALA JE OTVORENA I BEZ KROVA RAVNO 29 GODINA, SVE DO 1973. GODINE, KADA JE NA NJU STAVLJEN SADASNIJI KROV ZASLUGOM GRADISCAŠKIH HRVATA

ča. Mnogi župljani mu požrtvovno pomažu. Ubrzo po dolasku u Voćin, već 19. travnja 1963. polazi župnik u Podravsku Slatinu po crkvene stvari i Gospin kip. Isti je dan sve kamionom vraćeno u Voćin, i ubrzo se mjestom proširila vijest: »Vratila se Gospa«. Slijedeći dan prenosi se kip u kapelcu na groblju i postavlja ga na siromašan oltar. Tko? Pobožne žene.

Započelo je novo razdoblje u povijesti svetišta i župe Voćin! U svibnju iste godine očišćena je crkva i prostor oko nje, a u kolovozu je održano prvo poslijeratno hodočašće.

natzkriven ceradom. Navečer je bila svečana sveta misa, a po završenoj svetoj misi slijedila je propovijed bivšeg voćinskog i požeškog župnika, preč. g. Franje Plipnića, u kojoj je iznio povijest voćinskog prošteništa i župe, te dao narodu jedre moralne pouke. Nakon propovijedi razvila se oko crkve lurdská procesija sa svijećama u kojoj je sudjelovalo oko 500 vjernika pjevajući punim srcem u čast Neoskrvrenjenoj.

Nebo je bilo olovno tamno, ali u općem oduševljenju nitko to nije pravo ni zamjetio. Ali, tek što procesija uđe natrag među zidine crkve, zahuji vjetar, podiže pra-

šinu, da ju čas zatim pljusak umiri i u blato pretvoriti. Hodočasnici se razbježaju tražeći konaka, i na opće zadovoljstvo bijahu lijepo primljene, kako kod katoličkih, tako i pravoslavnih mještana.

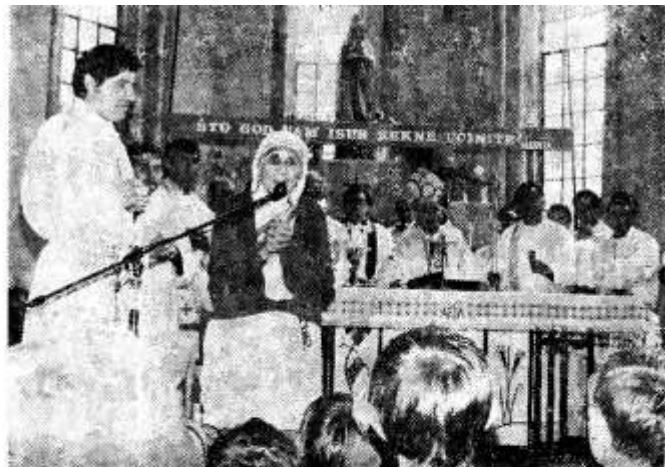
Budući da je prijetila opasnost da vjetar sve razruši i slupa, zvonar i nekoliko muškaraca skinuše Gospin kip s oltara.

Kiša je padala cijelu noć. Upravitelj župe se probudi i videći da je u crkvi nemo-

RI, SI «

guće održavanje proštenja, jer je cerada prokisla i sve je bilo mokro, spremi se na premještanje svega u grobljansku kapelu. Gospin kip podigne zvonaru Ivanu Pepiču na leđa, a sam župnik uze Presvetu pod kišnu kabanicu te požuri na groblje u kapelu. Na brzinu urediše oltar, pa je prva sv misa bila ujutro u 5 i po sati na groblju. Hodočasnici uočiše što je na stvari te pohitješe na groblje, gdje se još ispovjedalo. Kiša je sve manje padala. Oblaci se razidoše i grane sunce. Hodočasnici rekao:

— Idemo natrag u crkvu!

JEDAN OD NAJDRAZIJIH HODOČASNIKA, KOJI SU U POSLJEDNJE VRIJEME DOSLI GOSPI U VOĆIN, SIGURNO JE MAJKA TEREZIJA. VIDIMO JE KAKO GOVORI NA VELIKOM HODOČASCU DJECE KOJA IDU NA VJERONAUKE

»Lijep li je Voćin, taj drevni castrum Ottina! Nedostaju riječi da ga opišem. Među tmastim Papukom i Voćinskim brdima pukla dosegu vidnoga oka bajna vilinska kotlina. U kotlini oko mrke starodrevne crkve reda se čišće bieilih kuća i kućica kao drobna pilad oko svoje predvodnice koke...«

Kad si već u Voćinu, a želiš da razigraš srdece, da napojiš dušu divnim romantičnim vidikom, ne požali truda ni časa, pohiti na onaj stari tvrdi Voćin-grad što se tamno na goloj kamenoj tjemenici vrletnog briega posadio kao mrki stražar, koji u svojim razvalinama čuva tisuću i tisuću prošlih uspomena. Tu se istom rastapaš od miline, tu snažnije zakuca srdece, krv burnije, valovitije zakola žilama, tu se nehotice i najoporijoj duši mora da s usana otkine onaj divni, božanstveni lik: Liepa si, divna si Slavonijo ravna, Slavonijo plemenita, zemljo Hrvatska.«

Miroslav HIRC

NA BLAGDAN SV. MARIJE GORETT 1971. KRENULO JE U VOĆIN I PRVO DJECJE HODOČASCE. VEC TADA SE SKUPILO BLIZU 450 DJECE. TA SE DJECJA HODOČASCA NASTAVLJAJU I DANAS, SADA SE SKUPLJA PREKO 1000 DJECE NE SAMO IZ SLAVONIJE, NEGO I IZ SIREG PODRUČJA LIJEPЕ NASE DOMOVINE

Nekoliko žena na brzinu uredi oltar u crkvi, a mjesto Gospina lika prenesoše sliku nekadašnjeg oltara, koja je nekoliko godina služila kao oltarna slika u grobljanskoj kapeli. U 9 i po pozove zvono s tornja hodočasnike u crkvu na oproštajnu propovijed i procesiju. Propovijedao je vlč. Jagečić, a posebno se od hodočasnika oprostio sam upravitelj župe.

VOCIN — SLAVONSKI LURD

Godine 1884. za župnika Mije Bogadeka, u Voćinu je bio učitelj Mikić, rodom iz Kutjeva. Supruga mu je teško oboljela, i u bolesti se zavjetovala da će hodočastiti u Lurd, u čast Majci Božjoj, ukoliko ozdravi.

Gospa je uslišala njezinu molbu, ozdravila je. No, mogućnosti joj nisu dopustile putovanje u Lurd, te u dogovoru sa isповjednikom mijenja zavjet: za župnu crkvu nabaviti će kip Gospe Lurdske, a ona će kroz godinu dana svake subote pred kipom zapaliti uljanicu i moliti se. Župnik uspijeva potaknuti narod da i ostali da-

ju svoj prilog, te da se za novi kip nabavi i novi oltar. Župnik se obratio tvrtki Verrebut u Pariz i ondje naručio kip Gospe Lurdske. Kip je dovezen u Voćin 28. travnja 1885. i postavljen privremeno u srednju kapelu u crkvi, a 2. srpnja 1885. bilo je prvo javno štovanje Gospe Lurdske u Voćinu.

Nažalost, župnik Mijo Bogađek nije doživio dolazak kipa u Voćin. Tada, teško bolestan boravi u bolnici, gdje umire mlad, u 33. godini života.

Za župnika Kovača kip je prenijet na glavni oltar i 30. kolovoza 1887. okrunjen srebrnom krunom, a stari je kip namjesto njega prenesen u kapelicu. Za hodočašća imali su nemale zasluge O. Jozo Kovačević, franjevac, te voćinski župnik Pipinić, koji je 1934. organizirao proslavu 600. godišnjice voćinske župe (1334).

Između dva rata znalo je u Voćin doći i do 20.000 hodočasnika. Na blagdan Marije Goretti, 6. srpnja 1971., krenulo je u Voćin i prvo dječje hodočašće. Već tada je bilo okupljeno 450 djece iz Suhopolja, Sladojevaca, Podr. Slatine, Gradine, Mirkovićeva, Nove Bukovice, Ivanovog Sela, Donjeg Miholjca... Na natjecanju iz vjeroučstva prvo je mjesto osvojila župa Voćin. Sva su se djeca ispunjavala i pričestila, a poslije objeda bio je program s recitacijama. Ta dječja hodočašća nastavljaju se i danas, a sada se okuplja i preko 1.000 djece.

CRKVA IZNIMNE VRIJEDNOSTI

Među tridesetak crkava u Slavoniji, koje su nastale pri-

je Turaka, voćinska je crkva jedna od najvećih.

Ta je crkva prostранa, jednobrodna građevina izduženog svetišta. Uz svetište je zvonik visok 27 m; pod njim je sakristija, iz koje se ulazi u svetište ispod gotičkog dovratnika. Nekad se iz te sakristije dolazio u klaustar samostana od kojega je ostalo danas samo kasnogotičkih konzola koje predstavljaju jedini ostatak gotičkog samostana u tom dijelu Hrvatske.

NADBISKUP NAGRADUJE POBJEDNIKA NA OLIMPIJADI

Lada ima dimenzije: dužina 19 m, širina 9,45. Najveća zagonetka — a nekad i najveći ukras crkve — predstavlja je svod crkve, koji više ne postoji, ali ostaci izvornog svoda pokazuju da je crkva njime bila presvođena, ne samo u svom glavnem dijelu, već i u kapelicama.

Sistem svoda je izveden u duhu češke gotike, što daje crkvi iznimnu vrijednost, jer je takvo podrijetlo nepoznato u našim kontinentalnim stranama, odnosno u Slavoniji. Sve govori da je crkva

PRVI POSLJERATNI ZUPNIK U VOĆINU, MSGR FRANJO BOSNAR

SADAŠNJI ŽUPNIK U VOCINU, VLČ.
ANTUN PRPIĆ

nastala u prijelazu između 15. i 16. stoljeća, o čemu postoji kamen, sačuvan u vanjskom zidu crkve koji, prema nekim mišljenjima, nosi godinu 1494.

Nakon Turaka nekad samostanska crkva, kao jedina preostala u Voćinu, javlja se kao župna. Izgleda da je njezina sreća bila u tome što nije bila restaurirana u 19. st., kako se u nas inače radilo, kada su mnoge crkve bile barokizirane, pa je ostala u svom izvornom obliku.

U tom obliku crkva je doživjela za posljednjeg rata još jedno razorenje, kada je 8. svibnja 1944. bombardirana i zapaljena. Crkva je ostala otvorena, bez krova, ravno 29 godina, sve do 1973. godine, kada je na nju stavljen današnji krov, zaslugom Gradišćanskih Hrvata i njihova vrijednog dekana Štefana Horvata.

NAJVEĆE ĆUDO GOSPE VOCINSKE

U razgovoru s poduzetnim i radnim sadašnjim župnikom Voćina vlč. Antunom Prpićem iz Nove Kapele, koji je bio glavni inicijator male monografije župe Voćin i okolice, postavio sam mu ovo pitanje:

— Da li se i danas događaju čudesna u Voćinu?

Odgovor je njegov u prvi mah začudujući, ali posve ispraven za svakoga koji je bio u Voćinu, koji je upoznao njegovu povijest ili koji je pročitao spomenutu monografiju:

— Najveće Gospino čudo je što se Voćin održao do danas kao župa i katolička oaza i što je sačuvana i obnovljena veličanstvena crkva!

S tim se posve slažem. I nadam se da će Gospa sačuvati voćinsku župu — koja u zadnje vrijeme strahovito brzo brojem opada! — te da će ubava voćinska dolina i u budućnosti odjekivati pjesmama slavonskih proštenjera:

Hvaljen Isus, Marijo! Hvaljen Isus, Divice!

Hvaljen Isus, Majko, naša Zagovornice!

Pero BULAT

HODOČASNIČKA PJEŠMA

KOD DOLASKA:

Hvaljen Isus, Marijo! Hvaljen Isus, Divice,
Hvaljen Isus, Majko, naša Zagovornice
Primí nas sve putnike, tužne kćeri i sinke,
Primí Gospo draga sada nas nevoljnike.
Koji smo ti hitili, dan i noć se trudili
i na ovo željno mesto sad smo dospili.
Dakle, Majko ljubezna, prosimo te ovako:
Primí nas sve, o Kraljice, primí nas blago.
Došli smo Te proslavit i s andelom pozdraviti,
Ti od Boga nadarena, Majko blažena.
Spomeni se, primila, i primí nas pod krila,
Slatka Majko od radosti, evo Ti gosti!
Evo tužni stojimo, štujući Tebe molimo:
Dili milost Božju nama svima kršćanima.
Moli Oca Ti Boga, Sina Tvoga dragoga,
Moli i Duha Svetoga radi puka Tvoga.

KOD ODLASKA:

Zbogom ostaj, Marijo, zbogom ostaj, Divice,
Zbogom ostaj, Majko, naša Zagovornice!
Kad smo amo dospili, svi smo bili veseli,
A sad nam valja ići, jer smo putnici.
Evo srcem ciljimo što se s Gospom dilimo,
A Tvoj pogled, Majko, željni nek nas veseli.
Evo mi u dolini, Ti u rajskej visini,
Sinkom svojim, Majko naša, Ti nas pomiri.
Svi veselii stojimo, da se s Majkom prostimo
Oprosti nam, oj Divice, naše krivice.
Odizazimo od Tebe, ali nije bez Tebe,
Duše naše ne odili nikad od sebe.
Zbogom ostaj, o Mati, s blagoslovom nas prati,
Da možemo putovati, hvalu Ti dati.
Moli za nas Ti Boga, i Isusa slatkoga,
Moli i Duha Svetoga radi puka svoga!

Uređuje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA SE U ZAKONIMA MLADIH NARODA
PRIZNAJU LJUDSKA PRAVA, NAPOSE PRA-
VO NA SLOBODU ISPOVIEDANJA VJERE

Prava čovjeka kod mladih naroda

Molitelji koji redovito prate nakane koje nam Papa preporučuje u molitve, primjećuju da se neke, ponešto izmijenjene, ponavljaju. Tako je već više puta bila molitvena nakana Apostolata molitve: poštivanje ljudskih prava, slobode, osobito slobode vjere. Ovaj mjesec opet nas Kristov Namjesnik poziva na sličnu molitvu: da ustavi i zakoni novih država poštuju ljudska prava. A onda, naravno, da to ne ostane samo na papiru, nego i u stvarnom životu.

Od drugog svjetskog rata dosad nastalo je, posebno u misijskim krajevima, na desetke novih država. Sve one, uglavnom, kao i u starijim zemljama Evrope, u svojim zakonima ističu razna prava i slobode. A u isto vrijeme ih u nekim zemljama gušte i progone vjernike ili pripadnike drugih naroda ili

rasa. Zgodno veli njemački biskup Georg Moser, da je naše stoljeće postiglo rekord u progonjenju vjernika i uskraćivanju sloboda, makar imamo, više nego ikada, izjava i zaključaka, o raznim slobodama i ljudskim pravima.

Nauka i praksa Crkve je jasna. Često se moli da državnici pridonesu sreći ljudi. Npr. na Veliki petak moli Crkva za upravljače država i naroda: »da Bog i Gospodin naš po svojoj volji upravlja nihov um i srce na pravi mir i slobodu svih ljudi.«

Dруги vatikanski sabor na mnogo mjeseta, u raznim svojim dokumentima, govori o toj temi. Deklaracija o vjerskoj slobodi veli: »Štititi i promicati nepovrediva prava čovjeka bitno spada na dužnost svake građanske vlasti.« (DH 6). Pa se na raznim mjestima govori: da svi imaju pravo na vjersku slobodu, na odgoj, na posjed, na izbor zvanja, na posao, na kulturu itd. Ta su prava kao ukorijenjena u ljudskoj naravi: svi su ljudi stvorenji od Boga, iste su naravi i istog porijekla, svi su od Krista otkupljeni (GS 29).

Moglo bi se navesti mnogo primjera kako se ta prava, usprkos jasnih zakona, u mnogim zemljama krše; i kako Crkva ustaje na obranu čovjeka. Evo samo nekih.

Konferencija južnoafričkih biskupa, svećenika, redovnika i laika (1980.) boreći se za ravnopravnost sviju, a protiv rasnog razlikovanja i zapostavljanja (»apartheid«), ističe da je ta borba za pravdu i slobodu »sastavni dio naše vjere.«

Slično se zauzima Crkva za slobodu i poštivanje čovjeka i njegovih prava u Mozambiku, Ugandi, Latinskoj Americi i drugdje.

Papa Ivan Pavao II. uputio je 1. rujna 1980. pismo svim glavarima država koje su potpisale Helsinski zaključke. U tom pismu se zauzima za slobodu savjesti i vjeroispovijesti — koju mnoge zemlje potpisnice krše.

Kad imamo u vidu tu nauku i praksu Crkve koliko se zauzima za čovjeka i njegova životna prava, postaju nam naivna, ako ne i zlonamjerna, predbacivanja da je Crkva protiv čovjeka, da govori samo o drugom životu, a ne brine se za ovaj...

Molimo da zakoni novonastalih država poštuju čovjeka kao što ga poštuje Crkva; da mu osiguraju njegova prava, osobito da može živjeti po svojoj savjesti i vjeri.

Mato RUSAN

O mome biciklu i brijaču Upenu

Već smo više puta čitali o tome kako je otac Ante pao s bicikla i slomio ruku ili rebro. Sad nam on želi nešto reći o tom svom biciklu. Progovorit će nam onda i o »svome« brijaču Upenu, koji od vremena do vremena uređuje njegovu sijedu i rijetku kosu.

O MOJEM BICIKLU

Mnogi me pitaju o mome biciklu koje je »marke«, da li ide na naftu ili na benzin, koliko kilometara pravi na sat, gdje ga popravljam, koliko mu je godina, da li je stariji od mene itd.

Odmah odgovaram: nije iz Noeve lade, nije ni Matuzalemovih godina, no ne bih vam znao točno reći da li je napravljen prije prvog ili drugog svjetskog rata. Kad mi ga je, naime, još u Bošontiju darovao velikodušni darovatelj, rekao mi je da ga je upotrebljavao njegov djed. To me je podsjetilo na ono kako se Bračanin hvalio o borbi s Turcima koji su htjele osvojiti Brač: »Pričal je did mojeg dida da je did njegova dida vidil Turcima...«

Dakle, vi koji ste dobri u matematici, izračunajte kad je to bilo, pa ćete možda više-manje pogoditi koliko je godina mome biciklu...

Što je na njemu još originalno, ne znam, jer sam s njega toliko puta pao na ovim uskim putevima i nasipima, toliko sem dijelova bicikla slomio da je skoro sve malo-pomalo izmijenjeno. Lakše je mijenjati na biciklu nego na meni: dva rebra i desna ruka slomljeni su tani, pa mi još i sada zadavaju muku.

Imamo dvije male radionice za popravljanje bicikla, a i naši mladi u školi poprave manje stvari.

Glavni problem su putovi. Tu ima samo jedna asfaltirana cesta, a i ta je sada tako razrovana da se po njoj ne može biciklom. Seoski putovi i staze, gdje nisu odviše neravni, mogu se upotrebljavati samo u suho doba godine. I samo nekoliko minuta kiše dosta je da se blato pretvori kao u neko ljeplilo, a tad se bicikl ne miče.

MAMA I VELIKI OKRUZILI SU SVOG MISIONARA KAD SE NA BICIKLU VRATIO KUCI S NAPORNOG PUTOVANJA PO MISIJI

I NAKON BISKUP SE VOZI, ALI NE NA BICIKLU. NEGOTRICKIKLU DOK OBILAZI POJEDINE ZUPE SVOJE BISKUPIJE

S VESELJEM DOCEKUJU OCA ANTU KOJI SE NA BICIKLU VRACA U MARIA POLL

Drugi problem su rijeke, Gangesovi rukavi i kanali. Na rijeckama nema mostova, nego valja s biciklom na ramenima kroz blato dolje do ladice, a onda opet kroz blato na

drugoj obali do nasipa. Vjerujte, više puta je to tako teško, osobito kad je blato do koljena. Tad se jedva jedvice izvučem na drugu stranu. A kod malih kanala problem su skliski mostovi napravljeni od bambusa. Tu moraš balansirati kao »clown« u cirkusu. A kad je čovjeku 67 godina, koji puta se počne oko tebe magliti pa izgubiš ravnotežu — i onda bicikl i Ante svrše u vodi i blatu. No hvala dragom Andelu Čuvaru, hvala vašim molitvama, Antina glava još je na ramenu.

KOD BRIJACA UPENA

Imamo mi ne jedan, već dva »brijača salona« na našem pazaru u F. S. Hatu. Jedan »salon« je sobica pet puta pet metara na raskršću puta prema Dhaknamaliju, a drugi je pod vedrim nebom: sjedi na malo stolčić, brijač čučne uza te i brijačka operacija počne. Većinom sve ide škarama. Ja sam Upenu i bratu mu Nogenu Pramaniku — to im je prezime — kupio mašinu za šišanje da im posao ide malo brže, no oni su naučili na škare, pa im se teško priučiti na mašinu. Ali kad mene šiša, iz zahvalnosti Upen pomalo barata i mašinom, i to tako lijepo barata da te često podiže sa stolice kad mašina počne čupati. U po bijela dana možeš vidjeti i zvijezde, kad ti koji put odjednom potegne čitav čuperak kose.

Šišači i brijači su posebna kasta i oni se ne bave nikakvim drugim zanatima. Toj, eto, kasti pripadaju braća Upen i Nogen.

Kod Upena je puno dobre volje i on nastoji da svojim čarobnim škarama na kraju šišanja sve popravi. A na koncu ti pruži i malo ogledalo da vidiš kako si lijep i koliko si se pomladio nakon šišanja.

Cijela ta operacija traje oko pola sata. Kroz to vrijeme razvije se i »razgovor ugodni« o njegovoj obitelji, o dječici, koju on redovito šalje u školu, zatim o dosta slaboj zaradi. I tu se, naime, mladež dala na nošenje duge kose, pa je slaba budućnost za kastu brijača i šišača. Upen se medutim tješi: kao svaka druga moda, tako ni ova neće vječno trajati. Ljudi će se opet početi šišati i brijati, i to ne samo da će brijati bradu, nego i — glavu...

Eto, što vi mislite o tome? Kako bi bilo da Upen i njegov brat Nogen otvore koji »salon« i kod vas? No ne zaboravite: šišačka operacija bit će sa škarama...

O. Ante GABRIĆ

Božić u Anandu

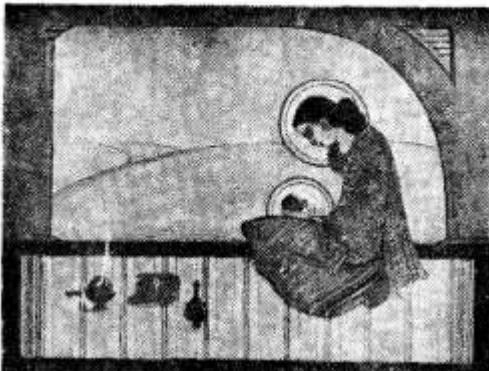
Dragi prijatelji misija, nemojte se čuditi da vam usred ljeta donosimo pismo naše indijske misionarke sestre Leonarde Vidaković, u kojem ona opisuje proslavu Božića u Anandu, gdje ona djeluje. Nije krivnja ni na njoj ni na nama. Ona je to pismo poslala 9. veljače ove godine, a k nama je stiglo 5. lipnja. Bilo je, dakle, na putu oko četiri mjeseca, iako je putovalo avionom. No pogledajmo što nam ta naša misionarka piše.

Budući da sam obećala da će za Glasnik opisati kako mi ovdje slavimo Božić, moram izvršiti svoje obećanje. Kanila sam to pismo napisati već ranije, ali jednostavno nisam stigla. Dakle, čujte kako mi ovdje slavimo Božić.

Već mjesec dana prije Božića započinju pripreme prikazivanjem lijepih i poučnih predstava. Ove godine te su predstave izvodili mlađi i djevojke. Bile su doista posebno uspjele. Da što bolje uspiju, za to se brinuo naš novi misionar otac Gregor, koji je rodom iz Goe.

NJIMA NE TREBA MNOGO TUMACITI SIROMASTVO BETLEHEMSKE STALICE

GOSPA S MALIM ISUSOM JE OMILJELI PREDMET INDIJSKIH KRSCANSKIH SLIKARA

Zupa u Anandu broji oko osam tisuća vjernika. Prigodom velikih blagdana svi se ti ljudi sakupe na svetu misu ovdje u Anandu. Prije četiri godine izgradili smo lijepu i prilično veliku crkvu, no na velike blagdane bude premalena. Stoga u takvim zgodama moramo imati misu vani pod vedrim nebom. Za Božić je ovdje prilično hladno, posebno noću. No premda je hladno, dolazi na stotine mlađih i starjih. Na zemlju mi prostremo neke ponjave što smo ih načinili od vreća u kojima nam je stiglo što iz Amerike za našu siromašnu djecu. Svi posjedaju na te ponjave i stisnu se jedan uz drugoga. Tako im je manje hladno. Treba znati da ti ljudi nemaju nikakve tople odjeće, pa zimu teško podnose, ali uza sve to ipak dolaze u crkvu.

Na sam Badnjak predstava počinje oko devet sati navečer i traje sve do 11 i tri četvrti. Nakon toga nama preostane samo četvrt sata da pripravimo sve potrebno za svetu misu ponoćku koja se služi na istome mjestu.

Za vrijeme predstave naše su djevojčice odigrale jedno veoma lijepo kolo. To kolo je inače veoma glasovito u ovom dijelu Indije, u državi Gujerat. Šesnaest djevojčica mora biti jednako veliko, jednako odjeveno u posebno odijelo za tu zgodu. Indijci su veoma vješti u plesu.

Sveta misa ponoćka počela je točno u pola noći, a koncelebriralo ju je šest svećenika. Po sebi se razumije da ju je pratila indijska glazba, udaranje u bubnjeve i oduševljeno pjevanje. Sama misa je trajala sat i po. Sveti pričest je dijelilo čak deset svećenika.

Sve to mnoštvo muževa, žena i djece bilo je vani na studeni više od pet sati, no na svim se licima vidio smiješak radosti i sreće. I oduševljeno su si medusobno čestitali sretan Božić.

Nakon svršene ponoćke dosta je ljudi ostalo do jutra na misijskoj postaji. No oni koji su se dovezli kamionima, vratili su se kući. Bilo je i takvih koji su pješice otišli kući, a trebalo je prevalliti oko devet kilometara.

Ti ljudi mnogo mole i užitak ih je promatrati. Na Božić ujutro kod prve misa nije bilo mnogo svijeta. Međutim druga i treća misa morale su biti vani, jer je opet bilo mnoštvo ljudi. I skoro svi oni koji dodu na misu pristupaju i svetoj pričesti.

U devet sati bila je jedna misa na engleskom, ali u kapeli dječjeg doma.

Tako smo eto proslavili Božić i mi misionari i naši vjernici.

Ne znam hoće li taj moj opis nekoga zanimati. Ja, naime, dosta teško pišem i ne znam da li bih i ovo pismo napisala da nisam obećala.

Sjetite me se u svojim molitvama. Srdačno vas sve pozdravlja u Gospodinu.

S. Leonarda VIDAKOVIC

Uz sestrine zadnje riječi mi dodajemo da bismo željeli češće čitati slične njezine izvještaje. I to je misijski apostolat, jer takva pisma potiču mnoge vjernike da se više mole i žrtvuju za misije i misionare.

BIJEDA I NEIMASTINA VIRE IZ SVAKOG KUTA

Tajna oca Henrya

Desmond Doig, Indijac, po vjeri protestant, napisao je veoma lijepu knjigu o Majci Tereziji i o njezinu djelu. U toj knjizi ima posebno poglavlje koje nosi naslov »Otač Henry i njegova tajna«. U tom poglavljiju pričavljena je svoj susret s isusovcem ocem Henryjem, misionarom Belgijancem, te što je sve od njega saznao o počecima rada Majke Terezije. Ovdje objavljujemo tek jedan dio tog razgovora. Drugi dio objavit ćemo drugom zgodom.

Kao što sam već prije pisao, cijenio sam to što je Majka Terezija nerado govorila o sebi. Ponavljala je: »Ja nisam važna. Pišite o radu i o mojoj narodu!« Kad smo nakonili pisati ovu knjigu, zapitali smo je za njezin život, njezin rad, njezinu misiju, ona nam reče: »Osobe nisu važne!«

Bili smo, dakle, prisiljeni potražiti potrebne podatke negdje drugdje. Na svu sreću naišli smo na preobilan izvor u neugled-

MAJKA TEREZIJA KAO LORETINKA DOK JE BORAVILA U ENTALLYU

noj, ali po čudnovatoj kolindencijskoj, crkvi posvećenoj svetoj Maloj Tereziji. Ta crkva nalazi se u istoj ulici u kojoj se nalazi i matična kuća Misionarki Ljubavi. Tu smo srušeli oca Henryja, belgijskog misionara.

Otač Henry je stranac, ali koji je u sebi sačuvao nešto posebno otmijeno, čovjek veoma pobožan. A u govoru se odmah opaža njegov strani, evropski naglasak. Susreli smo ga jednog krasnog predvečerja, kad je sunce već zalazio i svojim zadnjim zrakama pozlaćivalo tornjeve crkve sv. Terezije. Te zrake su padale i na njega i pozlaćivale su njegovu sijedu kosu.

Kad nas je uveo u jednu prostoriju Iza svetišta, otač Henry nam je počeo pričavljati nešto što nam se u prvi mah činilo da nema nikakve veze s našim istraživanjem. Pričavljeda nam je najprije o samom sebi:

»Svaki čovjek ima svoje posebne trenutke u životu. I ja sam imao svoje. Negdje 1913. išao sam na svetu misu. Bio sam vesel, kao i svi dječaci koji su bili sa mnom, kad začuhu poziv. Taj poziv me zvao da postanem misionar. I to misionar u Indiji, odakle nema više povratka kući. Da, upravo tako: bez povratka! Ja sam rodom iz Dampremya, u Belgiji, iz pokrajine gdje se nalaze rudnici ugljena. No potječem iz obitelji puhača stakla.

U listopadu 1938. stigao sam u Indiju s namjerom da se nikad više ne vratim kući. Nekako oko 1948. povjerena mi je ovdje brigica za bengalsku zajednicu. Naša je crkva bila u Entallyu, gdje je Majka Terezija bila ravnateljica škole.

Nas oboje imamo tajnu, samo ona ne onu koju imam ja, a ja nemam onu koju ima ona. No na kraju to je zapravo ista tajna. Radimo tada paralelno. Molitva bez akcije nije uopće molitva. Ona to čvrsto vjeruje.

Mi smo svakog četvrtka imali sastanak o tome kako bismo bolje služili narodu. Imali smo Marijinu kongregaciju za djevojke od šestog do jedanaestog razreda. To znači da su to bile djevojke između dvanaest i dvadesete godine. Od 1941. do 1947. Majka Terezija i ja radili smo zajedno. Naša je tajna bila da smo željeli raditi za najsiromašnije među siromasima. Subotom smo imali karitativne aktivnosti. Polazili smo u pohode bolesnicima u bolnici, da ih tamo tješimo, ili smo obilazili sirotinjske dijelove grada. Kasnije bismo se sastali i porazgovarali o tome što smo novo naučili.

POČETKOM KOLOVOZA 1948. MAJKA TEREZIJA JE ZAMIJENILA ODIELO LORETINSKI S ODIELOM INDIJSKIH ŽENA — SARIJEM, TE ZAPOCELA NOV ŽIVOT

Majka Terezija ima u sebi nešto posebno privlačno. Nekoliko djevojaka iz Kongregacije je poučila da čine pokoru i da se žrtvuju za bližnjega. U to vrijeme bila je ovde neka žena prosjakinja, koja je došla Majci u pomoć. Dobivala je dobru hranu, a Majka joj je ustupila svoj vlastiti krevet... Majka ju je zvala »Granny« — bakica. To je bila njezina konkretna ljubav prema bližnjemu.

1947. godine samo se čekalo na proglašenje nezavisnosti Indije. Te iste godine kalkutski nadbiskup Ferdinand Perier reče mi jednom zgodom: »Predstavite si sestru Evropljanku koja poučava indijske djevojke i koja započinje osnivati redovničku družbu s namjerom da djeluje među najsiromašnijima.« Odgovorio sam mu: »Preuzvišeni, ljudski govoreći, taj plan je nemoguć, ali je potreban! On reče: »Ako je potreban, onda će to Bog blagosloviti.«

U to vrijeme otišao sam izvan Kalkute da obavim svoje godišnje duhovne vježbe. Kad sam dolazio, rekoše mi da Majku Tereziju neću više naći kad se vratim. Vidite, ona je imala još jednu svoju tajnu!

Jednog dana dode ovamo k meni jedna gospoda u sariju s plavim obrubom i upita me: »Poznajete li me?« Pogledao sam je, a onda sam joj rekao: »Čini mi se da sam vas prije već vidio!« Tad me ona zapita: »Gdje je Moti Jheel?« Odgovorio sam joj: »To biste vi morali dobro znati. To je sirotinjska četvrt s druge strane vašeg samostana.«

Prekinula su nas zvona s tornja crkve svete Male Terezije u tom našem razgovoru s ocem Henryjem. On nam reče: »Oprostite, samo da se minutu pomolim!« Stajali smo s njim. Kad je svršio molitvu, reče nam: »Molio sam se za vas!« A onda, smiješći se, ponovo sjede na staru drvenu stolicu, i stavljajući svoje ruke na rasklimani stol, reče: »Sjećanja su Božji blagoslov!«

Majka de Cenacle, sestra iz Mauretanije, tad je bila ravnateljica u Entallyu. Ona je bila velika zaštitnica Majke Terezije. Ona je uzela 20 djevojaka iz Moti Jheel sirotinjske četvrti te ih je pokušala odgajati. Nakon godinu dana ostale su samo dvije. To nije bilo ozračje koje bi pogodovalo siromašnima, premda su bile kao kod kuće i dobra sestra uistinu im je poklonila svu svoju ljubav i pažnju. Stoga je Majka Terezija morala napustiti svoj samostan, eko je željela uspješno raditi među tom sirotinjom, te poći među njih i živjeti s njima...

U samostanu u Entallyu soba Majke Terezije bila je okrenuta prema sirotinjskoj četvrti Moti Jheel, pa je ona sa svog prozora mogla vidjeti svu bijedu i zanemarenost tamоsnjih stanovnika. Zamolila je dopuštenje da smije obilaziti tu sirotinju. Mislila je da će biti dosta nešto aspirina, zavoja, joda i puno dobre volje da pomogne. Tada možda još nije slutila da odatle neće više biti povratka u samostansku tišinu...

S engleskog preveo: O. Luka LUČIĆ

Zov zemlje i obitelji

Jesenski dan, maglovit i vlažan. Ko srebrna nit ljeskaju se tračnice, a duge kompozicije vlakova dovoze naše radnike iz inozemstva u domaći kraj. Dolaze sinovi, muževi i očevi.

Pred željezničkom stanicom zaustavila se zahuktala lokomotiva. Promet oživi. Došljaci preplavili peron. Među njima i Petar vedar i raspoložen udije domaći zrak ogrijan topinom »kaj«.

Petra očekuje obitelj. Daleko od žene i djece, u stranoj zemlji prilagođavao se poslu nepoznatom ali i teškom. Život je neprekidan proces prilagodavanja. On je dnevno okružen željezom, cementom i strojevima. Njegov rad je suvremena tehnika, industrija i trgovina nagradila novcem. Novac nije nadoknadio udaljenost od zemlje, od obitelji. Ima nešto u životu što je vrednije od novca...

Tješio se Petar poštanjem i strpljivim vladanjem. Živio je u nadi da će i taj trnovit rad prestati. Bit će bolje i njemu. Na Boga nije zaboravio. Molio je i očekivao Božju pomoć. Osamlijenost stva-

rala mu je najtežu muku. U slobodne i radne dane usred gradske vreve, buke, prepusten je sam sebi. Neugasiva je težnja za oranicama izoranim žuljevima i natopljenim znojem. Kao sjena uz njega prisutna je obitelj. Svjestan je da je on seljak, mirisom zemlje odiše mu duša i srce.

Ipak nije klonuo. Radio je i šedio, da što prije postigne bolje materijalne uvjete obitelji za budućnost. A danas se vraća kući na kratak predah. Odmor. U obje ruke prihvati prtljagu i brzim koracima se zaustavi pred svojom novom kućom. U dvorištu sve uredno. Očekuje ga obitelj, znaju da će doći. A dočeci i susreti su često vrlo zanimljivi.

Okupila se djeca oko oca. Katarina, njegova žena, u naruču drži jednogodišnjeg sina, Tomislava. Gle! Nad vratima dnevne sobe natpis velikim slovima:

— Tata, ostani s nama!

I druga ugodna iznenadnja priredila mu obitelj. Sve s istinskom pažnjom prema njemu. Sve je pripremljeno i uređeno za što radosniji doček »važnog« gosta, jer nije iznenadan posjet. Nije Petar izdržao suzu zaustaviti. U oku mu zaiskrila.

Podne odmaklo. Vrijeme je okrijepiti se kod zajedničkog stola. Katarina, ponosna u podravskoj nošnji, rijetko ili nikad nema slobodan dan, jer posao se reda uvijek istim, a katkad i dosadnim redom. Na stol, pokriven tkanim stolnjakom, donosi domaća jela. Odavna nije Petar jeo tečan kruh sa svoje oranice i pečen u kućnoj pećnici. U tidoj zemlji gorak je i kruh. Kod kuće i u mlijeku osjeća miris trave s livade.

Primjećuje sunce i kišu u voću i povrću.

Razvilo se dječje čavrjanje, onako kao što to obično biva nakon objeda. Jedan ovo, drugi ono... Petar sve samo sluša. Ali, što on dječi opisuje iz strane zemlje, to kao da ih mnogo ne zanima, njima tude samo je tuđe.

Desetgodišnja Anica na harmonici odsvira veselu koračnicu. Svoj prvi uspjeh u sviranju poklonila je lijepim riječima u čast voljenom ocu. Zaplijeskalo ručicama i najmlađe dijete radi tatinog dolaska u njihovu sredinu.

— Tata, da li bi ti htio ostati s nama? zapita sin Jozo.

— Bih!

— Onda ostani! Ne vraćaj se u inozemstvo. Dosta si privrijedio novaca i uštedio. Nemam ti što drugo kazati...

Malo riječi Petra su trgnule. Ostavile su dubok i neizbrisiv trag. Odlučiti na brzinu nema običaj u važnoj životnoj situaciji. Hoće polako i temeljito promisliti...

Odjekne i pjevanje one Petru najdraže pjesme. Pjeva sva obitelj. Zajednička radost — najveća nagrada.

Dani odmiču. A Petar započima misliti... Mora. Danas ljudi premalo misle. Posljedice slijede. Zna Petar da će razmišljanjem najsigurnije doći do istine... Da li ostati na svojoj zemlji, biti svoj na svome, ili natrag poći u tuđinu i još više stetić? Traži razloge za odluku u sabranosti i u — hrabrosti. Vidi sve razloge za »da« i za »ne«. Šušte mu novčanice, tu su devize zamamljive. A s druge strane, duboki dječi riječi natpisa na vratima »Tata, ostani s nama«. Žena ga opominje:

— Dosta, dosta si prvičjelo nama za lakši život, pri-vrijedio i mnogo uštedio. S Božjom pomoći nastaviti ćemo živjeti i djecu dizati na noge — zajedno!

Petar je razapet i pita se, gdje je prava istina? Vrijeme i razmišljanje stvaraju odluku, a vrijednost novca sve više gubi moć privlačnosti. Još malo borbe, hrabrosti i uspjeh je siguran. Čvrst i siguran je: natrag više ne ide. Sve će drugo pismeno uređiti. Iz ove udaljenosti obavijestit će prekid rada u Inozemstvu.

Radoznali susjedi i susljani odmotavali klupko pitanja onako kako to već i biva na selu. A da se tu uvuče i koja kriva informacija, ništa čudno. Shvatljivo je i Petru. Zapita ga suseljanin:

— Što je, Petre, najviše djelovalo da si trajno kod kuće ostao?

Bez mnogo riječi odgovor je bio: — Ohrabrla me moja obitelj. Doček i istinska radost u vladanju prema meni bio je najjači poticaj i — konačno... Eto što mogu dobra žena i dobra djeca.

Znao je Petar dati svakom spremam odgovor i ovim riječima: — Nisam zaboravio da sam se u Hrvatskoj rodio i da nam hrvatska gruda zemlje može kruha dati.

M. C.

Članak blaže o Bogu

— Pedeset mi je godina. Ima deset godina da sam u pogledu vjere u tami, u pravom »tunelu«. Prestao sam moliti. Prestao sam ići u crkvu. Prekinuo sam svaku vezu s Crkvom.

All ovih dana, ne znam ni sam zašto, uđoh u jednu crkvu. Bio je radni dan. Možda me je uzrujanost natjerala da u crkvi nađem malo mira... U crkvi ne nadoh baš nikoga. Ni žive duše. Sjeo sam u dnu crkve u zadnjoj klupi.

Ugledah katoličke novine na klupi. Valjda ih je netko ostavio ili zaboravio. Uzeo sam novine u ruku i počeo čitati. Tako ostao u tišini i miru neko vrijeme. Nakon izlaska iz crkve kroz nekoliko dana nešto se posebno u meni zbivalo. Bio sam neprestano zaokupljen mislima o novinarskim člancima, koje sam u crkvi čitao.

Jedan članak blaže o Bogu. Baš taj članak snažno me je potresao. Naskoro sam susreo jednog svećenika, »koji mi je pružio ruku«. Vjerujem da me je spomenuti članak o Bogu »kvrcnuo«. Probudio me i uputio me k Bogu...«

Biskup P. Chagué nastavlja u vezi toga događaja svoje razmišljanje. On piše da Bog danas na različite načine govori srcu.

Sad u susretu s bližnjim, koji nas upozoruje na naš egoizam. Sad opet nekim događajem iz našeg života koji izaziva našu vjeru i nadu. Zatim životne prilike pozivaju nas na solidarnost, na uzajamnu odgovornost za prilike u kojima se nalazimo.

Kad se susretнемo sa svjedočanstvom nekog katoličkog novinara, koji nastoji kršćanski reagirati pred svagdanjim događajima, mislim da nam također Bog govori. Katolička štampa pruža nam zdravu hranu za život. Čistu hranu Radosne vijesti, pravu hranu Kristova Evandelja.

Čuje se od uznemirenih vjernika da im je potrebna stalna formacija za vjeru. Ne samo kod mlađeži, nego i za odrasle. Zato sam slobodan predložiti da se među vjernicima ukorijeni običaj davanja katoličkim tiskom. O Božiću, o Uskrsu, o Duhovima, prigodom krizme, u kojim god drugim okolnostima i prigodama darujte vjerske knjige; braći, sestrama, roditeljima, kumovima, prijateljima, znancima naručite koji katolički glasnik ili katoličke novine kroz koju godinu ili kroz više godina. Takav dar bit će lijep i koristan za vjeru onih koji budu taj tisak čitali.

Ovo što piše francuski biskup, učinilo mi se vrlo zgodnim. Nama, katoličkim Hrvatima, taj način utvrđivanja u vjeri i katoličkim kredostima još je potrebniji. GLASNIK Srca Isusova i Marijina može mnogima biti od velike koristi, pa nek se na izneseni način što više proširi. Da sveti Pavao živi u naše vrijeme, on bi sigurno taj način osiguranja vjere i katoličkog morala posebno preporučivao i širio. Neka Bog blagosloví sve one koji se u tome smislu prihvate posla!

Srećko BOŠNJAK

nove knjige

VJERA I NEVJERA — napisao biskup O. Mijo Škvorc. Konačno izlazi toliko dugo očekivana i tako nužno potrebna knjiga našega zagrebačkog pomoćnog biskupa. To je sigurno najaktuelnija knjiga godine. Obraduje veoma aktuelne probleme kako za intelektualce, tako i za obične radnike. Vjera i nevjeru opisuju čovjek otkad je čovjek. Knjiga je svojevršna novost kod nas. Ona je bratski pokušaj da razumljimo jedni druge, da jedni druge prihvaćamo, da zajedno pitamo, da tražimo i bar nešto sigurno odgovorimo. Knjiga je pisana zanimljivim i razumljivim jezikom. Ukušeno je opremljena: uvez u platno, četverobojni ovitak, preko 700 stranica. Narudžba FTI Jordanovac 110, 41001 Zagreb pp 169. Cijena 1250 din.

Biblioteka SYMPOSION objavila je tri nova djela:

SPIS O DJEVČANSTVU — Sv. Grgur iz Nise. U njemu pisac ističe božansku ljepotu, slobodu, smisao i uživanost djevičanstva, a osobito pobožanstvenjenje, osvjetljujući ga pod povijesno-dogmatsko-teološkim i eshatološkim vidom. Spis ima za cilj duhovno-moralno uzdizanje. Cijena broširano 250, uvezano 350 dinara.

KNJIGA ISKUSTVA PRAVIH VJERNIKA — Bl. Andela Folinjska. Ta knjiga predstavlja znatno obogaćenje duhovno mistične izvore literature. Otkriva nam nadnaravne stvarnosti i božansku krasotu Bitka, kao i svu dubinu

patnje Čovjeka boli. Cijena: broširano 220, uvezano 320 dinara.

FRANJINA LJUBAV NA KRIŽU — S. Marija od Presv. Srca. U knjizi je riječ o Franji iz Asiza, koji će svojim duhovno-moralnim likom integrirati u sebi suprotnosti i izmiriti ih u harmoniju, do posvemašnje apoteoze ljubavi, do jedinstva bića u Svetom miru. Također je govor i o Klari, koja bijaše njegov vjerni odraz »sjajno zrcalo Crkve i svijeta«. Cijena: broširano 150, uvezano 250 dinara.

ALVERNIJA — S. Marija od Presv. Srca. Mistično-poetski spjev posvećen papi Ivani Pavlu II. — u povodu 800. obljetnice rođenja sv. Franje i kao spomen na potresni događaj od 13. svibnja 1981. Cijena 120 dinara.

Ova i prethodna izdanja možete nabaviti na adresu: Samostan sv. Klare, Končareva 29 — 58000 Split. Na istoj adresi mogu se naručiti slijedeće knjige: »Životvorni dragulj duhovnog života«, »Magnificat«, »Pismo sestrara o savršenom životu«, »Stožeri kršćanske vjere« i drugo.

IZABRANE PJESME I PRIJEVODI — P. Ciprijan Lisica, franjevac. U ovoj godini sv. Franje u tim pjesmama očituju se jedan ostvareni franjevački život u provinciji sv. Jeronima, veličina duha, koju je oblikovao u našim danima asiški Sirotan. Naručiti: Samostan Sv. Franje, 57000 Zadar.

CRKVA — SVEĆENICI — REDOVNICI I TISUĆE DRUGIH SURADNIKA. — Brošurica sadrži niz citata i molitava za promicanje duhovnih zvanja. Izdao ju je Biskupijski ordinarijat u Đakovu za dan duhovnih zvanja, a može

izvršno poslužiti za čitavu godinu. Osobito se preporučuje vjernicima. Svećenici, redovnici i redovnice mogu se njom poslužiti u najrazličitijim prigodama. Cijena 40 d. Naručuje se na adresu: Pavao Madžarević, Lj. Gaja 33, 55224 Sikirevci. Na istoj adresi možete naručiti i knjigu **KAO KRUH KOJI SE LOVI**.

SVJETLO PLANINA — F. Weiser. Knjiga govori o dječaku koji se spušta s visokih planina u velegrad noseći neugasivo svjetlo vjere. Cijena 90 d.

SIN BIJELOG POGLAVICE — F. Weiser. Iznosi junačko držanje dječaka bijelca, kršćanina među američkim Indijancima, spašava Euharistiju iz ruku neprijatelja koji su je obeščastili, te se nazivlje »Tarcicije« među Indijancima. Cijena 60 d.

PUTOVANJE WALTERA KLINGERA OKO SVIJETA — F. Weiser. Opisuje uzbudljivo putovanje jednog petnaestogodišnjaka oko svijeta pri čemu on u susretu s pobudnim primjerima ozivljuje svoju vjeru sve do želje da postane svećenik. Cijena 140 d.

Sve tri knjige mogu se naručiti na adresi: Ivan Ziridum, 54415 Dak. Selci. Na deset knjiga popust 10%, na sto knjiga 20%.

GLASNIKOV DŽEPNI KALENDARIC ZA 1983. NEĆE SE TISKATI!

Molimo zainteresirane da se obrate na HKD sv. Cirila i Metoda, 41000 ZAGREB, Trg Kralja Tomislava 21.

---

zahvalnice

ZAHVALUJEMO SE PRESTVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRESNOM SRCU MARIJINU

...za primljene milosti. — Obitelj Črnjević, Zagreb
...Predr. Krvl Isusovoj, Gospo od brze pomoći i svim zaštitnicima na mnogim primljenim milostima i napose za mir u kući. — T. R., Nedelišće
...Gospo od Kamenitih vrata, sv. Josipu i bl. Leopoldu za zdravlje i za primljene milosti. — Baka iz Splita
...sv. Nikoli i sv. Antunu za sretan put i bravak u Kanadi. Folklorna grupa iz Bapske
...i Gospo Lurdskoj što su nam sačuvali Željka od sigurne smrti u prometnoj nesreći, kao i za druge milosti, uz preporuku za blagoslov i zdravlje u obitelji. — Obitelj Martinović, Djedina Rijeka
...sv. Josipu, sv. Mihaelu i P. Piju na velikim milostima i na rješenju finansijskog problema. — N. N., Zagreb
...i Mariji Pomoćnici na uslišanoj molitvi i za unukov uspjeh u školi. — Marija Brkić, Lovinac
...i Ivanu Merzu za zdravlje. — Marija Vučković, Zagreb
...za mnoge uslišane molitve. — Dragica Vranek, Pitomača
...i Gospo od brze pomoći za uspjeh u školi. — Učenica Katica iz Š.
...i Gospo Lurdskoj za sretnu operaciju i za sinovo ozdravljenje. — Marija Čosić, Vrbanja
...za pomoć i olakšanje bolova u starosti uz preporuku za djecu na vjerouauku i za obraćenje jednog člana obitelji. — D. K., Gračani

...Ranama Isusovim, Majci Božjoj Bistričkoj i bl. Leopoldu za sve primljene milosti u prošloj godini. — N. A., Dapci
...obratila sam se Petru Barbarcu devetnjicom uz nakanu da će se zahvaliti preko Glasnika i ozdravila sam od teške vrtoglavice radi prevelikog tlaka, od kojega patim godinama. Od mjeseca veljače vrtoglavice nema. — S. Celina Mušak, Pod Slatinu
...Presv. Sakramantu, Predr. Krvl Isusovoj i svim ugodnicima Božjim za milosti u prošloj godini. — Barica Lipić, Zagreb
...i Gospo od brze pomoći za moje zdravlje i sretan porod moje kćeri. — Janjica Petrović, Novi Grad
...i Gospo od brze pomoći za uslišanu molbu. — L. M., Slav Brod
...i Gospo Lurdskoj i sv. Antunu za primljene milosti. — Citateljica iz Banovaca
...Maloj sv. Teresiji i bl. Leopoldu za pomoć u velkoj potrebi. — K. R. Split
...sv. Anti, sv. Judi Tadeju i m. Klaudiji za primljene milosti. — Majka
...Presv. Trojstvu, sv. Antunu i svetim zaštitnicima za uspjeh u školi. — Roditelji i baka, Vladislavci
...Gospo Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Franji za muževo ozdarvljenje i za druge milosti. — Citateljica iz Medimurja
...i svim zaštitnicima za zdravlje i mir u kući kao i na drugim milostima. — T. K. Crkvica

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE NIHOVOJ ZAŠТИTI

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

30. VIII. — 3. IX. — o. Pero Nikolić	8. — 12. XI. o. Miljenko Belić
13. — 17. IX. — o. Roko Prkačin	15. — 19. XI. — o. Roko Prkačin
18. — 23. X. — o. Luka Cirimotić	22. — 26. XI. — o. Pero Nikolić
25. — 29. X. — o. Miljenko Belić	9. — 15. XII. (šest dana) o. Pero Nikolić

Svaki tečaj (osim posljednjeg) počinje u ponedjeljak, a svršava u petak ujutro. — Molimo najavite se unaprijed na adresu: ISUSOVCI — Rakovčeva 12 — 51410 Opatija.

glasnikova priča

Piše: Stjepan KUŠAN
senior

»Njegovi ga nisu primili«

Svaki put kada je Ivo nedjeljom došao u crkvu, redovito bi se poslije Mise zaušavio ispred IV. postaje križnog puta, na kojoj je prikazan susret žalosne Majke s trpećim Sinom, na čijim se okrvavljenim ledima nalazio teški križ.

Zašto je često puta promatrao baš tu sliku?

Ona ga je podsjećala na susret, za kojim je dugo žudio, a to je bio njegov sin... Žena mu je rano umrla od tuberkuloze. Radi djeteta, koje mu je ostalo od nje, nije se htio ženiti, lako mu je to bilo potrebno. Zato se posvetio sinu da ga što bolje podigne na noge i dade mu kruh u ruke. Ali, kad je sin stekao diplomu inženjera, iznenada je nestao. Godinama ga je tražio, ali o njemu nije bilo ni traga. Kao da je propao u zemlju...

Jednog dana onako tužan i žalostan, brišući suze, koje su mu tekle, nakon molitve pred Žalosnom Gospom, niz staračko lice, uputio se prema svojoj kući. Na ulici mu se pokaza Marko, njegov nećak, koji je u Zagrebu studirao medicinu.

— Faljen Bog, striče Iva-

ne — pozravio ga mladić veselo.

— Uvjek budi hvaljen, moj sinko — odgovori starac iznenadeno.

— Striće Ivane, vašeg sam Tinu vido u gradu. Nisam mu se htio javiti.

— Vido u gradu? — upita ga u čudu Ivan sav iznenaden.

— Da! Posve slučajno. Pratio sam ga neopazice do kuće, i kasnije sam se osvjeđio da u njoj stanuje. To sam učinio zato, jer mi je poznato da ga vi tražite već nekoliko godina. Zato sam napisao adresu koju vam evo dajem...

Bez riječi Ivan je uzeo papir i stisnuo ga na grudi. Toga su mu se česa pojavile suze radosnice na očima. Zatim je kroz suze zapatio:

— Hvala ti, Gospo! Hvala i tebi, Marko! Daj ti Bog zdravlje i sreću! Sigurno te Ona poslala na ono mjesto da vidiš mog Augustina.

Idući kući, Ivan brzo stvorio plan: Iznenaditi će svoga sina i posjetiti ga u Zagrebu... Pa, valjda će se radovali... Ali možda zbog silnog posla nije mogao doći k meni... Sve će mu oprostiti. Meni je važno da ga vidim, drugo mi ne treba. Oh, kako se veselim tom susretu! Gospo, Tvoj je susret bio žalostan, a moj će sigurno biti radostan. Hvala ti na tom...

Rano ujutro slijedećeg dana Ivan je napunio putnu torbu i krenuo vlakom u bijeli Zagreb. Bila je to ona ista torba, koja je napunjena često puta išla s njim u grad k sinu studentu. I ovaj put je u njoj bilo suhog mesa, sira, putra, jaja, očišćena koška, vina i...

Na kolodvoru su ga uputili da uzme taxi, koji će ga za nekoliko minuta dovesti do mjesta pred trokatnicu, koja je po adresi i opisu odgovarala Augustinovom stanu. Srce mu je snažno zakucalo, kada je na interfonu pročitao svoje prezime. »Neko mu zvoniti — mislio je u sebi — uspet ću se na treći kat. Ni sâm nije znao, kako se u tome svemu našao pred vratima na kojima je na žutoj mjedenoj pločici bilo napisano ime i prezime njegovoga sina inženjera. Dva puta je nadnio ruku na zvonce, ali ju je svaki put povukao zbog neke treme. No, treći se put ipak ohrabrio i pritisnuo na zvonce, čiji mu je zvuk iznutra dopirao do ušiju. Sa strahom je očekivao korake, koji su se sve više približavali k vratima. Kada su se otvorila, na njima se pojavila mlada i lijepa žena, ali vrlo ozbiljna i hladna pogleda. Čim ga je ugledala, odmah je htjela zatvoriti vrata, jer je mislila da je prosjak, kada mu je na ledima vidjela torbu. Kod toga mu je ljutito dobacila:

— Sada nemam ništa što bih vam dala. Dodite drugi put! Samo gnjavite! Pred vama se čovjek ne može nikada odmoriti!

S tim je riječima zatvorila vrata.

— Nisam ja prosjak — vikne Ivan i pritisnu na zvonce.

— Nego, tko ste, ako niste prosjak — otvari Maja vrata.

— Ja sam Ivan P... Došao sam posjetiti svoga sina — odlučno će joj Ivan.

— Vi ste Tihov otac?

— Da! Ja sam njegov rođeni otac — odgovori joj Ivan gledajući joj ravno u oči.

Na ove riječi i strogi pogled Maja se šutke okreće i pode hodnikom prema sobi od kuda su dopirali veseli glasovi i smijeh gostiju, a njega je ostavila stajati pred vratima.

— Tino! — čuo je Ivan njezin povišen ton. — Došao je neki čovjek s torbom, koji kaže da je tvoj otac. Idi i viđi tko je taj čovjek!

Na ovu vlijest blijed i iznenaden Tino mu je dolazio u susret. Već je otac htio poći prema njemu da ga zagrli, ali ga zaustavilo Tinoovo hladno držanje i strogi upit:

— Zar si baš danas morao doći? Mogao si barem javiti svoj dolazak, kako bih te mogao dočekati. Došao si me smetati danas, kada imam goste... Ijuto će Tino na oca. Umjesto da oca zagrli i poljubi, počeo ga grditi i predbacivati mu.

— Izvori sada ući, kada si već došao! — I pokaže mu rukom na vrata do kuhinje iz koje je dolazio miris kolača i pečenja. Iznenaden postupkom Tine, Ivan je na tren ostao stajati kao ukupan, neodlučan, da li da uđe ili da se vrati kući. Međutim, toga mu se trenutka pojavio u pameti lik Žalosne Gospe, koji mu se sada činio još žalosniji. Na koncu je ipak ušao unutra, praveći se kao da se ništa nije dogodilo, ali je u sebi mislio: Izgleda da ovdje nisam dobro došao.

Tino ga je uveo u kuhinju i ponudio mu stolici i zamolio ga da počeka dok gosti ne otidu. Gosti su otisli dosta kasno, a on je sve to vrijeme sam sjedio u kuhinji. Kada su ih ispratili, na hodniku je nastala prepirkica između Maje i Tina. Tino ga je htio smjestiti u primaču so-

bu, a Maja se tome energično usprotivila. Ona je zahvaljivala da spava na hodniku.

— Nisam ja kriv što je došao — čuo je Ivan Tinov glas — nisam ga ja pozvao. Sam je došao. Nije mi poznato otkuda mu adresa. Za mene iz sela nitko nije znao gdje se nalazim. Pa, otac mi je... Tino će još tiše... Bit će sramota, ako mi otac spa va na hodniku pokraj tog četverosobnog stana.

Na koncu je bilo na Majino, jer je to bio njezin stan. Posljede toga Tino je donio »Luft-madrac« te ocu napravio ležaj na hodniku. Posljedne riječi koje je čuo od snaha bile su:

— Sutra se ujutro postaraš da ti što prije otac otpušte!

Sve je to Ivan dobro čuo, jer Tino za sobom nije bio zatvorio vrata od kuhinje. Nakon te naredbe Maja se povukla u spavaču sobu, a Tino je došao u kuhinju glu meći veselost i dokazivao mu da nije došao u zgodno vrijeme, te da mu oprosti na neljubaznosti. Ponudio mu je jesti, ali je Ivan odbio izgovarajući se da je u vlaku jed. Budući da mu otac nije htio odgovarati na pitanja, odveo ga je da ležaja na hodniku i otisao na spavanje, jer je već bilo dosta kasno.

Kada je ostao sam, Ivan je sjeo na stolicu i molio krunicu. Pošto je zaključio da su pozaspali, uzeo je olovku i papir, koje je našao na stoliču pokraj telefona, i napisao ove riječi:

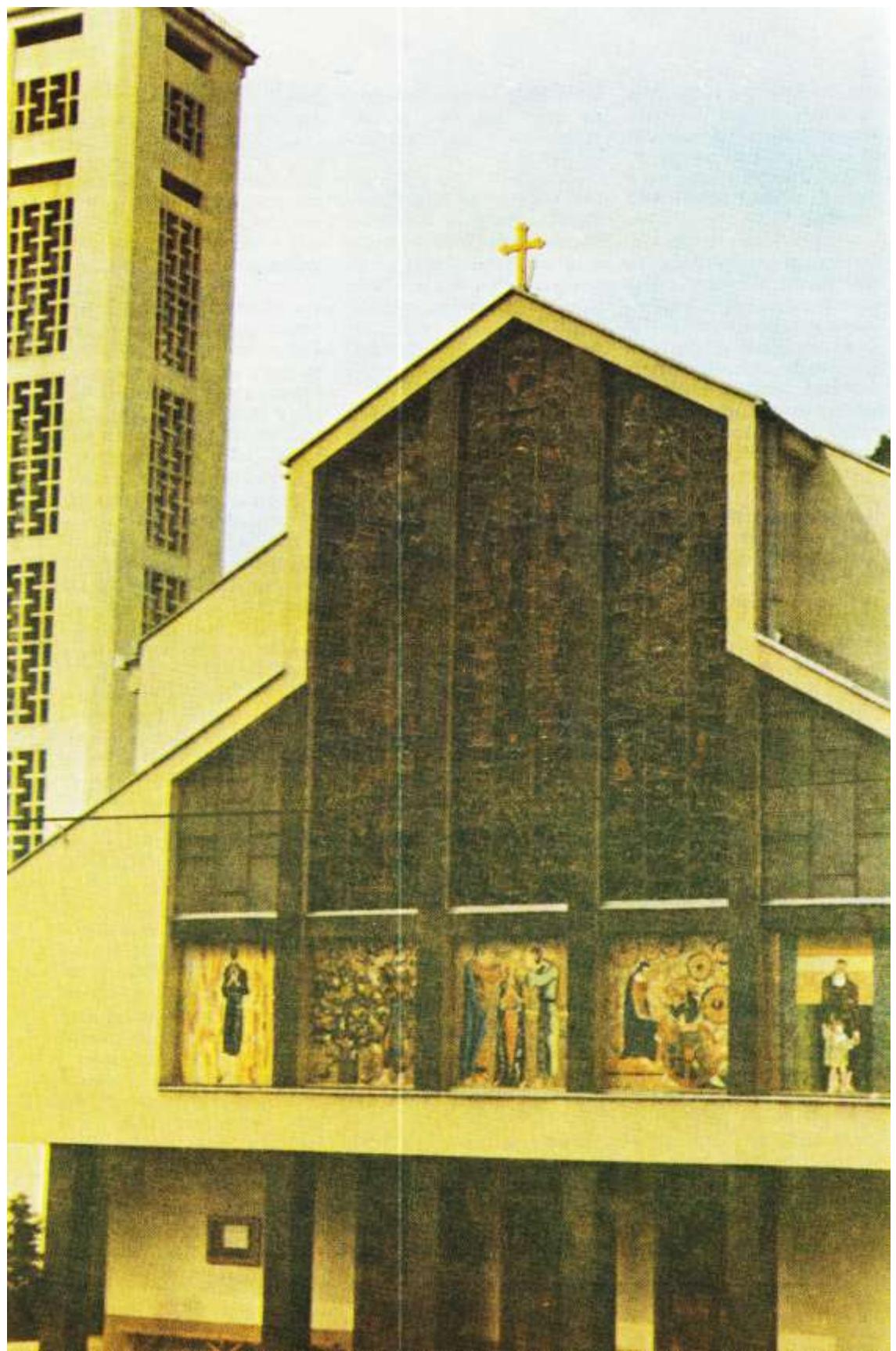
»Hvala ti, sine, na »divnom« prijemu! Meni je ovo bilo dosta, jer sam te vidio i saznao kako živiš. Sve mi je to omogućila Gospa, koju si ti, kako izgleda, posve za-

bavio. U svitanje zore otišao sam kući u moju štalu i među moje krave, jer je tvoja žena rekla da smrdim po njima i da bi zbog toga zasmradio stan. Kako si mogao vidjeti, sjedio sam cijelu noć i molio da se što prije vratim kući. Nisam vam htio uprigli ono malo krpę što ste ih stavili na ležaj. Dobro proračnite stan! Čudim se što i ti ne smrdiš svojoj Maji, jer sam joj te s tvnjom po kojnom majkom rodio, othranio i postavio na noge, i to sa kraljijim mlijekom. Ako se sjećaš, išao si s kravama i na pašu. Noćas sam se, sime, sjetio one iz Ewangelija: »K svojima dode, ali ga njezini ne primiše.« Nešto slično dogodilo se i meni. Došao sam k vama, a vi me ne primiste. Pazli, sine, da se to i tebi ne dogodi. Sine! Bog te blagoslovio i dao ti zdravlje! Dao ti dug život: slogan sa tvnjom ženom i sreću u radu. Torbu s darovima odnio sam natrag, jer sam se bojao da vam ne bi smrdili. Zbogom! Tvoj žalosni otac!«

Pročitavši ujutro pismo kojega je našao na ležaju kada je ustao, Tino je odjurio autom na stanicu, misleći da vlak još nije otišao.

Ivan pak, kada je došao u selo, odmah je otišao u crkvu pred četvrtu postaju križnog puta i kleknuo pred njom brišući suze šaptao:

— Majkol! Tko je od nas dvoje više žalostan? O tome sam cijelim ovim putem razmišljao i zaključio da si ti, Gospo, više žalosna. Ti si svoga Sina susrela na putu bila svega izmučena i okrvavljenja s križem na ramenima, a ja sam svoga viđio zdrava u lijepom i udobnom stanu. Tvoj Sin tebe nije zaboravio, moj mene jest

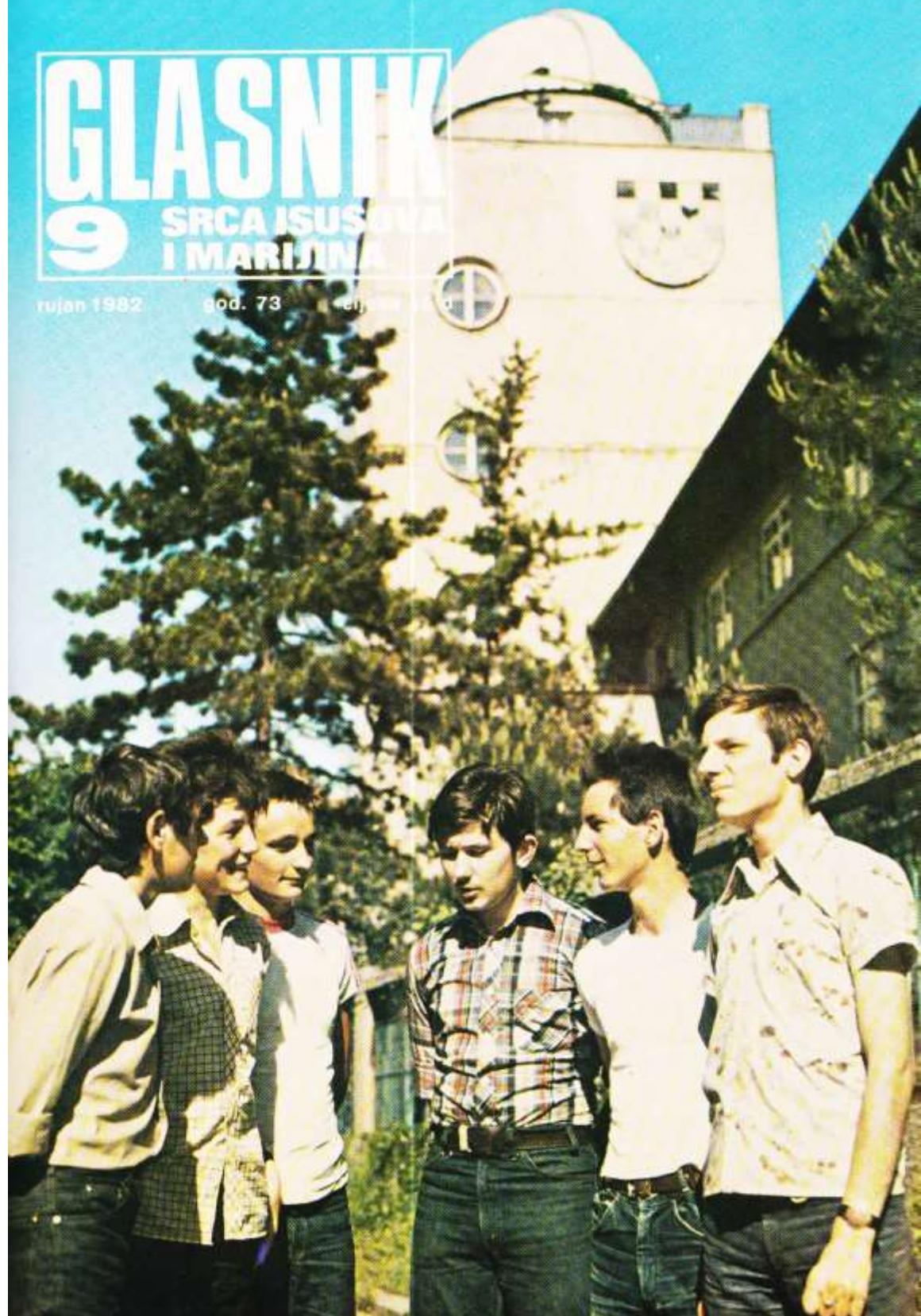

GLASNIK

9 SRCA ISUS
I MARJINI

rujan 1982

god. 73

Molitva Gospodaru žetve

Naslovna strana:

**GRUPA SJEMENIŠTARACA
PREĐ SJEMENIŠTEM NA ŠALATI U ZAGREBU** (Snimio:
Ivan KNAFELJC)

Na zadnjoj strani:

**»MOLI I RADI!« — STARА
DEVIZA NA POČETKУ NOВЕ
ŠKOLSKE GODINE** (Snimio:
Ivan KNAFELJC)

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarina plaćena u gotovu.

Veliki Spasitelju, Ti nam govorиш: Žetva je velika, radnika je malo. Molite, dakle, Gospodara žetve da pošalje radnike na posao.

Da do kraja svijeta, koji je zaveden i luta zbog grijeha, svaki od vas, u moje ime, nastoji svaki dan što poniznije moliti i izmoliti Očevu ljubav i pomoći!

Pogledaj, dobri Bože, svog vlastitog Sina, koji je umro u groznim i strašnim bolima iz ljubavi za Tvoju djecu; koji, uskrsnuvši, bez prestanka posreduje za najjadnije na ovoj zemlji.

Neka Tvoj Duh potakne među narodima što više radnika jedinstva, apostola Riječi i Kruha, Pastirâ, misionarâ po Tvojem Srcu.

Do potpune žrtve

Heroja ljubavi: znanstvenika, umjetnika, pjesnika!
Kao što nekoć bijahu veliki teolozi,
koji su svuda svijetili svojom svetošću!

Za budućnost Crkve
Ujedini sve oko Petra
S Marijom i izabranicima.

O Spasitelju, Gospodaru žetve,
usliši našu molitvu! Amen. Aleluja!

A. Demonte

GLASNIK

SRCA ISUSOWA I MARIJINA

GOD. 73. LISTOPAD 1982. BR. 9

SADRŽAJ

PUTOVANJA SVETOG OCA, P. B.	292
SRCE I UM, R. Grgec	— — — 293
HVALA NA PISMU	— — — 294
ZAR OPET U ŠKOLU	— — — 296
„NAPIŠITE JOJ DA...“, P. Ribinski	298
PAPA ZA OBNOVU PUČKIH MI-SIJA, S. Bošnjak	— — — — 299
SLAVUJ NAD GROBOM... Sacer-dos Vitus	— — — — 300
SVECENIK SRCA ISUSOVA	— — 301
ISUSOVAČKI MLADOMISNICI '82	302
TAKO JE POČELO U ENGLESKOJ	
PRIJE 450 GODINA, J. A.	— — 304
POVIJESNI DAN ŠTO GA JE BRI-TANIJA ISČEKIVALA	— — — 306
TOMA, MORE, ČOVJEK SVIH VRE-MENA, J. A.	— — — — 308
PAPA HRVATSKI GOVORI HRVAT-SKIM BOGOSLOVIMA	— — — 310
ŠTO JE S BRAKOM PRIJE BRA-KA?, I. Fuček	— — — — 312
POTICAJ ZA NOVA DUHOVNA	
ZVANJA, M. Rusan	— — — 314
EVANDELJE IH PRIVLAČI, A. Gab-rić	— — — — 315
OPET U DOMOVINI, I. Dilber	— 317
DNEVNIK OCA HENRYA, L. Lučić	318
SPASILI STE MNOGE ŽIVOTE, S.	
Novotny	— — — — 319
NOVE KNJIGE	— — — — 320
ZAHVALNICE	— — — — 321
CRNI OBLACI DIMA, A. Vidoveč-ki	— — — — — 322

Slika na naslovnoj stranici ovoga broja GLASNIKA predstavlja veliku simboliku, izaziva važan problem i potiče na ozbiljnu dužnost svakoga Hrvata katolika.

Sjemenište na Šalati! Veličanstveno i divno zdanje u kojem se odgajaju budući Kristovi poslenici. Već se približava 60. godina otako su ovi dvori otvorili svoja vrata mlađim Božjim poslenicima. Ni za vrijeme rata, ni poslije rata ta se vrata nisu zatvarala. Međutim, nalazimo se u opasnosti da sada ostanu pusta.

Zašto?

Zar žele sjemenište nacionalizirati, silom isprazniti, oduzeti Crkvi?

Nipošto!

Sve je manje mladića koji se skupljaju da u sjeni ove značajne simbolike, izražene kupolom i grbom, usmijere svoj život prema svećeništvu. Naše obitelji više ne radaju dovoljno djece. Zato ih i ne šalju u sjemenište.

Nedavno je jedan naš biskup, čiji je predšasnik doprinio velike žrtve da se to sjemenište izgradi, rekao:

— Moja biskupija ima 500.000 stanovnika. Tragedija je da je imala ove godine samo dva mladomisnika.

Svaki čas nešto slavimo. I to veličanstveno! Originalno! Zanosno! Ali sjemeništa su nam prazna. Energije se troše na krivim tračnicama...

Početak školske godine! Dok će se pred drugim školama gurati mlađi da nadu mjestu u prenatrpanim srednjim školama, Šalata — i druga naša sjemeništa — zjapit će prazninom. Nije li to razlog da se svaki čitatelj GLASNIKA zamisli, ispita. Prestanimo se baviti perifernim problemima. Natalitet u obiteljima i naša sjemeništa su na PRVOM MJESTU!

Požurimo s promjenom kursa: Krajnji je čas!

Putovanja Svetog Oca

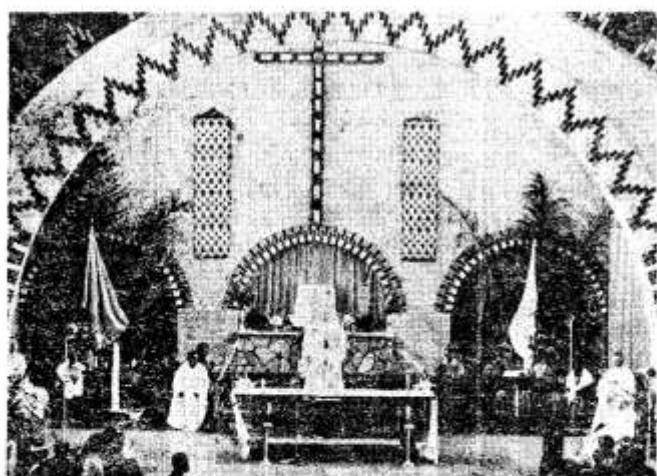
Svako putovanje pape Ivana Pavla II. ima svoj točno određen sadržaj. Stoga se ne može usporedivati bilo s kojim drugim putovanjem. Od toga pravila ne odstupa ni putovanje, koje je Papa u zadnje vrijeme učinio posjetivši Ženevu.

Nikakav vanjski znak, sjaj, nikakva parada, nisu obilježavali njegov dojazak, budući da je grad Ženeva već nавикao na dolaske i posjete znamenitih ličnosti. Uostalom, Papa nije došao posjetiti grad, niti samu državu Švicarsku, već je došao u posjet međunarodnim tijelima

koja djeluju u sklopu Ujedinjenih naroda.

Posjet je trajao 12 sati i bio je najkraći od 14 međunarodnih Papinih putovanja, a tek prije povratka imao je pastoralni sadržaj sa zaključnom svetom Misom, koju je Papa izričito želio slaviti radi vjernika Ženeve i okolice.

Papa je posjetio Palaču Nacija radi specijalnog zasjedanja Međunarodne organizacije rada, Centra za nuklearna istraživanja koji djeluje u sklopu Organizacije Ujedinjenih naroda, i centra Crvenog križa.

SVETI OTAC NA JEDNOM OD SVOJIH PUTOVANJA U AFRICI

Već godinu dana Papa je čekao na ovaj susret. On je trebao biti obavljen 4. lipnja prošle godine, ali je zbog attentata i Papine bolesti bio odgoden. U generalnoj audienciji 6. svibnja prošle godine, tjedan dana prije atentata na Trgu sv. Petra, izjavio je Papa kako je naročito radio prihvatio poziv, »budući da je zasluga internacionalnog tijela u suglasnosti s misijom pravde, bratstva, ljudske solidarnosti i papinskog mira.«

Govoreći o današnjoj problematiki u kojoj se našao čovjek rada, Papa je napose istaknuo potrebu solidarnosti bez granica. Ta solidarnost nužna je za ostvarenje društvene pravde. U tom kontekstu Papa je istakao prava radnika na štrajkove. Posebno je potrebna solidarnost s mlađim ljudima koji su bez posla. Papa se napose zadržao na slobodi osnivanja radničkih sindikata i na pravu njihovog slobodnog i nezavisnog djelovanja. Oni nisu samo sredstvo upravljačima država da radnike što više natjeraju na posao, nego u prvom redu organizacije zaštite radničkih prava, plaća, zaposlenja, sloboda — i svega onoga što pojedinci ne mogu sami nikada izboriti. Premda nije izričito spominjao stanje u Poljskoj, ipak se moglo dobro uočiti da mu je stanje radnika u toj zemlji živo pred očima.

Neka Papu na njegovim putovanjima prate naše molitve!

P. B.

Srce i um

Piše: prof. Radovan GRGEC

Poznavao sam nekog pravnika, vrlo sposobna intelektualca. Govorio je strane jezike, svirao razne instrumente, rješavao lako vrlo teške probleme, izvanredno se snalazio u svojoj struci i u životu. Snalazio se, ali obično na račun drugoga. Bio je to sebičan čovjek, bez srca, bez razumijevanja za drugoga, bez smisla za žrtvu. S pravom smo se pitali je li to prava inteligencija bez srađnosti i srčanosti, bez ljubavi i hrabrosti.

Čovjeka, koji je duša i tijelo u jednoj cjelini, čini čovjekom srce i um, razum, osjećaji i slobodna volja. Nije važno je li srž i središte ljudskog duhovnog i tjelesnog života u mozgu ili srcu. Preputimo to pitanje stručnjacima. No ipak moramo reći da sâm razum nije čitav čovjek niti najvažnija oznaka ljudskosti. Promatrajući srce kao simbol, a ne samo kao organ ljudskog tijela, uvidimo da se tu nalazi ishodište naše čovječnosti.

Bolno nas se doima kad ljudi uma nemaju dovoljno srca. Ljudsko je srce stvoreno da kuca u ritmu Božanskog. Srca čije su misli i osjećaji izraz ljubavi Boga i čovjeka. Srce je srađnost i srčanost, ljubav i hrabrost, razumijevanje sebe i drugoga, dakle inteligencija u pravom smislu te riječi. Pa zašto onda

toliki intelektualci nisu istinski intelligentni, zašto su toliki umjetnici tako osjetljivi za same sebe, a tako malo osjećajni za drugoga? Koliko puta smo kod siromašnih i pripristih ljudi našli mnogo više hrabrosti, milosrda, razumijevanja, iskrenosti, obazrivosti i gostoljubivosti nego kod onih koji mnogo imaju ili znaju? Možda bismo odgovor na ta pitanja najbolje mogli naći u blaženstvima, proglašenima u Govoru na gori?

O tom nam govore i mnogi suvremeni mislioci koji su isto tako shvatili da čovjeka ne valja ocijeniti po onome što ima nego po onome što jest, a čovjek je čovjek po svom srcu.

Željeli bismo da javnim životom upravljaju ljudi koji imaju ono što je papa Ivan Pavao I. nazvao inteligencijom srca, jer je to inteligencija koja nas uvodi u civilizaciju ljubavi, o kojoj je govorio njegov prethodnik Pavao VI. Ukratko, željeli bismo da intelektualci, političari, umjetnici i ostali predstavnici kulture i javnog života budu ne bojmo se izustiti tu riječ, na neki način sveci. A je li moguće u čovjeku spojiti snagu i milosrde, razboritost i hrabrost, ljepotu i dobrotu? Je li moguće ili je to samo utopija, jer je čovjek složeno blće

koje jedno misli, drugo govori a treće čini?

Bilo kako bilo, tom idealu valja težiti i za nj se boriti. Napredak znanosti i tehnike donio je mnoge blagodati za čovječanstvo, a je li ga učinio sretnijim? Uostalom, ne radi li se tu o blagodatima koje uživa tek povlaštena manjina na globusu? I ta povlaštena manjina, koja predstavlja civilizaciju imanja i blagostanja, nemilosrdno iskorištavajući veći dio zemlje i njezina stanovništva, uvećava neravnopravnost i nepravdu u svijetu. Upravo se stoga nalazimo na pragu velikih kriza i katastrofa.

Prošli smo put govorili o svećima. Sveci su nam potrebniji nego ikada. Usprkos svojim urodenim i stečenim svojstvima i ograničenostima, oni su za čovječanstvo dah mladosti i svježine, plamen srca, koji ne smije ugasiti dok bude čovjeka. Potreban nam je čovjek »koji razmišlja u srcu svojem«. Srce i um zajedno mogu spasiti čovjeka kojega je Bog stvorio za ljubav. Čini se da naša »napredna civilizacija« ima dovoljno »pameti«. Ono što joj manjka jest srce! Marin Šabić je pjevao: »Ja sit sam uma, Gospode!« I nije čudo da iz našeg uma izbjegi krik čežnje i molitve: »Više srca!«

hvala na pismu

DUHOVNE VJEŽBE

„Želio bih se prijaviti na obavljanje duhovnih vježbi, i to od 10. do 12. prosinca 1982.

Ovo bi mi bile prve duhovne vježbe u Zagrebu, ukočliko budem primljen, a to bi mi ujedno bila prilika i želja da proživim, doživim i osjetim još dublje tajne naše vrlo, vrlo lijepo katoličke vjere. Jednom riječju — htio bih sav da uronim i izgaram u ljubavi prema Kristu.

I do sada sam mnogo ljeđih trenutaka proživio u katoličkoj vjeri, a njezin provat u mom životu počeo je od 17. godine i svakim danom sve više i više raste.

Ne kažem da do tada nisam bio vjernik. Naprotiv, odgojen sam u jednoj lijepoj katoličkoj obitelji iz kršne Hercegovine. Moja je vjera morala da doživi svoje proljeće. I prije sam vjerovao, ali nisam osjećao ono što danas osjećam i doživljavam u 22. godini, kada imam svoju obitelj.«

I. G.

ILOŽITE PRESVETO!

„Dobrotom milih hrvatskih svećenika iz Zagreba, u ruke mi je došao GLASNIK Srca Isusova i Marijina od mjeseca ožujka. Kako je veliku istinu pisala cijenjena gđa Eva Vučić mogu iz osobnog iskustva potvrditi.

Naša presveta Euharistija je nešto tako lijepo, što nam je sam Isus ostavio u baštenu, da se to izreći ne može riječima. Korist te svete ostanštine osjećamo svaki dan. Čisto nas nešto vuče u crkvu kad smo u brizi, tuzi ili nevolji, te tražimo utočište. Kucamo na vrata svetohraništa, i ja sam uvjeren da svaki koji tamu traži svoju utjehu, i nade je.

Pokraj velike dobrohotnosti Euharistije, i mi se trebamo s ljubavlju približavati toj svetoj tajni. Dodemo u crkvu, vidimo svetohranište, zlatna vrata, a samo nekada, nekada se izlaže Presveti O-tajstvo. Adoracije pred Presvetim Otajstvom uvišek sam volio, i bolnim srcem uvišek sam se tužio kada su neke crkve zbog slabog posjeta skratile izlaganje Presvetog.

Ovog ljeta sezonski sam se zaposlio na Blatnom jezeru u jednom velikom hotelu kao portir. Kad sam u Siofoku posjetio tamošnju crkvu, na svoje najveće veselje ugledao sam svetohranište u staklu. Bilo je to sasvim prozirno da sam vido monstrancu sa Presvetim kao i ciborij. Stajao sam iznenaden, pun veselja; stajao sam oči u oči s mojim Spasiteljem.

Tako sam bio očaran tom ljepotom i direktnim sastankom, da je u meni ostavilo najdublji doživljaj. Zamislio sam kako bi bilo lijepo kad bi svuda na svijetu uveli taj vidljivi znak naše Euharistije.

Više nego ikad potrebna nam je blizina Presvetog, više nego ikada trebamo se okupljati oko Njega. Toliki su problemi naše Crkve i oni se najbolje rješavaju po Euharistiji, s Euharistijom, u Euharistiji.

Sve što bih htio reći o toj tematiki, već je tako lijepo rekla cijenjena gđa Vučić. Ja bih samo dodao: odstranimo ta zlatna vrata svetohraništa i dajte nam priliku da uvišek naše adoracije budu osobni sastanak s Presvetim, da osjećamo Njegovu prisutnost. Ja mislim da nema ljepšeg časa u danu nego jedna adoracija pred vidljivom načinu našeg dragog Spasitelja. I ja molim i kličem sa pisateljicom toga pisma: Izložite Presveto! Učinite nam tu radost!«

**Karlo Laurer
Budimpešta**

JELENI

„Još uvišek idem redovito na Misu, ali slušajući svećenika, duboko se zamisljam i želim ga jer on jadan vjeruje u nešto čega nema.

Bojam se, strašno se bojam za svoj život i svoju dušu, jer ako Boga ima, tada je moja duša stradala.

Pomozite mi, vratite me na pravi put, ja sama ne mogu. Nemam snage, hrabrosti, bojam se pred sobom priznati da ne vjerujem, jer sam odgojena u kršćanskoj obitelji i roditelji me ne bi shvatili kad bih im se povjerila. Ne bi me shvatili, poznajem ih.

Nekoliko puta sam pokušala razmišljati o vjeri, ali sam uvijek dolazila do zaključka da Boga nema. Gdje je on, gdje, neka se pokaže pa ču vjerovati.

Jaz između mene i Boga produbile su nekoliko i molitve koje nisu bile uslušane, a molila sam svom dušom i srcem.

Nisam mogla shvatiti kakav je taj Bog, koji ne obraća pažnju na moje molitve. Pomozite mi jer će i ovo malo, jako malo vjere koje imam, kako brzo nestati.

Jelena

Sva ta pitanja koja sebi postavljaju imaju svoje odgovore u seriji od četiri knjižice **NAŠA VJERA — INFORMACIJE ZA ODRASLE**. U obliku pisama, prilagođeno mlađima, upravo za tvoju dušu. Uzmi i čitaj. Čovjek koji sebi postavlja pitanja, treba tražiti i odgovore, a odgovori postoje... Nisi ni prva, ni sama, koja prolazi kroz ove klance jadikovce na putu prema odrasloj vjeri. Knjižice je izdao »Nadbiskupski ordinariat, Katehetski odjel — Rijeka«. Potraži preko svoga župnika, ili direktno piši na spomenutu adresu.

Medutim, pročitaj ovo što mi je napisala jedna druga Jelena i primio sam istoga dana kada je došao i Tvoj list.

SVJETIONIK ŽIVOTA

»Tišina. Spokojni mir... Vjetar mi mrsi kosu. Mjesec obasjava tijelo. Zagledana sam u sjetne oči neba. Hvala i slava Tebi, o Stvoritelju! Ti si u treperenju lišća, u žuboru rijeke, u sjaju zvijezda, u zrakama sunca i u svakoj kapi kiše. Tutnje i bruje nebesa, drhti zemlja cijela. Tebi se klanja i Tebe slavi. Znam da si tu kraj mene. I onda kad mi suze napune oči, i kad mi sladak veo ljubavi prekrije lice, znam da si sa mnom. Moje ruke često Te traže u tamni. Jeka mog doziva odzvanja svemirom: «Gdje si, prijatelju, gdje si?» Srce mi ludo udara jer želim Tebe. Zovem Te, tražim... i nalazim. Ja nisam dostoјna da gledam te krasote, da zaplivam u dubinu Tvoje ljepote. Ovaj svijet, priroda, nebeski svod, svemir, sve su to samo otisci Tvoje neizrecive ljubavi i dobrote. Molim Te, ostani uvijek uz mene. Ne, ne idi, ne ostavljam me samu, jer tko će me tješiti, tko će da otare kristalne suze s mog lica?

Hladan vjetar me obavlja, kroz žile mi radost struji. Osluškujem svečanu melodiju svog srca. Stvorio si me iz svoje velike ljubavi, da bih mogla promatrati i diviti se Tvojim djelima. O, Gospodine, čuješ li drhtaj moje nezahvalne duše? Čuješ li moj vapaj, o ljubljeni Bože?! Ja Te osjećam, ja Te volim, o silni Stvoritelju. Osjećam Te na svakom koraku i u bezbržnom djetinjstvu. Svako proljeće što se u meni budi i svaku zoru što u mom srcu rudi, ja poklanjam Tebi, i onaj neizrecivi žar ljubavi, zahvalnosti i slave opet da-

jem Tebi. Poklanjam Ti riječi što su kao visoki bedemi čvrsto i vječno urezane u mene: »O Gospodine, ljubim Te!«

Pratim ovu čudesnu prirodu i te divne kristale na Tvoj plasti, i što drugo mogu nego da Ti se divim i žarko da Te ljubim i slavim. Ali ove riječi nisu dovoljno jake i čvrste da izraze sve one osjećaje ljubavi prema Tebi.

Hvala Ti za treperenje zvijezda, za umoran sutan i novo svitanje. Hvala Ti za mamu, tatu, za brata i sekula, đeda i baku. Hvala, neizreciva hvala za mog najboljeg prijatelja — svećenika. Njegove riječi moja su hrana, njegova djela moj putokaz i svjetlost u tami grijeha.

Slavi Te i pčela na cvjetu, i zvijezde, mjesec, i svermir. Zbog Tebe cvijeće cvate, vode teku i žitna polja se talasaju. Sve zbog Tebe, jer Tebe, stvoritelju, svi časte i slave. I ja Ti pjevam, ali nikako da Te opjevam, jer si Ti sjajniji od sunca, ljepši od cvijeta. Ti si budućnost moja.

U Tebi je sva moja sreća, Ti si moj svjetionik života.«

Z. Jelena, 16 g
župa Draškovec

Zar opet u školu?

Već si dosta dugo bio u školskim klupama. I sguorno ne bi rado opet u školu. To ja razumijem. Ipak nećeš držati da možeš doći do temeljitičeg stručnog znanja samo u radionicici ili tvornicu!

Pogledaj malo oko sebe. Nitko neće biti dobar stolar, ako nije ujedno i dobar račundžija i risač. Drugi primjer: U svakom zvanju moraš puno puta sastaviti pismene radove. Pomici samo na po-rezni ured! Ako se sam ne znaš snaći u potrebnim stvarima, morat ćeš ili uzeti tuđu silu za svaku malenkost, ili ćeš morati brzo »zatvoriti dučan».

Stručne škole nisu, dakle, za to »izumljene« da ti ne bude kao mladiću odveć lijepo, nego da ti pomognu. Moras cijeniti takve škole i marljivo i u miru kod kuće izradići ono, što ti se u školi zada. Dapače, još više tvrdim: gledaj da se za vrijeme naukovanja svestrano naobrazиш. Nauči koji strani jezik, pokušaj ući u tajne knjigovodstva, a orientiraj se i na socijalnom polju. Za to su prikladne škole i večernji tečajevi.

Samo onaj koji je pred drugima uvijek naprijed »za duljinu nosa« — taj će u životu nešto postići!

DA, DUŠA POSTOJI

— Meni nije više stalo do Crkve i religije. Nemoj mi dodijavati s tim stvarima! Lijepo je to bilo nekada. Ali sad me to više ne zanimal!

— Smijem li te nešto zapitati? Da je njega tijela potrebita, to priznaješ? Pa, da, ti imaš tijelo. Stoga se moraš brinuti, da ti ono ostane jako i zdravo.

— Ali zašto treba religija za to?

— Samo jedan čas! Čovjek se sastoji od tijela i duše. I stoga treba da se bri-nemo ne samo za tijelo nego i za dušu.

— Sigurno, to bi bilo sasvim u redu, kad bih nešto već jednom osjetio, što bi dokazalo da duša postoji. Onda bih rado priznao da treba i »njega duše«, religija.

Jesi li već jednom dobio batina? Onda znadeš da se pri tom osjeća bol, i to na sasvim određenom dijelu tijela. Ta bol traje dulje ili kraće, prema silama i načinu onoga, koji dijeli batine. Ali čim nestane tragova ove akcije, brzo na to zaboravljiš. No, posve je drugo nešto, ako ti umre koje dragi biće. I tu osjećaš bol, dapače jaku bol. Ali ta se bol ne po-

javljuje na određenom dijelu tijela, nego ona dolazi iz tebe samoga. To je duševna bol. Pa kad se sjetiš svoje pokojne majke, osjetiš opet ovu bol i nakon puno godina. Nitko ne može reći da nema takve boli, ona je tu, kao i tjelesna bol. No, tebe može samo ono boljeti što doista i postoji. Duševna bol je, dakle, dokaz da duša postoji!

Spasi svoju dušu i dušu svoga bližnjega!

KORMILO DANA

— Što, već je 6 sati u-jutro?? Nevjerojatno!

Ipak je 6 sati i Tomica se mora brzo dići iz toplog ležaja da stigne na vrijeme na posao. Skoro je poderao košulju — taj bedasti rukav morao je upravo danas biti izvrnut! Sad bi trebala još samo da pukne sveza na cipell — ne, imao je sreću. Brže još u kuhinju:

— Mama, nemam više vremena da kavu popijem. Daj mi odmah kruha!

I već juri niz stepenice. Izdaleka još čuje kako mati uzdiše:

— Kad bi se dečko već jednom naučio točno ustajati...

Kad je Tomica nakon trčanja napokon stigao u radio-nicu, opazi da nije sasvim točan. Eto već i šefa.

— No, taj se valjda neće uzrujavati zbog tih bijednih minuta!

Ali se ipak uzrujava. Zlovjano ode na svoje mjesto.

— No, što je?

— Brini se za svoje stvari!

To su prve rečenice, koje izmjenjuje sa svojim drugom u poslu. Eto već instruktora. Taj se izdere na nj:

— Šta radiš? Kako to turpijaš? Pokvarit ćeš mi alat!

I doista, Tomica nije dosta oprezno radio. Ali njemu je sada svejedno. Tako mu je bilo cijelo vrijeme. Neprestano se morao srditi. A bilo bi to sve posve drukčije da je ujutro nadvladao svoju komotnost. Tomice, Tomice, napiši velikim slovima nad svojim krevetom riječi svetog Augustina:

Jutro je kormilo dana!

TEBE VEĆ ZOVE ŽIVOT!

— Ti ne mariš više za molitvu. To je tebi dosadno i srce ti ostaje hladno. Što ti zapravo želiš? Ili bolje: što si dosad molio?

— Pa, Očenaš, Zdravomarijo, molitvu Anđelu čuvaru... Terezijo Mala...

— Nisi li opazio da su, o-sim prve dvije velike molitve, sve tvoje druge molitve za — djecu? Kad bi ti danas obukao čarapu, koju si nosio kao šestogodišnji dječak, ona bi bila možda jedva još za nožni palac. Kao što ti tijekom godina trebaš veće odjelo, tako se nešto događa i s tvojom djetinjom vjerom. Ne smiješ danas više biti zadovoljan sa svojom primitivnom predodžbom o Bogu.

Prije nekoliko godina gledao sam vrlo napeti film "Treći čovjek". Da zločinca odvrati od ubojstva, rekao mu je netko:

— Zar ti više ne vjeruješ u Boga?

Zločinac će na to: — Da, ja vjerujem još u starog čovjeka!

To je većinom kod mladića slika o Богу: starac s dugom bradom. Tako su ti morali u tvojoj mladosti opisati Бога, da uzmognеš sebi predstaviti neizmјernog, vječnog Бога. Jasno je da se sad više ne možeš moliti takvomu Богу. Sad moraš pojam o Богу raširiti i produpiti, i stoga moraju broj i vrsta tvojih molitava biti drukčiji. Uzmi u ruke dobar molitvenik za mlade. Ali prije svega pokušaj s Богом razgovarati svojim riječima. Govori s Богом o svojim radostima i brigama. Vidjet ćeš: najednom ti neće molitva više biti dosadna i tuda.

Tebe zove veći život!

TRAŽIM PRIJATELJA

Dobar prijatelj, to je nešto najljepše... tako vele ljudi. A to je istina. Ali tko se može dići da ima dobrog prijatelja? Mnogi se oko tebe nazivaju prijateljima. No, da li

su to uvijek dobri prijatelji?

Od prijatelja moraš ipak nešto tražiti. Ne smije to biti onaj koji će biti s tobom što god poduzmeš. On te mora znati i opomenuti. Tko ti sve povlađuje taj nije pravlj prijatelj, jer ti laska i stoga nije istinit. Tvoj prijatelj mora imati značaj, karakter. Ako se on u pitanjima vjere i čistoće samo drsko nasmiče — onda to nije jedan od onih koje ćeš imati oko sebe. Ako on ne poštuje vlasništva i časti bližnjega, onda će i tebe povuci brzo na zla djela.

Moraš gledati i na godine svog prijatelja. On mora biti po prilici tvojih godina. Samo tako ćete se upotpunjavati, samo tako ćete imati jednak interes. Čuvaj se od svakog starijeg koji dolazi k tebi s obećanjima i darovima, bila to čokolada ili cigarete. To nije pošten čovjek i nema dobrih nakana. Uopće: dobro promotri svakoga s kojim se želiš sprijateljiti. Potraži prijatelje iz kruga drugova istomisljenika, a ne s ulice ili ispred kina.

Samo dobar dečko neka ti bude prijatelj!

„Napišite joj da...“

Lucija je — dajmo joj to ime — pohadala 7. razred osmoljetke. Nekako joj je došla u ruke knjiga IZ ŽIVOTA br. 6-7 »TEMELJI TVOJE SREĆE«, pa ju je čitala zajedno sa svojom prijateljicom. U knjizi je našla moje ime i ponudu za uslugu u pitanju mlađenčkog života, k tome i niz pitanja mlađima na koja, tako smo zamolili mlađe čitatelje, neka nam odgovore. Evo odgovora Lucije i njezine prijateljice na neka pitanja: »Vjerujete li u Bogu?« Odgovor: »Ne. Vidi u knjizi fizike kako nastaje kiša. Ne daje kišu Bog nego je ona proizvod prirodnih zakona.« — Pitanje: »Da li ste kršteni u Katoličkoj Crkvi?« Odgovor: »Da.« — »Da li ste primili prvu Pričest?« Odgovor: »Ne.« — Pitanje: »Da li ste krizmani?« Odgovor: »To dolista ne znamo što je. Tražili smo u Leksikonu, ali nismo našle.« — Pitanje: »U tječu li roditelji na vašu religiju?« Odgovor: »Ne. Očevi su na položajima, majke ne znaju na koju bi stranu; a o vjeri nam govore bake i pričaju takve stvari da pucamo od smijeha.« Imd. Iskreni odgovori dviju prijateljica koje su dobronomjerne, ali i u toj dobi još potpuno neupućene u vjeru. Njihovi odgovori bili su povod da se pomalo razvilo ozbiljno dopisivanje. Glavnu je riječ imala Lucija, dok se je njezina prijateljica vrlo brzo povukla. A Lucija je nakon dvije godine dopisivanja došla na svjetlo vjere. Čak

je pošla koji put na misu. Jednom se zgodom potužila s letovanja na moru na tamnijeg župnika koji joj nije dao u crkvu jer je imala kratke rukave, a u crkvu se mora dolaziti u pristojnoj odjeći. No ona je na moru samo par tjedana, usred ljeta, i nije ponijela nikakve haljine s dugim rukavima, pa joj je žao što ne može u crkvu. . . Jednom je pisala kako je čula da ima u Zagrebu neka velika crkva u koju dolazi vrlo mnogo mlađih, što joj je posebno drago. . .

Lucija je već bila srednjoškolka i još se uvijek zanimala za vjeru. No, dakako, nije u njezinu životu bilo sve u zorno. Svakako ne onako kako je željela njezina majka. I jednoga dana dobijem pismo od majke. Piše mi o svojoj Luciji, a među ostalim i ovo: »Ona Vas vrlo cijeni. Napišite joj da bolje sluša majku, da marljivije uči, da ne bude prkosna, da više pomaže u kući. . .«

Što sam mogao odgovoriti majci koja je živjela s drugim mužem jer se s prvim rastala, koja nije živjela po vjeri, a tražila je od svoje kćeri, već odraslike, da bude bolja nego što je ona sama? No, nešto sam joj morao, a i mogao s dubokim uvjerenjem odgovoriti. Napisao sam joj: »Lucija je već doznala puno toga što nas uči vjera. No još ni izdaleka sve ono što je potrebno znati o vjeri. Pogotovo ne sve ono u

vjeri, što nam vjera može dati i što nam pomaže da budemo onakvi kako ona, majka, želi da bude njezina kćerka. Ona je doduše upoznala Boga, prihvatile ga, no sad bi trebalo uspostaviti osobnu vezu s Bogom. U njihovu mjestu je dobar župnik, održava se vjeronauk za mlade. Neka ona svoju kćerku uputi na taj vjeronauk, ili bar uspostavi vezu sa župnikom koji će naći način kako da Luciju temeljito pouči u vjeri. A onda — neka primi svezte sakramente Pričesti i Krizme. Posebno je važna sveta Pričest, da po njoj uspostavi intimno prijateljstvo s Kristom, njega uvodi u svoj svagdanji život i njegovom snagom uređuje taj svoj život da joj bude onakav kako majka želi. Jer — njezinoj kćerki nije dosta samo dobar savjet. Savjeta ima dosta, po njezinu mišljenju, i previše. Njoj je potrebna snaga da živi onako kako vidi da bi moralu živjeti. . .«

Pretpostavljam da majka neće poslušati. Ona bi prva trebala te stvari prihvati, no prema onome kako je dosada živjela, teško je bilo očekivati da će išta od toga promijeniti. I više se nije javila. No znam da Lucija nije ništa provela od onoga što sam majci predložio za nju. Ali mi je ona i dalje pisala o svojim problemima, koji nisu imali puno veze s onim što mi je majka u svom pismu o njoj navela. Tako smo nastavili još po prilici godinu dana. Onda je nestala u njoj neka oporba proti onomu što sam joj savjetovao, o čemu je uvjerao, što sam joj preporučivao. Ona je željela ići svojim putem. Ne, nije nijekala

da imam pravo, ali — uviđek je bio kao neki refrain kod pjesme: To je teško. To moje prijateljice ne čine. U našoj se kući tako ne radi. Iština jest, priznavala je, da bi tako bilo bolje po nju, ali ona ipak voli da iskoristi sve što joj mladost može dati... .

Kad sam joj napisao da poznam dosta djevojaka, a sigurno da i ona pozna neke, koje ne žive tako kao ona, koje se ozbiljno spremaju za život, koje su preuzele i stanovali obvezne, a uza sve to nisu mrzvoljaste, kako ona kaže o sebi da koji put jest; nisu nesretne, što ona također o sebi tvrdi da se takvom koji put osjeća; da su, naprotiv, vedre i vesele, milje i drage, pune mlađenackog života, pune pjesme i radosti — ona mi je odgovorila da to priznaje, ali — ona sama nema snage za to. Jednostavno ne može... .

Na to sam joj opet naglasio, već po ne znam koji put, da bi se morala dati bolje poučiti u vjeri, prihvati sredstva koja nam Krist daje za naš put k Bogu, pogotovo primanje svete Prćestije, po kojoj će Krista uvoditi u svoj život i On će joj dati snage, kao što je daje drugim katoličkim djevojkama. Ona mi na to uopće nije odgovorila. Javila se je još jednom sa svojim teškim problemom s obzirom na prijateljstvo s mladićima, i htjela je da pošto-poto u tim stvarima postupa kao njezine prijateljice. Nisam joj mogao dati pravo. Inzistirao sam na katoličkim načelima. Ali — ona je sasvim zašutjela. Kao i njezina majka nakon onog mog pisma.

Petar RIBINSKI

Papa za obnovu pučkih misija

U početku veljače ove godine u Rimu se sastadoš će kongresisti sa svrhom da pro- uče pastoralni problem »pučkih misija«. Ivan Pavao II. podsjetio ih je na encikliku Pavla VI. »O navješćivanju Evandelja«, te tom prilikom istakao, da je za današnje vrijeme važan apostolat tradicionalnih pučkih misija.

Papa je pohvalio svećenike koji tumače Evandelje različitim vrstama slušatelja, jer »vjera ovisi o propovijedanju«. »Kako bi ljudi mogli vjerovati ako im se ne propovijeda?« (Sv. Pavao)

Ivan Pavao II. naveo je primjere velikih svetaca, koji su vrlo uspješno prakticirali apostolat pučkih misija, kao što su Ignacije Lojolski, Filip Neri, Vinko Paulski, Alfonz Liguorski, Pavao od Križa, Ljudevit Grinjonski, Franjo Saleški, Ivan Vianney, Maksimiljan Kolbe. Spominjući svoju encikliku o kateheziranju, rekao je:

»Tradicionalne misije nezamjenljive su za obnovu kršćanskog života... Kršćani se danas osjećaju skoro zburjeni, smeteni, zavedeni raširenim mišljenjima, koja se kose s objavljenom Istinom, koju Crkva naučava. Širile su se prave hereze, prava krivojverja na području vjerskih i moralnih istina. Stvarale su se i podržavale sumnje, konfuzije, nejasnoće, pobune, otpori, poremećena je ponegdje i liturgija, bogoštovlje.

Za prave i uspješne misije potrebno je poučiti srce, pot-

puno i čvrsto iznijeti pravu nauku onima kojima se govori i propovijeda. Potrebno je u tome strpljivosti bez straha što će se često ponavljati uvodne misli o vjeri iznoseći istinu na jasan, dokumentaran i uvjerljiv način...«

Posebno je Papa istaknuo da treba učiniti kako bi se osjetio i doživio osjećaj tajne. Potrebno je za razum da bude poniran pred Neizmernim i Apsolutnim. Potrebno je istaknuti pouzdanje u Kristu i u Crkvu, koja je ustavljena posebno za to da uviđek daje ljudima mir istine i radost milosti. Zato je potrebna priprava.

Osim toga, treba ljudi ohrabriti nadahnjući se Kristovom ljubavlju. Ta služba ne može biti uspješna, ako se ne oboruža molitvom i pokorom. Obraćati nemarne, obraćati grješnike, vjerne privesti k žaru i savršenosti, da život provode prema Isusovu govoru na Gori, prema Blaženstvima, kako bi se budila i svećenička zvanja...«

Da bi se postigli takvi učinci, potrebna je i čvrstina nauke i dobrota srca. Papa želi da se obnove ove prave »duhovne vježbe«, koje su neko u svakoj župi davale odlične pastoralne rezultate. Papa je rekao:

»Blago onima koji tako navješćuju istinu koja spasava, nadu koja tješí, sigurnost koja rada radost i veselje i sada i u vječnosti.«

Srećko BOŠNJAK

Slavuj nad grobom...

Paralelizam života, smrti i sprovoda dvojice Isusovačkih pjesnika: Oca Milana Pavelića i Oca Ivana Kozelja...

Bilo je to pred mnogo godina. Otvoren je bio svježi grob. U nj se trebalo položiti mrtvo tijelo velikog Isusovačkog pjesnika, »zvijezdu Srca Isusova«, o. Milana Pavelića.

O. Milan je bio bogdan. Nadahnut, pun Duha Božjega. Takve su mu bile i pjesme. Stih mu je romonio, blistav, isklesan, kao Nazorov, i još lijepši, jer su mu bile uzvišenije misli. Njegovi stihovi su poput Matoševih »Durdica« sa bijelin zvončićima pjevali psalme Gospodinu.

Nad njegovim grobom je stajao jedan Isusovac. Prava

svetačka pojava. Bio je to, sada pokojni, o. Ivan Kozelj. U rukama mu list papira. Krasnoslovi prepjevan himan velikog Prudencija iz srednjeg vijeka. Pretočio ga u lijepi hrvatski govor pokojni Isusovac O. Milan. Ne zna se jesu li lijepši stihovi, ili misli, kao da je hrvatski Izvornik. Ne zna se: je li slada riječ Prudencijeva, ili stih Pavelića, ili divan izgovor o. Ivana Kozelja, koji je bio u pravom smislu »melifluus — slatkorječiv«. Drugi Pavelić u misli i riječi. U taj mač zbi se nešto neobično. Na drvetu blizu groba javi se ptica slavuj. Javi se svojom divnom pjesmom i poprati riječ, koja je romonila iz ustiju dragog i svetog o. Kozelja. I slavuj je pjevao s o. Ivanom u slavu pokojnog pjesnika Milana. On je već u vječnosti slavio Gospodina. Začudo — tri Božja slavuju.

Zapitah jednom preuzv. biskupa Škvorca:

— Da li se sjećate da je nad otvorenim grobom o. Milana Pavelića pjevao slavuj?

— Sjećam se!

Bilo mi drago, da nisam samo ja to primjetio. Kako ne bi pjesnik začuo pjesmu slavuja, koji je o. Milana ispratio u vječnost!

Puče glas: umro o. Kozelj. Svi smo to očekivali. Ali nas se teško dojmilo. Znali smo i bili smo sigurni da je već kod Gospodina.

Mnogo me toga vezalo u životu uz ovu svetu osobu, i ono iz teških dana, i ono iz radosnih dana. Sretali smo se u ranu zoru. Ja iz noćne smjene iz tunela, a on na smjenu. Radosten. Nečto mu blistalo s lica. Bio je pun Boga. Lice mu je imalo sjaj

kao ono sunce, koje se radovalo iza visokih gora u Lokvarama. To mi je bila i nije mi bila tajna. On je bio Bogonosac. On je bio živa pokaznica svojega Gospodina. Rado sam ga slušao. Njegovi sudovi su mi bili mjerodavni u duhovnom životu. On je bio učitelj duhovnosti Velikog Oca Ignacija. Njegov autentičan tumač. Bio sam uz njega na radu na njivi Gospodnjoj u sjeni Bistričke Gospe. Sav se posvetio duhovnom vodstvu svećenika hodočasnika. Slušali smo mi nagovore, kao da nam govorili prorok. Pred njegovom sobicom uvijek su čekali svećenici i za savjet i za sakramentalnu utjehu. Gospa je sigurno uzvratila sve svome velikome Vitezu.

Podoh na pogreb. Sjetih se i pogreba svetog o. Milana. Sjetih se i one čarobne svecatice pojave o. Ivana koji je otpratio o. Milana himnom Prudencija u vječnost. Ali mi nisao dode i na slavuju pjevača, koji je pjevao nad otvorenim grobom o. Milana.

I otočće obred. Krenemo na groblje. Nižu se govori i lijepi i učeni, ali koji nisu mogli iscrpsti sav domet i dubinu bogastva duha o. Ivana Kozelja. Zaželih da se javi slavuj, i, eno čuda Božjega! U drugom dijelu prvog govora, javi se Božji pjevač sa stabla sučelice svježeg groba o. Ivana.

— Hvala ti, Bože, hvala ti, ptičo! Ako si pjevao prvom Božjem slavuju, onda mrač i ovome, jer su jednaki pred Gospodinom.

I to me utješilo. O. Milan i o. Ivan su »zvijezde Srca Isusova«. Oni su već sigurno »U dubravi Božjega slavuju.«

Sacerdos VITUS

SVEĆENIK SRCA ISUSOVA

Župnik Sedano — tako čitamo u odličnoj knjizi »Ranjeni Božje Srce« od Mirka Valdića — bio je osobiti prijatelj Isusova Srca. Ta iskrena ljubav vodila ga je snažno u svećeničkom apostolatu. U najtežim iskušenjima ostao je vjeran obećanjima, koja je dao božanskom Srcu. Ništa ga nije moglo uplašiti. Bio je junak.

Njegovi protivnici nisu mogli točno saznati gdje se nalazi, a željeli su ga svakako imati u svojim rukama. Izdajnička ruka pomogla je neprijateljima župnika Sedana.

6. rujna 1927. došla je stara prosjakinja u kuću, gdje se nalazio župnik Sedano. Svećenik joj je dao milostiju i ona je otišla. Kamo? Ravno poznatom Callesovom krvniku kapetanu Urbinu. Rekla mu jo:

— Što ćete mi dati, pa će vam nešto kazati?

— Što mi imaš reći?

— Recite mi koliko ćete mi dati, jer se radi o vrlo važnoj stvari, koja vas veoma zanima.

— Dat ću ti jednu pezatu.

— Malo je jedna, dajte mi dvije!

Pogodili su se za jednu i po pezetu. Jeftinije od Judine nagrade. Stara, bezdušna propalica saopćila kapetanu Ur-

binu gdje se nalazi župnik Sedano. Poput Jude išla je pred vojnikom, dok ga nije dovela do kuće. A tada je primila krvavu plaću od pezete i po.

Uvečer istog dana bio je uhvaćen župnik Sedano. Svećenik Srca Isusova nije se uplašio. On je znao da je krv Srca Isusova obnovila svijet. A mučenička krv vitezova božanskog Srca mora biti blagoslov novog kršćanstva, koje niče u svim vremenima.

Sutradan po hapšenju vojnici su poveli svećenika teretnim autom da ga ubiju. Neobično je, ali istinito i po-učno, da je odvražni župnik prolaznicima doviklao:

— Dodite vidjeti kako umru katolici!

I uistinu odvio se neviden prizor. Župnik je neposredno pred smrt održao prisutnima govor. Rekao im je doslovno:

— Draga braćo, meno smrt ne uznemiruje, niti se od nje plasim. Čvrsto se nadam da ću za nekoliko časaka biti kod Onoga, u kojega sam se uvijek pouzdavao, kojemu sam uvijek vjerno služio svim silama u svetom svećeničkom staležu... Znajte da druge krivice nema na meni, osim što sam i ja svećenik, jedan od onih, kojima je životni cilj: voditi duše k Isusu! Veseli me što sam svoju

dužnost ispunjavao sve do ovog trenutka, kad me Gospodin zove na sveti sud, gdje ću položiti račun o svim vjernicima, i o svakome napose, koliko god ih je u župi bilo meni povjerenog. Uzdar se u beskrajno milosrdnoga Boga, koji rado opršta i zaboravlja uvrede svoje djece... Samo vas jedno molim: Uvijek, svuda, svaki trenutak priznavajte Isusa! Sve možemo u Onome, koji nas pomaže — veli Duh Sveti. Braćo moja, budite srđani, i ako se budete znali boriti do kraja, opet ćemo se vidjeti na nebesima!

Nakon govora obratio se župnik kapetanu:

— Kapetane, ja sam gotov!

— Oderite mu kožu s tabana! — naredio je kapetan.

Revni vojnici izvršili su spremno naređenje. U najtežim mukama sveti svećenik je govorio:

— To me najviše bolji, što mi ti ljudi ne daju tako dugu poči momu Isusu. Je li gotovo?

Kapetan zapovijeda: — Na noge!

Nemoguća zapovijed. Druga zapovijed:

— Obješite ga!!!

Grana puče, tijelo svećenikovo pada na zemlju. Puščani metci dokrajobili su jedan uzoran život. A zatim vječni počinak u Isusovu Srcu.

ISUSOVAČKI MLADOMISNICI '82

Na samo Petrovo tri Isusovačka mladomisnika: O. Ivan Koprek, O. Antun Mišić, O. Jure Vranjić, odslužili su svoju prvu Misu u hrvatskom svetištu Srca Isusova u Zagrebu. Tom prigodom propovjednik O. Pero Bulat otkrio im je tajnu uspješnog svećeničkog života...

Tko posjeduje i najmanji religijski pojam o svemogućem i beskrajnom Bogu, mora nužno doći do logičnog zaključka da ljudi nisu potrebni Bogu ni u apsolutnom ni u relativnom smislu.

Uz ovu očiglednu činjenicu postoji i druga, koja je sasvim uočljiva i rječita. Bog se služi ljudima da izvrši svoje raznolike i uzljene božanske namjere.

Takav čovjek — koji je Bogu bitno potreban — u prvom redu je katolički svećenik. Tri mlađa Božja suradnika večeras prvi put u našoj bazilici uspostavljaju taj veliki božansko-ljudski dogovor o doživotnoj suradnji.

Čestitam vam na tom poslanju, na tom zvanju!

Znam da se sa strahom pitate, kako ćete ga moći ostvariti. Zato vas večeras pozivam da ovu svetu Misu ne služite u prvom redu za nas, nego za sebe. Naime, služite je u hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova, na posebnom svetom tlu, usudio bih se reći, na oltaru domovine, pred svetohraništem i slikom, gdje to Srce kuca posebnom velikodušnošću i spremnošću. Preporučite u prvom redu sebe da vas Srce Isusovo nadahnje u vašem životu; da vaš život žari svojim plamenom i da se na vama ostvari ono što se ostvarilo na tolikim svećenicima Srca Isusova. Iskoristite svoj prvi životni kontakt s ovim svetim tлом naše bazi like da vaš svećenički život bude jedna manifestacija dobre i ljubavi Božjega Srca. Onda ćete sigurno biti dobri svećenici i sigurno ćete ustrajati na kraljevskom putu svećeništva.

O. ANTO MISIC

Rodio sam se 1953. godine u radničko-seljačkoj obitelji u Živinicama, nedaleko Tuzle.

Zelju da postanem svećenik nosim još iz djetinjstva. Čini mi se da je prije mene Bog pozvao moje roditelje da daruju barem jedno dijete Bogu. Moja majka je neprijetno, bez prisile, majčinskom uvjerljivošću ulijevala u mene ljubav prema Bogu i svećeništvu.

Završivši osnovnu školu, kao sjemeništarac sarajevske nadbiskupije došao sam u Zagreb, u sjemenište na Šalati. Tada sam osjetio nov Božji poticaj, koji mi se ponovno očitovao preko drugih, tj. mojih poglavara i znamenitih ljudi iz povijesti Družbe Isusove, o kojima sam čitao i razmišljao. Zelja da postanem redovnik, isusovac, dozrijevala je kroz godine u sjemeništu, da bi nakon mature otišao u novicijat, a onda na filozofsko-teološki studij, nakon čega sam zareden za svećenika.

Svećenik se uzima od ljudi i postavlja za ljudi. Uz ovu svetopisamsku činjenicu osjetio sam da me Bog zvao preko ljudi, da me pripremao

po ljudima i da bez oslonca na druge neće biti zamisliv ni moj rad za ljudе. Stoga osjećam duboku zahvalnost prema mnogima čiji su trud i molitve ugradene u moje svećeništvo. Svi jest da se mnogi žrtvuju i mole za svećenike, daje mi hrabrosti i snage da se i sâm trsim poštići ono što Isus očekuje od mene, tj. da On preko mene kao svećenika zavlada u ljudskim srcima.

O. IVAN KOPREK

Roden sam 1954. godine u Seketinu — u malom selu nedaleko Varaždina. Baš tamо gdje se posljednji zagorski bregi smiruju u prostranu varaždinsku ravnicu, proviruje toranj moje župne crkve sv. Ilije kao prst ovog slavnog proroka gromovnika uperen prema nebu.

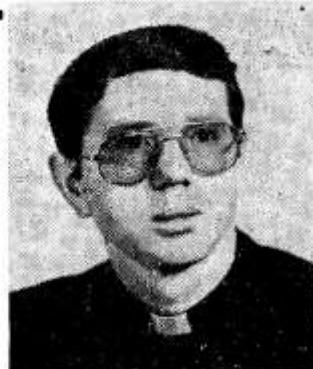
Mnoštvo se djevojaka i mladića iz moje župe u sjeni tog tornja odlučilo da svoj život posvete Bogu. Tu je Gospodin izlio svoj blagoslov na molitve i žrtve svećenika koji su radili u tom kraju. Ovdje je već davno nečija milosna ruka i u meni započela tkati svoj plan, nit ponit, dok se duboko u tajnim naborima srca taložila silna želja — postati svećenik.

Sjećam se kako sam pred oltarom sv. Ilije kao dječačić bezbrižno sjedio na petama i promatrao čas oštar pogled i plašt velikog proroka; a čas sklopjene, marljive i žujave ruke mojih župljana, dok sam im u očima prepoznavao čežnju za nečim višim i trajnjim.

Restao sam. Shvatio sam kako se lako kidaju paučine ljudskih sigurnica, kako nemirna srca traže previ temelj. Učio sam da u životu valja raditi — nemirne oči okretati križu, a umorne ruke sklapati na molitvu.

Pod očinskim sam krovom počeo razumijevati našu kršćansku abecedu da se isplati živjeti za druge, suojećati s bolesnicima i nemoćima, prihvati stranca, zaodjetuti gola, dijeliti kruh s gladnjima, besplatno davati. Nakon niza godina po uobičajenoj formaciji u Družbi Isusovoj stigao sam do cilja koji je zapravo početak. Radostan sam jer znam kome sam povjerovao i za kim idem.

Želim svoj život trošiti za druge, biti malo svjetlo, izgarati od ulja zajedništva s Kristom — Velikim Svećenikom.

O. JURE VRANJIĆ

Mladomisnik O. Jure je Hercegovac! Roden 27. veljače 1953. u selu Gorani, Župa Žitaca.

Odgovan je u kršćanskoj obitelji, a kao mladi dečko našao se na Fratrovcu, isusovačkom sjemeništu u Zagrebu. Nakon mature odlazi u novicijat Družbe Isusove.

Poslije svršene filozofije bio je dvije godine prefekt, tj. odgojitelj sjemeništaraca u Dječačkom sjemeništu na Šalati. Već su se tada primjetile njegove lijepo kvalitete za odgajanje mlađih budućih svećenika. Sigurno će u svojoj daljnjoj formaciji — čeka ga još najmanje dvije godine studija u Riju i tako zvana Treća probacija — sebe usmjeriti prema velikoj i uzvišenoj zadaći odgojitelja.

Na svojoj pozivnici za Mladu misu, koju je prikazao 25. srpnja 1982., napisao je ove riječi sv. Pavla: »Blagosavljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista. U ljubavi nas preodredi za sebe, po Isusu Kristu, na hvatu Slave svoje milosti.« (Ef 1,3,5,6). Vjerojatno su riječi »u ljubavi nas preodredi za sebe« sržne riječi.

Krajem svibnja današnjeg Pa-
pa posjetio je Englesku. Onu
Englesku koja već stoljećima
službeno odbacuje Papu i
priznaje engleskog suverena
kao vrhovnu glavu Crkve. Ve-
lika je to bila smionost, po-
tez dostojan genija i sveca.
Da shvatimo Papin čin, izni-
jet ćemo malo okolnosti pod
kojima je došlo do odciplje-
nja Engleske od Rima.

HENRIK VIII. NAJVEĆI JE KRIVAC
ŠTO JE VELIKI DIO ENGLEZA OD-
CIJEPLEN OD KATOLICKE CRKVE.
POVIJEST GA PAMTI KAO TIRANI-
NA, BLUDNIKA I KRVNIKA.

TAKO JE POČELO U ENGLESKOJ PRIJE 450 GODINA

SVETI IVAN FIŠER

Kada dodu na vlast tirani,
koji cijelom narodu slijom že-
le nametnuti svoju samovo-
lju, onda se brzo pokaže koliko
tko vrijedi, koliko je sli-
čan hrastu što se ne da slo-
miti, a koliko trstici kojom
se svaki vjetar poigrava. Cr-
kva je u svojoj povijesti uvi-
jek imala kremen-značajeva,
koji se od silnika nisu dall

slomiti. Radije su poginuli na
stratištu ne zatajivši svojega
uvjerenja.. Ostali su načelnici,
nepodmitljivi, sebi i svojim i-
dealima uvijek dosljedni — i
u tamnici i na sudu i na stra-
tištu.

Jedan je takav junak bio
sv. Ivan Fisher, ročesterski
biskup u Engleskoj. On je
kraljevom voljom 22. lipnja
1535. godine poginuo kao mu-
čenik.

Riječ je o engleskom kra-
iju Henriku VIII. On se bio
oženio Katarinom Aragon-
skom, i s njome je živio 18
godina. A tada se, tobože ra-
di državnih interesa, jer mu
Katarina nije rodila muškog
potomka, htio pošto-poto o-
ženiti Anom Boleyn, jednom
dvorskom damom, u koju se
bijashe zaljubio. Htio je da se
njegova ženidba proglaši ne-
valjanom, pa da onda može

slobodno sklopiti drugi brak.

Ročesterski biskup John Fisher hrabro je stupio na obranu zakonite žene i kraljice Katarine Aragonske, slušajući u tom papu. Kao nekoć Ivan Krstitelj, branio je nerazrešljivost ženidbene veze — jer je konačno vidio da je Henrik VIII. bludnik i da se samo izvana pravi kao kršćanin kome je stalo do papine dozvole. Vidi se to po tome što je kasnije dao ubiti Anu Boleyn i promjenio je još drugih pet žena.

Henrik VIII. je tražio da biskup John Fisher pred parlamentom opozove svoj stav te proglaši nevaljanim kraljev brak s Katarinom. Naravno, da je energični biskup to odbio i zato je bio odveden u Tower — zloglasni londonski zatvor. Iste je godine parlament izglasao »Akt o supremaciji«, to jest da je kralj vrhovna glava engleske Crkve. Fisher je to odbio priznati, govoreći da se tako nešto protivi Svetom pismu i našoj vjeri.

U to je vrijeme papa zatvorenog ročesterskog biskupa u znak priznanja njegove vjernosti imenovao kardinalom. Kralj se zbog toga razbesnio smatrajući to od pape pravom provokacijom. On je posprdo izjavio da će »novi kardinal nositi crveni šešir na ramenim, jer neće imati glave da ga stavi na nju.« Kralj je tada skupa s parlamentom i svojim državnim aparatom digao hajku protiv pape. Biskupi su i svećenici s oltara i propovijedonica morali udarati po papi i njegovoj vlasti. Samovoljni je, dakle, kralj pokrenuo cijeli engleski državni aparat protiv pape i papinstva.

NA STRATIŠTU

U tom je sveopćem ludilu i bjesnilu osvanuo i 22. lipnja, dan u koji je biskup Fisher imao biti smaknut. Kad su mu to ujutro rano u pet sati saopčili, biskup je upitao u koji će sat biti smaknut. Rečeno mu je da će to biti u devet sati. Tada je on mirom pravog sveca zamolio da može još sat-dva mirno prospavati, i to —ne zbog straha od smrti, već zbog bolesti i svoje tjelesne slabosti.

Probudivši se nakon poslijednjeg sna u ovom životu, brižno se odjenuo, rekavši pobočniku koji je stajao uz njega:

— Ne vidiš li da je danas dan naše svadbe?

Izveden pred stratište, s lačkom se uz stepenice popeo na nj na udivljenje svih prisutnih, koji su znali koliko je u tamnici prepatio i ošlabio. Tada ga je nenadano obasjalo sunčevu svjetlu, a on kao u zanosu reče:

— Pristupite k njemu i on će vas proslijediti!

Zatim se obrati prisutnima jakim glasom: — Kršćanski narode, približavam se smrti za vjeru u svetoj Kristovoj Katoličkoj Crkvi.

Vrijeme se otoglo pa je bilo već 11 sati. Sveti je biskup kleknuo na koljena, izmolio »Tebe Boga hvalimo«, zatim 31. psalam: »Tebi se, Gospodine, utječem, o da se ne postidim nikada: u svojoj me pravdi izbavi!« Mirno je položio glavu na rapanj i krvnik mu ju je teškom sjekirom odrubio.

Tijelo je mučenikovo bilo svučeni i tako ostavljeno cijeli dan, a po noći je pokopano u jednoj jami na groblju Svih Svetih u Barkingu. Gla-

vju mu je bila izložena na mjestu u Londonu, da prolaznici ma tjeru strah u kosti, sve dok nije bila zamijenjena glavom Tome Mora, koji je pogubljen 6. srpnja. Fisherovu su glavu bacili u Temzu.

TAKVE ŽELIM BRANITELJE VJERE

Chapuys, poklisaš Karla V. na engleskom kraljevskom dvoru, pisao je svome vladaru da bi mučeniku i u zadnji čas bio pošteden život, samo da je promjenio svoj stav. No to engleski kralj od njega nije mogao dočekati, jer on je za svoje uvjerenje radije išao u smrt nego da ga pogazi.

Pijo XI. proglašio je g. 1935. Ivana Fishera skupa s Tomom Morom svetim, a posljednjom liturgijskom reformom obojica su svetih mučenika ušla u kalendar opće Crkve. Samo komadić od kostiju svetog Ivana Fishera ostade, a čuva se kao dragocjena relikvija u kolegiju Stonyhurst.

Kad bi čovjek, recimo kao romanopisac, htio što ljepšim crtama opisati lik jednog idealnog mučenika, jedva da bi našao bolje građe nego što je daje život svetog Ivana Fishera. On nije ni mit, ni legenda, već istinita stvarnost, puna čarobne ljepote, pred kojom čovjek ne može a da ne osjeti divljenje i poštovanje.

Pred Ivanom Fisherom i Tomom Morom bio je zadržan i papa Pijo XI. rekavši o njima:

Takve želim branitelje vjere!

I mi ih želimo, zato te sveci i štujemo.

J. A.

Velika Britanija ima oko 54 milijuna stanovnika. Od toga katolika 5 milijuna. Katolici su raspodijeljeni u tridesetak biskupija, koje imaju 3.165 župa. U katoličkoj hijerarhiji su dva kardinala, šest nadbiskupa i 54 biskupa. Crkva ima 5.104 biskupijska svećenika i 2.605 redovničkih te 846 redovnika koji nisu svećenici i 13.448 časnih sestara.

Papa je došao u Englesku 28. svibnja ove godine.

Najznačajniji dio posjeta bio je ekumenski susret u canterburyjskoj katedrali. Sam Papa je rekao da je to »povijesni dan što su ga pokoljenja isčekivala u različitim stoljećima«.

U svom pozdavnom govoru anglikanski primas Engleske Runcie podsjetio je na vrijeme kad je sluga Božji Augustin, kojega je poslao papa Grigorije I., došao u Englesku propovijedati kršćanstvo i postao

POVIJESNI DAN ŠTO GA

ENGLESKA KRALJICA JE SLUŽBENI POGLAVAR ANGLIKANSKE CRKVE. STOLJECU SU ČEKALA DA DODE DO SUSRETA PAPE I ENGLESKOG SUVERENA. SMIONOST I REVНОST IVANA PAVLA II. SLOMILA JE SVE ZAPREKE. (GORE).

PAPA U DRUSTVU S PRIMASOM ANGLIKANSKE CRKVE I ENGLESKIM PRIJESTOLONASLJEDNIKOM. (DOLJE).

prvim nadbiskupom Canterburya. Tako su se, istaknuo je Runcie, »ovaj dan našli u istoj crkvi nasljednici Grgura i Augustina povezani Evangelijem«.

Papa Ivan Pavao II. bio je obliven suzama i pjeva je s ostalima »Gospodine, svi narodi zemlje slave te radosnim glasom«. Papa i primas Runcie poljubili su rukom ispisano Evangelje koje je Rim poslao Canterburyju prije 1300 godina. Zatim su svi prisutni zajedno obnovili krsni zavjet.

U zajedničkoj izjavi prikazuje se sadašnji razvoj dijalogu i posebno ističe rad Međunarodne anglikansko-katoličke komisije, koji je dovršen objavljinjem konačnog izvještaja. Kaže se da »završetak rada te komisije poziva da se razmotri slijedeće faze našeg zajedničkog hodočašća u vjeri i nadi prema toliko želenom jedinstvu. Slažemo se da treba stvoriti

Međunarodnu komisiju. Njezina bi zadaća bila da nastavi već započeti rad; da posebno u svjetlu naših odgovarajućih mišljenja u konačnom izvještaju ispita glavne doktrinalne razlike, koje nas još dijele, s ciljem da im se nade rješenje; te da prouči sve što prijeći uzajamno priznavanje službi u našim zajednicama, te da savjetuje koje korake trebamo slijediti, na temelju našeg jedinstva u vjeri, kako bismo uspjeli napredovati prema potpunom zajedničtvu.«

Poslije podne Papa je, pred 80 tisuću vjernika, na stadionu u Wembley služio Misi. U svom pozdravnom govoru kardinal Hume je kratko sažeo Papine nastupe u Londonu i podsjetio na Papine riječi:

— Biti rimski katolik, danas znači imati sudionički i ekumenski mentalitet.

PAPA I PRIMAS RUNCIE POLJUBILI SU RUKOM ISPISANO EVANGELJE. IVAN PAVAO II BIO JE SAV OBLIVEN SUZAMA I PJEVA JE S OSTALIMA: »GOSPODINE, SVI NARODI ZEMLJE SLAVE TE RADOSNIM GLASOM.«

NE BRITANIJA ISČEKIVALA

PAPINSKA PRATNJA SVECANO PRELAZI PREKO TEMZE NA SVOM PUTU PREMA KATEDRALI GDJE SE ODIGRAO POVJESNI SUSRET S PREDSTAVNICIMA ANGLIKANSKE CRKVE.

Toma More, čovjek svih vremena

SV. TOMA MORE, KOGA JE HENRIK VIII. POSTAVIO KANCELAROM ENGLSKE, A ONDA MU — ZBOG NJEGOVE VJERNOSTI PAPI I KATOLICKOJ CRKVI — DAO ODRUBITI GLAVU.

»Svi oni koji proučavaju život i djelo Tome Mora, bili oni iz kojeg god naroda, stranke ili vjeroispovijesti, s divljenjem će priznati nadvremenski položaj toga evropskog državnika« - piše o njemu Gisbert Kranz.

Toma More je, doista, čovjek svih vremena, kako ga i prikazuje veoma vrijedan film baš pod tim naslovom.

Obraćenik Gilbert Chesterton ide čak tako daleko da piše: »Toma more je danas važniji nego u jedno drugo vrijeme nakon svoje smrti. Može čak doći do toga da ga nazovu najvećim Englezom svih vremena.«

G. Smolka tvrdi »da je bilo malo povijesnih ličnosti koje bi plemenitošću duha i srca, lijepom ljudskošću bile tako privlačne kao osoba Tome Mora.«

R. W. Chambers piše: »More je bio ubijen, no njegova načela na koncu moraju triumfirati. Ako to ne bi bilo, onda će evropska kultura biti osudena na propast.«

I tako bismo u pohvalu toga velikana mogli navesti još mnoštvo sličnih mišljenja i sudova. More je kao čovjek postao zajednička baština evropske i kršćanske kulture. O njemu je napisano nebrojeno mnogo knjiga i studija. Iako je bio zatvoren zbog istog razloga kao i John Fisher, iako je za istu stvar poginuo istom smrću kao i on, More ga popularnošću nadilazi.

Inače sâm je bio velik Fisherov prijatelj i veoma je cijenio toga biskupa.

ČOVJEK OBITELJI

On se jedno vrijeme ozbiljno bavio mišiju da postane

svećenik ili čak redovnik kartuzijanac. Kao dobar poznavac Biblije, znao je za onu Pavlovu: »Neozjenjeni se brije za Gospodnje; kako će ugoditi Gospodinu.« Ipak Gospodinov i Pavlov savjet za životom u djevičanstvu i neženstvu ne isključuje mogućnost da se čovjek može posvetiti i u ženidbenom staležu. Toma More je dokaz za to. On je nakon zrelog i ozbiljnog razmišljanja došao do uvjerenja da duhovni stalež nije njegovo zvanje i stoga se oženio, i to dva puta. Drugi put nakon smrti prve žene. No zbog toga nije postao ništa manje kršćanin.

S prvom ženom Jane Colt bio je sretan te imao četvero djece: tri djevojčice i jednog dječaka. On je u svome domu ostvarivao idealan obiteljski život. Tada se ženskoj djeci nije davala neka naroči-

ta izobrazba, ali on nije isao tim putem, već je i svoje kćerke izobrazavao. One su učile latinski, grčki i astronomiju.

Obiteljski su razgovori u njegovoj kući bili na zamjernoj intelektualnoj visini. Sam More je bio vrhunski intelektualac svoga vremena, a prijatelji su mu i gosti za stolom bili često najznačajniji ljudi onog doba: Erazmo Roterdamski, biskup Fisher iz Rotherhestera te slikar Hans Holbein.

Uz brigu za izobrazbu vodila se u Morovoj obitelji i briga za dubok kršćanski život. Obitelj se svake večeri sa služinčadi sakupljala na zajedničku molitvu. A kod jela bi jedno dijete najprije pročitalo jedan odsječak iz Svetog pisma.

KRALJEV, ALI I BOŽJI SLUGA

Sir Thomas More je svaki dan prisustvovao svetoj misi i molio Mali časoslov Blažene Djevice Marije. U svojim je zahtjevima i potrebama bio veoma skroman, što se tiče jela nikad izbirljiv, svačim zadovoljan. Znao je dobro da kršćanin mora biti dobar i prema siromasima pa je često zalazio u naširomašniju četvrt Londona te ondje pomagao siromasima, ali to je činio i u svojoj kući. Od njega nitko nije otisao odbijen.

Thomas More, kao veoma sposoban čovjek i kraljev prijatelj, postao je lord-kancelar, a s time i prvi činovnik i velikaš u zemlji.

Ali kad je kralj Henrik VIII. tražio od njega što se kosilo s njegovom savješću, naime, da prizna nevaljanost kraljeva braka i da je kralj, a ne

papa, vrhovna glava Crkve u Engleskoj, More je to mirno ali energično odbio te radije pošao u zatvor i na stratište, nego da pogazi glas svoje svajesti. Na stratištu je izjavio:

— Umirem kao vjerni kraljev sluga, ali sam u isto vrijeme i Božji sluga.

U komentarima o filmu »Čovjek svih vremena« posve je ispravno naglašavano da Thomas More kao uzorčovjek ne pripada samo Katoličkoj Crkvi, već je svojina cijelog čovječanstva. On je ostvario takvu svetost koja je za sva vremena. Njemu možemo reći kao opsednuti Kristu: »Znamo tko si: Svetac Božji!« Svaki drugi kršćanin, ne samo svećenik, trebao bi biti drugi Krist, a zbog toga i »Božji svetac«.

PISMO IZ ZATVORA

U zatvoru ga je posjećivala njegova obitelj, osobito ljubljena kćerka Margareta. Puštali su je ne bi li ga slomili, ali ono što nisu mogle muke i prijetnje, nije mogla ni rodbinska veza. Jedno njegovo pismo iz zatvora kćerki Margareti pokazuje kako se sav u nadi i pouzdanju izručio Bogu. On joj piše:

»Premda sam, moja Margareto, sasvim svjestan da je naopakost mog prijašnjeg života bila razlogom da potpuno zasluzeno budem napušten od Boga, ipak ne prestajem pouznavati se uvijek u njegovu beskonačnu dobrotu. Stalno se i potpuno nadam u njegovu milost koja mi je pružila snagu da sve u duhu prezrem: bogatstvo, povratak, pa i sam život radije nego da prisiljem protiv savjesti... .

Napokon, moja Margareto, sasvim pouzdano znam da me Bog bez moga grijeha neće ostaviti. Stoga ču se u svoj svojoj nadi i pouzdanju sav njemu povjeriti. Ako dopusti da propadnem zbog svojih grijeha, bar će se na meni proslaviti njegova pravednost. Ipak se nadam, najpuždanije se nadam, da će preblaga dobrota njegova vjerno čuvati moju dušu i dati da se na meni radije proslavi njegovo milosrde nego pravednost.«

BUDI DOBROG RASPOLOŽENJA!

U zatvoru su Tomi More slagali da je položio zakletvu vjernosti kralju kao glavni engleske Crkve čak i njegov prijatelj biskup Fisher, koji je skupa s njim zatvoren. Ali More je ostao nesloniv. On je, doista, tražio prvo kraljestvo Božje i njegovu pravednost.

Zato je u potpunom miru pisao svojoj kćerki Margareti: »Budi dobrog raspoloženja! Ne budu zabrinuta za me, pa što god mi se dogodilo na ovome svijetu. Uostalom, ništa se i ne može dogoditi što Bog ne bi htio. A što Bog hoće, doista je i najbolje, pa makar nam se činilo ne znam kako zlo.«

Na takvu nas svetost u naše dane preko Crkve Krist sve poziva. Takva je svetost potrebna i našem vremenu i našim suvremenicima. Takva nas svetost jedino čini potpunim ljudima i savršenim kršćanima.

J. A.

Papa hrvatski govori hrvatskim bogoslovima i studentima

Vatikanski list »L'Osservatore romano« donosi u svom broju od 28. travnja 1982. na prvoj i drugoj stranici originalan govor pape Ivana Pavla II., kojega je on izrekao u kapeli sv. Matilde u Vatikanu.

Naime, toga dana ujutro u 7 sati Papa je predvodio euharistijsku koncelebraciju kojoj je prisustvovalo stotinjak mlađih iz Splita, među kojima bogoslovi iz metropolitanskog sjemeništa i skupina mlađih koja se skuplja oko katedrale u Splitu.

Bili su to hodočasnici koji su postavili sebi za cilj da u Franjinoj godini obidu frajevačka mjesta u Asizu.

Uz Sv. Oca koncelebrirali su nadbiskup Franić, rektor sjemeništa Don Joško Šantić i župnik katedrale Don Ivan Cvitanović, nekoliko profesora sjemeništa i desetak novih svećenika zaređenih ove posljednje godine, pošto su završili studije u metropolitanskom sjemeništu.

Za vrijeme liturgije Papa je izrekao slijedeći vrlo značajnu homiliju!

SVEĆENIŠTVO JE DAR BOŽJI

»Dragi moji bogoslovi i studenti! Došli ste u Rim Papi da mu izrazite svoju vjernost i ljubav. Za mene je to razlog velike radosti i utjehe.

Vi, dragi bogoslovi, spremate se postati svećenici Isusa Krista i Katoličke Crkve. Ovom zgodom želim vam povjeriti nekoliko misli o vašoj pripremi za svećeništvo.

Svećeništvo je dar Božji. Krist Gospodin izabire za svoje svećenike one koje On hoće. Njegov ljubazni pogled zaustavio se je na svakome od vas, pozvao vas je da ga slijedite, da sudjelujete u njegovu svećeništvu. Stavljam vam na srce da Bogu neprestano zahvaljujete na daru svećeničkog zvanja, da ga cijenite i gajite. Budite ponosni i radosni što vas je

Krist pozvao. Budite svjesni uzvišenosti i ljepote svećeništva. Cijelim svojim mladenačkim bićem predajte se Isusu Kristu i poklonite mu velikodušno svu svoju ljubav.

Neka svi oni koji dodu s vama u dodir osjetе vašu radost, zadovoljstvo i ponos što ste bogoslovi i što ste pozvani da nosite srcima Radosnu vijest i divne plodove Uskrsnuća.

RASPOLOŽIVI DUHU SVETOM

Bit ćete dobri svećenici i revni apostoli ako se sada, za vrijeme bogoslovije, budeste solidno i ustrajno spremali za tako uzvišenu službu Bogu i ljudima. A to znači u prvom redu slušati Krista i slijediti ga. Vi ste sada cijelim svojim bićem usmjereni na Kristovu riječ i na Njegov primjer: to je predmet vašeg štiva, razmatranja, učenja. To privilegirano razdoblje vašeg života ide za tim da svestrana teološka na-

obrazba postane dio vašeg života, tako da velike istine i poticaji Božje objave postanu ugaoni kamen vaše osobnosti, koja mora izrasti do Kristove punine.

Zato budite raspoloživi i poslušni Duhu Svetom, koji je naš glavni učitelj i koji će vas sigurno voditi prema vašem sve većem suobličenju Kristu, tako da i vi možete reći s Apostolom: »Živim, ali ne ja, živi u meni Krist.«

Kao svećenici bit ćete službenici Euharistije. Već sada živite od Euharistije, budite osobe kojima je sveta Misa, sveta Prijestolica i euharistijsko klanjanje stvarno središte i vrhunac života. Bez duboke vjere i ljubavi prema Euharistiji nema pravog svećenika. A vjeru i ljubav treba isprositi i neprestano izgradivati u konkretnoj euharistijskoj pobožnosti.

Poklonite Kristu svoje mlađenačko srce kroz osobnu molitvu i razmišljanje. Molitva je temelj duhovnog života. Svećenik je po svome zvanju čovjek molitve. Učite se moliti, ponavljajte s Apostolima žarku prošnju: »Učitelju, nauči nas moliti!« Molite radosno i s uvjerenjem, a ne po dužnosti i po običaju. Neka vaša molitva bude vidljivi izraz ljubavi prema Kristu. Postanite dobri učitelji molitve, da možete sutra dostoјno predvoditi vaše kršćanske zajednice u službi Božjoj.

PO MARIJI K ISUSU

Isus je s križa svom ljubljenom učeniku i apostolu Ivanu — a u njemu svim budućim svećenicima i apostolima — dao svoju Majku za majku. Ne možete postati

pravi svećenici po Srcu Isusovu ako ne prihvate Mariju kao svoju majku. A to znači da ona mora biti vaša voditeljica u poznavanju, u nastojanju, u ljubavi prema njezinom Sinu.

»Po Mariji k Isusu«, to je prava i duboka pobožnost koja mora resiti vaše duše već u ovim godinama pripreme.

Imajte također uvijek na pameti da ne možete postati dobri svećenici bez odričanja, bez zdrave askeze. Vaša poslušnost neka bude znak i izraz Kristove poslušnosti Ocu. Vaša zrela i ozbiljna priprema na posvećenju čistoću neka bude znak i izraz ljubavi prema Kristu i dušama koje je On otkupio svojom krvju. Vaše siromaštvo neka bude znak i izraz potpune predanosti Kraljevstvu Božjem: »Tražite najprije kraljevstvo Božje, a sve će vam se ostalo nadodati!«

VEDAR HOD — NUTARNJI MIR

I na koncu, vaša bratska i nepatvorena sloga i jedinstvo neka budu znak i izraz Kristove zajednice na ovom muotrpnom zemaljskom putu. Imajte povjerenje u one, koje vam je Crkva dala kao voditelje prema svećeništvu. Čljenite i tražite duhovno vodstvo koje je tako potrebno i nužno za vedar hod, nutarnji mir i sigurnost na putu do oltara i tijekom cijelog svećeničkog života.

Dragi bogoslovi, sveta Crkva očekuje od vas da budete ozbiljne, zrele i odgovorne osobe, jer svećeništvo je veliki Božji dar svakome od vas, ali za dobro cijele Crkve, napose Crkve u dragom hrvatskom narodu. Crkva očekuje od vas da budete o-

sobe duha, to jest da svojim životom i ponašanjem uvjerljivo svjedočite za Boga i za duhovne vrednote u današnjem društvu, koje je uvelike obilježeno materijalizmom i ateizmom, ali isto tako i neutaživom željom za Bogom i duhovnim vrednotama.

U tom i takvom konkretnom društvu vi ćete kao svećenici živjeti i djelovati, biti njegov evandeoski kvasac. Budite zato poletni, radosni i zahvalni što ste pozvani, budite i drugim svojim vršnjacima poticaj da krenu vašim putem, budite već sada apostoli svetoga zvanja. Budite svjesni čljenice da Bog zove poslenike u svoju žetu takoder i preko vas.

VOLITE CRKVU! NEMOJTE SE STIDJETI SVOJE MAJKE!

Na koncu još jedna kratka riječ i za vas, moji mlađi prijatelji studenti. Ovo što rekoh bogoslovima, vrijedi i za vas uz nužnu adaptaciju na različita vaša zvanja.

Budite Bogu zahvalni za dvjere i krsnog zavjeta. Živite po svojoj vjeri i svjedočite za nju hrabro i dosljedno, budite i vi kvasac kršćanskog života gdje god se našli i živjeli.

Proživljavajte vedro i odgovorno mladenačke dane da biste bili sutra vrijedne osobe, dobri kršćani, pošteni građani, graditelji civilizacije ljubavi, živa prisutnost uskrsloga Krista među svima s kojima ćete dijeliti životno dočašće. Budite vjerni sinovi Crkve, volite Crkvu, nemojte se stidjeti svoje Majke, budite suradnici svojih Pastira u služenju svome narodu na putu u nebesku Domovinu.«

Mladić i djevojka koji su živjeli prve vjenčanja kao muž i žena moraju li se za to ispovijedati? Voljeli su se i htjeli su si dobro. Ne vide da su sagriješili. Pitanje je kada zapravo nastaje brak, da li onim časom kad se sklapa ženidbeni ugovor pred Crkvom ili već davno prije, onda kad su si zadali konačnu riječ da se uzimaju?

NN, liječnik

Srž vašeg pitanja »kada zapravo nastaje brak, da li onim časom kad se sklapa ženidbeni ugovor pred Crkvom ili već davno prije«, zahtijeva pomniji odgovor. Vi kao da sugerirate odgovor nastavljajući svoju upitnu rečenicu. Želite reći da su oni ušli u brak »onda kad su si zadali konačnu riječ da se uzimaju«. Kao da nemate pred očima razliku između »nekršćanskog« i »kršćanskog« braka. Ta su dva momenta odijeljena u mnogim civilizacijama gdje objavljivanju braka prethodi čak i višegodišnji zajednički život mladence, kao u nekim afričkim naroda, što tvori veliku teškoću katoličkim misionarima. U kršćanstvu, napose u Katoličkoj Crkvi, »nastanak braka« i »objavljivanje braka« padaju u isti trenutak crkvenog vjenčanja, jer je tu brak uzdignut na sakramenat.

Što je s brakom prije braka?

Piše: Ivan FUČEK

Kako shvaćanje katoličkog braka ne mora biti odmah samo sobom razumljivo, potrebno ga je teološki obrazložiti. Svaki zreo čovjek ima »prirodno pravo« da se oženi i na temelju tog prava valjano i zakonito sklapa ženidbu. Pozitivni državni zakoni imaju poštivati isto čovjekovo pravo. Jasno je da i kršćanin posjeduje to pravo. Što više, on zna da je isto pravo na ženidbu usađeno od Stvoritelja, osvijetljeno Božjom objavom, napose naukom Isusa Krista, dobilo nove noslućene dubine. On zna da jednako uči i Crkva do danas. Po tom učenju katolički brak se ne sklapa samo na temelju prirodnog prava, nego se to prirodno pravo uklapa i uzdiže u sakramenat, koji si daju zaručnici u tre-

nutku privole prema crkvenim propisima. Sakramenti, naime, spadaju u isključivu nadležnost Crkve.

Papa Ivan Pavao II. u Apostolskoj pobudnici »Familiaris consortio« (FC) to ovačko obrazlaže: »Prvo zajedništvo uspostavlja se i razvija među bračnim drugovima: snagom ugovora bračne ljubavi muž i žena više nisu dvoje, nego jedno tijelo« (Mt 19,6; usp. Post 2, 24)... To bračno zajedništvo ima svoje korijene u prirodnom dopunjavanju što postoji između muža i žene, a hrani se osobnom spremnošću bračnih drugova da dijele cijelovitost svoga životnog nauma, sve što imaju i što jesu: stoga je takvo zajedništvo plod i znak dubokog ljudskog zahtjeva« (FC 19). Zajedništvo između muža i žene, kao »plod i znak dubokog ljudskog zahtjeva«, isto je kao da kažemo plod je i znak »prirodnog prava« Stvoriteljem utkanog u biće svakog čovjeka.

Taj duboki zahtjev ili to prirodno pravo Bog u Isusu Kristu »prihvata«, kaže Papa, »potvrđuje ga, pročišćuje i uzdiže privodeći ga sakramentom ženidbe njegovu savršenstvu« (FC 19). Znači da su svi ostali oblici sklapanja braka nesavršeni u usporedbi s ovim **savršenim** oblikom koji se događa u Isusu Kristu, gdje »Duh Sveti, izliven u sakralnom slavlju, pruža kršćanskim supružnicima dar novoga zajedništva«. Papa opisuje taj dar kao zajedništvo **ljubavi**, »koje je živa i stvarna slika onoga sasvim osobitog jedinstva koje nevidljivu Crkvu čini otajstvenim Kristovim tijelom« (FC 19). Ta je lju-

bav nerazrešiva, kako uči i Drugi vatikanski sabor (GS 48). A razlog je, jer svoju konačnu »istinu nalazi u našem koji je Bog očitovalo u svojoj objavi: On htće i daruje nerazrešivost ženidbe kao plod, znak i zahtjev posvemašnje vjerne ljubavi koju Bog ima prema čovjeku i koju Gospodin Isus očituje prema svojoj Crkvi« (FC 20).

Dok nerazrešivost ženidbe izvan kršćanstva nije sasvim lako dokaziva, dotle je »dar sakramenta za kršćanske supružnike istodobno poziv i zapovijed da zauvijek ostanu jedno drugome vjerni, unatoč iskušenjima i teškoćama, velikodušno poslušni Gospodinovo volji: 'Što Bog zdrži, čovjek neka ne rastavlja' (Mt 19, 6)« (FC 20). Kršćanski su supruzi do te mјere učijepljeni u »otajstvo Crkve« da na svoj poseban način sudjeluju i u poslanju spasenja. Oni snagom sakramenta ženidbe »imaju u svojem životnom položaju i u svojem staležu svoj poseban dar u Božjem narodu«, i opet uči Drugi vatikanski sabor (LG 11). Time je jasno da se kršćanski-katolički brak uzdignućem na **sakramenat** razlikuje od svakog drugog braka i da nastaje onim trenutkom kad mladenci unutar zajednice Crkve zadaju jedno drugome vjernost prema propisima iste Crkve. Tako uči katolička vjera.

Ista nam vjera kaže da su prema tome svako anticipiranje braka, svaki pokus braka, da su predbračni odnosi i razne prakse života udvoje prije braka protivni ovoj Božjoj namisi o ženidbi (usp. Post 2, 24), a koju je osvjetlio, potvrdio i usavršio Krist Gospodin (Mt 19, 6)

uzdigavši je na sakramenat. Zato se ta nauka no može tumačiti socioološkim, psihološkim i drugim dokazima, nego jedino u vjeri. Na temelju iste vjere nam je jasno da je bračni život prije sklapanja crkvene ženidbe nedopušten, da »ljubav« ne može opravdati brak prije braka, da »dobro« koje si žele, stupajući u predbračne odnose, za katoličke mladence nije dobro nego zlo. Unatoč općem krivom mentalitetu koji nas okružuje, katolički mladići i djevojka će u vjeri prihvatići objavu i na temelju te objave nepokolebitivu nauku Crkve.

Iz toga je jasno da katolički mladenci, ukoliko su bili slablji i pogriješili, treba da uvide svoju slabost i o njoj prije vjenčanja treba da se u ispunjedi optuže, požalivši što nisu sačuvali čistoću svoje ljubavi. Dakako, pitanje je koliko je pojedini katolički par ove objektivne zasade o braku i subjektivno shvatio i prihvatio, koliko se iz tog uvjerenja borio protiv općeg mentaliteta koji te stvari postavlja posve ovozemaljski i materijalistički. U svakom slučaju dužnost je da mladi steknu točnu nauku i da po njoj žive, jer jedino u svjetlu vjere pitanje predbračnog života dobiva svecijski ispravan odgovor.

U točnoj, dakle, spoznaji kada nastaje katolički brak imamo odgovore na kriletice »voljeli su se i htjeli su si dobro«, »ne vide da su sagriješili«, kao i na pitanje »moraju li se za to ispunjavati«. Budući da je katolički brak **sakramenat**, nastanak i objavljivanje braka padaju u isti trenutak crkvenog vjenčanja.

Uređuje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA BI SVEĆENICI, REDOVNICI I REDOVNICE ŽIVJELI SVOJIM AUTENTIČNIM ŽIVOTOM, PA DA NA TAJ NAČIN POBODE NOVA ZVANJA, POSEBNO MISIJSKA

Poticaj za nova duhovna zvanja

Papa nas poziva na molitvu da svećenici, redovnici i redovnice samim svojim životom, vjernim opsluživanjem obveza koje su sami prihvatili, pokazuju kako je divno biti posve Božji; pa da tako pobude u drugima želju za naslijedovanjem, za duhovnim zvanjem. Osnovna poruka Sv. Oca Ivana Pavla II. u mnogim govorima svećenicima i redovnicima svodi se na ovo: Budite posve Kristovi, posve se predajte njemu, neka vas prožme njegov Duh! Evo nekih misli redom iz zadnjih nekoliko godina.

1.) U Meksiku u siječnju 1979. godine Papa reče svećenicima: »Budite ljudi koji su od Evandelja načinili profesiju svoga života«, tj. kojima je život po Evandelju kao životno zanimanje.

2.) Redovnicima, koji se zovu »Svećenici Presvetog Srca«, reče prigodom blagdana Srca Isusova 1979.: »Trebate uvijek biti 'svećenici Presv. Srca Isusova'... Neka, dakle, Isus Krist bude središte vašeg života, vaših idealova, vaše opstojnosti. Riječju, propovijedanjem, spisima, sredstvima društvenog priopćavanja, raznosite 'širinu, dužinu, visinu i dubinu' ljubavi Kristove 'koja nadilazi svaku spoznaju' (Ef 3). Ali posebno je propovijedajte i širite primjerom svoga svećeničkog i redovničkog života... Naslijedujte u svojim srcima svetost Srca Isusova.«

3.) Svećenicima i redovnicima u Irskoj u listopadu 1979., podsjetivši na žalosne posljedice nevjernosti sv. zvanju, Papa reče: »Veselite se što ste Kristovi svjedoci u modernom svijetu. Ne oklijevajte da se dadnete prepoznati na javnim mjestima kao muževi i žene koji su Bogu posvetili svoj život, napustivši sve svjetsko da služe Kristu.«

4.) U svibnju 1980. u Parizu reče svećenicima: »Potrebno je vratiti se Izvorima našeg svećeničkog života.« Zatim poziva da »nikad ne izgubimo iz vida svrhu za koju smo zaredeni: pomoći čovjeku da napreduje u božanskom životu.«

5.) U poruci za svjetski misijski dan 1980. ističe kako autentičan svećenički i redovnički život, posebno u teškim okolnostima, može pridonijeti buđenju duhovnih zvanja. Veli: »U okolnostima gdje se sprječava propovijedanje Riječi, jednostavna prisutnost misionara i njegovo svjedočenje siromaštva, ljubavi, svetosti, u sebi već sadrži uspješan oblik evangelizacije... Najutješniji rezultat junačkog i neumornog djelovanja misionara jest čudesan procvat mladih i novih kršćanskih zajednica; iz tog 'tla' niču svećenika i redovnika zvanja, koja su nada budućnosti Crkve.«

Mogao bi tko god pomisliti da je ovaj članak pobudnica za svećenike i redovnike. Pa i jest i to. Ali u prvom redu želimo istaknuti, kako je želja Pape i Crkve da kroz ovaj mjesec molimo, a često i inače, da svećenicima, časnoj braći i časnim sestrama Gospodin udijeli želju, milost i snagu te žive prema tom uvišenom zvanju i tako svojim životom privuku druge u taj stalež gdje se živi za Krista i duše — a time i najviše za svoju sreću.

O. Mato RUSAN DI.

Evangelje ih privlači

Ovaj put donosimo jedan narodni običaj u Bengaliji: način na koji se ljudima na veoma jednostavan i razumljiv način tumače pojedine vjerske istine. Kako se to izvodi, zorno nam je opisao otac Gabrić u svom članku pod ovim naslovom.

KIRTON — PJESMA BOŽJE SLAVE

O »kirtonu« sam već prije pisao, no evo dobili lijepu fotografiju našeg mladomisnika oca Prohata (Zorka) na kojoj se lijepo vidi kako oduševljeno vodi »kirton« uz bubnjara i »kortalaša« (s mjedenim cimbalamama). Pogledajte ga s kakvim oduševljenjem pjeva i ujedno pomalo poskakuje i pleše i on i bubnjar i kortalaš. Okićen je ničim drugim nego banknotama, indijskim novcem rupljama.

Ovdje je naime običaj: kad se nekom slušaču posebno dopadne dio pjesme, on ustane pred svima, zaustavi pjevanje i pjevaču pričvrsti iglom jednu ili dvije ruplje (može i više, već prema svojim mogućnostima) kao znak odobravanja i na spomen roditelja ili prijatelja. Svima se nakloni i »kirton«, pjesma Božje slave, se nastavlja.

»Kirton« ima svoju posebnu melodiju, i poseban je način tumačenja vjerskih istina. »Kirton« uvijek obrađuje religiozne stvari. On se svaki dan daje i na državnom radiju.

Ista vjerska istina ponavlja se nekoliko puta. Može pjevati samo jedan pjevač, kao što je to većinom na radiju, ili pak glavni pjevač ima uza se skupinu pjevača te oni poslije njega ponavljaju pouku. Tako je to kad imamo te »kirtone« po sešima.

Tema pouke većinom je Sveti pismo, napose život Isušov. U jednom sijelu ne može se, dakako, sve svršiti, lako čestoputa pjevanje traje i po cijelu noć. Neki prave zavjet da će pjevati punih 12 sati bez prestanka. U tom slučaju valja pozvati bar dvije do tri skupine pjevača, koji onda naizmjence pjevaju. I dok jedna skupina odlazi, bubnjar mora ostati i bubnjući dočekati novu skupinu. To biva popraćeno s mnogo naklona, pozdrava jednih drugima i slušačima, zatim

OTAC PRABHAT PJEVA KIRTON, PJESMU BOŽJE SLAVE

SVEĆENIK NASE BARUJPURSKE BISKUPIJE, OTAC A-BANI SORDAR, JEDAN JE OD NAJGLASOVITIJIH PJEVACA KIRTONA

doticanjem rukom i čelom i bubnja i cimbalia i knjige iz koje se pjesma čita, a onda i nogu roditelja i svećenika, ako je prisutan.

Krasan je to običaj i način pouke i kod svih je oblubljen, a ne zahtjeva nekih posebnih troškova.

Slavite Gospodina svi narodi, slavite ga svi puci... Nek zazuče žice, nek se čuje bubanj! Svirajte u milozvučnu harfu i citar... (Ps. 81.)

ON HOĆE ŽIVJETI

U ovom članciku otac Ante opisuje čeznju jednog mladog čovjeka za Bogom i njegovom ljubavlju, jer se samo tu nalazi smisao našeg života.

Mladi Anondo želi živjeti. Kako mu je lijepo ime Anondo. A to znači »veselje, mlađost.«

Sjedili smo u ladici na rijeci Gangesu. Sunce je polako tonulo za sunderbandske džungle, jata ptica vraćala su se iz šodnaberskih šuma. Čuje se samo mrmor gangeških valova. Inače vlada mir, opojan mir, vrijeme za »Magnificat« — Pozdrav Gospin, večernju molitvu, a i vrijeme za razmatranje, za otkrivanje srdaca. Daleko od buke svijeta, blizu Njemu.

»Ja hoću živjeti! Ja hoću davati život! Neću kao mrtvac sprovoditi mrtvace!« reče Anondo skoro jecajući. I ruke položi na moja koljena, dok su mu oči bile podignute k nebu.

»Svijet mi toliko toga obećaje, nudi, daje. Život?! Ne! Tek iživljavanje. Srce i duša se prazne. A ja hoću živjeti, očel Hoću živjeti!« ponavlja je Anondo.

»Život je ljubav, a ljubav je samo On! Vaš Isus i moj je Isus. Bez njega ja ne mogu. Hoću život, sreću u toj vječnoj ljubavi. Svijet je tako pojeftinio ljubav, ako o pravoj ljubavi dopće išta i razumije. Sreća i ljubav moraju biti trajne, vječne, a vječna je samo Njegova ljubav i vječan je samo Njegov život. Oče, ja žudim za tim životom! Za tim životom!«

Vapaj Anondove duše vapaj je duša mlijuna mladih srdaca. A da li ti čuješ taj vapaj? Da li si im pripravan dati taj život, Njegov život, vječni život?

No najprije se upitaj da li ti sam posjeduješ taj život. Ako ne, kako ćeš ga onda dati njima? A ako ne daješ, zašto si na svijetu? Zapamtiti: to je pitanje života i — smrti!

O. Ante GABRIĆ

PUTOVANJE GANGESOM PRIZA DIVNU PRILIKU ZA INTIMNE RAZGOVORE SA SVI CENIKOM

Opet u domovini

Sad već nije nikakva novost da naši misionari, koji djeluju u Africi ili u Indiji, češće pohode domovinu da se tu malo odmore i da prikupe nove sile za daljnji svoj rad. To im je ujedno i prilika da se — koliko im je to moguće — susretu s prijateljima misija.

Tako je ponovo došao na odmor u domovinu i naš zambijski misionar časni brat Ilija Dilber. Čim je stigao u Zagreb krajem lipnja, zamolili smo ga da nam za Glasnik napiše osvrta na svoj rad od svog zadnjeg pohoda domovini 1978. godine Pa evo što je napisao.

Prigodom svog dolaska u domovinu najprije pozdravljam sve prijatelje naše zambijske misije i zahvaljujem im na svemu što su dosad učinili za nju. A sad vam želim položiti račun što smo bilo potpuno, bilo djelomično učinili vašim darovima.

Poznato vam je da je moj glavni posao u misijama gradnja crkvenih objekata. Na raspolažanju imam za taj posao oko 35 do 40 radnika i majstora. Ta moja ekipa radnika i majstora veoma je dobro organizirana i izvježbana. Svojim radom i svojom stručnom spremom dobro smo poznati, cijenjeni i traženi u fusačkoj nadbiskupiji.

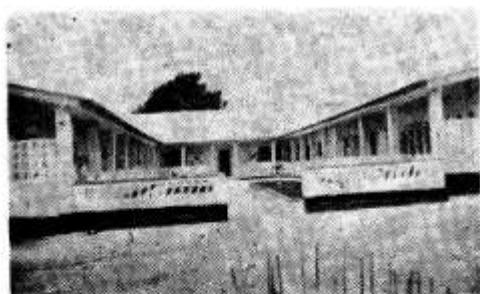
No osim tih redovitih radnika i majstora uvijek imam u ekipi i mladih naučnika. Tako oni na terenu uz majstore uče gradevinске poslove, posebno zidariju, a u isto vrijeme i zaraduju.

Kroz ove četiri godine sagradili smo tri crkve, dva molitvena centra, dva redovnička noviojata, tri kuće za profesore naših gimnazija, jednu zgradu za teološku knjižnicu. No posebno mi je drago što sam uspio tim svojim radnicima izgraditi njihov centar. Nazvao sam ga »Stanovi sv. Josipa«. Tu je pođignuto nekoliko obiteljskih kuća za oženjene radnike i nekoliko za radnike samce. Izgradili smo i posebnu dvoranu za naše sastanke, za njihovu vjersku pouku i za odmor. Tu se uz nekoliko skladišta nalazi i njihova zajednička blagovaonica.

Kako vam je već dobro poznato iz mojih prijašnjih pisama, u ove četiri godine sagradili smo darovima iz domovine crkvu sv. Josipa u mjestu Nangomli, a djelomično smo novčano pomogli gradnju crkve u blizini gra-

NOVA CRKVA U LILANDI, PREDGRADU GRADA LUSAKE

NOVI SAMOSTAN DOMACIH ČASNIH SESTARA U KASISIU

SKUPINA RADNIKA BRATA ILLIE DILBERA OKRUZILA JE NJEGOVA RODENOG BRATA STJEPANA ZA VRIJEĆE NJEGOVA POHODA ZAMBIJE

da Lusake u čast Isusu Otkupitelju. To je velika crkva koja ima i kriptu. Isto smo tako pomogli gradnju crkve u predgradu Lusake zvanom Lilanda. Ta je crkva posvećena sv. ugandском mučeniku Andriji Kaggwa. Otvorenje te nove crkve bit će kad se ja opet vratim u Zambiju.

Prije nego što sam pošao na odmor u domovinu završili smo gradnju samostana za domaće časne sestre u mjestu Kasisi. Samostan je bio blagoslovjen na blagdan sv. Josipa Radnika, 1. svibnja. Obuhvaća oko tisuću kvadratnih metara prostora.

Za izgradnju tog samostana sestre, koje se zovu »Male službenice Blažene Djevice Marije«, dobile su pomoći iz Rima i od jedne karitativne ustanove u Njemačkoj. No moram svakako spomenuti i to da su u tome sudjelovale i naše zagrebačke časne sestre Služavke Malog Isusa. One su naime priredile misijsku izložbu u svom samostanu u Novoj Vesi prigodom Misijske nedjelje. Novac od prodanih izložaka na toj izložbi poslale su meni u Zambiju. Uz njihov pristanak, ja sam taj novac uložio u gradnju spomenutog samostana. Tako eter i one imaju vidljiv spomenik svoje misionarske revnosti ovđe u Zambiji.

U predgradu Lusake zvanom Kaunda počeli smo graditi novu crkvu. Već smo završili temelje i prvi pod. Kad se vratim, nastaviti ćemo s gradnjom.

Prije nego što sam pošao na odmor u domovinu, želio sam posebno razveseliti i iznehatiti svoje radnike. Nakon duljeg razmišljanja i molitve odlučio sam da svakoga od njih nagradim u novcu. Tako sam im želio pomoći da poboljšaju svoje životne prilike oni koji imaju već svoje kućice, a oni koji još nemaju svoje kućice, da je ili izgradi, ili kupe. Njih 38 dobili su tako što im je bilo uistinu potrebno. Osam ih je kupilo kućicu s vrtom i dvorištem. Neki su počeli graditi nove kuće.

Starijim radnicima dolazile su suze na oči od radosti i mladima su govorili da još nisu doživjeli takve velikodušnosti. No trebali ste vidjeti onaj prizor kad sam im nakon zajedničke molitve rekao što sam odlučio. Pljesku i klicanju od radosti nije bilo kraja. Ta sreća mojih radnika bila je i moja sreća. A sve to moramo zahvaliti vama, dragi dobročinitelji. Da nije bilo vaših velikodušnih darova, ne bi bilo ni te sreće tih siromašnih ljudi. Stoga od srca molim Gospodina da obilno blagosloví sve naše tih i u isto vrijeme revne suradnike što nam omogućuju činiti toliko dobra za zambijsku Crkvu.

Sve od srca srdačno pozdravljam!
U Isusu i Mariji odani vam
Illja DILBER

Dnevnik oca Henryja

Ono što je Desmond Doig posebno tražio o počecima rada Majke Terezije i njezine Družbe Misionarki Ljubavi, otkrio mu je dnevnik isusovca oca Henrya.

Otat Henry odmotao je jedan od tri svežnja knjiga. To je učinio veoma pažljivo. Pri tome je stalno govorio ponešto nerazumljivo — bar za nas — o ljudima iz svoje župe koji su otišli za vrijeme rata. Neki su otišli morem u strane zemlje da se tamo nastane. Govorio je o onima koji su oženjeni i imaju djece, zatim o pokojnima. A svi su oni ostavili trag o sebi u tim volumenima što ih je otac Henry sam ispisao. On je do tih svojih knjiga držao više negoli do župskih matica.

Pedeset i druga stranica tog dnevnika bila je ilustrirana izbljednjelom fotografijom mlade sestre u crno-bijelom habitu loretskih sestara. Nažalost, ali možda se ipak nešto od toga uklapa u legendu — a čovjet ne bi trebao znati sve o legendama — vrijeme je izbrisalo arte lica. Ali ona je mlađa, što se može vidjeti, i čini se kao da stoji u nekom okljevanju ispred jednostavnog zaleda što ga sačinjava nekoliko drveta i niski zid.

Rukopis je širok i lijepo oblikovan, crnilo je tijekom godina poblijedjelo, a na nekim mjestima jedva se može pročitati: »Osmoga kolovoza 1948. časna Majka Terezija ostavlja St. Mary's školu u Entallyju i odlazi u Patnu. Ubuduće se kani posvetiti siromasima i napuštenima koji žive u straćarama Kalkute. U tom veoma teškom radu ona sve svoje pouzdanje stavlja u Bezgrješno Srce Marijino.«

Napisano je i ime: »Družba Misionarki Ljubavi« i »Agnes Concha Bejachae (Agneza Gondža Bojadžiu). Ime, kako ga je napisao otac Henry, razlikuje se od onoga kako je napisano u nekim člancima. Može se oprostiti ocu Henryu što to nije napisao izvorno. No doista se ne bih usudio pitati za to Majku Tereziju. Kao da je već čujem kako mi jasno kaže: »To ne znači ništa! To nije važno!«

Otat Henry nastavi svoje pripovijedanje: Ona, dakle, ode u Patnu u bolnicu sestara bolničarki. Tu se susrela s Majkom Denger, Amerikankom, koja je bila osnovateljica redovničke družbe za njegu bolesnika.

Majka Terezija je odmah čim je napustila Loreto u Entallyju shvatila da joj je potrebno mnogo više nego što je spremnos: za poučavanje djece. Pripovijeda se da je dok je sama njegevala bolesnike i siromahe susrela čovjeka koji je obolio od gangrene na palcu. Shvatila je odmah da je tu potreban kirurški zahvat. Uzela je škare i — možemo si predstaviti — pomolila se i zarezala je. Čovjek je pao u nesvijest na jednu stranu, a Majka Terezija se onesviještena srušila na drugu stranu.

Svaki dan se susretala s gubavcima, tuberkuloznim bolesnicima i patnicima koji su bolevali od najrazličitijih bolesti, a svi su oni upravo vapili da im se pomogne.

Nastavljajući svoje pripovijedanje, reče otac Henry: U Patni je ona mnogo naučila i tad se vratila u Kalkutu. Jедном zgodom rekla je Majci Denger da će njezine sestre jesti ono što jedu i najsromičniji među siromasima. Pondjeljkom će imati za jelo rižu i sol, utorkom sol i rižu, srijedom rižu i sol itd. A dobra Majka Denger reče joj: »To je zločin! Vi ćete sve umrijeti od gladi!«

Kad se Majka Terezija vratila, pridružila joj se Subašini Das, sada sestra Agneza, a zatim Magdalena Gomes, sada sestra Gertruda. Obje su bile članice Marijine kongregacije. One su se međusobno zvale niska i visoka.

Sjećam se našeg zajedničkog objeda. Providio ga je Bog. Majka nije htjela jesti. Ali ja sam joj rekao: »Morate!« To je njoj slično.

I njihov dnevni red je bio veoma težak. U pet i po sati bile su već u crkvi. A u sedam i po već su bile na ulicama sa svojim vrećama, radeći u koloniji smetliara, pohadajući bolesnike i poučavajući djecu.

Majka Terezija je našla malu sobicu u Moti Jheel, 9 x 9 stopa, i unajmila ju je za pet rupija na mjesec. Tu je započela sa školom.

Jednog dana otac Lechien, koji je bio prokurator misije, reče: »To je luda žena!« No kad sam ga ponovo susreo i upitao ga kako je ona luda žena, on mi reče: »Ne varaj se, ondje je Božji prst!« To sam ja već znao. Ona je osoba koja pripada Kristu, ona među siromahe donosi Krista da ga oni osjetno dožive. Za nju je svaki slučaj koji su sretne prilika da očituje svoju konkretnu ljubav.

S engleskog preveo: Luka LUČIĆ

Spasili ste mnoge živote

Iz misije Malemba u afričkoj državi Zairu stiglo nam je pismo naših misionarki sestre Sofije Novotny i sestre Miriam Erega. Pismo je poslano još 18. svibnja, ali k nama je stiglo tek mjesec dana kasnije. Misionarice nam javljaju o tome koliko su ljudi uspjele spasiti od smrti zahvaljujući darovima iz domovine. No neka nam one same pripovijedaju.

Sestra Sofija piše:

Pišem vam ovih nekoliko redaka da viđete da smo nas obje još žive i da nas još bar zasad kolera poštedjela. Sad je epidemija kolere malo popustila, no još ima svaki dan slučajeva novih oboljenja; nekad ih buđe više, nekad opet manje. Ljudi su se malo opametili pa dolaze na vrijeme. Stoga su sad smrtni slučajevi rijetki. Međutim, kad popusti epidemija, onda i naši ljudi popuste u pažnji, te počinju zanemarivati higijenske uvjete na koje treba paziti u borbi protiv kolere. Morali bili prokuhati vodu za piće, ali oni se tome opiru jer prokuhanata voda nema ukusa.

Približavamo se kraju školske godine. Ova školska godina bila nam je veoma rastrgana. Zbog epidemije kolere morali smo školu zatvoriti. Djeca su se razbježala u udaljena sela, koja su bila poštedena od kolere. Trebalo je vremena dok se ponovo vrati u školu. Neka se djeca nisu ni vratile. Sad moramo nadoknaditi izgubljene školske satove. Hvala Bogu, što nas još zdravlje pričično služi, pa ćemo i te poteškoće svladati.

Sad nam opet prijeti suša, a onda i glad. Ljudi se tuže da su im polja jako podbacila. Mnogima se kukuruz na polju osušio prije nego što je uopće uzrastao. Tako se eto bolesti pridružila i glad. Oni po selima još se nekako probijaju, ali oni u gradovima osjećaju veliku oskudicu hrane.

Uza sve te kušnje prošli smo Uskrs veoma lijepo proslavili. Poseban je doživljaj za sve bio naš pjevački zbor sa svojim malim plesačicama u bijelim haljinama.

Lako se može dogoditi da se vidimo tijekom idućih praznika. A do tog vremena pozdravljajmo sve naše prijatelje i dobročini-

OVА ЖЕНА DOSLA НАМ ЈЕ СА СВОЈОМ ДЈЕКОМ ДА ИХ СВЕ ОБУЦЕМО И НАХРАНИМО

telje koji su nam priskočili u pomoć svojim darovima kad smo bili u najvećoj nevolji i kušnji.

S. Sofija NOVOTNY

Sestra Miriam dodala je svoju posebnu zahvalu.

Velika vam hvala na darovima! Vaša pomoć spasila nam je na stotine mlađih, djece i starijih osoba oboljelih od kolere. Oko 17 posto oboljelih umiralo je u početku od te bolesti. Dosad smo ovdje liječili 1049 oboljelih od kolere. To je počelo 21. studenog 1981., i eto traje još i sada dok vam ovo pišem, tj. 19. svibnja 1982. Smrtnost smo uspjeli sniziti na oko 10 posto jer smo mogli nabaviti lijekove zahvaljujući vašim darovima. Veoma se zahvaljujem svim tim dobročiniteljima. Neka Gospodin svima obilno naplati tu ljubavlju. Bez vaše pomoći naša bolница ne bi mogla spasiti tolike ljudske živote u tim tako teškim časovima epidemije.

Zahvalna S. Miriam EREGA

nove knjige

PIJESMA STVOROVA. Dvanaest simboličnih razglednica i istovrsnih sličica na stihove sv. Franje Asiškog. Komplet u četverobojnom zaštitnom ovitku. Cijena 60 dinara.

CRKVA I HRVATSKO ISELJENIŠTVO — Vijeće BK za hrvatsku migraciju. Prijedlog s osnovnim podacima o hrvatskim iseljenicima i radnicima na privremenom radu u inozemstvu. Cijena 240 d.

PUT K SAVRŠENOSTI. — Terezija Avilska. U nizu »Kršćanski klasici« djelo obnoviteljice Karmela i prve žene naučiteljice Crkve. Prigodom 400. obljetnice smrti ova slete žene. Cijena 540 d.

ČUDO OCA LEOPOLDA — A. Vechi. Kratki životopis bl. Leopolda Mandića. Cijena 100 d.

ZIDOVCI I KRŠĆANI — Pinchas Lapide. Smiona, duboka i obuhvatna meditacija o povijesnom problemu odnosa između dviju religija. Cijena 100 d.

VELIKA POVIJEST CRKVE — Urednik Hubert Jedin. O-

buhvača razdoblje od pape Lave XIII. do konca I. svjetskog rata. Svezak pokazuje da su današnji problemi Crkve začeti već u to vrijeme; tako u svesku nalazimo du-

binsko osvjetljivanje današnjih događaja. Cijena 1200 d.

Sve ove knjige možete naručiti: Kršćanska sadašnjost, 41001 Zagreb, pp 434, Marulićev trg 14

Druge nedjelje rujna održat će se kolekt — sakupljanje pomoći — za Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu u svim crkvama hrvatskog jezičnog područja.

Vjernici mogu i u drugo vrijeme predati svoj dar preko svoga župnika!

DUHOVNE VJEŽBE ZA GLASNIKOVCE

Budući da je oduševljenje onih koji su obavili duhovne vježbe na Fratrovcu veliko, a zanimanje vrlo živo, sada objavljujemo program i pozivamo da se polako prijavite na UPRAVA GLASNIKA 41001 Zagreb pp 699.

Bez najavljenje prijave i primljenog odobrenja nitko se ne prima. U prijavnici označite točno ime i prezime, svoju adresu i vrijeme kada želite prisustvovati. Tečajevi se održavaju ove godine:

RUJAN: od 17. do 19.

LISTOPAD: od 8. do 10. i od 15. do 17.

STUDENI: od 12. do 14. i od 19. do 21. Dakle: dva tečaja u listopadu i studenom.

PROSINAC: od 10. do 12.

Dok je vrijeme toplice, to znači u rujnu i prvoj polovici listopada, pozivamo sve bez razlike. U drugoj polovici listopada, studenom i prosincu pozivamo osobe mlade od 50 godina.

Duhovnim vježbama mogu prisustvovati i oženjeni i neoženjeni.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

30. VIII. — 3. IX. — o. Pero Nikolić	8. — 12. XI. — o. Miljenko Belić
13. — 17. IX. — o. Roko Prkačin	15. — 19. XI. — o. Roko Prkačin
18. — 23. X. o. Luka Cirimotić	22. — 26. XI. — o. Pero Nikolić
25. — 29. X. — o. Miljenko Belić	9. — 15. XII. (šest dana) o. Pero Nikolić

Svaki tečaj (osim posljednjeg) počinje u ponedjeljak, a svršava u petak ujutro. — Molimo najavite se unaprijed na adresu ISUSOVCI — Rakovčeva 12 — 51410 Opatija.

zahvalnice

ZAHVALUJEMO SE PRESTVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... i Gospo Bapskoj za primljene milosti. — Obitelj Kološnjaj, Bapska
- ... i bl. Leopoldu za sretno ozdravljenje sestre. — Anica Kolar, Bapska
- ... i bl. Leopoldu što mi je unuka sretno položila ispit. — K. S., Varaždin
- ... i Presv. Trojstvu na mnogim milostima. Citateljica, Var. Toplice
- za zdravije i što mi je unuk primio prvu sv. Pričest. — Zahvalna baka
- ... Gospo od suza, sv. Anti i Petru Barbariću za sretno položene ispite. — P. Š. Pleternica
- ... za sretno položenu maturu kćeri i za druge milosti. — Ljubica Horvat, Uljanik
- ... Duhu Svetom i Gospo od kamenitih vrata za pomoć unuku. — Baka, Zagreb
- ... Duhu Svetom, Majci Božjoj Bistričkoj i svetim zaštitnicima za zdravlje na putovanju. — Mama, Zagreb
- ... za poboljšanje zdravlja moga supruga. — J. O. F.
- ... sv. Josipu i sv. Ani za sinovo ozdravljenje. — Jozefina Selaković, Vareš—Majdan
- ... sv. Anti i bl. Leopoldu za sretno položenu maturu unuke i za mnoge druge milosti. Baka Valečić, Đakovo
- ... i sv. Antunu na primljenim milostima. — V. B.
- ... Gospo Lurdskoj, bl. Leopoldu i svim zaštitnicima za zdravlje. — Šima
- ... za sve milosti kroz cijeli život, a napose za veliku milost u posljednje vrijeme. — A. P., Podr. Sesvete
- ... sv. Alojziju, bl. Leopoldu i ostalim zaštitnicima na primljenoj milosti. — Boža, Zagreb
- ... sv. Josipu, bl. Leopoldu i Ivanu Merzu na pomoći u teškim situacijama i na primljenim milostima. — Barica Margetić, Zagreb
- ... za primljenu milost. — Marija Brusar, Varaždin
- ... na uslušenju i na primljenim milostima. — Ljuba Bežan
- ... na primljenim milostima. Jelena Žigić
- ... sv. Ani i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — D. Š., Trnovitica
- ... i bl. Leopoldu za unukin uspjeh u školi. — Terezija Martinčić, Sl. Požega
- ... Gospo Trsatskoj, dušama u čistilištu i svima svetim zaštitnicima na primljenim milostima. — Marija, Privlaka
- ... sv. Josipu, sv. Antunu i dušama u čistilištu na mnogim milostima što sam ih primila u životu. — K. P., Župa Dubrovačka
- ... za pomoć. — Mara i Vidan Maršić, Vidovice
- ... i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima. — Ana Horvatić, Zagreb
- ... i m. Klaudiiji za mnoge milosti. — M. B., Zagreb
- ... sv. Antunu i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Anka Vaniš, Bektež
- ... sv. Vicencu i bl. Leopoldu za primljene milosti. — M. M., Dol (Brač)
- ... sv. Antunu i svetim zaštitnicima na primljenim milostima. — P. M. P.
- ... Gospo od brze pomoći i bl. Leopoldu za sretne 3 operacije u 3 mjeseca i za druge primljene milosti. — Marta, Beravci
- ... i sv. Antunu za uspjeh na vozačkom ispitnu, za unukov uspjeh u školi i za sve druge milosti. — Ružica Bradarić, Vaška
- ... Presv. Trojstvu, sv. Judi Tadeju i sv. Anti za unukino zdravlje i za sve druge milosti. — Baka

ZAHVALNICE MAJCI KLAUDIJI

- ... što je pomogla kćeri u životnim potrebama. — M. B., Zagreb
- ... što je izbavila dječaka iz duševne krize. — A. G., Varaždin
- ... za pažnju i pomoć u nekoliko težih situacija. — S. Klaudija, Varaždin
- ... što često osjeća njezinu pomoć. — Dinko Popović, župnik
- ... što je kćerka ozdravila od teške bolesti. — E. NJ., Zagreb
- ... što je pratila na njezinim putovima, pa i uz slab vid sretno stigne kući. — Z. Z., Venezuela
- ... za duhovnu jakost, vedrinu i utjehu u vjeri i u vjerskom životu. — N. N.

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZASTITI

Piše: Aco VIDOVEČKI

Crni oblaci dima

Sjedila je u kutu u crnim oblacima dima, i čekala...

Sjedila nedaleko svirača koji su nemilosrdno udarali po žicama gitara, bubenjevi ma i činelama. I po njezinu duši. Je li vjerovala da je ima? A baš gitara parala joj nutrinu na komadiće. Komadić po komadić. Ona je to osjećala. Osjećala kako joj komadić po komadić liti ispred njezinih očiju uprtih u stol. Lete to komadići njezina života, trogodišnjeg života u gradu. Lete kao ptice koje se više neće vratiti, ali koje zadnjim krikovima zabađaju trn u dušu. I u toj nerazumljivoj jurnjavli iznenada se pojavi zadnji ih prvi — kako hoćete — koji načini krug i stane. Ovdje pred njom. U ovoj galami, dimu, zagušljivosti. I učini se da ne može dalje poput ptice ranjene u krilo. Padne pred nju i ne miče se...

Stresla se, povukla rukom po stolu da ga odstrani, ali se ne miče. Taj komadić njezina života, koji započeva tada kad je od kuće pošla u grad, u školu, da nauči kuhati, da hrani mnoštvo koje ne dospijeva ili neće kuhati. Odmatao se taj komadić filma na kom je vidjela sebe

veselu, radosnu, kako putuje iz sela gdje »budućnosti nema«. Govore mladi!

Putuje u grad žamora, danih šetnji i noćnih šaputanja. U grad kina, zabave, plesa, brojnih poznanstava. U grad procesija mladića, djevojaka, gostonica, barova, svjetla neon-a što noć pretvara u dan. U grad bez »detektivskih« očiju oca, zaplašenih ispitivanja majke koja želi sve znati, sve vidjeti, sve prosuditi. Živjela slobodna! kao da je bio klik njezine duše kad je vlak krenuo i svojim fićukom potvrdio njezinu ushićenost. Nije se više obazirala na polja posijana rukama težaka ili bučnih strojeva. Ništa nisu za nju značile brazde s kojih će se uskoro ubirati kruh za tolake milijune, za tolika gladna usta. Ništa let tolikih ptića što su kruženjem u visine unosile život u svemir. Njezin, i samo njezin let u život bio je sada važan.

Još je jednom mladenački ispuhnula iz plućiju zrak, da kroz prozor vagona izade sve što ju je tišta, sapinjalo, stvaralo sivilo. Neka sve ostanje tu, kao da je htjela reći kukuruzištim, šumama, seoskom blatu, komarcima.

I stigla je. U pratnji oca koji za čitava puta kao da za nju nije postojao. Tek nešto riječi, nekoliko odgovora na pitanja. Stigla je jednog popodneva, kad su se mnogi odmarali, uživali život, drugi radili naučeni posao. Prijavile se na vratima Internata, njezinog novog doma. S nekim uzbudenjem pomiješanim strahom, koji brzo isčezen, kad je ugledala nasmejeno lice upraviteljice. Prijazan stisak ruke, riječi »dobro došla« još je više osokoli. Slijedio je smještaj,

prve upute, oproštaj od oca, i na prvu ispisano želju života metnuta je točka.

Sve je počelo po receptu i propisu: škola, predavanja, učenje, zadaće, pitanja. Ustanjanje, odmor, spavanje u određeno vrijeme. Dan za danom, mjesecima. Običnim dana rad, nedjeljom slobodni izlasci, šetnje s novom prijateljicom, čavrjanje bučnim ulicama, sretanja s nepoznatima. Sretanja s ozbiljnim licima umornih staraca i starića, pogurenih tijela, navorna lica. Sa štapom u ruci i bez njega. Sretanje s razigranim mladićima s cigaretom u ustima, nepristojnim šalama i dobacivanjima. S rijećima koje su bile bačene djevojkama kao gliste na udicama ribiča, da riba zagriže i postane žrtvom časovi te pomame.

Upijala je sve u sebe. Šetnje joj donosiše radost. Učinil joj se na časove da svi ti mladići gledaju baš nju, da se nasmijehuju i namiguju baš njoj, da žele samo njezin društvo. Čak joj se učini da joj prijateljica zavidi, jer zašto joj jednom tako osoorno reče: »idemo, vrije-mel!« — njoj se šetalo, ona je htjela nešto doživjeti, s nekim pročavrljati, upoznati se, i želja joj se ispuniti!

Opet jedno poslijepodne. Jedna nedjelja. Sloboda... Prolažahu kraj parka. Na klupi, prebačenih nogu, sjede dva mladića. Čekaju kao dva ribiča, bezbržno, naočigled lijeno. Kao da ih se ne tiče čitav svijet. A one su prošle, više šapčući nego glasno govoreći. Bog zna što! Veselo, bezbržno. I tada:

— Hej, cure! Slobodno se pridružimo..?

Stisnuše se jedna drugoj, pogledaše se, nasmišaše, ali

i osjetiš kako im srca jače zakucaše. Tobože ne odgovoriše, ne osvrnuće se na primjedbu, ali mladići su već bili kraj njih. Dva mladića. Dva neznana. Slijedilo je zapitivanje, šale, sve bezvezeno, ali — za njih lijepo! Novo. Ni primijetile nisu kako se razdvojiše i kada. Prijateljica sa svojim, a ona sa svojim mladićem. Svjetla su bila davno upaljena, grad oživio. Koliko takvih mladih parova. Noć se pretvorila u dan, a selo već davno spava, pomisli ona u jednom trenutku. I baš tada prijateljica izvali:

— Jao, kasnimo, idemo! Što će reći upraviteljica internata...?

Pogradi je za ruku, istrgne od pratioca i obje potrčaše. A za njima se čuo povik: — Cure, u nedjelju! Na istom mjestu...! I dva nestasna fićuka za oproštaj. A u Internatu prvi prijekor, oštra opomena zbog narušavanja kućnog reda. I njihov nemir kroz čitav tjedan, do daleke nedjelje...

Vrijeme je prolazilo. Brzani, kišne i sunčane nedjelje. I mjeseci. Dulji i srađniji sastanci i razgovori. Odljeljeno: ona sa svojim mladićem na jednu stranu, prijateljica na drugu. I sve veća i čudna ograda među njima dvjema. I zavist i potajne svade i umor u školi i gubitak volje za učenje. I posljednja opomena, obavijest roditeljima i nenađani dolazak oca. Na razgovor s upraviteljicom, a zatim u četiri oka s kćerkom. A bila je nedjelja! Nepodnosivo kao u zatvoru. Otac govori, moli, predočava budućnost, iznosi svoju i maminu muku. Samo za nju.

Kako su joj glupo zvučale te riječi! Zagledala se na ulicu, a on je govorio, zaklinao, prijetio. U svoj toj halabuci ona je primijetila da se u njoj nešto ugasilo. Nje se više ne tiču te očeve riječi. Primjeti, kad je spomenuo majku, da se nije trgla. U njoj je ugasla ljubav prema ocu, majci, rođnom domu i mjestu.

S tugom u srcu otišao je otac, ali i s nadom — ipak, valjda nije sve izgubljeno! — S bolju u duši kod kuće čeka majku. Čeka i dočeka muža, da se nakon razgovora bol poveća i pojača. Što je još mogla ona koja ju je rodila? Moliti! I to samo jedno: »Gospodine, milosrde!« Jer iznemogla je duša i tijelo. Pred njezinim očima stalno je slika djeteta, koje je popljuvalo porod, brigu, odričanje, bezbroj žrtava. Pred njezinim očima ponor i muževe riječi... »Još ču pokušati. Ne vjerujem da je sve izgubljeno...«

Nakon duljeg vremena pošao je opet da joj progovori, da je urazumi. S nekim čudnim osjećajem u duši. Kao da mu je netko govorio... »sve je gotovo! I...? Nije je našao u Internatu. Ostavila ga dan prije nego je on stigao, pobegla je. A na pitanje, postavljeno odgojiteljici, dobije odgovor:

— Ne znam! Pokušajte u »diskaču«. Onamo je i od nas kriomice odlazila!

Označila mu je ulicu i on je pošao. Brže no ikada. Samo jedna misao: spasiti, izvući dijete, pa zajedno kući. S tim mislima ušao je u diskoklub.

A u njemu crni oblaci dima, magla, neprepoznatljivost. U tim oblacima dima

sjene, ne ljudi. Gotovo sve neuvhvatljivo, prozirno. U žurbi sudari se s jednim parom u plesu, a zauzvrat dobije kletvu punu prostote... I na jednom opazi nju. U kutu, samu. Sagnute glave, blijeđa lica, umornu. Prišao je i zgradio ruku koja se micala kao da mete nešto nevidljivo po stolu. A ona, osjetivši ruku, stresla se, jer pred njom nije stajao, nije joj držao ruku »on«, nego otac. Otac koji je već otvarao usta da progovori, ali bio je preduhitren njezinim skokom i riječima:

— Što hoćeš? Što dolaziš? Ja konačno mogu svojim vlastitim životom živjeti! O samnaest mi je godina i mogu ići kamo me volja, raditi što me volja!

Plijunu na pod i poput jekulje progura se kroz urlik, kroz neprozirna i oznojena tjelesa, kroz crne oblake dima. I izgubi se na ulici, a da joj otac nije dospio reći ni riječi.

Poput kamena teške riječi udariše blijeđa i prestrašena oca u lice. Poput taneta one mu se zabiše u srce, u dušu izmučenu nespavanjem, brigom, neispranim jadom. I od njega učiniše u taj čas starca koji se našao na ulici umoran, gotovo sit života. Usne mu šaptahu riječi koje su letjeli preko svjetla neon-a, širinama ulica uvis, prema nebū:

— Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio...?

A suze su kvasile asfalt i začuđeno ostajale na njemu da i njih zgaze — ljudi! Ljudi, koji neće ni sanjati da, gaseći po njima, gaze po srcu jednoga tužnog oca... I majke koja čeka, a možda nikad ne dočeka... Koga...?

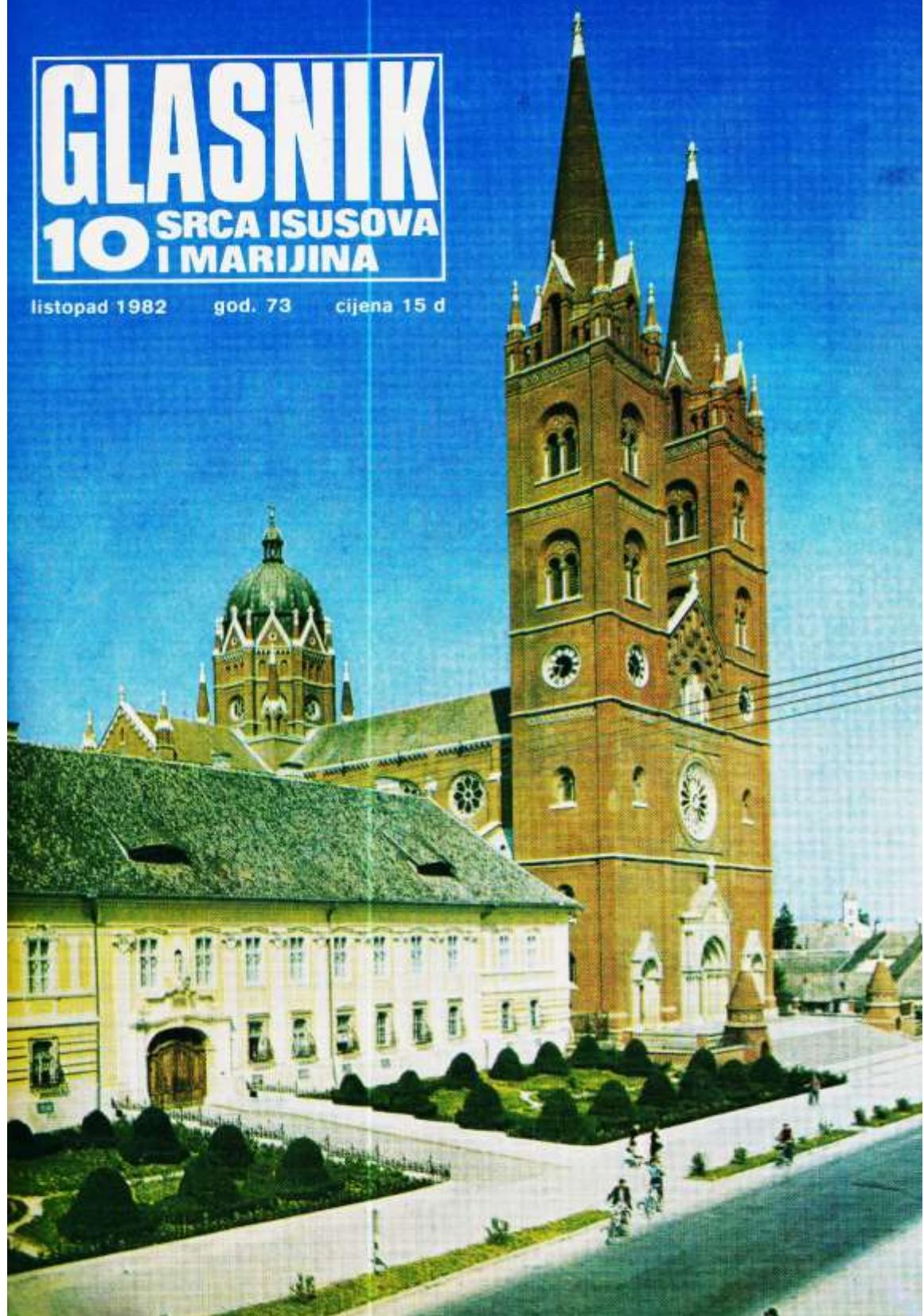
Svoje izgubljeno dijete...

GLASNIK

**10 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA**

listopad 1982 god. 73 cijena 15 d

Naslovna strana:

KATEDRALA I BISKUPSKI DVOR U ĐAKOVU

Na zadnjoj strani:

DIO UNUTRAŠNOSTI KATEDRALE

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinačnog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka na više dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopisne vraćamo. — Poštارina plaćena u gotovu.

Katedrala - bazilika u Đakovu

S nutarnje strane katedrale, iznad glavnog ulaza, Štrosmajer je jasno označio s kojom svrhom je sagradio katedralu u Đakovu:

»Slavi Božjoj — Jedinstvu Crkava — Slozi i ljubavi naroda svoga.«

Gradena je punih 16 godina, od 1866. do 1882. Svaki toranj visok je 84 metra. Kupola je izvana visoka 58, a iznutra 40 metara. Nutarnja dužina katedrale je 74 metra. Nutarna visina glavne lade je 27 metara, a dužina poprečne lade je 52 metra.

Katedrala je okrenuta u smjeru istok-zapad, a kako je tlo na kojem je podignuta imalo priličan nagib u pravcu sjever-jug te sjeverna strana bila niža i podvodna, ispod cijelog sjevernog zida i ispod sjevernog tornja, temelji katedrale su položeni na 394 hrastovih pilota.

Prvi dojam, koji čovjeka obuzme kad stupi u unutrašnjost katedrale, jest ushićenost. Sve odiše mirom, ali i sjajem razbuktala života. U oči udaraju naglašene okomite linije arhitekture, prekrasni lukovi i stropovi lada. Čovjeka osvaja širina i svjetlost prostora. Oči ispunju bogatstvo boja, ornamentike i fresaka, a svemu tome daju poseban čar pozlaćeni lusteri i veličanstvene orgulje.

Najveća umjetnička vrijednost katedrale bez sumnje su freske. Sve, osim »Abrahamove žrtve« i »Noine žrtve«, naslikali su njemački slikari, otac i sin, Maksimilijan i Ljudevit Seitz. Osnovna karakteristika Seitzovih fresaka jest bogatstvo i ljepota boja, izrazita snaga likova, plastičnost i preciznost detalja.

O djelovanju biskupa Štrosmajera može se različito suditi. Ali jedno je sigurno: katedrala u Đakovu jo velik dobitak za cijelokupnu umjetničku baštinu naše lijepe domovine, jer je, po riječima pape Ivana XXIII., »najljepša crkva na prostoru između Venecije i Carigrada.«

U svakom broju **GLASNIKA** već punih devet godina upravljam čitateljima popratne i uvodne riječi. Ovo je 109. broj naših susreta u toj rubrici.

Kako sve na svijetu prolazi, pomlađuje se i preporada, tako je došlo vrijeme da kormilo **GLASNIKA** preuzme novi čovjek. Odredbom provincijala Hrvatske provincije Družbe Isusove to je vlč. o. Valent Miklobušec, sin našeg dragog Hrvatskog Zagorja, čovjek potrebnog teoretskog i praktičnog iskustva.

Uvjeren sam da će svoju misiju savjesno i požrtvovno izvršavati. Vi ćete ga, dragi čitatelji, sigurno primiti otvorena srca i duše, a dosadašnji suradnici i ubuduće će mu pomagati da se **GLASNIK** još više razvije, produbi i proširi.

Sa svoje strane iskreno i toplo zahvaljujem svima koji su mi pomagali da kroz devet godina **GLASNIK** nije nazadovao, nego se tehničkim izgledom, sadržajem i nakladom popeo do vidnog mesta u našem katoličkom tisku.

Po želji i dobroti novog urednika ostajem i nadalje član uredničkog vijeća **GLASNIKA**. Svojim pisanjem i utjecajem nastojat ću činiti sve kako bi i ubuduće **GLASNIK** ostao vjeran prijatelj onih vjernika koji dolaze u naše crkve, koji nam šalju svoju djecu u sjemeništa i u redovničke novicijate i koji u svojim obiteljima njeguju vrednote obiteljske molitve. Zbog toga nastavljam organizirati Duhovne vježbe za **GLASNIKOVCE** na Fratrovcu prema programima i sadržajima koje ćete naći i u ovom i drugim brojevima.

Njegujmo i širimo štovanje Srca Isusova i Marijina, jer »stijeg Hrvata — Srce Krista: tu nam rudi sreća spas. Tu sloboda zlatna blista, tu se ori bratski glas!«

o. Pero BULAT

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. LISTOPAD 1982. BR. 10

S A D R Ţ A J

ZENA — NAUČITELJICA CRKVE,	328
J. A. — — — — —	329
ČUJ NAS!, R. Grgec — — —	331
HVALA NA PISMU — — —	331
»NISAM NASAO LJEPSE CRKVE OD CARIGRADA DO VENECIJE«, P. Bulat — — — — —	332
STATISTIKE KATOLIČKE CRKVE, I. Kukula — — — — —	337
EUHARISTIJSKI KONGRES U MOLVAMA — — — — —	338
STA JA MOGU, KAD SE TOLIKO VOLIMO!, P. Ribinski — — —	340
MOLITVA KRUNICE, S. Bošnjak	341
SLAVLJE SINOVA HRABRIH PRE- DAKA, P. Bulat — — — — —	342
KRIST JE NAJBOLJI PRIJATELJ MLADIH — — — — —	344
IVAN MERZ I KRUNICA, B. Na- gy — — — — —	345
TKO JE NEVIDLJIVI REDATELJ SVMIRA? — — — — —	346
UVIJEK VESELI BRAT FRANJO	347
KRUNICA POBIJEDILA MEDICI- NU, M. Bubnjić — — — — —	348
ZAR MNOGI IDU U PAKAO?, F. Višnjić — — — — —	349
MIŠIJSKE ZEMLJE MISIONARI DRUGIH, M. Rusan — — — — —	350
VJERA IM DAJE SNAGU, A. Gab- rić — — — — —	351
VJERSKI ŽIVOT U ZAMBIJI, I. Dilber — — — — —	352
ZAMBIJSKA MISA, M. Okruglić	354
MLADA MAJKA KAROLINA JE UMRLA, A. Luketić — — — — —	355
NOVE KNJIGE — — — — —	356
ZAHVALNICE — — — — —	357
LJUBAV ZA LJUBAV, A. Vido- večki — — — — —	358

Žena - naučiteljica Crkve

15. listopada ove godine navršava se 400 godina od smrti prve žene naučiteljice Crkve, svete Terezije Avilske.

Od časa kad je jasno vidjela da je Bog više ne želi gledati u »razgovoru s ljudima već s andelima« i kad je svoje srce s njegovim velikim mogućnostima »nastojala uskladiti« sa Srcem Kristovim, do tada prosječna karmeličanka, postade jaka žena, velika redovnica, koja je

nastojala svoj život proživljavati u duhu Evandelja.

I u tome je bila sva obnova Karmela, obnova, koja je išla polako, uz mnoge potreškoće, ali koja je posve preobrazila redovnički život. Rodio se novi, idealni Karmel, nama dobro poznate bosonoge karmeličanke, dostance kćeri velike majke Terezije od Isusa.

U svojim molitvama i misićnim zanosima ta je sveta redovnica nosila brige i tjeskobe Tridentskog sabora, bit-

L. BERNINI: Sv. TEREZIJA AVILSKA

ku kod Lepanta, dogadaje u svojoj domovini Španjolskoj, misijski rad u Americi.

Sama je rekla da je Indijanci tamo u Americi stope mnogo, jer je u molitvi za njihovo spasenje mnogo uzdisala. Iako je bila na vrhuncima mistike, nije bila daleko od svega onoga što se u tadašnjoj Crkvi i u svijetu događalo.

Nasljučujući sve kušnje koje čekaju Crkvu i kršćanstvo, vapidila je:

— O kršćani, vrijeme je da branite svoga Kralja te da se u tako velikoj zapuštenosti oko njega svrstate. Jer malen je broj vjernih koji ga još okružuju, veliko je, naprotiv, mnoštvo onih koji slijede Lucifera. No, najgore je što oni koji se izvana očituju kao Gospodinovi prijatelji, potajno ga iznutra izjedaju, tako da on ne nalazi gotovo nikoga na koga bi se mogao osloniti.

Sveta Terezija je znala i vjerovala da je odlučujuće oružje jedino molitva, jer iz nje i druga sredstva dobivaju svoju jakost. Zato je u borbi za Krista i Crkvu osnivala samostane, u kojima će njezine sestre moliti i na taj način za kraljevstvo se Božje boriti. Povijest joj je dala pravo, jer ona postade jednom od vrhunskih ličnosti katoličke obnove XVI. stoljeća, s utjecajem koji traje još i danas. Njezin se život i duhovno iskustvo utkali u obnoviteljski pokret Crkve što ga je započeo Tridentski sabor.

J. A.

Čuj nas!

Piše: prof. Radovan GRGEC

Čuj nas! To je molba što je upućujemo Bogu i Ijudima kad želimo da nas netko sašluša i usliša. U ovom mjesecu svete krunice na poseban se način tom molbom obraćamo Djevici Mariji, kojoj pjevamo: »Čuj nas, Majko, nado naša!« Čvrsto vjerujemo da nas ona čuje i ne odbija one koji joj se mole. Zrnca krunice padaju kap po kap kao biserje molbi i uzdaha pred njezinom majčinskom srcem.

Ljudi osjećaju olakšanje i utjehu kad ih netko sluša i čuje, kad se nekome mogu povjeriti, povjeriti mu svoje brige, potrebe i nevolje. A u svijetu ima toliko tuge, brije, boli i nevolje! Neki naš suvremeniji pjesnik, gledajući na kipu Bogorodice udubljenje što ga ostaviše nebrojeni prstil koji su je pobožno dotali u molitvi i nadi, primjećuje kako udubljenje postaje sve veće jer boli u svijetu ima sve više. To je udubljenje odraz našeg krika: »Čuj nas!«

Nažalost, oko sebe susrećemo ljudi koji vole mnogo govoriti, ali ne znaju slušati

ni čuti svojega bližnjega. Kao da ih opaja zvuk vlastitog glasa. U njemu uživaju i ne primjećuju da im netko želi nešto reći. Tu nema dijaloga jer sugovornik ne može doći do riječi, osim možda ako »upadne« u predah kad je takvom »govordžiji« ponestalo sape. Takvi su dijalozi zapravo beskrajni monolozi.

Čovjek srca i umu prepoznaće se po tom što redovito više sluša nego govori, što znaće zamjetiti i čuti glas drugoga. Boli i nevolje, kojima je ispunjen svijet, potiču nas da znamo pogledati i vidjeti bijedu oko sebe, da znamo saslušati i čuti drugoga koji nam želi povjeriti svoju patnju. Morali bismo znati razabrati molbu u njezinoj glasu, koji je prečesto sviše tih za naše uši, zagljušene zvukom vlastitih »propovijedi«.

Nedavno sam proveo mjesec dana u bolnici. Vidovali sam koliko bolest i bol mogu prisutiti i skršiti čovjeka, katkada toliko da od nje otupi i zanijemi. Takva usta otvara samo ono uho i srce koje pat-

nička znaće slušati i čuti. Ta patnička usta kao da nam upućuju molbu: »Čuj nas! Zašuti bar načas da bi nas mogao čuti!«

I stoga se obraćamo s istom molbom Ijudima, koji su svi naši suputnici i supatnici. Obraćamo se njome Gospoj i svećima, posebnim miljenicima Božjim, svjesni zakona solidarnosti koji vlada u zajednici općinstva svetih. Obraćamo se u prvom redu Svetogućemu, koji je naš Stvoritelj i Otac. Obraćamo se Božanskom Srcu euharistijskog Isusa: »Kô noć šutiš, hostijo sveta!« Tišina i šutnja oko naših svetoahraništa jamči nam da tu prebiva Nečko tko nas sluša i čuje.

Isto nas tako sluša i čuje ona koja je zapravo čitav život šutjela, ljubila i mnoge stvari »čuvala u svojem srcu«, Marija, Kraljica svete krunice. I znamo da će u zagušnoj buci ovoga svijeta primiti u srce naš vapaj: »Čuj nas!« U toj činjenici nalazi se nuda nemocnih, bolesnih, ispačenih, progonjenih i ucviljenih srdaca.

*hvala
na pismu*

NAJBOLJI PRIJATELJ

«Evo, nakon dužeg vremena javljam vam se i šaljem vam ovaj sastavak. Iako vam se nisam tako dugo javila, i dalje ja sam čitalac vašeg GLASNIKA. Družila se s njim i u njemu našla nove snage za životne borbe. S nestrijenjem sam očekivala svaki novi broj. Uistinu ne nalazim riječi kojima bih ga mogla poхvaliti. Jednostavno: to mi je najljepši list, on mi je najbolji prijatelj. Zelim vam mnogo uspjeha u dalnjem radu, da GLASNIK postane svima »najbolji prijatelj.»

Jelena iz Međimurja

Misljam da ćeš s velikim zanimanjem pročitati svoj list, pogotovo kad ga povežeš s listom one Jelene prije tebe. Molim Te, javi mi se sa sličnom stvaru češće.

DUHOVNO LJEĆILIŠTE

Imao sam sreću da ove godine budem na duhovnim vježbama koje organizira upravljanje GLASNIKA na Fratrovcu 38, Zagreb.

Za nas vjernike, koji vjerujemo u Boga i u život vježni, koji dolazi iz tjelesne smrti, znamo da je duhovni život čovjeka veliko i neizmijerno bogatstvo za nas. Veće nego cijeli svijet i sve što na njemu i oko njega postoji.

Duša nas izjednačuje s Bogom, jer nikakva stvorenja na svijetu ne mogu nazivati Boga ocem, kao što to mi

činimo. I čovjek je vredniji koliko je više i Božji čovjek. A da se to postigne, treba nešto i žrtvovati. Potrebno je vrijeme i sredstva, koja bi mogla obogatiti čovjeka znanjem o Bogu, o duši i o svemu tome što je potrebno za tu svrhu. Jer koliko je čovjek bogat duhovno, toliko će više biti sposoban, da bude od koristi za ljudsko društvo, u kojem živi i s kojim je povezan bilo na koji način.

Svi oni koji su iskusili tu sreću, biti na duhovnim vježbama, znaju kakav dolazi život duše iza toga: osjećen, lijep, čist i sav procvao kao proljeće iza tmurnih dana. Kao lijepo toplo sunce iza nevremena.

Kao kršćanin imam prilike da budem svakog dana na svetoj Misi i da gotovo svakog dana pročitam nešto od duhovnog štiva, ali ipak i meni su ove duhovne vježbe bile veliko osvježenje moga duhovnog života. Ta mi znamo da i svećenici i biskupi i pape obavljaju duhovne vježbe, a ovdje se evo pruža prilika svim vjernicima naše zemlje. Nikome se tu neće reći zašto ste došli, nego samo — dobro ste došli!

O, kako bi bilo lijepo kada bi se došlo do jednog dogovaranja između župnika i voditelja duhovnih vježbi, da svaka župa pomogne svojim vjernicima, to jest da nagovore vjernike da se odazovu i obave duhovne vježbe kako bi obogatili sebe, a isto tako i svu zajednicu svoje župe. Jer bogati vjerom vjernici bit će ujedno i bogatstvo cijele župe.

Keljo Glasnović, Zagreb

DUHOVNE VJEŽBE

GLASNIKOVIĆI! Javite se što prije za duhovne vježbe na divnom Fratrovcu u Zagrebu. Doživjet ćete blizinu Božju! Naučit ćete se moliti! Dobit ćete odgovor što Bog traži od vas u ovom času vašeg života! Pogledajte program na strani 356. ovog broja.

— Vi ste pisali — rekla je jedna osoba — da su na duhovne vježbe pozvani čitatelji GLASNIKA.

— Oni su pozvani. Ali ne samo oni. Mogu doći i ostali vjernici, ako se na vrijeme prijave i ako su sposobni tjelesno i duševno za ozbiljan napor koji duhovne vježbe traže.

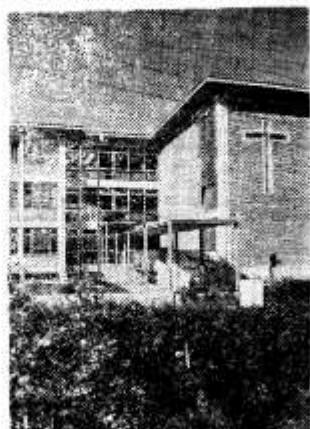
— Kolika je cijena cjelokupnog pensiona?

— Za vrijeme kroz tri dane duhovnih vježbi 600 din.

ŽUPE NA DUHOVnim VJEŽBAMA NA FRATROVCU

Preč. g. Joza Pašić, župnik i dekan u Pakracu, postavio nam je usmeno i pismeno

STO PRIJE SE NAJAVITE ZA DUHOVNE VJEŽBE NA FRATROVCU, PREMA RASPOREDU NA STR. 356.

jedno vrlo zanimljivo pitanje:

— Da li ja mogu organizirati po 30, pa i više, župljanu, da oni zajedno dodu, na primjer autobusom, na Fratrovac i obave duhovne vježbe?

Nema problema! Svi datumi ovogodišnjih duhovnih vježbi, koji su najavljeni u GLASNIKU — osim za mjesec rujan! — mogu još biti popunjeni s 30 osoba. I bolje je da sudionici budu iz jedne župe. Tako će se jače doživjeti zajedništvo, a ujedno će se moći lakše dati na apostolat i produbljenje kršćanskog života u župi.

Tko se prije prijavi, taj će sigurnije doći na red. Bio on u skupini, ili pojedinačno. A uredništvo će GLASNIKA već na vrijeme javiti svima kada će doći na red i pružiti sve potrebne informacije.

VJENČANO PRSTENJE ZA MISIJE

Bilo je to prije nekoliko mjeseci. Dolazi mi jedan mladi čovjek, inače znacac još sa rimskog hodočašća:

— Velečasni, želio bih dati jedan prilog za gladne u misijama. Evo 4.000 din!

— Nije li to puno za tebe, ta mlad si — upitao sam ga pomalo iznenaden.

— Nije. Znate, nedavno sam se vjenčao. Moja supruga i ja smo se prije vjenčanja dogovorili da ćemo si uzeti sasvim jednostavno prstenje, a onaj novac koji bismo potrošili za zlatno prstenje odlučili smo darovati za gladne u misijama. Evo sada ga donosim.

Novac je već poslan o. Gabriću koji dobro znaće kome će ga podijeliti.

Božidar NAGY

ŽEDAN SAM

«Iako nisam najbliža časna sestra nego sam redovnik-franjevac u Rimu, želim odgovoriti Ivanki Šalom.

Cijenjena gospodice! Ako želite saznati što od Vas traži i očekuje dragi Bog i što Vi želite i očekujete od Njega, idite u Zagreb sestrama Majke Terezije u Branjušovoj ul. ispod katedrale. Najprije podite u njihovu malu kapelicu, koja je polumračna. Tražite na zidu križ, a onda tekst što piše u dvije riječi s desne strane križa.

Pročitajte taj duboki tekst, i on će Vas djelomično razjasniti Vaše puteve. Te je riječi Gospodin Isus izgovorio neposredno prije svoje smrti na križu. »Žedan sam«. Ja ih ne mogu zaboraviti. Kada sam ih ondje pročitao, ostao sam zbumjen kao da ih nikada nisam čitao ni čuo. Nikada nisam osjetio što one poručuju, no tada sam shvatio svoju krivnju za propuste i nehaj što nisam u životu razmišljao njihov sadržaj i što nisam provodio njihovu

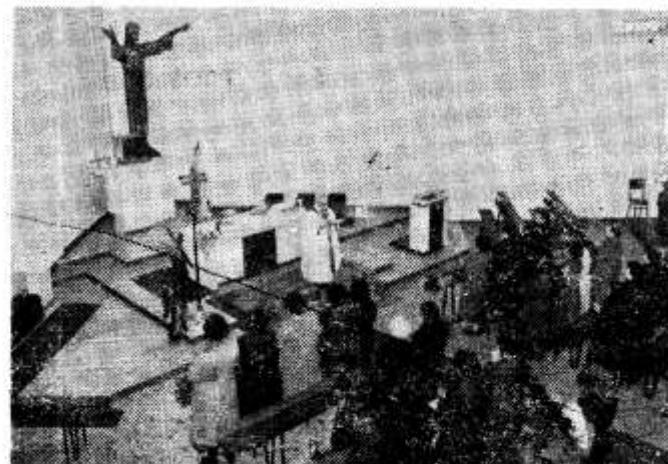
poruku. Za mene to je bio čas kao da sam pronašao veliko zakopano blago, ne blago ovoga svijeta, nego sakriveno blago koje se ne nude bilo kada ili bilo kome.

Gospodin Isus doista je bio žedan na križu, ali još uvijek žeda žedom druge vrste, žedom koju mi moramo shvatiti. Ta žeda je naše spasenje. On nas nije zaboravio ni na križu, mislio je na nas i u najtežim trenucima kada je umirao.

Vjerujem da će Vam te riječi otkriti ono što vi želite i da će se usjeći u srce i da će Vas povesti do pobjede. On želi da savršeno povjerujemo u Njega i poradićemo oko toga da se smanji velika žeda Njegova Srca.

Javite se potom časnim sestrnama, potražite s. Stanišlavu našu Hrvaticu iz Zagreba. S njom se razgovarajte, te je i od mene lijepo pozdravite, jer mi se pozajmimo iz davnih vremena. Ona ima i brata franjevca, a i dobru majku Blaženku, veliku patnicu.

Brat Rajner

MOGU I VEĆE SKUPINE IZ JEDNE ŽUPE OBAVLJATI DUHOVNE VJEŽBE NA FRATROVCU UZ UVJET DA SE NA VRIJEME NAJAVE.

100

»NISAM NAŠAO OD CARIGRADA

Ovim riječima pokojni je papa Ivan XXIII. htio dati izraz svog najvećeg priznanja katedrali u Đakovu. Čini se da ne moramo biti preskromni: šire je područje na koje nema crkve ravne onoj u Đakovu.

1. listopada ove godine svečano se slavi stogodišnjica velikog dogadaja, kada je Bosansko-srijemski biskup J. J. Štrosmajer, uz nepregledno mnoštvo svijeta, praćen mnogobrojnim crkvenim i svjetovnim odličnicima iz domovine i inozemstva, posvetio velebnو djelo: katedralu u Đakovu.

Započeo ju je zidati 1866. godine u tada još dosta skromnom i malom Đakovu. Mnogi su govorili o tom njegovu pothvatu:

— Zašto tako veliko zdanje zidati baš u Đakovu? Čemu šteta ova?

LJUDEVIT SEITZ: PROPOVJEĐE NA GORI

Međutim, ondje joj je u pravo prirodno, naravno mjesto, jer se katedrala baš u Đakovu najprikladnije utkala u tkivo naše lijepe domovine, što se očituje osobito prigodom proslava Đakovačkih vezova. Podignuta na đakovačkom briježu, između Posavine i Podravine, okružena zelenim poljima i livađama, šumama i rječicama, bajnim selima, lijepom nošnjom i plemenitim Slavoncima, katedrala baš u Đakovu kao da je izrasla iz svetog tla istočnog dijela zemlje Hrvatske. Drugdje bi bila ukras samo jednog velikog grada. U Đakovu je ona čedo čitave Slavonije.

Ta lokacija je jedna od najsretnijih poteza genijalnog graditelja.

ŠAPAT PROŠLOSTI

Svako djelo učinjeno na slavu Božju nužno dobiva jednu posebnu odliku, a to je odlika trajnosti.

Đakovačka katedrala, kao djelo učinjeno na slavu Božju, ima tu odliku. Njezina će vrijednost stajati i onda kad postane ruševina, jer je ona građena za Boga i za onaku budućnost, koja se u Božu pretvara u vječnost.

Njezina će vrijednost i njezina zasluga nju samu nad-

živjeti, a svi oni, koji su je postavljali, primat će plaću u vječnosti. Njihov broj je mnogo veći nego što nam na prvi pogled izgleda. Nai-me, svi koji su postavljali temelje biskupijama Bosanske i Srijemske, postavljali su i temelje katedrali.

Zato se u tišini đakovačke katedrale tako milo zamjećuju šapati prošlosti. U mistici njezine kripte postaje taj špat sve glasniji i jači. Pred našim se očima nenadano dižu sjene pokojnih biskupa, koji su ondje pokopani i svih njihovih predčasnika od postanka Bosanske i Srijemske biskupije. Pred našim se očima redaju njihove sjene i pričaju nam doživljaje prošlih dana, sad radosne, sad opet tužne i žalosne.

Ti slušaš i diviš se. Njihova te pripovijest zanosi, a u duši ti se stvara slika prošlosti cijelog jednog Naroda.

PRIPREME I POČETAK GRADNJE

Početkom devetnaestog stoljeća biskup Antun Mandić ozbiljno pomislio na gradnju nove katedrale.

Već je bio sabrao dosta materijala i novca, ali se i-pak nije zbog starosti usudio da započne s gradnjom. Kupljenu je gradu prodao i tim

LJEPŠE CRKVE DO VENECIJE«

(Ivan XXIII.)

novcem osnovao zakladu za gradnju nove katedrale.

Tu je zakladu njegov nasljednik Mirko Raffay znatno povećao, no ni njemu nije uspjelo da pristupi gradnji. Dao je, doduše, da se izrade nacrti po kojima bi katedrala bila slična kaločkoj, ali bečki dvorski gradevni savjet nije to odobrio, nego je dao da se izradi drugi nacrt. Za ovaj se pak biskup nije mogao odlučiti, jer je očito bio lošiji. Po tom bi planu katedrale imala dva niska tornja, a sa strane bi izgledala kao magazin s golim zidovima i niskim polukružnim prozorima.

Tako Raffay prepusta tu veliku brigu svom nasljedniku biskupu Kukoviću. Za ovo ga je to bila dvostruka briga, jer je po naravi bio čovjek bojažljiv i neodlučan. Nikako se nije mogao odlučiti na posljednji korak, premda je već troškovnik bilo gotov, a novaca je bilo toliko, koliko je za izvođenje vladiniog plana bilo potrebno.

Sva sreća da je bio takav, jer bi inače Dakovačka biskupija mjesto sadašnje veličanstvene katedrale imala neučesnu crkvu bez stila i ljepote. Još je veća sreća — što se tiče gradnje katedrale, a nipošto cijelokupnog njegovog djelovanja — da je bis-

kupa Kukovića naslijedio J. Štrosmajer.

Gradnja je nove katedrale bila za mladog biskupa prva i najveća briga. On se nije mogao ni htio zadovoljiti s neznatnim dimenzijama, nego je podigao usred Dakova veličanstveni spomenik koji svojom arhitektonskom vrijednošću i ljepotom spada u red prvih umjetnina uopće.

Nakon svestranog objašnjanja i pregovaranja potpisuje Štrosmajer 17. travnja 1866. s Karлом Roessnerom ugovor, kojim povjerava tom vršnom bečkom arhitektu gradnju svoje katedrale. Već idućeg dana počelo se rušenjem sjeverne strane srednjevjekovnog zida i dviju počasnih kula, da se malo zatim na istom mjestu ugrade temelji za novu veličanstvenu gradevinu.

ARHITEKTURA

Pogled na unutrašnjost dakovačke katedrale očarava. U prvom momentu, čim stupiš u srednju luku, prodire sva njena ljepota u dušu, kao nedoljiva bujica dižući je u više, nadzemaljske sfere božanske ljepote.

Gradevne forme, snažno istaknute okomite linije romanskog sloga, stupovi i lukovi, stotine nijansa boja —

bile one pozlaćene sunčanim tracima ili ublažene sjenama — sve se silo u divnu harmoniju, koja izdaleka navješta ljepotu Stvoritelja, za koja je ovo djelo učinjeno.

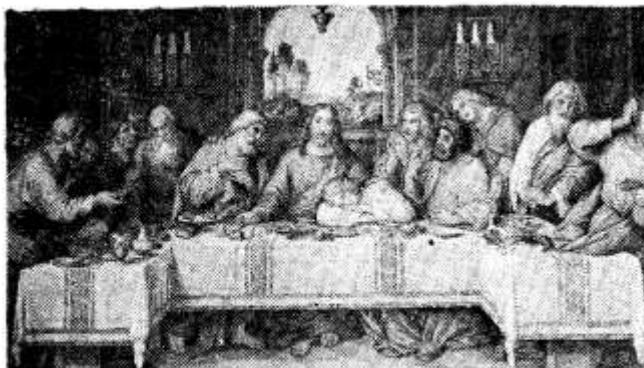
Mrtva materija dobila je pod rukama umjetnika dušu, ona je oživjela. Dobila je srce i dar govora, kojim neprestano pjeva himnu Vječnoj i Savršenoj Ljepoti. Sve se natječe da ta pjesma bude čim skladnija i da u moru glasova ne bude nikakvog nadviđivanja, bučnosti ili nadmetanja, jer mir kuće Božje ništa ne smije narušavati.

Tko bez predrasuda uđe u dakovačku katedralu, mora osjetiti istinitost one majke koja je govorila:

— U dakovačkoj crkvi mogla bih dan i noć moliti!

M. RACKI: POSLJEDNJA VECERA.
SLIKA NA PLATNU U BOGOSLOVSKOM SJEMENISTU

ALEKSANDAR SEITZ: POSLJEDNJA VECERA

Izvanska ljepota i slikovitost napose se očituje kad je promatramo s dakovačkog groblja. S te se strane ispod zidova spušta obronak i tako možemo jednim pogledom obuhvatiti cijelu građevinu. Odатle se vidi svetište, tri aspide, kupola, sakristije i u pozadini dva vitka tornja.

Na mjestu gdje se uzdiže kupola, mora se zaustaviti svako oko i ne može se dovoljno naužiti izvanredne ljepote.

ALEKSANDAR SEITZ: DETALJ ISU-SOVA USKRSNUCA

Kupola je svakako najdivniji ures vanjsštine i spada bez pretjerivanja u red najljepših kupola na svijetu. Kupola sv. Petra u Rimu, Bramanteova u Firenzi i Aja Sofija u Carigradu daleko je svojom veličnom natkriljuju, ali radi njezine ljepote možemo je punim pravom staviti uz bok svima ovima.

GLAVNI OLTAR

Remek-djelo kiparske i građevinske umjetnosti i najveća umjetnina dakovačke katedrale je glavni oltar.

On se nalazi u središtu glavne kvadrature ispod kupole i tako već svojim položajem upada prvi u oči. Njegova ljepota počiva prije svega u skladnim arhitektonskim linijama koje mu daju oblik piramide. Četiri velika okrugla stupa od marmorskog mramora drže prekrasan četverostrani baldahin. Na prvi veliki baldahin nastavlja se drugi, manji, koji stoji na četiri ugla stupa, a izrađen je po sustavu velikog. Ispod njega stoji kip sv. Petra u naravnoj veličini, koji blagoslovuje desnom rukom svijet, a lijevom drži ključeve, simbol svoje primatske vlasti.

Visina glavnog oltara je 15 metara, a težina baldahina preko 700 metričkih centi. Gotovo je nevjerojatno da tolika težina može počivati na ona četiri vitka mramorna stupna. Upravo je u tome njegova velika odluka što je laganim i elegantnim oblicima posve izlučio dojam masivnosti i težine. Baldahin se diže pred našim očima sa svom lakoćom i izgleda nam kao da lebdi u zraku.

Ljepota glavnog oltara dakovačke katedrale tolika je da ga možemo staviti ne samo uz bok najljepših baldahinskih oltara, nego ga punim pravom moramo svima pretpostaviti. Pred njim ostaje u skladnosti i ljepoti, usprkos svoje golemosti i smionosti u gradnji, Berninijev oltar sv. Petra u Rimu, zaostaje i onaj sv. Pavla i tolikih talijanskih klasičnih crkava, koje nijedna povijest umjetnosti ne mimoilaži.

Dakovački oltar ima tu jednu pogrešku, što se ne nalazi u kojem svjetskom centru, gdje bi mogao uživati zasluženo priznanje. On te prednosti nema i zato ga nitko u svijetu ne spominje, ali je nama upravo radi njegove skromnosti dvostruko mio i drag. On kao da simbolizira ono što je rekao jedan naš biskup za sve Hrvate:

— Biti Hrvat znači biti — zaboravljen.

SLIKARSTVO

Sve su biblijske slike dakovačke katedrale izradene u tehnići fresko-slikanja. Ovaj je način star gotovo toliko koliko je star i običaj slikanja na zidu. Spominju ga već stari pisci, a njegovih najstarijih ostataka nalazimo u is-

kopinama Pompej, Herkulanuma i drugdje.

Takvom načinom slikanju ima zahvaliti da još danas uživamo gotovo u izvorne ljestvi u umjetninama Leonarda da Vinci, Rafaela, Michelangela i drugih starih slikara.

Fresco-slika zove se zato tako što se izrađuje na mokroj, svježoj žbuki, koja se na poseban način priređuje. Zidna se ploha pokriva najprije običnom žbukom od pijeska, vapna i vode, a onda, kada se ovaj sloj osuši, stavljaju se drugi sloj finije žbuke, a na ovaj treći sloj od najfinijeg pijeska i nešto više vapna. Gornja dva sloja treba da su za vrijeme slikanja vlažna. Zato si slikar svakog jutra priređuje samo toliko zida, koliko može u jednom danu naslikati. Treba, dakle, pri takvom poslu imati veliku vještina i sigurnost, jer se naslikan dio ne može na drugi način ispraviti, nego da se pokvareni dijelovi isijeku, zatim ponovo ožbukaju i onda opet slikaju.

Zato slikar redovito ima unaprijed izradene kartone i točan crtež slike u naravnoj veličini. Prema tom nacrtu određuje svaki dan plohu za slikanje, i to tako da se granice plohe poklapaju s istaknutim linijama na slici, jer nikada ne smije jednu jedinstvenu plohu, koja mora biti obojena jednom bojom, razdijeliti na dva ili više dela. Tako se fresko-slika postepeno sastavlja od manjih izreza, koji se poput šarenih slika srednjevjekovnih staklenih prozora jedan uz drugi nižu.

Samo vrstan umjetnik može imati u fresko-slikanju uspjeha. Ovdje nema popravljanja ni preslikavanja, nego se sve svršava samo sigur-

nim potезом, kojega je tim teže povući što boje izgledaju drukčije na vlažnoj žbuki, a drukčije kada se osuši. Umjetnik mora s tim ozbiljno računati i unaprijed znati kako će mu boja izgledati kada se žbuka osuši.

Prednost je fresko-slikanja u tome, što kod takve slike nastaju miješanjem vapna, vode, boje i zraka kemijski procesi, po kojima boja posveta prožima gornji sloj žbuke, te na taj način daje slici stalnost i trajnu svježinu.

Dva su velika umjetnika izradivala biblijske slike dakovачke katedrale. Bili su to dva Seitz, otac i sin, porijeklom Nijemci, a srcem i dušom vjerni katolici i potpuni Rimljani. Njihova je

ALEKSANDAR SEITZ: Sv. PETAR I PAVAO

umjetnost najviših kvaliteta, a djela im, napose ova u dakovачkoj katedrali, zauzimaju na polju vjerske umjetnosti devetnaestog stoljeća prvo mjesto.

LJUDEVIT SEITZ: OPLAKIVANJE ISUSA SKINUTOG S KRIZA

ALEKSANDAR SEITZ: MOJSIJE PRIMA ZAVJETNE PLOCE

ORNAMENTALNO SLIKARSTVO

U oijeloj crkvi nema ni jednog kutića, koji ne bi bio dekoriran, štoviše, i veličanstvene stupove srednje lađe pokrivaju mnogobrojne arabeske. Tko nije vidio onu harmoniju unutrašnjosti, mogće da će mu se to pričiniti nepodesnim i gotovo neuкусnim, jer je zaista teško zamisliti kako da se ne kvarri onakvim mnoštvom boja i geometrijskih likova jednostavnost i veličajnost crkve.

Zato se tim više mora svaki zadiviti kada stupi u katedralu i kada se ondje na licu mjesa uvjeri, kako ta vrsta slikarstva ima važnu ulogu pri stvaranju općeg jedinstvenog ugoda.

Prva je odlika ornamentike u tom, što stalno prati glavne građevne linije i tako ističe temeljnu usmjerenošć. Ornamenti prate sve lukove i poprečna rebra na svodovima. Ornamenti uokviruju sve prozore i fresko-slike, i to tako da su na svim glavnim arhitektonskim dijelovima jače istaknuti.

Druga je velika odlika ornamentike u tom, što ona izjednačuje kontrast, koji bi se pokazao kada bi fresko-slike sa živim bojama i zanimljivim dramatskim prizorima srušale svoj pozornost na se, a to bi, bez sumnje, jačo kvarilo ugodan dojam cjelevitosti.

Od svih su ornamenata najviše uspjeli lijepi čilimi i zavjese po zidovima svetišta, koje su izvedene u tehnići freska. Svi su ostali ornamenti slikani običnom vodenom bojom, jedino što su stupovi i polustupovi do prvih kapitela slikani uljanom bojom, kako bi se ti najizloženiji dijelovi što bolje sačuvavali.

Slikarsku je dekoraciju crkve izveo Spiličanin Josip Volotolini.

VOLJENA I LJUBLJENA

Kad sam kao dečko 23. lipnja 1933. u šest sati ujutro gledao učinke strahovitog požara u katedrali: potpuno izgorjele orgulje, uništenu ornamentiku stropa, glavno lađe i kupole, upropastene freske "Stvorene svijeta" i "Izgon iz raja", razoren i pod, velike i teške lustere razbijene na zemlji, pomislio sam:

— E, više nikada neće naša katedrala biti tako lijepa kao što je bila!

Medutim, dodite danas, u 1982. godini, u tu istu katedralu, vi ćete se začuditi. Sve je u njoj kao ispod čekića. Sve je lijepo dotjerno, nigdje se ne osjeća Zub vremena, požara, topovskog bombardiranja i potresa. Čovjek bi rekao da će stogodišnjicu katedrala dočekati lijepa nego i samu posvetu 1882. godine.

Zasluga je to u prvom redu dakovačkih biskupa. Krapac, Akšamović, Bauerlein Kos — imaju zajedničku označu: svi oni jednako vole i ljube svoju katedralu i paze je kao oko u glavi.

Dakovačka katedrala je voljena i ljubljena i od svećenika dakovačke biskupije. Mnogi su se istakli požrtvovanosti i neumornim redom, ne samo da je sačuvaju i obnavljaju, nego da je i dostoјno opišu i prikažu. Treba istaći vrlo uspјelu monografiju "Katedrala u Dakovu" od prof. Rogića, iz koje sam dosta podataka uzeo pišući ove retke za naš GLASNIK.

Kad se kroz dugih 16 godina gradila katedrala u Dakovu, rugali su se neki "stručnjaci" graditeljima što ne uzmu kamen kao glavni materijal:

— Pa vi gradite običnom dakovačkom ciglom! Cigla nije dostoјna za jednu katedralu. Osim toga, ona će se vrlo brzo raspasti!

— Ona je građena za moj narod, neka bude iz zemlje moga naroda! Tad će je moj narod zavoljeti! — odgovorio je Strosmajer.

Priredio: O. Pero BULAT

Statistike Katoličke Crkve za 1980. g.

Vatikanski dnevnik »L'Osservatore Romano« od 28. svibnja 1982. na str. 5. donosi vrlo zanimljive podatke o pastoralnoj aktivnosti Katoličke Crkve u godini 1980. Bila bi šteta kad se ti podaci ne bi objelodani kod nas, jer su vrlo utješni, ali i puni poticaja da se što revnije odazovemo pozivu Gospodinovu: »Molite Gospodara Žetve da pošalje žeteoce u žetu svoju.«

Podaci su uzeti iz Statističkog Godišnjaka Crkve za 1980. koji je tek ove godine objavljen. Treba, nälme, vremena dok se statistički podaci iz područja cijele Crkve sabiju i sredu.

BROJ KRŠTENIH

Statistika računa da je u godini 1980. bilo u Katoličkoj Crkvi 784 milijuna kršte-

nih. S obzirom na cijelokupno čovječanstvo ima katolika 18%. Na pojedinim kontinentima: U Americi 62,4%; u Evropi 39,9%; u Africi 12,5%; u Aziji 2,4%; u Oceaniji 25,5%.

ZAPOSLENI U NEPOSREDNOM APOSTOLATU

Ovamo su ubrojeni ne samo biskupi, svećenici, redovnici-braća, redovnice, nego i stalni dakoni i katehisti po misijskim krajevima.

Svih. je skupa bilo krajem 1980. godine 1,679.663. Zadivljujući broj, ali daleko premašen za cijelokupne potrebe svete Crkve.

Biskupa je bilo 1980. g. u cijeloj Crkvi 3.799

Svećenika 413.600. Prema kontinentima: Afrika 4,2%; Amerika 29,0%; Azija 6,6%; Europa 58,8%; Oceanija 1,4%.

Stalni dakoni: 7.654. Od toga otpada na Evropu i Ameriku 77%

Redovnici ne-svećenici:
73.090

Zavjetovane redovnice
960.991

Katehisti u prekoceanskim misijama ima oko 220.000.

MOLITVA

Na zemlji danas ima, računa se, oko četiri milijarde i dvjesti milijuna ljudi. Želja je Gospodinova da se Evanđelje navijesti »svakom stvorenju« (Mk 16,15).

Koliko bi morao porasti broj pastoralnih radnika da bi se moglo zadovoljiti toj Gospodinovoj zapovijedi! Ni smo li mi dužni pojačati svoje molitve na tu nakanu?!

Priopćio: O. Ivan KUKULA D.J.

BJELINA JE ZNAK EUHARISTIJSKE
CISTOCE

I SVIRKA I PJEVANJE SLAVE EU-
HARISTIJSKOG KRALJA

EUHARISTIJSKI KONGRES U MOLVAMA 18. SRPNJA 1982.

Sretna je bila misao da su Podravci odlučili održati svoj regionalni euharistijski kongres u Molvama.

One su nekako u sredini Podravine i već su poznate kao Marijino svetište. Bilo je dovoljno prostora za oko 30.000 vjernika, koliko ih se skupilo 18. srpnja pod krošnjatim lipama.

Organizirati euharistijski kongres bez procesija, ljudi bi se osjećali prikraćenim, i to bi mu bio velik nedostatak: slaviti Krista, koji je ostao među nama, a da ne prode našim ulicama! U Molvama je već tradicija voditi procesiju od kapele do crkve. Ovaj put je bilo samo obratno, od crkve prema kapelici čudotvorne Gospe Molarske. Isto tako nije gotovo ništa manji prostor kod

kapele, gdje se održao završetak Kongresa. I tako je lijepo bilo da kod One, koja nam je rodila i dala Isusa, zahvalimo se na tom daru koji nam je dala.

U Podravini se od davnine štovala Majka Božja u Molvama. To je bilo sve do 1552. kad je Virovitica pala u turske ruke. Njezinim padom bila su Turcima otvorena vrata prema Podravini, žarili su i palili, a prestrašeni narod bježao pred smrću i nasiljem. Tako i stanovnici Molvi ponješe sa sobom u zbjeg što je tko mogao, a kip Blažene Djevice Marije zakopaše u zemlju s nadom da će se brzo vratiti.

Međutim, njihov život u tudini otegnuo se u nedogled. Većina pomriješe daleko od svojeg zavičaja. Mjesto kamo zakopaše kip palo je u zaborav. Mala crkvica na brežuljku kod groblja će

NOVI SVIJET NEMA DRUGOG TE-
MELJA OSIM U ISUSU KRISTU, KO-
JI JE IZ LJUBAVI POSTAO NASIM
BRATOM. ZNAK I NAVIJESTAJ »NO-
VOG SVIJETA«. NALAZIMO U DIJE-
LJENJU, U COSTOLJUBIVOSTI, U I-
DEALNOM ZAJEDNIŠTВU, KOJE SE
NAJVISE OSTVARUJE PO EUHARI-
STICI

kala je gotovo 100 godina nove stanovnike Molvi, no nitko od njih nije ništa znao o zakopanom kipu.

Ipak su ga slučajno pronašli i s poštovanjem i suznih očiju unijeli u crkvu. Taj dogadjaj se brzo pronio Podravinom i velik broj hodočasnika dolazio je u Molve preporučiti se Blaženoj Gospi.

Uz čudotvorni kip Majke Božje Molvarske sudionici Euharistijskog kongresa mogli su vidjeti velike željezne okove triju kršćanskih zarobljenika, kojima su ih Turci, okovali a od kojih su se po zagovoru Majke Božje na čudnovat način oslobođili.

Svečanu koncelebriranu svetu Misu predvodio je zagrebački nadbiskup dr Franjo Kuharić s biskupima dr Tomislavom Jablanović i monsignorom Szegedijem, uz brojno svećenstvo cijele Podravine. Poslije Mise uputila se procesija od župne prema kapeli Majke Božje s Presvetim Sakramentom, kojeg je pratilo 60 mlađica sa zapaljenim bakljama, a 100 djevojčica u bjelini posipalo je cvjeće pred Svetootajtvom. Ispred njih je 120 djevojaka nosilo simbole Presvete Euharistije, a predvodilo ih je 100 ministranata. Ispred njih su mlađići, jednako obućeni, nosili zastave pojedinih župa na čelu sa zastavom župe Molve.

ISUS GOVORI: »BLAGO VASIM OCI MA JER VIDE, BLAGO VASIM USIMA JER CUJU. PREPOZNALI SMO KRISTA STVARNO NAZOCNA U EUHARISTII. ON STVARA »NOVI SVIJET«, ZA NJEGA JE LOMIO KRUH SVOGA TIJELA I PROLIO SVOJU KRV.«

Prolazeći kroz živopisne podravske predjele odjekivala je veličanstvena pjesma među kojima je posebno sadržajna i simbolična ova:

»Hoćemo Boga, Djevice sveta, o slušaj Majko vjere nam glas. Naša se molba diže i sreta na svome putu tebe svoj spas.

O. Majko, blagoslov Žive nam vjere jek. Hoćemo Boga za Oca svoga, hoćemo Boga za kralja vijek. Hoćemo Boga za Oca svoga, hoćemo Boga za kralja vijek.«

Bila je to uistinu manifestacija vjere u prisutnost euharistijskog Spasitelja, kakvu Podravina do sada nije vidjela ni doživjela. Iznenadio je velik broj mlađeži, koja se aktivno uključila u proslavu. Istina, svi su svećenici imali posla oko priprema, a oni koji su bili bliži, bilo zemljopisno ili idejno, naravno da su se još najviše žrtvovali. Ali se isplatio svaki trud.

Ne umanjujući ulogu i zlaganje svih svećenika i vjernika, treba istaknuti da je najveća zasluga franjevac-konventualaca, na čelu sa župnikom O. Ivanom Grgećem, što je Podravina na dočlan način odala zahvalnost našem euharistijskom Kralju i Gospodaru.

MINISTRANTI — SAMO JEDAN KORAK DO SVEĆENISTVA

BEZ SVEĆENIKA NEMA NI EUHARISTIJE

»Šta ja mogu kad se toliko volimo?«

Krist Gospodin svojom prisutnošću u našem životu i svojom milošću koju nam daje, ima veliko značenje za sve prilike našeg života. I za sve uzraste svojih vjernika. Pa, dakako, i za dvoje mladih koji se zavole.

To dvoje mladih, mladić i djevojka, kad se ozbiljno zavole, zadaju si riječ, obećavaju vjernost za čitav život: Ti i nitko drugi! I lijepo je to, plemenito, karakterno.

AH — oni su dužni sačuvati vjernost i Kristu, koji je po krštenju sa svakim od njih uspostavio tjesnu vezu najintimnijeg prijateljstva, koje je po prvoj pričesti dožjelo posebno ostvarenje. Pa i On traži od svakog od njih doživotnu vjernost. Što više! Po njihovoj vjernosti prema Njemu, Krist učvršćuje njihovu međusobnu vezu, i vjernost Njemu zalog je da će oni očuvati svoju međusobnu vjernost koju s toliko odlučnosti i iskrenosti zadaju jedno drugome.

No, ta je vjernost Kristu u prilikama velike zaljubljenosti prečesto u ozbiljnoj opasnosti. I događa se da mladić i djevojka u velikoj težnji za potpunim sjedinjenjem moraju voditi tešku borbu za svoju vjernost prema Kristu. Kako će mu ipak moći ostati potpuno vjerni?

Psiholog katolik, ako je uvjeren i praktičan katolik, pokušat će ih ojačati u vjernosti Kristu sa svoga psihološkog stanovišta: Njihove

predbračni oonosi bili bi opterećeni osjećajem krivnje i straha od začeća, kao i nesigurnošću hoće li ta veza dovesti do braka. Žena koja popusti, gubi uvjerljivost i povjerenje da tako neće i drugome popustiti, pa i kasnije u braku. Isto vrijedi za mladića koji navaljuje. Djevojka obično izgubi dio privlačnosti, kao osvojena tvrdava slomljenih vrata u kojoj je sigurno sve vrijedno već opljačkano. Vroči često — iskustvo psihologa sa strankama svjedoči o tome — izgubi djevojački čar i veličinu za mladića. Redovito su za djevojku takvi susreti zbog psihičkih opterećenja frigidni... (Dr. J. Weissgerber: Ljubav u obitelji — zadatak i radost, str. 47).

To je sve istina, i prihvata se teoretski, to jest, kad se o problemu raspravlja. Ali — u konkretnom slučaju, kad se dvoje »toliko vole«, nije to za njih tako jak dokaz da bude i djelotvoran, da ga primijene na svoj slučaj.

Katolicima je poznata nauka Crkve u tom pitanju, i poučen katolik zna: ako se u svojoj ljubavi mladić i djevojka ogriješi, o vjernost koju od njih traži Krist, koji je po posvetnoj milosti s dušom povezan mnogo jačom vezom nego što je veza koja nastaje od međusobnog zadavanja vjernosti dvoje zaljubljenih, oni prekidaju tu vezu s Kristom, teško griješe. Krist neće više stajati iza njihove

veze kao onaj koji svojom milošću tu njihovu vezu podržava, jača te osigurava njezinu trajnost i u časovima krize.

Tu svoju nauku Crkva je nedavno opet naglasila u svojoj »Izjavi o nekim pitanjima seksualne etike« od 7. 11. 1978., koja je plod osam godina rada stručnjaka koji su također tražili savjete od nekih biskupa i teologa iz međunarodne teološke komisije. Tu čitamo:

»Tjelesno sjedinjenje nije zakonito, ako između muža i žene nije brakom uspostavljena definitivna zajednica života. Brak se, dakle, opisuje kao »definitivna zajednica života«. Za vjernika je to sakramentalni brak, našim domaćim izrazom zvan crkveni brak. Izvan njega je tjelesno sjećanje nezakonit čin, grijeh.«

Papa Ivan Pavao II. naglasio je tu nauku Crkve pred 50.000 mladih, kad im je za svog posjeta Francuskoj u proljeće 1980. g. govorio u Parizu. Papa se u svom govoru mladima dotakao i delikatnog problema seksualnog morala, koji — kako reče — »može biti za neke mlađe razlogom da se odbiju od Crkve, ali — rekao je Papa jasno i otvoreno — ako ovaj problem dublje razmislite, i ako idete do srži problema, uvjeravam vas da ćete shvatiti jednu stvar: na ovom području Crkva stavlja samo zahtjeve koji su usko povezani sa ženidbom i pravom bračnom ljubavlju, tj. odgovornom. Ne niječem da su to zahtjevi. No baš je u tome srž problema: to jest, čovjek se ostvaruje tek u onoj mjeri, u kojoj zna sam sebi staviti zahtjeve. Moralna sloboda ne usrećuje ljudi...«

Šve to mogu znati katolički mladići i djevojka. Ali — onda u konkretnom slučaju opet dolazi do poteškoća što se toliko vole, i ta ih ljubav silnom snagom vuče jedno k drugome.

Kako da se dvoje mladih ipak zadrže u pravim granicama svoje ljubavi: da zadrže svoju vjernost Kristu i na toj vjernosti temelje svoju međusobnu vjernost?

On i ona, studenti, hodali su tri i po godine. A svaki su dan zajedno pristupali k pričesti. Jedno uz drugo. Vjernici su to zapazili i počeli se zanimati: tko su to dvoje mladih, tako simpatičnih, i što ih to toliko vuče Kristu? Na upit jednog našeg patrijotice odgovorio je mladić: »Mi se toliko volimo da bi sigurno došlo do neke gluposti, kad ne bi Krist bio u našoj sredini.«

Do gluposti? Kakva gluposti?

Evo kakve: Nekako u to doba došao mi je neki kršan mladić i upitao me, da li se može isповjediti, jer — učinio je sa svojom djevojkom tri abortusa... Zaprepastio sam se i zapitao: »Brate, kako ti ti to tumaćiš?« »A šta mogu, kad se toliko volimo!« odgovorio je. Eto — kakve se gluposti bojalo ono dvoje mladih! Ustrajali su u svojoj vjernosti Kristu i jedno drugome. Sve do danas, kad su već sretni roditelji, sa troje djece. Oni još i danas, a s njima i njihova djeца, već vođa, primaju u pričesti Krista kad god mogu i nose ga u svoj svagdanji život. Ne samo nedjeljom, to je kao neka obveza, nego i inače, i u radne dane. A obitelj im zrači vedrom kršćanskim i obiteljskom srećom.

Petar RIBINSKI

Molitva krunice

Krunica je molitva s Marijom po razmišljanju »otajstava« iz krunice. Svećenik Caffrel u svojim pismima o molitvi iznosi pismo jedne majke, koja ima četvero djece, od kojih najstarije ima 8 godina, a najmlađe, Bruno, ima 22 mjeseca. Majka piše kako su djece te večeri kasno pošla spavati i spremajući ih za počinak, rekla im je:

— Ove večeri izuzetno ostanito sjedeći na svojim krevetima za vrijeme molitve!

Počinjući molitvu i polako izgoverajući Oče naš, nastala sam biti što sabranija. Najednom opazim kako mal Bruno skoči i kleče na koljeni prema meni i stavljši svoje ruke u moje, rečes: »Isus«. Nastavila sam molitvu vrlo iznenađena, ali mu nisam dala nikakva znaka odobravanja ili polhava u taj čas. Na kraju molitve ostala dječa mi rekoše:

— On te je gledao i gledao... i najednom ustao.

Razmišljati o »otajstvima«, moleći Zdravomarije kao mal Bruno, treba se uživjeti u molitvi naše Majke i svoj pogled sjediniti s njezinim pogledom doživljavajući radosne, žalosne i slavne postaje Isusova života. To znači moliti s Nebeskom Majkom u iskrenoj ljubavi prema Isusu i Njegovo Majci. Maria je čuvala sve riječi i uspomene i prebirala ih u svom srcu (Lk 2,19).

Krunica je molitva po Mariji, za koju se nije nikada čulo da ne bi uslišala one koji je zazovu.

Ako nam zadaju brige ekonomika pitanja, nezaposlenost, neravnopravnost u obiteljskim računima... Kraljica neba i zemlje poznavala je i iskusila brige u svom kućanstvu u Nazaretu. Zar nije opazila na svadbi u Kani nepriliku uzvanika?

Ratovi po svijetu, nesuglasice među narodima, glad kod mnogih naroda, izborne borbe... Sve to treba uključiti moleći krunicu te moliti Djericu i Kraljici mira da nas izlječi od sebičnosti i sačuvava od nereda, nesloga i ratova...

Bijeda, nepravde, neljudski uvjeti rada i stanovanja, nepoštivanje dostojarstva ljudske osobe, gaženje ljudskih prava bilo koje vrste... Neka nam Majka siromaha pomogne da ublažimo takve nevolje gdje god možemo. Ako sam moramo trpjeti slične nevolje, neka nam pomogne u našoj nevolji.

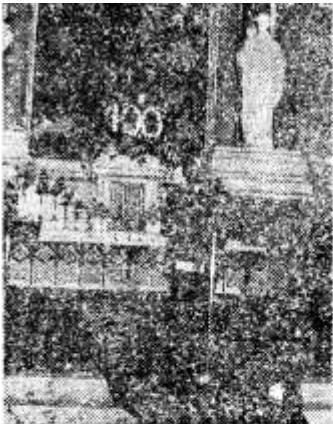
Mlađe i problemi mladih!

— Gospa je bila u Nazaretu Isusova odgojiteljica i razume mlađenčko srce i njegove probleme.

Starci i starice, koji trpe duševno i tjelesno radi starosti, bolesti i napuštenosti. Bolesnici i umirući koji su pred grobom: neka im naša Nebeska Majka pomogne da u vjeri i nadi gledaju na drugu obalu života, neka misle na spasenje svoje dušel.

Ako bi netko imao svojih posebnih nevolja, koje nisu spomenute, neka ih uključi u svoje nakane moleći krunicu i zazivajući nebesku Majku u pomoć.

Srećko BOŠNJAK

ISUSOVCI SU U POVIJESTI VRHBO-SANSKE METROPOLIJE POSLJED-NJIH STO GODINA ODIGRALI VE-LIKU ULOGU. PROVINCIAL ISUSO-VACA o. MARKO MATIC PREDSTAV-LJA BROJNE PIONIRE DJECAC-KOG SJEMENISTA U TRAVNIKU I BOGOSLOVSKOG U SARAJEVU

»Mnogi koji se katoličke vjere odrekoše za sudbinu imadoše kolac i kamu, bić i tamnicu i svoj danak — danak u krvi.«

SLAVLJE SINOVA I

Svečano je proslavljena stogodišnjica vrhbosanske metropolije i u Sarajevu i u Banja Luci i u Mostaru.

Mnogi su zaslužni da je došlo do obnove hijerarhije u Herceg-Bosni, ali treba ovom prilikom jasno naglasiti: da je obični bosansko-hercegovački seljak najzaslužniji što se vjera sačuvala u tim krajevima. Usprkos 500-godišnjeg zušuma — sakrivajući se u planinama gdje vukovi žive, Vukanovići; štiteći se neprolaznim putovima kamo su samo orlovi slijetali, Korićani; bježeći nakon napornog rada, u planinu četiri sata hoda pošto se naradlo u vareškim kočačnicama i talionicama — Borovica!

Kad je Turčin dolazio u naša zabačena i daleka sela i kad je pokupio harač u naravi i djeci, ostavio bi za sobom plač, jauk, suze i nevolje. Nije bilo ni oltara, ni crkava, pa ni samih sakra-

NA PRIGODNOJ AKADEMII PRISU
TVOVALI SU BROJNI UGLEDNI DO
MACINI I GOSTI.

HRABRIH PREDAKA

menata, da krijepe bijednu katoličku raju. Što je preostalo?

Navečer bi se skupila prestrašena čel' doko svojih ognjišta i tada bi kućedomaćin započimao zajedničke molitve, priporuke, Gospin plač, čitavu obiteljsku liturgiju narodnu večernju i počešće. I neka čudna snaga bi strujila i ubrizgavala se ponovo u duše i srca.

Ognjišta su sačuvala vjeru u Herceg-Bosni.

Ako bi se govorilo o budućnosti vjere u tim krajevima, i opet će ognjišta, domovi, obitelji imati sudbonosnu ulogu. Možda bi njima i obiteljskom pastoralu u tim krajevima trebalo posvetiti veću pažnju. Naime, ako se ta obiteljska tradicija prekine, katolici u Bosni i Hercegovini bit će više ugroženi nego za turskih vremena. Pa makar imali pozlaćene crkve i župne stanove!

Peru BULAT

AKO BI SE GOVORILO O BUDUĆNOSTI VJERE U BOSNI I HERCEGOVINI, OPET CE OGNIJISTA, DOMOVI, OBITELJI ODIGRATI SUDBONOSNU ULOGU. PO OBICNOM BOZJEM NARODU CRKVA JE ZIVJELA I ZIVJET CE...

HVALA BOGU, DANAS SE GRADE PREKRASNE CRKVE U BOSNI I HERCEGOVINI, U KOJIMA SE ODVJAJ DIVNA LITURGIJA. NASI BISKUPI I SVECENICI SU ZALOG EUHARISTIJSKOG ZIVOTA U BUDUĆNOSTI.

Krist je najbolji prijatelj mladih

Prekrasne boje jeseni, nebo je opet tako nijansirano plavo, a lišće na drveću prelazi od zelene do boje strogog zlata i topnih crvenih tonova...

Idem i mislim: možda je ipak najljepša jesen? I naša, ljudska jesen. Sada se sumiraju rezultati, beru plodovi. Skoro su me zanijele i uvjerile te misli, kad nađe meni ususret djevojčice duge, plave kose, lijepog držanja, finog izraza lica i pogleda: lijepa, osvajajuća mladost!

Srušeni su tek započeli zaključci maloprijašnjih dojmova. Moram priznati u себi: ipak je lijepše proljeće! Ono osvaja i pljeni svojom svježinom, kao i ova djevojka, koja je prošla pokraj mene. Da, dok ima takav vedar izraz i lijepo držanje, dok oči kod pozdrava tako radosno sjaje, najljepša je mladost u svome sjaju!

Ali, sjećam se djevojke iz susjedstva. Uživanje je bilo pogledati je, razgovarati s njom, dok su lijepe crne oči tako radosno blistale s nježnog bjeloputog lica. Bila je na početku srednje škole. Počela je često s mladićima prolaziti, sigurno kolege iz škole, sasvim prirodno i dozvoljeno. Odselili su. Nismo se nekoliko mjeseci srele; onda jednog dana srećnem je u gradu. To više nije bila ona djevojka. Oči su izgubile onaj čar koji pljeni, da, to više nije bilo ono držanje... Bila sam tužna. Što je ugasi-

lo taj sjaj? Strelovito su misli tražile krivca... Sjećala sam se mladića koji su s njom prolazili pored kuće i današnje mode zabavljanja: da bi zadržale svoju simpatiju, djevojke pristaju na njihove uvjete: intimnost.

Da, a onda nisu više zanimljive, prepustaju ih drugome. I kada ih poslijе sreću u društvu prijatelja, značajno namignu jedan drugome: i to jo jedna s mog popisa.

Djevojka postane bezvrijedna, nesretna, razočarana. Je li to odnijelo sjaj s očiju moje mlade susjede?

Sjećam se stranice za mlađe jednog vjorskog lista i pitanja jedne studentice. Pisalo je odprilike ovako: Svi me napadaju da sam luda, zastarjelih nazora, jer neću da se zabavljam kao i svi ostali, već čuvam svoju djevojačku čast. Već su me dva mladića ostavila radi toga. Molim, odgovorite, jesam li ja zaista luda i radim li pogrešno ili pravo?

Draga djevojko! Koliku sreću ima što je vjernica. Ona ima jednu veliku mogućnost da očuva svoju stabilnost, ponos djevojke i buduće majke, koja neće dozvoliti da obična strast bez osjećaja, ljujavci i obveza ovlađa njom i mladićem kojeg voli. Ako mladić to ne zna poštivati, ako mu je stalo samo do seksa, takav joj i ne treba. Takav nikada ne bi bio dobar suprug ni dobar otac.

A zapravo takva djevojka, odlučna i čista, najbolji je prijatelj mladića kojeg voli. Jer u suštini svoga bića većino mladića želi doživjeti sreću, veliku ljubav, i uživati vjernost voljene djevojke.

Ako mu djevojka svojim ponašanjem i nježnošću pomogne da on svlada svoj nagon, on će joj — ako je pošten — biti zahvalan. Jer, poslije običnog fizičkog zadovoljenja ostaje praznina u duši mladića, a on želi doživjeti radost.

Od djevojaka mnogo ovici kako će se ponašati mladići. Kraj dobre djevojke spontano se postaje dobar i pošten. A duboko u sebi svi muškarci nose iskonsku želju za vjernošću i poštovanjem.

Zivim u jednom bosanskom gradu gdje imam prijatelje i znance različitih vjera i mišljenja. Srela sam tako sina svoje školske kolegice, inovjerk. Nisam ga dulje vrijeme vidjela, pa je pozdravljanje bilo srdačno i bučno. Predstavio mi je prijatelja s kojim je naišao: Mustafa No, simpatičan, crnokos mladić. Znaju se još sa studija, a sada rade u istom poduzeću.

— Doko, sine, pa ti si postao čitava ljudina odkad te nisam vidjela. Sigurno si se već oženio?

— Ma, nisam! Mama me progoni zbog toga. Ne mogu da nađem na solidnu, a ipak zgodnu djevojku.

Mustafa se na to nasmije i doda: — Jedino kad bismo je od koljekve odziboli i pogigli, našlo bi se nešto...

Dugo sam taj susret spominjala za dokaz sebi i drugima: U čovjeku je duboko usadena težnja za istinskom ljubavlju, srećom i vjernošću. Nije moglo mimoći ni mladu, modernu generaciju.

— Lako je pričati, reći će mlađi koji sada rješavaju svoje probleme. Pričati o vjernosti, čistoći, a svuda oko nas pornografija, veličanje seksa! Pa onda, ona borba sa sobom... Treba osjetiti taj nagon u svoj njegovoj snazi, želji i vatri, pa onda shvatiti kako se je teško odhvatiti i oprijeti...

Onoj dragoj djevojci, koja je postavila ono pitanje u vjerskom listu, i njoj sličnim djevojkama i mladićima, koje zanimaju isti problemi, moram ispričati izvanredno i novo što možda još nisu čuli.

Prošle godine u srpnju stotinadeset mladića i djevojaka (studenata, radnika, srednjoškolaca i diplomaca) bili su u Lurdumu na međunarodnom Euharistijskom kongresu, kao delegati mladih iz Hrvatske. Od njih sto pedeset jedna trećina, njih 46, položili su zavjet čistoće do braka u krasnoj bazilici Lurdske Gospe.

Draga djevojko, znači — nisi sama, nisi luda! Sada znaš da postoji mala četa i još mnogo njih koji isto tako misle i žive.

Samo čist, vjeran i postojan brak može stvoriti pravu katoličku obitelj s dobro odgojenom djecom. A preduvjet za sretan brak je čist život.

U ovom mjesecu slavimo blagdan Kraljice svete krunice. Krunica, moljenje srcem i pameću, je još jedno divno sredstvo za svladavanje životnih poteškoća. Pokušaj, nađi negdje u džepu ili staroj taški možda već zaboravljenu krunicu i kad ti bude najteže — mol!

Uvjerit ćeš se koliko pomaze...

Još od svojih gimnazijalnih dana Merz osjeća prema Mariji posebnu sklonost i bliznju.

Nakon posjeta Lurdumu pisao je svome prijatelju ing. D. Maroševiću: »U Lurdumu sam naučio što je krunica i to mi je odsada drugi najbolji prijatelj. (Prvi je bila Euharistija). A jednom drugom prijatelju piše također nakon Lurda: »Ako mi blažena Djevica u Lurdumu nije posve izlijecila oči, tako da s dosta poteškoća čitam, to sam u Lurdumu zavolio krunicu, koja će mi biti uz sv. Euharistiju najvjerniji prijatelj do groba.«

Još je živa jedna učiteljica, sada već u penziji, kojoj je Merz rekao one poznate riječi, tako često ponavljane: »Kada vam bude u životu teško i kad vas snađu nevolje, uzmite Gospinu krunicu i ona će vas utješiti i dati vam snage da sve mirno snosite s potpunim predanjem u volju Božju.« Ove Ivanove riječi davale su snagu cijeli život toj učiteljici, koja ih se i danas s velikom zahvalnošću sjeća.

Koliko je Merz volio krunicu i kako ju je rado i svakodnevno molio, o tome su

Ivan Merz i krunica

se sačuvale brojne zgodice i uspomene zabilježene i u njegovim biografijama. Tako, kad je doveo u Rim hodočašće djevojaka Orlica i nakon što ih je smjestio, još je smogao snage u 2 sata u noći da klečoći pred svojim krevetom izmoli krunicu.

Krunicu nije samo molio nego i razmatrao. Jednom reče kako ne shvaća da je nekima za moljenje krunice dosta deset minuta, jer on treba pola sata da je izmoli pobožno. Općenito je bilo poznato da je Ivan krunicu molio putem. Češće bi se dogodilo kad bi susreo prijatelja, taj bi začuo kako nešto zazvečka u Ivanovu džepu prije nego je izvukao ruku da se s njim pozdravi. Sam je priznao svome prijatelju D. Ž.: »Svaki put od kuće do škole ili od škole do kuće izmolim krunicu, i tako se lakše uklanjaju nepastima poganske ulice.«

Kada smo 1977. prenosili Ivanovo tijelo sa Mirogoja u Baziliku Srca Isusova, prilikom identifikacije njegovih posmrtnih ostataka u ljesu je uz poveći metalni križ bila i krunica. S poštovanjem smo i nju uz njegove posmrtnе ostatke prenijeli u novi ljes. I danas taj Ivanov drugi najbolji prijatelj, njegova krunica, koji ga je dopratio do groba, zajedno s njime počiva u novoj grobnici u Bazilici Srca Isusova uz prvog prijatelja — euharistijskog Isusa.

o. Božidar NAGY

Tko je nevidljivi Redatelj svemira?

»Malen potok i velika rijeka, hridje, dravlje, ravnice i gore slavu Bogu pjevaju od vijeka. Boga vidi tko mu vidi stvore, Boga čuje tko neće da nijeka živa glasa kroz svijeta prostore.«

P. PRERADOVIĆ »Sveslavije Boga«

KOZMOS

Svijet je »kozmos«. A što je suprotno od toga? »Kaos«, zbrka, nered.

Veliki svijet nije kaos, nego kozmos, sklad, red, ljetopis, uredena država, na čijim se goleminim cestama odvija vrtoglavni promet koji ljudski razum ne može shvatiti. Svaki je putnik u njemu jedan svijet za sebe; Golema nebeska tijela jure točno utvrđenom brzinom, po propisanim putevima u unaprijed određenom pravcu.

Zvuk, svjetlost, toplina, boja, magnetizam, elektricitet, radioaktivnost... sve sami pokreti. Omamljujuća radionica titanskih snaga. Od toplotne energije nastaje pokret, od pokreta elektricitet, od elektriciteta toplina i svjetlost.

Gdje je nevidljivi Prometnik, Prometnik, koji održava ovakav red već tisuće godina, tako da se već desetljećima unaprijed može reći koji će se na kojem mjestu tada nalaziti svaka zvijezda?

TKO JE PRVI POKRETAČ?

Tko je prouzrokovao to kretnje? Tko je prvi pokretnač? Tko je stvorio ovaj svijet?

To pitanje mora izbiti pred nas. Ima, doduše, takvih koji, lijeni da misle, zadovoljavaju se već s tim da tek pogledaju prema nebu. Ima i takvih kojima se javlja to pitanje, ali koji ga kratko otpravljaju: A, pa svijet je sam od sebe, sve je pod silom zakona!

Jest, pod silom zakona, ali tko je dao te zakone?

Prihvati stav da je Bog stvorio svijet, zato je potrebna vjera. Ali da je ovaj veličanstveno uređeni svijet nastao sam od sebe, za tu pretpostavku potrebna je tisuću puta veća vjera!

Kada su velikog španjolskog filozofa Balmesa zapitali da li se može dokazati da Bog postoji, odgovorio je kratko i jasno: »Dokaz da Bog postoji nosim tu u svom džepu!« — pokazavši svoj sat.

SLUČAJNO?

Da li je svijet nastao slučajno? No, pa pomiješaj jednom u kojoj tiskari olovna slova i onda ih baci na pod: hoće li iz njih »slučajno« nastati i jedna pametna rečenica, a pogotovo knjiga ili biblioteka?

Ljudsko znanje prodire u istraživanje bitnosti materije dublje i dublje, ono istražuje sastav svijeta: materiju, praplin, pramaglu, elektrone i mogu se čuti najrazličitija objašnjenja. Atom nije najmanja čestica materije, nego se on sastoji od jezgre sastavljene od neutrona, protona, negatona i pozitrona. To su zadnji sastavni dijelovi materije. No tko je onaj uzvišeni, onaj moćni koji ih je stvorio i sastavio?

Pokaži mi jedan auto, jedan avion milaznjak, jednu električnu žarulju, jedan fotografski aparat, koji su nastali sami od sebe! A postoji li avion koji bi se mogao usporediti s kometima, planetima, zvjezdama, ili električna žarulja s ivanjskim krijesnicama ili sjajnim suncem?

Zato opet naglašujem: vjerovati, da je svijet sam od sebe, to od ljudskoga razuma traži više vjere nego vjerovati u Bogal

PŠENIČNO ZRNO

Uzmi u ruke pšenično zrno, pa mu se divi. Nešto malo praška, bjelančevine i ništa više. Poslijmo ga i ono počne rasti. Ono tka tkivo kakvog ni jedna tvornica tekstila ne zna proizvesti. Ono raste: struk u vis, krijen u dubinu.

Otkud zna tačni brašak brašna da struk mora rasti prema gore, prema sunčanim traciama, a korijen prema dolje, u zemlju? I da struk bude doista jak, čvrst, da mjestimice mora stvarati čvorove? A kako zna njegovo korijenje što da usiše iz zemlje, a što opet ne smije usisati? Ovo zrnce nema mozga, nema volje, nema ruku — a kako izvrsno radi?

Kao što se željezo ne pretvori u jedan divni Rolls-Royce ili u jednostavni džepni sat, nego je za to potrebno djelovanje ljudske inteligencije, tako ni mrtva, bezivotna materija ne bi nikada postala živim bićem da mu jedna viša inteligencija nije dala život.

SVE IMA SVOJ UZROKI

Tko poriče, tko niječe Bogu, protuslovi u dubini ljudske duše ukorijenjenim zakonima dosljednost. Sve ima svoj uzrok! Nije li to zakon koji općenito vrijedi? Isto tako, zar bi smio, kad istražujem uzrok svijeta, ustvrditi: nastao je sam od sebe?!

Ponosno plovi zrakom avion. Kolikom li su točnošću sastavljeni u njemu čavli, šarafi, točkovi! Proleti li nad nama njegovo vitko tijelo, mi ponišljamo na njegova graditelja, koji je najtočnije izmjerio mjesto svakom šarfu i na izumitelja koji je tek nakon bezbrojnih dana i noći ljudskog života mogao svoju smjelu misao sliti u jedan oblik.

Mislite samo na veliki ljudski duh koji izmišlja, gradi i upravlja strojevima! Ali onda pogotovo mislite na Boga koji je zamislio neizmjerni stroj svemira, stvorio ga i upravlja njime!

Uvijek veseli brat Franjo

Franju Asiškog, čija se 800. godišnjica rođenja slavi ove godine, njegova su braća nazivala »uvijek veseli brat«. Premda je radikalno naslijedovao Kristov siromašni život, nije na njemu bilo ni sjenke turobnosti. Žalost je smatrao stanjem koje ne dolikuje kršćaninu. Iz njegovih očiju odsjevao je svijetao sjaj koji je gotovo magično privlačio ljudе.

Krunica pobijedila medicinu

Na Antunovo ove godine navršile su se dvije godine od tog velikog iskušenja u preteškoj bolesti. Kad sam 17. siječnja 1980. godine, pilići drvn, zadobio težak udarac drvetom u desno oko, bio sam hitno provezen u zagrebačku bolnicu Rebro. Lječnici su začudeno klimali glavama. Oko je bilo u krvi. Sreća u nesreći bila je što u oku nije ostalo strano tijelo. Četrnaest dana liječenja i otpust iz bolnice. Jedan profesor savjetovao mi je da ne radim nikakvog fizičkog posla, dakle, stopostotni invalid. Vid mi se toliko smanjio da se na hodniku nisam mogao mimoći s čovjekom, niti vidijeti gdje su vrata.

Prolazili su tako dan za danom i mjesec za mjesecom, a bolest se nije smanjivala već se, naprotiv, drastično povećavala. Uzalud su nastupari topli ljetni dan. Ja sam morao biti zatvoren u sobi i grijeti se na struju, jer temperatura nije smjela biti niža od 24 stupnja Celzija. Ako bi samo za stupanj, dva, bila niža, bolovi bi bili veliki i zeblo bi me za oči. Ako bih samo minutu izašao na sunce, ono mi je htjelo probiti glavu. Neizdrživo! Stigla je tako i jesen spomenute godine, a bolest je toliko ojačala da je svaki sat života — i mojeg i cijele obitelji, bio žučna gorčina. Zamolio sam svoju dragu suprugu i supatnicu, da ode po svećeniku da se s njim posavjetujem. Odlučili smo se za vjerojatno najbolje rješenje — bojničko liječenje. Počelo je punom parom, a dijagnoza je bila: Haemophthalmamus dex. Erosio cornea traumatica o. dex. Contusio bulbi dex. Myopia aeta degenerativa ou. Svaki drugi dan injekcije u oči i debelo meso, i devet tableta na dan. Tri tjedna, pa ništa. Kako bilo, tako ostalo. Oko očiju sve crveno, kao da je ljutom paprikom naprašeno.

Obitelj me dvorila. Kad bih morao izaći, zamotao bih oči vatrom ili bih uzeo motor-naočale i kapu, a ostavio malu rupicu da mogu bar malo vidijeti. Navečer prija spavanja stavljao bih glavu u vatru.

Dočekam tako i ljetu 1981. Pritisne me da i sad proljem suze kad se sjotim. Kažem ženi:

— Otidi opet po svećeniku da se posavjetujemo!

Prebacim se tada u Vinogradsku bolnicu u Zagrebu gdje me lijepo primiše, i na

tom im hvala. Puno poštovanji doktor primarius mučio se sa mnom čitavo ljetu. Ne znam jesam li ja više žalio njega, kako se mučio sa nim, ili on mene, ali pomogli sebi nismo nijedan. Kao bos po vatri dovućem se i do jeseni 1981. Moram priznati da molitvu nisam izostavljaо. Pročulo se nadaleko o mojoj bolesti. Dolazila je rodbina i susjedi — svi su se zgražali, a ja sam govorio u sebi:

— Na ovoj planeti mesta za mene više nema! O Majko, sveta Marijo, vidiš li me? Kad ne bih samo znao da me vidiš kako sam jadan, bilo bi mi lakše.

Suze su tekle, molitva je tekla...

Alkoholom umočenim u vatru oblagao sam oči što mi je vadilo oganj, ali ni to nije pomoglo. Sad je bolest postavila još više zahtjeva: ako je u sobi više od 25 stupnjeva, peku oči, a ako je manje od 24 stupnja — zebre. Kad okulisti ovo pročitaju, možda će reći da fantaziram i da je to nemoguće. Moguće je. Došlo je dotle da, kad sam pred spavanje stavio jednu vrstu gaze, peklo je, a kad sam je skinuo, zeblo je. U glavi mi se mutilo. Koliko sam puta želio da ih dam iskopati iz glave. Čitati ni pisati nisam mogao, niti slušati radio, niti gledati televiziju. Što raditi sam u sobi? Kad bi došlo moje dijete da mi pročita što ima za zadaju, nisam ga mogao saslušati, jer me svaka riječ boljela u glavu. A mali bi četverogodišnji Miroslav često govorio:

— Tata, kad ćemo ići u selo? Tata, zašto ti ne ideš sa mnom u crkvu?

— Ići ćemo, zlato moje, kad tatica ozdravi!

— Ali kad to bude?

Kroz danonočna razmišljanja uputi Gospodin i ove misli... Prijed deset godina bio sam u Župi P. Tamo živi vrlo pobožan starac za kojega mi rekoše: »Za koga on molí, taj ozdravi!« Sjetio sam se njega i ne okljevajući ni časa uzmem olovku i papir, pa napišem doslovno ovo:

»Dragi brate Joža! Teško sam obolio na oči, zamolite našu Nebesku Majku da mi pomogne. Mijo Bubnjić.«

Zovnem ženu i kažem neka ode do starca i neka mu predala ovo pismo. Kažem, ovo mi je posljednja nada. Ode žena i nade starca koji joj je govorio kako se tu ukazala Gospa, te kako mu je preko djece rekla da za bolesti očiju, ruku ili nogu, treba moliti Žalosnu krunicu. Ja će moliti, reče starac, a on

neka ne broji krunica. Neka molí koliko god stigne. I vi molite, i roditelji. Dat će naša dobra Majčica... Idu li mu suze, upita starac? — Idu — odgovori moja žena.

— Ja na dan izmolim i do 15 krunica, reće starac. Molite svi...

Bila je subota navečer kad se supruga vratila kući. U nedjelju izadem u dvorište nekoliko minuta. Čini mi se da mi je puno bolje, pa je li istina? Pita se i cijela obitelj. Pitam se i sâm. Učinim par puta izlaz iz kuće te nedjelje. U pondjeljak stojim na dvorištu, a ljudi prolaze, pa ne vjeruju svojim očima da me vide vani.

— Odakle ti tu? — govorim.

— Dade Bog i Gospa — odgovarao sam i pomagao svojim ukućanima obavljati poslove kojih na selu uviđek ima.

U utorak meni bolje, srijeda bolje, odlazim u polje, hodam, radim sve poslove. Dode nedjelja, odem u crkvu. Ljudi se križaju, pitaju. Govori se kroz par sela o mom ozdravljenju. Svećenik prosretan. Roditelji još više. Ja bih od sreće poletio u zrak. Ne znam kako bih od milja zvao Nebeskog Majčiću, kako bih joj pjevao, kakvu bih joj molitvu skladao. Otiđem tada do starine, a on me upita:

— No, jeste li zaboravili našu Majčicu? Molite li svoje krunice?

— O ne, brate, ne daj, Bože, toga da bih je zaboravio!

Sada hodam po snijegu, vozim traktor, pišem, čitam. Vidim kao i prije, sasvim sam zdrav. »Hvala našoj dobroj Nebeskoj Majčici, koja je vrednija i sjajnija od sunca!«

Mijo BUBNJIĆ

Zar mnogi katolici idu u pakao?

»Široka su vrata i prostran put koji vodi u propast, i mnogo je onih, koji njim idu...« (Mt 7,13)

Kad so Kristova Majka objavila nevinoj djeci u Fatimi krajem prvog svjetskog rata, pokazala je djeci otvoreni pakao. Djeca su se stresla od strahote koju su vidjela. Gledala su nekoliko sekunda kako u pakao padaju duše katolika: kao lišće s drveća u jesenski dan. Isusova Majka im je rekla:

— Zanemarivanje svete Misije u nedjelju, psovka, bludnost kod katolika, ti grijesi bacaju najviše duša u pakao... Djeco, molite krunicu i činite pokoru, da se svijet o-

brati. Ako se ne obrati, doći će još gori svjetski rat...

I došao je... A svijet sa još nije osvijestio, nego pače postao još gori i pokvareniji. I kršćanski-katolički svijet. I naš narod toliko zanemaruje nedjeljnu Misu, tako mnogo psuje, strašno psuje, čini najsramotnije grijehne, opija se, gubi vjeru, život provodi nedostojno kršćanskog imena... Kamo idemo? Ne prema spasenju, nego prema propasti!

Ako Bog priopsti novi rat, novi pakao na zemlji, punit će se i vječni pakao grješnica, koji poginu u svojim zločinima. Ako tko i ostane živ, bit će jedan, nesretan, sakat. Umirat će polako od otrovanja atomskog zračenja...

Treba znati čitatelj poruke vremena!

Treba poslušati opomenu Majke!

Treba mijenjati život! Počnimo svaki od sebe!

Felix VIŠNIJĆ

HIJACINTA, LUCIJA I FRANJO: NOŠIČCI FATIMSKIH PORUKA

Ureduje: Jura GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA ONE ZEMLJE, KOJE SU SE DOSAD
NAZIVALE »MISIJSKIM KRAJEVIMA«, POSTA-
NU MISIONARI ZA DRUGE ZEMLJE

Misijske zemlje misionari drugih

I ovaj put sjetimo se najprije nauke Crkve o toj stvari. Krist šalje svoje: »Idite po svem svijetu, propovijedajte Evanelije svakome stvorenju« (Mk 16, 15); »Učinite sve narode mojim učenicima« (Mt 28, 18).

Zato Crkva, vjerna svom božanskom Osnivaču, na Drugom vatikanskom saboru uči: »Crkva je misionarska po svojoj naravi« (AG 2). Kako je »djelo evangelizacije temeljna dužnost Božjeg naroda, Sabor sve poziva, »da živo, svjesni vlastite odgovornosti u širenju Evanelija, preuzmu svoj dio u misijskom radu među narodima« (AG 35). Papa Ivan Pavao II. u pismu Crkvi prigodom Misijske nedjelje 1981. izražava radost što neke još misijske Crkve misioniraju druge.

Sad nas Papa poziva na molitvu da se ta stara apostolska praksa Crkve što više oživotvori. Pogledajmo kako neke zemlje, usprkos velikim potreba kod kuće, šalju misionare u druge krajeve.

Medu najaktivnije spada Indija. Na samo deset milijuna katolika (od 660 milijuna stanovnika) izvan domovine ima već toliko katoličkih misionara, koliko ima stranih misionara u zemljama.

Filipinskih 112 svećenika i 408 redovnica radi za kraljevstvo Božje po Aziji, Oceaniji, Africi i Latinskoj Americi.

Japan je poseban primjer misionarske revnosti. Makar ima tek šačicu katolika (daleko ispod 1%), Sestre Bezgrešnog Srca Marijina rade kao misionarke u Brazilu, brinući se ne samo za Japance, kojih ima tamo, nego jednako i za sve druge.

Opće je poznato, kako prostrana područja Latinske Amerike osjećaju veliku nestašicu širitelja Radosne vijesti Kristova spasenja. Pa ipak, samo iz Brazila 323 misionara i misionarke rade u Meksiku, Peruu i drugdje.

U Africi je jedna od misijskih najrevnijih biskupija — biskupija Moši u Tanzaniji. Usprkos velike nestašice misionara, dala je 13 dijecezanskih svećenika na službu drugim biskupijama u Tanzaniji ili u druge države, u Keniju i Zambiju.

Egipat, uglavnom muslimanska zemlja, poslao je 50 katoličkih misionara u Sudan. I tako bi se moglo još nastaviti nabranjanje.

Iz navedenih primjera vidimo, kako i u misijskim dijelovima Crkve, gdje često teško oskudijevaju misijskim osobljem, ipak vlada Kristov duh, koji Koncil Izražava ovako: »Neka svi sinovi Crkve imaju živu svijest svoje odgovornosti prema svijetu; neka gaje u sebi pravi katolički duh, i neka ulaže svoje sile u djelo evangelizacije« (AG 36). To je, uostalom, suradnja na Božjem planu po kojem je, prema riječima Sv. pisma, Bog ljudi »predodrio da budu slični slici Sina njegova« (R 8, 29); tj. kao njegovi udovi na zemlji kasnije da budu sudionici njegove baštine nesbeske.

To žrtvovanje za druge, makar treba pomoci i najbližima u svojoj domovini, duhovno izgraduje: širi srce po uzoru Kristova Srca, koje kuca za sav svijet; i tako stvara zrelije i svjesnije kršćane. Molimo, da taj Kristov duh ljubavi prema svima i žrtvovanja za sve ljudi što više prožima i nove mlađe Crkve.

Mato RUSAN

Vjera im daje snagu

O vjeri svojih obraćenika, novokršćana, otac je Ante Gabrić pisao već više puta. I sad nam donosi dva lijepa primjera takve vjere. Kad čovjek čita te primjere, onda bi u pravo poželio da što češće takvu vjeru susretimo i u našoj okolini, napose u ovo naše vrijeme krije vjere u tolikim srcima i dušama.

ROBIJEV ZAVJET

Robi je učinio zavjet Isusu, iako Isusa još nije pravo poznavao. Nekoliko sam se puta navratio u njegovu kolibu na svom putu u Goramari. Govorili smo tada, dakako, i o Isusu. I tako se rodilo prijateljstvo između Robija i Isusa, i Isusa s Robijem. To prijateljstvo napokon je okrunjeno darom svetoga krštenja.

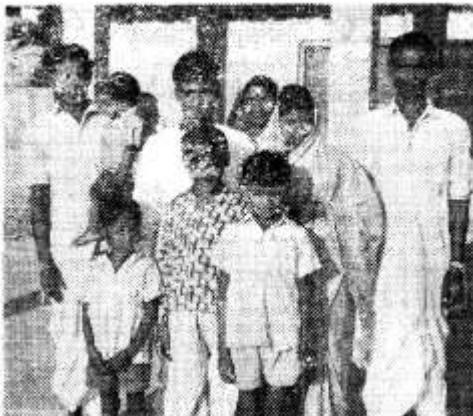
Put nije bio baš lagan. U čitavom selu jedini je katolik bio učitelj Giriš. Nitko drugi. Stoga je bilo dosta protivljenja i sa strane rodbine i sa strane sela. No Robija je privlačio Isusov lik.

I onda dode ona noć, strašna noć, kad se je sam samicat vraćao nasipom rijeke Gangesa iz sela Khulne u svoje selo Šitiliju. Tamno je bilo kao u rogu. Već je bilo kasno u noći kad se on oprostio od svojih rođaka. Nagovarali su ga da ostane. Put nije siguran. Ovih zadnjih dana nekoliko je ljudi nastradalo od lopova baš na tom putu. No Robi je mislio na kuću: ta kako će ostaviti svoju obitelj samu?! A onda on ima mali molitvenik, dok mu je oko vrata krunica. Molitvenik nosi na grudima. Čega se, dakle, treba bojati?!

No čim je ostavio selo, dolje uz kanal ugleda kako se miču neke sjene. I kao da dozivaju jedan drugoga. I kao da ih je sve više... Slijede ga, opkoljuju ga. A on sam samicat na pustom nasipu Gangesa...

Robi ustade s hasure pa mi zorno pokazuje kako su mu drhtale i ruke i noge. I onda se sjetio — reče mi — molitvenika na grudima i krunice oko vrata, sjetio se Isusa. A Isus znači Spasitelj, Otkupitelj.

„I zavjetovah se Isusu: Isuse, spasi me noćas da se sretno vratim svojoj obitelji, i Robi će biti Tvoj do smrti!“

OTAC JE GLAVNI OSLONAC BENGALSKE OBITELJI. TAJ SVUJ POLOZAJ U OBTELJI ON NASTOJI I OPRAVDATI BRIGOM ZA NJU

I počeh, oče, pjevati onu pjesmu koju si nas naučio: »Dlalu tumi amar bandhu — Isuse, Ti si moj prijatelj. U tami Ti si svjetlo moje. Na putu života moj suputnik. U boji i pogibelji moja snaga i utjeha!«

I Robi je ispunio svoj zavjet. I ne samo on, nego i čitava njegova obitelj, postali su Isusovi.

Molite se da bi i druge obitelji, ugledavši se u Robijev primjer, mogle postati Isusove i do smrti mu ostati vjerne, a i mi svi zajedno s njima.

MAJKA JE MOLILA

Majka je molila, molila je tiho, molila je srcem i dušom. Usne su joj se jedva micali. Mlada majka jedinca sina molila je nad njim mrtvim... Plakala je. No u tom plaču

NAD NJIMA BDIJE MAJCINO OKO I SRCE JER SU ONI NJEZINA RADOST

bilo je nešto što se običnim ljudskim riječima ne da opisati. Bolan plač, no tako sмиren, plač pun neke nade, pobjede. Plač, ne smrti, nego nečeg novog, boljeg — ne znam kako bih to rekao i opisao. Bio je to plač mlade majke, majke jedinca sina. Ljudski govoreći — izgubljenog sina. No može li za majku sin umrijeti, može li se majčino srce s time pomiriti da joj je sin izgubljen?! Ako je to malo srce izgubljeno, onda je izgubljena i majka. O ne, srce majčinske ljubavi ne umire, a ni ovo malo srce siničića! Prestalo je kucati u ovom malom tijelu, no nije se rastavilo od majčinskog srca. Ona još zajedno kucaju onom vječnom ljubavlju, majčinskom ljubavlju, od Njega stvorenom i posvećenom ljubavlju.

TEK ONDA KAD COVJEK UPOZNA KOLIKO BENGALSKA MAJKA VOLI SVOJU DJECU, MOZE SHVATITI NJEZINU BOŁ AKO JOJ SMRT UGRABI KOJE DIJETE

I ovaj majčinski plač i ova tiha molitva dokaz su, eto, tog nečeg vječnog, divnog božanski svetog u majčinskoj ljubavi.

Nisam je smetao, nisam je ni pokušao tješiti ljudskim riječima. On ju je tješio. On je bio uz nju i u njoj svojom vječnom ljubavlju.

I uze majka svoga jedinca u svoje krilo. Pogleda ga, poljubi ga onim majčinskim poljupcem, privinu ga k srcu kao da mu opečeli dati kucanje svog majčinskog srca, a onda ga položi polako na malu hasuru, taj priprosti odar, pun bijelog cvijeća. Cvijet među cvijećem — za vječnost!

O. Ante GABRIĆ

Vjerski život u Zambiji

Naši misionari obično nam pišu o svojme radu. Tako se — htjeli oni to ili ne htje — ograničuju na jedan isječak misijskog zbiranja u kojem su oni sudionici. No kad nam dođu na odmor u domovinu, želimo od njih čuti mnogo više. Tako smo i našem zambijskom misionaru časnom bratu Iliju Dilberu postavili neka pitanja od šireg značenja. Zanimali smo se kakav je vjerski život u toj zemlji i kako je sa svećeničkim i redovničkim zvanjima. Ovdje donosimo te njegove sudove.

Vjerski život u Zambiji — kaže nam brat Ilij — veoma je bujan. Da tu svoju tvrdnju potkrijepim dokazima, navest će neka svoja zapažanja tijekom svog petnaest-godišnjeg boravka u toj zemlji. Prema onome što sam mogao vidjeti iz godine u godinu samo u nadbiskupiji Lusake, broj je katolika bio stalno u porastu. Kad sam došao u Zambiju, grad Lusaka je imao oko 200.000 stanovnika i svega šest katoličkih župa. Danas broji blizu 700.000 stanovnika i ima 26 katoličkih župa. Pa ako je u roku od 15 godina osnovano 20 novih župa, nije li već i to znak da uz broj stanovnika u tom gradu raste i broj katolika?!

U Zambiji ima mnogo raznih vjerskih zajednica, od kojih su neke kršćanske, a druge nekršćanske. Međutim, može se reći da su katolici najbrojniji i najbolje organizirani. Kako sam pak zaposlen na izgradnji novih crkvenih objekata, to mi je prilično poznato kako se na sve strane traže nove

POHODIO SAM JEDNOG SVOG RADNIKA U NJEGOVU DOMU. TO JE BILA VELIKA ČAST I RADOST I ZA NJEGA I ZA CIJELU NJEGOVU OBITELJ

ZAZELJELA SE SLIKATI U TOJ BUJNOJ PRIRODI PA SAM JOJ ISPUNIO ŽELJU

crkve, nove samostanske zgrade i tome slično. I zanimljivo je, kad počinjemo graditi neku crkvu, mislimo da će njezina veličina prično dugo odgovarati potrebama vjernika, no tek što je crkva gotova, često opažamo da bi je već trebalo proširivati. To se posebno osjeća u gradovima, jer tamo osim domaćeg katoličkog stanovništva i njegova redovitog prirasta pridolaze i doseljenici sa sela koji u gradovima traže posla.

U Zambiji se mnogi ljudi javljaju za krštenje, a vjernici redovito — bar većina njih — dolaze nedjeljom na misu. Mnogi pristupaju često sakramentu svete ispunjedi pa je svećenicima problem saslušati u kratko vrijeme toliki broj ispunjedi. Na pričest stupaju isto tako u velikom broju svake nedjelje i blagdana.

Da ima i velikih problema, samo po sebi se razumije. To je u prvom redu problem bračne vjernosti, napose u slučajevima kad zakonita žena ne može imati djece. No takvi znaju da ne mogu pristupati svetim sakramentima — baš protivno nego što shvaćaju nevjerni bračni drugovi kod nas u domovini, gdje misle da i takvi mogu primati sakramente.

No ako je katolički život tako bujan iako ima toliko obraćenja, odmah se postavlja pitanje, da li imaju i dovoljno svećeničkih i redovničkih zvanja. Prema broju vjernika broj domaćih svećenika je veoma malen.

I zambijski biskupi na sve strane traže i moli da dobiju što veći broj misionara. Međutim, po svemu se može zaključiti da će i tu doći do preokreta. U zadnjih nekoliko godina dva su bogoslovka sjemeništa upravo prepuna bogoslova. U prvim godištima bogoslovije ima sada u mjestu Mpima 97 bogoslova, dok ih je u završnim godištima bogoslovije u sjemeništu Sv. Dominika u Lusaki 45. Dakle, u svemu su za cijelu Zambiju 142 bogoslova, dok ih je prije 12 godina bilo tek 18. Ali da ti mladići doista ustraju na započetom putu prema svećeništvu, potrebno je za njih mnogo moliti. A onda, i kad postanu svećenici, treba im pomagati da ne podlegnu duhu još tolikih poganskih običaja i navika, koje ne može ni kršćanstvo preko noći posve iskorijeniti.

I redovnički se život pomalo ali ustrajno razvija. Gotovo da i nema biskupije koja ne bi imala svoju vlastitu redovničku žensku družbu. Za svog boravka u Zambiji ja sam sa svojim radnicima izgradio sedam redovničkih centara. Redovnički će život tek onda početi jače cvasti kad stariji vjernici budu počeli shvaćati da nije samo brak smisao života i osiguranje budućnosti njihovih sinova i kćeri, nego da oni mogu mnogo učiniti i za sebe i za druge odričući se braka i posvećujući svoj život Bogu. Inače je zanimljiva pojava da ljudi veoma cijene redovnice, ali ako koja od njihovih kćeri želi poći tim putem, teško pristaju na to.

Kao zaključak mogli bismo reći: zambijska Crkva raste i razvija se, ali na svom putu do pune zrelosti mora se probijati kroz razne poteškoće. Zato su joj potrebne naše molitve i naša pomoć. Sjetimo se toga u ovom misijskom mjesecu listopadu kad slavimo Misijsku nedjelju.

Br. Ilija DILBER

24. listopada
slavi se

MISIJSKA NEDJELJA

Crkva nas poziva da tog dana posebno molimo za misije, misionare i nova misionarska zvanja, a i da pomognemo misije materijalno svaki prema svojim mogućnostima.

Zambijska misa

Kako izgleda jedna misa u Zambiji, o tome nam piše naša zambijska misionarka Monika Okrugić u svom pismu od 27. lipnja 1982.

Danas smo trebali popisati u državnoj srednjoj školi dake koji su ove godine kandidati za svetu potvrdu. Stoga sam pošla tamo i na svetu misu. Toj misi je prisustvovalo preko tri stotine daka, no to nisu bili svi. Rekli su nam da su neki pošli na misu u grad.

Sigurno vas zanima kako izgleda jedna zambijska misa. Odmah vam kažem da je veoma živa i duga. Svečeniku su posluživala četiri ministранта. Tu je bio pjevački zbor i bubenjari sa svojim bubenjevima. Ovdje bez pjesme i bubenjeva nema nijedne svečanosti.

Kad je svečenik pristupao k oltaru, odjeknuli su bubenjevi, a onda je zbor gromko zapjevao ulaznu pjesmu. Nakon te pjesme svečenik je započeo misu pozvavši nas na pokajanje. No i za to pokajanje zbor je otpjevao odgovarajuću pjesmu. Odmah zatim zapjevao je »Gospodine, smiluj se!« i to svaki zaziv 20 puta. Na »Slavu« bubenjari su zabilježili svom snagom da onda zbor otpjeva »Slavu«.

Poslije zborne molitve te nedjelje zbor nas je uveo u prvo čitanje, pa onda u drugo, a kad je došlo na red čitanje Evandelja, najprije su opet zabubnjali bubenjevi, a onda je zbor otpjevao šest kicica jedne pjesme.

Svečenik je imao veoma kratku propovijed. A onda je slijedilo »Vjerovanje« koje je bilo veoma svečano: bilo je popraćeno pljeskom i bubenjanjem. Molitva vjernih bila je posebno duga. Nakon svakog zaziva slijedila je pjesma. Na prikazanje svi su u procesiji dolazili k oltaru da tamо stave svoj dar. Dok su se svi izredali trebalo je punih 17 minuta. Samo po sebi se razumije da je pjevanje popratilo i sam obred prikazanja, pa čak i pranje svečenikovih ruku.

Sve se stišalo tek za vrijeme dok je svečenik molio euharistijsku molitvu. No nakon podizanja opet odjeknuše bubenjevi. Međutim, možda je najzanimljivije bilo izvođenje Očenaša. Cijela ta molitva bila je, nai-me, popraćena posebnim obrednim plesom. Moram priznati da je to bilo veoma zanimljivo.

STO JE NEKA SVEČANOST VEGA, TO MORA BITI VEĆI I BUBANJ

Da se ne ponavljam, mogu reći da je do kraja misa sve bilo puno pjesme. Misa je trajala dva sata i 28 minuta. Ali na prisutnima se vidjelo da oni na taj način najbolje doživljavaju misu i da je to njihov način pobožnosti, koji nama Evropljanima može biti tut i previše bučan. Ali ako mi imamo pravo na svoj način pobožnosti, onda imaju i oni na svoj. Neka svatko slavi Boga onako kako njemu više odgovara.

Na kraju bih željela reći nekoliko riječi o bubenjevima. Najprije treba znati da ima raznih vrsta bubenjeva i da svaki od njih drukčije odjekuje. Veličina bubenjeva nam govori da li je neka svečanost doista velika svečanost ili nije. Jer što je veća svečanost to mora biti i veći bubanj. A da neka svečanost bude bez bubenjeva, tome mora biti neki velik razlog. Upravo se kod nas ovdje nešto takvo dogodilo. Kćerka jednog našeg uglednog župljanina udavala se za mladića koji nije bio katolik. Premda je on bio spremna da se vjenčaju u našoj crkvi, otac zaručničin je otkazao svaku svečanost. Pa kad su se vjenčali u crkvi, bila je pripremljena tek skromna zakuska, i time je bilo sve svršeno. Ljudi sad komentiraju kako je moglo tako tih proći jedno tako ugledno vjenčanje. Vjenčanje bez bubenjeva...

Na jednoj našoj ovdašnjoj misiji bilo je posve drukčije. Tu je jedna časna sestra slavila 25. godišnjicu redovništva. U toj proslavi sudjelovala je cijela misija. A kako je to bila veoma velika svečanost, to su za tu zgodu uzeli i najveće bubenjeve.

Sve vas srdačno pozdravlja i zahvaljuje vam za žrtve i molitve. **Monika OKRUGIĆ**

Mlada majka Karolina je umrla

U svom zadnjem pismu pisala nam je naša zairska misionarka sestra Anka Luketić o jednoj mladoj majci i njezinoj obitelji kako ih je pohodila velika kušnja. I onda je spomenula da je ta mlada majka Karolina teško oboljela od tuberkuloze zbog neimaštine i glada. Sad nam javlja o smrti te patnice. Uz tu vijest opisuje nam i jednu posve drugu stvar — krštenje i prvu pričest brojne djece na Uskrs. Pismo nam je poslala 20. lipnja 1982., ali kako ga je slala preko Belgije, putovalo je do nas malo dulje vremena.

Najprije od srca zahvaljujem svim dobročiniteljima koji nam pomažu svojim darovima. Kad ne bi bilo tih darova, ne znam kako bih uzdržavala svoje starce i starice, koji su posve ovisni o nama jer im nitko drugi ne pruža bilo kakvu pomoć. A onda, tu su i neke siromašne obitelji s brojnom djecom kojima ne možemo odbiti pomoći.

Prošli put sam vam pisala o mladoj ženi Karolini i njezinoj obitelji. Zbog prenapornog rada i zbog krajnje neimaštine teško je oboljela od tuberkuloze. A i muž joj je isto tako obolio. On, doduše, nije tako teško bolestan kao ona, ali dosta da ne može više raditi i zarađivati. A imaju sedmoro djece. Ja sam, nažalost, prekasno saznala za tu njihovu bljedu pa im moja pomoći nije mogla vratiti zdravlje. Karolina je sve više ginula i, eto, nedavno je umrla. Budući da je u crkvi bila i pjevačica i redovito čitala jedno od čitanja kod mise, cijela ju je župa poznavala kao plemenitu i uzornu ženu i majku. Stoga nije ni čudo da ju je i cijela župa ispratila na vječni počinak. A kako je pokojnica bila i voditeljica jedne skupine Marijine legije, to su na sporovodu nosili i zastavu Marijine legije. Dok su ljudi promatrali njezinu sedmoro djece, od kojih su najmlađem tek dvije godine, svi su plakali.

No nakon sprovoda suze su se ljudima osušile i malo tko već misli na onih sedam siromaha i na njihova bolesnog oca. Sad je sva briga za te jadnike pala na mene. Iako

SESTRA ANKA PRED STARACKIM DOMOM U DRUSTVU SVOJIH STICENIKA, KOJIMA JE ONA IZA GOSPODINA BOGA JEDINI OSLONAC

bolestan, sad je otac toj djeci jedina zaštita i sigurnost.

Na Uskrs jedno od te djece, djevojčica Eliza primila je prvu svetu pričest. Ljepo sam je nastojala obući da joj ublažim gubitak majke. No znam da joj majku ne može nitko i ništa nadomjestiti. Makar da su živjeli u krajnjoj bijedi, tu je djecu ipak uvijek grijalo majčinsko srce i pratio nježni majčin smilešak.

Ja sam odlučila i nadalje nastaviti pomagati tim siromasima koliko više budem mogla.

Na Uskrs smo imali 200 prvih pričestih. Od toga je stotinu bilo najprije kršteno, i za krštenje i za prvu pričest svu tu djecu pripravljali su njihovi učitelji u školi Izvan školske nastave, i to besplatno. Sve je to nadzirala jedna časna sestra Zairka i misionarka.

Ovdje broj vjernika neprestano raste, a crkve su nam jednako velike, pa svi i ne stanu u njih, napose ne za velikih blagdana i svečanosti.

Kod svete mise za te krštenike i prvo-pričesnike bilo je veoma lijepo. Na ulaz brojni su ministri pratići svećenika k oltaru posebnim obrednim plesom, a za prikazanje plesalo je 12 dječaka i djevojčica prvo-pričesnika pred samim oltarom...

Tako eto naši vjernici na svoj način oživljuju i doživljaju svetu misu.

Sve prijatelje sručno pozdravljam i preporučujem im se u molitve.

S. Anka LUKETIĆ

Piše: Aco VIDOVEČKI

Ljubav za ljubav

— Bog neka vas blagosloví i putujte sretno!

Tim se rječima oprostila upraviteljica Karitasova doma za napuštenu djecu od dvoje mlađih, muža i žene, koja je na rukama nosila malenu djevojčicu u povoju. Povojeno dijete koje je nakon mnogih službenih izjava, potpisana, pečata, konačno postalo »njihovo dijete!«. Prilazeći uzbudjenih srdaca k autu, mlađa majka iznenadeno klikne:

— Radovane, gledaj, grlice na autu. Gledaj, kako se ljube!

Nije pretjerala, jer doista na njihovu autu par grlica izvodio je svoju igru radosti. Kad im se približiše, grlice podigose glave, začuđeno pogledavši na njih, otrhnuše na obližnje stablo. Svojim letom kao da probudiše sve cvrčke na obližnjoj šivenici, a leptiri ih oblijeta-

vahu dok su se smještali u auto. Žuna zaključa na stablu, a ševa u visini, visoko pod suncem zapjeva pjesmu dječjeg smijeha. Kao da je htjela navijestiti: još ima dobroih duša među zlom svijeta. Auto zabruji, kreće, a nova majka zagleda se u oči djeteta koje je mirno zaspalo na toploj krilu.

Već su se vozili gradskom vrevom, u šutnji koju iznenada prekine mlađi muž rječima:

— O čemu razmišљaš...?

— Znaš, da me pomalo hvata tuga. Otvoriše mi se vrata prošlosti i sjetih se svoje pokojne bake. Poznato ti je da sam odrasla na selu kamo me moja mama donijela, jer se nije mogla u potratnim godinama brinuti za mene u gradu. Bila sam tako malena kao ova naša djevojčica. Kad sam odrasla, pošla sam ondje u školu i jednom zgodom našla se sama s bakom kod kuće. Moj tata već nas je napustio. Nisam imala mira u sebi, često sam mislila zašto je to učinio, ali nisam se usudila pitati mamu. Toga dana, sjedeći kraj bake, koja je kraljala hlače mlađem maminom bratu, iznenada zapitam:

— Čuj, bako, je li tata volio moju mamu?

Baka me začuđeno pogleda, spusti ruke na koljena, nekud se zagleda, uzdahne i reče:

— Volio, volio! Oni su se jako voljeli kad su stupili u brak!

— Pa zašto nas je onda napustio?

— E, dijete moje, duga je to priča. Bolje da je ne znaš za sada, kad još narasteš, pištaj mamu... Ja ču ti samo reći da se ona vrlo radovala, kad si ti započela svoj život

pod njezinim srcem. Sjećam se jednog dana kad je došla u pohode rođnoj kući. Pročitala sam na njezinu licu neobično veselje. Njezin poljubac bio je nekako toplij, a njezine mlade ruke držale su me oko vrata kao da me ne žele pustiti. Kao nježna mesnata klješta. Radost je isijavala iz nje kod rukovanja s djedom i ostalom braćom. Večer kao nikad... I jednog dana ostadosmo same u kuhinji, sjedeći jedna do druge, kao mi sada. Razgovaramo o svemu i svačemu. Na jednom tvoja mama stavlja ruku na moje rame i reče:

— Mama, ja ču postati majka. Osjećam život u sebi. Neko malo biće koje se već bacaka u meni kao da škaklja u srce svojim malim ružićama, a nožićama daje znati da je živo. Ponekad susstegnem dah i tada mi se učini da čujem kucanje malenog srca. Tada i moje srce zakuca jače, a znatiljelja raste u duši kao ogroman val: je li muško ili žensko? Pa slijede pitanja sve više: kako će biti to malo stvorenje, kakva će ustaša imati, a kakve boje očice. I poželjeh da budu plave kao nebo, mama, kao tvoje. Ne ljuti se, nastavila je dalje, ali ja sam radosna, jer kako osjećam — lijepo je i divno biti majka! Divno je darovati dio sebe, krasti Bogu nevidljivi dio da netko postane čovjek...! Na te se rječi nasmijala pravim djetinjnim smijehom, koji ispunji našu staru kuhinju, i obriše suzu radošti koja je kliznula niz njezino mlado lice.

Baka je tada zašutjela, zaledala se u susjedovo dvorište. Opazih, upijivši svoje oči u njezino lice, da je ono postalo mračno kao da je cr-

ni oblak pao na nj. Negdje je zacvilio pas. Netko ga je tukao, i dok je on cvilio, ja sam zgrabila njezinu od sunca ispečenu ruku, osjetih žuleve na njoj i rekoh puna znatitelje:

— A što je bilo dalje? Daj, reci mi dokraj...

Slobodnom rukom prihvati baka pregaču i obriše suze koje do tada nisam ni vidjele da se spustiš niz zamraćeno lice. Pogledavši me, uzme moje malene ruke u svoje, zagloda se u moje oči i nastavi:

— Dijete moje, kako je život krut! Vidjet ćeš to poslije, kad narasteš. Sada ti to ne razumiješ, no ću te: nakon devet mjeseci ti si došla na svijet. Vidjet ćeš, ako ikad postancš majka, što sve prati jednu majku, kako se dugo radosno čekanje pretvara u još dublju žalost koja često nikad ne prestaje. Bilo je tako i kod tvoje mame. Zabrinuta lica, tebe, malu, donješ k njoj da te vidi nakon poroda. Pomalo opravljena od porodajnih boli, gledala te, gledala, milovala, smiješila se, ljubila, dok neki glas ne izgovori:

— Gospodo, ne uzrujavajte se. Vaša mala ima samo polovicu jedne nožice. Pomicite se s tim, sve je drugo u redu.

— Radovane, znaš kako sam bila potresena, kad sam čula te bakine riječi. Jer to sam ja. Pogledah protezu na nedorasloj nozi i sriš mi prodoše tijelom. I kao da mi je nešto osvijetljilo bakine riječi... »kako je život krut...« A bakino lice postalo je neprekidno, blijedo, bez života. Popravih kosu na glavi, ruka mi dodirne lice, a ono je

bilo hladno. Osjetih trzaj na njem i od neke nemoći naslonih glavu na bakine grudi. Ona se trgne, nježno me pogleda, prihvati moju glavu i nastavi:

— Čuj do kraja kad toliko želiš. Mama nam je javila da si ti došla na svijet, da će, kad bude mogla, doći doma. Ništa više. Kako sam se radovala da vas obje vidim, a posebno tebe. Ta ti si dio svoje mame, ona je moj dio, mi smo jedno. No, ti to sada ne razumiješ. Ne znaš kako se prava majka veseli kad joj kćerka postane majkom. Kao da je ona ponovo postala majka, tako ti je to, dijete mojel Ali ću dalje... Došao je dan vašeg dolaska. Unjela te na rukama, zamotana da se ne prehladiš. Dočekah je na onoj zadnjoj stepenici pred hodnikom. Pružila sam ruke i ona mi tebe malenu stavi u moje ruke. Poljubismo se, ona me zagrljala tako čvrsto, da i sada osjećam taj stisak oko vrata, a tada udari u grčevit plać, te pomislih da mi te predala mrtvu. Pogledah tebe, a ti si baš tada otvorila svoje očiće kao da želiš pitati, što se to dogada.

Uđosmo u kuću. Mama me drži i plače. Ja začudeno ispitujem što se dogodilo, ona šuti i samo plača. Tek kad se dovoljno isplakala, uzme tebe iz mojih ruku i odmatavši pelene, krikne samo jednu riječ — »mama« i ponovno mi se bací oko vrata. U tren oka sve mi je bilo jasno. Tvojoj majci metnut je na leđa strašan križ, a u dušu usaden bol koja neće nikad proći. Tješih je, milovali kašiši nekad dok je bila mala kao ti. Pokušala sam govoriti meko kao što samo

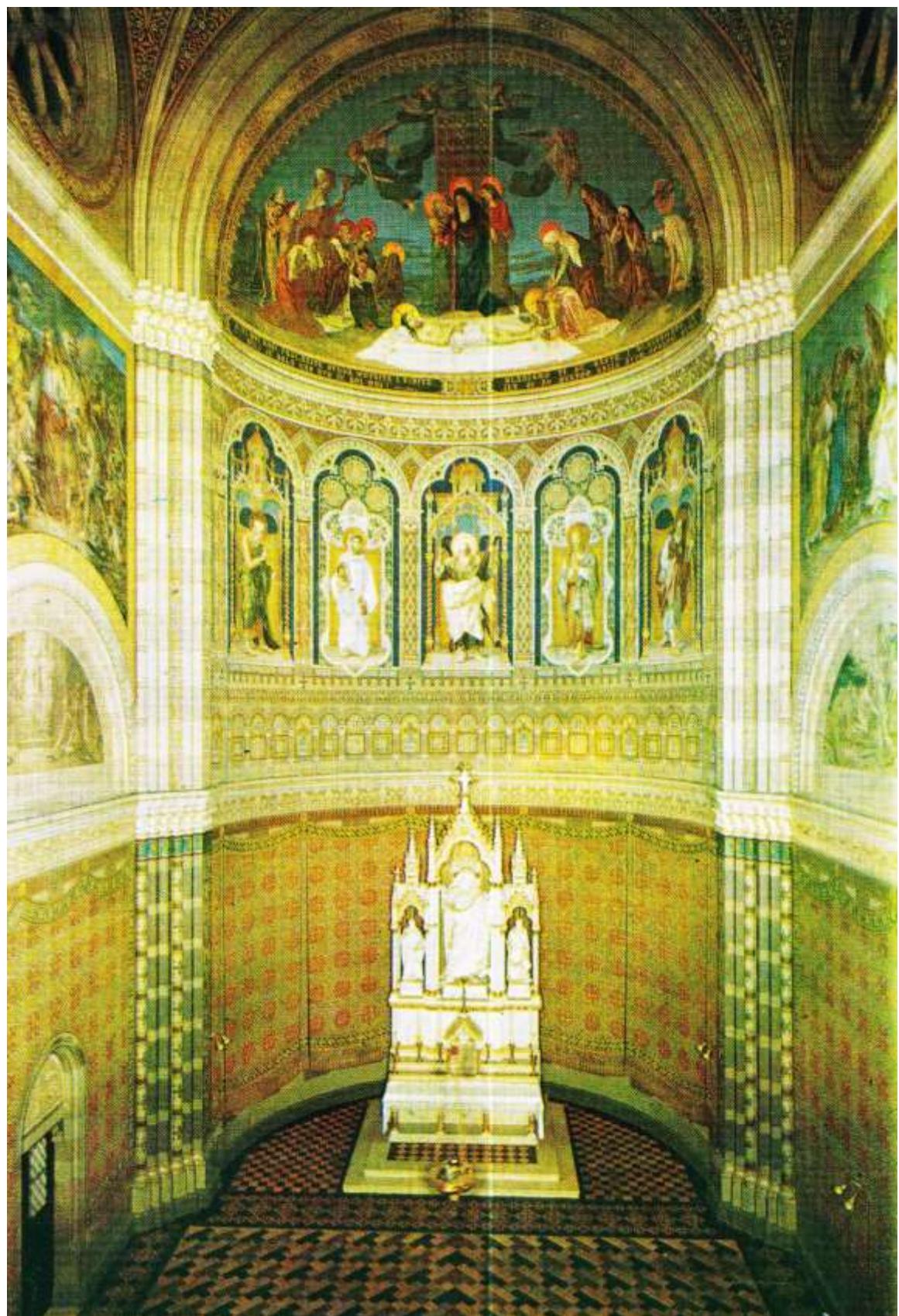
majka znade, ali tu je riječ preslabu. Pa i riječ jedne majke... No ti to sada ne razumiješ. Poslije... poslije... Sjećam se samo da smo na jednom obje zašutjeli i postale kao dvije tužne vrbe posadene negdje na raskršću.

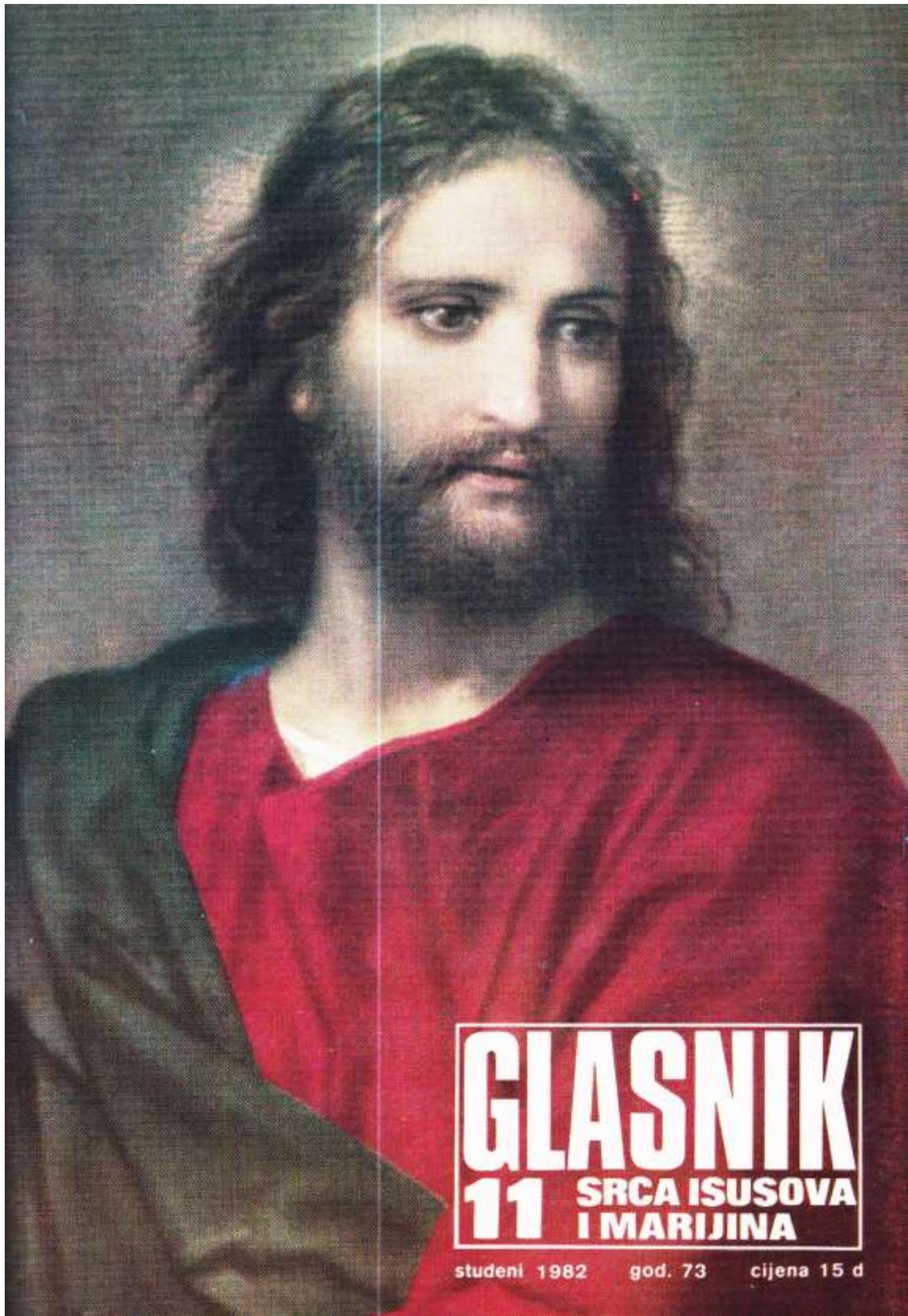
— Eto, Radovane, o tom sam razmišljala, pa o svom boravku kod djeda i bake, o običnom seoskom životu, o manjim i većim svadama s maminom braćom, o riječima bake koja me uvijek pred njima zagovarala i branila, da mi tako olakša bol za koju je ona kao majka znala da je nosim u mladoj duši zbog moje tjelesne mane i odijeljenosti od rodene mame, od toga što nas je kasnije i tata ostavio, što je moja sestra došla na svijet zdrava. Da, dobra moja pokojna baka! I dobra moja mama koja sigurno i danas nosi bol u duši zbog mene.

Oboje su šutjeli dolazoci sve bliže svom stanu u gradu. No mlada majka najednom je osjetila, da mora izreći sve do kraja, i to baš sada. Pritisak u duši bio je jak kao snaga motora koji je pokretao auto. Nježno se zaleda u oči djeteta u naručju i završi:

— Mi, Radovane, ne možemo imati djece, ti to znaš. Zato sam toliko navaljivala da posvojimo tude dijete. Ti si se opirao, ali u meni je radila sila materinstva, ja sam to moralu učiniti. Neki tajanstveni glas jednostavno me tjerao da vratim — ljubav: mami i bakil I ja sam danas sretna, jer smo oboje učinili nešto veliko, nadljudsko, božansko!

Ti i ja u našem životu nosimo ljubav u živom...

GLASNIK

**11 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA**

studen 1982 god. 73 cijena 15 d

Naslovna strana:

KRIST, NAŠ KRALJ

(Naslikao: H. HOFFMANN)

Na zadnjoj strani:

SVJETLOST VJEĆNA
SVIJETLILA NJIMA

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Valent Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinog broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poština plaćena u gotovu.

Krist - naš Kralj

Bezbrijni umjetnici nadahnuli su se na prizor Isusa pred Pilatom. Bio je to jedinstveni trenutak u povijesti svijeta. Laž tuži, sila sudi. Proces je »montiran«. Isus mora biti pogubljen. »Mi imamo Zakon i po Zakonu mora umrijeti, jer se gradio Sinom Božnjim.«

— Jesi li ti židovski kralj? — Isus mu odgovara protupitanjem:

— Govoriš li ti to sam od sebe, ili ti to drugi rečeš o meni?

...

— Ti si, dakle, kralj?

— Ti kažeš! Da, ja sam kralj! Ja sam se zato radio i došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je od istine, sluša moj glas.«

Nije bilo teško vjerovati Isusu kad je zapovijedao bolestima, smrti, pa i samom davlu. Ali vidjeti u njemu Kralja i Boga sada, kad je pobijeden, slomljen, prezren i osuden, može samo najveća vjera. U tom trenutku u Bogo-Covjeku nema više ništa božanskog, a uskoro, kad ga budu gola raspeli na križ, zanijekat će mu i sve ljudsko. Vidjeti u njemu Kralja i prihvati Boga, može samo ljubav utemeljena na vjeri, jer viđi više od očiju i shvaća dublje od razuma.

Da, On je ipak Bog, Kralj i Gospodar svega svijeta! Dokazat će to na neobičan način. Upravo zlom voljom ljudi poslužit će se da ispunji svoju svetu volju. Predat će se njihovoj mržnji, da bi ispunio svoje djelo ljubavi. Upravo time što će ga zli ljudi zanijekati, osudititi i ubiti, staviti će mu u ruke kraljevsko žezlo, koje je sam dobrovoljno ostavio u trenutku kad se utjelovio, da bi kao čovjek mogao trpjeti za čovjeka. Budući da je ljubavlju svladao sve čovjekove zablude i mržnju, samog je čovjeka oslobođio od zablude i mržnje i darovao mu Božje posinjenje — postao je njegov Gospodar i Kralj.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. STUDENI 1982. BR. 11

S A D R Č A J

U našem podneblju studeni donosi velike promjene u prirodi i životu ljudi. Sunce je slabije, zrak hladniji, magle duge i gусте. Priroda zamire, ljudi se povlače u tople domove. Već prvog dana tog mjeseca zavlada ozbiljno, svečano raspoloženje. Bagdan je Svih Svetih. Bog nam po svetima dovikuje: »Budite sveti kao što sam ja svet!«

Sutradan je dušni dan. Ne dan mrtvih! To nije točan naziv! Ako su tijelom umrli, ne znači da su mrtvi. Oni su samo prešli u drugi život — jer čovjek ima besmrtnu dušu — i odan je nam preko okičenih grobova oni poručuju: I ti ćeš prijeći k nama! Živi kako su živjeli sveti, pa se ne boj smrti! Živi poput biljke koja je rasla, cvala i plođove dala. Osjemenila se i sada ide u zasluženi mir da bi nas u proljeće obradovala novom svježom mladošću.

Glasnik želi u nama stalno buditi i podržavati kršćansku vjeru i nadu da bismo rodili rodom ljubavi: Živi i ucjepljuj se u Krista, stablo Života Vječnoga. Rodi rodom kršćanske zrelosti, pa se ne boj smrti!

Umrijeti znači: prijeći iz vremena u vječnost! Tim mislima prožet je osobito ovaj studenacki broj Glasnika. Uzmi ga, čitaj i razmišljaj! Ponudi ga i svojim prijateljima! Još nešto! Učini svoj Glasnik još dražim svojim listom. To možeš tako da zaostriš pero i pišeš. Tvoja suradnja čitat će se i onda kad tebe više ne bude. Tako se uključuješ u veliku Glasnikovu obitelj.

STANDARD I VJEĆNOST, J. Anto-lović	— — — — —	364
ČOVJEK NA SVOM MJESTU, R. Grgec	— — — — —	365
HVALA NA PISMU	— — — — —	366
VRIJEME JE DAR, V. M.	— — — — —	368
PJESNIK SRCA ISUSOVA, V. Pri-banić	— — — — —	369
ŠTO ZNAČI BITI SVET?, F. Pše-ničnjak	— — — — —	370
TRI POGREBNA SLAVLJA U ĐA-KOVU, P. Bulat	— — — — —	372
POBIJEDIT ĆE ŽIVOT, V. Miklo-bušec	— — — — —	374
BRATOVŠTINA SV. JOSIPA, M. Radanović	— — — — —	375
PRAVO RJEŠENJE, P. Ribinski	— — — — —	376
ŽUPNIK ARŠKI I EUHARISTIJA, F. Višnjić	— — — — —	377
ZAGREB DOBIO NOVU CRKVU, V. M.	— — — — —	378
ISUS KAO REVOLUCIONAR?, I. Fuček	— — — — —	380
S PRIJATELJIMA JE LAKSE, M. Nikolić	— — — — —	382
TKO MISLI NA SMRT, VOLI ŽI-VOT, M. Szentmártoni	— — — — —	384
PUČKA POBOŽNOST U LATIN-SKOJ AMERICI, M. Rusan	— — — — —	386
DARUJE IM SVOJU LJUBAV, E. Verlić	— — — — —	387
SVEĆANOST POLAGANJA ZA-VJETA, M. Okruglić	— — — — —	388
DOBILA SAM NOVU SLUŽBU, S. Novotny	— — — — —	390
PRIJETI NAM GLAD, S. Mužić	— — — — —	391
NOVE KNJIGE	— — — — —	392
ZAHVALNICE	— — — — —	393
PATNJOM SPAŠEN, I. Prugovečki	— — — — —	394

Standard i vječnost

Ova opća nakana Apostolata molitve pogada srž problema našeg vremena. I mnogi od onih, pogotovo mladih, koji su bili kršteni, koji su išli na vjerouaš, primili prvu pričest i potvrdu, dakle, koji su bili vjernici i kršćani, danas su zatravljeni materijalističkim i potrošačkim sklonostima, tako da, ako ono vjersko možda i nisu potpuno zabacili, svakako su veoma zanemarili. Mnogi mlađi ljudi, zavedeni i zarobljeni potrošačkim mentalitetom, neobuzdanom željom da steknu što više materijalnih dobara, da imaju dobru plaću, lijepu kuću, da imaju mnogo novca,

da mogu trošiti, i izvljavati se, ostavljaju vjeru i prihvataju one ideologije i one sisteme, koji im obećavaju raj na zemlji. Praktični materijalizam kao životni pogled na svijet žanje nemilosrdno mlađe ljudi te ispraznjuje njihova srca, nudeći im užitke u dobrom jelu, u piću i alkoholu, u seksu, pa čak i u drogi.

Posljedice su svega toga dobro poznate, osobito u visoko razvijenim zemljama, no tendencije za takvim načinom života očevide su i u manje razvijenim zemljama, samo što im nedostaju sredstva da si priuštite sve ono što bogatijima stoji na ras-

polaganju. Posljedice su: toliko rano ubijenih života, toliko razočaranih i očajnih, toliko razbijenih brakova, toliko samoubojstava. Sve su to očevidni znakovi o istinitosti Isusovih riječi, da čovjek ne živi samo o kruhu, već da u svome srcu osjeća potrebu i glad za drugim, duhovnim, višim vrijednostima.

Članovi Apostolata molitve molit će ovaj mjesec da biti ljudi, osobito mlađi, tragične žrtve materijalističkog i potrošačkog mentaliteta, ponovo osjetili potrebu i glad za Bogom te prihvati svoje vječno određenje. I ovo posljednje je veoma važno, jer danas možemo susresti ljudi, koji još misle da su vjernici, a da ipak sumnjaju ili čak ne vjeruju u prekrogodi život, dakle, u čovjekovo vječno određenje. Ta sumnja i nevjera čista je posljedica praktičnog materijalizma, koji stvara veliku zapreku, a na čovjekovu neprocjenjivu štetu, da bi mogao osjetiti potrebu za nečim višim što nadilazi čisto tjelesne potrebe.

Mi ovih zadnjih godina osjećamo i sve veću nestaćicu duhovnih zvanja, što je također posljedica potrošačkog mentaliteta. Ukloniti taj mentalitet, znači otkloniti i jednu od glavnih zapreka budenja novih zvanja. Kako rekoh na početku, ova nakana Apostolata molitve zahvaća u jedan sržni teški problem. Molimo za njegovo uspješno rješenje.

Josip ANTOLOVIĆ

Čovjek na svom mjestu

Piše: prof. Radovan GRGEC

U svojem poznatom romanu »Junaci Pavlove ulice« Ferenc Molnár piše o Janošu Boki, četrnaestogodišnjem dječaku: »Jednom riječju izgledalo je da je Boka pamećan dječak, i on je otpočeо svoju karijeru kao čovjek koji će — ako se u životu i ne popne vrlo visoko — ipak biti uvijek čestit čovjek i znati da čvrsto stoji na svom mjestu.«

Potrebniji su nam više nego ikada ljudi na svom mjestu. Njihova karijera nije u tom da budu »karjeristi«, tj. da trče za visokim položajima i častima u društvu, ne obazirući se ni na koga, nego da budu čestiti ljudi koji savjesno vrše svagdanje dužnosti i čvrsto stoje na svom mjestu. Takvi se ljudi ne radiju nego odgajaju. Njihovi značajevi kuju se u kovačnicama života i roditeljskog odgoja.

Koliko li smo puta grozničavo, ali bezuspješno, tražili čovjeka na svom mjestu da nam vratí vjeru u Boga i u ljude, da nam pomogne u teškoćama i hitnim potrebama, bilo kad se radilo o obrtniku koji treba da popravi kvar u kući, ili o prijatelju koji će nas saslušati i utješiti, ili o liječniku koji bi mogao da nekome spasi život! Tražili smo »dežurnoga«, ali ga nigdje nije bilo, pogotovo ako je to bilo po noći ili za vrijeme vikenda.¹ Bogom smo svi jednaki, a Nije bilo čovjeka na svom

mjestu. I tako mi već odavno po stanovima i ustanovama, po šalterima naših administracija i birokracije, u susjedstvima i među stranim ljudima, tražimo čovjeka na svom mjestu.

Kršćanin mora shvatiti kako ne može biti pravi kršćanin ako nije čovjek koji »čvrsto stoji na svom mjestu«, koji vrši svoje staleške i obiteljske dužnosti, koji mora biti uvijek »dežuran« da pomogne bližnjemu u nevolji i potrebi. Ta služba bližnjemu ne prestaje nikada, a bližnji je svaki čovjek bez obzira na svoj društveni položaj, naobrazbu, rasu ili klasu.

Nažalost vidimo kako se usluge pružaju u prvom redu moćnicima, bogatašima i onima od kojih očekujemo protuuslugu. U vrijeme mita i napojnica, protekcija i privilegija, »plavih kuverti« i »VIP-a« (veza i poznanstava) potrebna je hrabrost »čovjeka na svom mjestu« koji stoji na raspolaganju svakom čovjeku, a naročito onima malenima, bespomoćima, neukima, siromašnima, nemoćnim i diskriminiranim.

Kardinal Luciani, kasnij papa Ivan Pavao I. upozorio je više puta svoje učenike i slušatelje kako čovjek vrijedi po onom što jest pred Bogom, a ne po onom kako izgleda pred ljudima. Pred Bogom smo svi jednaki, a kršćanin treba da Božju prav-

du nastoji provesti u djelo u ovozemnom životu i tako privoditi svoj udio u borbi protiv društvene nepravde, diskriminacije i korupcije, shvaćajući svoje mjesto kao službu bližnjemu.

Kad god sretнемo takva čovjeka u džungli čelika i asfalta, život nam postaje vedriji i radosniji jer osjećamo da u grudima naše civilizacije ne kuca samo srce od betona, da ljudi nisu samo strojevi i »karjeristi«, da pravda i ljubav nisu samo prazne riječi. Uzalud sav napredak znanosti, tehnike i civilizacije, ako ne bude dovoljno ljudi na svom mjestu! Uzalud i naš roditeljski odgoj ako svoju djecu učimo samo pravilima uspješnog ponašanja u društvu, ako nastojimo samo da naučimo koji strani jezik i koji instrument, da imaju dobre ocjene u školi i da se nikad nikome ne »zamjeraju«, a ne naučimo ih da budu ljudi na svom mjestu, da opće dobro prepostavljaju svojem vlastitom, da imaju pravo srce i čestit karakter.

Njihovo srce treba da bude okrenuto prema braći ljudima ili, kako bi to rekao kršćanin da bude u najužoj povezanosti sa zajednicom općinstva svetih, čiji blagdan slavimo početkom ovog mjeseca. Tu zajednicu sačinjavaju ljudi od kojih je svaki bio i ostao »čovjek na svom mjestu«.

hvala na pismu

SVJEDOČANSTVO MAJKE SLAVONKE

Mnoge majke se boje djece jer žele imati slobodan i ugodan život. Ali što je ugodno danas, ne mora biti sutra. I obratno!

»Nakon gripe 1957. obolila sam na pluća. Bila sam udata, a imala sam 25 godina. Bolest je bila teška, a desilo se da sam i zatrudnjela. Pošalju me ginekologu. Bila sam trudna dva i pol mjeseca. Ginekolog mi savjetuje da je najbolje prekinuti trudnoću. Liječnik za plućne bolesti mi je rekao da ne smijem roditi, jer imam otvorenu kavernu. Još mi vell, ako ču roditi da će umrit, a dite će ostati sirota. Sada moram dite odstranit, a kad ozdravim moći će roditi. Bila sam plahne naravlj i rekla sam da to ne mogu učiniti. Zao mi je diteta, jer mi je jedno, i to prvo, umrlo. Rekli su mi da ne može dobro svršit, ali da trošim lijekove i dolazim na kontrolu. Na to sam prishtala. Ali sam se žarko molila dragoj Gospi da mi bude u pomoći i pridala sam sebe i dite njoj pod okrilje, pa što Bog dade. Rodila sam sretno i lako, a dite je bilo teško 3 kilograma i 800 grama. Doktor me odmah poslao u bolnicu da primam zrak, jer da mi pluća neće izdržati. Oboljenje je bilo na strani koja više nije ni radila. Stari doktor Gabin, šef bolnice u Osijeku, prebjedao me, zajedno sa svojim pomoćnicima. Kad me gledao na rentgen, pitao me čime hranim dite,

jer nisam smila dobit. Kažem mu kako su mi u rodilištu dali recept. Onda mi veli: 'Tvoj se doktor boji za tebe, ali tebi je dite više pomoglo nego da si stotinu puta zrak primila. Bit ćeš zdrava ti i tvoje dite. Da si ga odstranila, kako su ti govorili, sigurno bi otišla pod ledinu. Sada ipak ostani kod nas da ti se zdravlje učvrsti, pa ti se nikad neće vratiti kaverna koja ti je u trudnoći zarašla. Ako me ne poslušaš, kaverna će ti se otvoriti na drugoj strani'.

No, di to more biti da ja ležim u bolnici, a doma treba dite hranit i toliko toga radit. Nisam ga poslušala, pa je bilo kako mi je rekao. Nakon devet mjeseci otvorili mi se kaverna na drugoj strani. Opet k doktorima pa se liči. A ja opet zanila dite. I opet su mi u bolnici govorili isto: 'Ne smiš roditi! Bilo je to jako teško meni i mom čoviku. Opet sam sve pridala dragoj Gospi, i sretno rođila drugo dite, a od kaverne ostao samo ožiljak. To mi je dite umrlo kad mu je bilo petnaest mjeseci. Umrlo je od dične bolesti. Dalje sam bila dobro, ali sa slabijim plućima.

Ove godine sam u Gospinom mjesecu kraj Gospina kipa dočekala vinčanje svog diteta koje po doktorima nije smilo doći na svit, a ja da ne umrem. A, eto, živa sam ja i moje troje zdrave dice. Uzrasli su, Bogu hvala, uza me. Dva andelka čekaju me kod Boga.

Ovo vam pišem, jer osjećam dužnost da se javno zahvalim Srcu Isusovome i dragoj Gospi, koja mi je pomogla, kao i vašem dragom Glasniku, iz kojega sam kroz više godina crpila snagu za dušu da prebrodim sve što me snalažilo. A, bilo je muka, bilo! Najteže mi je bilo kad mi je i rodbina govorila da sam luda što bolesna radam, a sad mi kažu: 'Blago tebi! Imaš svoju dicu i svoju pomoć!' Tako vam je to.«

**Zahvalna
majka SLAVONKA**

PITANJE OPROSTA

»Da li još vrijedi potpuni oprost uz molitvu: 'Evo, o moj dobri i preslatki Isuse, namijenjen dušama u čistilištu?«

Emilija HORVAT

Preobilnim duhovnim blagom oprosta koje nam Crkva nudi, nastojimo se obilno koristiti. Oni nas potiču da stalno živimo u milosti Božjoj, da izbjegavamo grijeh i grješnu prigodu i da se iskreno trudimo oko vlastite kršćanske savršenosti.

Uz navedenu molitvu dobijete potpuni oprost u sve korizmene petke, ako je mo-

lite poslige pričesti pred raspolom. U svako drugo vrijeme dobijete djelomičan oprost. O tome čete sve potrebne upute naći u molitveniku »Srce Isusovo spasenje naše« na str. 30—38. Cijena molitveniku je 130 dinara. Možete ga dobiti preko Glasnika.

JELENI

Jeleni, koja se javila u rujanskom broju Glasnika, iznoseći muke svoje mlade duše, koju potapaju valovi vjerskih sumnji, i još ima samo malo, malo vjere, odgovara jedna studentica:

»Znam, Jeleno, nije nimalo lako živjeti u sredini gdje većina prijatelja misli drukčije nego mi. Mi vjerujemo, a oni ne vjeruju. Oni ne vjeruju u »nekakvog« Boga koji je stup svjetlosti, stup sunca u našem životu. Ne vjeruju da je duša besmrtna. Ne vjeruju da sebe potpuno postizavamo samo tako što se potpuno darujemo drugima, osobito onima koji nam ne mogu uvratiti. Ne vjeruju da se velika unutarnja

svjetlost i mir postizava samo vjernošću u »stnim stvarima.

Bog se našim tjelesnim očima ne pokazuje, jer ga nisu kadre vidjeti. Zato ga samo vjerom dohvaćamo. I apostol Toma je očima gledao samo Isusa čovjeka, ali je vjerom »dodirnuo« Boga. Zar bi nam se Bog morao ukazivati samo zato da rastjera našu sumnjičavost? Ako nismo spremni ići za njim prije nego nam se pokaže, nećemo ni poslje. Do sigurnosti o Bogu dolazi se sasvim drugim putem, a nipoštoto grčevitim mozganjem o njemu, da li postoji ili ne postoji. Pokušajmo ga radije potražiti u stvarima oko sebe, u njihovu smislu. Pokušajmo voljeti čovjeka kraj sebe. Pokušajmo živjeti čiste duše i ići na pričest. Pokušajmo čitati Bibliju i razgovarati o njoj s drugima. Da bismo Boga našli, ne mora se mijenjati On, nego mi. Jeleno, dopusti, napokon, da i vrijeme učini svoje. Ako su oblací zastri nebo, ne znači da nema sunca. Ustraj u molitvi! Moli, da naučiš moliti! Ako i padneš, ne predaj se, Bog je uza te!

Studentica iz Zagreba

JELENI Ž. IZ DRAŠKOVCA

Jeleno, u rujanskom broju objavljen je i tvoj iskaz nabujale radosti s Bogom. Uredništvo bi voljelo znati tvoju punu adresu. Zar ne bi mogla još koji put naoštiti pero! Nije to valjda jedino svjedočanstvo tvoje vjere. Javi se! Možeš i preko svog župnika,

MUKE DRUMSKOG VOZAČA

Ja sam običan drumske vozač. Redovito čitam Glasnik Srca Isusova i Marijina i Glas koncila. O mnogim stvarima lijepo pišete jer su lijepi, i to je dobro. Ali bi možda više trebalo pisati i o onim ružnjima, ne bismo ih možda kako uklonili iz svoje sredine. Mene, na primjer, strahovito muči psovka koju moram slušati uvijek i svuda oko sebe. Psovači nam vrijedaju sve ono najsvetiće: Boga, Isusa, Majku Božiju, oca, mater, kruh, sunce, krv Isusovu, i što sve nel! Čudim se tim ljudima, kako ne shvate da se njihovim jezikom služi satona?

Ante DIZDAREVIĆ

Slažemo se s vama da se jezikom psovača služi sam satona da pogrdi Boga i kršćanske svetinje. A u tom što oni to ne shvaćaju, očituje se tajna zla i Zloga, koji uvijek skriva svoje pravo lice. Kad ga otkrije, onda je kasno, jer to biva samo u trenutku zagrljaja koji znači konačnu pripadnost. U ovom slučaju na vječno osuđenje. Kao kršćanima nam je stalo da se spasi svaki čovjek i da Boga nitko ne vrijeda. Zato ćemo psovača na zgodan način opomenuti i za njega moliti. No, psovači nam mogu biti i stafan poticaj da slavimo Boga. Kad god čujemo da ga netko opsuje, mi recimo: Blagoslovjen буди Bog!

VRIJEME JE DAR

MOST U VJEĆNOST

Zar svoju misao još nikad nisi zaustavio pred tajnom vremena? Ta i nas nosi ta rijeka bez obala, ali dok smo tu, još nismo stigli u bezdan vječnosti, odakle nema povratka, ali gdje nema ni popravka. Probudimo se, dakle, od sna. Otvorimo oči! Zagledajmo se u gorde planine, u svjetlo sunca i bistrinu rijeke. Zagledajmo se u cvjetni sag livada i galebova vitka krila i recimo Onome koji ih stvoril: Hvala! Recimo: hvala, prije nego se naše vjede smire, a usne prekrije suho bljedilo. Hvala — je most u vječnost.

LICA OŽARENA RADOŠĆU

Ljudski je život začudujuće divna pojava. Koliko ga samo ljubimo usprkos svim brigama, mukama i tugama. Jesmo li odgonetnuli tajnu krvi koja nosi život našim žilama? Jesmo li odgonetnuli tajnu misli kojom obuhvaćamo svemir, dotičemo neizmjernost, dohvaćamo vječnost? Ne, ne! Pred nama nije mrak! Nečija ruka upalila je u nama svjetlo kojim gore obzorja vječnoga Života, i naša su lica ožarena radošću djece koja mole: »Oče naš!«.

NE GUBI VRIJEME!

Zar nikada nisi promatrao djecu na livadi, kako u klopku svojih malih ručica nastaje uhvatiti velikog, šarenog leptira sreće? On i tebe obliće. Otvori svoje ruke svim naporima života prije nego se zgrče i obamru. Ne boj se suočavanja s onim što razdiri tvoje tijelo i zaustavlja kucanje srca. Ne boj se tjeskobe koja stiže grlo i trenutke čini duljim od vječnosti. Ne boj se boli u kojoj toneš kao u ponornim vodama čemera. Ništa nisi izgubio, nego si sve zadobio, ako sve staviš na patenu predanja, te s kruhom i vinom prineseš Ocu. Ako svoje patnje združiš s Kristovima, i ti ćeš sigurno imati Kristovo lige. Ne gubi vrijeme! Reci: Hvala za sve što me vodi zori uskrsnuća!

ZVIJEZDA VODILJA

Siva jednoljčnost sapela je tvoje dane. Jučer i danas su isti. Kraj tebe vrve mnogi, kao što si ti, a zvijer besmisla cijedi vam moždinu i otrovom rastače srce. Zar nema izlaza? Ne, nema ga izvan tebe, nego samo u tebi! Počni život opet gledati okom djeteta da u njemu prepoznaš zaboravljeni dar. Sjeti se prvog »da« što si ga prošaptao srcu s kojim si počeo plasti zajedničke niti ljubavi. Sjeti se prve plaće koju si donio u svoj dom. Tvoje su ruke donijele radost i nadu. Mislio si na sutra i čekao novi dan. On je i opet pred tobom, dan za novi vječni Dan radosti. Ali ti valja prije proći kroz noć. Ljubav je zvijezda vodilja.

JOŠ DANAS

Ni s kim se ne razidi a da mu nisi poklonio svoju ljubav, jer ćeš inače sam ostati siromašan. Ljubav je blago kojega to više imаш što ga više dijeliš. Tudi jecaji stvorit će najveću ranu u tvom srcu ako si ih prečuo. Sve vrijeme koje nismo poklonili, izgubili smo. I najvrede ruke najmekanje su za otiranje suza. A mi puštamo da tude suze padnu pred nama i skamene se te nam zatvore put prema sreći. Na kraju i sami kažemo: Bili smo ludi! Oh, čujte me, ljudi! Još vas nosi rijeka vremena, još je moguća promjena. Još danas! Prije vječnog DANAS.

NI S KIM SE NE RAZIDI A DA MU NISI POKLONIO SVOJU LJUBAV

I najdulji ljudski vijek na kraju je uvijek kratak. Naši dani odmiču nečujno ali us trajno, kao sjena oblaka na planini kad ga vjetar goni. Vrijeme odmiče i bježi kao pjesak u klepsidri. Ne vraća se!

Valentin MIKLOBUŠEC

Pjesnik Srca Isusova

Hrvatska književna javnost ove je godine u »Danici« zapazila dvostruku godišnjicu dubrovačkog književnika sedamnaestog stoljeća koji je od svih svojih prezimenjaka književnika ostavio u hrvatskoj književnosti najdublji trag. To je JUNIJE PALMOTIĆ, koji je živio u »hrvatskoj Ateni« od 1607. do 1657. Svoj relativno kratak životni tijek ispunio je trajnim vršenjem raznih državnih službi u Dubrovačkoj Republici i neprestanim stvaranjem književnih djela. 375. obljetnica Junijeve rođenja i 325. godišnjica njegove smrti izvršna su prigoda da se sjetimo kako je Džono svojim scenskim djelima dvadesetak godina dominirao na repertoarima dubrovačkih kazališnih družina svoga vremena. Postao je poznat po svom scenskom djelu »Atlanta«, a još više po istovrsnom djelu »Pavlimir«, koje označuje vrhunski domet Palmotićeve spisateljske umjetnosti.

Pisao je i duhovne pjesme. U svojoj drugoj pjesmi o sv. Katarini Sienskoj spjevao je stihove koji ga učiniše prvim hrvatskim pjesnikom Srca Isusova:

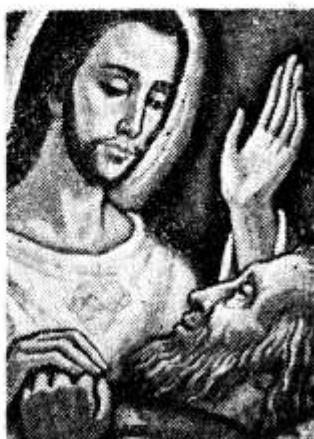
»U čestito njega krilo uljesti se uslobodi,
I tu obri stanje milo,
I već nikud ne ishodi.
Pače hrli u blaženo Jezovo Srce i s njime zajedno
živi sjedinjeno, srce moje
po sve vrimel!«

Ovi stihovi nisu samo naravni titraj Palmotićeve pjesničke žice, već i vrhunaravni pjev prvog hrvatskog slavljuje Srca Isusova u Duhu Svetom. Ako nitko ne može reći: Gospodin Isus, osim u Duhu Svetom« (1 Kor 12,3), još manje može netko pjesnički prereti najdublju želju Srca Isusova: »Ostanite u meni, i ja u vama! A to je srce kršćanstva. Palmotićevi stihovi nalaze najdublje i najljepše ostvarenje upravo u tajni Euharistije pa su i te kako upotrebljivi na euharistijskim svečanostima, koje su, znamo, upravo sada posebno aktuelne.

Na kraju jedan upit: Je li to baš slučajno da se Hrvatsko narodno svetište Srca Isusova u Zagrebu nalazi upravo u ulici prvog hrvatskog slavljuje Srca Isusova iz Dubrovnika? Zar bi bilo presmiono reći da je to simbolika veze hrvatskog sjevera i juga upravo u Srcu Sina Božjega i Sina Čovječjega?

(Bilješka: Oberi = izaberi; stanje = dom, boravište; viku ne = nikada ne).

Vladimir PRIBANIĆ

Što znači biti svet?

Mnoge su nam stvarnosti naše vjere bliske i razumljive, no kad ih želimo izreći, nedostaju nam riječi. Tako je i sa svetošću. Što znači biti svet? Što je svetost? Susretnemo li uistinu sveta čovjeka, reći ćemo bez okljevanja: Ovo je Božji čovjek, svetac. Nademo li se u kojem prošteniju, obuzet će nas doživljaj strahopoštovanja: Ovo je mjesto sveto. U naše vrijeme pojava svetih ljudi privukla je osobitu pažnju Crkve: i vjernika i pastira. Od g. 1955. do danas proglašeno je svetima više svetih osoba nego npr. od sredine 17. do sredine 19. stoljeća. Fenomen svetosti i svetaca popraćen je danas brojnim znanstvenim raspravama i životopisima koji istražuju likove tih ljudi, njihov duhovni svijet i život, njihovu psihologiju. I romanopisci poslužili za tom neobičnom gradom. Židov Franz Werfel piše roman o sv. Bernardici, J. Jørgensen o sv. Franzi Asiškom. Poznajemo i filmove o sv. Tomi Becketu, o sv. Franzi Asiškom, o sv. Vinku Paulskom. O sv. Maloj Tereziji pišu se učene teološke rasprave. Neki se boje tog oživljenog zanimanja za svece radi ekumenских razloga.

No podimo na korijene. Što znači biti svet? U Svetom pismu ovaj nas izraz zaplijuskuje sa svake stranice: svet je Bog, sveto je mjesto gdje on boravi, Isus Krist je »Svetac Božji«, kršćani su sveti. Što to znači? Dok prorok Izaija (Iz 6,3 sl) u vidjenju motri andele, koji kliču Bogu »Svet, svet, svet«, doživljava svu Božju veličinu, uzvišenost, postaje svjetan koliko Bog nadilazi ovaj svijet. Izrazom »svet« pokazuju se da je Božje biće po svojoj naravi drukčije od ostalog kozmosa, da Bog transcendiruje svijet, kako se to stručno vodi. Izaija je malen pred tim Bogom. No on doživljava još nešto: Bog je drukčiji i po svojoj »čudi«. Pred njim se prorok osjeća i čudoredno malen, moralno problematičan, nije čist pred čistim Bogom. Tu svetost znači i moralnu Božju čistoću. Bog je u svom biću i u svom djelovanju daleko iznad ljudskih predodžaba.

Nas, dakako, osobito zanima Novi zavjet, odnosno stvarnost u koju smo i mi po Isusu Kristu uključeni. Sveti Pavao ne ustručava se sve kršćane nazvati svetima. On piše »posvećenima u Isusu Kristu, pozvanima da budu sveti« (1 Kor 1,2). Uočimo nijansu: kršćani su posvećeni, nešto se, dakle, na njima dogada, slično kao sa stvarima koje su određene za kult Božji, oni bivaju posvećeni kao hram, koji je Božje prebivalište: »Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Božji prebiva u vama? ... Svet je hram Božji, a taj ste vi« (1 Kor 3,16 sl). Kršćani, dakle, imaju posebno posvećenje, dostojanstvo, svetost po

tome što Bog u njima prebiva kao u hramu. To se osobito zbiva po sakramentima, u prvom redu po krštenju. Oni na taj način postaju drukčiji, na nov način povezani s Bogom i njegovom stvarnošću. No Pavao dodaje još nešto: ovako posvećeni kršćani su još i pozvani da budu sveti. Od njih se, naime, i osobno traži da i u čudorednom ponašanju postanu drukčiji, tj. bolji od »običnog« ljudskog ponašanja koje je u velikoj mjeri zlo, grešno, ispod čovjekova dostojanstva. Pravi kršćanin postaje u potpunom smislu svet ako ispuní dva uvjeta: svet je po tom što ga Bog posvećuje prisutnošću svoga Svetoga Duha, i po tom što dosljedno tome i sâm djeluje. I kao što se Bog svojim bićem i djelovanjem izdiže nad ovaj svijet, tako i kršćanin posvećenim bićem i svetim djelovanjem postaje drukčiji od ostalog svijeta.

Sveti ljudi u životu su doista — drukčiji. Ne da se prezirno ili oholo izdvajaju od ostalih. Drukčiji su jer imaju drukčije srce, jer imaju dušu posvećenu Božjom milošću, pa im je onda i djelovanje preobraženo. Oni se ne priлагoduju načelima koja obično vladaju svijetom: želi za vladanjem, za posjedovanjem, za ugledom, popuštajući bezobzirnosti prema ljudima, preprednosti srca. Oni, naprotiv, ostvaruju načela izražena u Isusovim blaženstvima, koja se upravo na blagdan Svih Svetih čitaju u misnoj liturgiji. Ta su načela doista drukčija od načela »svijeta« (u biblijskom jeziku »svijet« znači svijet bez Boga). Sveti su stoga drukčiji ljudi. Ljudi ih često ne razumiju, ali služe da je dobro što su

drukčiji. Jedna Majka Terezija, prepoznatljivi primjer kršćanske svetosti, ne skuplja materijalni kapital usred današnjeg gramzljivog svijeta, nego ga velikodušno dijeli — ona je drugčija od većine svojih suvremenika; ona uspijeva ostati skromna, trajno upire prstom na Boga, koji je izvor svega dobrog; pokazuje i glad i žđ za pravednošću, jer najprije traži duhovne vrijednosti; vjerujući da joj je srce milosrdno, čisto, mirovorno kuda god prolazi. Sve su to stavovi iz Isusovih blaženstava, stavovi evandeoske svetosti, po kojoj postaje drugčija, uočljivo drugčija od većine svijeta.

Dobro je da su sveci drugčiji, da se ne prilagođuju ovom »svijetu« i da se ne ravnaju njegovim načelima. Dobro je što se izdižu iznad zla i grijeha koji prožimaju srca premnogih ljudi. Upozoruju na taj način na novi svijet koji je nastupio s Isusom Kristom i koji želi predrijeti u ljudska srca te ih učiniti — drugčijim.

Graham Greene u svom romanu »Moć i sjaj« opisuje sudbinu svećenika koji nije živio dostojno svog poziva. Osuđen na smrt, razmišlja o svom nevaljalom životu. Plakao je. Kušao je i moliti. Pred očima mu je njegova beskorisna i prazna prošlost. Uviđa da je trebalo samo malo svoladavanja samog sebe i samo malo snage. Učinilo mu se da je mogao živjeti kao pravi svetac. Sada je znao da je na kraju života značajno samo jedno: da čovjek bude svetac. Slično razmišlja i Leon Bloy: Postoji samo jedna žalost — žalost da nismo sveti.

Franjo PŠENIČNJAK

Deset načela Ivana XXIII: za svako- dnevni život

4. Samo danas prilagodit će se prilikama, a da ne zahtijevam da se okolnosti prilagode mojim željama.

5. Samo danas će deset minuta svoga vremena posvetiti dobrom štivu. Kao što je potrebna hrana za tijelo, tako je dobro štivo potrebno za život duše.

6. Samo danas će učiniti jedno dobro djelo i neću o tome nikome pripovijedati.

7. Samo danas će nešto učiniti za što nemam volje. Ako bi se možda u svojim mislima osjećao uvrijeden, brinut će se da to nitko ne opazi.

8. Samo za danas će postaviti sebi točan program. Možda se neću točno držati, ali ja će ga sastaviti. A čuvat će se od dva zla: od žurbe i neodlučnosti.

9. Samo danas će čvrsto vjerovati — pa i onda, kad bi okolnosti govorile protivno — da se dobrostiva providnost Božja za mene brine tako kao da nema nikoga drugoga na svijetu.

10. Samo se danas neću bojati, osobito će paziti da se na bojim radovati se svemu što je lijepo, i vjerovat će u dobrotu. Meni je dano da činim dobro dvanaest sati. Moglo bi me obeshrabriti, kad bih mislio da to moram činiti sav svoj život.

Papa Ivan XXIII, osvojio je svijet dobrotom svoga srca, pa ga i prozvaše »Dobrim«. Kad je postao papa, mnogi su mislili da je već prestari i nemam svijetu što dati. Kao da se uopće može nekome što dati prije nego se išta skupi. A Ivan XXIII. je cijeli život skupljao dobrotu kojom je obdario svijet. Evo po kojim pravilima:

1. Samo danas će se potruditi da provedem dan, a da ne idem za tim kako bih htio sve probleme svojega života najedanput riješiti.

2. Samo danas će nastojati da posvetim svu pažnju u svojem nastupu: bit će plenum u svojem ponašanju. Neću nikoga kritizirati. Da, neću ići za tim da ispravljam druge, a niti da ih popravljam... Samo sebe sama.

3. Samo danas će biti sretnan u sigurnosti da sam stvoren za sreću, ne samo za druge, nego za čitav svijet.

Tri pogrebna slavlja u Đakovu

Dok se cijela Đakovačka biskupija intenzivno pripremala za proslavu stote obljetnice svoje katedrale, odlukom Božje providnosti uključila su se u to i pogrebska slavlja. U vrlo kratko vrijeme tri istaknuta svećenika odošle na drugi svijet, da ondje povežu stariju generaciju graditelja katedrale s generacijom koja danas u njoj i oko nje moli i radi za ostvarenje slave Božje i jedinstvo Crkvi.

Osnovne karakteristike sve trojice pokojnih svećenika izrečene su riječima koje je generalni vikar msgr Mato Bešlić izrekao na grobu svoga predstavnika Rudolfa Šverera:

«Srce svoje zakitio cvjetom, Ljubavlju je mirisao svijetom. Mnoga srca ohladnjela nisu, Ta pozna se ljubav po mirisu.»

IVAN KOPić

Premda najmladi iz tog trojstva, prvi je umro, i to u Odri kraj Zagreba, 25. srpnja ove godine.

«Srce svoje zakitio cvjetom.» Zaroden je 1949. godine. Kao mlađi svećenik bio je župnik u Radikovcima i u Rajevo Selu. Sposoban, dobar, plomonit, služio je tim zajednicama kao »svjetlo« i »sol« svojim uzornim živo-

tom i svojom pastirskom službom. Potom je bio pozvan u Đakovo da svojim odgojiteljskim i profesorskim radom bude Kristov suradnik u izgradnji velikog broja mladog svećeničkog naraštaja.

Posebno valja istaknuti njegovo zalaganje u novim gibanjima mlađih u Crkvi. Kroz to gibanje revno je poticao i promicao svetost među onima koji se nalaze u obiteljskom staležu ili se za nj pripremaju. Upravo na susretu katoličkih laika u Odri zadesio ga je srčani udar kojemu je i podlegao. Još navečer je planirao kako bi što bolje uspio tečaj duhovnih vježbi, i radovao se gledajući punu kuću onih koji će se preporoditi u Božjoj službi. Ovako je pozdravio taj skup:

«Dobro došli! Svi mislio sam reći. I oni već 'stari' ovđe, koji su, naime, bili ovđe već više puta. Ali, danas smo svi novi, zar ne? Prije četrdesetak dana Sveti Otac je u jednom svom govoru rekao da su stožeri duhovnosti Marijina djela uzeti iz Evangelijske Isus Raspeti i Jedinstvo. O tom stožeru duhovnosti ćemo govoriti. Ne, bolje ovako: To ćemo posebno nastojati proživljavati, počevši baš ovih dana.»

Nije ni slatio da će tu duhovnost nastaviti doživljavati u lijepoj vječnosti, kamo je

otisao ravno iz duhovnih vježbi.

RUDOLF ŠVERER

Na monsinjora Šverera mogli bismo primijeniti pjesnikove riječi: »Ljubavlju je mirisao svijetom.«

Dobri Bog ga je obdario mnogim talentima. Imao je visok stupanj inteligencije i široko, plemenito srce poput njegova dragog Srijema. A sve je to znao iskoristiti, po milosti Kristovoj, za dobro braće ljudi. Poput svog Učitelja, koji je »prošao zemljom čineći dobro«, i on je nastojao »svima biti sve«. Znao je Onoga koji ga je pozvao i kome je povjerovao, pa je od svoje Mlade mise 13. srpnja 1930. u Srijemskim Karlovциma, imao srca za male, razumijevanje za mlađe, i razboritih savjeta za obitelji. Posebno se odlikovao ljubavlju i pažnjom prema braći svećenicima i evanđeoskom razboritošću za časne sestre. Imao je izvanredan dar govorništva i nema nijedne crkve i kapelice u đakovačkoj biskupiji koju nije razveselio svojom poj-

MSGR. RUDOLF ŠVERER

vom i divnim evandeoskim naukom.

Nakon prvih šest godina svećeništva mladi i poletni Rudolf Šverer došao je u Dakovo na poziv biskupa Antuna Akšamovića, koji ga je imenovao najprije prebendarom i ceremonijarom, a potom i svojim tajnikom. Doklaskom biskupa Stjepana Bäuerleina nastavio je svoju službu u svojstvu kancelara Biskupskog ordinarijata za dvije 22 godine njegove biskupske službe. Današnji dakovski biskup Čiril Kos ga je podigao na čast i vlast generalnog vikara, i tu je službu vršio kroz četiri godine, do svoje mirovine.

Kolike su to i kakve godine! Kakva vremena u svjetu i u Crkvi! Kakva razlika temperamenata tih biskupa! Koliko susreta sa svećenicima! Kolike obvezne, kolika odgovornost! Zahvaljujući darovima koje mu je Gospodin dao, kao i pravom svećeničkom duhu kojim je bio ispunjen, te ljubavlju prema Kristu i Crkvi, kojoj je služio, ispunio je svoj svećenički život do vrha.

U svojoj oporuci napisao je ove riječi: »Svima zahvaljujem na darovima ljubavi, pažnje i dobrote kojom su me susretali i obasipali. Mislim da svi koji su poznavali monsinjora Šverera kudikamo više njemu zahvaljuju.

KAZIMIR KELIĆ

Dugogodišnji župnik u Strizivojnu i Privlaci, rektor Sjemeništa i manji prepošte stolnog kaptola dakovčkog, umro je 18. kolovoza 1982. samo 18 dana nakon svoje »zlatne mise« u 75. godini

MSGR. KAZIMIR KELIĆ

života i 51. godini svećeništva, te 14. godini kanonikata.

»Ta poznata se ljubav po mirisu.«

Tiha, gotovo nezapažena bila je svečanost »zlatne misse« u svećeničkom domu u Dakovu 31. srpnja. Slavio ju je u krugu svoje rodbine i svojih prijatelja. Na spomen-sličici dao je napisati riječi: »Bože, jakosti moja, tebi ću pjevati, jer ti si zaštita moja, Bog moj, milosrđe moje.« Imao je sigurno i svojih jačih razloga zašto je izabrao baš te riječi, jer ga je Bog uistinu vodio putem gdje mu je trebala posebna Božja pomoć i zaštita.

Kao župnik i pastoralac, Kazimir Kelić se isticao modernim i svježim apostolatom. Kakvi su sve to bili napor! Kakve li je sve metode rada primjenjivao! Koliko neprospavanih noći, koliki časovi molitve! Koliko liturgijskih, organizacijskih, svečanih i privatnih susreta! »Euharistija, žrtva, apostolat« — bilo je geslo njegove mlađosti i cijelog života. Geslo, koje je sam proživljavao i prelijevao u svoje zajednice.

Što znači kroz toliko godina biti revni isповjednik,

savjesni propovjednik, neu-morni vjeroučitelj, pobožni molitelj! I uz to ga je stalno pratila bolest, tako da ga i ne pamtimos zdrava. Svesno je kroz svoju bolest nadopunjavao patnje Kristove i to prikazivao za njegovo tijelo, Crkvu, za Strizivojnu, za Privlaku, Sjemenište, biskupiju, da i po toj njegovoj nadopuni uzrastu do punine.

Godine 1968. poziva ga pok. biskup Bäuerlein u Dakovo i povjerava mu upravu bogoslovskog sjemeništa. Kao rektor brinuo se za željenu obnovu cijele Crkve koja ovisi o dobrim svećenicima. Pred Boga nije stupio praznih ruku. Radio je od ranog jutra do kasne večeri. I samo jedno možemo moliti Gospodina: da našim biskupima pošalje još mnogo takvih svećenika kakav je bio monsinjor Kelić.

SVEĆENICI SRCA ISUSOVA

Znajući njihovu duhovnost, njihov karakter, stil života i rada, možemo reći da su ovi svećenički cvjetovi, koji su odisali divnom ljubavlju i prekrasnim mirisom, imali jedan zajednički izvor i jedno Ishodište: Srce Isusovo i Marijino. Na njima se vidi da Krist Gospodin i danas izvršava sva ona obećanja koja je dao svećenicima širi teljima ove pobožnosti. S ponosom možemo istaknuti da su sva trojica bili širitelji i našeg Glasnika. Uredništvo im na tom toplo zahvaljuje, kao i za sve što učiniše za proslavu Srca Isusova i za dobro našem Glasniku.

Priredio: Pero BULAT

TISUĆE SVIJEĆA PLAMTI

KAO LJUDSKA POKOLJENJA

Stotine, tisuće svijeća plamsa, gori, dogara, izgara, gasne. Nove se pale, izgaraju i gasnu. I opet nove... I opet nove. I opet jedne gasnu, a druge se pale, kao i ljudska pokoljenja: jedna umiru, a druga se radaju, radaju se da bi umrla, a nova će se opet roditi. Cijeli svijet je jedno veliko groblje i svuda bi trebalo saditi bijele krizanteme.

ONI SU TU

Sklapam umorne vjede ne bih li ih bolje video. Sva ona lica koja su nekoć bila sa mnom u istoj povorci bez čela i začelja. U moru, koje se talasa pod zastavom vremena, njih više nema. Kao da ih je s mojih očiju otela magla vječnog studenoga. Ali ja znam: oni su samo prešli.

ONI SU PRESLI U VJEĆNOST

»Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima...«

POBIJEDIT ĆE ŽIVOT

Nikamo nisu otišli. Oni su tu. Moram samo sklopiti vjede, pa će odmah svi izroniti na sunce moje svijesti i ja će s njima razgovarati kao što se razgovara samo sa živima. Njihova sudbina nije

LICE IM SE OSIPA I PADA

predana ni slučaju ni besmislu. Na prašini mrtvog tijela nikad ne gasne svjetlo nade onima koji vjeruju. I oni su vjerovali kao što i ja vjerujem: Život ima zadnju riječ, i naša neutaživa žđ za ljepotom, ljubavlju i radošću neće ostati iznevjerena. Da nismo vjerovali u vječni život i vječnu ljubav, ne bismo uopće mogli živjeti i voljeti

SG.
ČEKAJU ANDELA S TRUBOM

Tko bi znao tajnu vremenskih lipa i kestena. Požutjeli

su kao stare uspomene. Lišće im se osipa i pada, a mrki ga ljudi kupe i odvoze kao mrtvace s bojišta. Gole granе strše u sumrak kao ruke na molitvu. Po grobnim humcima trepere plamenovi svijeća i šapcu nešto mirisavim križantemama. Šapcu da ne probude usnule. Šapcu vjeru živih i nadu preminulih: »Ova počivališta ljudskih tijela čekaju Andela s trubom. Doći će Veliki Pobjednik i razviti zastavu vječnog života. Zadnji pogreb bit će pogreb smrti, ali bez zvona i križa, bez cvijeća i svijeća, bez povorka i molitve. A svi će se mrtvi dići i kao mlade razigrane srne poći će za Njim uz čudesni Aleluja novog neba i nove zemlje. Ustat će svi koji su pali pod križem, stabiom Zivota.

SVI CE SE MRTVI DICU KAO MLADE RAZIGRANE SRNE

SMRT SV. JOSIPA (Slika na glavnom
oltaru u Lipovljansima)

Bratovština sv. Josipa za pomoć umirućima

Nekoliko stotina tisuća ljudi umire svakog dana, a od toga znatan ih dio odlazi nepravno na konačni obračun o svom životu, o kojem ovisi cijela vječnost. To je činjenica nad kojom se treba zamisliti.

Revni svećenik blaženi Guanella Luigi pokrenuo je veliki molitveni potuhvat za tenušu mlijuču braću i sestre. Njegovim je nastojanjem papa sv. Pijo X. ustanovio u Rimu g. 1913. bratovštinu sv. Josipa za pomoć umirućima. Ovaj način molitve proširen je u mnogim zemljama i u njemu sudjeluje više milijuna molitelja.

U našoj domovini Bratovština sv. Josipa za pomoć umirućima kanonski je ustavljena 5. kolovoza 1981. u crkvi sv. Josipa u Karlovcu. Uvjeti za upis i dužnosti sudionika su slijedeće:

a — Upis u imenik spomenute Bratovštine.

b — Ujutro i navečer moliti slijedeći molitvu: »Sveti Josipe, djevičanski oče Isusa Krista i pravi zaručnici Blažene Djevice Marije, moli za nas i za one koji će danas (odnosno — noćas) umrijeti.«

c — Preporučuje se prikazivati i druga dobra djela za umiruće.

Svaki čovjek zna da mora umrijeti i da nakon smrti ne može više ništa mijenjati. Kakva mu je smrt, takva mu je vječnost. Nema čovjeka, pogotovo ne vjernika, koji ne bi želio imati sretnu vječnost, a ona ovisi o smrti. I tu možemo pomoći sebi i drugima.

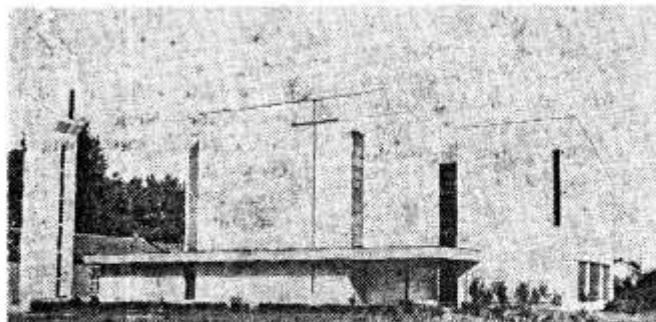
Sudionici ove Bratovštine mogu postići: potpuni oprost na dan upisa (odnosno kroz sedam slijedećih dana), zatim 19. ožujka, 1. svibnja, 24. listopada, na blagdan sv. Obitelji i 21. kolovoza — uz redovne uvjete (ispovijed, pričest, molitva na nakanu sv. Oca), a djełomični oprost mogu postići za svako nabožno djelo učinjeno na nakanu ove bratovštine.

Glavna je, dakle, svrha ove bratovštine moliti pod zaštitom sv. Josipa za spas umirućih. Nije li to plemenito djelo kršćanske ljubavi, a danas od prvorazredne važnosti? Bratovština nije neka organizacija, nema odbora, nema sastanaka, nema skupština, nema članarine. To je samo molitva uz prikazivanje žrtava za spas naše braće i

sestara koji odlaze s ovoga svijeta. No, posve je sigurno da onome koji tako ustrajno moli za druge, neće nedostajati Božje milosti u njegovu posljednjem času. Pape posljednjih stoljeća veoma preporučuju ovo molitveno nastojanje pod zaštitom sv. Josipa.

Svi koji žele sudjelovati u ovoj bratovštini, neka se javi na: Svetište sv. Josipa, 47000 Karlovac, Boškovićeva 36, označivši svoju točnu adresu. Bit će upisani u imenik i poslat će im se listić s molitvom. Upravo je izšlo treće izdanje knjižice IDIMO K JOSIPU, u kojoj se nalazi obilje molitava za štovatelje sv. Josipa, osobito za one koji sudjeluju u bratovštini. Naručuje se na gornju adresu.

Marijan RADANOVIĆ

SVETIŠTE SV. JOSIPA, KARLOVAC—DUBOVAC

Pravo rješenje

Voljeli su se, hodali dosta dugo i dobro se upoznali, pa su se uzeli, vjenčali se po Božju i počeli zajednički život. Sve u redu. Došlo je i dijete. A onda, nešto je počelo škripati u njihovu međusobnom odnosu. Da li je to samo neka zasićenost ili posljedica umora zbog teškog rada, oslabljenje živaca, ili...“

Bilo je svega toga pomalo. No — glavni je razlog bio ipak taj što su nekako sve manje osjećali jedno za drugo. Privlačnost je iščezla, a nekako se sve više javljala odbojnost. Uslijed toga ona se okrenula prema svom dijetetu i ono je ispunjavalo njezine dane, a on se svim žarom davao na svoj arhitektonski rad. Tako su dan proveli još dosta zadovoljno. Ali došla bi večer. Došla bi subota i nedjelja, kad su bili zajedno, jedno uz drugo i osjećali se nevoljko. Što da rade? Hoće li doživjeti brodolom svoga braka? Teška i sama pomisao, no — sve je navještalo da idu prema tome.

Jedne su večeri otvoreno razgovarali o tom svom novom problemu. Srećom, ona je poznavala jednog našeg Oca, koji joj je bio u osmoljetki vjeročititelj. I predloži mužu da podu k njemu pa da ga zapitaju za savjet što da rade.

Pošli su. Veselje radi susreta nakon toliko godina stvorno je dobro raspoloženje.

A onda je počeo ozbiljan razgovor. Došlo je pitanje moguće rastave. Otac Im je na to ispričao jedan svoj doživljaj. Na vjeroučiteljku je imao i jednog dječaka s kojim nije bio nikako zadovoljan. Mali mrzovoljast, prost u izrazima, zamazan, neuredan. »Prigovorio sam mu sve to«, pričao je Otac, »i nastojao sam maloga nagovoriti da se popravi. No dječak je spustio glavu i otišao. Kad je izlazio iz vjeroučiteljice dvorane, reče mi jedan od njegovih drugova da ne zamjerim tom dječaku što je takav, jer da su mu otac i majka rastavljeni, nijedno ga od njih neće, a mali živi kod neke stare tete koja ga ne voli. Zato on bježi iz kuće i skita se po ulici... Želite li vi«, zapitao je Otac svoje posjetioce, »da tako bude i s vašim dijetetom?« Oni se s užasom pogledaju, a onda ona upravo zavikne: »Da naš Ivica takvo što doživi?!« On joj upadne u riječ: »To nikad! Zato ni govora o rastavi!« Ali — što onda?

Onc je ustanovio da je njihov vjerski život veoma slab. Nema kod njih doživljavanja Boga; molitva gotovo nikakva. »Prekrstim se ujutro. Kad se sjetim, izmolim navečer Očenaš.« Sakramentalni život uopće ne postoji. Najviše ako podu na ispunjenoj i pričest za Uskrs. Krist za njihov život nema nikakva značenja, jer nemaju veze s Njim. A ipak, nisu bili proti svemu tome. Nego, eto, život ih je ponio, rad zaokupio, a navika da se živi bez svega toga brzo je stečena. Tako su bili kršćani bez kršćanskog života.

Bi li bilo moguće da obave Duhovne vježbe, predložio je Otac. Bili su spremni, ali —

kako će radi dijeteta, radi posla? Nije se lako ljudima u radnom odnosu usred radne godine otkinuti od posla i kroz nekoliko dana posvetiti se samo svojoj duši.

No, moglo bi se to i drukčije urediti. Tako da preko dana rade svoj posao, a navečer imaju jedno razmatranje. U subotu bi mogli posvetiti Duhovnim vježbama čitavo popodne, a u nedjelju jutro i sve do, recimo, 4 sata popodne. Pa tako sve dok ne zaokruže one najglavnije stvari koje se razmatraju za Duhovnih vježbi...

Pristali su. I sutradan navečer evo ih da započnu svoje Duhovne vježbe. Doduše, malo na neobičan način, ali s dobrom voljom i ustrajnošću sve će se moći. Za dijete će se u to vrijeme brinuti baka.

Nakon uvodnog predavanja pošli su u crkvu da pred Presvetim razmišljaju o onom što Im je Otac predložio na razmišljanje... Možda se po prvi put u životu našlo to dvoje bračnih drugova oči u oči s Kristom u Presvetom Sakramentu. Nije puno trebalo i oboje su osjetili u sebi neku promjenu. Zahvatilo ih je osjećaj blizine. Njoj se je činilo da za muža osjeća pače više nego na početku jedničkog života. A on nije sebi nikako mogao rastumačiti kako se je mogao otudititi ovako dragom stvorenju kakva je tu, pokraj njega, njegova žena...

Za deset dana sretno su završili Duhovne vježbe. Dakako, bila je tu i velika ispričao o čitavom životu. A napravili su i program života kako će ga ubuduće provoditi. Jedna od najvažnijih točaka, tako su oni to sudili,

što im je i voda Duhovnih vježbi polvrdlo, bila je odluka da će odsada zajedno s Kristom proživljavati svoj zajednički obiteljski život. Ne smije biti nedjelje da ne sudjeluju u euharistijskom slavlju, koje će, kako je to već u samoj biti tog slavlja, završiti sa sjedinjenjem s Kristom u svetoj pričesti. Ponijet će ga u svoju obitelj, u svoj život...

Ivica je rastao, no nije duго bio sam. Došao je još jedan sin, pa još jedan. Dječa su pomalo rasla, i zajedno s tatom i mamom svake nedjelje išla u crkvu. Dok bi se dječa vrzla po crkvi, motala se oko tate ili mame, njih bi dvoje — roditelji sretne te djece — nakon svete pričesti klečali u klupi jedno uz drugo i u dubokoj sabranosti razgovarali s Kristom, njemu podastirali svoje briže, svoje probleme, molili Ga da On bude središte njihove obitelji. A dogadalo bi se, kad bi bili slobodni, otisli bi i pod tjednom na misu i na pričest. Tom bi prilikom, jer je svijeta bilo manje, dugo sjedjeli zajedno u klupi, jedno kraj drugog držeći se za ruke, za znak kako su u Kristovoj prisutnosti blizu jedno drugome. Tako sam ih jednog dana zatekao. Ljudi su ih malo začudeno, ali ipak sa simpatijom promatrali: to dvoje mladih roditelja, koji se toliko vole da su tako tjesno jedno uz drugo, a opet toliko pobožni da i radnim danom dodu primiti svetu pričest. A oni su u dubokoj sabranosti razgovarali s Kristom, koji ih je nakon ozbiljne krize njihova braka svojom prisutnošću nanovo zbljžio i potpuno smirio.

Petar RIBINSKI

ŽUPNIK ARŠKI I EUHARISTIJA

Sveti Ivan Vianney je poznat kao veliki pokornik i revni širitelj pobožnosti prema Isusu u Presvetoj Euharistiji. Jednostavnost njegovih misli odraz je njegove vjere: jednostavna, duboka i praktična. Donosimo neke citate iz njegovih propovijedi da i nama posluže za razmišljanje.

»O, dušo moja, kaku si velika, kad te samo Bog može zadovoljiti! Hrana duše jest tijelo i krv Božja! O slatke li hanel Duša se može hraniti samo Bogom i samo Bog je može zadovoljiti. Samo Bog je može ispuniti. Samo Bog može utažiti njezinu glad i žed. Na svaki način duši je potreban Bog!«

»Bez Presvete Euharistije ne bi bilo sreće na zemlji. Život ne bi bio podnosiv. Kad primamo svetu pričest, primamo svoju radost i sreću.«

»Nažalost, česte su i nedostojne pričesti. Mnogi dolaze k svetom stolu drsko. Iako su u grijesima, koje su

prikrili na svetoj Ispovijedi, primaju Tijelo Kristovo. Mnogi dolaze na pričest, a da nisu iskreno ni požalili na učinjene grijeha. Imaju da pače potajnu želju da i dalje griješe i ništa ne čine da se poprave. Ako ste u takvom stanju došli na pričest, naruđali ste se Isusu i učinili svetogrde. Strašan je to grijeh. Strahota, kao Judina izdaja. To je zločin i užas na svetom mjestu! Neprijatelji razapeše Isusa jednom na Kalvariji, na jednom mjestu, a sada ga razapinju na toliko mesta i na toliko križeva koliko je grešnika koji se svetogrdno pričešćuju. Sam sotona služi se kršćanima u grijehu da pogrdi Isusa u Sakramenu ljubavi. Kakva li ih kazna čeka poslije smrti! Kakve dubine pakla!«

Felix VIŠNJIĆ

SV. IVAN DON BOSCO — UTEMELJITELJ DRUZBE SALEZIJANACA, KOJI VODE MLADU ŽUPU DUHA SVETOGA, STAGLISCE—JARUN

NAROD JE DUPKOM ISPUNIO NOVU CRKVU I VRLO POZORNO PRATI OBRED POSVEĆENJA NOVOG MJESTA ZA SUSRET S BOGOM

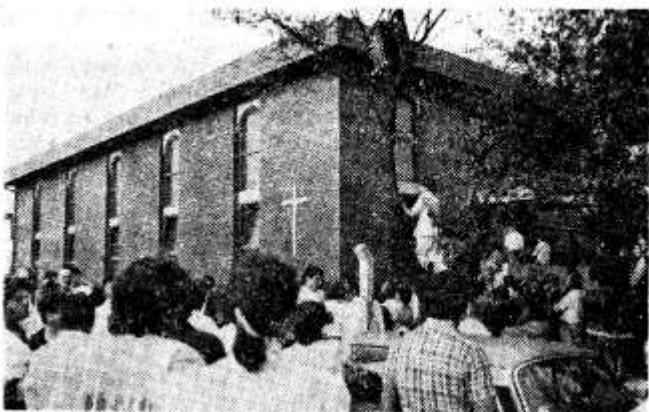
Jarun, jugozapadni dio Zagreba, proglašen je već prošlog proljeća kao novo područje sporta na vodi. Duboke jame nastale kopanjem šljunka danas su pune izvorske vode i služe Zagrepčanima kao kupalište. Ali 5. rujna 1982. bit će u analima zagrebačke Crkve upisan zlatnim slovima. Jarun je napokon dobio i novu crkvu. U neposrednoj blizini jarunskih šljunčara, uz domove starosjedilaca, nikle su i brojne radničke kućice, onako kako je tko mogao i znao. Glavno je da se bude pod svojim krovom. Naselje je raslo osobito nakon poplave 1964., uz Savu podignut novi nasip, pa je život postao sigurniji.

NOVA

Ali ni radnik, proleter, „ne živi samo od kruha, nego i od svake riječi koja izlazi iz Božjih ustava.“ Da uz osigurani kruh za tijelo ne bi ostali bez duhovne hrane, pobrinuli su se hrvatski salezijanci, duhovni sinovi Don Boska, sa susjedne Knežije. U prizemlju jedne male i nedovršene obiteljske kuće, odlučili su organizirati novu župsku obitelj, u kojoj će se lomiti kruh Božje riječi i Tijelo Kristovo. Uskoro je kućica postala pretjesna. I dok se ta nova župa Duha Svetoga počela nadati da će dobiti dozvolu za proširenje svojih prostorija, iznenadila ih je vijest: Rušit će vam se i ovo što imate. Tu se ima graditi novo veliko naselje

Staglišće — Jarun. Zaprijetila je ozbiljna opasnost da župa ostane bez svoga krova nad glavom. Ipak do tog nije došlo. Ispatiile su se molitve, strpljivost, hodanje, traženje onog na što vjernici imaju pravo. Državne vlasti napokon su dozvolile gradnju nove crkve. Župska zajednica morala se privremeno preseliti u jedan drugi adaptirani prostor, ali se istovremeno počelo sa izgradnjom crkve.

Danas je ona gotova i posvećena. Župska obitelj ima napokon doličan dom, svoj i Božji. Crkva nije velika, ali je zgodna. Nije raskošna, ali je otmjena. Nije visoka, ali je skladna. Nije upadna, ali je simpatična, baš kao što

CRKVA MOŽE BITI BEZ TORNJA, ALI NAROD NE MOŽE BITI BEZ CRKVE. KRIJU JE ZNAK PRIPADNOSTI I NARODA I CRKVE KRISTU

CRKVA U ZAGREBU

su to i salezijanci koji župom upravljaju. Baš takvih crkvi trebalo bi nam još nekoliko desetaka po zagrebačkim predgrađima.

Radost naroda je bila velika. To se može usporediti s radošću obitelji koja useljava u novi stan, nakon dugih godina podstanarstva. Radost je bila na svim licima, osobito kad je o. Nadbiskup, presretan, a ima i zašto, govorio o izgradnji Božjeg hrama u dušama. Nova crkva Duha Svetoga najlepša je kruna šezdesetgodišnjeg rada hrvatskih salezijanaca u crkvi svoga naroda, u kojem postaju sve prisutniji svojim pastoralnim djelovanjem osobito među radničkom omladinom.

V. M.

ISPOD CRKVE SU VJERONAUČNE PROSTORIJE. NADBISKUP DR. FRANJO KUHARIĆ BLAGOSLIVLJE III I PREDAJE ZA SLUŽBU BOŽJE RIJEĆI.

Citao sam, a sada i od katehete čuo, da je Isus bio revolucionar? Učenicima je rekao da si »kupe mač«. Svima je rekao da nije došao na svijet »donijeti mir nego mač«. Ti i slični Isusovi izrazi govore o sili i naoružanju slično kako su u njegovo vrijeme radili takozvani židovski zeloti. A to znači u stvari klasna borba i narodnooslobodilački rat protiv Rimijana. Uostalom, to je bilo i opravdano. Ali onda Isus naučava i propagira revoluciju.

Što je na stvari?

Marijan

U doba osporavanja i borbe za bolju budućnost, u doba teologije oslobodenja i revolucije nije neobično da se Isusa želi prikazati kao društvenog i političkog revolucionara. Ako si od katehete čuo da je »Isus revolucionar«, onda je pitanje u kojem je smislu to kateheta rekao: u smislu političke revolucije, u smislu nužnog društvenog preokreta i promjena struktura, u smislu kulturne revolucije i napretka, u smislu duhovnog preokreta i promjene čovjeka i društva na bolje? Može li se u nekom ispravnom smislu na Isusa primjeniti taj izraz »revolucionar«?

Iznio si dva dokaza: — učenicima svjetuje da »kupe mač«, a za sebe tvrdi da nije donio »mir nego mač«. Kako se imaju razumjeti ti i slični izrazi, koji govore »o sili i naoružanju, slično kako su u njegovo vrijeme radili takozvani židovski zeloti«? Tumači Svetog pisma ne misle da je tekst LK 22, 35-38 lagan. Među ostalim Isus kaže: »Ali sada, tko ima kesu neka je uzme! Isto tako i torbu! A koji nema, neka kupi svoju haljinu i neka kupi mač.« Zna se iz povijesti da je bodež (kratak mač) pripadao kao obrambeno oružje židovskom putniku protiv razbojnika i divljih životinja. Štoviše, i miroljubivi »monasi« Eseni na put nisu sobom ništa drugo uzimali osim oružja protiv razbojnika. Neki misle da se ta mutna riječ »o maču« odnosi na nesigurno vrijeme koje će za učenike nastupiti nakon Isusove smrti. Drugi misle da taj redak nije pripadao izvornom Lukinu tekstu. Drugi opet misle da je to paradox.

Isus kao revolucionar?

Piše: Ivan FUČEK

salna slika, kakvih kod Isusa ima čitav niz, kao npr. »Ako te ruka sablažnjava, odsijeci je... Ako te nogu sablažnjava, odsijeci je... Ako te oko sablažnjava, iskopaj ga« (usp. Mk 9, 43.47; Mt 18,8 sl i 5, 29). Jedno je jasno: Iz tih i sličnih izreka ni na koji način se ne smije zaključiti za oružani ustank.

Drugi svoj dokaz vadiš iz Mt 10, 34: »Ne mislite da sam došao mir donijeti na zemlju. Ne, nisam došao donijeti mir nego mač.« Isus hoće reći da po njegovoj pruci evandelja o kraljevstvu Božjem neće na zemlji biti smješta uspostavljen mir. On poziva sve ljudе da prema njegovoj pruci zauzmu stav i donesu odluku, a to stvara diobu među ljudima, sve do razdjeljenja oca od sina, kćeri od majke; to donosi borbu, muku, napetost, jer time što se netko opredijelio za Krista, nužno se odvaja od onoga tko je protiv Krista. Zato ovdje »mač« ne znači poziv na oslobođilački rat ili križarsku vojnu. Isus sebe stavlja za uzor. On kao putujući propovjednik i prorok, kao karizmatički i čudotvorni liječnik, sve svoje djelovanje motivira »blizalom Božjem kraljevstvu« (usp. Mk 1,15). To je Isusova temeljna odluka. Ne, dakle, kao zeloti oružjem u ruci i nekom militantnom akcijom. Isus, promatrajući bijedu i zapuštenost naroda, naprsto je svladan time, zato navlješta evandelje i tvori čudesa, lijeći i podiže. Isusova revolucija nije da ubija druge i vodi rat, nego da iz ljubavi prema čovjeku sam pode u smrt i bude ubijen. Isus je, dakle, dosljedno izabrao posve drugi put »revolucije«.

Prema tome, u Isusovoj propovijedi i ponašanju nema nikakve zelotsko-židovske crte. Kad govorи usporędu o bogatašu i siromahu Lazaru (Lk 16, 19-31), o poljoprivredniku koji zgrće bogatstvo (Lk 12, 16-21), Isus oštvo udara na tvrdoču srca i lakovost; naglašava da služenje »mamoni« isključuje iz kraljevstva Božjeg, »jer nitko ne može dvojicu gospodara služiti« (Lk 16, 13). Isus ne agitira ovdje niti utemeljuje svoj govor društveno-etičko-pragmatički, nego teocentrički: služba Bogu, a ne bogatstvu! To čini upravo za to, jer ne proglašava klasnu borbu ili narodnooslobodilački rat. On »ratuje« za kraljevstvo Božje u srcu, obitelji, društvu. Ne silom oružja, nego silom Duha! Sam izabire siromašan i neosiguran život, ipak nije fanatični asket. On je pošao i na gozbu, kad je to bilo prikladno, protivno od svetog Ivana Krstitelja. On se nije sasvim odjelio od tadašnjeg »potrošačkog društva. Ali on opominje da se Otac brine i za ptice u zraku i za cvijeće u polju — pa stoga da se ne moramo tjeskobno brinuti: Otac se brine za čovjeka! Naglašava da nije došao da mu se služi, a to vrijedi i za njegove učenike (!) nego da drugima služi. Upravo u tim i takvim izrekama jasno se očituje njegov stav duboke skepsičnosti protiv ustaljene političke i društvene sile, kako u vlastitom narodu, tako i u svijetu.

Isus, a to je ovdje osnovno, svjesno odbacuje silu revolucije. On ne obojavava bolju budućnost koja se ima postići silom. Naprotiv, on poziva na strpljivost i ljubav. Revolucija sile starom svijetu

tu nije bila ništa novo, ali konkretna pomoć prijatelju i neprijatelju u ljubavi, napuštanje sebe, i to rečeno na nekim afektivnim ili demagoškim načinom, nego razumski, ne mutno i izazivački, nego vedro i ponekad s pastoralnom ironijom (kao ono da čovjek vrijedi više nego mnogo vrabaca) — to je tadašnjem svijetu bilo novo. »Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrzljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju« (Lk 6, 27 sl). To je »Velika Povelja« Isusove »revolucionarne« poruke: ne sila oružja, nego sila Duha Svetog u ljubavi; ili jednostavno — sila ljubavi koja ima preobraziti svijet!

Tu nema nikakva zelotskog fanatizma koji ocrnuje druge, razara i ubija. Isusovo odreknutje sile nije njegova slabost nego izražaj suverene jakosti: umjesto da drugima prouzrokuje bol, sam je na sebe preuzima u najtežem obliku: postaje Mučenik Ljubavi kome nikad nitko neće biti ravan. Ni Mahatma Gandhi, ni Martin Luther King, ni Maksimiljan Kolbe nisu mu dorasli. Opravdati silu revolucije Isusovom naukom, jedva je moguće, a da se ne odrekнем Isusova puta. Govoriti o Isusu kao »revolucionaru« nikad nemaju prava oni koji bi htjeli poboljšati svijet silom, mržnjom, terorom, torturom ili masovnim ubijanjem. Isus je s pozivom na »agape« — na ljubav, pokazao sasvim drugi put koji protestira protiv svake sile i strasti. U tom, i samo u tom smislu je Isus čak i zavrijedio da bude nazvan najvećim revolucionarom u povijesti čovječanstva.

S prijateljima je lakše

Sve što je na početku osjeća i početničke probleme, pa tako i mladi brak. Iskustvo drugih je uvihek dragocjeno, ali su i iskustva različita. Sv. Pavao nas uči da okušamo sve, a zadřimo samo ono što je dobro.

Franjo i Marija Terezija su dostigli svoju tridesetu. Odmah kod prvog susreta s njihovim brakom zapaža se njihov sklad i jedinstvo. Očita je i ljubav između njih i djece. Skladno ozračje njihova doma temelji se na dubokom, ali istovremeno i jednostavnom duhovnom životu, koji prožima trajna molitva. Međutim, nije uvihek bilo tako. Da do tog dođu, trebali su naći prave prijatelje koji su im pomogli.

PRVO ISKUSTVO

Prije nekoliko godina život njihove obitelji bio je dobra- no uzdrman. »Oboje smo potekli iz katoličke obitelji, ističe Franjo. Bili smo mladi i bez iskustva, ali smo htjeli u svom braku živjeti što potpunije kršćanski. Pristupili smo jednoj tako zvanoj 'obi-

teljskoj skupini' u nadi da će nam u tome pomoći. U toj 'obiteljskoj skupini' često su se vodile teoretske rasprave, koje su nama iz naše jednostavne sredine izgledale previše neodređene i zapletene, pa nam se nisu ni svidale. Iznenadilo nas je i to što se svatko skrivaо za svoju masku, zavlaciо u svoj oklop. Čak im je i molitva bila nekako ukočena, hladna i neosobna. Sve smo to podnosili i ustrajali, jer ništa bolje nismo imali.«

OZRAČJE ZA PRAVI RAZVOJ

Nakon nekog vremena Marija Terezija je došla u dodir s jednom malom zajednicom redovnica. Osjetila je da iz njihove jednostavnosti zrači prava djelotvorna ljubav. Redovnice su je pozvali da pođe zajedno s njima i vidi kako djeluje kršćanski obnoviteljski pokret obitelji, takozvani »Fokolarini«. Susreti s njima za mnoge su trenuci obraćenja, temeljite duhovne obnove i vlastitog predanja Gospodinu. U njihovim zajednicama vrla ozračje mira, radosti, snažnog ali nemametljivog žara, koji ih duboko

prožima. Svojim su životom svjedočili da je prava obiteljska ljubav lijepa, moguća i usrećujuća. »Boravili smo s drugim bračnim parovima u jednoj manjoj kući. Između nas se brzo razvijalo čudesno zajedništvo i prijateljstvo, tako da smo nakon boravka u »Mariapolisu« odlučili užeti tjeđan dana praznika i posjetiti sve ove obitelji, koje su inače bile razasute na sve četiri strane Francuske, samo da bismo još produžili tu životnu radost, utemeljenu na riječima Evandelja: »Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio.«

DOBRO TREBA UMNOŽITI

»I svoju djecu učimo moliti«, pripovijedaju nam dalje Franjo i Marija Terezija. »Zajedno s njima sastavljamo male, jednostavne molitve, a puštamo ih da se i sami na svoj način mole. Ipak, jednog nas je dana mala Florence zamolila da je naučimo onako moliti kako to mi činimo. Polako smo je uvodili u molitvu odraslijih. Naša večernja molitva je dosta važna. Trudimo se da to ne bude jedan izolirani

trenutak dana nego nastojimo sav svoj dan proživjeti u Gospodinu, ma gdje se nalažili. Tako Franjo u svom uredu, a ja u kućnim poslovima nastojimo da naš cijeli dan bude za Boga za kojega i živimo. Oni također paze da im djeca djelotvornu ljubav uvijek povezuju s molitvom.

MI ODRASLI NISMO SAVRŠENI

»Jednom zgodom je naše dvoje starije djece bilo preglasno i nemirno za stolom. Naljutio sam se, strogo ih ukorio i poslao u njihovu sobu. Jasno, dječje suze nisu izostale. Ali sam i sam u tom trenutku osjetio jedan ukor: Zar nisi na drugi način mogao postići mir? I u twojoj djeci je Bog prisutan. Ustao sam, otišao k njima i zamolio ih za oproštenje.«

»Ali, tata, ti si sasvim dobro postupio« rekoše mi obobe. Odlučili smo zajedno obnoviti naše obiteljsko jedinstvo i u molitvi smo Isusu poklonili sve ove trenutke.«

TREBA BITI ELASTIČAN

Nema ova obitelj neki strogi i uhodani način molitve. Večernju molitvu koji put mole svi zajedno, koji put to čini otac ili majka s jednim ili više djece, koji put se djeca mole i sama. To su ipak uvijek obiteljski trenuci kad se zahvaljuje i moliti oproštenje. Majka je zadivljena nad svojom djecom koja su shvatila kako molitvom valja izraziti i produbiti bratske odnose i hrabro posvjedočiti bratsku ljubav.

»Prošle zime je mala Florence otputovala na praznike.

Bila je s njom i jedna njezina prijateljica čija je majka bila nedavno operirana. Florence je jedne večeri predložila svojoj prijateljici da zajedno mole za njezinu još uvijek slabu mamu. Za čas se cijela soba našla na koljenima. Isto je tako mali Ivan Kristof veselo pričao svom tati kako je svom prijatelju Lorandu govorio o Isusu kojega je sam preko molitve najviše zavolio.

RODENJE IVANA PAVLA

»U velike trenutke naše obitelji spada i rođenje malog Ivana Pavla. Molitva je i tu imala veliku ulogu. Imala sam spontani pobačaj, priča mlada majka. »Bilo nam je to svima jako žao. Dugo smo bili potišteni. Tri mjeseca nakon toga očutjeli smo veliku radost kad je naš mali Ivan Kristof predložio: 'Mogli bismo se pomoliti za mamu da dobije drugu bebu i da je sretno rodi'. I evo, danas imam u naručju Ivana Pavla. Njegovo krštenje je bila velika radost za cijelu našu obitelj.«

Pošto su sami doživjeli dubok smisao svoga braka, radost i ljubav svoje obitelji, s radošću su se stavili na raspolaganje drugim obiteljima da im prenesu svoja iskustva kako bi bilo što više Božjih obitelji.

Mirko NIKOLIC

Zašto baš ja?

Napokon smo dobili dugo željenu knjigu o trpljenju. Trpljenje je križ, koji prati svakog čovjeka. Zato će ova knjiga biti svima od koristi.

Pisac je belgijski isusovac. Cijeli svoj život posvetio je bolesnicima i patnici. Hrvatsko izdanje knjige ima 135 stranica. Lijepa, oveća slova, pa je mogu lako čitati i starije osobe. Knjiga je džepnog oblika. Tvrdi uvez sa zlatnim slovima.

Evo za vas, dragi bolesnići i patnici, potrebnog savjetnika! Za vas koji ste stradali na cestama, ranjeni na časnom polju rada, osakačeni u ratu, ozlijedjeni od razbijaca i nepravednih napadača. Za vas ostarjele, za vas paralizirane, uzete, za vas potištene i klonule. Za vas slijepe, gluhe i nijeme. Za vas s tjelesnim manama i slabostima. Za vas operirane. Za vas kljaste od rđenja. Za vas ucviljene, za vas razbaštijene, za vas unesrećene, nepravedno zgažene. Za vas jadne kroz cijeli život. Za vas prevarene. Za vas koji ste žrtva nepravda i zlobe. Za vas koje je život prignječio na bilo koji način. Za vas u svojim kućama. Za vas u klinikama, ubožnicama, u sanatorijima ...

Za sve vas ova knjižica koja bi htjela biti u vašoj kušnji poruka utjeho, poruka okrepe, poruka nade i, unatoč svega, poruka radosti, poruka mira i poruka sreće.

Narudžbe: Marko Majstrovic, Slav, Brod, Kumičićeva 16. Cijena 80 d.

Tko misli na smrt, voli život

Mnogi se iznenade kad u najsvremenijim udžbenicima iz psihologije nailaze na tvrdnju da oni koji pravo razmišljaju o smrti, vole život. Tako se potvrđuje kršćanski poticaj na razmišljanje o smrti.

Kršćanski propovjednici i pisci duhovnog štiva često nas pozivaju i potiču da mislimo na smrt i da tu misao na neki način ugradimo u svoj svakodnevni život. Ta njihova ideja je, međutim, današnjem čovjeku tako strana da i mi vjernici pomalo počinjemo smatrati neukusnim govor o smrti u »pristojnom društvu«. I mi sami neprijetno postajemo žrtve jednog shvaćanja po kojem treba izbjegavati i samu pomisao na smrt. Možda se čak pitamo: Ne pretjeruju li propovjednici i pisci kad vele da kršćanin mora stalno misliti na svoju smrt? Ne znači li to bijeg od života? Zar nemaju pravo oni koji nas optužuju da smo neprijatelji života, radosti i napretka?

Nemaju pravo! Mnogi se iznenade kad baš u najsvremenijim udžbenicima iz psihologije nailaze na mesta gdje se tvrdi upravo suprotno: Onaj koji zna misliti o smrti, voli život! Zaista, ta tvrdnja nije bez temelja. Psiholozi su do njo došli proučavajući duševni svijet onih koji su pokušali učiniti samoubojstvo, ali su preživjeli.

Zašto su si ti ljudi pokušali oduzeti život? Zašto su odobrili radije smrt nego život? Zar možda zato što bi

voljeli više smrt nego život?

Nipošto! Takvi ljudi uopće nisu mislili o smrti, kako se to naknadno dokazalo iz njihovih ispovijedi. Oni su, baš obratno, previše mislili na život s kojim nikako nisu mogli izići na kraj. Nisu ga mogli osmisliti. Dakle, nisu imali problema sa smrću, nego sa životom! Onaj koji misli na smrt, voljet će život. I što tko više misli na smrt, više je svjestan vrijednosti života. Tim suprostavljanjem života i smrti postajemo zapravo i svjesni da živimo.

Zamislimo ovakav slučaj: Netko uspije odrasti, a da nikad nije uspio saznati ništa o smrti. Nikad nije prisustvovao ničijem umiranju, nije vidi sprovođa ni groblja, uopće nije čuo da bi ikad itko umro. Da li bi takav čovjek uopće znao da on živi? Stručnjaci kažu da ne bi mogao imati toga pojma. On jednostavno ne bi znao da živi.

Majka Terezija stalno radi s umirućima. Ako u ovom trenutku povijesti itko zna što je smrt, onda je to ona. A ipak, ona voli život kao malo tko. Voli malu djecu, zalaže se protiv pobaca, protiv ratova i ubijanja ljudi. Uz tolike smrti kojima pristupuje, puna je optimizma, snage i poduzetnosti. Ukratko — voli život. To je snaga svetaca. Oni znaju misao o smrti ugraditi u svoj život.

Pokušajmo još zači u psihološke i teološke dubine one neobične životne snage koja proizlazi iz misli na smrt. Možda ćemo ovaj neočekiva-

ni kršćanski pristup životu najbolje shvatiti ako promotrimo kako je Krist Gospodin ugrađivao misao na smrt u svoj život. On o smrti nije nikad propovijedao. Tek je tu i tamo nagovijestio svoju smrt, ali uvijek na jedan neobičan način. Rekao je, na primjer, da mora »iti u Jeruzalem«. Znači da je govorio riječima koje kazuju neko usmjerjenje, neki životni cilj. Umrijeti u Jeruzalemu cilj je njegovog života.

Razmišljaj i o Petru koji ga je od tog puta odvraćao. Kad je on postao pravi »krstovski čovjek«? Nije li upravo u trenutku kad je shvatio i jednim pogledom obuhvatio sav svoj budući život!

Misao na smrt je zapravo pokretačka snaga koja otvara pogled prema budućnosti. Tko se, naime, ne usudi misliti na smrt, boji se gledati naprijed, na ono što je pred nama. A baš smrt je uvijek i neizbjježno pred nama. Ona nas naprsto čeka kao krajnja točka preostalog nam života u vremenu. Zato, kad mi kršćani razmišljamo o smrti nad grobovima onih koji više ne žive, mi se odlučujemo upravo za život. Postajemo svjesni vrijednosti života i proživljavamo ga intenzivnije. Kršćanin je čovjek koji ima snage krenuti »prema Jeruzalemu«. To je put budućnosti, kojim stižemo Onome koji je prvi njime prošao — Kristu, koji je u Jeruzalemu umro i uskrsnuo. Kršćansko razmišljanje o smrti obogaćuje život i vodi u uskrsnuće.

Mihalj SZENTMÁRTONI

VLC. STJEPAN SANTO SA SURADNICIMA

Desetgo-dišnjica

Prigodom desetgodišnjice smrti pokojnog župnika Stjepana Sante služila se 25. kolovoza u Garčinu za njega konkolebrirana misa. Sudjelovali su njegovi prijatelji i župljeni. Pokojnika pamte kao »narodnog čovjeka«, zauzetog župnika i marljivog isповједnika. Svoje župljano je znao dobro poučiti kako će se isповijedati, pa su to zapažali i drugi isповједnici. Sa svojim župljanim je za života dijelio dobro i zlo, radosti i nade. Od njih se nije odijelio ni u teškoj bolesti. Koje onda čudo što ga se i deset godina nakon smrti mnogi rado sjećaju. Dobra djela uvek nadzive samog čovjeka, i po njima se obnavlja njegova uspomena. Kristova riječ, koju je često tumačio: »Ako pšenično zrno padnuvši u zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod«, ispunila se i na njemu.

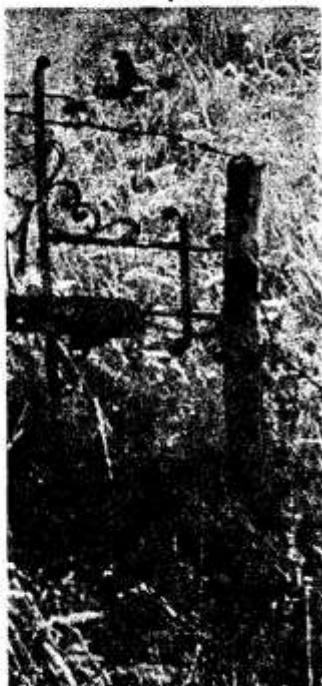
Eva BALENTOVIC

Ustrajao do kraja

Župa Grohote na otoku Šolti ostala je bez jednog čestitog kršćanina, iskrene vjerničke duše. U svim svojim mukama koja su počele od najranijeg djetinstva 1914. Josip Bepo Cecić se predavao Patniku na križu po zagovoru Majke Božje Karmelske. Ni oskudica, ni rat nisu ga skrenuli s puta poštovanja, kojim je krenuo od svoje mladosti. Mnogi njegovi drugovi su se prepustili struji koja ih je odnijela daleko od Boga, samo da bi imali siguran kruh. Bepo bi običavao samo oći: »Bit će što Bog dale«, i ostajao bi vjeran sebi i Bogu. Skoro svaki dan je primio Isusa u sv. pričestili, a pred svetohraništem bio je znao ostati dnevno i po nekoliko sati. Svoje duševne i tjelesne patnje nije krio. Neobičnim ponašanjem i strogim siromaštvom podsjećao je na asiškog Siromaha. Uživao je slušajući ili čitajući živote svetaca i ozbiljno ih je nastojao naslijedovati. Doslovce je uzimao njihovu misao da je samo u križu snaga duha i radost srca. Pred odlazak u bolnicu došao se oprostiti od župnika. Tom je zgodom rekao: »Znate, ja se ne bojam smrti. Ne bojim se, jer je ona meni, kao i sv. Pavlu, samo dobitak. Vjerujem u Božju dobrotu. Hvaljen Isus i Marija!«

Čovjek koji se nikad u svom životu nije rastajao od Misala, bio je najsretniji kad su mu ga donijeli i u bolnicu. Preminuo je nakon injekcije. Srce mu vlše nije moglo podnijeti napor i otišlo je da se sjedini sa Srcem Isusovim i Marijinim, koje je za svog života iskreno i žarko štovao. U homiliji pod misom za pokojnog Bepa prosuzio je župnik, a s njim i sav narod, čak i oni kojima suža davno usahnuše. Iako u župi ima još dosta dobrih vjernika i vrijednih ljudi, svima se oteo jecaj: »Ode Bepo, oda zadnji pošteni čovjek iz mjesti!« Premda su mu se za života mnogi znali i narugati, nakon smrti svi mu se dive. Prigovoriti mu nemaju što. Ta ostao je pošten do kraja i pozao poticaj drugima da žive životom dostoјnim čovjeka i kršćanina.

Don Špiro VUKOVIĆ

Ureduje: Jura GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA PUČKA POBOŽNOST POMOGNE NA-
PRETKU KRŠĆANSKOG ŽIVOTA POSEBNO U
VIKARIJATIMA I APOSTOLSKIM PREFEKU-
RAMA LATINSKE AMERIKE

Pučka pobožnost u Latinskoj Americi

Papine nakane Apostolata molitve češće
nas pozivaju — pod raznim vidovima — na
molitvu za Latinsku Ameriku. Ovaj put, da
tzw. pučka pobožnost ili religioznost pridono-
nese porastu vjerskog života.

Pod pućkim pobožnostima podrazumijeva-
mo različite vjerske vježbe, koje nisu strogo
liturgijske, rekli bismo »službene«, kao što
su npr. sv. misa, ispovijed i drugi sakra-
menti, časoslov... Ali one su drage puku i
mnogo mu pomažu da svoju vjeru očituje i
produbljuje. To je npr. moljenje krunice,
križnog puta, svibanske i listopadske pobož-
nosti, hodočašća; pa religiozni običaji uz bo-
žićne blagdane, mladomisnička slavlja i dru-
go. Ukratko: sve čime Božji narod, izvorno

i osim liturgijskih vježbi, izražava i jača svoju povezanost s Bogom i duhovnim svijetom.

Nakon Koncila neki su omaložavali takve bogoljubne vježbe. Sasvim protivno preporuci Koncila koji, govoreći o neliturgijskim pobožnostima, veli: »Veoma se preporučuju pobožne vježbe kršćanskoga naroda«; jer one — i to veli Koncil — od liturgije »na neki način proizlaze, te narod k njoj vode« (SC 13).

U novije vrijeme, i zbog korisnog Is-
kustva, opet se više govori, vijeća i piše o
pućkoj pobožnosti, osobito od pape Pavla VI.
dalje. On veli za pučku pobožnost: »Ako je
ona dobro usmjerena, bogata je vrijednosti-
ma. Ona odaje žedu za Bogom.« (Ev. nunt.
48.). Ivan Pavao II. također hvali pučku po-
božnost. Veli da ona »može korisno pridoniti
napretku spoznaje Tajne Kristove i nje-
gova poslanja« (Cat. trad. 54).

Ti, u narodu omiljeni oblici pobožnosti,
svadje su korisni, a osobito tamo gdje ne-
ma dovoljno svećenika, a neke može narod
obavljati i bez njega (krunica, križni put i
dr.). Upravo je takva situacija u Latinskoj
Americi. Mnoge župe imaju po 10, 20, pa i
do 100 tisuća stanovnika. Često su prostorno
tako velike kao što su naše i veće biskupije.
Gde ne može stići svećenik, vjera je ipak
živa, ako se hrani pućkim oblicima pobožno-
sti.

Konferencija latinsko-američkih biskupa
u Puebli godine 1979. istakla je neke vred-
note i značajke pučke religioznosti u Latinskoj
Americi: slavlje otajstava iz života Kris-
tova, ljubav prema bl. Djevici Mariji, štovanje
svetaca, jače svetkovanje nekih blagdana,
hodočašća u neka svetišta, sposobnost da
se vjera očituje u pjevanju, slikama, pokre-
tim. I naglasila je potrebu da se pučki katoličizam
prema potrebi pročisti, upotpuni, oživi.
Osobito su narodna svetišta — po riječima
pape Ivana Pavla II. — privilegirana
mjesta evangelizacije, gdje se vjera ukorije-
nuje u dušu naroda, odnosno narodna duša
povezuje s Kristom.

Molimo da u cijeloj Crkvi, a posebno u
Latinskoj Americi, pučka pobožnost, kao i
preporuke i zahvati Pape i biskupa, urode
što dubljim duhovnim plodom: da se po
bogatstvu pučke religioznosti i vježbi pro-
dubljuje i proživiljava evanđelje i narod sve
više povezuje i susreće s Kristom.

Mato RUSAN

Daruje im svoju ljubav

Ima raznih karitativnih radnika. Ima onih koji nevoljnicima pristupaju rezervirano, drugi im iskazuju razne usluge na način da ti siromasi osjeće u svemu tome više poniženje nego pomoć. Tek oni koji to rade radošno, spontano, nemanješteno, uistinu su pravi pomoćnici koje takvi nemoćnici jedva dočekuju. Bez pretjerivanja možemo reći da među ove zadnje spada i naša misionarka Emica Verlić. To smo mogli upoznati iz svih dosadašnjih njezinih pisama, a to vidimo i u pismu od 25. lipnja 1982.

Svi lijepi i veliki blagdani dodoše i proše, a da mi ovdje u Liteti to gotovo i ne osjetimo. Zahvaljujući ocu Luki Lučiću, ja sam imala na Uskrs svetu misu u svojoj kućnoj kapelici, dok su naši vjernici išli na misu u Chibombo. Bolesnici su i na taj veliki blagdan imali hranu kao i u ostale dane: grah i žgance. Ovaj put nisam im mogla ništa kupiti. Njih je 200, pa je potrebna velika sveta novca. Budući da cijene svemu svaki dan rastu, a naše plaće ostaju iste, to nam je sve teže.

Ipak nam se pruži prilika da nekome pomognemo. Tako, na primjer, moja bolesnica Roza Malupande bila je hitno prebačena u opću bolnicu u Kabwe. Slezena joj je bila povećana i stalno je povraćala. Nakon dva tjedna pošla sam zbog nekog posla u Kabwe pa sam otišla i u bolnicu da vidim Rozu. Našla sam je na Internom odjelu u kutu sobe na podu na nekakvom podaranom madracu. Dali su joj dvije stare deke, ali joj

SESTRA EMICA OBRADUJE SVOJ VRT, ALI NE SAMO ZA SEBE, NEGOT ZA SVOJE BOLESNIKE

NA SVJEZEM ZRAKU S BOLESNICIMA

nisu dali ni plahte ni jastuka. Jedva sam je prepoznala, tako je oslabila, a koža kao da joj je ispucana. A u isto vrijeme sve druge bolesnice leže na lijepo uređenim krevetima. Ona, eto, nije imala te povlastice samo zato što je gubava. Za nju se nitko nije uopće brinuo. Niti ju je tko hranio, niti umio kroz ta dva tjedna.

Pristupi mi sestra bolničarka i reče mi da je Roza već pred dva dana otpuštena iz bolnice. I pruži mi otpusnicu: »Evo tu je otpusnica. Reci u Liteti da dodu po nju.« Tad rekoh toj sestrili: »Ja ču je uzeti sa sobom.« Sestra me čudno pogleda i upita me: »Zar u svoj auto?« Odgovorila sam joj kratko: »Da, u svoj auto!«

Kad je to Roza čula, od radosti je smogla snage da ustane na noge. Ja sam je uzela ispod ruke i odvela sam je do svog auta. Sestra zabezecknuta gleda za nama. Nije joj išlo u glavu kako se ja usudim dotaknuti gubavu osobu i staviti je u svoj auto.

I u Liteti Roza nije mogla jesti žgance i grah. Ja sam joj od svoje kuće donosila mlijeka, kruha, jaja, mesa i riže kroz deset dana. Sa svojom pomoćnicom Fani također sam je okupala kao bebu. I Roza se za mjesec dana tako oporavila da je radosna otišla kući.

Kad sam u svibnju imala noćnu službu, došla sam na muški odjel broj četiri. Tamo se nalaze operirani bolesnici. Sad se, naime, ovdje u Liteti vrše i operacije. Tri bolesnika bila su operirana na oči u utorak, a ja sam primila noćnu službu u petak. Pitam bolesnike: »Kako ste?« A oni mi odgovore: »Draga sestro, gladni smo. Četiri dana smo na čistoj vodi.« »Pa zar vam nisu dali čaja?« »Nemamo šećera za čaj, a drugo ne smije-

mo jesti.» Bolesnici, naime, operirani na oči moraju poslije operacije biti pet dana na tekućoj hrani, onda dva tjedna na kašastoj zato što kod operacije premještaju očne mišiće, pa stoga ne smiju žvakati.

Otišla sam kući. Dan prije kupila sam limenku mlijeka u prahu. Zavrijem vode u loncu i napravim tri litre mlijeka, svakom bolesniku bocu od litre. Odnesem im i teško bih vam mogla reći da li su bili radosniji oni ili ja.

U petak, 19. lipnja, popodne donijela sam svojim bolesnicama povrće iz svoga vrta da si to skuhaju. Tužile su mi se da ih boli trbuš od graha. Uz povrće dala sam im i ulja. One su to sebi skuhale i ostavile u kuhinji da se ne hлади dok budu gotovi žganci. Kad oko pet sati popodne eto kontrole. Pregledavaju cijeli bolnicu upravitelj, matrona, glavna sestra i medical asistent, jer u nedjelju, 20. lipnja, dolazi ministar zdravlja u Litetu. Tu će biti sa svojom pratnjom i na ručku. U kuhinji matrona podigne poklopac na loncu i ugleda pripravljeno povrće te upita za koga je to. Rekoh joj da su to žene pripravile za sebe, jer su već site graha. Tad je ona upitala žene otkud im to povrće, a one su joj odgovorile da sam im to ja dala. Tada ona pogleda mene i reče mi: »Ti si to trebala donijeti u nedjelju.« A ja joj odgovorim: »Oprostite, to je raslo u mom vrtu za bolesnike, a ne za ministre!« Matrona se nasmiješila, pognula glavu i otišla.

Eto, takvih malih prilika da pomognem našim siromasima, ima uvijek, samo što često ne mogu pomoći, budući da mi je često prazan džep, a preskupo je ići u grad kupovati, jer je benzin veoma skup. Osim toga, i auto treba sve češće popravljati i rezervne dijelove, a u deset godina prevadio je već 125.000 km. Stoga idem samo jedan put mjesечно u grad da nabavim što mi je potrebno za mjesec dana. Kad sve to nabavim, na kraju mi ostane tek nekoliko kwača za kruh i da napunim rezervoar auta benzinom za slučaj potrebe.

Eto, tako mi ovdje živimo i radimo na Božju slavu i na korist tolikih patnika. Sjetite nas se u svojim molitvama i žrtvama. A svima onima koji su mi dosad pomogli svojim darovima da olakšam patnje ovih svojih bolesnika, neka Gospodin obilno napiši.

Emica VERLIĆ

Svečanost polaganja zavjeta domaćih sestara

U svom zadnjem oismu, pisanom krajem lipnja, Monika Okruglić nam je opisala kako izgleda jedna zambijska misa. Ovaj put nam opisuje obred zavjetovanja domaćih časnih sestara, koji je veoma različit od onoga što ga mi možemo vidjeti po našim samostanima i koji je pun elemenata uzetih iz zambijske kulture.

Osvanulo je krasno sunčano jutro. Upravo takvo jutro smo i željeli. Bio je to kod nas velik dan. Dvije domorodačke sestre iz družbe Sestara milosrda tog su dana polagale svoje redovničke zavjete. Sad imamo ovdje već osam sestara koje su položile zavjete. Uz njih imamo isto tako osam što novakinja, što postulantica. Mi, naime, ideo onako po zambijsku — polako, ali sigurno.

Majka Terezija piše da ima 250 novakinja. A naš biskup veli: »Kad bih ja imao samo trećinu od tog broja, udarila bi me srčana kap. Stoga je bolje ovako. Bog zna koliko će kome slati. Bolje išta nego ništa.« Svake se, naime, godine jede po dvije do tri kandidatice, pa polako ide naprijed.

Proslava polaganja zavjeta bila je pred crkvom, ili točnije, pokraj crkve, gdje su sazidali kao neku malu pozornicu. Tako će to i ostati pa neće trebati svaki put ponovo nešto podizati.

U devet i po sati svi smo se skupili i, kako to već ide puževom brzinom, povorka je krenula iz novicijata prema crkvi u deset sati, a misa je počela »točno na vrijeme« u 10 i četvrt. Nikoga nije to smetalo što je na rasporedu pisalo da će početi u 9 i po. To nikome nije važno jer je to i tako dan određen za proslavu.

Sakupilo se preko tri tisuće ljudi. Razmišljam u sebi odakle su se toliki skupili. Sve je bilo lijepo organizirano.

Poslije evangelja započeo je obred zavjeta. Najprije je biskup održao kratku propovijed. Nakon toga su tri postulantice u pratnji svojih roditelja pristupile i posebnim obredom su bile uvedene u novicijat. Od-

BUBNJEVI NAVJESCUJU VELIKU SVECANOST U NA-
SOJ ZUPI — ZAVJETOVANJE DOMACIH SESTARA

mah poslije njih pristupile su dvije novakinje koje će položiti prve zavjete. I njih su dopratili njihovi roditelji. Ovdje je običaj kad zrele djevojke imaju važan sastanak, onda obavezno moraju imati »čitenge«. To je platno dugo dva metra, koje djevojka omota oko struka pa joj služi kao neke vrste sukne. To platno je veoma praktično. Osim za suknju, ono služi i kao deka koja se prostre na zemlju. U njega se brišu ruke poslije pranja, a ženama služi da u njemu na ledima nose malu djecu. Služi i umjesto rupca za glavu, a i za još mnogo drugih stvari. Jednom riječu, to je platno veoma praktična stvar.

Eto takvo platno su i naše dvije sestre omotale oko struka. I započeo je obred. Biskup im je postavio nekoliko pitanja. A kad je na njih dobio pozitivne odgovore, upitao je roditelje daju li oni dopuštenje. I tu nije bilo poteškoča. Onda je biskup zahvalio roditeljima što su odgojili svoje kćeri i što su ih dragovoljno darovali Bogu. Tad su obje majke donijele dva velika zavežljaja. U svakom zavežljaju je bilo nekoliko lonaca za kuhinju, nekoliko zambijskih varjača, pa onda nekoliko porculanskih tanjura i onda tikve koje služe za grabljenje hrane, zatim svaka po dvije metle, pa tepih od slame. Bilo je tu i nekih drugih stvari što ih roditelji obično daju svojim kćerima kad se one udaju.

Kad su majke sve to donijele pred oltar, vratile su se na svoje mjesto i sjelo.

Nakon svega toga te dvije nove sestre položile su svoje zavjete, a onda su i one

sjele do svojih roditelja. Poslije toga nastavljena je sveta misa. No iako je sve to skupa trajalo tri sata, nije nam bilo dugotrajanje jer smo vidjeli toliko zanimljivih stvari. Sestre, koje su već prije položile zavjete, pristupile su k oltaru na »Slavu« i pobožno su otplesale jedan obredni ples, dok je zbor pjevao. I za prikazanje su također plesale. Moram priznati da je bilo uistinu lijepo.

Kad je svršila sveta misa, uzvanici su se uputili u novicijat na ručak. A budući da je u takvim zgodama ovdje ručak tek oko tri ili četiri sata popodne, to smo se mi požurile svojoj kući da tamо nešto založimo. I nakon toga još smo stigle na taj svečani ručak.

Osim njihove redovite hrane — nšime, bilo je i vrlo ukusno spremlijenog mesa. Za piće nama su dalli kokakolu, a oni su pili svoje domaće piće čibuku. O tom piću mogu vam reći da je po izgledu kao bijela kava, a miris mu je — bar za mene — kao od ukislog napoja. K stolu su ga donosili u kantama, a kako nije bilo čaša, to su nagnuli kantu i iz nje pili.

Mislim da ne trebam posebno naglašavati da je tu bilo i plesa i podcikivanja i bunjeva i druge glazbe do mile volje.

Bio je to uistinu krasan i svečan dan za našu misiju.

Sjetite se u svojim molitvama i tih naših domaćih sestara da ustraju u svom zvanju i da se još mnoge druge mlade odazovu Božjem pozivu. Ne zaboravite se malo pomoliti i za nas i za naš misionarski rad.

Monika OKRUGIĆ

NA RADOST NASEG KATEHISTE UZELA SAM U NARU-
ČAJ NJEGOVU DJETE

Dobila sam novu službu

Kako u čitavom svijetu nedostaje svećeničkih i redovničkih zvanja, tako je sve manje i misionara. Stoga moraju nastavljati svoje misionarsko djelovanje i oni misionari i misionarke koji su već poodmakli u godinama i kojima su sile smalaksale, te bi u drugim prilikama uživali zaslужenu mirnu starost. Tako i naša zairska misionarka sestra Sofija Novotny, uza sve svoje godine i narušeno zdravlje, dobiva novu službu. O tome nam je napisala nekoliko redaka za vrijeme svog kratkog boravka u domovini prošlog ljeta.

Na svršetku ove školske godine otkazala sam rad u školi da tako dadem mjesto mlađim domaćim nastavnicima. Mislim da je nakon 44 godine ipak vrijeme da dobijem »mirovinu bez mirovine«. Međutim, u misijama se ne miruje, uvijek ima preobilje posla, jer se »broj izabralih za nebo još nije popunio«. Stoga sam u školi još zadržala nekoliko sati vjerouauka.

Ali da ne bi imala premalo posla, Gospodin Bog me je čekao na drugom mjestu. Na zadnjem dijecezanskom pastoralnom tjednu u gradu Manono imenovali su me predsjednicom »Ženske komisije«. Da bi se, naime, evandeoska poruka što više i što dublje usadila u život i kulturu naših Baluba i u njihove običaje, smatraju da bi žena, kao majka, odgojiteljica i čuvarica običaja, mogla veoma mnogo pridonijeti da evangelizacija ima više uspjeha. To je, eto, ukratko plan akcije te »Ženske komisije«.

Moja je dužnost da sad u svakoj misijskoj postaji naše biskupije nastojim osnovati »potkomisiju«. Drugim riječima, moram se potruditi da pronađem sposobne i revne kršćanske žene koje bi organizirale tu akciju svaka u svojoj župi.

No sad se preda mnom javlja problem kako da posjetim sve te misijske postaje, koje su udaljene jedna od druge i po 50 km. Trebala bih za to neko prevozno sredstvo, jer ne mogu pješice obilaziti te postaje. No u obzir bi došao jedino nekakav auto, ali gdje smoći novaca za benzin kad se litrog goriva plaća ovdje zlatom...

SKINUO JE SVOJ SESIR I ZAHVALUJE SVIM DOBROČINELJIMA

Nakon što sam sve mogućnosti razmisnila, spoznala sam da mi je preostala samo jedna, a ta je da pokušam kontaktirati s pojedinim župama preko pisama u kojima će poticati da pokušaju nešto osnovati i učiniti za tu tako važnu stvar za misiju. U samoj Malembi već smo počeli. No o tome ću vam pisati drugi put kad se vratim ponovo u Malembu.

A sada se želim — iako sam to već jednom učinila u svoje ime i u ime sestre Miriam — da se srdačno zahvalim još jednom svim prijateljima misija koji su nam u danima teške kušnje u našoj misiji, kad je ovdje harala epidemija kolere, pomogli svojim molitvama i materijalnim darovima da smo mogli nabaviti potrebne lijekove. Mnogo je života bilo spašeno. Vaše molitve su pomogle da je naša liječnica sestra Miriam sa svojim bolničkim osobljem bila poštedena od te strašne bolesti pa su tako mogli drugima spašavati život.

U svoje ime i u ime sestre Miriam srdačno sve pozdravljam.

S. Sofija NOVOTNY

Prijeti nam glad

Iz Gaibire, iz Indijske države Orisse, stiglo nam je pismo sestre Silvine Mužić. Pisala ga je sredinom srpnja. U pismu govori o veoma čestom problemu Indije — o gladi, koja im prijeti zbog velike suše, te o tome kako nastoji darovima iz domovine na vrijeme nabaviti što više riže za sirotinju. No neka nam ona sama o tome priopovijeda.

Mi smo ovdje još pomalo dobro. No dok pišem ovo pismo, velika je vrućina. Temperatura se kreće oko 38 stupnjeva, a u nekim mjestima se popne i do 40 stupnjeva. Još nemamo toliko očekivane kiše, koja je već davno trebala početi padati. U mjesecu kolovozu redovito počne dozrijevati rana riža, a ove godine nema ništa. Ona riža što su je ljudi u redovito vrijeme posijali sva se posušila. A da siju drugi put, to je nemoguće, kad je zemlja suha i tvrda. Osim toga, većina naših seljaka više i nema sjemenja za novu sjetvu. Stoga se nalazimo pred aveti glada i ove i iduće godine.

Cijene riži već skaču, a i sve ostalo poskupljuje. Stoga sam ja došla u Rourkeu da već sada kupim što više hrane. Međutim koliko ovdje dobijem rižu jeftinije, toliko potrošim za put do Gaibire.

U nedjelju, 25. srpnja, vratila sam se u Gaibiru. Sestre su mi rekle da je naš župnik započeo devetnicu svetih misa da nam se Gospodin Bog smiluje i da nam pošalje toliko potrebnu kišu. Svaki dan dode drugo selo na tu devetnicu. Svi su se spremno odazvali i dolaze u velikom broju, i svi se isповijedaju i primaju svetu pričest.

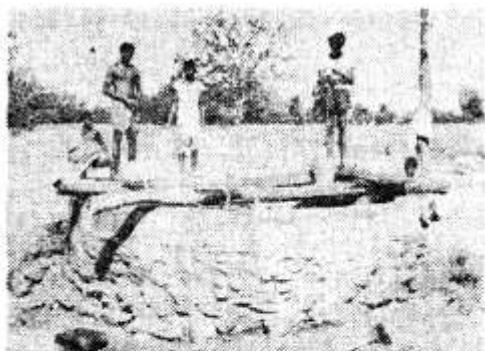
Četvrtog dana te devetnice dobri nam se Bog smilovao i poslao nam krasnu kišu. Kamo god ste išli i koga god ste susreli, svugdje ste mogli vidjeti vedra i nasmijana lica. Svi su ponavljali: »Dobri Bog je uslijao svoju djecu, hvala mu!«

Jučer je jedan bezvjerac rekao našem učitelju: »Tvoj Bog je uslijao molitvu kršćana!« Sad pada kiša svaki dan. Malo sije sunce, pa opet pada kiša. Sve se probudilo na nov život.

Napokon mi je stigao novac što ste mi ga poslali. Sad ću moći kupiti još riže za gladne. Već nam svaki dan dolaze moliti pomoći.

NASI SIROMASNI MALISI KOD RUCKA ŠTO SMO IM GA PRIPRAVILE U NASEM SAMOSTANU

OVAKO SE KOD NAS CRPE VODA IZ BUNARA

PALMINIM GRANAMA DOCEKALI SU KRISTA KRALJA U JERUZALEMU

Ne zaboravite ni nas ni naše siromaše u svojim molitvama i žrtvama. A mi se svi ovdje molimo za sve svoje dobročinitelje da im Gospodin obilno naplati za sve ono što su učinili za nas.

S. Silvina MUŽIĆ

nove knjige

POSTIRA. Spomenica u povodu 400. obljetnice župe (1581-1981). Knjiga je već dobila visoku ocjenu, jer na 380 stranica obrađuje vjerske, kulturne, gospodarske i društvene teme vezane po najviše uz ovo mjesto na otoku Braču, mjestimično zahvaća i dublje i šire u život našeg naroda. Knjiga se može dobiti za 500 dinara kod izdavača: Župski ured Postira 58410 Postira, kao i u svim Ćirilo-Metodskim knjižarama.

TRAGANJA ZA NOVOM CRKVENOM PRAKSOM. Bonzo Z. Šagi. To je 22. knjiga iz serije »Znakovi i gibanja« koju izdaje Kršćanska sadašnjost u Zagrebu. Knjiga donosi niz pastoralnih nastojanja i iskustava u pokoncijskom župskom apostolatu, ugleđnog svećenika kapucina, i dugogodišnjeg župnika u Varaždinu. Naručuje se kod izdavača: Kršćanska sadašnjost, 41000 Zagreb, Marulićev trg 14. Cijena 340 dinara.

SAMSON, hajdučina sa sedam pletenica.

SAMUEL, prorok koji osluškuje Boga i svoj narod. To je 9. i 10. nastavak Biblije u stripu. Pogodno osobito za djecu. Izdavač je u Zag-

rebu: Kršćanska sadašnjost, a u Ljubljani: Družina. Može se nabaviti kod izdavača.

PUT BARBARA. Ilustrirana povijest Crkve za mlađe, 4. svezak. Tvrđi uvez. Izlazi ukupno 10 svezaka, a sve u bojama. Cijena ovog sveska je 400 dinara a svih deset svezaka 4.000 dinara. Naručuje se kod Kršćanske sadašnjosti u Zagrebu.

MARULIĆ. Hrvatska književna revija, 4/1982. Izdaje: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb,

Trg kralja Tomislava 21. Cijena pojedinih broju je 60 dinara. Naručuje se kod izdavača.

CRKVENA ARHITEKTURA ZAPADNE ISTRE. Područje porečke biskupije od IV. do XVI. stoljeća. 153 slike i preko 100 tabli zemljovida i crteža. Cijena 1200 d. Naručite KS, Zagreb.

ILUSTRIRANA POVIJEST CRKVE — U SREDNjem VIJEĆU — NAŠI DANI. Ilustrirana povijest Crkve za djece. Izdaje KS — Zagreb.

KALENDARIĆ

HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO sv. Ćirila i Metoda izdalo je **DŽEPNI KALENDAR DANICA** za 1983. godinu. — Cijena je 15 d. uz običajni popust.

Budući da Glasnik neće izdati svoj kalendaric za 1983. god., obrtaite se što prije na adresu: HDK sv. Ćirila i Metoda, 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

Naklada je ograničena. Ako ne želite ostati bez kalendarića, požurite se s narudžbom.

DUHOVNE VJEŽBE ZA GLASNIKOVCE

Bez prijave i primljenog odobrenja nitko se ne prima. U prijavnici označite točno ime i prezime, svoju adresu i vrijeme kada želite prisustvovati. Ove godine tečajevi se održavaju još:

STUDENI: od 19. do 21.

PROSINAC: od 10. do 12.

Duhovnim vježbama mogu prisustvovati i oženjeni i neoženjeni.

Prijavite se na adresu: UPRAVA GLASNIKA — 41001 Zagreb — pp 699.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

8. — 12. XI. — o. Miljenko Belić
15. — 19. XI. — o. Roko Prkačin

22. — 26. XI. — o. Pero Nikolić
9. — 51. XII. šest dana o. Pero Nikolić

Svaki tečaj (osim posljednjeg) počinje u ponedjeljak, a svršava u petak ujutro. — Molimo najavite se unaprijed na adresu ISUSOVCI — Rakovčeva 12 — 51410 Opatija.

zahvalnice

ZAHVALUJEMO SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRESNOM SRCU MARIJINU

- ...što su po njihovoj pomoći ostali na životu moja kćerka, zet i unuk iza teške prometne nesreće i što mi se sin ostavio droge. — Francika Matajčić, Lokve
- ...sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima što su mi pomogli u bolesti i kod operacije. — Kata Bošković, Seona
- ...bl. Leopoldu, Petru Barbariću i svima svetima na primljenim milostima, a posebno za ozdravljenje. — Slavica Jozipović, Đakovo
- ...i Gospici Trsatskoj za primljene milosti. N. N., Rijeka
- ...Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Judi Tadeju na uspjeloj operaciji. — S. J., Kalinovac
- ...sv. Nikoli Tavelliću, sv. Leonardu i ostalim zaštitnicima za ozdravljenje moga unuka koji je bio tri puta operiran. — Marija Štimac
- ...i sv. Anti što su mi do sada čuvali sina u svemu. — N. B., Šestanovac
- ...na uspješnoj operaciji. — Ivka Topić, Opuzen
- ...na primljenim milostima. — Marica Zec, Oslje
- ...Gospici od zdravlja, bl. Leopoldu i svima svetima za uspjelu operaciju moga unuka. — Anica Radovan ud. Rafa, Lumbarda
- ...Mariji Pomoćnici Majci milosrda i sv. Antunu za uspješnu operaciju. — Ilonka Fuis, Valpovo
- ..Mariji Pomoćnici, bl. Leopoldu i Ivanu Merzu za primljenu milost. — Aman, Zagreb
- ...za primljene milosti. — Zlata Tuškan, Zagreb
- ...Majci Božjoj Bistričkoj što mi se sin sretno vratio iz dalekog svijeta i na drugim milostima. — Marija Vučković, Mihovljani
- ...Gospici od zdravlja i sv. Josipu za poboljšanje zdravlja. — N. N., Đurđevac
- ...i Presv. Trojstvu za sretan ishod operacije i za poboljšanje u bolesti. — N. N. iz Sirkrevaca
- ...na uslišanim molitvama, što su djeca prošla u školi, i za mir u obitelji. — Zahvalna majka, Đakovo
- ...za sve primljene milosti. — B. B., Cvetković
- ...Gospici od brze pomoći za sretan porod, uz jednu posebnu preporuku. — N. N., Slav. Brod
- ...Gospici od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu na svim primljenim milostima, uz preporuku za moju sestruru.
- ...Snežnoj Gospici i bl. Leopoldu što mi je unuka primila prvu sv. Pričest, i što su djeca dobila stan. — Baka, Ljubešćica
- ...Gospici od kamenitih vrata, sv. Judi Tadeju, o. Vendelinu za kćerkino namještenje, a sv. Antunu za pronađenu izgubljenu stvar. — Manda i Mijo Tomašević
- ...sv. Josipu, bl. Leopoldu i svima svetima na milosti što mi je sin strpljivo podnosi križ u teškoj bolesti. — Mira Beljin, Sarajevo
- ...Duhu Svetome, Gospici od brze pomoći i bl. Leopoldu što mi je kćerka sretno položila maturu, uz preporuku za zdravlje i sreću u obitelji. — Barbara, Slav. Požega
- ...Gospici od brze pomoći i svima svetima na uslišanim molitbama. — N. N., Karlovac
- ...za pomoć pri rađanju djece, premda sam bila slaba zdravlja. — Majka Slavonka
- ...i Gospici od brze pomoći za jedno uslišanje. — Kata Petrić, Sumeće
- ...i sv. Josipu što mi je unuk sretno položio ispit. — Slava M., Delnice
- ...za milosti udijeljene župniku. — Župljani
- ...Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu za zdravlje. — S. K., Martinska Ves
- ...bl. Leopoldu i svima svetima za sve primljene milosti u životu. — Marija V., Košinci
- ...za primljene milosti. — V. Petričević, Split
- ...Gospici od zdravlja i svima svetima za sretnu operaciju i za druge milosti
- ...sv. Josipu sv. Terezijama i svima svetima za pomoć u bolesti i za sve milosti i pomoći u životu. — Terezija D., Pakrac
- ...Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Nikoli Tavelliću za sve milosti. — Marija R., Popovača

PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠТИTI

Piše: Ivanka PRUGOVEČKI

Patnjom spašen

Pogrebna povorka se polako kretala naprijed. Ljudi su noge i inače jedva izvlačili iz blata, a sad su još i noge i srca otežala bolju. Nitko ne govori ništa, samo svećenik od vremena do vremena zapjeva riječi psalma: »Smiluj mi se, Bože, po velikom milosru svome!« Iza ljesa ide u crnini već odrastao pokojnikov sin, a uza nj majka udovica. Zamotana u veliki crni šal, izgledala je kao kamen boli. Toliko puta je gaza to blato, ali joj nikad nije bilo tako teško učiniti korak. Samo ona zna svoj život i svoju bol. Samo ona zna kako se teško dići kad čovjek padne. Ali i kad padne, mora se podići i nastaviti put, uvijek dalje, uvijek naprijed. Takav je život. Ništa, pa ni jesenske magle, koje sapinju tijelo, ne smiju sapteti dušu.

I ja idem tiho u toj povorci. Oko mene sumorna, vlažna i već hladna jesen, a misli mi odoše nekamo za ljetom, kad je na livadama mi-

risalo sijeno, a slogovi se oblačili u zlato pšenice. Sjećam se svega. Dan je bio vruć i sparjan, i sve živo sklanjalo se u hlad. Samo ljudi, nošeni snagom volje, nisu gledali znoj, nego potrebe. Kopali smo jamu za temelje nove kuće. Žuta sasrena zemlja se odupire. Znoj teče i zalijava oči, a ruke postaju sve teže i tromlje. Došao nam je tog dana pomoći i naš susjed Štef. Višok, mišičav i čvrst čovjek. Radio je i šalio se s ostalima. Tko bi tada i pomislio da će i on tako brzo u tu žutu zemlju, koju kopa snažnim udarcima. Susjedi su ga voljeli, kao dobroćudna čovjeka i marljiva radnika, ali jedna ga je manj ipak polako, ali ustrajno pokapala. Volio je Štef češće pogledati preduboko u času. No ondje su takvi muškarci, pa mu nitko to nije uzimao za zlo. Ljudi znaju biti tako prostodušni: »Kad radi, nek piće», gorivili su. Ili: »Daj mu samo, neka piće, bolje će kopati!« Nije to dobro. Ali tko će čovjeku promijeniti dušu s kojom se rodio?

Ljetni je dan dug, ali nas je mrak ipak stigao. Umorni od posla, jedva dočekasmo da sjednemo za stol. No mi nismo sjedali za stol kao nepoznati radnici nego kao susjedi i prijatelji. Zato nikakav umor nije mogao sprječiti da se poslije večere ne nadoveže priča i razvije šala. Pa to i te kako odmara. Tako je bilo i te večeri. Razgovor na razgovor, slobodno i nevezano. Netko je načeo i pitanje vjera. Što kome na srcu, to mu i na jeziku. Ne treba se nikoga bojati. Svi smo domaći. Štef se, međutim, odlučno usprotivio:

— Kakva vjera? Kakvi svećenici? Bog? Ništa ja ne vjerujem! Popi samo lažu. To im je zanat!

— Znači, Štef, svećenik tebi nije potreban — dohvati ga jedna žena.

— Meni ne!

— A kad budeš umiraо, ni onda ti neće trebatи?

— Ne trebam ga ni tada, kao ni danas. Ne želim ga vidjeti pod svojim krovom. Budi sigurna, ja ga neću nikad zvati. Ja sam ti nakon ženidbe bio samo jednom na ispunjavanju, i više me neće pop ni vidjeti ni čuti.

— Budeš se ti, Štef, već predomislili. Svi ste vi muški takvi.

Slušala sam taj razgovor. Već sam ga više puta čula da ovako govori, ali sam mislila da se šali. Ali sad sam protrnula. Što to govori iz Štefa? Je li on zbilja i u duši takav? Jesu li svi muškarci takvi?

Drugog dana nije radio kod nas, ali ja nisam imala mira zbog onoga što je govorio. Kad je navečer sunce zalažilo, bilo je crveno kao plamen. Lovila sam pogledom posljednju zraku i tako žarko željela da se s njom stopim, da postanem onaj plamen što svijetli i uzdiže, što izvlači iz tame i očaja. Htjela sam postati takav, baš takav plamen, kakav je potreban Štefu da ga dirne, da mu otvori oči. Zavapila sam u sebi s tom posljednjom zrakom sunca: »Bože moj, koliko li je silna ta zraka! U njoj promatram Tebe na djelu. Daj da Štefu budem veliko svjetlo, a pred Tobom da ostanem mala travka. Samo, Bože dragi, daj mi snage da uspijem podnijeti žrtve, i da Štef i toliki njemu slični uvide tu zraku,

da ih ona dirne i dovede na pravi put.“

Sunce je izgubilo snagu, dani su postajali sve kraći, ljetno se bližilo kraju. Povjeterac se poigravao prvim žutim lišćem, a čvorci se skupljahu u jata da polete za suncem. Radila sam na plantaži, cijele dane daleko od svojih. Vrijeme mi se oduljilo. Na susjeda Štefa gotovo sam i zaboravila. Samo zalazak sunca i večernje pozdravljenje sjetili bi me na tog čovjeka. Jesen je bila lijepa i zvali smo je »bablje ljeto«. Na plantaži se radilo od zora do mraka. Večeri su postajale sve svježije i uskoro se pojavile pravi mrazevi. Navečer mi je godio susret s roditeljima i s bratom, i da mi nisu odmah prvu večer pričali o Štefu koji je teško obolio, bila bih utonula u slatki san.

Štef će morati na operaciju grla. Lijekovi i injekcije nisu pomogli ništa. Vidjela sam ga nekoliko puta tih dana, kad je prolazio ispred moje kuće. Bio je to još uvijek onaj isti čovjek. Optimista koji vidi život i tamo gdje ga nema. Sin mu je već imao 18 godina i znao bi dolaziti često nama u kuću, jer je bio dobar prijatelj s mojim bratom. Pitali bismo ga tada kako mu je otac. Vidjela sam da mu je to teško, pa sam nastojala da mu takva pitanja ne postavljam. Svi smo bili svjesni da Štef nakon operacije neće moći govoriti. Strašan je to udarac, kad saznaš da nikada više nećeš prozboriti ni riječi, nikad zapjevati, nikada se glasno nasmišljati. Ali drugog izlaza nema. Imao je užasne bolesti. Noću se gušlo. Morao je na operaciju.

Prošlo je tjedan dana i Štef se je vratio iz bolnice. Rekli su mu da je operacija uspjela, ali se mora strogo pridržavati savjeta. Ne smije pušiti ni piti alkohola. Nekoliko dana se toga držao, ali ga je rana silno boljela. Jesti nije mogao. Od užasnog bola počeo je piti. Pio je rakiju, a ona mu je nagrizala ronu. Postajalo mu je sve gore, jer se rana ognojila. Ponovo su ga odvezli u bolnicu. Trebao se opet podvrći operaciji, za koju mu liječnici nisu mogli jamčiti da će uspjeti. Neposredno prije toga odlaska u bolnicu došao je do mojih susjeda. Nisam mogla biti prisutna kod toga susreta. Već i ono što su mi pričali, strašno je djelovalo na mene. Teško je bilo gledati tog čovjeka koji se još uvijek puno nadao. Dok je prolazio dvorištem, smijeo se, iako znam da bi najradije bio zaplakao kao malo dijete. U grlo je imao ugrađenu plastičnu cjevčicu. Lice mu je bilo opušteno i upalo zbog gladovanja. Strašno je bilo pogledati ga u oči. Bile su žive i pune molbe. Susjedi su mi pričali da im je na papir napisao kako mu je dobro i da ga jako ne boli, a svi smo vidjeli koliko se svladava u muci.

Dva dana nakon druge operacije vraćen je kući. Pogled mu je izgubljeno lutao, grubio se, utapao u posljednjim zrácima života. Imao je tri rane na grlu. Sve tri su procurile. Ono malo juhe, što bi je na silu pojeo, cijedilo bi mu se kroz rane van. Užasno je trpio, ali se nije tužio. Tada sam vidjela da on postaje nov čovjek. Bio je velik po tome što ga je dragi

Bog volio i nije ga zaboravio. U tim zadnjim trenucima život bio je toliko sličan Kristu, da je baš zbog toga postao i beskrajno blizak i čovjeku. Trpio je, znam da je užasno trpio, a ipak je stajao onako nijemo kao da nešto očekuje. Nikada neću zaboraviti, kad sam ga zadnji put vidjela. Nemoćan kao malo dijete, a velik u trpljenju, uvišen u boli. Vjerovala sam da će ugledati onu zraku svjetla koja izbavlja iz svake tame. Uistinu je silna snaga te svjetlosti. Čitavih 38 godina sjalo je to svjetlio i pred Štefom, ali mu se oči nisu otvorile. Do posljednjeg trenutka nije primijetio što nosi u sebi.

Više nije mogao disati. Gušlo se. Kad je posve klonuo od patnje, probudila se u njemu nova nada. Drhtavom rukom napisao je na papir: »Dovedite mi svećenika! Hoću se isповjediti.« Svećenik je došao, isposjeđio Štefa, pričestio ga i pravio za veliki susret s Onim, koji nije, kao ljudi, gledao njegove grijehe, već dobro koje je činio ljudima oko sebe. Držao se u životu još nekoliko dana. Jednog jutra sam vidjela da u selo voze lijes. Prošla je vijest: »Susjed Štef je umro.«

Žalobna povorka ljudi kretala se za lijesom po ljepljivom blatu, a ja se pitam: »Je li itko od njih svjestan da nema mesta žaljenju, jer ništa nije mrtvo osim tijela. Teže me pogoda ta njihova mrtva svijest. Mnogi će i dalje piti i lutati blatom. Mnogi lutaju, kao što je lutao i Štef. Daj, Bože, da ipak nadu pravi put, makar kroz patnju, kao što ga je našao i Štef.«

Ovdje počinju u miru Božjen

FRANJO PADJEN

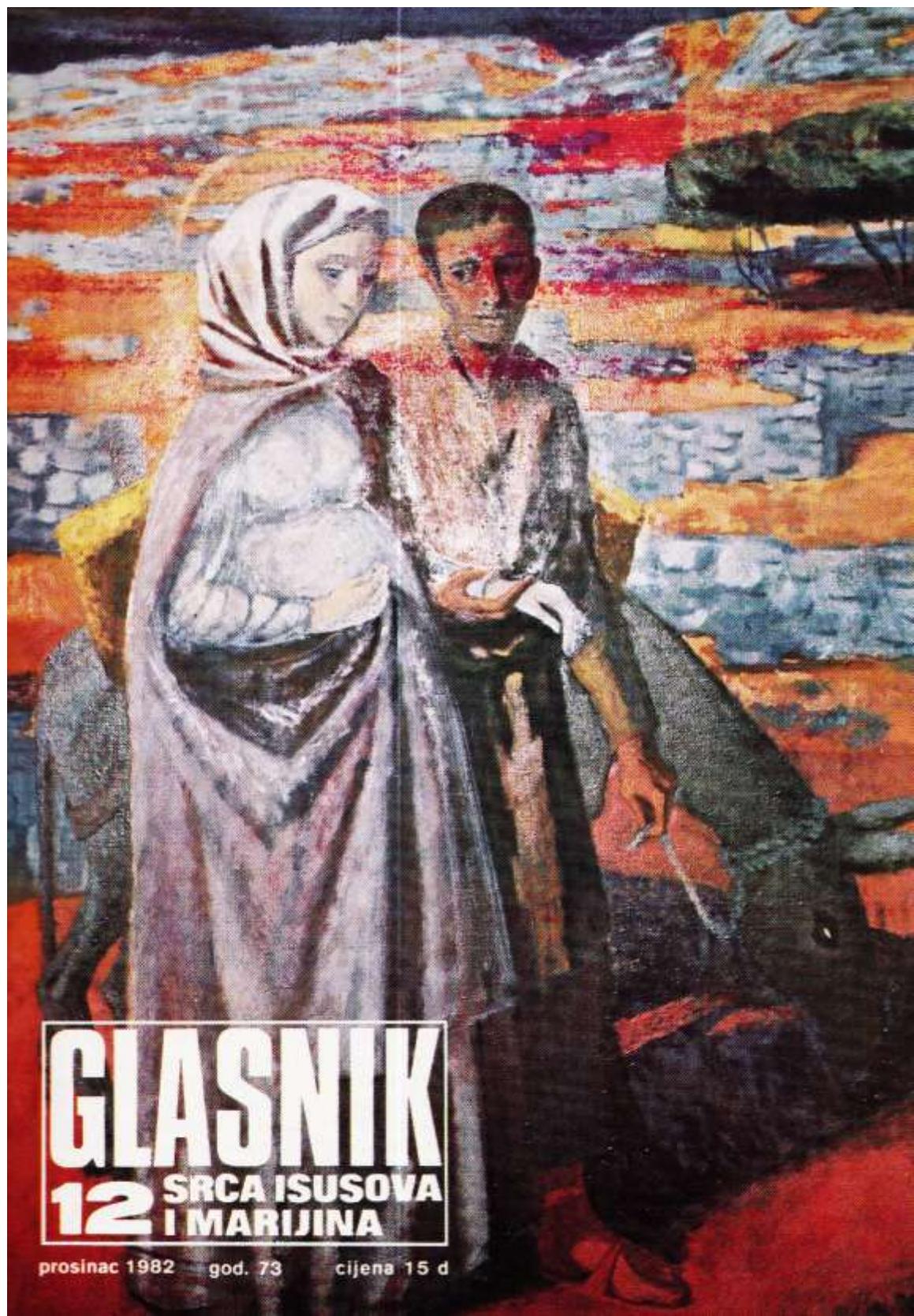
službeni drž. željko

* 1. VI. 1918.

† 24.VI. 1988.

UMIESTO VIBENCA

na grobu

GLASNIK

**12 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA**

prosinac 1982

god. 73

cijena 15 d

Naslovna strana:

MARIJA NOSITELJICA ZIVOTA

(Naslikao: Josip BIFEL)

Na zadnjoj strani:

I NAKON »GODINE STARIH« ONI ZASLUZUJU NAŠU LJUBAV

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Valent Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan i Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod. — Cijena pojedinih broja 15 d. — Godišnja pretplata 180,00 d. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uplatnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

Marija, nositeljica života

Kraj nek bude svakoj zloči, —
Sin će Božji k nama doći.
Srca gore, evo zore!
Već ga nosi mila Mati, — Ona će ga nama dati.
Srca gore, evo zore!
Zdravo puna svih milina! — Kličimo joj iz nizina:
Srca gore, evo zore!

Marija je prauzor Crkve, govori Hans Urs von Balthusar, jer se u njoj na osobit način istovremeno sjedjuje i ostvaruje materinstvo i djevičanstvo.

Kao Majka Sina Božjega po tijelu, ona je mjesto u kojem stvarno i tjelesno prebiva Riječ (Sin Božji!), i to s njom tako usko sjedinjen da imaju zajednički tjelesni život. U Isusovim, naime, žilama teče Marijina krv. To je bilo moguće samo zbog potpunog produhovljenja materine tjelesne i duševne osobnosti, tako da ona za svoj život ima samo jedan zakon: Potpuni sklad s voljom Božjom.

Kao Djevica, ona je osoba koja Riječ Božju osluškuje tako intenzivno i predano, da se ta Riječ u njoj utjelovljuje, te joj ona postaje majka.

Blaženo krilo Marije Djevice!

Blaženo, jer je poslušala i sačuvala riječ Božju (Lk 11, 27 — 28) i jer je ona sve Božje riječi čuvala i razmišljala o njima u svom srcu (Lk 2, 19 — 51).

U svim svojim konteplacijama o Božjim tajnama moramo imati za uzor Mariju, jer ćemo samo tada izbjegći dvostruku opsanost po kojoj bi nam Riječ Božja bila samo nešto izvanjsko, dok zapravo »u njoj živimo, mičemo se i jesmo« (sv. Pavao), ili da je ne razlikujemo od svoje mudrosti kojoj smo gospodari, dok Božja Riječ ostaje zapravo od nas uvijek različita, a dobivamo je samo onoliko, koliko joj se poklonimo i otvorimo, da svojom puninom ispunim našu prazninu. Tek tada ćemo zajedno s Marijom moći reći: »Velika mi djela učini svesilni, sveto je ime njegovo.«

Glasnik s ovim brojem navršava 90 godina otkako se pojavio u hrvatskoj katoličkoj javnosti, »da srca Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine (danas možemo dodati i Istre!) ne ostanu hladna.« Kroz sve to vrijeme dijelio je sudbinu hrvatskog naroda kojemu je i namijenjen. Neko vrijeme nije mogao izlaziti, tako da se ovim brojem navršava 73. godište njegovog izlaženja. Obje godišnjice su zamjerno visoke, ali Glasnik nije ostario. Veliki dobrotvor čovječanstva, Albert Schweizer je rekao: »Nitko nije star zbog nakupljenih godina. Samo manjak oduševljenja osuši i smežura duh.« Sada na kraju »godine starih« i na kraju gradanske godine Glasnik se upravo tom porukom obraća svojim starim i mlađim čitateljima i prijateljima.

Imamo zašto reći: Isuse, hvala! Hvala ti osobito zato što nisi dao da posustanemo u vjeri da nakon naše starosti slijedi vječna mladost u naručju tvoje ljubavi. Na to nas podsjeća svako rađanje i svaki novi život.

S prvom nedjeljom Došašća počinje i nova liturgijska godina, a 8. prosinca slavimo začeće vječno mladog bića i ideal svih mlađih, Bezgrešnu Djevicu Mariju. Tako ovaj broj Glasnika u sebi spaja ciklus života — mladost i starost — da bi stare i mlađe usmjerio u sretnu luku vječno mlađe Božje Ljubavi, a sve to kroz naše svakodnevno čekanje susreću s Bogom uz pravilno vrednovanje i koristenje vremena i svega s čim se susreće u vremenu. To je Glasnik poziv i poslanje. To je dinamizam koji ga nosi, to je tajna njegova stalnog pomlađivanja, čak i onda kad mu prilike nisu sklone, kao što mu nisu sklopane upravo sadašnje zbog raznih nestaćica i skupoča. Mi ipak ne gubimo povjerenje u Isusovo Srce i prijatelje Glasnika. Zato će on i nadalje oduševljavati i poticati sve dobromjerne ljude da budu više Gospodini, više Božji, kako bi svu vječnost bili mlađi.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 73. PROSINAC 1982. BR. 12

S A D R Ţ A J

POSTIVANJE SLOBODE I STVAR	
MIRA, J. Antolović	400
SRCA GORE, EVO ZORE!, R.	
Grgec	401
HVALA NA PISMU	402
S RIJEĆI NA DJELA, V. Miklobušec	404
NAS ZIVOTNI I SVAKIDASJNI	
ADVENT, F. Pšeničnjak	406
BEZ GRIJEHA ZAČETA, A. Katalinić	407
LJUBAV BEZ GRANICA, Ž. Brzić	408
DJEĆA I PAPA, V. Miklobušec	410
STAROST, MUDROST, MOLITVA,	
M. Nikolić	411
S KRISTOM DO ZLATNOG JUBLJEJA, P. Ribinski	412
ZIVOT TREBA POŠTIVATI, S. Bošnjak	413
SRCE ISUSOVO OSVAJA DUŠE,	
V. Miklobušec	414
DA ONA BUDE MOJA SNAHA?	
— NIKAKO! — I. Fuček	416
KRIST ZOVE — PAPA POTICE,	
V. Miklobušec	418
KRŠĆANSKO VREDNOVANJE	
VREMENA, M. Szentmártoni	420
PAPA O LITANIJAMA SRCA ISUSOVA, I. Kukula	421
PRINOS AZIJSKE CRKVE OPCOJ	
CRKVI, M. Rusan	422
MATTEO RICCI — OSNIVAČ	
CRKVE U KINI, J. Antolović	423
POSLOVI SE MNOŽE, A. Gabrić	424
UZ 50. GODIŠNJICU REDOVNIŠTVA, S. Polgár	426
NOVE KNJIGE	428
ZAHVALNICE	429
IZ PAKLA U ŽIVOT, S. Kušan	430

Poštivanje slobode i stvar mira

Ova nakana Apostolata molitve ima u vidu uviјek aktualan problem, a to je mir u svijetu. Taj je mir u povijesti čovječanstva često bio ugrožavan baš zbog toga što ljudi i narodi nisu poštivali slobodu drugih ljudi i drugih naroda. Bilo je, a nažalost ima i danas naroda, koji su kao jači i brojniji tlačili i iskorištavali one manje brojne i slabije narode, postupajući s njima i njihovom zemljom kao s najobičnijom kolonijom. Da stvar bude još gora, takvi su sebični narodi prividnim dokazima pred svjetskom javnošću i na međunarodnim forumima i tribinama nastojali bezbožno opravdati svoj nepravedan postupak. Pri tom su nalazili kod sebi sličnih saveznika, oslonac i potporu. Dakako, da onda takvo nepravedno stanje nije moglo pogodovati stvari mira.

Svima nam je stalo i mora biti stalo do mira, no ne do mira groba te kulturnog, moralnog i materijalnog podčinjanja, već do mira u kojem će biti zajamčena sva ljudska prava bilo pojedinačna, bilo obitelji i zajednica, u kojem će svaki narod moći ostvariti svoje prirodno, suvereno i neotudivo pravo da u svojoj državi živi slobodno kao gospodar u vlastitoj kući. I kao slobodan i suveren narod uklapat će se u zajednicu naroda kao ravnopravan i slobodan partner. Dok to pravo ne bude zajamčeno, ne bude poštivano od jačih, neće i ne može biti trajnog i pravednog mira u svijetu. I pravo je licemjerje da se vrlo glasno i propagandistički zalaže za mir oni narodi, one ideologije, oni politički sistemi, koji sami ne poštjuju slobodu drugih ljudi i drugih naroda.

Imao je pravo neumrli Pij XI., koji je na početku svog pontifikata, a u predvečerje II. svjetskog rata, postavio kao geslo svog pontifikata ovo biblijsko načelo: »Opus iustitiae pax — Mir je djelo i učinak pravde«. Pravda za svakog čovjeka, za svaki narod neophodna je pretpostavka pravog mira u svijetu. Svjedoci smo žalosne stvarnosti da se nakon II.

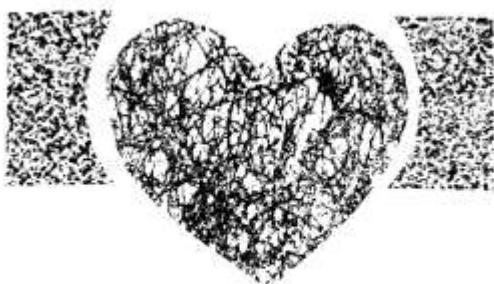
svjetskog rata veoma zamračio i nagrdio pojam mira. Jesmo za mir, ali ne po svaku cijenu. Jesmo za mir, koji će se bez iznimke temeljiti na pravdi, na slobodi za svakog čovjeka, na dostojaństvu i suverenosti svakog naroda. I mislim da smo baš mi kršćani, koji se nadahnjujemo na Božjoj objavi, prvi pozvani da se svim dopustivim sredstvima zalažemo i borimo za takav mir, raskrinkavajući lažne i nepravedne parole o miru u svijetu.

U ovom mjesecu, kad slavimo svetkovinu Božića, rođenja Božeg Sina, Kralja mira, kod čijeg su rođenja anđeli navijestili »slavu Bogu na visini i na zemlji mir ljudima« (Lk 2, 14), molimo i vapimo za takvim mirem, u čvrstoj vjeri i nadi da je moguć i ostvariv; naime, za mirem u pravdi i slobodi. Na taj način postat ćemo pozitivni i konstruktivni graditelji mira, a onda i sreće i blagostanja za svakog čovjeka, za svaku obitelj i zajednicu, za svaki narod.

Josip ANTOLOVIĆ

Srca gore, evo zore!

Piše: Prof. Radovan GRGEC

Ljudski stvor čezne i steđe u nadi i iščekivanju spašenja i oslobođenja. O iščekivanju dolaska Spasitelja i Oslobođitelja govori nam na poseban način uoči Božića ovo adventsko vrijeme u mjesecu prosincu. Nekada su nas na došašće Spasitelja podsjećale rane jutarnje mise, tzv. zornice, na kojima su vjernici sudjelovali u euharistijskom slavlju moleći i pjevajući prigodne pjesme. I danas se katkada s nostalgijom sjećamo tih nezaboravnih časova našega djetinjstva i mladosti. Još je tama i tišina pokrivala noćni mir i počinak kad su vjernici odlazili u crkve naših gradova i sela. Prve zrake novog dana probijale su mrak a crvena zvona navještala skor dolazak Onoga koji je došao da nas oslobodi u prvom redu od naših grijeha.

Pravo ljudsko i kršćansko srce, svjesno svojih slabosti, uvijek će stenjati i vapiti za oslobođenjem od zla i grijeha. Na tu čežnju i vapaj nailazimo i kod onih koji nisu vjernici. Nedavno sam bio prisiljen provesti nekoliko dana sa čovjekom čiji se rječnik sastojao uglavnom od

psovki i prostačkih izraza. Rekao sam mu da me to kao vjernika smeta. Nije se naišlo nego se počeo ispričavati priznavši da bi i sâm želio osloboditi se grijeha i zla koje ga je okruživalo od djetinjstva.

Čvrsto vjerujemo da nas Svetog Bog može oslobođiti od zla premda ga mnogi suvremenici smatraju odstupnim iz ljudske povijesti. Nedavno je zagrebački nadbiskup napisao da takvom materialističkom shvaćanju svijeta i povijesti pomažu, nažlost, i neki teolozi koji osporavaju Bogu pravo i mogućnost da zahvaća u zakone prirode. Taj svetog Bog poslao nam je i svojega sina, čijim dolaskom na svijet započinje nova era povijesti i doba spasenja.

Svi mi znamo kako je teško robovati grijehu i zlu. To najbolje znaju oni koje medicinskim jezikom zovemo ovisnicima. Oko nas postoji sva sila takvih ovisnika koji se ne mogu oslobođiti alkohola, droge, psovke i sličnih zala. Postali su toliko ovisni o zlu da ga ne mogu iskorijeniti iz svojega blica. Kako li je strašno kad zlo i

grijeh uđu u nas tako duboko da postanu našom navikom i sastavnim dijelom naše naravi i karaktera!

Svi smo mi izvrgnuti takvim i sličnim opasnostima. Svi mi, nažlost, robujemo raznim grijesima i slabostima. Stoga moramo usrdno moliti sa zajednicom Crkve, kojoj pripadamo: »Srce novo stvori u nama, Gospodine!« Spasiteljev dolazak na svijet znači za nas oslobođenje od grijeha i obraćanje srca, a to je novi stil života. Pa zar je moguće slabom čovjeku promijeniti svoje srce, »izaći iz svoje kože«? Teško je to, ali moguće uz pomoć Božju, uz pomoć našega Spasitelja i Oslobođitelja, čiji slavni dolazak iščekujemo. »Srca gore, evo zore«, pjesma je našega puka i čežnja našeg duha.

Srce gori u čežnji iščekivanja oslobođenja, dolaska Spasitelja. Nije to »iščekivanje Godota« koji nikada ne dolazi nego iščekivanja Nekoga koji je već došao. On može u nama stvoriti »novi srce«, a njegov drugi dolazak u slavi bit će stvaranje »novoga neba i nove zemlje«.

hvala na pismu

KARITASOVA DJECA

NAŠI, DOK NAS TREBAJU

Karitasova djeca su provele 60 ljetnih dana na moru u Nerezinama kod dobrog p. Grge, koji ih prima uzastopice već 9 godina. Poslije djece bili su kod njega invalidi kroz tri tjedna. Karitas ima veće i manje djece. Među većima su ove godine 34 školarca od 6 do 18 godina. Često nas ljudi pitaju do koje godine držimo djecu. To je teško pitanje, ali ima samo jedan ispravan odgovor: Djeca ostaju kod nas dok nas trebaju. Čim se obiteljske prilike poprave, dječa se vraćaju roditeljima ili rodacima. Dok su kod nas, ona su naša, Karitasova dječa, jer dijete ne može biti ničije. Ono mora biti nečije, sve dotle dok ne postane, što se kaže, »svoj čovjek«. Djeci je teško biti ničiji. Evo jednog primjera. Jednu djevojčicu smo primili kad joj je bilo 7 godina, jer joj je mama umrla. Istog dana kad smo je primili, povela sam je svojim znancima u goste. Putem mi je postavila pitanje: »Teta, a što ćeš reći, tko sam ti ja?« Pitanje me iznenadilo. Trenutak sam razmišljala, ali ona nije čekala moj odgovor. »Teta, nemoj reći da sam ničija. Reci da sam tvoja!« Moj čvrst, potvrdan odgovor dao joj je snažeći da se nasmije i razveseli. Da, ona je još danas moja, jer još nije samostalna. Sada joj je 18 godina i počela 4. razred srednje medi-

cinske škole. Nadamo se da će školovanje sretno završiti i dobiti posao. Tada će biti svoj čovjek. Ona je kod nas dok nas treba.

Ovih dana smo se rastali s jednom 18-godišnjom djevojkicom. Bila je kod nas 12 godina. Njezin brat, koji je nakon majčine smrti ostao na roditeljskom ognjištu, danas je oženjen i ima svoje dijete. Sagradio si je i kućicu. Odlučio je da bar zadnju godinu školuje svoju sestru. Mi smo sretni što se njezin slučaj tako lijepo riješio. Danije, ona bi i dalje bila naša, Karitasova.

No mi imamo mnogo djece koja se još ne mogu nikako vratiti, jer se za njih nitko ne zanima. Ona su potpuno naša, Karitasova dječa.

DJЕCA SE VOЛЕ

Često čujem kako se govoriti: »Mala djeca mala brig-a, velika djeca velika brig-a.« Ima u tome puno istine. Kako djeca rastu, postavljaju nam sve teža pitanja, na koja je teško odgovoriti, makar ih volimo. Polako postaju svjesna da smo im mi samo nadomjestili roditelje,

i da nisu sva od istog tate i mame. Djeca se, inače, međusobno jako vole i nikamo ne idu jedni bez drugih. Na završnoj svečanosti školske godine deslo se prošlog ljeta ovaj slučaj. Mali prvoškolci su bili na pozornici. Djeca su se smirila, i program može početi. U taj tren mala Žana vikne: »Gdje je moja Suzana?« Nije bila uz nju, a obje su iz Karitasa. Učiteljica je samo mirno i hladno dodala: »Tako je to uvjek s Karitasovom djecom.« Mi se time ponosimo, jer vidimo da se naša dječa međusobno jako vole, a to je za život jako važno.

Koliko se Karitasova dječa međusobno vole, pokazat će vam i ovaj primjer. Prošlog ljeta, dok su dječa bila na moru, došao je u naš ured u Vugrovcu jedan čovjek. Tražio je našeg Damira da ga slika za posao i povede u Njemačku, gdje mu živi mama. Ona se udala za tog čovjeka, a ne za Damirovog oca. Imaju dva sina, i mama želi k sebi i Damira, koji je kod nas od rođenja. Nikad se nije za njega zanimala niti mu je pisala, pa ga ni mi nismo pripravljali na novi ži-

votni put. Poslali smo gospodina na more gdje su djece, i da sve što je potrebno uredi. Majka, međutim, nije dolazila u naš ured. Sjedila je u autu na parkiralištu. To nas je veoma začudilo.

Damiru je 11 godina. Teško uči, ali je završio 4. razred i veoma je osjetljiv dječak. S njim idemo redovito u Zavod za mentalno zdravlje djece. Odmah smo javili u Nerezine da ga priprevamo na dolsazak "tate" i mame. Kad je od glavnog tete čuo tu vest, briznuo je u plać i počeo vikati: "Ne, ja od tebe ne idem nikamo. Ja vas sve ne mogu ostaviti. Vi ne možete živjeti bez meni!" Tri dana je bio bolestan, a svaki dan ga je boljelo nešto drugo. Nije isao. Skriva se od straha da ga netko ne otme.

SOLIDARNI S DAMIROM

Druge djece su stalno dežurala kraj Damira i tješila ga, uvjeravajući ga da ga ne daju, i da on mora uvijek ostati u Vugrovcu, jer to je njegov dom. Damir nije mogao vjerovati da bih ja znala kakve namjere imaju ti

neneadani gosti. Kad bih ja znala, rekao je, sigurno ga ne bih dela. Tri dana je bio obiljen suzama čekajući ih da dodu. Ipak, nitko nije došao. Mama i "tata" su se sigurno predomisili i otišli u Njemačku na svoje radno mjesto bez njega. Kakva je rana zbog svega toga ostala u njegovu srcu, to će nam on sam jednog dana reći. Sva su ga djece tješila i hrabrila, a jedna djevojčica od 8 godina, gledajući cijeli slučaj, reče: "Rode nas, ostave u Karitasu, dugo se za nas ne zanimaju, a onda dođe iznenada i hoće da idemo s njima. Baš su to čudni ljudi..."

Mislim da tome ne treba komentari. Vama, prijatelji Karitasove djece, hvala za sve! Hvala vam što smo do sada mogli prihvati 780 djece, što sada možemo kod sebe držati 34 školarca, dvadesetero predškolske djece, nešto starijih od godinu dana i tridesetak novorođenčadi. Hvala vam za sve! Nagradit će vas Onaj koji reče: "Što god ste učinili jednome od ovih najmanjih, meni ste učinili!"

Jelena BRAJŠA

GOSPODIN JE DOBAR

Mala usluga i velika iskrenost u velikodušnosti radaju dobrim rodom, jer se Gospodin u velikodušnosti ne da natkriliti.

Redovito idem na sakramente i provodim bar neki skromni duhovni život. Ipak se pred mnogo godina, a pod teretom života, u moju dušu uvkula ružna psovka. Nevišla sam, ne drugo, nego svoje sinu psovati mater. Zamislite ludost! Glupo i grubo. Psovala sam samu sebe. Peklo me to i ponizivalo. Svašta sam pokušavala da se te odvratne navike oslobođdim, ali nije išlo. Stidjela sam se sama sebe.

Onda se pred mjesec dana nešto dogodilo. Naš kapelan, vjeroučitelj mog sina, imenovan je župnikom jedne župe. Znam kako je to teško prvi dana kad se mora osnovati novo domaćinstvo. Treba stotinu sitnica. Htjela sam mu pomoći, a nije mi prvi put da to činim. Pripremala sam za njega paket i žarko molila Boga da mu bude na pomoći u novoj službi. Značala sam da mu štošta treba, ali ja imam tako malo novca. Onda sam u jednom času stala, sklopila ruke i ovako molila iz sve duše:

Dragi Bože, dat ču, da ču, prema svojim prilikama i rasipno, ali te molim, daj i Ti meni rasipno. Daj, da se oslobodim psovke! To i samo to mi daj, a ja ču Ti javno zahvaliti preko Glasnika.

Onog časa nestalo je psovke iz moje duše, iz mojih misli, sa mojih usana. Hvala Bogu, koji me je oslobođio od toga strašnog zla!

IRENA

S riječi na djela

»Godina starih« je pri kraju, ali naše shvaćanje starih nije stiglo ni na početak. Vremena za čekanje nema!

GORUĆI PROBLEM

Zadnje tri godine bile su redom proglašivane »godinom djeteta«, »godinom invalida« i napokon »godinom starih«, koja upravo stiže svom kraju. Ta zamisao, da se jednu cijelu godinu posveti nekom problemu, potekla je iz Ujedinjenih Naroda. Pred tom, naime, svjetskom ustanovom stoje golemi pro-

STAROST I DJETINSTVO SU NAIUGROŽENIJE DOBI

blemi čovječanstva. Ako jedan od njih na taj način načito istakne, možemo ga smatrati uistinu gorućim.

Danas uočavamo da svuda, a osobito u industrijskom društvu, ima sve više napuštenih i zapuštenih starih ljudi, koji često moraju živjeti ispod razine normalnih međuljudskih odnosa. To im život toliko zagončava, da si ga nerijetko nasilno skončaju, ili posve beznadno čekaju »smrt oslobođiteljicu«. Svatko od nas može biti svjedok takvih slučajeva po gradovima i po selima. Samoča i bijeda su najcrnije sjene starosti. Stoga pred tim problemom ne možemo ostati ravnodušni kao ljudi, a kamoli kao kršćani. Kao kršćani, mi smo Isusovi učenici, pa smo dužni imati i srce poput svoga Učitelja. Stoga pravi kršćanin često molí: »Leuse blaga i ponizna srca, učini srce moje po srcu svome!« Moramo biti osjetljivi za sve što je slabo, nezaštićeno, prezreno i odbačeno, a Bogu milo. Mi, međutim, takvo srce nemamo, a rijetko nam je uopće stalo da bismo ga i imali. Živimo u vremenu kad blagost znači slabost, a poniznost nesposobnost.

SAMOČA JE SJENA STAROSTI

ODAKLE RASKORAK?

Odakle taj raskorak između onoga kako bi trebalo biti i kako uistinu jest? To je veoma zamršen problem. To je nešto zamršeno poput »gordijskog čvora«, koji možemo razriješiti vrlo jednostavno, ali je zato potrebna neka sveta odvažnost, neka spremnost na novo i nepoznato, nešto o čemu još nemamo iskustva, jer život i zivanja još ne gledamo očima vjere.

Starost i djetinjstvo su najugroženije dobi. Jedan je čovjek rekao: »Sadašnji dječovi su za svoju djecu izmisili vrtiće, unuci im uvraćaju staračkim domovima.« To je gorka istina. Takav razvoj odnosa između starih i mlađih nije nastao danas. On ima svoju povijest. Javlja se u vrijeme velikog industrijskog razvoja i materijalnog blagostanja, a posljedica je raslojavanja obitelji, kad se više nema tko brinuti ni za dječu ni za starce. Vrtiči za dječu i domovi za starce samo su manje zlo koje se prihvata, a nipošto veće dobro za kojim bi trebalo ići. Tehnika kojom je čovjek »skoknuo«

na Mjesec, »preskočila« je samog čovjeka, i on je doživio takav potres, da mu se u glavi skroz naskroz poremetila ljestvica vrednota. Mjesto duhovnih vrednota, za kojima bi trebao ići, jer one daju smisao i materijalnim dobrima, današnji čovjek trči samo za materijalnim boljkom, ili srila za takvim materijalnim dobrima koja su samo naoko vrijedna da se za njih živi. Uopće ne zna razlikovati isprazni tjelesni užitak koji ga uništava, od materijalnog dobra koje mu je potrebno kao baza za duhoni razvoj. Čast iznimka, ali današnji ljudi, općenito uzevši, nisu se spremni zadovoljiti nižim stupnjem tjelesnog užitka u korist višeg stupnja uzajamne ljubavi i poštivanja, kojega međutim nema bez samoodržanja. To je temeljni grijeh iz kojega niču mnoga zla i gresi prema čovjeku.

LOŠE MJERILO

Industrijski tempo rada i nabujala pohlepa za materijalnim dobrima, jednako je prisutna u kapitalističkim i socijalističkim društvima, a to znači gotovo svuda po svijetu. Nijedno od tih društava nije uspjelo riješiti ni materijalne ni duhovne čovjekove probleme. Materijalne ne zato, jer materijalnih dobara nema napretak, duhovne ne zato jer se duhovno ne stavlja kao cilj života. Tako je čovjek ostao materijalno gladan a duhovno prazan. Pojava zgrtanja prisutna je svuda i na svim razinama, bez obzira tko zgrće i na čiju štetu zgrće. Mjerilo za procjenu čovjeka je nagomilano materijalno bogatstvo. Proizvodi se i radi samo zbog

toga da bi se trošilo i uživalo. Rad se ne shvaća kao odsjev Božjeg stvaralačkog člana. Kad prevlada takvo mišljenje, dijete postaje nepoželjno, jer još ne proizvodi, a troši, i starac postaje nepoželjan, jer više ne proizvodi, a troši. Njegov minuli rad brzo pada u zaborav. Stoga nije čudo da društva i pojedinci u svojoj nezasitnoj pohlepi gledaju na djecu, na invalide i na starce kao na

»čovjek po džepu«, dijete bi raslo u najsigurnijem vrtiću svoje obitelji, a starci bi umirali u najmekanijoj posteli ljudi ljubavi i razumijevanja.

DJELOTVORNO SUOSJEĆANJE

»Godina djeteta«, »godina invalida« i napokon »godina starih«, želi nas učiniti osjetljivima za te goruće probleme. Ali ta će osjetljivost biti tek onda istinita, ako se s riječi prijeđe na djela. To je, međutim, dalek i mukotrapan put, jer se uvriježena shvaćanja ne mijenjaju lako kao cipele ili kaput, a sistemi se svim raspoloživim sredstvima bore za svoje sa-moodržanje. Preobraziti ih može samo tiha »revolucija« ljubavi, koja ništa ne ruši nego sve samo gradi na jednim zdravim temeljima koje je čovjeku postavio njegov Stvoritelj. Na tu preobrazbu čovjeka pozvani smo svi. Što se više odgada, to veći će biti i broj žrtava, među kojima se možemo uskoro naći i sami. Bude li više svjesnih pojedinaca, prije će se ukloniti kriva shvaćanja, prlje će se izgraditi temelji za čovječnije čovjekovo sutra. Zato s »godinom starih« koja svršava ništa ne svršava. Sve samo počinje, ili se ništa neće promijeniti na bolje.

Valentin MIKLOBUŠEC

PRIJEDIMO S RIJEĆI NA DJELA

teret, pa ih odbacuju. Djeca se pobacuju iz majčine utrobe, invalidi odstranjuju iz radnog odnosa, starci izbacuju iz društva.

Pojedinač može i drukčije shvaćati, ali se sam nije kadarni oduprijeti. Pokuša li, pregazit će ga javno mišljenje. Molohu pohlepe koji ne cijeni čovjeka kao čovjeka, nego njegov proizvod, uspješno se može suprotstaviti samo Onaj koji ljubi čovjeka kao čovjeka, pa je i sam postao čovjekom, da spasi prezrene a ponizi ohole. Jedino Bogo-čovjek ljubi čovjeka koji jest, a ne čovjeka koji ima. Kad bi pojedincima, društvima, sistemima, političarima, proizvođačima i svim ostalim slojevima društva bio cilj »Čovjek po Bogu«, a ne

DJELOTVORNO SUOSJEĆANJE

Naš životni i svakidašnji Advent

Riječ Advent, Došašće, u našem crkvenom jeziku označuje dolazak Božji među ljudi. Liturgija njime zapravo označava čekanje Božjeg po- hodenja, a to čekanje doživljava svoje ispunjenje u Isusovom rođenju, Božiću.

Sav ljudski život, pa i sam čovjek, predstavlja jedno čekanje ili cijeli splet očekivanja i nadanja. Na prvi pogled to može izgledati prazna riječ, ali ona izriče punu i životnu Istinu. Zar nije svaki dan koji nam se rađa, svaki pojedini odsek života koji proživljavamo, kao i cijeli život satkan i ispunjen malim i velikim očekivanjima!

Već prije rođenja, a pogotovo od trenutka dolaska čeda na svijet, roditelji puno očekuju i pitaju se: Što će biti od ovog djeteta? Kasnije, uporedo sa školovanjem i stupanjem u život, to pitanje postaje sve značajnije, a očekivanja i nade stalno rastu.

Kad mladenci osnivaju novu obitelj, zar ne sanjaju o svojoj budućnosti, očekujući da im se ispune nade i očekivanja, planovi i snovi? I u poznjim životnim godinama, čovjek se uvijek nečemu nade, nešto očekuje, i tako to ide do kraja. Pa i u onim gotovo beznadnim trenucima negdje duboko u srcu tinja tračak nade. To priznaju svi koji su prošli, na primjer, kroz logore smrti, ali su se

ipak nekako izbavili. I u životu svakog naroda postoje njegove nade i očekivanja, kao i u životu cijele ljudske zajednice. Oslanjujući se na Isusa Krista, i Crkva je ispunjena nadama i za svoj ovozemni hod, i za svoju budućnost.

U Zagrebu je prije koju godinu izšao roman kolumbijskog pisca G. G. Márquez-a pod naslovom **Pukovniku nema tko da piše**. Glavni junak romana je jedan stari pukovnik, sudionik u nekoj davnoj revoluciji. On svaki dan dolazi u luku gdje prisjaje brod i dovozi poštu. Pukovnik već godinama čeka da se negdje u dalekom gradu riješi njegov slučaj i da mu se napokon dodijeli penzija za zasluge stećene u revoluciji. Dolazi, čeka, nade se. Ali, starcu pukovniku, koji živi daleko u provinciji, — «nema tko da piše». Simpatičan starac koji osvaja čitatelje ne gubi nadu. Međutim, dok penzija ne dođe, on ne gubi vrijeme. Priličava se pomalo zabavnog, a možda i unosnog posla. Hrani i uzgaja pjetla za turnir u borbi pjetlova. Vlasnik pjetla pobednika dobiva veliku nagradu. Sam starac i njegova žena nemaju što jesti, ali za pjetla mora biti sve. Hoće prodati i skromni namještaj iz kuće samo da osigura sredstva kojima će pjetla održati «u formi» za takmičenje.

No onda dolazi i do sukoba sa ženom koja ga ne shvaća. »Što ćemo jesti ako sve potrošiš na pjetla? Stari pukovnik, ogorčen na sve i na svoju varavu nadu, ženi odgovara: »Jeste ćemo dubre! Time roman svršava.

Dobročudni, ali nemoćni pukovnik, kojega nitko ne shvaća, proživljava svoju tragediju. Na koncu ga obuzima ljutina i pun je gorčine, ali je do kraja uvjeren da ima pravo nadati se u ispunjenje pravde, i da dobije što je zaslužio.

Najčešća riječ u tom kratkom ali izvrsnom romanu je — čekati. Pisac je želio u tu riječ zbiti sav ljudski život, izraziti njome nešto sržno u čovjeku. Čovjek je po svojoj biti okrenut budućnosti u kojoj očekuje dovršenje mnogih svojih krupnih i sitnih nadi. Nikakve nedaće koje ga pratite ne mogu tek tako satrati taj raspon ljudskog bića.

I kršćanska vjera gleda na ljudski i vjernički život kao na iščekivanje. Evangelje nam govori o dvoje starih ljudi koji su ustrajali u iščekivanju i nadi. »Živio tada u Jeruzalemu čovjek po imenu Šimun. Taj čovjek, pravedan i bogobojazan, iščekivaše utjehu Izraelovu, i Duh Sveti bijaše na njemu. Objavio mu Duh Sveti da neće vidjeti smrti dok ne vidi Pomazani ka Gospodnjega« (Lk 2,25-26). »A bilaše neka proročica Ana... veoma odmakla u godinama... Hvalila je Boga i svima kojih iščekivahu otupljenje Jeruzalema pripovijedala o Djetetu« (Lk 2, 36-38).

Ako je evangelista Luka preko ovo dvoje starih ljudi htio nešto reći o ljudskom životu, onda je to bez sumnje da je Isus Krist onaj koji

ispunjava čovjekove nade i očekivanja. Starac Šimun i stara proročica Ana, dvoje od nebrojenih nepoznatih vjernika s kojima možda više nitko nije računao, vidjeli su ostvarenu svoju nadu. Sigurno se ni njima nisu ispunile sve one male nade i očekivanja kojih je inače život pun, ali unatoč iznevjerenim ljudskim nadama u malom, strpljivo su očekivali i doživjeli veliku »utjehu Izraelovu«.

Sigurno je znak jakog vjerskog života ako netko može sačuvati nadu unatoč mnogostrukim životnim razočaranjima, ako zna očekivati »utjehu Izraelovu« i za se i za Crkvu i za svijet; ako očekuje da se promijeni na bolje njegovo srce i srce njegovog susjeda; ako očekuje da će se i njegov narod, kog voli, sve više okretati Isusu Kristu, temelju svih nade; ako očekuje da će njegova Crkva, ova sasvim određena, oslonjena na Isusa Krista, znati prevladati nutarnje sukobe, nerazumijevanja, pa i strasti; ako očekuje da će kršćanske Crkve širom svijeta, koje su zbog svog razjedinjenja postale sablazanostalom nekršćanskem svijetu, sve više biti okupljene oko Isusa Krista kao jedina njegova Crkva. Sva ova nade koja nevjerniku može izgledati isprazna, izrasta iz vjere da nas je pohodio Bog u Isusu Kristu. Raste ona i iz našeg vjerničkog iskustva zbog kojeg možemo dobrim dijelom reći isto što i starac Šimun: »Tā vidješe oči moje spasenje tvoje«. Kršćanski vjernik vjeruje da i njemu i Crkvi i čitavom svijetu danas, u ovoj povijesnoj situaciji, — »ima tko da piše«.

Franjo PŠENIČNJAK

Bez grijeha začeta

Začeta je mala Marija.

Planulo je sunce milosti, razbilo i raspršilo tmine grijeha u kojima je od ikona, od Adama, čamio zarobljen ljudski rod. Duša male Marije, prva i jedina u povijesti ljudskog roda, u povijesti stvorenih ljudskih osoba, nije ni najmanje dodirnuta daškom, mrljom grijeha.

Trenutak, kad je začeta mala Marija, znači eksploziju Kristovog svjetla, prvi nastup Kristove milosti u svijetu zamračenom grijehom. Otc nebeski je vido buduće zasluge raspetog Krista, i zbog tih zasluga spriječio sotonom da ni najsitnjom ljudgom ne dotakne Marijinu dušu.

Drugi vatikanski sabor u dogmatskoj konstituciji »Lumen gentium« (Svjetlo naroda), piše: »Od Boga je bila nadarena darovima koji su u skladu s tako uzvišenom ulogom (Majka Božjeg Sina). Stoga nije ni čudo da je kod svih svetih Otaca nastao običaj po kojem su Bogorodicu nazivali svu svetom i slobodnom od svake grješne ljage, oblikovanu od Duha Svetoga i učinjenu novim stvorenjem. Urešena već od prvog časa svoga začeća sjajem sasvim

osobite svetosti, nazaretska je Djevica po Božjoj zapovijedi bila pozdravljena od andela navještenja kao »milosti puna« (LG, VIII gl. br. 56).

Bez grijeha začeta! Milosti puna!

Prvo svjetlo u tminama ljudske grješnosti.

To je činjenica. Ali za nas važna ne samo kao činjenica, nego i kao poziv.

Evo što nam poručuje papa Pavao VI. u apostolskom poticaju »Cultus Marialis« (Marijansko štovanje): **Nije moguće častiti onu koja je »Milosti puna«, a da se ujedno visoko ne cijeni stanje milosti u samome sebi, a to znači prijateljstvo s Bogom, zajedništvo s njime, nutarnju prisutnost Duha** (Cul. Mar. br. 57).

Marijina bezgrješnost nama je poziv na svetost!

Sv. Andrija Kretski i sv. German Carigradski, dva velika istočna Oca, već odavno, u osmom stoljeću, slave Marijinu »potpunu bezgrješnost« (Panachrantos).

O sveta, o prečista, neokaljana, o savršeno bezgrješna, pomozi nam da ostanemo čisti u močvari i kaljuži današnjeg svijeta.

Ante KATALINIĆ

SV. OTAC POZDRAVLJA O. ZENU
ZEBRONSKOG

Ljubav bez granica

Nije nikakvo čudo da se o. Zeno ubraja među najpopularnije osobe suvremenog Japana.

Stigao je u Japan jednog klišnjog jutra pred 51 godinu

slijedeći oduševljenje svoga subrata o. Maksimilijana, koji je u Japanu osnovao poznato naselje Bezgrešne, nazvano Niepokulanov, da bude vjesnik Isusove dobrote i istine u toj dalekoj zemlji Istoka.

Konventalci iz Poljske najprije se nastaniše u gradu Nagasakiju gdje počese na japanskom jeziku uređivati marijansknu reviju.

O. Zeno s puno dobre volje i hrabrosti duha podržavao je prve inicijative braće dajući svemu svoj bogati doprinos.

Istakao se jednakako tako kao vješt tipograf i vitlar, zidar i postolar. S ono malo naučenih riječi, ali mnogo više svojim toplim, blagim pogledom koji je odao dušu ispunjenu Božjom ljubavlju, prilazio je ljudima koji su mu nakon kratke nevjericice i sumnje brzo darivali svoje povjerenje.

U vrijeme drugog svjetskog rata redovnici se u Japanu odjednom nadoše u nezavidnom položaju.

Ne samo da više nisu mogli razvijati apostolsku djelatnost, nego su bili podvrgnuti strogom nadzoru i nisu se smjeli udaljavati od svoga samostana. Jedina iznimka bio je o. Zeno koji je u tim teškim ratnim okolnostima, kad su strasti pomutile kod ljudi razborit i pravedan sud, bio smatrano samo prijateljem. San Zeno (gospodin Z.) kako su ga jednostavno i srdačno nazivali Japanci, ne može biti nikome neprijatelj.

Toru Massui, jedan od bližih suradnika o. Zena, ovako opisuje te teške dane: »Bilo je to vrijeme kad je ime »katolik« zvučilo isto kao i

»doušnik«. No kad se radilo o o. Zenu, svi su spremni za njega jamčiti sigurni da, bez obzira na razvoj ratne situacije, ne treba se ničega bojati jer s njegova strane neće doći nikakvo zlo. Takvo je raspoloženje on iskoristavao da može posjećivati bolesnike, siromaše i činiti dobro potrebnima...«

POSLJEDICE ATOMSKOG PAKLA

Početkom sudbonosnog kolovoza 1945. franjevcu su bili po naredenju gradskih vlasti premješteni iz Nagasakija dok je o. Zeno s odobrenjem ostao još nekoliko dana radi završavanja nekih hitnih poslova. I tako je dočekao strašni dan kad se nad gradom Nagasakijem pokazala stravična atomska gljiva koja je za nekoliko sekunda stvorila pravi pakao na zemlji. Sastavim točno nikad se nije saznao koliko je tisuća ljudi momentalno poginulo a koliko je kasnije godinama i godinama umiralo od posljedica atomskog zračenja.

O. Zeno se je spasio zbog toga što je njihovo naselje bilo sagradeno u dolini iznad koje se dizao brežuljak koji ga je zaštitio od snažnog atomskog udara.

Posljedice atomskog razaranja nisu ostavile samo užasne posljedice u materijalnoj pustoši porušenih građova. Tragičnije su bile one koje su doživljavali preživjeli. Prema nekim proračunima 50 tisuća nevine djece ostalo je bez svojih roditelja. Tužni, umorni i gladni lutali su o-pustošenim ulicama tražeći pomoć. Jednoga jutra u tim apokaliptičnim danima četvero malih beskućnika stiglo je pred vrata redovničkog nase-

Ija Bezgrešne. Neki japanski bonzo koji ih je doveo, rekao je o. Zenu: »Našao sam ih u jednom skloništu, kako dršću od straha i studeni. Sve su izgubili, a ja im ne mogu pomoći. Učinite vi nešto za njih. Ima ih na tisuće sličnih ovima...«

Franjevci su se našli odjednom pred strašno velikim zadatkom: kako pomoći toj jednoj i nevinoj siročadi? Nisu imali u tom poslu zbrinjavanja napuštene djece s jedne strane nikakva iskustva, a s druge nisu u tim teškim i oskudnim danima raspolagali materijalnim sredstvima. No o. Zeno uvjeravao je i sebe i braću da je u najbeznadnjim situacijama, kad je svaka ljudska moć bespomoćna, Božja providnost čovjeku najbliža. I franjevci se marljivo dadoše na okupljanje ratne siročadi. Shvatili su da ih u tom stravičnom momentu Bog poziva da mu iskažu ljubav u njegovoj nastraloj djeci. U svemu je prednjačio i davao inicijativu o. Zeno. Poslu nikada kraja kao ni njegovoj ljubavi. Nije se zaustavio samo u Nagasakiju nego je počeo obilaziti i druge japanske gradaove tražeći napuštenu siročad da u Domu Bezgrešne, kako naziva svoje sirotište, nadu smještaj, toplinu roditeljske ljubavi i mogućnost izbora pravog životnog poziva.

NIČU »NASEOBINE MRAVI«

Brzo je o. Zeno primijetio da je kapacitet Doma pretijesan za sve veći broj dječaka koji su dolazili. No ljubav je dosjetljiva i snalažljiva. Jednoga je dana zatražio prijem kod američkih vojnih predstavnika u Japanu i za-

molio ih da mu ustupe vojničke prazne nastambe blizu Omura. Nisu mu udovoljili toj želji, ali su mu ustupili jednu trokatnicu koja je nekada služila kao magazin za vojne potrebe. Tu je otvorio drugi Dom za svoje mlađe prijatelje. I tako je sve više o. Zeno postajao u Japanu zastupnik beskućnika koji su vapili za životom dostojnim čovjeka.

Ponosni u svojoj bijedi, na stotine tisuća živjelo je u barakama na periferiji grada radeći i medusobno se pomagajući u toj nacionalnoj tragediji prožeti do udivljenja osjećajem solidarnosti i medusobne suradnje kao mravi, pa su se mnoga takva naselja prozvala »Nasebine mravi«.

Međutim, službene vlasti nisu blagonaklonim očima gledali takva naselja. Štoviše, smatrali su ih ruglom i nacionalnom sramotom koju je trebalo što prije uništiti. Došlo je i do oštih sukoba s tim »odrpancima«. O. Zeno je na sva usta vikao: »Rad mojih siromaha nije sramotan nego hvale vrijedan. Oni se ističu izvanrednom plemenitošću i marljivošću. Žele živjeti životom dostojnim čovjeka, ali oni nisu krivi ako im zato nisu osigurani materijalni uvjeti.«

Uhvatilo je vezu s nekim novinarima koji su javno preko tiska iznijeli teške društvene probleme s kojima se bori o. Zeno i njegovi siromasi. Javnost zemlje nije ostala ravnodušna. Sve su se više počeli javljati dobrovoljci koji su stupali u redove obespravljenih kako bi im olakšali život. Senzaciju svoje vrste izazvala je kćerka sveučilišnog profesora Marjja Satoko o kojoj su pisale

mnoge svjetske katoličke publikacije. Nakon obraćanja napustila je roditeljsku kuću i ugodan život te se pridružila ovim »odrpancima« dijeleći s njima svakidašnje muke i probleme.

Probudena ljudska solidarnost učinila je čudesa. Nakon malenih baraka počele su nicati drvene kućice na periferijama grada u kojima su bili smješteni bolnice i sanatoriji.

Knjiga Propovjednika veli: »Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme.« Tako je bilo s djelatnošću o. Zena. Došla je starost i s njom mnoge tegobe koje tu dob neminovno prate. Kad više nije mogao aktivno djelovati, svoje velebitno djelo pomagao je molitvom i patnjom.

Doživio je već na zemlji veliko priznanje u posjeti pape Ivana Pavla II. Vele njezini suradnici da je to bio njegov najradosniji dan u životu i da je neprestano te-pao razdragan kao dijete: »Papa, papa, papa...« I naš se Prvosvećenik duboko sagnuo poljubivši desnicu ovog Božjeg svećenika koji u našem vremenu predstavlja znak vrednje čovjekove budućnosti.

Japanska vlada dodijelila mu je odlikovanje »Zuikoso« koje se daje najvećim dobrociniteljima zemlje. Dvojica slavnih umjetnika podigše mu još za života u znak zahvalnosti spomenik kojem da doše naslov »Ljubav bez granica«. A to je Kristovo oružje koje nas jedino može spasiti...

Žarko BRZIĆ

Djeca i Papa

Djeca Vječnoga grada ne zadovoljavaju se time što mogu Papu lako vidjeti, nego mu čak i pišu. A pišu mu o svemu što im je na srcu, pa čak i ono što o njemu misle. Od prvih njegovih nastupa doživjela su ga kao snažnu ličnost koja privlači i u koju mogu imati povjerenja, ali u isto vrijeme i kao čovjeka dobrote pred kojim mogu biti posve otvorena. Evo izvjeta iz nekih pisama:

Dragi Papa!

Veoma sam zadovoljna što upravo ti vodiš Crkvu, jer ti si sin zemlje koja je pretrpjela mnoga progonstva, a još i danas se bori za obranu vjere. Svi se mi osjećamo tvojom braćom.

Monika Poletta

Ja i svi moji prijatelji željeli bismo samo zahvaliti kardinalima što su upravo tebe izabrali za papu, jer si tako smion i iskren čovjek. (...) Jedno sam kod tebe brzo shvatio: Ti ljubiš Gospu, a mene to veoma veseli.

Carlo Battistoni

Dok se još biralo papu, molio sam da bude izabran papa iz inozemstva. Isus me je čuo i uslišao. Zato sam sretan.

Stefano

Kad gledam tvoje tako privlačno lice, zaključujem da si ti dobar papa. Ako ti se bilo što teška dogodi, znaj da smo ti spremni pomoci i da ćemo nastojati ispraviti sve ono što te muči, jer te veoma volimo.

Daniela Ventura

Htjela bih ti postaviti jedno pitanje: Da li voliš djecu? Ja mislim da nas voliš. Ja bih te rado htjela i osobno upoznati. Ja i moj mali braco, a s nama i naši roditelji, uvijek molimo za te.

Emmanuel Conti

Kad si bio izabran, bila sam tako sretna i oduševljena da nisam znala kako da izrazim svoje veselje. A moj mlađi braco bacio se od veselja na krevet i prevrtao se amo-tamo, tako da smo ga jedva smirili.

Anna Laura Russo

Ja molim za tebe i za probleme cijelog svijeta. No, ne činim to sama. U svojoj kući sam uredila jedan kutić u kojem se molim zajedno sa svojim prijateljima i prijateljicama. Do viđenja!

Lucijana Maria Winowska

Ali ne pišu samo djeca papi. Piše i govori i on njima, jer prava je ljubav uzajamna. U njegovu ljubav prema djeci ne treba sumnjati. Bio bi to slab Kristov namjesnik koji ne bi volio djecu, kad znamo da ih je Isus s posebnom nježnošću primao i blagoslovio. I papa svuda prima djecu. U Rimu je čak izdana velika slikovnica u kojoj je prikazano kako se Ivan Pavao II. susreće s djecom po cijelom svijetu kako god podje kao glasnik Kristova mira i ljubavi. Na jednom mjestu papa je djeci rekao: »Papa vas veoma ljubi, jer o vama ne ovisi samo budućnost Crkve, nego i svake vaše župe. Budite stvarni Isusovi prijatelji, i dajte primjer čistog i radosnog kršćanskog života u obitelji, u školi, na ulici, tamo gdje živate i gdje god se nadate.«

Na drugom pak mjestu ovako im govori: »Vi nosite u sebi obilje životne radosti. Poklonite je velikodušno svjetu koji je katkad umoran, preplašen, nepovjerljiv, razočaran. Papa vam poručuje: Budite nosioci, posrednici i prenosnici nade!«

Vjerujemo da se i mnoga hrvatska katolička djeca mole za svetog Oca. Dobro je da to čine ne samo djeca, nego i cijele obitelji. Tako se u svima nama razvija duh poštovanja i ljubavi prema Kristovu namjesniku, duhovnom ocu svih kršćana. Djeca koja ne misle na svog oca, nisu dobra djeca. Kršćani koji ne misle na papu, nisu dobri kršćani.

Valentin MIKLOBUŠEC

Starost, mudrost, melitva

**NASA JE MLADOST PROSLOST, A
SADASNJOST MUDROST**

VAŽNA JE MUDROST I STRPLJIVOST

Kada se posve mladi ljudi, svjesni svoje snage i bezbrižnosti, okreću za nama, smiju se našem otežalom hodu, zabavljaju se našim sjeđinama i našim žilavim vratovima, mi se ne ljutimo. To nas samo podsjeća na našu mladost. I mi smo bili mladi, snažni i bezbrižni. I mi smo se smijali starima. Danas, kad je život za nama, ne smatramo se ni podložima ni pobijedenima. Samo se radujemo što smo preživjeli to životno razdoblje, stekli mudrost i strpljivost.

Hermann HESSE

MLADOST JE STANJE DUHA

Mladost nije jedan odsjek života koji prolazi. Mladost nije bitno u tijelu nego u duhu. Ona je trajno stanje duha, polet volje, živahnost mašte, snaga osjećaja. Ona je pobjeda srčanosti nad malodušjem, triumf poduzetne radosti nad militavošću. Nitko nije star zbog sakupljenih godina. Godine, doduše, donose nabore na koži, ali samo manjak oduševljenja osuši i smežura duh. Brige, sumnje i nedostatak samopouzdanja, strah i beznadnost, to su tereti koji pritišću glavu prema zemlji, uspravan duh sagiba u prašini, a ne mnoge godine.

Imali vi sedamdeset ili sedamnaest godina, svejedno je, ako u srcu nosite čežnju za čudesnim, živo divljenje zvjezdama, vječnim istinama, neustrašivim vratolomljama, ako vas nosi nezasljtna dječja radoznalost za sutrašnji dan, neobuzdana radost i želja za životom.

Ti si toliko mlađ koliko je mlađe tvoje pouzdanje, a toliko star koliko te nagriza sumnja, koliko te guši strah.

Albert SCHWEIZER

MLADOST JE SVOJSTVO DUHA

**BLAGOSLOVI, GOSPODINE, ONE
KOJI ME NE SMATRAJU SUVISNIM**

ZAHVALNA MOLITVA STARCA

Blagoslovi, Gospodine,

- one koji razumiju moj troml korak, i moju drhtavu ruku;
- one koji znaju da se moje uši moraju dobro napregnuti da bi čule;
- one koji spremno prihvataju moj oboren pogled i usporen dah;
- one koji ne prevrću oči kad ujutro proljem svoju šalicu kave;
- one koji mi nikad ne kažu: Po stoti put pričaš istu stvar;
- one koji mi pomažu da se sjetim svojih davnih sretnih dana;
- one koji me vole i poštivaju, i ne smatrali me suvišnim;
- one koji vide da više ne nalazim snaga za podnošenje terata;

Blagoslovi, Gospodine, sve koji svojom ljubavlju ublažuju preostale dane moga života, da radostan stignem k tebi u vječni dom!

Priredio
Mirko NIKOLIĆ

S Kristom do zlatnog jubileja

Pred koju godinu bila je u lijepoj novoj župnoj crkvi jednog našeg grada svečana proslava Zlatnog jubileja bračka obitelji Pavlović. Koliko župljeni pamte, to je bilo po prvi put da se u njihovoj župi slavi takav jubilej u crkvi. A bilo je doista svečano proslavljen. Jubilarčev brat svećenik-redovnik služio je misu i izrekao prigodnu propovijed, drugi brat, redovnik, prisustvovao je obučen u roketu, sin i unuka čitali su Poslanice, jedna je kćer svirala na harmonilumu i vodila pjevanje, druge kćeri i unuke pjevale, zajedno s redovitim pjevačima župe. Najmanje unučice djedu i baki davale su kite cvijeća... Gospodin župnik sa zadovoljstvom je ravnao ceremonijama... Nakon crkvene svečanosti slavlje se je nastavilo u obiteljskom krugu najbliže rodbine i prijatelja. O toj se slavi još i danas povijeda u župi. No — malo je kome poznata povijest ove dobre obitelji. A ta je povijest duga, lijepa i posebno poučna, ponajviše radi toga što je usko povezana s prisutnošću Krista Gospodina u toj obitelji.

Počelo je to davno i sasvim obično. On i ona se zavoljeli, uzeli se i počeli zajednički život. No ona nije bila posve zdrava. Nešto nije bilo u redu sa srcem. I kad je počela radati djecu, liječnici su digli uzbunu: O novom porodaju ni govora. Inače je život majke ugrožen. Može srce otkazati i smrt je neminovna...

Njih su dvoje još kao mlađić i djevojka bili tjesno povezani s Kristom po svetoj prijesti koju su primali svake nedjelje i blagdana. Tako su nastavili i nakon vjenčanja. Bi i češće, no — crkva je daleko, oni na selu. Treba raditi. Imaju nešto zemlje, domaćinstvo, a on je radio i kao majstor. Sada, kad se pojavila prva velika poteškoća u njihovu zajedničkom životu, znali su kome će se obratiti za savjet i za pomoć. Pošli su na svetu prijest i s Kristom se ozbiljno porazgovorili. Vjera u njegovu načočnost i u Njega, koga su po svetoj prijesti uvijek novo dovodili u svoju malu obiteljsku zajednicu, bila je velika, pouzdanje u njegovu pomoć isto tako, pa — odlučili su da se potpuno predaju njegovoj moći i dobroti. Odlučili su da će i dalje raditi djecu, a svako su novo dijete posebno preporučili Njemu, zagovarali se i raznim svecima da i oni mole Krista zajedno s njima: da se djeca rode zdrava i da im majka ostane na životu. Vjera i pouzdanje u Isusa nisu ih iznevjerili. Majka je sretno radala djecu jedno za drugim i odgojili su devetero zdrave, krasne djece...

Bio sam jednom u gostima u toj obitelji. Kod njih i prespavao. Imali su onda već devetero djece. Poslije večere počela je zajednička večernja molitva. Svi zajedno, i roditelji i djeca. Bile su tu i litanije, i krunica, posebne preporuke Majci Božjoj, svetom Josipu. Duga večernja molitva, no sva su djeca ra-

do i s pobožnošću sve to molila... Tako je to bilo svaki dan. Godinama. A kad su molili, onda su i izmolili sve što im je bilo potrebno da se djeca othrane, obuku i školju. Nije to bila šala, u poratnim godinama, imati po šestero djece u školi. Treba to obući, knjige kupiti. No nisu im djeca bila ni manje nahranjena od druge djece, ni lošije obučena. A bili su, uglavnom, i dobri učenici. Nedjeljom bi svi išli u crkvu. Znalo bi se dogoditi da bi pošli i popodne na pobožnost u crkvu. Tko će ostati kod kuće? Jer — treba napasti krave. Nitko se ne da, pa bi ostavili krave u štali, položili im nakošene trave, a oni svi u crkvu. Kod mise dječaci služe kod oltara, djevojčice pjevaju na koru, otac i majka s molitvenicima u ruci mole. I kad bi došla prijest, evo ih svih po redu na prijest. Govorili su župljeni: Sami Pavlovići zauzmu čitavu pričesnu ogradu! Pa i najmanja djevojčica (imala je tek četiri godine) htjela bi na prijest. No još je premašena. Ali ide sa starijim bratom redovito na vjeronauk. I negdje u rano proljeće zamoli župnika da se smije i ona pričestiti. »Za to treba znati molitve i vjeronauk«, odgovori župnik. »Ja znam sve molitve«, reče mala. I poče moliti od Očenaša sve do Vjerovanja. Deset zapovijedi Božjih, Pet crkvenih, Sedam svetih sakramenata... Sve su to oni svi zajedno molili kod svagdanje večernje molitve. Župnik se iznadi i obeća: »Ako budeš

znala i vjeronauk, pustit će te ove godine na pričest.« Mala je stvarno na ispitu znala sve što je čula na vjeronauku. I sa četiri godine i nekoliko mjeseci primila prvu svetu pričest. Sad je čitava Pavlovićeva obitelj, svih njih jedanaestero, svake nedjelje i blagdana primalo Gospodina i svatko je od njih, na svoj osobni način, uvodio Krista u svoj svagdanji život.

Plodovi su postajali sve vidljiviji. Djeca ponarasla, svršila osmoljetku i još štoga. Netko stručnu školu, netko zanat. I počelo je s duhovnim zvanjima. Jedna kćerka otišla u samostan, pa druga, treća i četvrta. Jedan, pa drugi sin u sjemenište. Dvije od njih četiri časnih sestara već su godinama katehistkinje. I ona nekadašnja mala prvičesnica. Poučavaju djecu u vjeronauku, pripremaju ih na svetu pričest. Jedna od njih, ona starija, dobro svira i vodi župske zborove. Njezin smo zbor čuli i na Vatikanskom radiju. Ta je svirala i vodila pjevanje za vrijeme svečane proslave Zlatnog jubileja njihovih roditelja.

Obitelj Pavlović se razišla po svijetu. Svi su ostali dobri kršćani. Neki od njih, i neki od unučadi dapače i izvrsni kršćani, aktivni u župskoj zajednici mesta u kom borave.

A otac i majka, danas već starci, još su uvijek po svesti pričesti u tjesnoj vezi s Kristom Gospodinom, nose Ga u svoj svagdanji život, mole za djecu i unučad. Kristovom pomoći majčino srce, koje je već kod prvog, i drugog djeteta bilo u ozbiljnoj opasnosti da klone, izdržalo je sve do danas!

Petar RIBINSKI

Život treba poštivati

Zemlja, budućnost i vječnost pripadaju onome koga ima. Nisu najjači narodi s najjačim vojskama i najbrojnijim tenkovima, nego s najbrojnijim kolijevkama. Neki to odlično shvačaju i ne boje se budućnosti, a neki neće shvatiti pa neće imati ni budućnosti.

Danas, kad je većina država uzakonila pobačaj, to jest ubijanje neželjene djece dok su još pod srcem majke, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država, Roland Reagan, započeo je borbu protiv pobačaja, da zakonom bude zabranjen, jer je protiv dostanstva čovjeka i na štetu države. »Ne smijemo postati društvo u kojem poj-

dinac ima zakonsko pravo ubijati začeti život! Od živote je važnosti da Kongres prihvati kao temeljno načelo da sav ljudski život ima svoju unutarnju vrijednost, pa ga treba poštivati!«

Zanimljiv je jedan slučaj iz Zapadne Njemačke. Neki je svećenik osuđen na novčanu kaznu od 400 Maraka zato što je pred klinikom u kojoj se vrše pobačaji dijelio letke slijedećeg sadržaja: »Djeca se ubijaju u utrobi majki, kao što su nekoć utamničenici bili ubijani u logoru Aushwitz!« Direktoru klinike uputio je riječi: »Vi ste slični komandantu Hössu, negdašnjem šefu koncentracionog logora!«

Čudan je zakon po kojem se može kazniti čovjeka za istinitе riječi. Obistinjuje se ona narodna: »Tko istinu gudi, gudalom ga po prstima tuku.«

Istina je, nažalost, svuda pogažena, ali se to ne smije reći, jer se laž proglašila Istином i zavladala među ljudima današnjeg vremena. »Ja sam Put, Istina i Život!« ustvrdio je Isus. Danas ih je, nažalost, tako malo koji bi išli tim putem, ravnali se tom Istinom, živjeti tim životom. Koje onda čudo što svjetom vladaju toliki Herodi i Herodijade, što se ubijaju životi i nerodene djece, životi odraslih, životi nevinih. Danas se ne smije podići glas u obranu prirodnog zakona što ga je Bog utisnuo u ljudsku narav, glas obrane osnovnog ljudskog prava i dostanstva. Zašto? Ljudi vole tamu, jer su im djela zla!

Srećko BOŠNJAK

CARDAK — ZUPNA CRKVA I SAMOSTAN »DOLOROZA«

Župa Čardak u sjevernoj Bosni nema dugu povijest. Osnovana je tek 1963. i danas broji oko 3400 duša. Ipak je temelj za župu stavljen mnogo ranije. Crkva Žalosne Gospe (Dolorozal) sa građena je 1918., a posvećena 1923. I danas kad se oko grade dosta velike i visoke obiteljske kuće, crkva se ističe u ravničarskom kra-

joliku, osobito svojim skladnim tornjem. S istočne strane crkve je samostan časnih sestara Služavki Malog Isusa. Sa zapada je ravan prostor na kom je nekada bila škola, a onda nova župska kuća. S područja današnje župe ima deset živih svećenika i isto toliko časnih sestara. Jedan dan pri kraju drugog desetljeća župe ostat će u kronici zapisan zlatnim slovima. To je blagdan Žalosne Gospe, 15. rujna 1982. To je glavni župski blagdan koji bi se ponegdje zvao proštenje, a u Čardaku ga zovu »blagoslov«. Ove godine taj je blagdan zaista bio blagoslovjen. Toga dana cijela žu-

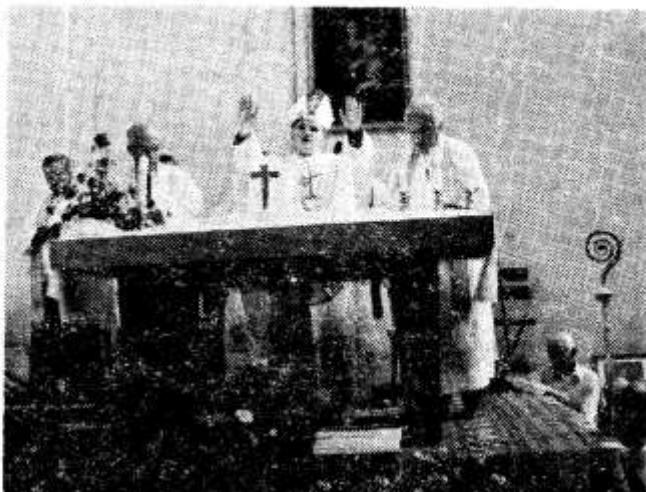
SRCE ISUSOVE

DOMACI ŽUPNIK VLADO JURJEVIĆ JE NA SVECANOST POSVETE POZVAO BISKUPA T. JABLJANOVICA I SVECENIKE RODOM IZ CARDAKA

pa, na čelu sa svojim župnikom vlč. Vladom Jurjevićem, posvetila se Srcu Isusovu i Marijinu. Vjeran narod želi da Isus bude srce njihova srca, pod okriljem Majke. Bog koji se u velikodušnosti ne da natkriliti neće ih iznevjeriti. Priprava na taj svećani čin trajala je devet mjeseci. Župnik je pozvao isusovca o. Martina Rašu da propovijeda i pripravlja narod kroz devet prvih petaka uzastopce. I narod se odazivao, bilo da je bila kiša ili snijeg ili sunce. Kako i ne bi, kad ga zovu najbolja i najsvetija srca, Isus i Marija. Jedno se u ovom svečanom činu ipak mora poža-

liti. Muški su bili sprječeni radom, a djeca školom. Bio je radni dan pa nisu mogli doći. Tako su pred oltarom bile, kao i toliko puta u povijesti, glavne predstavnice župe: majke i bake, čuvarice topilne na ognjištu i kršćanske vjernosti u životu. Svojom crno-bijelom nošnjom, izgledale su svećano. Kao da Bogu hoće dati sve tamne i svjetle dane, sadržaje i događaje svoga života, svojih obitelji i svoga naroda. A Bog, koji ne gleda ni marame ni lica, nego srca, primio je njihov prinos. Kao da je to želio i osjetno potvrditi. Dan je bio topao, ali svjež. Svaki put kad je sve-

BISKUP T. JABLANOVIĆ POUCAVA NAROD I POTICE GA NA VJERNOST BOGU I KRŠĆANSKOJ TRADICIJI

OSVAJA DUŠE

čenik u posvetnoj molitvi čitao riječi za pojedine skupine i dobi: »Presveto Srce Isusovo, tebi se posvećuju: roditelji, očevi i majke, mlađaci i djevojke, djeca i nejačad, zašumio je vjetar u krošnjama lipa i kestena. Kao da je sam Otac Ljubavi želio reći: »Ovo je u vama moj dah i moj Duh. Mojim dahom oživljeni i mojim Duhom posvećeni, posvećujte svijet i život, pronosite moju ljubav, svjedočite za moju istinu, živite u mojoj pravdi, praštajte u moje ime, imajte srce moga Sina, da dođe na svijet i da zavlada u njemu Kraljevstvo Božje.

Valentin MIKLOBUŠEC

»TVOJI SMO, TVOJI HOCEMO DA BUDEMO. SVAKI SE OD NAS DRAGE VOLJE POSVEĆUJE PRESVETOM SRCU TVOJEMU.«

Toliko da znate: ja je ne mogu prihvati kao svoju buduću snahu. Prvo, ona je ateist, iz marksističke obitelji, nekrst: nema pojma ni o vjeri ni o kršćanstvu. Osim toga, smrtno me je uvrijedila lažući i pišući sinu protiv mene. Odvukla ga je, a to je i željela. I zato ne dozvoljavam da prestupi prag moga stana. Ne mogu joj oprostiti. Zato je ne želim vidjeti, jer bi ona čula što je ide...

Moj je stav onakav kako zahtijeva moja savjest. Savjest mi drukčije ne dopušta. Neka oni idu svojim putem. Ja sam u svom čvrsta i sve moje susjede su uza me. Svi koji me poznaju odobravaju mi. Oni znaju kakva sam ja poštena žena. Njega svi osuduju što uzima ateisticu i time gubi mamu. Nikad me nije molila za oproštenje. Stoga ja idem mirno na ispunjaj i pričest, i s takvima ljudima ne želim imati posla. Oni neka idu svojim putem i mene neka lijepo puste na miru. Sin, u ime nekakvih humanih odnosa, stalno navaljuje da je barem primim kao gosta na kavu. Ali ja to nikad neću učiniti. S nekrstom ne želim imati posla.

NN, mama

Teško je čitati ove retke. Još vas je teže, gospodo, razumjeti. »Ne mogu je prihvati«, jer je »ateistica«, jer je »iz marksističke obitelji«, jer je »nekrst«, jer »nema pojma o vjeri ni o kršćanstvu«, jer me je »smrtno uvrijedila«, jer je »lagala«, jer je si nu pisala »protiv mene«... »Savjest mi drukčije ne dopušta«, »susjede su uza me«, »svi koji me poznaju odobravaju mi«, jer sam »poštena žena«, jer s »nekrstom ne želim imati posla«. Ti i slični izrazili očituju jedan stav osobe koja nema ništa zajedničko ni s normalnim, a kamoli plemenitim ljudskim stavom. A od kršćanstva, nažalost, tu ne vidim nego tešku nakazu, koja samo može duboko sablazniti marksiste, ateiste i sve »nekrste«, kako se nelijepo izražavate. Tačav stav očituje duboko nepoznavanje kršćanstva i života, ne po kršćanskim zasadama, nego posve proizvoljno, po osjećaju i to neurednom osjećaju, pa se to onda još naziva i »savjest«, »moja savjest«. Nažalost, to nema veze sa savješću.

O sinu, o budućoj snasi, o vašim susjedama, o onima koji »odobravaju« vaš stav, a vi kažete da su to »svi«, ne želim govoriti. Možda neću biti shvaćen ni od vas »kršćanke«, ali moram kazati da biti kršćanin i živjeti kao kršćanin jest sasvim nešto drugo negoli vi činite. Štoviše, biti kršćanin je dublja i temeljiti obveza negoli biti samo »dobar« čovjek, dobar radnik, dobar vozač, dobra domaćica... Vi ste, gospodo, možda dobra domaćica, možda kakav dobar stru-

Da ona bude moja snaha? - Nipošto!

Piše: Ivan FUČEK

čan radnik, ali, nažalost, nije dobar čovjek ni dobar kršćanin. Dvije stvarnosti vam nedostaju, a one su za kršćanski život bitne: jedinstvo i, možda jasnije, zajedništvo i sudjelovanje. Što želim kazati?

Podimo na temelje. Krist nam je objavio Oca i dao nam je Duha Svetoga. Tu negdje leže zadnji korijeni našeg zajedništva i sudjelovanja. Zato je nužno da najprije pogledamo zajedništvo i sudjelovanje u Bogu koji je Trojedan: jedan Bog, čiji je život u zajedništvu Trojice, tj. u zajedništvu Oca, Sina i Duha Svetoga. Tu je savršeno međuprihvaćanje u ljubavi. To je i najviša tajna jedinstva koje se uopće može misliti. Odatile, iz tog izvora, proistječe svaka ljubav i svako zajedništvo. Sin sve što ima prima od Oca. Otac sve što ima, izuzevši samo odnos očinstva, posjeduje zato jer se bez rezerve dariva Sinu. Sve što ima Duh Sveti, to ima jer prima od Oca i Sina. U Trojednom Bogu neima rezerve u ljubavi, pridržaja u darivanju: čitavo Božje biće je položeno u taj zaham ljubavi prema Sinu od Oca i prema Duhu od Oca i Sina. Božje osobe su u svojoj »individualnosti«, ako se tako smije govoriti, sazdane tim međudarivanjem, tim absolutnim davanjem sebe drugome, a da nitko za sebe ne zadržava ništa, osim imena. A upravo to darivanje u neusporedivoj ljubavi tvori jedinstvo Boga i njegovo nepojmljivo zajedništvo. I on je za nas poziv i pravilo kako moramo živjeti u zajedništvu s Bogom i medusobno.

Mi smo ljudi, dakle, pozvani da sudjelujemo u tom Božjem životu po Isusu Kris-

tu. Svaki je čovjek u Kristu ugrađen time što je Krist uzeo čovječju narav i u nju se utjelovio. Kršćani smo u nj ugrađeni i krštenjem, a sakramenti nam pomažu da uzmognemo živjeti prema tom dostojanstvu djece Božje i Kristove braće. Sav naš život i rad je time uzdignut na višu, vrhunaruvinu razinu. Živimo, radimo i mučimo se ovde na zemlji, ali zapravo nikad sami, nego uvijek s Kristom u Bogu, koji je tu s nama i u nama, iako ga ne vidimo. Naravno, to zahtjeva čistoću srca, oko za nevidljive vrijednosti, nastojaće da budemo što sličniji onome s kim jesmo i u kome živimo. Krist Gospodin je mjerilo našeg života i ponasanja: kao što je on u Betlehemu, Nazaretu, Jeruzalemu, Palestini sve do križa živio i radio, ljubio i molio, darivao se svima i trpio — tako i mi: to je put.

Ali, mi na svijetu nismo pojedinci, odijeljeni od drugih. Živući tako u Kristu i po njemu s Ocem i Duhom, mi postajemo njegovo »Mistično tijelo na zemlji — a to je Kristova Crkva (ovde ne mislimo na Crkvu kao organizaciju i društvo, nego na zajednicu živih koji žive po Kristu u Bogu). A Mistično tijelo Kristovo je Božji narod: to su braća i sestre sjedinjeni po ljubavi. Ljubav stanuje u našim srcima po Duhu Svetom, koji nam je darovan. To je zajedništvo na koje nas Otac u Kristu zove. U tom zajedništvu naš život dobiva smisao. Na to je usmjereni sva povijest spašenja. U tom smo zajedništvu svi ljudi jedno, ili točnije, jedan jedini čovjek u Kristu, kako se izražava Pavao (usp. Gal 3, 26—29), pa među na-

ma nema više razlike nacijske, rase, klase, naobrazbe, dobi, sposobnosti... Svi smo u najdubljem smislu braća (jedan) u Kristu. A to je silna obligacija, izvanredna zadaća jednih prema drugima, bez obzira na narodnost, krv, stavove i slično.

To zajedništvo s Bogom i sa svim ljudima tvori korijen i izvor svake prave ljubavi. Svaka druga ljubav, koja nije iz ovog izvora, za nas je kršćane biljeda. A ta se ljubav među braćom mora očitovati i izvana. Znači, tu ljubav moramo djelima posvjeđati kroz cijeli život. Ona se mora očitovati u svim vidičima i dimenzijama našeg društvenog, ekonomskog i političkog života. A to znači trajno se truditi da trostveno Božje jedinstvo doživljavamo djelom na naš ljudski način — kako nas je Krist Gospodin poučio — ne praveći nikad i nigdje razlike među ljudima. Mi se kao ljudi ne možemo ostvariti, osim u odnosima: prema Bogu, braći ljudima i svijetu. Svaki individualizam je isključen i u toj kršćanskoj slici svijeta nakazan: on uništava sklad među ljudima i ubija nas same koji taj sklad rušimo. A evangelizirati druge, katehizirati druge znači pozvati ih na to sudjelovanje u Božjem i meduljudskom zajedništvu.

Svako, dakle, zajedništvo ima svoj korijen u Trojednom Bogu: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima« (Mt 18, 20). A svaki individualizam, egolazam, odbacivanje drugoga, prokljinjanie drugoga, isključenje drugoga iz tog zajedništva zapravo je isključenje i uništenje samoga se-

(Nastavak na 429. str.)

KRIST ZOVE

PAPA POTIĆE

DUHOVNA ZVANJA SU POTREBNA

U današnjem sebičnom i materijalističkom svijetu duhovno zvanje nije u cijeni. To ipak ne znači da je nepotrebno. Naprotiv! Što je materijalizacija života veća, to su duhovna zvanja potrebnija.

Svaki čovjek ima u svom životu poziv i poslanje kojim ispunjava svoj prvotni životni zadatak i tako zapravo osmišljava svoj život. Konačni cilj svakog zvanja je duhovne naravi: »steći blago koje moljac ne jede, rđa ne grize i tat ne krade«. Kod nekih životnih poziva to nije sasvim očito, dok druge baš zbog brige za vječna duhovna dobra i nazivamo duhovnim zvanjima. Takva zvanja imaju u prvom redu pred očima »Kraljevstvo Božje i pravednost njegovu« te se brinu za duhovno dobro i rast u sebi i oko sebe. Samim tim što daju prvenstvo duhovnomet pred materijalnim, materijalno ne isključuju, nego se i za nj zauzimaju u svjetlu duhovnog, te tako i materijalno biva produhovljeno. Osvarivati duhovno zvanje znači živjeti za drugoga iz lju-

bavi prema Isusu Kristu. Znači sebe istrošiti za drugoga. U današnjem sebičnom i materijalističkom svijetu to zvanje nije u cijeni. To ipak ne znači da je nepotrebno. Naprotiv! Što je materijalizacija života veća, to su duhovna zvanja potrebnija. Materijalizacija života ugrožava čovjeka u vremenitom i vječnom smislu. Upravo zato su potrebni svjedoci duhovnog, da čovjeka stalno pridižu, potiču, osjećaju, spasavaju; da se tako u svim generacijama nastavi Kristovo učiteljsko i otkupiteljsko djelo do konca svijeta. Danas se veoma osjeća pomanjkanje baš svjedoka duhovnog, vječnog, u materijaliziranom, umornom i izvaranom svijetu. Stoga nije čudo što se Kristov namjensnik često obraća svim slojevima ljudi, osobito mladima, i potiče ih da o tom razmišljaju. Cilj je jasan. »Spasiteљe« ove generacije Bog poziva iz ove generacije.

PRIMJERI DIVNIH ODGOVORA

»Govorim osobito vama, dragi mladi kršćani, a želio bih govoriti i s vama, sa svakim od vas. Vi ste mi vrlo

vjerni i u vas polažem velike nade. Vi ste nada Crkve i moja nada.

Dozovimo si k svijesti jednu stvar. U bogatoj riznici Evandelja čuvaju se primjeri divnih odgovora, odaziva, koje je Gospodin primio na svoj poziv. To su:

— Odgovor Petra i njegovog brata Andrije: »Bez okljevanja ostaviše mreže i podež za njim« (Mt 2, 20).

— Odgovor carinika Levija: »I Levi se digne, ostavi sve i pode za njim« (Lk 5, 28).

— Odgovor Apostolâ: »Gospodine, kome blismo mi išli? Ti jedini imaš riječi života vječnoga« (Iv 6, 68).

— Odgovor Pavla: »Gospodine, što mi je činiti?« (Dj Ap 22, 10).

Od prvih dana navještanja Evandelja pa do danas mnogi su se muževi i žene osobno, slobodno i dosljedno odaživali Kristovu pozivu. Oni su za cilj i ideal svoga života izabrali svećenički, redovnički ili misionarski poziv. Pošli su u službu Božeg naroda, čovječanstva i vjere sa žarom i ljubavlju. Krist i danas poziva, i sada je red na vama da odgovorite. Možda se bojite? Možda vas hvata tjeskoba?

ZIVOT ULOŽITI KORISNO

Ako je tako, razmišljajmo zajedno u svjetlu vjere. Naš život je Božji dar. Od njega moramo učiniti nešto dobro. Svoj život možemo uložiti na mnogo dobrih načina. Možemo ga uložiti za ostvarenje ljudskih i kršćanskih idea. To što vam danas govorim isključivo o posvećenju Bogu u svećeničkom, redovničkom ili misionarskom životu, to je samo zato jer Krist i od vas mnoge poziva na taj izvanredan put.

On vas treba. Treba vašu osobu, vaš um, vaše snage, vašu vjeru, vašu ljubav, vašu svetost. A kada On poziva na svećeništvo, onda je to samo zato što po vašem svećeničkom posvećenju i poslanju želi nastaviti svoje svećeništvo. Vašim glasom želi govoriti današnjem čovjeku, po vama želi pretvarati kruh u svoje tijelo i vino u svoju krv. Po vama želi oprištati grijehu. Želi ljubiti vašim srcem, pomagati vašim rukama, spasavati vašom mukom.

Razmislite to dobro! Odgovor koji bi mnogi od vas mogli dati, mora biti upućen osobno Kristu koji vas na nešto tako veliko i poziva.

LJUBAV SVLADAVA POTEŠKOĆE

Susresti ćete se s poteškoćama? Mislite li da ih ja nisam susretao? Ali mogu vam reći ovo: Ljubav svladava mnoge poteškoće! Pravi odgovor na poziv u svećeništvo, redovništvo ili na misionarski život može proisteći

samo iz duboke ljubavi prema Kristu. Tu snagu ljubavi daje vam On sam, kao dodatni dar svome pozivu, i tako omogućuje vaš pravi odgovor. Imajte povjerenja u Onoga, »koji kroz silu koja je u vama djeluje, može učiniti mnogo više, nego što mi možemo moliti ili slutiti« (Ef 3, 20), i ako možete, dajte rado i bez straha svoj život za onoga, koji je prvi dao svoj život za vas.

Braći svećenicima Papa se ovako obraća:

»Bračo, nitko od vas nema pravo da u sebi bude podijeljen! Mi nismo činovnici koji mogu raditi samo pola dana. Krist nas traži nepodijeljene. Svećeničko svjedočenje, tvoje, dragi brate svećeniče, kao i moje, zahtijeva cijelu našu osobu.

Da, kao da nam sam Gospodin želi reći:

— Trebam tvoje ruke, da bih dalje blagosljivao;
— trebam tvoja usta, da bih dalje govorio;
— trebam tvoje tijelo, da bih dalje trpio;
— trebam tvoje srce, da bih dalje ljubio;
— trebam cijelu tvoju osobu, da bih nastavio svoje djelo otkupljenja.«

+

VJERE I VJERSKI PRIPADNICI

Prema podacima svjetskih statističkih zavoda, na zemlji danas živi 4 milijarde 371 milijun i 266 tisuća stanovnika. Misiska agencija AMIS daje slijedeće podatke o vjerskoj pripadnosti stanovnika zemlje.

Kršćana ima ukupno 1 milijarda 353 milijuna 660 tisuća. Od toga katolika 783 mi-

lijuna 660 tisuća, protestanta 400 milijuna, pravoslavnih 170 milijuna.

Nekršćanske vjere po broju slijede ovako: hindusi 630 milijuna, muslimani 600 milijuna, konfucijevci 400 milijuna, budisti 380 milijuna, šintolisti 80 milijuna, taoisti 60 milijuna, židovi 20 milijuna. Sve druge vjere i oni koji se ne smatraju pripadnicima nijedne vjere iznose 847 milijuna 606 tisuća.

Katolici su po kontinentima podijeljeni ovako: U obje Amerike živi ih 384 milijuna 816 tisuća ili 62,4%.

Evropa ih ima 271 milijun 649 tisuća ili 39,9%.

Azija ih ima 62 milijuna 649 tisuća ili 2,4%.

U Africi ih je 58 milijuna 676 tisuća ili 12,5%.

Oceanija i Australija imaju ih 5 milijuna 806 tisuća ili 25,5%.

Broj nekršćanskih naroda u stalnom je porastu zbog visokog prirodnog priraštaja stanovništva. Kršćanstvo se danas najbrže širi u Africi, i mnogi promatrači pomišljaju da će doći vrijeme kad će pokršćanjena crna Afrika misionirati raskršćanjenu Evropu. Teško je sa sigurnošću bilo što predvidati, ali jedno je ipak jasno: Kristova preporuka: »Molite gospodara žetve, da pošalje radnika u svoju žetu!« i danas je i te kako važna. Ali danas se pod žetvom ne misli samo na daleke nekršćanske zemlje, kao što se ni pod radnicima ne misli samo na misionare u strogom smislu riječi. Žetva je danas svuda jer svuda ima nekršćana, i radnici su potrebni svuda gdje ima nekršćana. Zato Kristov poziv na molitvu ostaje naš imparativ.

Valentin MIKLOBUŠEC

Kršćansko vrednovanje vremena

Mihajl SZENTMARTONI

Advent je vrijeme iščekivanja, a u iščekivanju se provjerava naša strpljivost, krepot potrebna i starima i mlađima.

Jedan od pokazatelja zrele osobnosti jest ispravno vrednovanje vremena. Ne može se smatrati skladnom, uravnoteženom osobnošću onaj čovjek koji se grčevito hvata svakog trenutka. Sigurno poznajemo ljudi koji su gotovo ljubomorni na svoje vrijeme: stalno plaču nad »izgubljenim satima«, uvijek se žale da im drugi »kradu« dragocjeno vrijeme. Teško je reći zašto, ali nekako instinkтивno nas takvi ljudi odbijaju. Vjerojatno osjećamo da ni za nas nemaju vremena. Pomalo su idolopoklonici: njihov idol je vrijeme. A kod tih se ljudi stalno opaža da unatoč tom silnom vrednovanju vremena nikad ni za što nemaju dovoljno vremena; uvijek se žure, a uvljek su u zaostatku sa poslovima, pa i u samom životu.

Pomalo smo svi žrtva ovog mentaliteta. To je posljedica potrošačkog društva, gdje se vrijednost robe mjeri, ne korisnošću ili ljepotom, nego vremenom koje je potrebno da se ona proizvede. Nekad su se stoljećima gradile ka-

tedrale. Danas bi se to smatralo »nerazumnim gubljenjem vremena«. Zato valjda i ne gradimo katedrale. A nerijetko se već i u odgoju stavlja pred oči odgajanika načelo: »Vrijeme je novac«. A upravo to načelo najbolje izražava u koliko smo mjeri postali robovi vremena.

Zanimljivo je da se sveči radaju kao odgovor na specifične probleme dotične epohе. Nema sumnje da se »aktivnost« kontemplativnih redovnika ne može izraziti u kategorijama korisnosti. Ali nemojmo se vraćati u prošlost. Dovoljno je pogledati rad misionarki Majke Terezije da shvatimo kako se njihov rad ne može vrednovati utrošenim vremennom. Jer što rade? Navečer skupljaju na kolodvorima i na ulicama beskućnike, daju im večeru i prenoćište, da bi sutradan ti ljudi opet izašli na ulicu. Može li se na ovakav rad primijeniti gore spomenuto načelo da je vrijeme novac? Ječiva! Ipak, osjećamo: velike su to stvari. Mi bismo, istina, najradije rekli: beskorisno gubljenje vremena. Ta negodost je dokaz da je njihova pojava opomena i izazov ovom današnjem ropstvu vremena.

Kršćanska radosna vijest javlja se kao »oslobodenje od

svih vrsta ropstva«, pa i od ropstva vremena. Stoga moramo preispitati svoj kršćanski odnos prema vremenu. Moramo opet pronaći pravu vrijednost vremena. A to ćemo postići tako da razmislimo tri istine:

1. Postoje stvari u životu koje se ne mogu kupiti, silom prisvojiti, prije vremena ugrabiti, nego ih jednostavno **trba iščekati**. Nitko ne može prije vremena postati punoljetan (a mnogi mlađi upravo to žele); ljubav se ne može silom iznuditi (a mnogi odrasli upravo to hoće); treba čekati da se započeti proces razvije. Ali današnji čovjek ne zna čekati. Kad mu se čini da je već sve izgubljeno, onda se obraća psihologu ili svećeniku s tjeskobnim pitanjem: »A što ću da učiniti?« Pa kad mu se kaže da zasad ne treba ništa učiniti, nego jednostavno čekati, taj odgovor zvuči strano. Često je to jedino što se može »učiniti«: čekati. No mi se upravo toga bojimo, jer nas čekanje stavlja u stanje pasivnosti pa gubimo iluziju da smo svemoćni. — Dakle, treba znati čekati. Tim više, upravo što je to izravno kršćanska krepota. Isus je često pozivao svoje učenike da čekaju: dolazak Kraljevstva Božjeg, dolazak Duha Svetoga; Crkva treba da čeka plodove kao što sijač čeka da sjeme doneše rod.

2. Postoje, nadalje, stvari u životu koje jednostavno treba **prihvati** kad se pojave. Vjerojatno najuočljivija takva pojava jest starost. Ali ne samo da mi moramo znati prihvati starost, nego i roditelji moraju znati prihvati da im dijete nije tako bistro.

kako su oni to zamišljali, ili da sami nemamo toliko uspjeha u životu kako smo o tome sanjali. Moramo prihvati bolest, patnju, neuspjeh, križ, ako se želimo opet izraziti kršćanskim rječnikom.

3. Konačno, ima stvari u životu koje u datom momenatu moramo prepoznati: jedno prijateljstvo, milost, ljubav, male znakove pažnje. Ako netko nikad nema vremena, njegova se sposobnost opažanja suzuge i neće prepoznati znakove velikih događaja života. Usput rečeno, takvi ljudi su često vrlo osamljeni, jer nisu sposobni primijetiti male znakove prisutnosti drugih ljudi, njihovo zanimanje, njihovo približavanje.

Ovo su općepihološka za- pažanja. Ali je korisno sjetiti se da je Krist Gospodin u vijek i za svakog imao vremena; dakle, nije bio rob svog vremena. Ako pod tim vidom čitamo evanđelja, otkrit ćemo da je Isus znao čekati: 30 godina veliki čas svoga poslanja, čekao je da dozriju njegovi učenici, znao je prihvatići stvari i događaje: prije svega, svoju muku i križ; konačno, u vijek je savršenom oštrovidnošću znao prepoznati znakove ljudske blizine: spremnost na obraćenje u pitanjima Samaritanke, kajanje u Petrovim suzama, dobronamjernost u Tominim sumnjama.

Advent je vrijeme »iščekivanja« dolaska Gospodinova. Bit će stoga korisno ispitati se kako stojimo s ovom krepšću. I još nešto: naslijedovanje Krista može nas oslobođiti od ropstva vremena da bismo na taj način postali zrelije osobe.

Papa o litanijama Srca Isusova

Zadnje nedjelje mjeseca lipnja 1982. govorio je Sveti Otac Ivan Pavao II. pred velikim brojem vjernika okupljenih na Trgu sv. Petra, prije pozdrava Andeoskog, o Litanijsu Presv. Srca Isusova. Donosimo ovaj govor da bude na poticaj čitateljima Glasnika i štovateljima Presv. Srca.

»Srce Isusovo, u krilu Djevice Majke od Duha Svetoga sazdano — smiluj nam se.« Tako molimo u litanijama Presv. Srca Isusova. Ovaj se zaziv izrevno odnosi na tajnu, o kojoj razmišljamo moći Andeo Gospodnjem: djelovanjem Duha Svetoga oblikovana je ljudska narav Božjeg Sina. Djelovanjem istoga Duha oblikovano je u toj naravi Srce, kje je središnji organ Kristova ljudskog organizma, a u isto vrijeme i pravi simbol njegova unutarnjeg života: mišljenja, htijenja, osjećaja. Po ovome Srcu Kristova je ljudska narav na poseban način »Hram Božji«; po ovome Srcu Kristova je čovještvo neprekidno otvoreno čovjeku i njegovim potrebama: »Srce Isusovo, od kojega punine svi mi primismo«.

Divna je to molitva, sva upravljena unutarnjim tajnama Krista, Boga-čovjeka. Litanijske Srca Isusova obilno

crpe iz biblijskih izvora, a u isto vrijeme obaziru se i na duboke osjećaje i iskustva ljudskog srca. Te su litanije u isto vrijeme i molitva, kojom se štuje Presv. Srce, i dialog vjernika, koji ih mole, sa Presv. Srcem. Ova molitva, bilo da se recitira ili meditira, prava je škola unutarnjeg života.

Svetkovina Presv. Srca napose podsjeća na onaj čas, kad je ovo Srce bilo probodeno vojnikovim kopljem, pa je tako i na vidljiv način otvoreno čovjeku i svijetu.

Recitirajući litanije Presv. Srca i uopće štovanjem Presv. Srca, upoznajemo dublje tajnu Otkupljenja u dubljenama božanske i ljudske naravi Gospodinove. U isto vrijeme sve osjetljivije osjećamo potrebu davanja naknade Božanskom Srcu, ranjenom našim grijesima. Krist nam otvara svoje Srce, da bismo u sjedinjenju s njim pružali naknadu nebeskom Ocu, za spasenje cijelog svijeta. Riječ o probodenom Srcu, očituje nam svu istinu Evanđelja. Potrudimo se, da bismo sve više upoznavali poruku Probodenog Srca.

(L' Osservatore Romano, 28-29 lipnja 1982, str. 1. i 3.)

Priopćio: O. Ivan Kukula D.I.

Ureduje: Juraj GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

DA AZIJSKE CRKVE PRUŽE OPĆOJ CRKVI BOGATSTVO SVOJE KONTEMPLATIVNE TRADICIJE

Prinos azijske Crkve općoj Crkvi

Zadnjih desetljeća se mnogi, posebno mladi, oduševljavaju za istočnjačke, tj. azijske načine molitve, poniranja u više, duhovne stvarnosti. Zato se i po evropskim gradovima drže predavanja npr. o hinduističkoj metodi molitve (hatha-joga) ili o budističkoj metodi (zen). Neki čak i putuju u te daleke zemlje da nauče te načine molitve.

Može to biti, kojiput i jest, bolesno traženje novotarija — u prepostavci da se nisu potrudili upoznati bogatstvo kršćanske

molitve. Ali može biti i iskreno i korisno upoznavanje bogatstva koje posjeduje Istok u doživljavanju Boga i duhovnih vrednota. Upravo nas ovaj mjesec Papa poziva na molitvu da to duhovno blago Istoka obogati molitveni život sveopće Crkve.

U Aziji živi oko 60% čovječanstva. Tu su velike i stare vjere budizam, hinduizam i konfucionizam. Katolika je 58 milijuna, to je tek 2,3%. Azijska Crkva je svjesna da stare vjere Azije imaju bogatu duhovnu kulturu i molitveni život. Ali osjeća se i u Aziji loš utjecaj posvjetovnjačenja sa Zapada.

Dруги ватикански сабор »s Iskrenim поштovanjem промatra religiozne vrednote u nekršćanskim religijama i bodri kršćane, »da razborito i s ljubavlju... svjedočeći za kršćansku vjeru i životom priznaju, čuvaju i promiču ta duhovna i moralna dobra« u nekršćanskim religijama (NA 2).

Tako npr. indijski isusovac o. Anton de Mello nastoji istočnjačke molitve obogatiti kršćanstvom. Drugi Isusovac, o. Marijan Ballister, nastoji — u duhu naše molitvene nakane — kršćansku molitvu obogatiti istočnjačkim metodama. Istimče veliku sličnost npr. s obzirom na nauku o položaju tijela, hrani, snu kod sv. Ignacija u duhovnim vježbama s raznim istočnjačkim školama.

Molitva jesu vrata po kojima Bog dolazi k nama. Po molitvi ćemo u drugim ljudima naći Boga. Molitva će nas potaknuti i nadahnuti da mijenjamo sebe i svijet oko sebe, da se darujemo i žrtvujemo za boljitet svijeta.

Azijski biskupi su g. 1978. na sastanku u Barrackporru obradivali temu: »Molitva — život Crkve u Aziji«. Tu izjavljuju: »Azija treba da vrlo cijeni autentičnu kršćansku duhovnost, molitvu koja zahvaća čitavu osobu.« Ali i »načine razmatranja starih istočnjačkih religija«.

Medunarodni misijski kongres u prosincu 1979. u Manili raspravljao je i o molitvi kod azijskih naroda. Došao je do zaključka: »Danas se osjeća glad i žeda za molitvom i razmatranjem. To primjećujemo oko nas, posebno kod laika i mlađeži.«

Molimo, da duh molitve, koji zahvaća azijske Crkve, prelazi i na sveopću Crkvu. Neka Duh Sveti, stalni molitelj u nama i naš voda i učitelj u molitvi, koji po molitvi oživljuje Crkvu na Istoku, obogati blagom Istoka i molitveni život Zapada.

Mato RUSAN

Matteo Ricci - osnivač Crkve u Kini

U noći između 2. i 3. prosinca 1552. ležao je u groznici, na siromašnom smrtnom ležaju, gotovo sam, na otoku Sancijanu, pred vratima Kine »Božji nestripljivac« — kako ga je nazvao jedan pisac — Francisco Javier, apostol Indije i Japana, budući svetac — sveti Franjo Ksaverski. U onoj tamnoj dugoj zimskoj noći, goreći od groznice, neprestano je upirao umorni pogled prema Kini, koju je želio osvojiti za Krista, ponavljajući vruću molbu, topliju od njegove vatre od groznice: »Gospode, duša!« Bilo mu je tek 46 godina.

Ksaver je te noći umro, no vatra, koju je on zapalio, nije se ugasila. Za njegovim apostolskim primjerom mnogi se povedoše. Jedan od njih je i »marchegiano«, rodom iz starog svačilišnog grada Macerata u talijanskoj pokrajini Marche. Bio je to isusovac Matteo Ricci, koji se radio upravo u godini Franjine smrti.

Trideset godina nakon Ksaverove smrti, točno prije 400 godina Ricci je stupio na kinesko tlo.

Trag koji je on ostavio u Kini nije uspješna zatrta ni Maova takozvana kulturna revolucija, koja je inače mnogo toga zatrla. I današnja Kina, premda komunistička, službeno odaje počast Matteu Ricciu zbog njegovih neumrlih zasluga za kinesku kulturu. Ove godine na mnogim se mjestima održavaju znanstveni i drugi skupovi koji proučavaju i slave djelo tog genijalnog i dalekovidnog čovjeka i misionara. Stoga je pravo da i mi ovde posvetimo tom velikaru bar nekoliko redaka.

Došavši godine 1582. u Macao, na kineskoj obali, gdje su Isusovci već imali svoju kuću, Ricci je slijedeće godine u rujnu sa svojim redovničkim subratom Mihajlom Ruggieriem, koji je bio rodom iz Napulja, otputovao u Tchaoking, glavni grad pokrajine Kwantung. Potjeran odanle, pošao je dalje i osnovao godine 1587. misijsku postaju u Schaotschou, zatim godine 1595. postaju u Nantschangu, a 1599. postaju u Nankingu. Od siječnja 1601. trajno je boravio u Pekingu, gdje je 11. svibnja 1610. umro. U predgradu Schala sačuvan mu je grob, nedavno obnovljen, i na njemu se nalazi počasni natpis.

ISTE GODINE KAD JE UMRO SVETI FRANJO KSAVERSKI, RODIO SE MATTEO RICCI, APOSTOL KINE.

Mattea Riccia smatraju osnivačem Crkve u Kini. Svojom genijalnošću spoznao je potrebu prilagođavanja narodu među koji je došao propovijedati Evanelje. I odlično se prilagodio kineskim običajima, mentalitetu i kulturi. On je, dakle, davno prije Drugog vatikanskog koncila usvojio načelo inkulturacije, što spomenuti Sabor, te pape Pavao VI. i Ivan Pavao II. postaviše kao bitno načelo zdrave suvremene evangelizacije. Mnogi kažu, da se nakon Riccia poštivalo to načelo, da bi Kina možda danas bila kršćanska zemlja. Nije naše da o tome sudimo, no jedno je sigurno da je Ricci svoj bogati talent kao matematičar, astronom i literata znao odlično upotrijebiti da u Kini pridobije ljudi od kulture i od utjecaja, pa da kao misionar evandeosku poruku utjelovi u kinesku kulturu, sačuvavši ipak pri tome njezin identitet. U tome je njegova povijesna zasluga i veličina, koja je danas svima jasna.

Pišući svoja djela na kineskom jeziku, postao je zaslužan i za kinesku kulturu. Njegovo klasično djelo na kineskom jeziku: »Tien-tschu-sche-i«, objavljeno prvi put 1595. godine, a nakon toga objavljivano iznova sve do danas, odlična je slika i primjer kako se misaono volja približiti jednom starom, velikom i kulturnom narodu.

Matteo Ricci ide u red onih ljudi, kojih se spomen u povijesti neće zaboreviti.

Josip ANTOLOVIĆ

Poslovi se množe

Otac Ante Gabrić poslao nam je krajem kolovoza pismo i člančić za Glasnik. No dok nam u srpnju i početkom kolovoza piše u strašnoj vrućini i suši, krajem kolovoza govor o poteškoćama koje mu u obilasku sela zadaje blato i voda.

Kod nas su prilike ove godine veoma teške. Već nas je pohodila prava glad. Lani su nam poplave slano vode uništile polja, a ove godine je takva suša da riža, ta naša dnevna hrana, još nije mogla biti presadena. Riža, naime, raste u vodi. Posvuda susrećem veliku bijedu. Pomažemo ljudima koliko više možemo. Državne vlasti s nama potpuno su raduju.

Župa nam se širi. Imamo već oko 50 sela u ovoj novoj župi. Udaljenosti su velike, a gotovo sva sela moram pohadati pješice, pa koji puta »mašina« zapinje. Najveći problem nam je pouka katekumena. Jedva da tko od njih zna čitati i pisati, pa pouka uzme mnogo vremena. Stoga sve valja usmeno tumačiti dok ne nauče molitve i istine svete vjere.

U Maria Polliju sad imamo osam sestara Majke Terezije. One uistinu krasno rade i u Maria Polliju i po okolnim selima. Prošle godine prošlo je kroz njihove ruke oko 100.000 (sto tisuća) bolesnika. Imamo i dvije bolnice: jednu za odrasle sa 40 kreveta i drugu za djecu sa 30 kreveta. Obje te bolnice uvijek su pune.

Ova djela ljubavi živo su evangelje pa su mnogi došli do Isusa po toj ljubavi.

Blagdan Velike Gospe proslavio sam u

SESTRE MAJKE TEREZIJE OBILAZE OKOLNA SELA.
DO NEKIH SELA MORAJU ICI LADOM

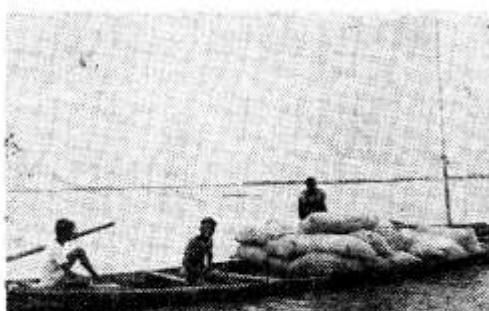
selu gdje smo podigli kapelicu u čast Gospe Sinjske.

Sjedim u toj maloj kapelici pred slikom Sinjske Gospe. Dan je bio težak, jer je bila i nedjelja i Velika Gospa, a uz to i državni blagdan — dan nezavisnosti Indije. Indija je, naime, baš na Veliku Gospu 1947. godine dobila nezavisnost.

Danas je trebalo pohoditi nekoliko sela uza sve to što me je mučila sunčanica i groznica. Zadnju svetu misu održao sam sijelo s glavarima sela i katehistom Upenom. Morali smo se dogovoriti za pouku katekumena i pobrinuti se za neke bolesnike. Kad je sijelo bilo svršeno u 10 sati navečer, katehist Upen priredio mi je malu večeru: nešto riže i prženog povrća. No zbog jakе glavobolje i groznice uzeo sam tek malo riže i prženog povrća. Kad smo svi zajedno izmolili večernju molitvu, ljudi su se razišli kući. Ja sam, eto, ostao u kapelici i tu sjedim na hasuri pred Gospinim likom. O spavanju nočas neće biti ni govora, jer me muči teška glavobolja. Mislim na tolike bolesnike i po bolnicama i po ovim bijednim vlažnim kolibama, od kojih toliki trpe više negoli ja. Oni nemaju ni lijeka niti liječnika, a koliko ih je koji nemaju ni bilo koga tko bi im pružio čašu vode. I tad sam se molio za sve te patnike, posebno za dječicu. I to mi je srce ispunjalo srećom i osjetio sam da je mnogo lakše trpjeti kad trpiš u zajednici s drugim patnicima. I od velikog umora napokon sam pred Gospom zaspao ...

Tako sam, eto, proslavio taj veliki Gospin blagdan. Jesam li ga uopće i mogao bolje proslaviti ...?

O. Ante GABRIĆ

ISTOVARUJEMO ROBU STO SU NAM JE POSLALI DO BROGINTELJI

Uz 50. godišnjicu redovništva

30. srpnja 1982. godine proslavio je naš bengalski misionar otac Stjepan Polgar 50. godinu redovničkog života u Družbi Isusovoj. Tom prilikom smo ga zamolili da nam napiše mali osvrt na svoj misionarski rad. Rado se odazvao pa nam je početkom rujna poslao taj osvrt. Hvala mu!

Sad, kad sam već malo odahnuo od proslave svog jubileja, šaljem svoj mali izvještaj o svom radu ovdje u misijama.

DOLAZAK U MISIJE

Nakon svršene teologije i redovničke formacije, dok sam 1947. boravio u Chieri (Tortino, Italija) kao zamjenik kućnog poglavara, stiže mi vijest iz Rima da ako želim poći u misije, neka im javim pa će mi se oni pobrinuti za sve potrebne dokumente. Odmah sam odgovorio da sam spreman. I već za nekoliko dana oputovah s jednim subratom avionom najprije do Kaira, a onda u Indiju u grad Kalkutu. Tu su me primili u Kolegij svetog Franje Ksaverskog, gdje su mi sašili bijeli talar. Nakon toga bio sam poslan u Hazaribagh da kroz osam mjeseci učim engleski i bengalski.

DJELOVANJE U MISIJAMA

Moje prvo mjesto, u kojem sam počeo djelovati kao misionar, bio je Khari. Tu je bio župnik otac Stanko Poderžaj, slovenski Isusovac, a ja sam mu bio kapelan. Tu sam se trudio da se što bolje uvježbam u bengalskom jeziku. Nakon tri ili četiri godine poslan sam za kapelana u župu Morapai, gdje je bila velika osnovna škola za dječake.

U župi je bilo mnogo sela u kojima su kapelice bile već u jednom stanju ili ih uopće nije ni bilo. Prihvatio sam se popravka postojećih i podizanja novih kapelica. Tako sam postao graditelj. U župama Khariju, Morapaju i Diamondu kroz 17 godina sagradio sam 14 kapelica, od toga 10 sam, a ostale uz pomoć župnika ili jednog brata pomoćnika. Samo je jedna bila izgrađena od blata i pokrivena limenim krovom. Sreća je bila da sam imao veoma dobre majstore, pa mi nije bilo potrebno imati posebnog poduzetnika kojeg bi morao plaćati.

NOVA CRKVA U DIAMOND HARBOURU

OTAC POLGAR KRSTI DJECU NA DAN SVEĆANOG OTVORENJA NOVE CRKVE

TOG DANA ISPOVIJEDALO SE VANI, BUDUĆI DA JE CRKVA BILA PREPUNA VJERNIKA

Kao župnik u Morapaju nastojao sam pomagati i mladiće i djevojke da dobiju stipendiju za daljnje školovanje, i to ne samo da sam pomagao samo katoličku djecu, nego isto tako i hindu i muslimane.

Kad sam gradio nove kapelice, nastojao sam da sam sve nadgledam i nabavim sav materijal, stoga nije ni čudo da sam moraо

dosta pješačiti ili putovati vlakom ili ići na biciklu ili se poslužiti čamcem. Dakako, da je pri tom poslu bilo i poteškoća, ali ipak je na kraju sve dobro svršilo.

Kad je bio blagoslov nove zidane kapele u Magrahatu, kod toga je bio prisutan i jedan od mojih đaka kojem sam još u Morapaju rekao da mislim da ga Gospodin poziva u svoju službu. Kasnije je otišao u dijacezansko sjemenište i postao dobar svećenik. Sad je župnik u Kolianpuru.

Na sam dan blagoslova nove kapele u Magrahatu krstio sam petero djece pred kapelom, a i ispovijedi sam morao slušati vane, jer je kapela bila dupkom puna svijeta.

Naša nova kapela u Diamond Harburu podignuta je na starom vojničkom groblju, gdje su Englezi kroz 150 godina pokapali svoje pokojnike. Tu sam lokaciju dobio besplatno pod uvjetom da u roku od deset godina podignem lijepu kapelicu i grobnicu, zatim dispanzer i arteški zdenac. Sve to je bilo izgrađeno u roku od dvije godine.

Budući da je Diamond Harbur poveće mjesto gdje se nalaze i državne ustanove i trgovine, nastojao sam da pribavim zemljište za buduću školu u kojoj bi se predavao na bengalskom i na engleskom. Već sam gotovo u svemu i uspio, ali sam bio premješten iz Morapaja.

Dok sam bio u Morapaju, jednog sam danam otišao u Kolianpur i odredio sam gdje ćemo graditi novu crkvu svetoga Stjepana. Za tu crkvu skupio sam dosta novca i od Bengalaca i u inozemstvu. No novi župnik podigao je na mjestu moje kapele mnogo veću crkvu koja sad služi kao katedrala. Tu bivaju redenja novih svećenika i obavljaju se druge velike svećanosti. Graditelj te nove crkve, otac Podrežaj, nije imao sreće da je vidi dovršenu, prije toga je umro.

Premješten u Raghapur za kapelana, nastavio sam podizati kapelice po područnim selima. Da za tu svrhu smognem potrebna sredstva, župnik me je poslao u tu svrhu u domovinu. Ljudi su bili uistinu darežljivi, pa mi taj pohod domovini nije bio uzaludan. No godine teku i s njima ujedno i sile bivaju sve slabije. Ali radit ćemo do Božje volje.

Eto, to bi bio kratak pogled u moj misionarski rad. Razumije se da se u nekoliko redaka ne može mnogo toga reći, ali i to nek bar malo pokaže gdje i kako sam radio Bogu na slavu i na spas besmrtnih duša.

O. Stjepan POLGAR

Timotej, moj gubavi radnik

Misionar mora biti spremjan na najrazličitija iznenadenja u svom radu. To ne vrijedi samo za misionare svećenike, nego i za ostale. No baš u takvima zgodama često se pokaže pravi duh pojedinog misionara. Tako se to pokazalo i u slučaju o kojem nam priopćjava naš zambijski misionar brat Ilijan Dilber.

Već sam prije pisao kako sam se pobrinuo za svoje radnike. No sad vam želim ispriopćiti jedan poseban slučaj — o jednom svom radniku.

Timoteja Romana zaposlio sam iz čiste samilosti. Ta odmah sam vidio da je veoma slab, ali saznao sam da mora svojim radom uzdržavati ženu i šestero djece.

Svima je upalo u oči kako sakriva ruke. Bojao se da će ga otpustiti s posla ako opazim da nema prstiju. On je, naime, prije bolovao od gube koja mu je izjela prste na rukama tako kako da su mu ostali samo batrljci. Iz bolnice je otpušten kao zaliječen. S tim jednim batrljcima služio se pri poslu umjesto prstiju.

Opazio sam da i prilično šepa. Po svoj prilici mu je guba izjela i nožne prste, pa stoga tako teško hoda. Nikad ga nisam video da bi hodao bos. Uvijek je noge omatao krpom ili bi što na njih navukao kao obuću. Lopatu je veoma teško držao u rukama, a tačke su mu ispadale iz ruku. Često bi mu se i prevrnule. Ako bih se ja slučajno našao u takvima slučajevima u njegovoj blizini, preda mnom bi se zbog toga zastidio ili se uplašio hoću li mu što reći.

Radnici su mi savjetovali da ga otpusdim s posla jer da nema mnogo koristi od njegova rada. Tad sam ih nastojao uvjeriti da ja nisam došao u misiju zbog neke koristi nego da pomognem onima kojima je potrebna moja pomoć. A taj siromah uistinu je potreban da mu se pomogne. Ta nije mu lako uzdržavati njegovu brojnu obitelj, bri-nuti se za šestero djece, od kojih troje već

U DRUSTVU DJECE MOJIH RADNIKA. SVI SU ŽELJELI DA IH SE NA SLICI STO BOLEJ VIDI

pohada školu. Djeca su mu zdrava, ali se na njima vidi da su neishranjena.

Radnici su se čudili kad su vidjeli da ja tog siromaha plačam kao jednog dobrog i snažnog radnika. Uz to mu još za cijelu obitelj dajem odjevne predmete i od vremena do vremena brašna i ulja.

Kad su radnici vidjeli kako ja s njim postupam, i oni su ga zavoljeli. Ja sam se, međutim, pobojavao neće li mi zaraziti kojeg zdravog radnika. Taj se moj strah još povećao kad sam dočuo da su mu se na rukama otvorile rane. A kako ovdje svi jedu iz iste zdjele uzimajući rukama, tj. prstima »nšimu«, žgance, po sebi se razumije da nije ugodno jesti zajedno s čovjekom koji je bolovan od gube i čije su se rane ponovo otvorile. Stoga su me moji radnici zamolili da on jede sam.

Kad je, dakle, Roman oprao ruke, pozvao sam ga k sebi. Siromah, sav se tresao od straha jer se opet pobojavao da će ga ot-

DOMACE ČASNE SESTRE PRED SVOJIM NOVIM SA-MOSTANOM U KASISIU. STO SAM IM GA IZGRADIO SA SVOJIM RADNICIMA

puštiti s posla. Rekao sam mu da mi pokaže ruke. Pokazao mi je zdravu stranu ruke. Jatad okrenom drugu stranu i ugledam otvorene rane. Rekao sam mu neka se ništa ne boji. Dao sam mu novaca za autobus i poslao sam ga u bolnicu za gubavce u Litetu. Dao sam mu popratno pismo za našu misionarku Emicu Verlić, koja radi u toj bolnici. U tom sam je pismu zamolio da bi Romana pregledao liječnik pa neka mi jave da li je opasan za svoju okolinu. U bolnici su ga zadržali tri tjedna. Emica mi je javila da Roman nije opasan za okolinu, ali neka ne jede zajedno s drugima iz iste zdjele.

Dok je Roman boravio na pregledima u bolnici u Liteti, jednom sam ga tamo pohodio. Zbog te pažnje bio je veoma razdragan. A pred drugim bolesnicima ponosio se da ga je pohodio »mzungu«, bijelac.

PRIZOR S GRADILISTA U LILANDI, PREDGRADU LU-SAKE. TU SMO PODIGLI LJEPU CRKVU

Kroz ta tri tjedna njegove odsutnosti iz obitelji ja sam preuzeo za nju brigu. Donosio sam im hrane i odjeće.

Iz bolnice se vratio sa zacijeljenim ranama. Ne znam kako će dalje lći s njim, ali odlučio sam, ako bih bio prisiljen otpustiti ga s posla, da će se i nadalje brinuti za njega i njegovu obitelj koliko mi bude to moguće. Žao mi je da ta kršćanska dobra obitelj zbog očeve bolesti mora skapavati od gladi i neimaštine. A tim svojim postupkom ujedno učim svoje radnike na konkretni način kako treba ljubiti bližnjega, napose onoga koji se nade u nevolji.

Br. Ilija DILBER

nove knjige

MEDITACIJE. Z. Zimmermann. Knjiga razmatranja nastala iz »zelje da krčani našeg kulturnog kruga na zapadnjačko istočnjački način postignu cilj za kojim teži svaka meditacija«. Napisana je za prosječnog čovjeka i ne traži neke posebne vježbe. Cijena knjige je 100 dinara, a naručuje se kod lista »Marija«, Jonača 1, 58230 Sinj, pp 30.

S NJOM POVEZANI. M. Kley. Kratki uvod u duhovnu tajnu svetišta Majke Božje u Schonstattu. To svetište je postalo početnik i središte vjersko-čudorednog pokreta za duhovnu obnovu svijeta u kojem se Gospa očitovala kao mudra i moćna odgojiteljica. Narudžbe kao i gornja knjiga, kod lista »Marija«.

S OVU STRANU DOBRA I ZLA. T. J. Mar. U ovoj knjizi od 80 stranica pisac želi očistiti naše svagdašnje muke, razočaranja i mrakove, ali i znakove svjetlosti i nade. Svojim dosadašnjim knjigama nije iznevjerio čitatelje, pa se nadamo da neće ni sada. Naručuje se kod Hrvatskog književnog društva Sv. Cirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, Zagreb.

DANICA 1983. Ovo je 102. Izdanje Hrvatskog katoličkog kalendara i možemo ga samo preporučiti kao i džepni kalendar Danica i zidni kalendar Danica. Sve na adresi Hrvatskog književnog društva Sv. Cirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, Zagreb.

MISIONAREVA ZAPAZA-NJA RADOSTI I STRADANJA. Ilija Dilber, Di. Brat Ilija je poznat. S ovim stranicama želi podijeliti svoje radosti i nade, planove i stradanja sa svojim priateljima i dobročiniteljima, moleći od Gospodina da svi budu dionici i iste nagrade. Knjižnica je zanimljiva. Cijena 50 dinara. Naručuje se kod Stjepan Dilber, Makedonska 23, 11000 Beograd.

NEKA NAS ISTA LJUBAV PONOVO SABERE. Louis Jaques, s predgovorom Hans Urs von Baltasara, uglednog teologa. Knjiga donosi život obraćenice s protestantizma na katolicizam. Obraćenica se kao klarisa u Jeruzalemu žrtvovala i molila za povratak protestanata u jedinstvo s Katoličkom Crkvom. Knjiga ima 228 stranica i 17 fotografija. Cijena 250 dinara. Naručuje se kod Samostana sv. Klare, Mikulići, Kvaternikova 167, 41000 Zagreb.

Knjige za mlade i najmlađe Junaci koji oduševljavaju

SVEĆENIK KRVAVE HALJINE. Raoul de Nevery. Cijena 120 dinara.

SUVREMENE DJEVOJKI I LJUBAV. Carola Kaufmann. Cijena 40 dinara.

PUT WALTERA KLINGERA OKO SVIJETA. Franz Weiser. Cijena 140 dinara.

SIN BIJELOG POGLAVICE. Franz Weiser. Cijena 60 dinara.

SVEĆENIK PROGNANIKA. W. Hünermann. Cijena 160 dinara.

REDOVNIK MEĐU VUKOVIMA. W. Hünermann. Cijena 200 dinara.

BOŽIĆNI I DRUGI IGROKAZI (Ima ih 25. Umnoženi ciklostim). I. Zirdum. Cijena pojedinačno igrokazu 50 dinara.

Sve ove knjige osim igrokaza imaju naslovnu stranu (koricu!) u tri boje. Knjige mogu biti odličan prigodni poklon mlađima koje volimo. Naručuju se na adresu: Župski ured, 54415 Đakovački Selci. Tko naruči više od deset primjeraka ima uobičajeni popust.

DUHOVNE VJEŽBE ZA GLASNIKOVCE

PROSINAC: od 10. do 12.

Prijavite se na adresu: UPRAVA GLASNIKA — 41001 Zagreb — pp 699.

**Cijena Glasnika u 1983.:
Pojedini broj: 22 d.
Godišnje: 264 d.**

**TKO NARUČI 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA DOBIVA
10 POSTO POPUSTA.**

**ZAHVALUJEMO SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU**

- ...Gospod od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antu za sretno uspjelu operaciju. — Zdenka Jurčić, Zagreb
- ...Presv. Trojstvu, sv. Franji Ksaveru i svetim zaštitnicima što su mi pomogli na sudu. — A. B., B.
- ...za sretan porod kćerke i za moje ozdravljenje. — T. P., Lipovljani
- ...i Ivanu Merzu za ozdravljenje moga unuka. — Klara Š.
- ...za primljene milosti. — D. S., Zagreb
- ...za ozdravljenje iza duge bolesti i za druge primljene milosti. — E. K., Kanada
- ...Gospod Sinjskoj i sv. Antu što su mi sačuvali sina. — Anka Vojnović, Omiš
- ...Presv. Trojstvu, Sv. Josipu i svima zaštitnicima na pomoći u više slučajeva. — Obitelj N. N., Vela Luka
- ...Presv. Trojstvu, Gospod od kamenitih vratiju i ostalim zaštitnicima za uslišane molitve i na mnogim primljenim milostima. — Majka
- ...i Gospod od brze pomoći za uspjeh unuka u školi. — S. V., Valpovo
- ...i Gospod od brze pomoći za ozdravljenje bolesnika za koga sam molila.
- ...Kraljici sv. krunice i svima svetima za mnoge milosti a napose što su mi unuci i prauunci dobro prošli u školi i dobili posao. — Prabaka, Subocka
- ...sv. Josipu i ostalim zaštitnicima za sve primljene milosti. — M.F., Zagreb
- ...Gospod od brze pomoći za uslišane molitve. — Ana Leko, Split
- ...za primljene milosti. — Marija Ploštić, Pučišća
- ...za primljene milosti uz preporuku za zdravlje. — Ivka Glasović, Opuzen
- ...Majci Božjoj od kamenitih vrata i Predr. Krvi Isusovoj za mnoge primljene milosti uz preporuku za unuke. — Sretna Nana, Tršće

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠTITI**

(nastavak s 417. str.)
be: takvim postupcima dotični sebe izbacuje iz zajedništva s Bogom i braćom. I teško je pojmiti kako se takav može mirno još »moliti«, ići »na ispovijed i pričest«, misliti da radi »po savjetu« i da je »pošten«. Božje darivanje u ljubavi svim ljudima nama je uzor: »Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski« (Mt 5, 48). Bog ne isključuje ni jednog čovjeka iz svog milosrđa, a vi je ne možete »prihvati«. Ona »nema pojma ni o vjeri ni o kršćanstvu«, kažete. A vi imate? Vi svojim stavovima i postupcima priječite da u nju dode kršćanstvo: sablažnjavate, rušite kršćanstvo. Vi se oslanjate na svoje »susjede« koje vam »odobravaju« i koje su čvrsto »uz vas«, a ne vidite da stav vaših su-

sjeda nema ništa zajedničko s kršćanskim stavom: ako su kršćanke, tada su to samo po imenu. Tu vrijedi ona Kristova: »Ako slijepac slijepcu vodi, obojica će u jamu pasti« (Mt 15, 14; Lk 6, 39).

Eto, gospodo, imati drugu sliku svijeta, a ne ovu koju nam je objavio Krist Gospodin, skrojiti sebi stavove prema ljudima po svojim osjećajima, prihvati one koji mi povladaju, a druge odbaciti — ne može nas spasiti. To bi značilo odbaciti Boga kakav jest, zanijekati vjeru, iznaciziti kršćanstvo, razoriti samog sebe, teško popustiti douškivanjima drugih koji nas upropastavaju. Najteži grijeh je htjeti živjeti u svom individualizmu i egoizmu, uskratiti ljubav drugima (napose onima koji su najpotreb-

niji i koje ne smijemo sablazniti svojim ponašanjem, jer će imati užasnu sliku o nama vjernicima), ne oprostiti uvrediteljima, živjeti odijeljen i odcijepljen od drugih, ne proživljavati zajedništvo i sudjelovanje. Naprotiv, ako sam kršćanin, kako smo ga opisali, tada se ne moram brinuti da budem još i uzoran čovjek, jer će to biti sam po sebi, i više od toga, budući da me pokreće onaj unutrašnji motor ljubavi koji izvire iz kršćanskog uvjerenja.

Vi, gospodo, morate promijeniti stav prema ateistima, marksistima i prema svojoj budućoj snasi; da se obratite i prihvivate Kristov stav. Ali to treba htjeti. Treba biti skroman i pokušati živjeti prema Evandelju.

Piše: Stjepan KUŠAN, senior

Iz pakla u život

Goran i Ivica su se upoznali tek kad su se doselili u novu zgradu gdje su dobili stan. U početku su se držali daleko jedan od drugoga, kako to obično biva kod šesnaestgodišnjaka, dok ih neka zgoda ne zblizi.

Napokon su se zblžili u istoj školi, u istom razredu, za istim stolom i brzo su postali pravi prijatelji. Posjećivali su se u stanu, osobito kad su im roditelji bili na poslu. Goran je rastao i odgajao se u ateističkoj sredini, a Ivica u vjerničkoj.

Jednog je dana Goran ipak primijetio da Ivica nosi o vratu križić.

— Što ti je to? upita ga Goran.

— Križ, odgovori mu ravnodušno Ivica.

— Skini to! Nemoj biti zaostao! posprdno će mu Goran. Nemaš valjda zatucane starce! Ili te je zaludio neki pop? Srednjoškolac pa praznovjeran.

— Gorane, križ za tebe možda jest praznovjerje, ali za mene nije. On je za mene znak na kojem je bila raspesta Ljubav cijelog svijeta.

— Nemoj biti lud, Ivice! Ljubav ne može nitko raspeti. A taj vaš Bog raspet na križu nikako mi nije simpatičan. Trpjeli bez vezo. Baš! Meni je bog onaj koji mi daje novac. Ja njega moram poštovati. Mome tati je bog onaj koji mu je dao direktorsko mjesto da dobije dobru plaću. A što je tebi dao tvoj Bog?

— Neka, Gorane, neka ti bude tvoj bog pa mu se samo i dalje klanjaj, a ja ću se klanjati svome. Vjerujem da me neće iznevjeriti. A o praznovjerju mogli bismo i te kako razgovarati. Reci, molim te, što to nosiš o vratu? Dimnjaćara, za kojega vjeruješ ti i twoja mama da donosi sreću. Iskreno rečeno, meni vas je žao. Da sin direktora i prosvjetne radnici nije vjernik, nikakvo čudo. Ali da mu mama o vrat vješta dimnjaćare, konjske potkovice, djetelin list, a sve iz želje za srećom, to me ipak čudi. Tko je, dakle, praznovjeran? Goran je ostao zbumjen, a Ivica ode svojim putem.

Poslije tog neočekivanog razgovora prijateljstvo je ohladilo. Goran je Ivicu izbjegavao.

Pred polugodište je razrednica sazvala roditeljski sastanak. Bile su i Goranova i Ivčina mama. Razrednica je išla abecednim redom i kratko iznijela kako stoji koji dak. Među malim brojem odličnih i uzornih po vladajuću bio je i Ivica. Mama mu je došla na sastanak u plavoj radničkoj kutiji, direktno sa smjene. Bila je sretna kad joj je razrednica čestitala. Goranova mama je bila, kako se i pristoji modernoj dami. Sjedila je u prvoj klupi sa sebi sličnima. Tako Ivčina

mama nije mogla vidjeti dok nisu izlazili, kako je Goranova mama neugodno. Goran je problematičan. Vladanje bismo još i podnijeli zbog njegovih godina, ali pet jedinica ne daje dobre nade. «Drugarice, povedite o njemu više računa da do konca godine to ispravil!» «Hvala, drugarice, sve čemo poduzeti!»

Ljeto je došlo brzo. Ivica je bio predložen da ide kao dobar dak na more, a Goran je počeo bježati od kuće. Biće mu je kod staraca dosadno, a čemu da im i nosi onih sedam jedinica.

U jesen je škola počela, ali Gorana nema. Uskoro je stiglo pismo nekoj »mački« iz razreda. Javlja se Goran iz Splita. Stanuje kod djeda i bake, ponavlja razred, užasno mu je dosadno. Ne može zaboraviti svoju »mačku«. Ona mu naprsto nedostaje. Ode i srednjoškolska dob u nepovrat. Ivica se razvio u zgodnog i snažnog mladića. Jednom se osmijelio i Goranovo mamu na hodniku pred stanom upitao za Gorana.

— «Ivice», pogleda ga tužno. «Ne mogu ti reći ništa dobro. Možda ćeš i na drugi način saznati. Samo vidim da je sretna majka koja ima tebe. »Ona je nosila neke torbe, pa su vrata iza nje ostala napola otvorena. Ivica je čuo kako otac iznutra, kao da ne može dočekati vijest, pita:

— Kako mu je?

— Ah, što da ti kažem? Gleda tupo preda se i uopće neće sa mnom razgovarati. Doktor mi je obećao da će sve poduzeti. Veli da je Goran još mlađ i da se sve da de spasiti. Ali ja se bojam jer veli da ga Goran neće slušati i posve je bezvoljan.

To što je Ivica čuo zaista nije slušalo na dobro. Ali je srećom čuo i ime liječnika, koji je bio poznat, pa se znašlo na kojem odjeljenju radi. Sada mora požuriti na fakultet, ali će ga sutra svakačko potražiti u bolnici. Tako su ipak nekad bili prijatelji. Sa fakulteta je došao direktno k meni. Bio je uzbuđen kad mi je sve to prijavljeno. Dogovorili smo se da ćemo zajedno u bolnicu, jer ja tamo imam prijatelja.

Sutradan, dok je sestra tražila Gorana, promatrao sam nekoliko mlađih pacijenata. Bojom lica i izgledom tijela bili su nalik na žive mrtvace, a ne na mlade ljude Ivičinih i mlađih godina. Neki su šutjeli pogнуте glave, dok su drugi bescijlno, tupo gledali preda se. Tko je kriv za taj zločin nad mladima? prošlo mi je dušom pitanje. Kad nas je Goran zapazio, na trenutak je zastao. Šarao je pogledom čas po Ivici kojega je prepoznao, čas po meni kojega nije poznavao. Dva davnja prijatelja našli su se bez riječi u zagrljaju.

— Ivice, pomozi mi! Moli svoga Boga, ako u njega još vjeruješ, da me izvuče odavde. — Ivica je bio potresen. Nije nalazio riječi.

— Već smo se molili i još ćemo se moliti, odgovorim mjesto njega. I Ivičin Bog će ti pomoći, Gorane, jer on i tebe ljubi kao i Ivicu i sve ljude.

— Da li za mene još uopće ima pomoći? zastenja Goran i spusti se na klupu.

— Ima, Gorane! Bog pred kojim si ti stalno bježao, jer ga nisi poznavao, Bog koji je i za tebe visio na križu, nije te zaboravio. On ti upravo šalje Ivicu i mene da ti kao

prijatelji reknemo važnu riječ. Ti si bezvoljan i ne slušaš svog liječnika. Želiš li ozdraviti, a ti to i te kako želiš, moraš ga slušati. Naš Bog nije čarobnjak. On ljudi spasava po ljudima. Pa i ono što jedni pokvare, On po drugima nastoji popraviti. Jedno se od tebe traži: vjeruj u njegovu dobrotu i slušaj liječnika, a čvrsto odluci da drogu nećeš više nikada uteći. To je uvjet da opet ozdraviš i da osjetiš radost lijepe i korisne mladosti, radost rada.

— Ivice, zavidim ti što si imao tako pametne roditelje. Ah, moji roditelji! Što ste mi dali? Da ste mi dali brata i sestru, ne bih trebao tražiti društvo po ulicama i parkovima. Zabavljao bih se s njima, ne bih dangubio po kućnim ulazima. Ne bih bio panker.

— Gorane, oprosti roditeljima. I oni su samo žrtva zablude, pomodarstva, potrošačkog mentaliteta. Danas je i njima teško.

Ivica i ja dolazili smo svaki dan Goranu da ga ohrabrimo, da ga podupremo u dobroj odluci. Pomalo se počeo oporavljati. Nakon dva mjeseca mogao je iz bolnice. Mama mu je bila sva sretna. Na lice joj se opet vratio neki osorli smješak. Bila je uvjerenja u uspjeh bolnice. Za naše veze s Goranom nije znala, dok joj on sam nije rekao. Prekorio je, naime, majku što je liječniku dala plavu kovertu.

— Bolje bi bilo da si za taj novac kupila lijepu, veliku svijeću koja bi danima gorjela pred slikom Isusove Majke u crkvi. Liječniku svarača čast, ali mene je spasio Bog. Bog, o kojem mi nikada

nisi htjela reći ni riječi. Zbog tvog i tatinog vjerskog nehaja dospio sam u pakao, a odande me izvukao, spasio, samo Bog.

— Otac ih je čekao vani na parkiralištu.

— Sutra idemo odmah baki na more, veselo će otac.

— Ja ne, odvažno će Goran. Ja imam važnijeg posla. Oca je to osupnulo. «Ja idem sutra s prijateljima na Mariju Bistrigu da Bogu i Majci Božjoj zahvalim za svoje drugo rođenje. Ja sam se iz pakla vratio u život zahvaljujući samo svojim prijateljima koji vjeruju. Od sada i ja vjerujem.» Otac se žario u licu.

— Pusti ga, Marko, ljutito će mama. Proći će ga to. Tko zna što su mu nabajali, pa se sad drži kao da i nije naš sin.

— Ja jesam vaš sin, ja sam i ostao vaš sin, ali ja imam i Oca na nebu.

Sutradan je kolona mladića i djevojaka ranom zorom gažila šumu žureći se prema Mariji Bistrici. Goran je uz Ivicu upoznao i mnoge druge prijatelje. Kako je lijepo biti s onima koji vjeruju! Roditeljima po povratku nije prijavljeno ništa. Oni još ni danas mnogo toga ne shvaćaju. Goran je pri kraju fakulteta. Kad je sam i pravilne skice, čuje se kako ti ho pjevuš:

— Očuvaj našu vjeru, utvrdi ufanje, obrati, mila Majčice, izgubljene sve!

To su tako zanosno pjevali radnici i seljaci, jednostavni očevi i majke kao što su Ivičini roditelji.

— ... obrati, mila Majčice, izgubljene sve, i moje roditelje!

